

SESTŘIČKA CARRIE

Theodore Dreiser

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Sestřička Carrie

Theodore Dreiser

*Přeložili Alena Jindrová-Špilarová
a Miroslav Jindra*

Znění tohoto textu vychází z díla [Sestřička Carrie](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím krásné literatury a umění, n.p., Odeon v Praze v roce 1979. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Theodore Dreiser: Sestřička Carrie), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 15. 1. 2019.

OBSAH

1 Magnet přitahuje – Sbohem, domove!	7
2 Hrozba chudoby – Žula a mosaz	16
3 Zkoušíme štěstí – Čtyři a půl dolaru týdně	23
4 Fantazie hýří – Skutečnost odpovídá úšklebkem	34
5 Třpytivá noční květina – Mluví se o Carrie	47
6 Stroj a dívka – Rytíř našich dnů	55
7 Vábení peněz – Výmluvná krása	68
8 Předzvěst zimy – Vyslanec je přijat	80
9 Konvence je nebezpečná hořlavina – Zelené oči nedůvěry	88
10 Co radí zima – Přichází vyslanec štěstěny	96
11 Móda pokušitelka – Cit stojí na stráži	105
12 Světla rezidencí – Vyslanec naléhá	116
13 Jeho pověřovací listiny přijaty – Zmatení jazyků	125
14 Co oči nevidí – Pouta povolují	135
15 Starý svazek tísní – Kouzlo mládí	143
16 Nedůvtipný Aláddín – Brána do světa	155
17 Pootevřená brána – Naděje rozjasňuje zrak	164
18 Než se zvedne opona – Šťastnou cestu	174
19 Hodinka v pohádkové říši – Křik, který nikdo neslyší	180
20 Kouzlo ducha – Vášeň touží po ukojení	193
21 Kouzlo ducha – Vášeň touží po ukojení	202
22 Troud vzplane – Vášeň proti vášni	207
23 Duše v bolestech – Konec jedné kapitoly	219
24 Troud shoří na popel – Tvář za oknem	230
25 Troud shoří na popel – Pouta povolují	235
26 Vyslanec upadne v nemilost – Hledá se východisko	240
27 Když nás strhává proud, vztahujeme ruce po hvězdách	251
28 Poutnice a psanec – Duše v zajetí	262
29 Cestování poskytuje útěchu – Loďky na moři	273
30 Království velikosti – Poutnice v snách	287

31 Miláček štěstěny – Broadway se chlubí svými radovánkami ..	296
32 Hostina Baltazarova – Vykladač života	306
33 Za hradbami města – Léta uplývají	321
34 Mezi mlýnskými kameny – Studená sprcha	330
35 Úsilí ochabuje – Tváří v tvář starostem	339
36 Hořkost pádu – Přelud štěstí	350
37 Duše se probouzí – Opět se hledá brána do světa	361
38 Hra v pohádkové říši – Krutý okolní svět	370
39 O světlech a stínech – Světy se rozcházejí	381
40 Otevřený konflikt – Poslední pokus	393
41 Stávka	402
42 Dotek jara – Prázdná lastura	419
43 Svět začíná pochlebovat – Pohled z temnot	430
44 Už nejsme v pohádkové říši – Všechno se nedá koupit zlatem ..	439
45 Osudy chudých	450
46 Víry v kalných vodách	466
47 Cestou poražených – Struny ve větru	478

1

Magnet přitahuje – Sbohem, domove!

Když Caroline Meeberová nasedla do odpoledního vlaku do Chicaga, skládalo se veškeré její vybavení z jediného kufríku, laciné kabely z napodobené krokodýlí kůže, skrovné svačiny v papírové krabici a ze žluté kožené kabelky se sklapovacím závěrem, v níž měla jízdenku, papírek se sestřinou adresou ve Van Burenově ulici a čtyři dolary na hotovosti. Bylo to v srpnu roku 1889. Osmnáctiletá dívka, bystrá a plachá, měla hlavu plnou snů, jaké jsou vlastní nevědomému mládí. Že při loučení maličko posmutněla, to nebylo z lítosti nad tím, čeho se právě zříká. Při mamčině políbení na rozloučenou jí vhrkly slzy do očí, hrdlo se jí stáhlo, když vozy rachotily okolo mlýna, kde pracoval táta, smutně si povzdychla, když kolem mýjela známá zelená krajina, obklopující městečko, a vlákna, která jí tak lehce poutala k dětství a domovu, byla nadobro zpřetrhána.

Ostatně vždycky se dá ještě vystoupit na příští stanici a vrátit se. A to velké město, které ji čeká, má teď přece docela dobré spojení. Tenhle vlak jezdí každý den. Columbia City není nakonec tak daleko, ani až už bude Carrie v Chicagu. Prosím vás, co to je, několik hodin – několik set mil? Podívala se na papírek se sestřinou adresou a začala uvažovat, co ji asi čeká. Pozorovala zelený obraz kraje, který teď rychle ubíhal kolem. Její myšlenky však letěly kupředu ještě rychleji a zaplašovaly všechny dojmy nejasnými dohady, jaké to asi v Chicagu bude.

Když osmnáctiletá dívka odejde z domova, má na vybranou jednu ze dvou možností: buď se dostane do dobrých rukou a získá tím, anebo si zakrátko osvojí světácké měřítko hodnot a jde to s ní z kopce. Střední cesta není za takových okolností možná. Velkoměsto má své záludné svody, stejně jako daleko menší pokušitel – člověk. Dovede lákat právě tak rafinovaně a oduševněle jako ta nejkultivovanější

bytost. Záře tisíce světél bývá často stejně působivá jako výmluvný lesk v podmanivém, okouzlujícím pohledu. Nevzdělanou, prostou duši dovedou zpoloviny zničit síly zcela nadlidské. Dotírající hluk, vír života, nesmírné hemžení lidských rojů, to všechno pochybně obluzuje ohromené smysly. Když není po ruce rádce, který by dovedl včas věci vyložit a zašeptat varování, jaké lži mohou tyto jevy vdechnout do nestřeženého ucha! Zůstane-li jejich podstata skrytá, stává se víc než často, že svou krásou okouzlí prostou duši jako hudbou, pak ji podlomí a nakonec zkáží.

Caroline – doma jí tak trochu mazlivě říkali sestřička Carrie – nedovedla ještě dost dobře pozorovat a posuzovat. Dovedla jít pevně za svými zájmy, ne však bezohledně. Přesto to byl její nejmýrnější rys. Rozdychtělá mladistvými představami, půvabná příslibem dozrávajícího ženství, s postavou naznačující budoucí ladnost a s očima zářícíma přirozenou inteligencí byla Carrie typická dívka ze středních vrstev, usazených už po dvě generace v Americe. Knihy mezi její zájmy nepatřily a poznání bylo pro ni kniha zapečetěná. Přirozená přitažlivost se u ní teprve začínala rýsovat. Ještě nedovedla ani dost půvabně pohodit hlavou. Nevěděla, co s rukama. Nohy měla sice útlé, ale dětsky toporné. A přece jí záleželo na tom, aby se líbila, skrýval se v ní smysl pro životní radovánky, dychtila po věcech a majetku. Byla takový malý, špatně vyzbrojený rytíř, který se pouští na výzvědy do tajuplného velkého města a sní odvážné sny o tom, jak si ho jednou podmaní a ovládne, až jí bude kajicně vzdychat u nohou.

„Tohle je snad nejhezčí letovisko ve Wisconsinu,“ ozval se jí u ucha nějaký hlas.

„Opravdu?“ odpověděla nervózně.

Vlak právě vyjížděl z Waukeshy. Carrie si již hodnou chvíli uvědomovala, že za ní sedí nějaký muž. Cítila jeho pohled na svých hustých vlasech. Neklidně poposedával na sedadle a ona z toho vycítila, že se o ni stále víc zajímá. Dívčí ostýchavost a smysl pro to,

co se za takových okolností sluší a patří, ji měly k tomu, aby veškeré důvěrnosti odbyla, ale smělost a přitažlivost toho muže, který měl zřejmě zkušenosti a byl zvyklý na úspěchy, ji upoutaly. Odpověděla.

Naklonil se dopředu, opřel se lokty o opěradlo jejího sedadla a vykládal dál. Snažil se na ni udělat dojem.

„Ano, jezdí sem spousta lidí z Chicaga. Jsou tu prvotřídní hotely. Vy tyhle končiny asi moc neznáte, že?“

„Ale ano, znám,“ odpověděla. „Bydlím totiž v Columbia City. Tudy jsem ovšem ještě nejela.“

„Tak tohle je vaše první cesta do Chicaga, co?“ poznamenal.

Po celou dobu ho po očku pozorovala a všimla si některých jeho rysů. Svěží zardělá tvář, světlý knírek, měkký šedý klobouk. Teď se obrátila a podívala se mu zpřímá do obličeje, zatímco se jí v mysli zmateně pletl instinkt sebeobrany s koketerií.

„To jsem přece neřekla,“ namítla.

„Jo tak,“ opravil se vmlouvavě, s předstíranou zkroušeností, „to jsem vám dobře nerozuměl.“

Byl to typ obchodního cestujícího, jednoho z těch, kterým se tehdy začínalo lidově říkat „cestáci“. Hodil se na něho ještě modernější výraz „seladon“, který se mezi Američany bleskově rozšířil v roce 1880 a který přesně označoval muže, jehož oblečení i chování je vypočteno na to, aby vzbuzovalo obdiv u přístupných mladých žen. Na sobě měl hnědé kostkované vlněné šaty, jaké se tehdy teprve začínaly nosit, ale jaké jsou od té doby typickým oblečením lidí z obchodní branže. Hluboko vystřižená vesta odhalovala naškrobenou náprsenku košile s bílými a růžovými proužky. Z rukávů saka vykukovaly manžety téhož vzoru s velkými plochými zlatými knoflíky s módními žlutými acháty, kterým se říkalo „kočičí oči“. Na rukou měl několik prstenů, jeden z nich těžký pečetní, a na vestě se mu houpal pěkný zlatý řetěz od hodinek, na němž visel tajný odznak řádu Losů. Celý oblek mu byl trochu těsný. Doplňovaly ho nablýskané žluté boty s vysokými podrážkami a měkký šedý

klobouk. Na člověka té intelektuální úrovně, kterou představoval, byl celkem přitažlivý a můžete vzít jed na to, že všechny jeho přednosti stačila Carrie na první pohled postřehnout a ocenit.

Než tento druh lidí nadobro vymizí, chtěl bych zachytit některé jeho nejnápadnější typické rysy, zvyky a způsoby, jimiž dosahoval největších úspěchů. Dobré oblečení, to bylo ovšem to první a nejdůležitější, bez toho byl takový člověk nula. Pak následovalo výrazně tělesné založení, podtržené dychtivou touhou po ženách. Hlavu si nezatěžoval úvahami o problémech a silách, které hýbají světem, a nepoháněla ho chamtivost, nýbrž nenasytný hlad po změně a požitcích. Jeho postup byl vždycky prostý. Základním prvkem byla smělost, opírající se samozřejmě o prudkou touhu po krásném pohlaví a obdiv k němu. Sotva se sešel s nějakou mladou ženou, hned byl samá pozornost a žoviálnost, jen aby si ji získal, a ve většině případů byl vzat na milost. Jestliže se dáma chovala koketně, hned jí třeba poopravil vázanku u krku, a když na něho očividně „brala“, hned si s ní začal tykat. Když si někdy zašel do obchodního domu, postával tam nenuceně kolem pultů a dával se do řeči s prodáváčkami. V uzavřenějších kruzích, ve vlaku nebo v čekárně, postupoval pomaleji. Objevila-li se nějaká dostupná kořist, hned se jí úslužně věnoval – skládal jí poklony, doprovázel ji do salonního vozu, nesl jí zavazadlo, nebo když mu to nevyšlo, usadil se vedle ní s nadějí, že se jí bude moci po celou cestu dvořit. Upravit podušky, podat knihu, přisunout podnožku, stáhnout záclonky, v tom se vyznal. Jestliže pak nakonec nevystoupil s dámou, když dojela k cíli, a nepostaral se jí o zavazadla, znamenalo to, že podle svého vlastního úsudku naprosto zkrachoval.

Jednou by měla některá žena sepsat zevrubné pojednání o odívání. I když je sebestladší, v tom se vyzná dokonale. V mužském oblečení existuje jakási sotva postižitelná hranice, podle níž si muže rozděluje na ty, kteří stojí za pohled, a na ty ostatní. Když některý tuto hranici překročí, ona už o něho ani nezavadí okem. Pak je tu

ještě jiná hranice, totiž že muž oblečený podle určitého standardu ji přiměje, aby se zamyslela nad tím, jak vypadá ona sama. A takový standard teď představoval pro Carrie muž, který na ni mluvil. Začala si uvědomovat, jak uboze sama vypadá. Její prosté modré šaty s lemováním z černé porty jí teď připadaly chudičké. A nepříjemné pocity v ní vzbuzovaly i obnošené střevice.

„Počkejte, vždyť já tam u vás znám spoustu lidí,“ hovořil dál. „Morgenrotha, co má konfekci, a Gibsona, střižní zboží.“

„Vážně?“ skočila mu do řeči, vzrušená vzpomínkami na to, jak toužebně hledívala do jejich výkladních skříní.

Konečně našel klíč k jejím zájmům a obratně pokračoval. Za chvíli si už přišel sednout vedle ní. Vykládal jí o tom, jak se prodává textil, o svých cestách, o Chicagu a o zábavách v tom městě.

„Jestli tam jedete, bude se vám tam ohromně líbit. Máte tam příbuzné?“

„Jedu na návštěvu k sestře,“ vysvětlovala.

„Rozhodně se musíte podívat do Lincolnových sadů a na Michiganský bulvár,“ řekl. „Teď tam staví obrovské domy. Je to druhý New York, no prima. Tam je toho k vidění, divadla, spousty lidí, parádní baráky, jen počkejte, jak se vám tam bude líbit.“

Když si tak všechno představovala, jak jí to líčil, něco ji trošičku mrzelo. Dotklo se jí poněkud vědomí, jak bude sama vedle tolika skvělých věcí bezvýznamná. Bylo jí jasné, že ona nepůjde z jedné radovánky do druhé, ale přesto ty hmotné vyhlídky, které jí tu maloval, vypadaly slibně. A dělalo jí dobře, že se k ní ten pěkně ustrojený pán chová tak pozorně. Musela se usmát, když jí řekl, že mu připomíná jednu známou herečku. Nebyla nijak pošetilá, ale taková poklona už měla přece nějakou váhu.

„Pár dní se v Chicagu asi zdržíte, vidíte?“ prohodil mezi řečí, která teď plynula docela lehce.

„To ještě nevím,“ odpověděla Carrie rozpačitě. Najednou ji napadlo, že se jí třeba nepodaří najít místo.

„Jistě nějaký ten týden, ne?“ řekl a zadíval se jí upřeně do očí.

Dělo se teď mnohem víc, než co naznačovala pouhá slova. Postřehl u ní to skryté kouzlo, jež nahrazuje půvab a krásu. A ona si uvědomila, že v něm vzbudila zájem, právě takový, jaký ženě lichotí a zároveň v ní vyvolává strach. Chovala se přirozeně, a to proto, že se ještě nevyznala v těch nevinných přetvářkách, jimiž ženy zakrývají své skutečné pocity. Někdy si snad počínala až příliš otevřeně. Mít nějakou chytrou přítelkyni, ta by jí jistě poradila, aby se muži nikdy nedívala tak zpříma do očí.

„Proč se ptáte?“ zeptala se.

„No já sám tam totiž pár neděl zůstanu. Potřebuju zjistit, jak jsou na tom u nás se zbožím, a taky si musím opatřit nové vzorky. Mohl bych vám Chicago trochu ukázat.“

„To asi nepůjde. Totiž nevím, jak to se mnou bude. Budu bydlet u sestry a –“

„Ale co, kdyby jí to mělo nějak vadit, tak už to nějak zařídíme.“

Vzal tužku a notýsek, jako by už byli domluveni. „Jakou budete mít adresu?“

Sáhla rozpačitě po kabelce, kde měla lístek s adresou.

On vytáhl z kapsy u kalhot nabitou tašku. Bylo v ní plno papírů, nějaké cestovní účty a svazek bankovek. Na Carrie udělala hluboký dojem. Takovou peněženku neviděla ještě u nikoho, kdo k ní byl nějak pozorný. Vlastně ještě nikdy nepoznala blíž nikoho, kdo by byl tak zcestovalý, chytrý a znalý světa. Ta peněženka, žluté vyleštěné boty, pěkné nové šaty a hlavně nenucenost, s jakou jednal, to všechno v ní vzbudilo představu jakéhosi vzdáleného světa bohatství, jehož středem byl on. Byla proto už předem příznivě nakloněna všemu, co tento muž podnikne.

Vytáhl jednu úhlednou obchodní vizitku, na níž bylo vytištěno *Bartlett, Caryoe a spol.* a v levém dolním rohu *Ch H. Drouet*.

„To jsem jako já,“ ukázal na své jméno, když jí vizitku podával. „Vyslovuje se to drú-e. Naše rodina pochází po otci z Francie.“

Prohlížela si ji, zatímco si strkal tašku zpátky do kapsy. Ze svazku v kapse saka vytáhl jeden dopis. „To je moje firma,“ ukázal jí obrázek na dopise. „Je to roh Státní a Jezerní ulice.“ Z jeho hlasu se ozývala pýcha, měl pocit, že to už něco znamená, být ve spojení s takovým podnikem, a stejný pocit vzbudil i u Carrie.

„A jakou adresu máte vy?“ zeptal se znovu a připravil si tužku.

„Carrie Meeberová,“ říkala pomalu. „Západní Van Burenova 354, u pana S. C. Hansona.“

Pečlivě si to poznamenal a opět vytáhl tašku. „Mohl bych k vám zajít v pondělí večer? Budete doma?“ zeptal se.

„Asi ano,“ odpověděla.

Jak hluboká je pravda, že slova jsou jen matným odleskem toho, co máme skutečně na mysli. Jsou nepatrnými slyšitelnými články řetězu, který spojuje velké neslyšitelné city a úmysly. Ti dva tady seděli, vyměňovali si bezvýznamné fráze, lovili v taškách, prohlíželi vizitky a žádný z nich si neuvědomoval, že jejich skutečné city zůstávají nevyřčeny. Ani jeden z nich nebyl natolik zkušený, aby poznal, co se děje v mysli druhého. On nedovedl odhadnout, zda má jeho dvoření úspěch. Ona zase nechápala, jaký proud ji strhává, dokud se Drouet nezmocnil její adresy. Teprve potom pocítila, že mu něco ze sebe odevzdala, a on poznal, že vyhrál. Uvědomili si, že je k sobě něco poutá. On měl hlavní slovo. Mluvilo se mu lehce. I jí bylo volněji.

Už se blížili k Chicagu. Venku to bylo všude znát. Kolem svištěly vlaky. Přes široké pláně rovné, nekonečné prerie se táhly řady telegrafních sloupů, které mířily k tomu velikému městu. V dálce se už začaly vynořovat předměstské čtvrtě a z nich čnělo vysoko k nebi několik mohutných továrních komínů.

V polích stály tu a tam dřevěné jednopatrové domky, bez plotů a beze stromů, osamělé přední hlídky blížící se armády budov.

Pro dítě, pro vnímavého člověka s bohatou fantazií nebo pro toho, kdo se v životě ještě nikam nepodíval, je přibližování k velikému městu úžasný zážitek. A zvláště když je podvečer, ta tajemná doba

mezi jasem a temnotou světa, kdy život přechází z jedné oblasti nebo nálady do druhé. Ach, ten příslib noci! Kolik úlevy skýtá utrámeným: Kolik starých iluzí vyvolává! I řekne si duše udřeného člověka: „Už brzy budu volná. Octnu se v zástupech veselých lidí a budu se radovat s nimi. Ulice, lampy, prostřený stůl v ozářené místnosti, to všechno na mě čeká. Divadlo, sály, zábavy, klid i veselí, to všechno bude večer mé.“ Lidé jsou sice ještě všichni zavřeni v dílnách a v obchodech, ale to napětí se prodírá až ven. Je cítit ve vzduchu. I ti nejotupělejší pociťují něco, co by asi nedovedli vyjádřit nebo popsat. To z nich padá břemeno práce.

Sestřička Carrie hleděla upřeně z okna. Její úžas zapůsobil i na jejího společníka, vždyť všechno je tak nakažlivé, a tak se v něm také znovu probudil určitý zájem o město a začal jí ukazovat jeho pozoruhodnosti.

„Tohle je severozápadní část Chicaga,“ říkal. „A tady je řeka Chicago,“ ukázal na nevelkou bahnitou řeku, na níž se tísnili poutníci z dalekých vod s mohutnými stěžni a s příděmi obrácenými k černým sloupům nábřeží. Jen to zadunělo, zasupělo a zarachotilo na kolejích a obraz byl tentam. „Chicago se teď ohromně rozmáhá,“ pokračoval. „Člověk nestačí žasnout. Uvidíte tu spoustu věcí, které za to stojí.“

Carrie už ani příliš neposlouchala. Srdce jí tísnil jakýsi strach. Začalo na ni doléhat, že je sama, daleko od domova, že se vrhá do nesmírného moře života a boje. Snažila se ovládnout, ale hrdlo měla přece jen sevřené. A dělalo se jí trochu mdlo, snad že jí srdce tak tlouklo. Přivřela oči a stále si v duchu opakovala, že to nic není, že Columbia City je jenom kousek odtud.

„Chicago! Chicago!“ vyvolával průvodčí a s boucháním otvíral dveře. Řítily se do rušného nádraží, kde se to jen hemžilo kypícím životem. Začala si připravovat ošumělý kufrík a v ruce pevně svírala kabelku. Drouet vstal, lehce kopl nohama, aby si narovnal kalhoty, a popadl svůj pěkný žlutý kufr.

„Vaši na vás asi budou čekat, že?“ řekl. „Ukažte, já vám to vezmu.“

„Ba ne,“ odmítla, „radši ne. Víte, bylo by líp, kdybyste se mnou nechodil, kvůli sestře.“

„Tak dobře,“ řekl chápavě, „ale zůstanu nablízku, kdyby tady snad nebyla. Nebojte se, klidně vás tam zavedu.“

„Vy jste tak hodný,“ obrátila se na něho Carrie. Jeho ochota na ni v té zvláštní situaci působila blahodárně.

„Chicago!“ volal průvodčí protáhle. Vjeli na velké kryté nástupiště, kde se už rozsvěcovaly lampy. Všude kolem byly další vagóny a vlak se teď plížil kupředu hlemýždím tempem. Lidé ve voze už byli všichni na nohou a hrnuli se ke dveřím.

„Tak, a jsme tady,“ řekl Drouet a razil jí cestu k východu. „Tak na shledanou v pondělí.“

„Na shledanou,“ odpověděla a stiskla ruku, kterou jí podával.

„A nebojte se, budu se po vás pořád dívat, dokud nenajdete sestru.“
Usmála se mu do očí.

Postupovali s proudem lidí ven a on předstíral, že si jí nevšímá. Na nástupišti poznala dívku žena s hubeným obličejem, celkem všední typ, a hrnula se k ní.

„Tak tě vítám, sestřičko Carrie,“ spustila a následovalo letmé objetí na přivítanou.

Carrie ihned postřehla změnu citové atmosféry. Měla dojem, jako by ji uprostřed všeho toho zmatku, hluku a nových dojmů brala za ruku chladná skutečnost. Svět jasu a radosti, zábavy a veselí byl tentam. Sestra s sebou přinášela tíhu práce a starostí.

„No tak, co doma, povídej,“ vyptávala se. „Jak se vede našim?“

Carrie odpovídala, ale dívala se jinam. Tam na konci nástupiště, u dveří do čekárny a na ulici, stál Drouet. Ohlížel se. Když viděl, že ho zahlédla a že se se sestrou šťastně našly, poslal za ní letmý úsměv a obrátil se k odchodu. Viděla to jenom Carrie. Sotva zašel, měla pocit, jako by něco ztratila. Jakmile jí zmizel z očí, jeho nepřítomnost na ni dolehla plnou tíhou. Se svou sestrou byla docela sama, tvor bez domova na rozbouřeném, nelítostném moři.

2

Hrozba chudoby – Žula a mosaz

Minnie bydlela v Západní Van Burenově ulici, v té části, kde se usadily rodiny dělníků a úředníků, kteří přišli a stále ještě přicházeli s přílivem obyvatelstva, jehož tehdy přibývalo ročně o padesát tisíc. Byt zaujímal celé druhé poschodí. Přední okna byla obrácena do ulice, kde večer zářila světla velkých potravinářských obchodů a kde si hrály děti. Cinkání koňky, jak se blížila a pak ztrácela z doslechu, to bylo pro Carrie něco nového a znělo jí to ohromně příjemně. Když ji Minnie zavedla do předního pokoje, nemohla se odtrhnout od okna, jak se stále dívala do osvětlené ulice a žasla nad těmi zvuky, nad ruchem a šumem toho obrovského města, které se rozprostíralo všemi směry na míle a míle daleko.

Když bylo po přivítání, svěřila paní Hansonová Carrie děcko a pustila se do přípravy večeře. Její manžel se chvíli vyptával na to a ono a pak se posadil k svému večerníku. Nenadělal mnoho řečí. Jeho otec byl Švéd, on sám se narodil už v Americe. Ted' pracoval jako čistič chladicích vozů na jatkách. O manželčinu sestru se příliš nezajímal, bylo mu jedno, jestli tam je nebo ne. Svým zjevem na něho neudělala žádný dojem. Prohodil jenom jedinou věcnou poznámku a ta se týkala toho, zda je tu možné dostat práci.

„Chicago je velký město,“ řekl. „Za pár dní jistě něco seženeš. Tady je práce pro každého.“

Ačkoli se o tom předem výslovně nedomluvili, rozumělo se jaksi samo sebou, že si Carrie najde práci a za byt a stravu jim bude platit. Hanson si při své šetrné povaze velmi potrpěl na pořádek a ted' už nějaký čas platil měsíční splátky na dvě parcely daleko odtud v západní části města. Měl v úmyslu postavit si tam jednu domek.

Než byla Minnie s jídlem hotová, mohla si Carrie aspoň důkladně prohlédnout byt. Měla určitý pozorovací talent a nadto ještě schopnost, kterou je tak bohatě vybavena každá žena: instinkt.

Vycítila, že tady pomalu plyne šedý, jednotvárný život. Stěny byly polepené křiklavými tapetami, na podlahách ležely rohože a v předsíni tenký hadrový koberec. Nábytek, laciný a všelijak sflíkováný, si zřejmě pořídili na splátky.

Carrie seděla v kuchyni u Minnie a chovala dítě, až se rozplakalo. Pak se s ním procházela a zpívala mu, dokud tam nepřišel Hanson, vytržený ze čtení, a nevezal si ho sám. Ukázalo se, že jeho povaha má taky docela milé rysy. Měl svatou trpělivost. A bylo vidět, že je do svého potomka celý pryč.

„Ale copak, copak,“ konejšil dítě, jak s ním chodil po kuchyni. „Tohle se dělá?“ V jeho řeči se trochu ozývala švédská výslovnost.

„Asi se budeš chtít napřed porozhlédnout po městě, vid’?“ zeptala se jí Minnie při večeři. „V neděli si trochu vyrazíme ven a zajdem si do Lincolnových sadů.“

Carrie si všimla, že Hanson na to neřekl ani slovo. Asi měl v hlavě něco jiného.

„Zítra bych se ráda po něčem podívala,“ prohodila. „Mám na to pátek a sobotu, to je času dost a dost. Jak se dostanu do obchodní čtvrti?“

Minnie jí to začala vysvětlovat, ale manžel ji přerušil a ujal se výkladu sám.

„Dáš se tímhle směrem,“ řekl a ukázal na východ. „Pořád na východ.“ Potom jí zhruba popsal město. Byla to nejdelší řeč, jakou dosud pronesl. „Nejlepší bude, když se zeptáš v těch velkejch závodech na Franklinový ulici a na druhým břehu řeky,“ dodal. „Tam dělá hodně děvčat. A neměla bys to daleko domů. Je to co by kamenem dohodil.“

Carrie přikývla a začala se vyptávat Minnie na sousedy. Sestra jí polohlasně svěřila to málo, co o nich věděla. Hanson se zatím bavil s děckem. Nakonec se zvedl a předal ho manželce.

„Ráno brzy vstávám, radši si už pudu lehnout.“ A zmizel naproti v malé tmavé ložnici.

„Dělá až na jatkách,“ vysvětlovala Minnie, „tak musí vstávat už v půl šestý.“

„A v kolik vstáváš ty, abys mu udělala snídani?“ zeptala se Carrie.

„Tak za pět minut tři čtvrtě na pět.“

Ještě společně uklidily. Carrie umyla nádobí a Minnie zatím odstrojila dítě a dala ho spát. Bylo na ní poznat, že je to zkušená a pilná hospodyně, a Carrie viděla, že sestra se v práci nezastaví od rána do večera.

Brzy pochopila, že se s Drouetem nebude moci vídat. Sem za ní přijít nemůže. Z Hansonova chování, z tichých způsobů sestřiných a vůbec z celého ovzduší bytu vytušila, že všechno, co by nějak vybočovalo z vyjetých kolejí každodenní dřiny, by tu narazilo na rozhodný odpor. Jestliže Hanson vysedává každý večer v předním pokoji nad novinami, jestliže chodí spát v devět a Minnie jen o něco později, co asi čekají od ní? Uvědomila si, že si co nejdřív musí najít místo, aby jim mohla platit, a pak teprve může pomýšlet na nějaké známosti. Její malý flirt s Drouetem jí teď připadal jako nějaká výstřednost.

„Ne,“ řekla si, „sem přijít nemůže.“

Poprosila Minnie o inkoust a papír. Vzala si je z krbové římsy v jídelně, a když si šla Minnie v deset hodin lehnout, vytáhla Carrie Drouetovu vizitku a napsala mu.

„Nehněvejte se, ale sem za mnou nemůžete přijít. Čekejte, až Vám dám o sobě další zprávu. Sestřin byt je moc malý.“

Marně dumala, co napsat dál. Chtěla se nějak zmínit o jejich seznámení ve vlaku, ale styděla se. Skončila tedy tím, že mu neobratně poděkovala za laskavost. Dlouho uvažovala, jak dopis zakončit. Nakonec se rozhodla pro strohé „Zdraví Vás“, potom to však změnila na „Srdečně Vás zdraví Carrie Meeberová“. Pak dopis zalepila, napsala adresu a odešla do předního pokoje, kde měla ve výklenku postel.

K otevřenému oknu si přitáhla jediné houpací křesílko, posadila se a dlouho v tichém údivu pozorovala noční ulice. Nakonec ji přemíra dojmů z celého dne začala zmáhat a šlo na ni spaní. Cítily, že si potřebuje odpočinout, a tak se svlékla a lehla si.

Když se ráno v osm probudila, byl Hanson už dávno pryč. Sestra šla cosi v jídelně, kterou používali zároveň jako obývací pokoj. Carrie se ustrojila, připravila si malou snídani a pak se radila s Minnie, kam se má vydat. Minnie se od té doby, co ji Carrie viděla naposled, změnila. Byla to teď hubená, ale celkem statná sedmadvacetiletá žena. Její názory na život byly silně ovlivněny názory manželovými a její vztah k radovánkám a povinnostem byl teď ještě zkostnatělejší, než k jakému ji vedli v přísně sešněrovaném mládí doma. Carrie si k sobě nepozvala snad proto, že by nějak toužila po její společnosti, ale že sestra nebyla doma spokojená, a tady si možná najde práci a bude jim za sebe platit. Svým způsobem měla radost, že ji zase vidí, ale pokud šlo o práci, zastávala stejný názor jako manžel. Ať Carrie vezme pro začátek cokoli, jen když bude dostávat aspoň pět dolarů týdně. Časem se z ní stane nejspíš prodavačka. Třeba ji vezmou v nějakém velkém obchodě, to by bylo celkem vzato terno – no a potom – potom se ještě uvidí. Žádná z nich nevěděla přesně, co by se dalo čekat dál. S nějakým lepším místem nepočítaly. A nepomýšlely vlastně ani na manželství. Všechno jistě poběží svou všední cestou dál, až se naskytne něco lepšího a Carrie se dočká odměny za to, že se rozhodla jít pracovat do města. S takovými nadějnými představami se vydala to ráno hledat práci.

Než se s ní pustíme na tuto výzkumnou cestu, rozhlédněme se trochu po scéně, na které se měl odehrávat její budoucí život. V roce 1889 se Chicago vyznačovalo typickými rysy rychle rostoucího města, které už samy vysvětlují, proč se i tak mladé dívky vydávaly na takové dobrodružné výpravy. Široko daleko se roznesla pověst o jeho mnohostranných a stále vzrůstajících obchodních

možnostech, a tak se z něho stal obrovský magnet, který k sobě přitahoval ze všech stran troufalce i zoufalce – lidi, na něž štěstí teprve čekalo, i takové, kteří jinde zkrachovali. Město mělo půl miliónu obyvatel a ctižádost, smělost a podnikavost miliónové metropole. Jeho zastavěná plocha zaujímala už teď pětasedmdesát čtverečních mil. Největší prospěch neplynul obyvatelům ze zavedeného obchodního podnikání, ale spíš z takové přípravné činnosti, která razila cestu další výrobě. Ze všech stran se ozývalo bušení kladiv, všude se stavělo. Vznikal zde mohutný průmysl. Velké železniční společnosti si už dávno předtím uvědomily, jaké možnosti město čekají, a zabraly si obrovské plochy země pro budování železničních a vodních dopravních cest. Linky pouliční dráhy se zarývaly hluboko do volné krajiny, jak předjímal rychlý růst města. Zakládaly se míle a míle ulic a kanalizace v oblastech, kde jen tu a tam stál ojedinělý dům, předzvěst budoucího lidského mraveniště. Končiny, v nichž se dosud volně proháněl vítr a šuměl déšť, protínaly v noci blikající řady plynových lamp, mihotající se v poryvech větru. Do daleka se táhly úzké chodníky, někde k nim byl přilepen dům, jinde po dlouhé přestávce krámk, a nakonec mizely ve volné přerii.

Ve středu města byla velká čtvrť velkoobchodů a obchodních domů. Tam obyčejně zamířili všichni nezkušení lidé, kteří hledali práci. Chicago se tehdy odlišovalo od většiny ostatních měst tím, že jednotlivé významnější obchodní firmy měly každá svou vlastní budovu. O stavební místo totiž nebyla ve městě nouze. Většina velkoobchodů tak vypadala velice impozantně. Kanceláře měly v přízemí, s okny přímo do ulice. Velké skleněné okenní tabule, které jsou už tak běžné, přicházely tehdy teprve rychle do módy a dodávaly přízemním místnostem ráz exkluzivnosti a prosperity. Kolemjdoucí mohli vidět leštěný kancelářský nábytek a luxusní zařízení, přepážky z neprůhledného skla, úředníky zabrané do práce a uhlazené obchodníky v elegantních šatech a bělostných košilích,

jak tam postávají nebo sedí ve skupinkách u konferenčních stolků. Nablýskané mosazné nebo niklové tabulky na žulových kvádrech u vchodů nesly jméno firmy a úhledně a nevtíravě informovaly o tom, čím se zabývá. Celé velkoměstské centrum působilo dojmem moci a bohatství, který měl ohromit a zastrašit obyčejného žadatele a který propast mezi chudobou a majetkem ještě víc rozšiřoval a prohluboval.

Do tohoto důležitého obchodního centra zamířila nesměle i Carrie. Dala se Van Burenovou ulicí směrem k východu. Ulice byla stále ošumělejší, až se nakonec změnila v nahromaděná dřevěná skladiště a ohrady s uhlím a svažovala se k řece. Carrie kráčela statečně vpřed, vedena poctivou snahou najít si místo, ale co chvíli zpomalila, protože ji všechno kolem zajímalo a tísnil ji pocit bezvýznamnosti uprostřed tolika důkazů moci a síly, jimž nerozuměla. Co asi je v těch obrovských budovách? Tolik divného ruchu a usilování a bohatství, k čemu to všechno je? Dovedla pochopit smysl práce drobného kameníka v Columbia City, který ve své ohradě otesával mramorové kvádry pro jednotlivé zákazníky, ale když teď spatřila dílny jakési veliké americké společnosti, kde bylo plno kolejí a nákladních vagónů a kam zasahovaly doky od řeky a kde se vysoko nad hlavou vznášely obrovské pojízdné jeřáby ze dřeva a oceli, zůstával jí nad tím rozum stát.

Stejně pocity měla i před rozsáhlým seřazovacím nádražím, při pohledu na řeku, kde se to hemžilo loděmi, i na obrovské továrny, lemující protější břeh. Otevřenými okny tam viděla mužské a ženské postavy v pracovních halenách, pobíhající sem tam. Široké třídy před ní skrývaly svá tajemství za fasádami domů. Velké kanceláře byly pro ni záhadnými bludišti, která slouží nějakým vysoce postaveným, mocným bytostem. Lidi, kteří s tím měli něco společného, si nedovedla představit jinak, než jak počítají peníze, vybraně se oblékají a vozí se v kočárech. Měla jen velmi mlhavou představu o tom, čím se zabývají, jak pracují, k čemu to všechno je. Bylo to

všechno úžasné, obrovské, nedostupné, a když si pomyslela, že by měla do některého z těch mocných podniků vstoupit a žádat o práci, o jakoukoli práci, na kterou by stačila, byla v ní malá dušička a srdce se jí poplašeně třepetalo.

3

Zkoušíme štěstí – Čtyři a půl dolaru týdně

Když Carrie přešla přes most a dostala se do čtvrti velkoobchodů, ohlížela se, u kterých dveří by se měla nejspíš pozeptat. A jak tak uvažovala před širokými výkladními skříněmi a velkolepými firmami, měla najednou pocit, že ji lidi okukují a že snad má na čele napsáno, co je zač – člověk hledající práci. Nikdy předtím to nezkoušela, a proto neměla dost odvahy. Chtěla se zbavit toho neurčitého pocitu hanby, že ji takhle přistihli, jak tu kolem pátrá po nějakém místě, a tak přidala do kroku a začala se tvářit lhostejně, jako by šla jen tak na procházku. A tak minula mnoho dílen a obchodů a ani se u nich nezastavila. Když ušla několik bloků, uvědomila si, že takhle by toho mnoho nepořídila, a začala se zase rozhlížet, ale chůzi přitom nezpomalila. Pak uviděla kousek před sebou vrata, která bůhvíproč upoutala její pozornost. Zdobila je malá mosazná tabulka a vrata asi vedla do obrovského lidského úlu o pěti nebo šesti poschodích. „Třeba tam budou někoho potřebovat,“ pomyslela si a přešla přes ulici, odhodlaná vejít dovnitř. Když došla k vytouženému cíli asi na deset kroků, zahlédla oknem jakéhosi mladíka v šedých károvaných šatech. Nevěděla, zda má s touto firmou něco společného, ale protože se náhodou podíval právě směrem k ní, ztratila zase všechnu odvalu a pospíchala dál. Styděla se vejít. Na druhé straně ulice stála ohromná pětipatrová budova firmy Storm & King. Carrie na ni upírala oči a zase v ní stoupala naděje. Byl to velkoobchod se střížným zbožím a podle všeho zaměstnával ženy. Občas se některá mihla u okna v hořejších patrech. Umínala si, že tam vejde, ať už to dopadne, jak chce. Znovu přešla ulici a zamířila přímo ke vchodu. Vtom však odtamtud vyšli dva pánové a zastavili se ve dveřích. Kolem proběhl poslíček v modrém s telegramem

v ruce, vyběhl po těch několika schodech, které vedly ke vchodu, a zmizel. Carrie se nerozhodně zastavila. Minulo ji několik chodců, po chodníku kvapně proudily davy lidí. Bezradně se rozhlédla, a když viděla, že ji ti dva muži pozorují, odešla. Bylo to nad její síly. Nedokázala projít kolem nich.

Ta zdrcující porážka ji zkrušila. Nohy ji nesly mechanicky kupředu. Každý krok, který ji vzdaloval od toho místa, jí přinášel úlevu. Míjela blok za blokem. Na nárožích byly na pouličních lampách názvy jednotlivých ulic, jako Madisonova, Monroeova, La Sallova, Clarkova, Dearbornská, Státní, a Carrie šlapala pořád dál, ačkoli ji už na hrubém kamenném dláždění začínaly dost bolet nohy. Líbilo se jí aspoň to, že ulice jsou tak pestré a čisté. Dopolední slunce svítilo a hrálo stále víc a víc a na stinné straně ulic byl příjemný chládek. Když pohlédla na modrou oblohu nad hlavou, uvědomila si její kouzlo silněji než kdykoli předtím.

Dostala teď na sebe trochu zlost za to, že je tak zbabělá. Obrátila se s pevným předsevzetím, že se znovu vrátí k firmě Storm & King a půjde dovnitř. Cestou narazila na jakýsi velký podnik, velkoobchod s obuví, jehož širokými okny zahlédla kancelář, oddělenou od ostatních prostor matovým sklem. Před touto přepážkou, právě u vchodu z ulice, seděl u stolku nějaký šedovlasý pán a před sebou měl otevřenou velikou účetní knihu. Carrie přešla několikrát nerozhodně kolem, ale když viděla, že si jí nikdo nevšímá, proklouzla dovnitř a pokorně čekala u dveří.

„Copak byste ráda, slečinko?“ zeptal se ten starý pán a docela přívětivě se na ni podíval.

„Já jsem, totiž, třeba byste – chci říct – nepotřebujete nějakou sílu?“ koktala.

„Ted' zrovna ne,“ odpověděl s úsměvem, „ted' náhodou zrovna ne. Ale zastavte se tu někdy příští týden. Občas se stane, že někoho potřebujeme.“

Vyslechla odpověď beze slova a couvala neohrabaně ven. Značně ji překvapilo, že ji přijali tak vlídně. Čekala, že to bude mnohem

horší, že ji stroze a zkrátka odbudou – i když si nedovedla dost dobře představit, co jí řeknou. Byla vděčná, že ji nezahanbili a nedali jí pocítit, jak je na tom bídne.

A tak se už o něco směleji odvážila vstoupit do jiné velké budovy. Byl to konfekční závod a za mosazným zábradlím tam viděla dost lidí, slušně oblečené muže, asi tak kolem čtyřicítky i starší.

Přistoupil k ní kancelářský sluha. „Koho hledáte?“ zeptal se.

„Chtěla bych mluvit s panem ředitelem,“ řekla.

Odběhl a hovořil s nějakým pánem, který se opodál o něčem radil s dvěma jinými. Ten k ní pak přišel.

„Přejete si?“ řekl chladně. Rázem ji opustila všechna odvaha.

„Nepotřebujete náhodou nějakou sílu?“ vypravila ze sebe.

„Ne,“ odpověděl úsečně a na patě se obrátil.

Jako omráčená zamířila ke dveřím. Sluha jí uctivě otevřel a ona se opět s úlevou skryla v davu. Sotva získala jakous takous duševní rovnováhu, už taková ledová sprcha.

Nějakou dobu se teď toulala bez cíle, hned zamířila sem, hned zase tam, míjela jeden velký podnik za druhým, ale nemohla se vzchopit, aby se tam šla znovu zeptat. Přišlo poledne a Carrie dostala hlad. Vyhlédla si nenápadný hostinec, ale trochu ji vyvedlo z míry, když zjistila, že na její kapsu jsou i tam ceny příliš vysoké. Mohla si dovolit jenom talíř polévky, a když jí v rychlosti snědla, vypravila se na další cestu. Trochu se posilnila a sebrala, aby mohla pokračovat v pátrání.

Prošla několika ulicemi a vyhlížela si nějaký slibný podnik, až znovu narazila na firmu Storm & King a tentokrát se skutečně odhodlala vstoupit dovnitř. Kousek od ní se bavilo několik pánů, ale žádný si jí nevšímal. V rozpacích zůstala stát a nervózně se dívala na zem. Když už v tísní nevěděla kudy kam, pokynul jí nějaký muž, který seděl u jednoho z mnoha psacích stolků za zábradlím.

„Koho hledáte?“ zeptal se.

„Já nevím, to je jedno, prosím,“ odpověděla. „Sháním totiž práci.“

„Aha, tak to má na starosti pan McManus,“ řekl. „Posad'te se,“ nabídl jí židli vedle u stěny. Beze spěchu pak psal dál. Za chvíli přišel zvenčí jakýsi malý obtloustlý pán.

„Pane McManus,“ zavolal muž u psacího stolu, „tady ta slečna by s vámi ráda mluvila.“

Tloustík se obrátil ke Carrie. Vstala a šla k němu.

„Copak si slečna přeje?“ zeptal se a zvědavě si ji prohlížel.

„Chtěla jsem se jenom zeptat, jestli tu náhodou nemáte nějaké místo,“ řekla.

„A jaké místo?“

„To je mi celkem jedno,“ soukala ze sebe zajímavě.

„Už jste někdy dělala ve velkoobchodě se střížním zbožím?“ vyptával se jí.

„Ještě ne, prosím,“ odpověděla.

„Ovládáte těsnopis nebo umíte psát na stroji?“

„To neumím.“

„Pak tu ovšem pro vás nic nemáme,“ řekl. „Zaměstnáváme jenom kvalifikované síly.“

Udělala několik váhavých kroků zpátky ke dveřím. Tu ho v jejím zkroušeném obličejí cosi upoutalo.

„Byla jste už vůbec někde zaměstnaná?“ zeptal se.

„Ne, ještě ne,“ přiznala,

„Tak to byste teď v takových velkoobchodech asi sotva něco našla, slečno. Už jste to zkusila v obchodních domech?“

Odpověděla, že ještě ne.

„Na vašem místě bych to zkusil tam,“ radil jí s přívětivým pohledem. „Často se stává, že tam potřebujou prodavačky, a přijímají děvčata.“

„Děkuji vám,“ hlesla a ta jiskřička přátelského zájmu jí přinesla velkou úlevu.

„Určitě to tam zkuste,“ dodával, když Carrie mířila ke dveřím. Nato odešel.

Tehdy byly obchodní domy teprve na samém začátku svého úspěšného podnikání a nebylo jich mnoho. První tři ve Spojených státech vznikly kolem roku 1884, a to právě v Chicagu. Carrie dobře znala některé z nich podle jména z reklam a inzerátu v *Daily News*, a teď se je tedy vypravila hledat. Slova pana McManuse jí přece jen zvedla odvahu, která jí předtím tak poklekla, a začala tedy nesměle doufat, že by jí to tam mohlo vyjít. Nějaký čas se potloukala jen tak bez cíle a čekala, že ty obchody objeví možná náhodou. Když má člověk řešit nějaký obtížný, ale nevyhnutelný úkol, snadno si uchlácholí svědomí předstíráním, že jde za svým cílem, i když to ve skutečnosti není pravda. Nakonec se zeptala strážníka a ten jí řekl, aby šla ještě o dva bloky dál a tam že najde jeden z těch obchodních domů, Bazar.

Tyto ohromné maloobchodní kombináty budou vždycky tvořit zajímavou kapitolu obchodní historie Ameriky, i kdyby snad měly někdy nadobro zmizet. Jimi obchod dospěl ze skrovných počátků k tak obrovskému rozmachu, jaký do té doby svět ještě nepoznal. Daly se cestou té nejúčinnější maloobchodní organizace. V jediné budově se tu slučovaly stovky obchodů v co nejimpozantnější a nej-hospodárnější celek. Byly to příjemné, rušné a úspěšné podniky, kde se to jen hemžilo zástupy prodavačů a roji zákazníků.

Carrie procházela živými uličkami mezi pulty a hlava jí šla kolem z úžasné podívané na různé cetky, šaty, papírnické zboží a šperky. Každíčký pult vystavoval na odív tolik zajímavých, oslňujících a poutavých věcí. Carrie měla docela živý pocit, že na ni všechny ty ozdůbky i drahocennosti volají, ale přesto se nezastavila. Nebyla tam ani jediná věc, která by se jí nemohla hodit, po které by neza-toužila. Rozkošné pantoflíčky a jemné punčochy, půvabně nabírané sukně a spodničky, krajky, stužky, hřebeny, kabelky, všechno v ní vzbuzovalo touhu a Carrie si až příliš dobře uvědomovala, že si nic z toho nemůže koupit. Vždyť je bez práce, štvanec bez místa, a každý na ní může na první pohled poznat, že je chudá a hledá zaměstnání.

V podstatě ovšem Carrie nebyla nijak zvlášť vyplašená, přepjatá nebo přecitlivělá, nepřipadala si jako opuštěná chudinka, kterou krutý osud vydal napospas chladnému, vypočítavému a všednímu světu. Tak zlé to s ní nebylo. Ale jako všechny ženy byla i ona neobyčejně citlivá na své oblečení.

Pocitovala mocnou touhu po všech módních a slušivých novinách a bylo jí líto, když do ní krásně oblečené dámy strkaly, jak se prodíraly kupředu, a vůbec si jí nevšímalý a nebraly ji na vědomí. Zajímaly se dychtivě jen o zboží. Carrie zatím ani nevěděla, jak vypadají městské dívky přibližně jejího postavení, její šťastnější sestry. Dosud neměla ani příležitost setkat se s takovými prodáváčkami. Ona sama teď ve srovnání s nimi vypadala uboze. Většinou byly hezké, některé dokonce velmi hezké, a z tváří jim vyzářovala samostatnost a sebevědomí. Těm půvabnějším to dodávalo jakousi pikantnost. Šaty měly pěkně upravené, nejedna dokonce dost drahé, a kdykoli se Carrie setkala s pohledem některé z nich, četla v něm ostrou kritiku svého zjevu. Jistě žádné z nich neušlo, jak uboze je oblečená a že se nedovede uhlazeně chovat. Měla dojem, že každému musí být na první pohled zřejmé, jak na tom je. Vzplanula v ní závist. Uvědomila si nejasně, co všechno v sobě velkoměsto skrývá, kolik bohatství, elegance, pohodlí, všechno, nač si jen žena může vzpomenout. A ona z celého srdce toužila po hezkých šatech a po kráse.

V prvním poschodí byly kanceláře vedení a tam ji teď po menším vyptávání poslali. Čekaly tu už jiné dívky, také žadatelky jako ona, měly však v sobě víc sebejistoty a samostatnosti, které člověk získává zkušenostmi a životem ve městě. Dotěrně si ji prohlížely. Musela čekat asi tři čtvrtě hodiny, než na ni přišla řada.

„Už jste někdy pracovala v nějakém obchodě?“ zeptal se jí rázný, čiperný pán, žid, který seděl u okna u stahovacího psacího stolu.

„Ještě ne,“ odpověděla.

„A ták, tak vy jste v obchodě ještě nedělala,“ řekl a měřil si ji pronikavým pohledem.

„Prosím ne,“ opakovala.

„My teď ovšem dáváme přednost těm slečnám, které už mají nějakou praxi. Pro vás tu asi nic nebude.“

Carrie ještě chvílku otálela. Nebylo jí dost jasné, jestli už audien-
ce skončila.

„Tak na co ještě čekáte?“ utrl se na ni. „Uvědomte si, že tady nemáme čas na dlouhé řeči.“

Carrie se honem pustila ke dveřím.

„Počkat,“ zavolal ji najednou zase zpátky. „Nechte mi tu jméno a adresu. Někdy se stává, že se tu pro taková děvčata něco uvolní.“

Když se octla šťastně na ulici, bylo jí do pláče. Ten trapný vy-
hazov i všechny ty rozpaky a pokořování, které za celý den zažila,
ji zdeptaly. Byla unavená a podrážděná. Teď už se jí nechtělo ptát
se v dalších obchodních domech, a tak šla pomalu dál, s pocitem
jakéhosi bezpečí a úlevy, že se stala zase částí davu.

Při tom bezcílném putování se zatoulala do Jacksonovy ulice
nedaleko řeky. Šla po jižní straně této velkolepé třídy. Najednou
její pozornost upoutal kus balicího papíru, popsaného inkoustem
na značkování prádla a připíchnutého na dveřích. Stálo na něm:
„Přijmou se baličky a šičky“. Chvilku váhala, a pak vstoupila.

Firma Spiegelheim & spol., výroba chlapeckých čepic, zaujímala
jedno patro budovy, prostor široký asi padesát stop a dlouhý tak
osmdesát. Místnost byla jen matně osvětlená, pouze v nejtemnějších
koutech svítily žárovky. Všude bylo plno strojů a pracovních stolů.
Pracovala u nich pěkná řádka děvčat a několik mužů. Dělnice vypadaly
uboze, v obličejích byly ušpiněné od oleje a prachu, oblečené do beztv-
rých bavlněných hadříků a na nohou měly obnošené střevíce. Mnohé
z nich si vykasaly rukávy, takže jim bylo vidět holé paže, a některé si
také pro nesnesitelné vedro rozhalily u krku šaty. Patřily skoro k té
nejnižší vrstvě dělnic. Neupravený zevnějšek, skleslá ramena, tváře
většinou pobledlé z nedostatku vzduchu. Nebyly však nijak plaché.
Zvědavé a troufalé byly víc než dost a pro ostré slovo nešly daleko.

Carrie se rozhlížela celá rozrušená. Bylo jí jasné, že tady by se jí pracovat nechtělo. Cítila na sobě kosé, kradmé pohledy, které jí byly velmi nepříjemné, ale jinak si jí nikdo ani nevšiml. Čekala a čekala, až už o ní věděla celá dílna. Pak se začalo kolem šuškat, až se konečně zvedl mistr v zástěře a v košili s rukávy vykasanými až po ramena a přišel k ní.

„Copak byste ráda?“ zeptal se.

„Prý přijímáte dělnice,“ řekla Carrie. To už věděla, že je nejlepší přejít rovnou k věci, bez okolků.

„Umíte sešívát čepice?“ řekl.

„Ne, to neumím,“ odpověděla.

„A dělala jste už vůbec něco takového?“ zjišťoval.

Odpověděla, že ne.

„No jo,“ řekl mistr a drbal se přitom přemýšlivě za uchem, „jenže my potřebujem právě šičku. My tady berem radši lidi, co mají nějakou praxi. Nemáme zrovna čas někoho zaučovat.“ Odmlčel se a podíval se z okna. „No ale snad bysme vás mohli dát k lemování,“ dodal nakonec přemítavě.

„Kolik platíte týdně?“ zeptala se Carrie odhodlaně, povzbuzená jistou měkkostí a prostotou v mužově chování.

„Tři a půl,“ odpověděl.

Carrie málem vykřikla. Zarazila se však a nenechala na sobě nic znát.

„Víte, my teď dvakrát nikoho nepotřebujem,“ řekl nerozhodně a prohlížel si ji jako nějaký balík, „ale víte co, přijďte v pondělí ráno, já už tu pro vás něco vystrachám.“

„Děkuju vám,“ řekla Carrie tiše.

„Jestli přijdete, vemte si s sebou zástěru,“ dodal.

Odešel a nechal ji stát u výtahu. Ani se jí nezeptal, jak se jmenuje.

Pracovní prostředí a ta hubená týdenní mzda, to byla rána pro Carriiny představy. Ale přece jenom ji po tolika trpkých zkušenostech potěšilo, že jí vůbec nějakou práci nabídli. Její požadavky

byly sice skromné, ale přesto si nedovedla představit, že by tohle místo mohla přijmout. Byla zvyklá na něco lepšího. Dosud žila na venkově, co nejvíc na čerstvém vzduchu, a tak se teď celá její bytost vzpírala proti takovému uvěznění. Nikdy ještě nežila ve špíně. Byt její sestry byl jako ze škatulky. Tady to bylo zaneřáděné a sešlé, ženské byly ucourané a hrubé. Jistě jsou taky zlomyslné a závistivé. Ale přece jenom jí nabídli místo. V Chicagu to tedy nemůže být tak zlé, když si dokázala najít práci za jediný den. Později se jí snad naskytne něco jiného, lepšího.

Ale další zkušenosti ji v tom přesvědčení neutvrdily. Na všech místech, kde to bylo podstatně příjemnější a slušnější, ji s ledovou zdvořilostí rázně odmítli. Jinde zase chtěli jen lidi zapracované. Bylo jí trapně, když ji odbývali, ale nejhorší to bylo u jedné konfekční firmy, kde musela pro informace šlapat do třetího patra.

„Kdepak,“ odbyl ji mistr, hřmotný hrubián, který dohlížel na práci v uboze osvětlené dílně, „my nikoho nepotřebujem. Co mi sem lezete?“

S uplývajícím odpolednem mizely i její naděje, odvaha a síla. Dosud si počínala až neočekávaně houževnatě. Za takovou snaživost si zasluhovala lepší odměnu. Jejím unaveným smyslem se zdálo, že obchodní čtvrt' nebere nikde konce, že je stále větší, tvrdší, lhostejnější a bezcitnější. Připadalo jí, že jsou před ní všechny dveře na zámek a že na takový krutý boj jí nestačí síly. Nemá nejmenší naděje, že nějakou práci sežene. Kolem ní se chvatně valily proudy mužů a žen. Cítila, jak okolo ní stoupá příliv kypícího života, cítila i svou vlastní bezmocnost, třebaže si dost jasně neuvědomovala, jak nepatrným smítkem je v tom proudu ona sama. Stále se ještě rozhlížela, kde by se mohla zeptat, ale nenašla žádné dveře, kam by se odvážila vstoupit. Všude by to bylo beztak stejné. Za její pokornou prosbu by ji zase jenom úsečně odbyli. S bolavou duší i tělem se obrátila k západu. V tu stranu byl Minniin domov a jedině na něj teď myslela. A tak se vydala na ten únavný ústup, poznamenaný zklamáním, jaký

musí tak často s příchodem večera podstoupit člověk hledající práci. Když procházela Pátou avenue směrem k jihu k Van Burenově ulici, odkud chtěla jet koňkou, vedla ji cesta kolem jednoho ohromného velkoobchodu s obuví. Oknem tam zahlédla nějakého pána středních let, který seděl u malého psacího stolku. Najednou se bez uvažování vzchopila k činu, jak se to tak často stává lidem zdeptaným vědomím porážky, jako by ze zmařených a z kořenů vyrvaných nadějí vyrazil poslední výhonek. Odhodlaně prošla dveřmi a přistoupila k onomu pánovi. Její unavená tvář v něm vzbudila jakýsi zájem.

„Co byste ráda?“ řekl.

„Neměli byste tu pro mě náhodou nějakou práci?“ zeptala se Carrie.

„Víte, že ani nevím?“ řekl a přívětivě se usmál. „A o jakou práci byste měla zájem? Vy asi neumíte psát na stroji, vidíte?“

„Ne, to neumím,“ odpověděla.

„My tu totiž přijímáme jenom účetní a písáčky. Ale mohla byste sejit zeptat nahoru, tady kolem, postranním vchodem. Pokud vím, je to pár dní, co tam skutečně nějaké síly hledali. Ptejte se po panu Brownovi.“

Spěchala k postrannímu vchodu a výtah ji vyvezl nahoru do třetího poschodí.

„Hele, zavolej pana Browna, Willie,“ řekl zřízenec od výtahu chlapci, který se ochomýtal poblíž.

Hoch odešel, ale hned byl zase zpátky. Pan Brown prý vzkazuje, že se slečna má zatím posadit, on že přijde za moment.

Byla to část skladiště, podle níž se nedalo poznat, jaký je to vlastně podnik, a Carrie marně uvažovala, o jakou práci tu asi půjde.

„Tak vy hledáte práci,“ opakoval pan Brown, když mu Carrie pověděla, proč přichází. „A už jste někdy dělala v továrně na boty?“

„To ne, prosím,“ řekla Carrie.

„Jak se jmenujete?“ zeptal se, a když mu odpověděla, uvažoval: „No, nevím, nevím, jestli tady pro vás něco bude. Byla byste ochotná pracovat za čtyři a půl týdně?“

Carrie už byla tím marným sháněním tak utrmácená, že se jí to zdálo hodně, i když původně čekala aspoň šest dolarů. Mlčky svolila a on si zapsal její jméno a adresu.

„Tak dobrá,“ řekl nakonec, „v pondělí v osm se tu budete hlásit. Myslím, že tu pro vás budu něco mít.“

Odešel a Carrie byla v sedmém nebi, že se jí otevírají takové vyhlídky, přesvědčená, že konečně našla to pravé. Krev se jí v těle znovu teple rozproudila. Nervové napětí povolilo. Když se octla opět venku na rušné ulici, připadalo jí všechno nějak jiné. Podívejme, jak má každý svižný krok. Všimla si, že muži i ženy se usmívají. Zalétaly k ní útržky rozhovorů a rolničky smíchu. Vzduch byl jasný. Lidé se už hrnuli ven z budov, jejich práce pro dnešek skončila. Viděla, že každý má radost, a myšlenka na sestřin domov a na teplou večeři ji poháněla, takže přidala do kroku. Spěchala vpřed, utahaná, ale nohy ji už nebolely. To bude Minnie koukat! Ach, dlouhá zima v Chicagu – světla, spousty lidí, zábavy! Přece jenom je to báječné, milé město. Ta její nová firma je zřejmě slušný podnik. V oknech tam mají takové ohromné tabule skla. A práce jí snad taky půjde. Znovu si vzpomněla na Droueta a na všechno, co jí vyprávěl. Cítila teď, že život je nějak lepší, radostnější, veselejší. Do vozu pouliční dráhy nastoupila v růžové náladě. Krev jí ještě stále vzrušeně tepala v žilách. Bude žít v Chicagu, opakovala si v duchu znovu a znovu. Povede se jí líp než dosud. Bude šťastná.

4

Fantazie hýří – Skutečnost odpovídá úšklebkem

V příštích dnech se Carrie oddávala těm nejodvážnějším představám.

Fantazie ji unášela do bezstarostných snů o radovánkách a zábavách, které by byly přirozenější, kdyby se byla narodila se stříbrnou lžičkou v ústech. Bez váhání, bez velkých úvah, rozhazovala v duchu elegantním a půvabným gestem tu ubohou sumičku půl páta dolaru na všechny strany. Sedávala po těch několik dní před spaním v houpacím křesle, dívala se na příjemně osvětlenou ulici a představovala si, že jí ty peníze otevřou v budoucnosti cestu ke všem požitkům a pokladům, po jakých jen může srdce ženy zatoužit. „Budu si žít jako královna,“ myslala si.

Její sestra Minnie neměla o těchto poněkud divokých myšlenkových pochodech ani zdání, zato Carrie přímo omamovaly. Minnie měla plné ruce práce v kuchyni s mytím a drhnutím a plnou hlavu starostí, jak pořídit nedělní oběd, když má na to osmdesát centů. Carrie se vrátila celá zrůžovělá svým prvním vítězstvím a nemohla se přes svou únavu dočkat, až bude dopodrobna líčit, jak to dokázala. Všechno jí to připadalo tolik zajímavé. Ale sestra se jen uznale usmála a zeptala se, jestli si z těch peněz bude muset dát něco stranou na jízdu do práce. Tohle Carrie ještě nenapadlo, avšak ani teď se tím nenechala vyvést z optimistické nálady. Pořád dokola v duchu počítala a přepočítávala tím záhadným způsobem, kdy je možno odčítat jednu sumu od druhé, aniž se základ nějak výrazně zmenší, a byla šťastná.

Když přišel v sedm hodin Hanson, byl tak trochu nabručený, což byla jeho obvyklá nálada před večeří. Na jeho řeči to nebylo příliš znát, ale tvářil se nějak upjatě a přecházel beze slova z jedné

místnosti do druhé. Doma nosíval s oblibou žluté trepky, do nichž se ihned přezouval z těžkých pracovních bot. Pak si obyčejným mýdlem vydrhl obličej do ruda, až se mu celý blýskal. Tím byly veškeré jeho přípravy k večeři skončené. Potom si vzal večerník a dal se mlčky do čtení.

U mladého muže byly takové způsoby známkou jakéhosi podivínství a tak taky působily na Carrie. Měly vliv i na celé ovzduší bytu, jak to v takovém případě často bývá, a odrážely se rovněž v zakřiveném a ohleduplném chování jeho ženy, která vždycky manželovým nevrlym odpovědím uhýbala. Carriiny novinky způsobily, že poněkud ožil.

„Tos tedy sebou hodila,“ prohodil a nepatrně se usmál.

„No to ano,“ přitakala Carrie, nemálo pyšná.

Zeptal se jí ještě na nějaké podrobnosti, ale pak toho nechal a začal se bavit s děckem. Teprve u stolu na to znovu narazila Minnie.

Carrie se však nehodlala jen tak beze všeho přizpůsobit zvyklostem, které v domácnosti vládly.

„Bude to nějaký velký podnik,“ podotkla, když se jí naskytlá příležitost. „Samé obrovské tabule v oknech a spousta úřednictva. Ten člověk, co jsem s ním mluvila, povídal, že zaměstnávají hromadu lidí.“

„Teď není těžké sehnat práci,“ poznamenal Hanson, „jen se musí vědět, jak na to.“

I Minnie se pod vlivem Carriiny dobré nálady a manželovy neobvyklé hovornosti rozehrála a začala jí vykládat, kde je co zajímavého k vidění – pozoruhodnosti, za které se nemusí nic platit.

„Moc by se ti líbila Michiganská avenue. Tam ti jsou baráky, učičná krása. Je to moc pěkná ulice.“

„Kde je tu Jacobovo divadlo?“ přerušila ji Carrie. Bylo to tehdy známé hudební divadlo.

„Není to odtud daleko,“ odpověděla Minnie. „V Halsteadské ulici, pár kroků.“

„Moc ráda bych se tam podívala. Musela jsem dneska přes Halsteadskou ulici jít, ne?“

Po těchto slovech se rozhovor na okamžik jakoby zarazil. Je s podivem, jak často lze velmi jasně vycítit, co si lidé myslí. Jakmile se Carrie zmínila o návštěvě divadla, padl na malou společnost u stolu stín tichého nesouhlasu s čímkoli, co předpokládá nějaké výdaje, stín pocitu, který vznikl nejprve v mysli Hansonově a vzápětí se přenesl do mysli jeho ženy. Minnie řekla, že ano, ale Carrie vytušila, že pro návštěvy divadel tu zřejmě příliš nehorují. Zatím o tom přestali mluvit. Hanson dojedl, sebral noviny a odešel do předního pokoje.

Když sestry osaměly, začaly se bavit trochu volněji. Při mytí nádobí si Carrie dokonce tiše pobrukovala písničku.

„Jestli to není moc daleko, šla bych si ráda Halsteadskou ulici prohlédnout,“ řekla po chvíli. „A vůbec, co kdybychom si večer zašli do divadla?“

„Svenovi by se asi dvakrát nechtělo,“ namítla Minnie. „Když on musí chudák tak brzy vstávat.“

„To by snad nevadilo, třeba by šel rád,“ zkoušela to Carrie dál.

„Ba ne, on si na divadlo moc nepotrpí,“ řekla Minnie.

„Ale já bych šla strašně ráda,“ zatoužila Carrie. „Tak pojďme my dvě.“

Minnie chvíli váhala. Nešlo jí o to, zda by mohla či chtěla jít, neboť na tu otázku si už dávno odpověděla záporně, uvažovala spíš, jak sestru přivést na jiné myšlenky.

„Až někdy jindy,“ navrhla nakonec, protože ji nic lepšího nenapadlo.

Carrie ihned vycítila skutečnou příčinu jejího odporu.

„Nějaké peníze mám,“ řekla, „jen pojď hezky se mnou.“

Minnie zavrtěla hlavou.

„Vždyť on by mohl taky jít,“ dodal Carrie.

„Ba ne,“ stála Minnie na svém. Hovořila tiše a lomozila nádobím, aby rozprávku přehlušila. „Určitě by se mu nechtělo.“

Minnie neviděla sestru už několik let. Za tu dobu se v Carrii ně povaze objevilo několik nových rysů. Byla od přírody neprůbojná, měla-li jednat samostatně, zvláště když to bylo nad její síly a možnosti. Horoucí touha po zábavě v ní však převládla natolik, že se stala jednou z nejvýraznějších stránek její povahy. O všem by dovedla mlčet, ale o tomhle nikdy.

„Jen se ho zeptej, prosím tě,“ naléhala jemně.

Minnie přemýšlela o přilepšení, které jim poplyne z Carriina příspěvku. Z těch peněz zaplatí činži a její debaty s manželem o výdajích na domácnost už nebudou tak trapné. Když bude ovšem Carrie od samého začátku myslet na všelijaké povyražení, nepojde z toho nic dobrého. Jestli se nepodřídí přísnému pracovnímu režimu a nedojde jí, že se musí pilně ohánět a pustit zábavy z hlavy, k čemu jim to bude dobré, že k nim přijela? To jí nevrtilo hlavou proto, že by byla vypočítavá a tvrdá, zabývala se tím jenom jako žena, která se znovu a znovu bez zbytečného fňukání přizpůsobuje okolnostem a sama se přičiňuje, jak může.

Nakonec se nechala umluvit a šla se opravdu Hansona zeptat. Byl to takový nemastný neslaný pokus. Jí samé se do divadla vůbec nechtělo.

„Carrie by ráda, kdybysme šli do divadla,“ řekla, když nakoukla k manželovi do pokoje. Hanson zvedl hlavu od novin a vyměnil si s manželkou nevzrušený pohled, který naprosto jasně vyjadřoval: „Tohle jsme ovšem nečekali.“

„Mně se nechce,“ řekl potom. „A kam by chtěla?“

„Do Jacobova divadla,“ odpověděla Minnie.

Znovu sklonil hlavu k novinám a zavrtěl hlavou na znamení nesouhlasu.

Když Carrie uviděla, jak její návrh přijali, uvědomila si ještě jasněji, jaký život tady vedou. To poznání na ni těžce dolehlo, avšak otevřeně nedala svůj odpor najevo.

„Seběhnu na chvíli dolů ke vchodu,“ řekla za okamžik.

Proti tomu Minnie nic nenamítala. Carrie si nasadila klobouk a odešla.

Když Hanson slyšel zapadnout dveře, vrátil se do jídelny. „Kampak to Carrie šla?“ zeptal se.

„Prej si na chvíli zajde dolů ke vchodu,“ odpověděla Minnie. „Asi se chce chvíli dívat na ulici.“

„Eště se tu ani nevhřála, a už by rozhazovala prachy po divadlech, co říkáš?“

„No podle mě je asi jen trošku zvědavá,“ řekla Minnie. „Vždyť je to pro ni všechno dočista nový.“

„No nevim nevim,“ zahučel Hanson, svažtil čelo a šel se podívat na dítě.

Přemýšlel o tom, jak lehko si taková mladá holka může zvyknout na marnivost a rozmařilost, a divil se, že vůbec může na něco takového pomýšlet, když vlastně zatím nemá v kapse ani cent.

V sobotu si Carrie vyšla sama ven, nejdřív k řece, která ji zajímala, a potom zpátky Jacksonovou ulicí, lemovanou tehdy krásnými domy a úhlednými trávníky, které z ní později udělaly bulvár. Ohromovalo ji bohatství, které tu všude kolem sebe viděla, ačkoli v celé ulici nebydlel snad nikdo, kdo by měl víc než nějakých sto tisíc dolarů. Byla ráda, že vypadla z bytu. Teď už věděla, jak je to tam tísnivé a nudné a že zajímavé zážitky a zábavu si musí hledat jinde. Myšlenky se jí teď rozletěly volněji a nejednou si vzpomněla, co je asi s Drouetem. Napadlo ji, že by snad přece jen mohl v pondělí večer přijít. Trochu ji to znepokojilo, ale přesto si potají přála, aby přišel.

V pondělí vstala Carrie brzy ráno a chystala se do práce. Oblékla si modrou puntíkovou bavlněnou blůzku, trochu obnošenou, světle hnědou, maličko oblýskanou sukni a slaměný klobouček, který doma v Columbia City nosila celé léto. Boty měla staré a vázanku hodně pomačkanou a častým nošením ošoupanou. Vypadala málem jako obyčejná dělnice nebo prodavačka, nebýt její tváře. Ta měla jemný, oduševnělý a příjemný výraz, kterým se z průměru vymykala.

Není nic příjemného vstávat časně ráno, když člověk jindy spává do sedmi nebo do osmi, jak byla Carrie zvyklá z domova. V šest hodin nahlédla do jídelny, ještě celá rozespalá, a spatřila tam Hansona, jak mlčky dojídá snídani. To jí dokreslilo obrázek o jeho způsobu života. Než se dostrojila, byl už pryč. Posnídala společně s Minnie a s malým – dítě už bylo ve věku, kdy mohlo sedět na vysoké židličce a samo se lžící štárat v jídle. Teď když ji bezprostředně čekaly nové, nezvyklé povinnosti, nebylo jí nijak do smíchu. Ze všech krásných fantazií zbyl najednou popel, nic než popel, a přece v něm doutnalo několik rudých uhlíků naděje. Úplně se zabrala do chmurných, neklidných úvah, takže při jídle nepromluvila ani slovo. V hlavě se jí honily nejasné představy o tom, jaké to v té továrně na obuv bude, co asi bude dělat, jaký bude její zaměstnavatel. Měla neurčitý pocit, že se dostane do styku přímo s majiteli podniku, že snad bude pracovat někde tam, kde se občas objeví ti vážní, elegantní pánové.

„Tak tedy hodně štěstí,“ řekla Minnie, když Carrie odcházela. Domluvily se, že snad bude nejlépe, půjde-li aspoň dnes pěšky, aby zjistila, jestli tak bude moci chodit každý den. Šedesát centů týdně za jízdné do práce by jí mohlo udělat nepříjemnou čáru přes rozpočet.

„Večer ti budu povídat, jak to vypadalo,“ řekla Carrie.

Jakmile se octla na ulici zalité sluncem, začala se jí zase poněkud vracet odvaha. Oběma směry proudilo plno pracujících, kolem projížděly vozy koňské dráhy, přeplněné drobnými úředníky a obchodními příručími, ze všech domů neustále vycházeli muži a ženy a vydávali se na všechny strany. V paprscích ranního slunce pod širým modrým nebem, když vane svěží vítr, pustí člověk všechny starosti z hlavy, a pokud na tom není opravdu zle, ani si na ně nevzpomene. Za noci nebo i za podmračných dnů doléhají strach a pochybnost silněji, ale v sluneční záři i sama smrt ztrácí načas svou hrůzu.

Carrie šlapala kupředu, přešla přes řeku a zahrnula na Pátou avenue. V těch místech vypadala ulice jako kaňon se stěnami z hnědého kamene a tmavočervených cihel. Veliká okna zářila čistotou. Kolem

rachotilo stále víc nákladních vozů. Muži a ženy, děvčata i mládenci spěchali ulicemi všemi směry. Potkávala dívky svého věku a zdálo se jí, že se na ni pro její ostýchavost dívají spatra. Žasla nad tím pestrým kolotáním a uvědomovala si, kolik toho asi musí člověk znát, chce-li se v něm vůbec nějak uplatnit. Začala se jí zmocňovat hrůza z vlastní neschopnosti. Nic nebude umět, určitě bude nešikovná. Cožpak ji všude jinde neodmítli právě proto, že vůbec nic nedovede? Budou ji hubovat, budou jí nadávat a pak ji s hanbou vyhodí.

Když došla k velké továrně na rohu Adamsovy ulice a Páté avenue a když vstupovala do výtahu, třásla se jí kolena a hrdlo se jí sevřelo. Vystoupila v třetím patře. Nikdo tam nebyl, jen dlouhé řady krabic tam stály narovnané až do stropu. Zarazila se strachy bez sebe a čekala, až se někdo objeví.

Za chvíli přišel pan Brown. Patrně se na ni už nepamatoval.

„Copak si přejete?“ zeptal se.

Carrie pokleslo srdce.

„Říkal jste mi, že se mám dnes ráno hlásit kvůli místu.“

„Ach tak,“ přerušil ji. „Jak že se jmenujete?“

„Carrie Meeberová.“

„No dobrá,“ řekl, „tak pojdte se mnou.“

Šel napřed tmavými uličkami mezi haldami krabic, čpícími novými botami, až se dostali k železným dveřím, které vedly do vlastní továrny. Za nimi byla veliká nízká hala, plná hřmotících, rachotících strojů, u nichž pracovali muži v bílých košilích a v modrých kretonových zástěrách. Ostýchavě ho následovala mezi klapajícími automaty. Dívala se přímo před sebe a trochu se červenala. Prošli místností na druhý konec a vstoupili do výtahu, který je vyvezl do pátého patra. Od strojů a pracovních stolů, kterých tam byla celá řada, si pan Brown vyvolal mistra.

„Tak tady máte to děvče,“ řekl mu. Pak se obrátil ke Carrie. „Půjdete s ním.“ A vydal se nazpět. Carrie šla za svým novým nadřízeným k malému stolku v rohu, kde úřadoval.

„Vy jste asi ještě nikdy nic takovýho nedělala, co?“ ptal se jí dost přísně.

„Ne, prosím,“ odpověděla.

Neměl zřejmě radost z toho, že musí zaučovat začátečníci. Zapsal si však její jméno a pak ji odvedl k místu, kde na lavicích před rachotícími stroji seděla řada děvčat. Položil ruku na rameno jedné z nich, která pracovala u stroje, jenž vyrážel dírky do svršků.

„Helejte, ukážete tady děvčeti, jak se to dělá,“ řekl jí. „Až s ní budete hotová, tak přijdete za mnou.“

Dívka, kterou takto oslovil, ihned vstala a přenechala své místo Carrie.

„Není to nic těžkého,“ vysvětlovala a nakláněla se nad ní. „Takhle to zkrátka vemeš, upevníš touhle svorkou a spustíš mašinu.“

Zároveň s výkladem jí práci názorně předváděla. Posuvnými svorkami upevnila kousek kůže, z kterého měla vzniknout pravá polovina svršku pánské boty, a stiskla ocelovou páčku po straně stroje. Ten s ostrým, pronikavým cvaknutím prorazil kůži. Podél okraje svršku vyřezával kulaté kousíčky kůže, po kterých zbyly dírky pro šněrovadla. Carrie se chvíli dívala a pak ji dívka nechala, aby to zkusila sama. Když viděla, že jí to jakžtakž jde, odešla.

Kousky kůže přicházely od dělnice, která pracovala u stroje po pravici, a postupovaly dál k děvčeti nalevo. Carrie ihned pochopila, že je nutné při práci zachovávat jisté pravidelné tempo, jinak by se před ní svršky hromadily a zdržovala i by ty, kteří na nich pracují po ní. Neměla ani kdy se rozhlédnout kolem a zabrala se plně do práce. Dívky vpravo i vlevo si uvědomovaly její nesnáze a pocity a snažily se jí pomoci trochu tím, že samy dělaly pomaleji, pokud si ovšem troufaly.

Nějakou dobu tak pracovala nepřetržitě a v jednotvárném, mechanickém pohybu stroje nacházela útočiště před svými neklidnými obavami a představami. Zanedlouho poznala, že tam není valné světlo. Místnost byla prosáklá zápachem čerstvé kůže, ale to jí

nevadilo. Cítila na sobě pohledy ostatních dělnic a měla nepříjemný pocit, že snad nepracuje dost rychle.

Když jednou zápolila s malou svorkou, kterou špatně nasadila na kůži, objevila se jí před očima velká ruka a připevnila sponku za ni. Byl to sám mistr. Srdce se jí rozbušilo a před očima se jí dělaly mžitky, takže na práci skoro ani neviděla.

„Spustte stroj,“ řekl, „spustte ten stroj. Zdržujete celou linku.“

To ji dostatečně vzpružilo. Pokračovala rozčileně v práci, skoro ani nedýchala, dokud stín za jejími zády nezmizel. Potom si zhluboka oddechla.

Dopoledne ubíhalo a v dílně bylo stále větší horko. Toužila nadýchnout se z plných plic čerstvého vzduchu a napít se vody, avšak neodvážila se ani pohnout. Její lavice neměla ani opěradlo, ani trnož, a sedělo se jí velmi nepohodlně. Za nějakou dobu ji rozbolela záda. Trochu se natočila a změnila pozici, ale tím se jí ulevilo jenom na chvíli. Práce ji začínala unavovat.

„Pročpak si nestoupneš?“ poradila jí bez okolků dívka po pravé straně. „To se může.“

Carrie se na ni vděčně podívala. „Snad si vážně budu muset stoupnout,“ řekla.

Zvedla se z lavice a pracovala chvíli vstoje, ale šlo to ještě hůř. Jak byla sehnutá nad prací, bolelo ji za krkem a v ramenou.

Celé prostředí na ni působilo trochu hrubým dojmem. Rozhlédnout se kolem sebe se neodvážila, ale mezi rachotem strojů zaslechla tu a tam nějakou poznámku. Koutkem oka mohla taky leccos zahlédnout.

„Vidělas včera Harryho?“ ptala se dívka vlevo od ní své sousedky.

„Ne.“

„Tos měla vidět, jakou měl kravatu. Ale seklo mu to, holka.“

„Pst,“ šeptla druhá, sklánějíc se nad prací. První ztichla a nasadila ihned svatou tvář. Kolem přešel pomalu mistr a cestou se na každou dělnici pozorně zadíval. Jen odešel, pokračovaly v hovoru.

„Poslouchej,“ začala dívka vlevo, „víš, co povídal?“

„No to nevím.“

„Povídal, že nás včera večír zblejsknul s Eddiem Harrisem u Martina.“

„Ale ne!“ Obě se zahihňaly.

Nějaký hnědovlasý mladík, který by byl náramně potřeboval holiče, se štrachal mezi stroji s košem odřezků, který si levou rukou tiskl k břichu. Docela blízko Carrie natáhl pravici a chytil jedno děvče pod paží.

„Nech si to, nádivo,“ okřikla ho dívka zlostně.

Mladík se místo odpovědi zazubil od ucha k uchu.

„Co koukáš, huso!“ houkl na ni přes rameno, když se za ním podívala. Neměl v sobě ani špetku galantnosti.

Nakonec už Carrie nevěděla, jak by si sedla. Nohy jí zmrtvěly a chtělo se jí vstát a protáhnout se. Copak nikdy nepřijde poledne? Zdálo se jí, že dělá už celý den. Hlad neměla vůbec, ale dělalo se jí mdlo, oči jí pálily, jak je neustále upírala na jedno místo, tam, kam dopadal dírkovač. Dívka vpravo si všimla, jak poposedává, a bylo jí Carrie líto. Příliš úporně se soustřeďovala. Její práce ve skutečnosti nepotřebovala tolik duševního a fyzického úsilí. Nedalo se však nic dělat. Půlky svršků se neustále hrnuly a hromadily před ní. Rozbolely ji ruce v zápěstí a potom i prsty. Nakonec měla pocit, jako by celé její tělo bylo jenom uzlíkem unavených, zmučených svalů, strnulých ve věčně stejné poloze. Ten jediný mechanický pohyb, který musely vykonávat, jí byl stále odpornější, až se jí z toho zvedal žaludek. Už ani nevěřila, že ta dřina vůbec někdy skončí, když se najednou odněkud zdola, ze šachty zdviže, ozval dutý hlas zvonu a bylo po všem. V okamžiku kdekdo ožil a rozproudil se hovor. Všechna děvčata se ihned zvedla z lavic a spěchala do vedlejší místnosti. Dílnou procházeli muži z nějakého jiného oddělení vpravo. Hukot roztočených kol stále klesal, až nakonec v hlubokém bzučení docela odumřel. Nastalo nápadné ticho, ve kterém lidský hlas působil velmi podivně.

Carrie se zvedla a šla si pro svačinu. Byla celá polámaná, točila se jí trochu hlava a měla velkou žízeň. Cestou k šatničce, oddělené dřevěnou zástěnou, kde si dívky ukládaly svršky a jídlo, potkala mistra. Ten se na ni chladně podíval. „Tak co?“ zeptal se, „šlo to dobře?“

„Celkem ano,“ odpověděla velice uctivě.

„Hm,“ zabručel místo odpovědi. Na nic kloudnějšího se nezmohl.

Za lepších podmínek by ta práce nebyla nejhorší, ale tehdy se ještě v továrnách neujaly nové sociální vymoženosti, které zahrnují také lepší pracovní prostředí pro zaměstnance.

V dílně to páchlo po strojním oleji a po nové kůži, což byla kombinace, která spolu se zatuchlým vzduchem budovy nebyla nijak příjemná ani za chladného počasí. Po podlaze se válely odpadky, ačkoli každý večer zametali. Pro pohodlí pracujících se neudělalo ani to nejmenší. Zaměstnavatelé měli za to, že na tom vydělají, když dělníkům poskytnou co nejméně, donutí je pracovat co nejvíc a platit jim za to budou co nejnižší mzdu. Trnože pro nohy, otáčecí židle s opěradly, jídelny pro dělnice, čisté pracovní zástěry a želízka na vlasy zdarma, slušné šatny a všechno to, co je nám dnes tak běžné, bylo tehdy naprosto neznámé. Umývárny byly nechutné a odporné, ne-li hnusné, a vůbec celou atmosféru poznamenávala špína a ubohost.

Carrie nejdřív vypila plecháček u vody z vědra, které stálo v koutě, a pak se rozhlížela, kde by se mohla posadit a najíst. Ostatní děvčata se usadila u oken nebo u pracovních stolů mužů, kteří odešli ven. Nebylo tam jediné místo, kde by neseděla aspoň dvě děvčata nebo i celá skupinka, a protože Carrie byla příliš nespěšná a nechtěla se vtírat, vrátila se ke svému stroji, posadila se na lavici a rozbalila si na klíně svačinu. Přitom poslouchala, co se kolem mluví. Šlo většinou o samé hlouposti, okořeněné běžnými obhroublými výrazy. Sedělo tam i několik mužů a ti si na dálku vyměňovali poklony s děvčaty.

„Hele, Kitty, že se mnou pudeš na bál!“ volal jeden z nich na dívku, která se na malém prostoru u okna roztáčela valčíkovým krokem.

„Dávej pozor, Kitty, ať si nepocucháš frizúru!“ pokřikoval druhý.
„Máš moc řečí, mladej!“ odsekla.

Když Carrie slyšela takové důvěrné škádlení mezi muži a děvčaty, instinktivně se stáhla do sebe. Na něco takového nebyla zvyklá, připadalo jí to nějak hrubé a vulgární. Dostala strach, že ti mladíci, kteří jí ve srovnání s Drouetem připadali neohrabaní a směšní, začnou házet takovými poznámkami i po ní. Jako každá průměrná žena rozlišovala své bližní podle šatů. Čestní, dobří, nevšední lidé chodili v černém, ostatní, ti se špatnými vlastnostmi nebo ti, co nestojí za povšimnutí, nosili špinavé pracovní haleny.

Byla ráda, když půlhodinová přestávka skončila a kola strojů se znovu s bzukotem roztočila. Práce ji sice bude unavovat, ale aspoň si jí nikdo nevšimne. I tahle iluze však padla, když ji jeden mladík, který procházel uličkou, dloubl docela samozřejmě do žeber. Rozhořčeně se obrátila, ale on šel klidně dál a jen po ní s úšklebkem otočil hlavu. Málem se rozplakala.

Sousedka si všimla, jak je rozčilená. „Z toho si nic nedělej,“ uklidňovala ji. „Je to takovej drzoun.“

Carrie neodpověděla a sklonila se nad práci. Tenhle život bude asi těžko snášet. Představovala si to úplně jinak. Celé dlouhé odpoledne jí tanulo na mysli město venku, ta impozantní podívaná, zástupy lidí, krásné budovy. Vzpomínala na Columbia City a na to, co bylo tam doma pěkného. Ve tři hodiny se jí zdálo, že už určitě musí být šest, a ve čtyři ji napadlo, zda nezapomněli na hodiny a zda teď všichni nepracují přes čas. Mistr jí teď připadal jako ohavný obr z pohádky, ustavičně se plížil kolem a jistě dával pozor, aby se ani na chvilku nezastavila. Řeči, které kolem sebe slyšela, ji jenom utvrzovaly v přesvědčení, že se s nikým z těch lidí nikdy nespřátelí. Když padla šestá, dychtivě spěchala pryč. Ruce ji bolely a údy měla od dlouhého sezení celé zdřevěnělé.

Vzala si klobouk a odcházela chodbou ven. Jeden mladý dělník, kterému se zalíbila její tvářička, se osmělil s ní zažertovat.

„Hele, děvče,“ zavolal na ni, „jestli chvilku počkáte, svezu se s váma.“

Bylo to tak přesně namířeno směrem k ní, že ihned pochopila, komu to patří, ale ani se neohlédla.

V přeplněném výtahu na ni zase dělal oči jiný, zaprášený a ušpiněný mládenec.

Venku na chodníku se na ni usmál nějaký mladý muž, když šla kolem. Zřejmě tam čekal na kamaráda.

„Nemáme náhodou stejnou cestu, slečno?“ hlaholil vesele.

Celá sklíčená zamířila Carrie k západu. Jak zahýbala za roh, zahlédla za velkým vycíděným oknem stolek, u něhož se nedávno ptala po práci. Na ulicích bylo plno lidí, všichni spěchali a ze všech vyzařovala táž energie a dychtivost. Trochu se jí ulevilo, ale jenom proto, že už to má pro dnešek za sebou. Styděla se před lépe oblečenými dívkami, které potkávala. Cítila, že si zaslouží něco lepšího, a srdce se v ní bouřilo.

5

Třpytivá noční květina – Mluví se o Carrie

Drouet ten večer nepřišel. Když dostal dopis, pustil zatím Carrie z hlavy, potloukal se po městě a bavil se podle svého. Ten den večer šel v proslulé restauraci U Rectora, která zaujímala suterén domu na rohu ulice Clarkovy a Monroeovy. Potom si zašel do Fitzgeraldova a Moyova baru v Adamsově ulici, přímo naproti impozantní federální budově. Tam se opřel o přepychový barový pult, hodil do sebe jednu čistou whisky a koupil si dva doutníky, z nichž jeden si hned zapálil. To podle něho nutně patřilo k životu na velké noze.

Drouet nebyl žádný velký piják. Ani penězi příliš neoplýval. On jenom dychtil po tom nejlepším, tak jak to chápal, a měl za to, že právě takové počínání k tomu nejlepšímu náleží. Restaurace U Rectora s leštěnými mramorovými stěnami a podlahou, se spoustou světel, s celou výstavou vzácného porcelánu a stříbra a především se svým věhlasem, který získala jako středisko herců a umělců, mu připadala jako nejvhodnější místo pro lidi, kteří to v životě někam dotáhli. Velice si potrpěl na pěkné oblečení, dobré jídlo a hlavně na společnost a známosti s lidmi dobrého postavení. Při večeři mu dělalo náramně dobře pomyšlení, že sem chodívá i Joseph Jefferson nebo že jenom o pár stolů dál sedí jiný slavný herec Henry E. Dixie. U Rectora mohl vždycky počítat s takovým uspokojením, neboť tam bylo možno pokaždé uprostřed bzukotu povrchní, všední konverzace spatřit politiky, burziány, herce a několik bohatých mladých darmošlapů, jak tam jedí a popíjejí.

„Tamhle je ten a ten,“ ozývalo se běžně v rozhovorech takových pánů, zejména těch, kteří se ještě nedostali až do té oslnivé výše, aby si mohli dovolit tady pravidelně vybraně obědvat, ale doufali, že se jim to jednou podaří.

„Neříkejte,“ podívoval se oslovený.

„Ale ano. Copak vy jste to nevěděl? Vždyť je to ředitel Velké opery.“

Kdykoli Drouet něco takového zaslechl, zpravidla se napřimil ještě trochu škrobeněji a pochutnával si na jídle s pocitem jistoty a pohodlí. Nebyl prost marnivosti, a tohle ji jenom povzbuzovalo. Ani ctižádostivosti nebyl prost, a to ji rozněcovalo ještě víc. Však on se taky jednou bude moci blýsknout svazkem bankovek. A zatím dost na tom, že si může dovolit večeřet tam, kde jedí oni.

A že si rád zašel do Fitzgeraldova a Moyova baru v Adamsově ulici, byla jenom jiná stránka téže věci. V Chicagu byl ten podnik považován za skutečně prvotřídní. Podobně jako U Rectora i tady bylo všechno zalito jasným světlem pěkných elektrických lustrů. Podlahy tam měli z pestrých dlaždic, stěny vykládané vzácným tmavým leštěným dřevem, v němž se zrcadlilo světlo, a zčásti je zdobila štika, která místnostem dodávala přepychový ráz. Dlouhý nálevní pult rovněž zářil světly, leštěným dřevem, barevným a broušeným sklem a přehlídkou lahví nejrůznějších tvarů. Byl to vskutku elegantní bar, s nádhernými závěsy, prvotřídními víny a s celou řadou speciálních nápojů, kterým se v celé zemi žádné nevyrovnaly.

U Rectora se Drouet před časem seznámil s panem G. W. Hurstwoodem, ředitelem Fitzgeraldova a Moyova podniku. Po městě se o něm říkalo, že je to velmi schopný člověk s dobrými známostmi. Hurstwoodův zjev té pověsti odpovídal. Nebylo mu ještě čtyřicet, měl pěknou, statnou postavu a vyznačoval se energií a čilostí. Působil dojmem spolehlivého a zámožného člověka. Chodil vždycky bezvadně oblečený, jeho košile zářily bělostí, nosil drahé klenoty a vyzařovala z něho sebejistota člověka významného postavení. Drouet ihned usoudil, že taková známost stojí za to, a od té doby se s ním rád setkával a i jinak s oblibou zašel do Adamsovy ulice, kdykoli měl chuť se něčeho napít nebo si v klidu vykouřit doutník.

Hurstwood byl svým způsobem zajímavá povaha. Dovedl si počínat mazaně a podnikavě a vzbuzoval dobrý dojem. Jeho ředitelské

místo mělo značnou důležitost. Byl vlastně jakýmsi hospodářským správcem, a to už něco znamenalo, finanční kontrolu však neměl v rukou. Na své nynější vysoké postavení se za dlouhá léta služby vypracoval houževnatostí a pílí z místa výčepního v obyčejném hostinci. V podniku měl malou kancelář, vyloženou leštěným vyřezávaným třešňovým dřevem, kde ve stahovacím psacím stole přechovával celkem jednoduché úřední písemnosti, týkající se zboží, které bylo objednáno a které se má objednat. Hlavní správní a finanční funkce ležely na majitelích, pánech Fitzgeraldovi a Moyovi, a na pokladníkovi, který odpovídal za tržby.

Hurstwood většinou jenom chodil a postával po baru, v dokonale padnoucích šatech ze zahraničního materiálu, na malíčku prsten s velkým briliantem, v kravatě krásnou diamantovou jehlici, pod sakem nápadnou vestu nejmódnějšího vzoru, řetěz z těžkého zlata s bohatě zdobeným přívěskem a v kapsičce hodinky nejnovější výroby s pěkným gravírováním. Znal spoustu lidí jménem a mohl si dovolit říkat při setkání stovkám herců, obchodníků, politiků a většině dobře situovaných lidí ve městě: „Tak jak se máme, přáteli?“ Na tom se právě zčásti zakládal jeho úspěch. Při jednání s lidmi dovedl obratně využívat celý rejstřík neformálního a přátelského vystupování. Od obyčejného „Dobrý den“, kterým častoval patnáctidolarové úředníky a úředníčky, kteří sem často chodívali, a věděli tedy, jaké zastává postavení, stupňovalo se to až k důvěrnému: „Tak co, kamaráde, jak se vede?“, což bylo vyhrazeno těm významným a zámožným osobnostem, které ho znaly a byly mu přátelsky nakloněné. Chodila sem však ještě vrstva lidí příliš bohatých, slavných nebo významných, k nimž si takové důvěrnosti nedovoloval. Choval se k nim s profesionálním taktem, tvářil se vážně a důstojně a počínal si tak uctivě, že si tím získával jejich dobré mínění a přitom si nijak nezadával. A konečně tu bylo několik stálých hostů, kteří nebyli ani bohatí, ani chudí, sice známí, ale ne proslavení, a k těm se choval přátelsky jako opravdový kamarád. S takovými lidmi

hovořival nejdéle a nejvážněji. Jednou za čas si velmi rád vyšel někam za zábavou – na dostihy, do divadla, na sportovní podniky některých klubů. Držel si koně a pěkný lehký kočár. Měl ženu a dvě děti. Bydleli pohodlně v hezkém domě ve čtvrti North Side, nedaleko Lincolnových sadů. Hurstwood byl tedy celkem velmi příjemný člověk, příslušník americké buržoazie, jenž na společenském žebříčku stál jenom o stupeň níž než velcí boháči.

Droueta měl Hurstwood rád. Líbila se mu jeho veselá, družná povaha a smysl pro pěkné oblékání. Věděl, že Drouet je pouhý obchodní cestující a že ani nemá dlouhou praxi, ale firma Bartlett, Caryoe & spol. byl velký a prosperující podnik, a tak si Drouet stál celkem slušně. Caryoa znal Hurstwood docela dobře. Tu a tam si s ním totiž vypil v užší společnosti skleničku a přitom se hovořilo o všem možném. Drouet měl dar, který mu v obchodě velmi pomáhal, totiž smysl pro humor, a vždycky měl po ruce nějakou dobrou anekdotu. S Hurstwoodem se dovedl bavit o dostizích, uměl vyprávět zajímavé historky o sobě a o svých zkušenostech s ženami, hovořit o tom, jak to vypadá s obchodem v městech, která navštívil, a proto se s ním skoro vždycky dobře shodl. Ten večer byl v obzvlášť dobré náladě, poněvadž společnost jeho zprávu přijala příznivě, nové vzorky už k své spokojenosti sehnal a na obzoru měl další cestu, rozvrženou na šest týdnů.

„Ale podívejme, Charlie, vítám tě, kamaráde,“ zdravil ho Hurstwood, když Drouet asi v osm hodin přišel. „Jak se máš?“ V místnosti bylo plno.

Podali si ruce a Drouet jen zářil. Šli spolu pomalu k baru.

„Děkuju, docela dobře.“

„Už jsem tě neviděl dobře šest neděl. Kdy ses vrátil?“

„V pátek,“ odpověděl Drouet. „Vyšlo mi to ohromně.“

„To jsem rád,“ řekl Hurstwood a černé oči mu zazářily vřelostí.

Jeho obvyklá chladná přetvářka byla pro tu chvíli tatam.

„Co si dáš?“ zeptal se, když se k nim přes pult naklonil barman v sněhobílém saku a vázance.

„Old Pepper,“ řekl Drouet.

„Můžete mi taky trochu nalít,“ připojil se Hurstwood.

„Jak dlouho se tu tentokrát zdržíš?“ vyptával se.

„Jenom do středy. Potom jedu do St. Paulu.“

„V sobotu tu byl Evans a říkal, že tě minulý týden viděl v Milwaukee.“

„Jo, sešli jsme se tam,“ přitakal Drouet. „Prima chlap, co? Trochu jsme to tam spolu roztočili.“

Barman před ně postavil sklenky a láhev. Nalili si a hovořili dál. Drouet si naplnil sklenici jen do třetiny, jak se patřilo, a Hurstwood si dal whisky docela maličko a dolil ji minerálkou.

„A co je s Caryoem?“ zeptal se Hurstwood. „Už se tu neukázal asi čtrnáct dní.“

„Slyšel jsem, že leží,“ odpověděl Drouet. „Chudák, trápí ho dna.“

„Svého času nadělal pěkné peníze, co?“

„To ti řeknu,“ přisvědčil Drouet, „ale teď je na tom bledě. Sotva že zajde někdy do kanceláře.“

„Má jen toho jednoho chlapce, že?“ zeptal se Hurstwood.

„Jo, ale je tak trochu do větru,“ zasmál se Drouet.

„V obchodě snad nemůže natropit moc škody. Ostatní společníci si s ním asi budou umět poradit.“

„Jistě, tam snad celkem škodit nemůže.“

Hurstwood tu stál v rozepnutém saku, s palci zaklesnutými do kapes. Šperky a prsteny mu jen jiskřily. Byl ztělesněním elegance a komfortu.

Člověku, který si příliš nepotrpí na pití a který je hlubšího založení, musí ten šum, prázdné tlachání a třpyt připadat jako cosi úchylného, jako nějaké znetvoření přírody a života. Sem se slétá všelijaká havěť, aby se tu slunila v záři plamenů. Když se na to díváme z čistě rozumového hlediska, pak hovory, které tu bylo slyšet, příliš v prospěch toho místa nesvědčily. Intrikám by si jistě vybrali nějaké odlehlejší útočiště, kde by mohli kout pikle, a politikové

by se asi také nescházeli tady, kde i stěny mají uši, kdyby se tu nemluvilo jen o povrchních záležitostech. A žízeň rovněž není dostatečnou záminkou, vždyť většina lidí, kteří takové podniky rádi navštěvují, po lihovinách ani příliš netouží. Ovšem to, že se tady lidé scházejí, klábosí a vyhledávají společnost, musí mít nějaký důvod. Tyto zvláštní společenské instituce vznikají tedy patrně na základě nějakých podivných vášní a nejasných tužeb, neboť jinak by neexistovaly.

Droueta sem například táhla jednak touha po zábavě a jednak snaha ukázat se mezi lidmi výše postavenými. Mnozí jeho známí, s nimiž se tu setkával, sem přicházeli proto, že aniž si to snad uvědomovali, toužili po společnosti, lesku a celé té atmosféře, kterou tu vždycky nacházeli. Mohli bychom to koneckonců považovat za příznak vyšší společenské úrovně, poněvadž věci, jež tu uspokojovaly smyslové touhy lidí, nebyly samy o sobě špatné. Pohled na takový přepychově zařízený podnik nevyvolával jistě v nikom zlé myšlenky. V nejhorším případě mohl snad v hmotářsky založeném jedinci roznítit ctižádost, aby si svůj život zařídil stejně nádherně. Ale ani to se nemůže přičítat na vrub místa samého, protože taková povaha k tomu má přirozený sklon. Rovněž jedině ctižádostivé založení způsobuje, že se lidé hůře oblečení zatouží vyrovnat těm, kteří mají na sobě drahé šaty. Odstraňte prvek, který jediný je předmětem tolika halasných stížností, totiž alkohol, a pak už nikdo nebude reptat proti hodnotám, které by tu zůstaly. Důkazem tohoto tvrzení je, že se každý s potěšením podívá na naše moderní, pěkně zařízené restaurace.

Ale člověku, který pod širou oblohou vzhlíží vzhůru ke klidným, věčným hvězdám, musí ten osvětlený sál, nastrojená, chamtivá společnost, bezvýznamné, sobecké tlachání a pochlebování, neuspořádané, povrchní, přelétavé myšlenky, které jsou podkladem takových prázdných řečí, připadat jako lesklé pozlátko. Za svitu hvězd, v jemném nočním vánku, je to jen skleníková květina,

podivná, třpytivá noční květina, vydechující vůni a přitahující hmyz, hmyzem zamořená růže rozkoše.

„Vidíš toho člověka, co sem zrovna jde?“ řekl Hurstwood, dívaje se na pána, jenž právě vstupoval. Měl na sobě redingot a cylindr a tučné tváře se mu jen červenaly od dobrého jídla.

„Ne, kde?“ ptal se Drouet.

„Tamhle,“ Hurstwood mu pohledem naznačil směr. „Ten člověk v cylindru.“

„Aha, už vidím,“ řekl Drouet a tvářil se, že si ho nevšimá. „Kdo je to?“

„Jules Wallace, ten spiritista.“

Drouet ho zvědavě sledoval pohledem.

„Nevypadá zrovna na člověka, který má co dělat s duchama, co?“ poznamenal.

„Možná,“ řekl Hurstwood a v očích mu zajiskřilo, „ale peněz má dost.“

„Já na tyhle věci moc nejsem. Ty ano?“ zeptal se Drouet.

„Těžko říct,“ uvažoval Hurstwood. „Možná že na tom přece něco je. Ale já bych si s tím hlavu nelámал. Mimochodem,“ dodal, „máš dneska večer někam namířeno?“

„Do divadla, na *Díru do země*,“ odpověděl Drouet. Byla to v té době oblíbená fraška.

„Tak to abys už radši šel. Máš půl deváté.“ Hurstwood se podíval na hodinky.

Dav lidí podstatně zřídл. Někteří se chystali do divadla, někteří do klubu, jiní za povyražením ze všech nejlákavějším – aspoň pro typ mužů, který byl zastoupen tady – za dámami.

„Máš pravdu, půjdu,“ řekl Drouet.

„Stav se tu po divadle. Rád bych ti něco ukázal,“ zval ho Hurstwood.

„Výborně,“ odpověděl Drouet potěšen.

„Nemáš pak už snad žádný program, co?“ ptal se ještě Hurstwood.

„Ne, kdepak.“

„Tak sem potom zajdi.“

„Jo, v pátek, jak jsem se vracel, seznámil jsem se ve vlaku s prima žábou,“ vzpomněl si na odchodu Drouet. „Hrome, málem jsem to pustil z hlavy, musím k ní zajít, než odjedu.“

„Jen to nech klidně plavat,“ zasmál se Hurstwood.

„Ale byla to třída, to mi věř,“ horoval Drouet. Chtěl na něho udělat dojem.

„Tak ve dvanáct,“ připomínal mu Hurstwood.

„Platí,“ řekl Drouet a odcházel.

Tak se pohazovalo Carriiným jménem v tom nejfrivolnějším a nejrozmařilejším podniku z celého Chicaga, a to právě v době, kdy ta malá, udřená dělnice truchlila nad svým krušným údělem, který jí byl osudem určen na samém počátku jejího životního boje.

6

Stroj a dívka – Rytíř našich dnů

Ten večer si Carrie všimla v sestřině domácnosti nových rysů. V bytě se nic nezměnilo, zato v ní se odehrála určitá změna, a proto všechno vnímala mnohem živěji. Carrie se na nové místo zpočátku těšila, a tak Minnie očekávala, že se vrátí s veselou. Taky Hanson se domníval, že tam bude spokojená.

„Tak co,“ zeptal se, když vešel z předsíně ve svých pracovních šatech a nakoukl ke Carrie dveřmi z jídelny, „jak se ti vedlo?“

„Je to pořádná dřina,“ odpověděla. „Moc se mi to nelíbí.“

Její unavená a zklamaná tvář o tom svědčila výmluvněji než všechna slova.

„A co tam máš za práci?“ poptal se ještě, než se obrátil a odešel do koupelny.

„Dělám u stroje,“ řekla.

Bylo na něm očividně znát, že je mu to celkem jedno a že mu jde hlavně o prospěch domácnosti. Poněkud ho podráždilo, že se to zvrtilo a že Carrie není se svým údělem spokojená.

Ani Minnie už nepracovala s takovou vervou jako předtím, než se Carrie vrátila. Od chvíle, co dala sestřička najevo zklamání, nezněl už sykot smažícího se masa tak příjemně. Po celém tom dnu mohla Carrie najít útěchu jenom v tom, kdyby ji doma bylo čekalo srdečné prostředí, vlídnost a porozumění, dobrá večeře a někdo, kdo by jí byl řekl: „Nic si z toho nedělej, chvilku to vydržíš a ono se později najde něco lepšího.“ Ale ovzduší, s jakým se setkala tady, v ní uhasilo poslední jiskřičku. Ted' si o ní budou myslet, že je rozmazlená. Čekali asi, že bude dřít a mlčet. Uvědomovala si, že bude muset za stravu a pokoj platit čtyři dolary, a cítila, že život s těmito lidmi bude hrozně ponurý.

Pro svou sestru nebyla Minnie vhodnou přítelkyní – přece jen už zestárla. Její duševní život byl usedlý a přizpůsoboval se

bezvýhradně daným poměrům. Hansona snad taky někdy napadlo něco příjemného, snad byl taky někdy šťastný, ale nikdy to nedal najevo. Všechny myšlenkové pochody v něm probíhaly skrytě, bez jakýchkoli fyzických projevů. Byl tichý jako opuštěný dům. V Carrie však vřela mladá krev a nechyběla jí jistá představivost. Kouzlo lásky, půvab prvních citových vznětů ji teprve čekaly. Dovedla si vymýšlet, co by ráda dělala, šaty, jaké by ráda nosila, místa, která by ráda navštívila. Takových představ měla plnou hlavu, a protože neznala nikoho, kdo by měl pro její city pochopení neboje opětoval, zdálo se jí, že na každém kroku naráží na odpor.

Když vzpomínala na všechno, co ten den zažila, a vyprávěla o tom sestře, docela zapoměla, že by mohl přijít Drouet. Teď, když viděla, jak jsou tihle dva lidé prázdní, přála si, aby nepřišel. Nedovedla si dobře představit, co by si s ním počala, jak by mu všechno vysvětlila. Po večeři se převlékla. Když se pěkně ustrojila, byla docela roztomilá, s těma svýma velkýma očima a smutnými ústy. Po tváři se jí střídavě míhaly výrazy různých pocitů: očekávání, rozmrzelosti a tísně. Se sestrou umyla a uklidila nádobí a pak postávala po bytě. Tu a tam prohodila slůvko s Minnie a nakonec se rozhodla, že sejde dolů a bude opět od domovních dveří pozorovat ulici. Kdyby přišel Drouet, setkali by se hned tam. Když si nasadila klobouk a chystala se před dům, objevil se jí na obličeji záblesk štěstí.

„Carrie se v místě asi moc nelíbí,“ prohodila Minnie k manželovi, když si přišel s novinami v rukou sednout na chvíli do jídelny.

„No jo, ale aspoň načas by si ho měla držet,“ řekl Hanson. „Už šla zase dolů?“

„Jo,“ odpověděla Minnie.

„Bejt tebou, tak ji řeknu, at' si to místo pěkně drží. Mohla by tu taky zkejsnout na celý tejdny, než by se jí natrefilo něco jinýho.“

Minnie slíbila, že jí to poví, a Hanson se pustil do novin.

„Podle mýho bys jí neměla dovolit, aby tam u vrat postávala,“ řekl po chvíli. „Vypadá to trochu divně.“

„Já jí to řeknu,“ uklidňovala ho Minnie.

Život na ulici nepřestával Carrie zajímat. Nikdy ji neomrzelo uvažovat, kam asi ti lidé ve vozech jedou, za jakými radovánkami. Její fantazie opisovala jen velmi malý kruh, stále se točila kolem peněz, hezkého zevnějšku, šatů a kratochvílí. Tu a tam se jí hlavou mihla vzdálená vzpomínka na Columbia City nebo si s nepříjemným podrážděním připomněla, co ten den zažila. Avšak téměř veškerou její pozornost poutal k sobě ten malý svět kolem.

V přízemí domu, kde v druhém patře bydleli Hansonovi, bylo pekařství. Zatímco Carrie stála dole, sešel tam Hanson pro věku chleba. Všimla si ho, až když byl skoro u ní.

„Jdu pro chleba,“ prohodil, když ji mýjel.

A tu se znovu ukázalo, že se myšlenky mohou přenášet z jednoho člověka na druhého. Hanson sice přišel skutečně koupit chleba, ale přitom ho napadlo, že se podívá, co tam Carrie dělá. A ona to vycítila, sotva se k ní s touto myšlenkou přiblížil. Nevěděla ovšem, jak na to přišla, ale tehdy poprvé pocítila k tomu člověku skutečný odpor. Uvědomila si, jak je jí protivný. Špehuje ji.

Jediná myšlenka nám dovede změnit před očima celý svět. Carriino snění se přetrhlo, a tak se brzy po Hansonovi odebrala nahoru i ona. S uplývajícími čtvrthodinkami pochopila, že Drouet už nepřijde. Trochu ji to mrzelo. Zapomněl na ni, zřejmě pro něho není dost dobrá. Když se vrátila domů, vládlo v bytě naprosté ticho. Minnie šila u stolní lampy. Hanson už šel spát. Carrie byla unavená a zklamaná. Sklesle Minnie oznámila, že si jde lehnout.

„To uděláš dobře,“ pochválila ji sestra. „Však musíš ráno brzy vstávat.“

Ráno to nebylo lepší. Hanson právě odcházel, když Carrie vyšla ze svého pokoje. Minnie se snažila zapříst s ní u snídaně rozhovor, ale bylo toho pramálo, o čem spolu mohly s oboustranným zájmem rozmlouvat. Stejně jako včera šla Carrie do práce pěšky. Až zaplatí za byt a stravu, ani by jí na jízdné nezbylo. To už jí bylo jasné. Něco

tady zřejmě nehrálo. Ale jak už to bývá, ranní jas jí zaplašil z duše stíny, s nimiž začínala den.

Druhý den v továrně už nebyl tak úmorný jako ten první, ale zato o poznání méně bohatý na nové dojmy. Hlavní dílovedoucí se na obchůzce zastavil u jejího stroje.

„Kdepak vy jste se tu vzala?“ zeptal se jí.

„Přijal mě pan Brown,“ odpověděla.

„Jo tak, pan Brown!“ Potom dodal: „Tak koukejte, ať vám jde práce pěkně od ruky.“

O dělnicích od strojů si udělala ještě horší obrázek než včera. Zdálo se, že jsou se svým osudem spokojené. Byly to vlastně docela obyčejné ženské. Carrie měla větší představitivost než ony. Nebyla zvyklá na jejich hantýrku. Měla lepší smysl pro vkusné oblékání. Svou sousedku, zřejmě náramně zkušenou a otrlou, poslouchala s velkou nechutí.

„Chci s tím praštit,“ zaslechla její poznámku k děvčeti vedle. „Málo platěj a do postele se dostaneš kdoví kdy. Člověk má jenom jedno zdraví.“

Jejich chování k mužům v dílně, ať k mladým nebo starším, bylo velmi volné. Všeljak se navzájem škádlili a Carrie se zpočátku hrozila jejich neomalených řečí. Věděla, že v očích ostatních je jednou z nich a že se k ní budou také podle toho chovat.

„Koukejme, to je ale fešanda,“ prohodil k ní v poledne jeden dělník s rukama jako tlapy, který pracoval u podrážek. Očekával s určitostí, že mu odsekne jako jiné: „Hele, nech si ty kecy!“ a octl se proto ve velkých rozpacích, když od něho Carrie mlčky odstoupila, a dal se s kyselou tváří na ústup.

Večer na ni dolehla samota ještě tíživěji. Snášela své trapné postavení stále hůř. Viděla, že Hansonovi asi nemívají často hosty. Možná že k nim nechodí vůbec nikdo. Když zase stála před vraty a dívala se na ulici, odvážila se na malou procházku. Její pomalá, uvolněná chůze k ní přivábila urážlivou, ale obvyklou pozornost. Trochu se polekala, když ji oslovil elegantní, asi třicetiletý pán.

Podíval se na ni, když ji předcházel, zpomalil krok, otočil se a řekl: „Tak co, na procházku? Na procházku?“

Carrie na něho překvapeně pohlédla, a pak se natolik vzpamatovala, že se vzmohla na odpověď: „Co chcete? Já vás přece vůbec neznám.“ Couvala zpátky.

„A vadí to snad?“ řekl s bohorovným klidem.

Neztratila s ním už ani slovo a spěchala pryč. Dorazila k domu skoro bez dechu. Něco v pohledu toho muže ji poděsilo.

Celý týden proběhl stejně. Jednou nebo dvakrát byla večer tak unavená, že se jí nechtělo táhnout domů pěšky, a tak utratila peníze za jízdné. Nebyla nijak zvlášť silná, a když celý den seděla u stroje, bolelo ji v zádech. Jednou šla spát ještě dřív než Hanson.

Květiny a dívky snášejí někdy přesazení velmi špatně. Vyžadují často bohatší půdu a lepší ovzduší, aby se mohly dál přirozeně vyvíjet. Bylo by jistě lepší, kdyby Carriina aklimatizace nemusela být tak náhlá, tak bezprostřední. Bylo by jí prospělo, kdyby nenašla místo tak rychle a kdyby byla měla víc času prohlédnout si město, které stále toužila poznat.

Když jednou ráno pršelo, zjistila, že nemá deštník. Minnie jí půjčila svůj, starý a vybledlý. Carrie byla dost marnivá, takže se za něj styděla. Šla do jednoho velkého obchodního domu a koupila si nový. Zaplatila za něj jeden a čtvrt dolaru ze svého malého kapitálu.

„Proč jsi ho kupovala?“ podivila se Minnie, když ho spatřila.

„Vždyť ho potřebuju,“ odpověděla Carrie.

„Taková hloupost!“

Carrie na to neodpověděla, ačkoli se v ní všechno bouřilo.

„Já nebudu pořád obyčejná dělnice,“ myslela si, „a oni to musí taky pochopit!“

První sobotu zaplatila Carrie večer nájem, čtyři dolary. V Minnie se sice ozvalo svědomí, když je od ní brala, ale nevěděla, co by řekla Hansonovi, kdyby vzala méně. A vykutálený manžel jí nato se spokojeným úsměvem dal na domácnost o čtyři dolary méně. Chtěl

zvýšit splátky na parcely. Carrie si pak lámala hlavu, jak vystačit s padesáti centy týdně na šaty a na zábavu. Dumala nad tím tak dlouho, až dospěla v duchu k jakési revoltě.

„Jdu se trochu projít,“ oznámila po večeři.

„Snad ne sama?“ podivil se Hanson.

„Sama,“ potvrdila Carrie.

„Já bych ti to neradila,“ řekla Minnie.

„Když já chci taky něco vidět,“ odsekla Carrie a podle tónu, jakým to řekla, si poprvé uvědomili, že se jí u nich nelíbí.

„Co to s ní je?“ bručel Hanson, když si zašla do předního pokoje pro klobouk.

„Já nevím,“ řekla Minnie.

„Taky by mohla dělat něco lepšího než courat takhle sama po ulicích.“

Carrie však nedošla daleko. Vrátila se a stála opět u vrat. Příští den si vyšli do Garfieldových sadů, procházka ji však netěšila. Neměla nic pěkného na sebe. Nazítří vyslechla v dílně, jak si děvčata s velkou barvitostí povídají o svých všedních zábavách. Byly spokojené. Několik dní pršelo, a tak musela utrácet za jízdné. Jednou večer, když zase čekala na pouliční dráhu do Van Burenovy ulice, promokla na kůži. Celý večer seděla potom v předním pokoji a vyhlížela na ulici, kde se na mokřých chodnících odrážela světla lamp, a přemýšlela. Měla dost fantazie a podléhala různým náladám.

V sobotu zaplatila další čtyři dolary. Zmocnilo se jí zoufalství nad tím, že jí zbylo zase jen padesát centů. Z rozhovorů s děvčaty, s nimiž se v dílně zběžně seznámila, zjistila, že jim z platu zbývá na útratu víc než jí. Měly známosti s mladíky, nad jaké se ona od svého seznámení s Drouetem cítila povznesená, a ti je brali ven. Povrchní kluci z dílny se jí nadobro zprotivili. Žádný z nich neměl v sobě sebestěh jennosti. Zнала je jen z jejich všední, pracovní stránky.

Pak přišel den, kdy městem zadul chladný vítr jako první výstražný posel zimy. Po obloze proháněl kudrnaté mráčky, od vysokých

továrních komínů odvinoval dlouhé, tenké proužky kouře a po ulicích a na nárožích se točil v ostrých a náhlých poryvech. Carrie si uvědomila, že nemá na zimu žádné oblečení. Co si počne? Nemá ani zimní kabát, ani klobouk, ani boty. S Minnie bylo těžké o tom mluvit, ale nakonec si k tomu přece jen dodala odvahy.

„Nevím, jak to udělat s oblečením,“ svěřila se jí jednou večer, když byly spolu samy. „Potřebovala bych klobouk.“

Minnie se zatvářila vážně.

„Tak si nech něco z platu a kup si ho,“ navrhovala jí a uvědomovala si s obavou, jaké nepříjemnosti vzniknou, jestli to Carrie skutečně udělá.

„No, kdyby vám to moc nevadilo, tak bych si peníze ráda aspoň dva tři týdny nechala,“ řekla Carrie nesměle.

„A nemohla bys nám dát aspoň dva dolary?“ zeptala se Minnie.

Carrie ochotně souhlasila. Ulevilo se jí, že se dostala z tísně. Viděla jakési východisko a spadl jí kámen ze srdce. V povznesené náladě začala kalkulovat. Klobouk potřebovala ze všeho nejdřív. Nikdy se nedověděla, jak to všechno Minnie vysvětlila Hansonovi. Ten se o tom slovem nezmínil, ale ovzduší v bytě bylo nepříjemně napjaté.

Nové uspořádání věcí by se bylo možná osvědčilo, kdyby do toho nezasáhla nemoc. Jednou večer foukal po dešti mrazivý vítr. Carrie stále ještě neměla kabát, a když po šesté vyšla z teplé dílny, v náporu větru se celá roztrásla. Druhý den ráno kýchala a cestou do města se jí ještě přitížilo. Celé tělo ji bolelo a cítila divnou malátnost. Kvečeru jí bylo už velmi zle, a když se dostala domů, vůbec se jí nechtělo jíst. Minnie si všimla, že je celá skleslá, a vyptávala se Carrie, co jí je.

„Nevím,“ odpověděla Carrie. „Je mi vážně nějak divně.“ Posedávala u kamen, zuby jí cvakaly zimnicí a šla si lehnout celá nemocná. Druhý den ráno měla vysokou horečku.

Minnie z toho byla ztrápená, ale chovala se k ní stále laskavě. Hanson řekl, že by se snad měla vrátit na nějaký čas domů. Když

Carrie po třech dnech vstala, bylo jim jasné, že místo ztratila. Zima za dveřmi, ona nemá co na sebe a teď je ke všemu bez práce.

„Nevím, co mám dělat,“ řekla Carrie. „V pondělí zajdu do města a podívám se, jestli bych něco nesehnala.“

Ale tentokrát to dopadlo ještě hůř než posledně. Pro podzimní nošení se její šaty vůbec nehodily. Zbývající peníze utratila za klobouk. Tři dny se toulala městem celá zoufalá. Prostředí u Hansonových se pro ni rychle stávalo téměř nesnesitelné. Celý den myslela s nechutí na to, že se tam večer má zase vrátit. Hanson se k ní choval velmi chladně. Chápala, že to takhle nemůže dlouho pokračovat. Brzy se bude muset vzdát a vrátit domů.

Celý čtvrtý den strávila v městě. Od Minnie si vypůjčila deset centů na oběd. Pokoušela se marně o štěstí i na těch nejpodradnějších místech. Ucházela se dokonce o místo servírky v jedné malé restauraci, kde za oknem spatřila lístek s nabídkou, ale potřebovali zapracovanou sílu. Ztratila všechnu naději. A jak se prodírala tlačenicí na ulicích, uchopil ji náhle kdosi za paži a ona se obrátila.

„To je náhodička!“ ozval se čísi hlas.

Na první pohled poznala Droueta. Měl stále takové zardělé tváře a celý jen zářil. Dobrá nálada a pohoda z něho přímo sálaly.

„Tak jak se daří, Carrie?“ ptal se. „Vám to ale sluší. Kdepak jste chodila?“

Carrie se tomu přívalu neodolatelné bodrosti musela usmát.

„Šla jsem se trochu projít,“ odpověděla.

„Zahlédl jsem vás z druhého chodníku. Hned jsem si myslel, že jste to vy. Zrovna jsem za vámi chtěl zajít. Jak se vám vede?“

„Docela dobře, děkuji,“ řekla Carrie s úsměvem.

Drouet si ji pátravě prohlédl a viděl něco úplně jiného.

„Poslyšte, chtěl bych si s vámi trochu popovídat. Nemáte snad nikam naspěch, že ne?“

„Ted' zrovna ne,“ řekla.

„Tak pojd'te, zajdem si někam na něco dobrého. Ani nevíte, jak jsem rád, že vás zase vidím.“

Na Carrie měla jeho přítomnost velmi uklidňující vliv. Necítila se už tak ztracená, tušila nad sebou ochrannou ruku. Proto ráda souhlasila, i když se naoko trochu zdráhala.

„Tak dobrá,“ řekl a vzal ji pod paží. Byla v tom taková záplava přátelského citu, až ji to zahřálo u srdce.

Prošli Monroeovou ulicí a vstoupili do staré Windsorské restaurace, tehdy velkého, pohodlného podniku se znamenitou kuchyní a vzornou obsluhou. Drouet vybral stůlek přímo u okna, odkud bylo vidět živý pouliční ruch. Měl rád stále se měnící scénérii ulice. Při obědě si prohlížel kolemjdoucí a těšilo ho, když na sobě cítil jejich pohledy.

„Tak co si dáte?“ zeptal se, když se pohodlně usadili.

Carrie si prohlížela bohatý jídelní lístek, který jí číšník podal, ale nemohla se soustředit na to, co si vybrat. Měla velký hlad a nad jídly, jejichž názvy tam četla, se jí přímo sbíhaly sliny, ale nejvíc upoutávaly její pozornost vysoké ceny. Pečené kuře – pětasedmdesát centů. Svíčková na houbách – dolar pětadvacet. Slýchala někdy o takových jídlech, ale připadalo jí strašně divné, že si má sama ze seznamu něco vybrat.

„Tak já to zařídím sám,“ nabídl se Drouet. „Haló, pane vrchní!“

Číšník, který je obsluhoval, ramenatý černoš s kulatou tváří, přišel ke stolu a nachýlil se k němu.

„Svíčková na houbách,“ objednával Drouet, „plněná rajská jablička.“

„Ano prosím,“ přikývl černoš.

„Smažené brambůrky.“

„Prosím.“

„A chřest.“

„Prosím.“

„A konvici kávy.“

Drouet se obrátil ke Carrie. „Od rána jsem neměl v ústech. Zrovna jsem přijel z Rock Islandu. Šel jsem právě na oběd, když jsem vás potkal.“

Carrie se jen stále usmívala.

„Co pořád děláte?“ vyptával se. „Musíte mi o sobě všechno vyprávět. Jak se daří vaší paní sestře?“

„Dobře, děkuji,“ odpověděla Carrie na poslední otázku. Zkoumavě se na ni zadíval.

„Poslyšte, nestonala jste?“ zeptal se.

Carrie přikývla.

„To je ale pech! Fakt jste nějaká přepadlá. Hned jsem si pomyslel, že nejste ve své kůži. A co s vámi pořád bylo?“

„Pracovala jsem.“

„Neříkejte! A kde?“

Pověděla mu to.

„Rhodes, Morgenthau & Scott – znám ten podnik. Tamhle na Páté avenue, že? To jsou teda vydřiduši, to vám povím. A co že jste tam šla?“

„Nemohla jsem nic jiného sehnat,“ odpověděla upřímně.

„To je ale trapné,“ durdil se Drouet. „U takové firmy, to není práce pro vás. Mají fabriku hned vzadu za obchodem, že?“

„Ano,“ přisvědčila Carrie.

„To není dobrý podnik. Stejně se vám taková práce asi dvakrát nezamlouvá, vidíte?“ řekl.

Vykládal o překot páté přes deváté, vyptával se, vyprávěl o sobě, vysvětloval, jaká je tohle vybraná restaurace, a do toho přinesl číšník obrovský tác s horkými vonícími jídly, která Drouet objednal. Za bílým ubrusem a nad stříbrnými mísami mu to velmi slušelo, jak se zkušeně oháněl příbory. Když krájel maso, jeho prsteny přímo mluvily. Šaty na něm šustily novotou, když se natahoval pro talíře, lámal chléb a naléval kávu. Naložil Carrie vrchovatý talíř, až se zděsila. Jeho skvělá nálada se začala přenášet i na ni. Byla jako

vyměněná. Drouet byl v podstatě dobrák, v tom smyslu, jak to chápe většina lidí, a ona jím byla docela unesená.

Carrie, ten malý vojáček štěstěny, se snadno vyrovnala s tímto příznivým obratem ve svém osudu. Cítila se trochu nesvá, ale veliká místnost ji uklidňovala a vyhlídka ven na zástupy pěkně oblečených lidí ji přímo nadchla. Ach, jaký je to zázrak, mít peníze! Jaká nádherná věc, moci si sem zajít na oběd! Drouet musí být podle všeho bohatý. Stále se vozí vlakem, pěkně se strojí, je takový silný a může si dovolit jíst v takovýchhle přepychových restauracích. Byl to podle ní prostě dokonalý muž a ona se divila, proč se o ni tak přátelsky stará.

„Tak vy jste kvůli té nemoci přišla o místo, co?“ řekl. „A co teď budete dělat?“

„Sháním něco jiného,“ odpověděla a na očích jí bylo vidět, že myslí na bídu, která obchází kolem téhle restaurace a drží se Carrie v patách jako hladový pes.

„Ale ne,“ protestoval Drouet, „to není možné. Jak dlouho už to sháníte?“

„Čtyři dni,“ odpověděla.

„No to je nehoráznost,“ pohoršoval se Drouet, jako by se obracel na nějakého pomyslného posluchače. „To přece není nic pro vás. Vždyť ta děvčata,“ mávnutím ruky naznačil, že myslí všechny ty prodavačky a tovární dělnice, „to je bída s nouzí, co si vydělají. Z toho se přece nedá žít.“

Choval se k ní skoro jako bratr. Když jí vymluvil pomyšlení na takovou práci, začal jinak. Carrie byla skutečně hezká. I teď, ve svých ošumělých šatech, měla pěknou postavu a ve velkých očích jí zářila něha. Drouet si ji prohlížel a ona cítila, co si asi myslí. Vytušila, že ji obdivuje. K tomu přistupovala jako další činitel jeho štědrost a veselá povaha. Uvědomila si, že se jí líbí a že by ho mohla mít ještě raději. V skrytu duše jí tonulo ještě něco silnějšího. Jejich oči se co chvíli setkaly a tu jako by se její zmatené pocity slévaly v jeden jediný proud.

„Co kdybyste dnes večer zůstala ve městě a šla se mnou do divadla?“ navrhl a přitáhl si židli blíž k ní. Stůl nebyl příliš široký.

„Ba ne, to nejde,“ odmítala.

„A co tedy budete večer dělat?“

„Nic,“ odpověděla trochu smutně.

„Asi se vám tam, co bydlíte, moc nelíbí, vidíte?“

„To je těžko říct.“

„Co si počnete, jestli nic neseženete?“

„Nejspíš se vrátím domů.“

Hlas se jí přitom trochu zachvěl. Jeho vliv na ni mocně působil. Začali si rozumět beze slov, on chápal, jak to s ní vypadá, a ona zase věděla, že jí rozumí.

„Ne, to přece nemůžete udělat!“ řekl a v tu chvíli mu jí bylo opravdu líto. „Já bych vám nějak pomohl, kdybyste mi to dovolila. Mohl bych vám dát nějaké peníze.“

„Ale kdepak!“ zvolala a mimoděk se od něho odtáhla.

„Co teda budete dělat?“ ptal se.

Uvažovala mlčky a bezradně zavrtěla hlavou. Díval na ni, svým způsobem velice něžně. V kapse u vesty měl několik zmačkaných bankovek. Byly měkké a nešustily. Vzal je do prstů a smáčekl je v hrsti.

„Nechte si říct,“ naléhal. „Nebojte se, já se o vás postarám. Opatříte si nějaké pořádné šaty.“

Poprvé narazil na tohle téma a ona si uvědomila, jak je na tom v tomhle ohledu bledě. Trochu drsně se ve své Otevřenosti dotkl bolavého místa. Rty se jí trošku zachvěly.

Její ruka spočívala volně na stole. Seděli v rohu docela sami. Položil jí na ni svou velkou, teplou dlaň.

„Podívejte, Carrie,“ domlouval jí. „Co si sama počnete? Musíte mi dovolit, abych vás z toho dostal.“

Jemně jí ruku stiskl. Pokusila se ji odtáhnout. Tu ji pevně sevřel a ona se už nebránila. Potom jí do dlaně vsunul bankovky, a když

začala protestovat, zašeptal: „Vždyť já vám je jenom půjčuju, to je přece docela v pořádku. Jenom vám je půjčuju.“

Donutil ji, aby si je vzala. Cítila se teď k němu připoutaná jakousi podivnou oddaností. Vyšli ven. Kráčel s ní dlouho k jihu k Polkové ulici a neustále hovořil.

„Vám se teda u těch lidí nelíbí, co?“ poznamenal jakoby mimochodem. Carrie to slyšela, ale nevěnovala tomu pozornost.

„Víte co? Zítřka se sejdem a půjdeme na odpolední představení do divadla. Co tomu říkáte?“ navrhl.

Carrie se chvíli bránila, ale nakonec svolila.

„Vždyť na tom nic není. Kupte si nějaké pěkné střevíčky a kabátek.“

Skoro si ani neuvědomovala, do jaké svízelné situace se tím dostává. Dokud byl s ní, přizpůsobovala se jeho optimistické, bezstarostné povaze.

„S těmi lidmi doma se moc netrapte,“ řekl jí při loučení. „Však už něco vymyslíme.“

Carrie ho opouštěla s pocitem, jako by se nad ní vznášela ochranná ruka, která jí pomůže z nesnází. Peníze, které od něho přijala, byly dvě měkké, zelenavé, úhledné desetidolarové bankovky.

7

Vábení peněz – Výmluvná krása

Je třeba přístupně vysvětlit a pochopit pravý význam peněz. Až si každý z nás uvědomí, že peníze znamenají především morální závazek a právě tak že bychom se na ně měli vždycky dívat, že bychom v nich měli vidět poctivě uloženou energii, a ne výsadu, které je možno zmocnit se násilím, zmizí navždy mnohé naše sociální, náboženské a politické rozpory. Carrie sama chápala morální význam peněz jenom tak, jak se mu rozumí obecně, nijak hlouběji. Její názor na ně by dokonale vysvětlila stará definice: Peníze, to je něco, co má každý a k čemu si musím pomoci i já. Ted' jich držela trochu v dlani, dvě měkké zelené desetidolarovky, a měla pocit, že už proto je na tom mnohem a mnohem lépe. Samy o sobě představovaly ty peníze určitou moc. Člověk jejího smýšlení by byl spokojený třeba jako trosečník na pustém ostrově, jen kdyby měl u sebe hromádku peněz, a pouze dlouhé strádání a hladovění by ho poučilo, že jsou případy, kdy nemají žádnou cenu. A ani pak by Carrie neměla představu o jejich relativní hodnotě. Myslela by bezpochyby jenom na to, jaká je to škoda, že má v rukou tolik moci a nemůže jí využít.

Když se rozešli s Drouetem, byla chudinka celá rozrušená. Trochu se styděla za svou slabost, že ty peníze přijala, ale vězela v takové tísní, že z toho měla přece jen radost. Opatří si ted' hezký nový kabátek. Taky si koupí hezké boty s knoflíčky. A taky punčochy a sukni si pořídí. A potom – už ted' však přesahovaly její tužby kupní sílu těch bankovek víc než dvojnásobně, právě jako tehdy, když počítala, jak naloží se svým platem.

O Drouetovi si udělala správnou představu. Pro ni to byl, stejně jako pro každého, kdo ho znal, milý, upřímný člověk, v němž nebylo nic špatného. Ty peníze jí dal z dobrého srdce, jenom proto, že si dovedl představit, jak je na tom zle. Chudému mladému muži by asi

nebyl dal tolik, ale nesmíme zapomínat na to, že chudý mladý muž by v něm, už pro samu přirozenou podstatu věci, nemohl vzbudit takový soucit jako chudá mladá dívka. Něžné pohlaví vždycky působilo na jeho city. Touha po něm mu byla přímo vrozená. A přece kdyby viděl žebráka, jak běduje: „Pro smilování boží, milostpane, umírám hlady,“ vždycky by mu dal přiměřenou almužnu a hned by to pustil z hlavy. Nijak by o tom nehloubal a nefilozofoval. Žádný z jeho duševních procesů by se nedal dost dobře označit některým z těch dvou výrazů. Pěkně se oblékal, zdravím jen kvetl a žil si přitom jako veselá, nemyslící mūrka, která doráží na rozsvícenou lampu. Kdyby ztratil své postavení a stal se obětí těch záhadných ničivých sil, které si s člověkem někdy zahrávají, byl by právě tak bezmocný jako Carrie – právě tak bezmocný, právě tak bezradný a politováníhodný jako ona.

Ve svém dobývání ženských srdcí neviděl nic špatného, a když si chtěl s některou něco začít, rozhodněji tím nemínil nijak ublížit. Velmi rád se ženám dvořil, těšilo ho, když podléhaly jeho kouzlu, ne proto, že by byl chladnokrevný, nečestný, vypočítavý darebák, ale proto, že ho k tomu doháněla jeho přirozená žádostivost. Viděl v tom největší potěšení. Byl ješitný, chvástavý a posedlý po hezkých šatech jako nějaká hloupá žába. Skutečně prohnaný darebák ho mohl podvést právě tak snadno, jako on zas uměl lichočkami poplést hlavu hezké prodavačce. Drouetovy obchodní úspěchy vyplývaly z jeho bodré povahy a všestranně dobrého jména firmy, u které pracoval. Chodil mezi lidmi se srdcem na dlani a neměl ani za mák intelektu, vznešených idejí a trvalejších citů. Sapfó by ho nazvala vepřem, Shakespeare by mu říkal „mé veselé dítě“. Starý pijan Caryoe ho považoval za bystrého, zdatného obchodníka. Byl zkrátka tak dobrý, jak na to svou duševní úroveň stačil.

Měl v sobě očividnou upřímnost a důvěryhodnost, o čemž nejlépe svědčí to, že Carrie ty peníze přijala. Od nějakého prohnaného a zlého člověka s postranními úmysly by nebyla vzala ani cent,

i kdyby jí ho vnucoval pod maskou přátelství. Nepříliš vzdělaní lidé nejsou vždycky bezmocní. Příroda naučila divokou zvěř prchat, když jí hrozí nějaké skryté nebezpečí. Do malé hlavičky hloupé veverka vložila pudový strach před jedy. Biblické: „Pečujet' on o všechna svá stvoření“ neplatí jenom o zvířatech. Carrie byla nevzdělaná, a proto ve své nevědomosti reagovala silně citově a instinktivně. Takové povahy bývají bohatě vybaveny pudem sebezáchovy. Ten v ní však přátelské chování Drouetovo téměř vůbec neprobudilo.

Když Carrie odešla, kochal se pomyšlením na to, že má o něm tak dobré mínění. Vždyť je to vážně hanba, že se musí mladé dívky takhle protloukat. Zima na krku a ona nemá co na sebe. To je přece kruté. Zajde k Fitzgeraldovi a Moyovi a koupí si doutník. Jako by měl na nohou křídla, když na ni myslel.

Carrie přišla domů v báječné náladě, kterou jen stěží skrývala. Měla teď peníze a s tím souvisela celá řada problémů, které ji vážně znepokojovaly. Jakkak si bude moci koupit šaty, když přece Minnie ví, že nemá žádné peníze? Sotva vstoupila do bytu, bylo jí jasné, že se nedá nic dělat. Nedovedla si vymyslet nic, čím by to vysvětlila.

„Tak co, jak jsi pochodila?“ ptala se Minnie.

Carrie se neuměla přetvařovat a nedokázala říkat pravý opak toho, co si myslela. Když už bylo nutné se nějak vytáčet, tedy aspoň tak, aby to bylo v souladu s jejími pocity. Proto si nezačala stěžovat, když byla v tak dobré náladě, ale řekla: „Něco mi slíbili.“

„Kde?“

„V Bostonském obchodním domě.“

„A slíbili ti to najisto?“ vyptávala se Minnie.

„Zítra se tam mám přijít zeptat,“ odpověděla Carrie. Nechtělo se jí rozvádět lež víc, než bylo nutné.

Minnie postřehla, že se Carrie vrátila spokojená a veselá. Zdálo se jí, že teď je příhodná doba, aby jí vyložila, co si Hanson o celém tom jejím chicagském dobrodružství myslel.

„Kdybys to místo přece jenom nedostala –“ zarazila se v rozpacích, jak to říci co nejšetrněji.

„Jestli se mi nepodaří sehnat něco v nejbližších dnech, seberu se a pojedu asi domů.“

To se Minnie báječně hodilo.

„Sven si myslí, že by to bylo přes zimu každopádně nejlepší.“

Celá situace byla Carrie rázem jasná. Když je teď bez místa, už tu o ni nestojí. Neměla to Minnie nijak za zlé, nezazlívala to ani Hansonovi. Když tam tak seděla a snažila se vyrovnat s tou poznámkou, byla ráda, že má Drouetovy peníze.

„Ano,“ řekla po chvíli, „už jsem o tom uvažovala.“

Nedodala ovšem, že to pomyšlení v ní vyburcovalo veškerý odpor, jakého byla při své povaze schopna. Columbia City – co tam na ni čeká? Zná to nudné hnízdo už nazpaměť. A tady je ohromné, tajuplné město, které ji stále přitahuje jako magnet. Zatím z něho poznala jenom zlomek. A teď se má k němu obrátit zády a žít zase tím starým, sešněrovaným životem tam na venkově? Div rozhořčením nevykřikla.

Přišla domů brzy a šla si teď sednout do předního pokoje, aby mohla přemýšlet. Co má dělat? Vždyť si přece nemůže koupit nové střevíce a nosit je tady. Z těch dvaceti dolarů si bude muset ušetřit něco na cestu domů. Od Minnie by si půjčovat nechtěla. A jak vysvětlí, odkud ty peníze má? Jen kdyby si tak mohla sama vydělat tolik, aby se z té motanice dostala.

Přemýšlela o svých těžkostech znovu a znovu. Drouet bude předpokládat, že ji zítra uvidí v novém kabátě, a ono to zatím není možné. Hansonovi by byli nejradši, kdyby odjela domů, a ona sama odtud skutečně chce odejít, jenomže ne domů. Když si teď představila, co by si mohli myslet o tom, jak k těm penězům bez práce přišla, připadalo jí strašné, že je přijala. Styděla se. Celá situace ji skličovala. Všechno bylo jednoduché, dokud byla s Drouetem. Ale teď je to beznadějně zamotané, mnohem horší než předtím, protože zdánlivě má v ruce pomoc, ale ve skutečnosti ji nemůže využít.

Její nálada tak poklesla, že si toho při večeři Minnie všimla a vyložila si to tím, že Carrie má za sebou jistě další krušný den. Carrie se nakonec rozhodla, že ty peníze vrátí. Neměla je vůbec přijímat. Ráno půjde zase do města hledat práci. V poledne se setká s Drouetem, jak si to umluvili, a všechno mu řekne. Po tomto předsevzetí jí srdce pokleslo a byla to zase ta bývalá utrápená Carrie.

Je to zvláštní, ale když držela ty peníze v ruce, cítila přece jen jakousi úlevu. Přes všechno své soužení dovedla tíživé myšlenky pustit na chvíli z hlavy a pak se jí zdálo, že těch dvacet dolarů je prostě něco úžasného a báječného. Ach, peníze, peníze, peníze! Co to jenom znamená, mít je! Jak rychle by všechno tohle trápení zmizelo, kdyby jich měla hodně.

Ráno vstala o něco dřív a vydala se ven. Byla skoro pevně rozhodnutá, že bude shánět práci, ale v kapse ji hřály peníze, a třebaže jí dělaly takové starosti, přece jenom ji to uklidňovalo a otázka zaměstnání ji už tolik neděsila. Šla do obchodní čtvrti. Pokaždé, když mýjela nějaký podnik, říkala si, že se tam musí zeptat, ale nemohla se k tomu odhodlat. Jsem to ale zbabělec, říkala si v duchu. Vždyť se už o to pokoušela tolikrát. Stejně by se zase opakovala stará historie. Šlapala dál a dál. Nakonec to u jedné firmy zkusila a dopadlo to samozřejmě jako obvykle. Když vyšla ven, měla pocit, že dnes se jí smůla lepí na paty. Nemá to cenu.

Ani se nenadála a octla se najednou v Dearbornově ulici. Stanula před Bazarem, kde čekala spousta dodávkových vozů. Dívala se na široké výkladní skříně, plné zboží, a na davы nakupujících. Její myšlenky, z nichž byla už tak unavená, se okamžitě pustily jiným směrem. Právě tady si původně chtěla koupit ty nové věci. Odpočine si teď trochu od svého trápení, pomyslela si, zajde dovnitř a prohlédne si to tam. Podívá se, jaké tam mají kabátky.

Nic na světě nepůsobí člověku větší potěšení než onen stav nejistoty a kolísání, kdy sice máme peníze, toužíme po něčem, avšak svědomí nebo váhavost nás zdržují od rozhodného kroku. Právě

v takovém rozpoložení se Carrie vydala na svou pouť po obchodě, kde bylo k vidění tolik báječných věcí. Po její první návštěvě stoupl její mínění o tomto obchodním domě úžasně vysoko. Zastavovala se teď u kdejakého předmětu z té záplavy vybraného zboží, kolem něhož tehdy tolik pospíchala. Její ženské srdce hořelo touhou. Jak by asi vypadala v tomhle a jak by jí slušelo tamhleto? Přišla k pultu s dámským prádlem a zasněně se tu zastavila, když spatřila všecken ten lahodný soulad barev a krajek. Kdyby chtěla, hned by si něco z toho mohla koupit. Postávala v oddělení šperků. Prohlížela si náušnice, náramky, jehlice, řetízky. Co by za to dala, kdyby to všechno mohla mít! Kdyby měla třeba jen pár těch věcíček, taky by hned vypadala líp.

Nejvíc ji upoutaly kabátky. Hned jak do obchodu vstoupila, padl jí do oka jeden světle hnědý s velikými perletovými knoflíky, jaké byly právě tehdy v módě. S radostí se znovu a znovu přesvědčovala, že se jí líbí nejvíc ze všech. Obcházela kolem skleněných vitrín a věšáků, kde bylo šatstvo vystaveno, a těšilo ji, že ten, na který si myslela, je opravdu nejhezčí. Po celou tu dobu byla její duše na váhách: hned si říkala, že kdyby chtěla, mohla by si ho v tu chvíli koupit, a vzápětí si zas připomínala, jak na tom ve skutečnosti je. Nakonec se nebezpečně přiblížilo poledne a ona dosud nic nepodnikla. Teď musí jít ty peníze vrátit.

Když přišla, stál už Drouet na rohu.

„Zdravím vás. A kdepak je kabát?“ řekl. „A střevíčky?“ dodal, když se jí podíval na nohy.

Carrie mu chtěla své rozhodnutí vyložit postupně a taktně, jenomže jeho otázka teď postavila celý její plán na hlavu.

„Přišla jsem vám vlastně říct, že – že si od vás ty peníze nemůžu vzít.“

„Tak je to tedy,“ řekl. „A teď půjdete hezky se mnou. Zajdeme si třeba tuhle k Partridgeovi.“

Carrie s ním poslušně šla. A hle, celá ta motanice pochyb byla najednou tatam. Nijak se nemohla dostat k tomu, co jí tak leželo na srdci, k věcem, které mu chtěla vysvětlit.

„Už jste obědvala? Ovšemže ne. Tak víte co? Zaskočíme si semhle,“ navrhl a zamířil do jedné velmi hezky zařízené restaurace v Monroeově ulici, nedaleko Státní.

„Ty peníze ale vážně nemůžu vzít,“ začala zase Carrie, když se usadili v útulném koutku a Drouet objednal oběd. „Vždyť bych tady ty věci ani nemohla nosit. Jak bych jim vysvětlila, kde jsem k nim přišla?“

„A co tedy chcete dělat?“ usmál se. „Myslíte, že se obejdete bez nich?“

„Nejspíš pojedu domů,“ odpověděla sklesle.

„Ale jděte,“ řekl, „už jste z toho vašeho přemýšlení celá popletená. Já vám poradím, co uděláte. Říkáte, že je doma nemůžete nosit. Proč si tedy nenajdete nějaký zařízený pokojík a nenecháte si ty věci tam? Řekněme tak na týden.“

Carrie zavrtěla hlavou. Byla jako všechny ženy umíněná a Drouet jí musel přemlouvát. Bylo na něm, aby odstranil všechny pochybnosti a uvolnil cestu, pokud to bude v jeho silách.

„Proč byste prosím vás jezdila domů?“ řekl.

„Ale vždyť tu nemůžu nic sehnat.“

„Copak oni vás tu nechtějí nechat?“ zeptal se, jako by vytušil pravdu.

„To ne, ale nemůžou,“ vysvětlovala Carrie.

„Já vám povím, co uděláte,“ řekl. „Půjdete teď hezky se mnou a já se o vás postarám.“

Carrie trpně naslouchala. Byla v takovém rozpoložení, že jí to připadalo jako příjemný závan svěžího vzduchu z otevřených dveří. Zdálo se jí, že jí Drouet rozumí a že je neobyčejně milý. Je to takový upravený, hezký muž, dobře oblečený a plný pochopení. A to, co jí říká, myslí jako upřímný přítel.

„Co si doma v Columbia City počnete?“ domlouval jí a probouzel v ní svými slovy znovu představu toho nudného světa, který opustila. „Vždyť tam přece nic není. Chicago, to je něco! Opatříte si ten hezký pokojíček a nějaké oblečení a pak už budete moci něco podniknout.“

Carrie se dívala oknem na rušnou ulici. Tohle je tedy to úžasné, velké město, tak příjemné pro toho, kdo není zrovna chudý. Právě projel kolem elegantní kočár, tažený párem pyšných hnědáků, a v jeho vypolštářovaných hlubinách si hověla jakási mladá dáma.

„Co z toho proboha budete mít, když se vrátíte domů?“ naléhal na ni Drouet.

Myslel to naprosto upřímně. Představoval si, že by tak Carrie neužila vůbec nic z toho, co podle jeho mínění stálo za to.

Carrie seděla a mlčky upírala pohled ven. Byla na rozpacích. Oni jistě čekají, že se ještě tenhle týden sebere a pojedje domů.

Drouet začal zase o šatech, že prý si je musí koupit.

„A proč byste si nekoupila nějaký hezký kabátek? Vždyť ho přece potřebujete. Já vám ty peníze půjčím. Nedělejte si z toho hlavu. Můžete si najmout pěkný pokoj, kde se zařídíte sama pro sebe. Já vám přece nechci ublížit.“

Carrie tušila, kam míří, ale nedovedla své myšlenky vyjádřit. Pocit bezvýchodnosti teď na ni dolehl ještě víc.

„Kdybych jen sehnala nějakou práci,“ povzdychla si.

„Však se možná něco najde,“ chytil se toho Drouet, „ale to tu musíte zůstat. Jestli odjedete, tak z toho nebude nic. Oni si vás u sebe nenechají. Tak proč nechcete, abych vám našel nějaký pokojíček? Obtěžovat vás nebudu, nemusíte se bát. A potom, až se usadíte, podaří se vám třeba něco sehnat.“

Díval se na její milou tvář a hledal cestu, jak ji přesvědčit. Velmi se mu líbila – to bylo nesporné. Připadalo mu, že ta dívka má v sobě skrytou jakousi vnitřní sílu. Byla jiná než ostatní obyčejná děvčata z obchodů. Měla něco v hlavě.

Ve srovnání s ním měla Carrie vlastně víc představitosti i lepší vkus. A právě ty jemnější struny v její duši v ní vyvolávaly pocit sklíčenosti a stesku. Její jednoduché šaty byly čistounké a upravené a měla bezděky ušlechtilé držení hlavy.

„Tak vy si vážně myslíte, že bych tu mohla něco sehnat?“ zeptala se.

„Určitě,“ ujišťoval ji. Nakláněl se přes stůl a naléval jí čaj.

Podívala se na něho a jeho úsměv ji ubezpečoval o tom, že to myslí upřímně.

„Tak, a teď vám povím, co podnikneme. Zajdem si tuhle k Partridgeovi a tam si vyberete, co se vám bude hodit. A potom se spolu poohlédneme po nějakém tom pokoji. Můžete si tam nechat ty věci. A večer půjdem do divadla.“

Carrie zavrtěla hlavou.

„Vždyť se potom můžete vrátit zpátky k vašim, proč ne? Nemusíte v tom pokoji hned zůstávat. Jenom si ho najmete a necháte si tam ty nákupy.“

Po celý oběd hryzly Carrie stále pochybnosti.

„Tak pojďte, jdeme na ty kabátky,“ vyzval ji Drouet.

A šli. V obchodě je obklopil lesk a šustot nových věcí, které Carrie ihned plně zaujaly. Teď, po dobrém obědě a se zářícím Drouetem po boku, jí připadalo, že se jeho návrh dá docela snadno provést. Prohlížela si zboží a vybrala si kabátek podobný tomu, který předtím tak obdivovala v Bazaru. Když ho držela v rukou, připadal jí ještě hezčí. Prodavačka jí ho pomohla obléci a náhodou jí padl bezvadně. Drouetovi se rozjasnila tvář, když viděl, jak tím její zjev získal. Vypadala docela elegantně.

„To je ono,“ řekl.

Carrie se otáčela před zrcadlem. Když se na sebe dívala, nemohla se ubránit radosti. Tváře jí jenom hořely.

„Moc vám sluší,“ tvrdil. „Zaplaťte a půjdem.“

„Ale stojí devět dolarů,“ namítla Carrie.

„To přece nevadí, jen si ho vezměte,“ řekl.

Sáhla do kabelky a vytáhla jednu bankovku. Prodavačka se zeptala, jestli si ho hned vezme na sebe, a odešla. Za pár minut byla zpátky a koupě byla hotová.

Od Partridge šli do obchodu s obuví. Carrie si zkoušela několikery střevíce. Drouet stál vedle, a když viděl, jak jí jedny hezky sluší,

řekl: „Nechte si je hned na nohou.“ Carrie však nechtěla. Musí se přece vrátit k sestře. Koupil jí ještě kabelku a rukavice a musela si pak vybrat taky punčochy.

„Zítřka sem zajdem znovu a koupíte si sukni,“ řekl. Carrie při tom všem cítila jakousi nedůvěru. Čím víc se zaplétala, tím víc se jí zdálo, že všechno závisí na těch několika zbývajících věcech, v kterých mu ještě neustoupila. A právě proto může stále ještě couvnout.

Drouet věděl o jednom domě na Wabashské avenue, kde byly volné pokoje. Ukázal ho Carrie zvenčí a řekl: „Tak a teď budete moje sestra, ano?“ Když si měla vybrat, ujal se toho s klidem sám. Všechno si prohlížel, kritizoval a vyslovoval své názory. „Zavazadla dojdou za pár dní,“ poznamenal k domácí paní, která byla velmi spokojená.

Když osaměli, Drouetovo chování se ani v nejmenším nezměnilo. Hovořil dál o všem možném, jako by byli někde venku na ulici. Carrie si tu nechala věci a odešli.

„A co kdybyste se sem nastěhovala hned dnes večer?“ navrhl Drouet venku.

„To přece nejde,“ namítla.

„A proč by to nešlo?“

„Nechci od nich odejít jen tak.“

Spokojil se s tím. Bylo teplé odpoledne. Ukázalo se slunce a vítr se utišil. Z rozhovoru s Carrie si Drouet udělal přesný obrázek o tom, jaké ovzduší vládne v domácnosti její sestry.

„Nezůstávejte tam,“ přemlouval ji, „jim to přece bude fuk. Já vám už nějak pomůžu.“

Poslouchala ho, až nakonec všechna její nedůvěra zmizela. Trochu prý jí ukáže město a potom jí pomůže něco najít. A opravdu si představoval, že to tak udělá. Sám tomu věřil. Myslel to docela upřímně a vážně. On bude jezdit na obchodní cesty a ona bude pracovat.

„Víte, co teď podnikneme?“ řekl. „Zajdete hezky domů, vezmete si všechno, co potřebujete, a odejdete.“

Dlouho o tom uvažovala. Nakonec svolila. On přijde až k Peorijské ulici a počká tam na ni. Měla se s ním sejít o půl deváté. V půl šesté se dostala domů a v šest bylo její rozhodnutí už docela pevné.

„Tak co, nevzali tě, vid’?“ zeptala se Minnie. Narážela na Carriinu povídačku o Bostonském obchodním domě.

Carrie se na ni po očku podívala. „Ne,“ odpověděla.

„Podle mě už ani nemá cenu, abys ted’ na podzim ještě něco sháněla,“ prohodila Minnie.

Carrie neodpověděla.

Když přišel domů Hanson, choval se opět stejně nepřístupně. Beze slova se umyl a odešel do pokoje, aby si tam přečetl noviny. U stolu byla Carrie trochu nervózní. Doléhalo na ni napětí z toho, co chystá, a skličovalo ji, že tu o ni nestojí.

„Nesehnala jsi nic, co?“ zabručel Hanson.

„Ne“

Jedl dál a přitom přemítal, jaké je to pro ně břemeno, že ji tu mají takhle na krku. Bude se muset sebrat a jet domů, jinak to nepůjde. A když už bude jednou pryč, na jaře se jí jistě nebude chtít vracet.

Carrie měla strach z toho, k čemu se odhodlávala, ale přinášelo jí zároveň velkou úlevu, že tím to tady skončí. Jim to bude jedno. A hlavně Hanson se jí rád zbaví. Ten se nebude trápit tím, co se s ní stane.

Po jídle odešla do koupelny, kde ji nemohli rušit, a napsala lístek.

„Sbohem, Minnie,“ stálo na něm. „Nejedu domů. Chci ještě nějakou dobu zůstat v Chicagu a poohlédnout se po práci. Neměj o mě strach. Dám na sebe pozor.“

V předním pokoji si Hanson četl noviny. Jako obyčejně pomohla sestře umýt a uklidit nádobí. Potom řekla:

„Půjdu na chvíli dolů před dům.“ Stěží ovládala hlas, aby se jí nechvěl. Minnie si vzpomněla, že Hanson je proti tomu.

„Sven si myslí, že to nevypadá dobře, když tam tak postáváš,“ řekla.

„Vážně?“ podivila se Carrie. „Tak ještě dneska a víckrát už to neudělám.“

Nasadila si klobouk a v rozpacích hledala na stole v malé ložnici místo, kam by ten lístek položila. Nakonec ho dala pod Minniin kartáč na vlasy.

Když za sebou zavřela dveře od bytu, zastavila se na chvíli a představovala si, co si asi Hansonovi pomyslí. Napadlo ji, že její čin bude vypadat opravdu divně, a nemile se jí to dotklo. Sestupovala zvolna ze schodů. Ohlédla se ještě na osvětlené schodiště a potom dělala, jako by si vyšla na ulici jen tak na procházku. Když došla až na roh, zrychlila krok.

A právě v tu dobu, kdy spěchala odtud pryč, vrátil se Hanson k ženě.

„Carrie už zase okouní před barákem?“ zeptal se.

„Ano,“ přitakala Minnie, „ale povídala, že je to už naposled.“

Přešel k děcku, které si hrálo na podlaze, a začal ho pošťuchovat prstem.

Drouet už čekal na rohu. Měl báječnou náladu.

„Dobrý večer, Carrie,“ řekl, když se k němu přiblížila půvabná dívčí postava. „Tak co, všechno v pořádku? A teď' pojd'te na stanici, svezeme se.“

8

Předzvěst zimy – Vyslanec je přijat

Mezi silami, které se prohánějí vesmírem a pohrávají si v něm, je nezkušený člověk jenom třtinou ve větru. Lidstvo se dostalo teprve na střední stupeň svého vývoje. Už nejsme zvířaty, abychom se nechali ovládat jenom instinkty, ale nejsme dosud natolik lidmi, abychom se dovedli řídit výlučně rozumem. Na tygrovi například neleží žádná odpovědnost. Příroda ho hned při narození vybavila vším, co potřebuje k životu, takže je chráněn, aniž si to uvědomuje. Člověk je dnes už na hony vzdálen od svých jeskynních předků, jeho vrozené pudy jsou otupeny rozvojem svobodné vůle, ale ta ještě není na takové úrovni, aby je mohla dokonale nahradit a poskytnout mu bezpečné vedení. Je natolik moudrý, že se svým instinktům a žádostem nepodřizuje pokaždé, ale na druhé straně natolik slabý, že proti nim nedokáže vždycky úspěšně bojovat. Dokud žil jako zvíře, podřizoval se životním silám. Jako člověk se však s nimi nedovede ještě vyrovnávat. Na tomto přechodném stupni kolísá, neboť mu už chybí instinkty, které by ho vedly k souladu s přírodou, a jeho svobodná vůle ho tomu souladu dosud nenaučila. Je tedy pouhou třtinou ve větru, kterou rozkymácí každý závan vášně, jednou jedná podle své vůle, jindy podle instinktu. Pod vlivem vůle se dopouští chyb a jen instinkt ho zachraňuje, jindy naopak klesá veden svými pudy a jen vůle ho může pozvednout. Stává se z něho nevypočitatelný, nestálý tvor. Může nás ovšem upokojit vědomí, že vývoj jde stále vpřed, že světlý ideál, který září na konci cesty, nikdy nepohasne. Člověk se nebude navěky potácet mezi dobrem a zlem. Až jednou tento rozpor mezi svobodnou vůlí a pudem zmizí, až na základě dokonalého poznání rozum úplně nahradí instinkt, přestane člověk kolísat. Střelka poznání bude pak neúchylně a neochvějně směřovat k vzdálenému pólu pravdy.

V Carrie se jako v každém obyčejném smrtelníkovi svářily o moc pud a rozum, touha a poznání. Šla tam, kam ji srdce táhlo. Dosud se spíš nechávala vést, než aby se sama rozhodovala o další cestě.

Minnie strávila celou noc v nejistotě a úzkosti, v níž ovšem nebylo mnoho opravdového stesku, bolesti ani lásky. Když pak ráno našla Carriin lístek, zvolala: „Tak co tomu prosím tě říkáš!“

„Čemu?“ zeptal se Hanson.

„Sestřička Carrie od nás odešla.“

Hanson vyskočil z postele rychleji než jindy a lístek si přečetl. Mlaskl jazykem a tento zvuk, jakým se obyčejně pobízejí koně, byl jediným projevem jeho myšlenek.

„Kam jen mohla jít, co myslíš?“ ptala se Minnie, celá rozčilená.

„Vím já?“ V očích mu to cynicky blýsklo. „Odešla, tak odešla. Tím to pro nás končí.“

Minnie zavrtěla zmateně hlavou.

„No tohle,“ vzdychala. „Co ji to jenom napadlo? To je rozum!“

„No co se dá dělat?“ řekl Hanson po chvíli a v bezradném gestu obrátil dlaně vzhůru.

Minniina ženská povaha to chápala jinak. Představovala si, co všechno se v takových případech může stát.

„To je hrůza,“ bědovala. „Chudinka Carrie.“

Zatímco probíhal tento rozhovor, to jest v pět hodin ráno, Carrie, ten vojáček štěstěny, spala sama ve svém novém bytě, a to dost neklidně.

Situace, v níž se teď octla, před ní otvírala plno nových možností. Nepatřila k těm požívačným typům, pro něž je cílem života hověť si líně v přepychu. Přemýšlela a přemýšlela, zneklidněná svou vlastní odvahou, ráda, že už je pryč od sestry, zvědavá, jestli najde nějakou práci a jak se zachová Drouet. Tomu bylo úplně jasné, kam to spěje. Nemohl si pomoci, to, co teď dělal, dělat musel. Neměl prostě předpoklady k tomu, aby si uvědomil, k jakým důsledkům může jeho jednání vést, a aby si tedy přál jednat jinak. Jeho vrozená

smyslnost ho nutila, aby i teď hrál svou roli svůdce. Bude se potřebovat s Carrie pobavit, stejně jako se musí denně pořádně nasnídat. Je docela možné, že se v něm při jeho počínání ozvou jakési výčitky svědomí, a jen do té míry bude hříšný a špatný. Je ovšem nesporné, že všechny takové výčitky budou jen docela nepatrné.

Druhý den navštívil Carrie a ta ho přijala ve svém pokoji. Byl pořád stejně veselý a plný života.

„Co se děje?“ zeptal se. „Pročpak se mračíte na svět? Pojd'te se někam nasnídat. Chcete si dnes přece koupit ty nové šaty.“

Carrie se na něho podívala a ve velkých očích se jí zračily těkající myšlenky.

„Tak ráda bych sehnala nějakou práci,“ řekla.

„Však seženete, žádné strachy,“ ujišťoval ji Drouet. „Proč byste si s tím lámala hlavu už teď? Nejdřív se tu zabydlíte a podíváte se po městě. Mě se nemusíte bát.“

„Já vím, že ne,“ řekla, ale ne s plným přesvědčením.

„Vy jste si vzala ty nové střevičky, no ne! Ukažte. Pane, ty vám ale sluší. A vemte si ten kabátek.“

Carrie poslechla.

„Sedí jako ulitý, co?“ poznamenal, když zkoumal, jak jí padne v pase. Ustoupil o několik kroků a prohlížel si ji se skutečným zalíbením.

„Teď už to chce jenom novou sukni. Pojd'te, jdeme se nasnídat.“

Carrie si nasadila klobouk.

„Kde máte rukavičky?“ zeptal se.

„Tady,“ odpověděla, vytahujíc je ze zásuvky prádelníku.

„Tak jdeme,“ řekl.

Tak uplynula první hodina a všechny obavy zmizely.

A bylo to tak pokaždé. Drouet ji nenechával nikdy dlouho samotnou. Měla sice taky nějaký čas pro sebe, kdy si mohla vyjít sama na procházku, ale většinu času trávila s ním. Prohlíželi si spolu město. U Carsona a Pirieho jí koupil hezkou sukni a blůzičku.

Za jeho peníze si opatřila nezbytné toaletní potřeby a zanedlouho vypadala docela jinak. Zrcadlo jí ukázalo, co tušila už dlouho předtím. Je opravdu hezká! Jak pěkně jí ten klobouk sluší. A má krásné oči. Kousla se do červeného rtu a poprvé pocítila vzrušení nad mocí, kterou vládla. Drouet je tak hodný!

Jednou večer šli na operetu *Mikádo*, která byla tehdy velice populární. Před představením si chtěli zajít do Windsorské restaurace v Dearbornově ulici, dost daleko od Carriina bytu. Vanul studený vítr a z okna viděla Carrie západní oblohu, ještě zarůžovélou dohasínajícím světlem, ale ocelově modrou nahoře, tam, kde se setkávala s temnotou. Nízko nad ní visel dlouhý, protáhlý mrak, připomínající nějaký ostrov daleko v moři. Na druhé straně ulice sebou zmítaly holé větve stromů a Carrie to připomnělo obraz, který jí byl tak důvěrně známý z prosincových dní, kdy se dívala oknem na ulici doma. Zůstala stát a sepjala mlčky ruce.

„Copak je?“ zeptal se Drouet.

„Já ani nevím,“ řekla a rty se jí chvěly.

Vycítil, že něco není v pořádku. Vzal ji kolem ramen a konejšivěji poklepával po paži.

„Jen klid,“ řekl něžně, „všechno je v pořádku.“

Šla si pro kabát.

„Vemte si dnes radši kolem krku kožešinu.“

Kráčeli Wabashskou avenue k severu do Adamsovy ulice a potom na západ. V obchodech se už svítilo a linula se z nich zlatá záře. Nad hlavou jim prskaly obloukové lampy a vysoko nahoře se běhala osvětlená okna velkých obchodních budov. Mrazivý vítr bičoval ulici prudkými porvy. Bylo po šesté hodině a davy lidí, kteří spěchali domů, do sebe strkaly a vrážely. Muži si ohrnuli límce lehkých svrchníků až k uším a klobouky narazili hluboko do čela. Mladičké dělnice se vedly kolem ve dvojicích nebo čtveřicích, samý spěch, samá řeč a smích. Byla to přehlídka lidí, jimž tepe v žilách horká krev.

Tu se Carriein pohled setkal se známýma očima. Blýskly ze skupiny chudě oblečených děvčat, která měla na sobě obnošené a zplihlé šaty, staré kabáty a celkově vypadala velmi ošuměle. Carrie se upamatovala na ty oči i na tu dívku. Byla to jedna z dělnic, s nimiž pracovala v továrně na obuv. Dívka na ni pohlédla, nebyla si však jistá, zda se nemýlí, a pak se znovu otočila a dívala se za ní. Carrie měla pocit, jako by se mezi nimi tyčila nepřekročitelná hráz. Hlavou jí proletěla vzpomínka na staré šaty a starou práci u stroje. Celá se zachvěla. Drouet si ničeho nevšiml, dokud Carrie nevrátila do nějakého chodce.

„Nějak jste se mi zamyslela,“ poznamenal.

Povečeřeli a šli do divadla. Představení se Carrie velmi líbilo. Očima přímo hltala všechnu tu pestrobarevnou krásu. Fantazie jí kreslila marnivé představy o moci a slávě, o vzdálených zemích a skvělých lidech. Když představení skončilo, hrčení kočárů a roj naparáděných žen ji tak okouzly, že se nemohla odtrhnout.

„Můžem chvíli počkat,“ řekl Drouet a zadržel ji ve skvostném foyeru, kde postávaly skupinky dam a pánů. Sukně šustily, hlavy v krajkových šálech se otáčely sem tam, bílé zuby co chvíli zasvítily mezi pootevřenými rty.

„Prohlídneš si to tu trochu.“

„Šedesát sedm!“ volal protáhle vyvolávač kočárů. „Šedesát sedm!“

„To je nádhera, co?“ žasla Carrie.

„To bych řekl,“ přitakal Drouet. Byl tou nafintěnou a veselou podívanou stejně nadšený jako ona. Stiskl jí vroucně paži. Jednou k němu vzhledla, její pravidelné zuby se zaběly mezi usmívajícími se rty a oči jí zazářily. Když vycházeli ven, zašeptal: „Hrozně vám to sluší!“

Došli k místu, kde vyvolávač právě otvíral dokořán dvířka kočáru a pomáhal nastoupit dvěma dámám.

„Jen se mě pevně držte a jednou si taky pořídíme kočár,“ smál se Drouet.

Carrie to sotva slyšela, jak měla hlavu plnou tohoto víru života.

Zastavili se v jedné restauraci, aby ještě něco pojedli. Carrie sice napadlo, že je už hodně pozdě, ale teď se nemusela podřizovat žádnému domácímu řádu. Kdyby si byla stačila osvojit určité návyky, teď by se to bylo projevilo. Návyk je zvláštní věc. Vyžene z postele člověka v podstatě bez víry, aby se pomodlil, i když je to pouze mechanická rutina bez pravé zbožnosti. Když taková oběť zvyku zanedbá něco, co zpravidla dělává, pocítí jakýsi nepokoj, jakousi tíseň, kterou vyvolává právě to vyšinutí z normálních kolejí. Člověk to pokládá za výčitky svědomí, za tichý, vzdálený hlas, který ho nabádá, aby se vrátil na cestu pravou. Pokud je takové vybočení z pravidelného pořádku opravdu nápadné, síla zvyku dokáže přinutit neuvažující oběť k návratu ke starému pořádku. „Chválabohu,“ řekne si takový člověk, „splnil jsem svou povinnost.“ A zatím šlo jen o poplatnost staré, neotřesitelné rutyně.

Carrie nikdo nevštípil žádné osvědčené domácí zásady. Kdyby nějaké měla, teď by pocítovala mnohem větší neklid. Večeře však proběhla ve velmi srdečném ovzduší. Vnější okolnosti, jemná, neviditelná náklonnost, která vyzařovala z Droueta, dobré jídlo, přepych, na který si ještě nezvykla, to všechno způsobilo, že se přestala ohlížet na čas a dychtivě poslouchala každé slovo svého společníka. I ona se stala obětí hypnotického vlivu velkoměsta.

„Snad abychom se zvedli,“ řekl nakonec Drouet. Otáleli nad talíři a jejich oči se často setkávaly. Carrie se nemohla ubránit magické síle jeho pohledu. Když jí něco vykládal, bral ji vždycky jemně za ruku, jako by chtěl zdůraznit to, co říká. Dotkl se jí i teď, když mluvil o odchodu.

Vyšli na ulici. Bylo tam teď pusto. Potkávali jen tu a tam nějakého osamělého chodce, někdo si pohvizdoval, občas kolem přejel noční vůz pouliční dráhy a jen v několika zábavních podnikách se ještě svítilo. Kráčeli Wabashskou avenue a Drouet měl stále plno řečí. Vedl Carrie pod paží a pevněji k sobě při svých výkladech tiskl. Chvillemi, když udělal nějaký vtip, se na ni podíval a jejich pohledy

se střetly. Konečně byli na místě. Carrie si stoupla na první schod a její hlava se octla ve stejné výši s jeho. Vzal ji za ruku a vřeleji stiskl. Upřeně se na ni díval, zatímco ona těkala očima kolem, jako by o něčem přemítala.

Tou dobou už Minnie tvrdě spala. Měla za sebou dlouhý večer, plný neklidného přemýšlení. Ležela na boku s rukou nepřírozně zkroucenou pod tělem. Spalo se jí nepohodlně a rozdrážděné nervy jí před duševním zrakem vykouzlily jakousi mlhavou scénu. Zdálo se jí, že stojí s Carrie u nějakého starého uhelného dolu. Viděla koleje pro vozíky a haldu vyvezené hlušiny a uhlí. Dívaly se spolu do hluboké šachty. Dole, tam, kde stěny šachty mizely v temných stínech, se leskly podivné, oslizlé kameny. Na odřeném laně visela nad tou hlubinou stará těžní klec, jež se používala k sestupu.

„Pojď, vlezeme tam,“ vybídla ji Carrie.

„Proboha ne!“ odporovala Minnie.

„Ale ano, jen pojed,“ vedla svou Carrie.

Přitáhla si klec a marně jí Minnie bránila, Carrie do ní vskočila a sjížděla dolů.

„Carrie,“ volala Minnie, „Carrie, vrať se!“ Ale ta už byla hluboko, hluboko, a stíny ji už docela pohltily.

Minnie pohnula rukou.

A tu se mystická scéna zavlínala a zmizela a Minnie se octla s Carrie u nějakého jezera, kde ještě nikdy nebyla. Stály na jakési plošince nebo výspě, která vybíhala daleko do vody, Carrie na samém okraji. Rozhlížely se kolem a najednou všechno začalo klesat. Minnie zaslechla temný hukot stoupající vody.

„Carrie, pojd' sem!“ volala, ale Carrie se jí ztrácela v mlze. Zdálo se, že jde dál a dál, až už sotva mohla její volání slyšet.

„Carrie!“ křičela Minnie znovu. „Sestřičko!“ Ale její vlastní hlas zněl jakoby z dálky a ty podivné vody všechno pohlcovaly. Odcházela odtamtud s pocitem, že něco ztratila. Bylo jí nevýslovně smutno, smutno jako ještě nikdy v životě.

Unavený mozek pracoval ve snu dál a do duše se jí jedna za druhou vkrádaly podivné příšery a přízračné, obludné scény. Nakonec nahlas vykřikla. Viděla Carrie, jak klouže dolů z nějaké skály, jak jí prsty povolují a padá do propasti.

„Minnie, co je s tebou? No tak, probud' se,“ říkal Hanson, vyrušený ze spánku, a zatřásl jí ramenem.

„C-co, co je?“ breptala Minnie rozespale.

„Probud' se a otoč se na druhou stranu,“ řekl. „Mluvíš ze spaní.“ Asi o týden později si zašel Drouet k Fitzgeraldovi a Moyovi, oblečením i vystupováním dokonalý elegán.

„Bud' zdrav, Charlie,“ zavolal na něho Hurstwood ze své kanceláře.

Drouet tam nakoukl. Hurstwood seděl u psacího stolu.

„Tak co, kdy se zase chystáš na cesty?“ zeptal se ho Hurstwood.

„Co nevidět,“ odpověděl Drouet.

„Tentokrát ses tu skoro neukázal,“ pokračoval Hurstwood.

„To víš, měl jsem pořad co dělat,“ vylouval se Drouet.

Pár minut se bavili o docela neosobních věcech.

„Poslyš, byl bych rád, kdyby sis jednou večer udělal pro mě volno,“ řekl najednou Drouet, jako by ho to právě napadlo.

„A proč?“ podivil se Hurstwood.

„No, chtěl jsem tě pozvat na návštěvu, to je jasný,“ zasmál se Drouet.

Hurstwood se na něho lišácky podíval a na rtech mu zahrál nepatrný úsměv. Nenápadně zkoumal Drouetovu tvář a pak jako pravý gentleman přisvědčil: „Samozřejmě, rád přijdu.“

„Dáme si partičku.“

„A já bych třeba přinesl lahvičku sektu, ano?“ navrhl Hurstwood.

„Výborně,“ řekl Drouet. „Rád bych ti někoho představil.“

9

Konvence je nebezpečná hořlavina – Zelené oči nedůvěry

Hurstwoodovo sídlo v North Side nedaleko Lincolnových sadů byl dvoupatrový cihlový dům tehdy běžného typu, s přízemím poněkud pod úrovní ulice. Z prvního patra vystupoval veliký arkýř a před domem byl ozdobný trávniček, asi osm metrů dlouhý a tři metry široký. Vzadu přiléhal k budově dvorek, ohraničený ploty sousedů, a tam byla stáj, kde měl Hurstwood koně a bryčku.

Deset místností domu obýval se svou ženou Julií, synem Georgem a dcerou Jessikou. Měli také služku a v této funkci se tam dost často střídaly dívky nejrůznějšího původu, neboť vyjít s paní Hurstwoodovou nebylo jen tak snadné.

„Georgi, včera jsem dala Máry výpověď,“ tak ho často vítala u večere.

„No dobrá,“ to bylo všechno, co na to odpověděl. Už dávno ho přestaly bavit debaty o tomto ožehavém tématu.

Příjemný domov je jednou z nejkrásnějších květin světa, které se něhou a půvabem nic nevyrovná. Člověk, jehož obklopuje takové prostředí, má všechny předpoklady, aby v sobě vypěstoval silný charakter a smysl pro spravedlnost. Kdo takový blahodárný vliv nikdy nepoznal, nepochopí, proč se někomu zalesknou v očích slzy, když uslyší krásnou, jímavou hudbu. Nikdy nepochopí ty tajemné struny, které poutají a rozechvívají lidská srdce.

Nedalo by se ovšem tvrdit, že Hurstwoodova domácnost takovým ovzduším oplývala. Chyběla v ní snášenlivost a vzájemná úcta, bez nichž domov nemůže být domovem. Dům byl ovšem pěkně zařízený a nábytek uspořádán s vkusem, jaký odpovídal uměleckému cítění jeho obyvatel. Byly tu měkké koberce, hluboká pohodlná křesla a pohovky, velké křídlo, neznámá mramorová Venuše od neznámého

umělce a spousta bronzových sošek, posbíraných bůhvíodkud. Dostanou se zpravidla v oněch velkých obchodech s nábytkem, kde mají všechno možné, co patří k „dokonalému bytovému zařízení“.

V jídelně stál příborník, plný stolních lahví a jiného užitečného i ozdobného skla, které bylo naaranžováno bezesporu dokonale. V tom se Hurstwood opravdu vyznal. Po léta se tím přece zabýval ve svém povolání. S nemalým potěšením vykládal každé nové Máry, jak je třeba s takovými uměleckými předměty zacházet. Jinak si Hurstwood na řeči příliš nepotrpěl. Právě naopak, ve svém soukromí doma se choval s uhlazenou zdrženlivostí, jako pravý gentleman. Nikdy se nehádal, nikdy nemluvil hrubě. V jeho způsobech bylo něco dogmatického. Toho, co nemohl napravit, si nevšímal. K neuskutečnitelným věcem se obracel raději zády.

Byl čas, kdy svou dceru Jessiku přímo zbožňoval, zvláště když byl mladší a neměl ještě takový úspěch. Ale teď, když už bylo Jessice sedmnáct, vyvinula se v ní jistá uzavřenost a nezávislost a na projevy něžné rodičovské náklonnosti si příliš nepotrpěla. Chodila do gymnázia a osvojila si čistě aristokratické představy o životě. Měla ráda hezké šaty a stále je také naléhavě vyžadovala. V hlavě se jí honily myšlenky na lásku a na vlastní elegantní byt. Ve škole se stýkala s dcerkami ze skutečně bohatých rodin, jejichž otcové měli v městě významné postavení jako společníci v solidních obchodních podnicích nebo přímo jako jejich vlastníci. Tyto dívky se snažily chovat tak, aby to odpovídalo přepychovému prostředí domova, z něhož vyšly. A z celé školy záleželo Jessice jedině na nich.

Hurstwoodovi mladšímu šlo na dvacátý rok a měl už velmi slibné postavení u jedné realitní firmy. Na domácnost nepřispíval ničím, ale předpokládalo se, že strádá peníze, aby je mohl investovat do nemovitostí. Byl to celkem schopný mladík, velmi domýšlivý, a miloval povyražení, ale tento sklon dosud nijak nepříznivě nezasahoval do jeho povinností. Přicházel a odcházel, své plány a sny si nosil v hlavě, tu a tam prohodil několik slov s matkou nebo vyprávěl otcovi o nějaké

bezvýznamné události, ale většinou se omezoval jenom na takové všeobecné věci, kolem nichž se rozhovor nejvíc točívá. Se svými tužbami se nikomu nesvěřoval a v domě o to ani nikdo zvlášť nestál.

Paní Hurstwoodová patřila k těm ženám, které chtějí vždycky oslňovat, a pokaždé ji více nebo méně dopalovalo, když viděla, že má nad ní prim některá jiná. Její znalosti života se omezovaly pouze na ten úzký, konvencí spoutaný okruh společnosti, k němuž ona sama sice nepatřila, ale jehož členkou se horoucně toužila stát. Teď už si ovšem uvědomovala, že se jí to nikdy nepodaří. Doufala tedy, že aspoň na její dceru čeká něco lepšího. A s Jessikou se možná trochu povznese i ona sama. A když se prosadí syn, bude i ona nosit hlavu vzhůru. I Hurstwood se činil a ona si dychtivě přála, aby se mu dařilo i v jeho nevelkých realitních spekulacích. Až dosud byl jeho majetek celkem malý, ale měl pěkný příjem a u Fitzgeralda a Moye zajištěné postavení. Oba majitelé měli k němu dobrý, téměř přátelský vztah.

Není těžké si představit, jaké domácí ovzduší se asi může vytvořit mezi takovými lidmi. Projevovalo se v nesčetných bezvýznamných hovorech, které byly všechny stejného ražení.

„Zítra jedu k Liščímu jezeru,“ oznámil George mladší jednou v pátek večer u stolu.

„A co se tam koná?“ zajímala se paní Hurstwoodová.

„Eddie Fahrway má novou jachtu a zval mě, abych se na ni přijel podívat.“

„Kolik za ni dal?“ vyptávala se matka.

„Něco přes dva tisíce dolarů. Je prý moc pěkná.“

„Starý Fahrway si musí přijít na pěkné peníze,“ poznamenal Hurstwood.

„To si myslím. Jack povídal, že teď vyvází cigára do Austrálie a minulý týden prý jich poslali celou bednu do Kapského Města.“

„Podívejme se!“ podivila se paní Hurstwoodová. „A není to ani čtyři roky, co ještě bydleli někde v suterénu.“

„Jack mi říkal, že příští jaro chtějí začít stavět v Robeyově ulici pětipatrový barák.“

„No ne!“ vykřikla Jessika.

Právě ten večer si Hurstwood přál brzy odejít.

„Musím do města,“ prohodil, když se zvedal.

„Půjdeme v pondělí do divadla?“ zeptala se paní Hurstwoodová. Zůstala sedět.

„Ano,“ řekl bez zájmu.

Jedli dál, zatímco si šel nahoru pro klobouk a pro kabát. Brzy nato za ním zapadly dveře.

„Tatínek už je asi pryč,“ řekla Jessika.

Její novinky ze školy měly svůj osobitý ráz.

„Naše škola bude hrát divadlo,“ hlásila jednoho dne, „a já mám taky účinkovat.“

„Opravdu?“ řekla matka.

„Ano, budu potřebovat nové šaty. Budou hrát nejhezčí děvčata ze školy. Palmerová má hrát Porcii.“

„Jistě?“ divila se paní Hurstwoodová.

„A taky dali zase roli Martě Griswoldové. Ona si myslí, že umí hrát.“

„Její rodina za moc nestojí, vid’?“ poznamenala paní Hurstwoodová shovívavě. „Nejsou na tom asi valně.“

„To teda ne,“ přitakala Jessika. „Je to taková lepší žebrota.“

Velmi pečlivě rozlišovala mezi mladými chlapci ze školy, z nichž mnohé svou krásou upoutala.

„Jen si představ, mami,“ řekla jednou večer, „ten Herbert Grane by se mnou chtěl kamarádit.“

„A kdo to je, miláčku?“ vyzvídala paní Hurstwoodová.

„Ale nikdo,“ odpověděla Jessika a našpulila hezké rty. „Jenom jeden študák. Nemá ani vindru.“

Bylo ovšem něco jiného, když ji jednou doprovázel domů mladý Blyford, syn majitele velkých mydláren. Paní Hurstwoodová seděla

s knížkou v houpacím křesle u okna v druhém patře a náhodou vyhlédla ven.

„S kým pak jsi to šla, Jessiko?“ vyptávala se, když dcera přišla nahoru.

„To byl pan Blyford, mami,“ odpověděla.

„Vážně?“ podivila se paní Hurstwoodová.

„Ano. A chce, abych se s ním šla trochu projít do parku,“ vysvětlovala Jessika, trochu uzardělá, jak vyběhla do schodů.

„Jen si jdi, dušinko,“ řekla jí matka, „a vrať se brzy.“

Když pak ti dva odcházeli dolů ulicí, dívala se za nimi se zájmem z okna. Byla to pro ni vyhlídka nanejvýš uspokojivá.

V takovém prostředí se tedy Hurstwood pohyboval už hezkou řádku let. Nikdy o svém domově hlouběji nepřemýšlel. Neměl v povaze toužit po něčem lepším, dokud ho to lepší neuhodilo náhle do očí. Bral věci tak, jak přicházely. Někdy ho dráždily drobné projevy sobecké lhostejnosti, jindy ho zase potěšila nějaká ta paráda, která měla pozvednout prestiž a společenské postavení rodiny. Jeho pravým životem byl život podniku, který spravoval. Tam trávil většinu času. Když se odtud večer vracíval, připadal mu jeho dům velmi příjemný. Jídlo bylo až na řídké výjimky chutné, jak tomu bývá v domácnostech, kde vaří průměrně dobrá kuchařka. Trochu se zajímal o to, co vyprávěli syn a dcera. Vždycky se na ně s potěšením díval. Paní Hurstwoodová byla marnivá, a proto se oblékala hodně nápadně, ale jemu to bylo mnohem milejší než nějaká všední prostota. O lásce mezi nimi už nemohlo být ani řeči, ale vycházeli spolu dobře. Její názory ho nijak nepobuřovaly. A ani toho spolu mnoho nenamluvili, takže celkem neměli, oč se pohádat. Jak se lidově říká, ona si myslela své a on taky. Čas od času se setkal s nějakou mladou, bystrou a vtipnou ženou, vedle níž jeho manželka zanikala, ale dočasnou nespokojenost, kterou snad takové setkání vyvolalo, vyvážilo brzy jeho společenské postavení a jisté praktické zřetele. Nemohl si dovolit zkomplikovat si rodinný život, protože by

to mohlo neblaze působit na dobrý vztah, který k němu měli jeho zaměstnavatelé. Nepřáli si žádné skandály. Člověk jeho postavení musí mít důstojné vystupování, dobrou pověst a bezúhonný domácí přístav. Proto si dával na sobě záležet ve všem, co dělal, a vyšel-li si někdy odpoledne nebo v neděli na procházku, tedy jen se svou paní a někdy i s dětmi. Navštěvoval společenská střediska v Chicagu i v okolí ve Wisconsinu a občas věnoval několik dnů škrobené, uhlazené zábavě, kdy se objevoval na konvenčních místech a dělal konvenční věci. Věděl, že je to nezbytně nutné.

Když se některý z jeho známých, nějaký bohatší příslušník středních vrstev, dostal do nesnází, vrtěl nad tím Hurstwood hlavou. O takových malérech je lépe pomlčet. Jestliže se však přece jen v kroužku důvěrných přátel stočil hovor na toto téma, odsuzoval takový případ jeho pošetilost. „Nejde o to, že si s tím začal, vždyť to dělá kdekdo, ale proč si nedal lepší pozor? Člověk není nikdy dost opatrný.“ Ztrácel porozumění pro toho, kdo se dopustil chyby a komu se na to přišlo.

Vždycky si proto stále uměl najít čas, aby vyvedl manželku do společnosti. Byla by to pro něho hrozná nuda, kdyby se přitom neseťkával se zajímavými lidmi a nemohl se věnovat těm drobným zábavám, při kterých vůbec nezáleželo na tom, zda je s ním jeho paní, nebo ne. Občas ji pozoroval se zvědavým zájmem, neboť byla dosud svým způsobem poutavá a muži se po ní otáčeli. Byla vlídná k lidem, ješitná, přístupná lichotkám a on si byl docela dobře vědom toho, že spojení takových vlastností by mohlo vést u ženy jejího postavení k tragédii. Z celého jeho duševního založení vyplývalo, že ženám příliš nedůvěřoval. U své manželky se nikdy neseťkal s vlastnostmi, které by si zasloužily důvěru a obdiv muže jeho povahy. Dokud ho celou svou bytostí milovala, mohlo se snad o jakési důvěře mluvit, ale když toto pouto zmizelo – nu, pak se může stát leccos.

V posledních několika letech ho výdaje na rodinu začaly značně zatěžovat. Jessika žádala stále nové drahé šaty a paní Hurstwoodová,

aby ji snad dcera nezastínila, si rovněž svou garderobu bohatě doplňovala. Až dosud neříkal Hurstwood nic, ale nakonec dal svou nelibost přece jenom najevo.

„Jessika nutně potřebuje tenhle měsíc nové šaty,“ prohlásila jednou ráno paní Hurstwoodová.

Hurstwood si právě zapínal před zrcadlem jednu ze svých dokonalých vest.

„Mám dojem, že si zrovna jedny koupila,“ namítl.

„Ale to bylo jenom něco na večer,“ odpověděla shovívavě.

„Zdá se mi, že to poslední dobou s těmi šaty trochu přehání,“ řekl.

„Vždyť chodí víc mezi lidi,“ vysvětlovala jeho žena, ale všimla si, že to řekl nějak nakvašeně.

Hurstwood si příliš nepotrpěl na cestování, ale když už někam jel, brával ženu s sebou. Nedávno uspořádala městská rada zájezd do Filadelfie, který měl trvat deset dní, a Hurstwooda také pozvali.

„Nikdo nás tam nezná,“ prohlásil jeden pán tupé a smyslné tváře. Nosil vždycky nápadně velký cylindr. „Můžu si tam pěkně vyhodit z kopýtka.“ Přimhouřil přitom maloučko levé oko. „Musíš jet s náma, Georgi.“

Druhý den oznámil Hurstwood svůj úmysl ženě.

„Na pár dní odjízďím, Julie,“ řekl.

„Kam?“ zeptala se a vzhlédla.

„Do Filadelfie. Služebně.“

Upřeně se na něho zadívala a čekala, že jí ještě něco poví.

„Tentokrát tě budu muset nechat doma.“

„Nevadí,“ odpověděla, ale Hurstwood pozoroval, že jí to připadá divné. Než odešel, položila mu ještě několik otázek. Podráždilo ho to. Měl pocit, že se mu žena stala nepříjemným poutem.

Na zájezdu se pěkně pobavil, a když bylo po všem, nechtělo se mu zpátky. Nerad se vytáčel a strašně se mu protivilo vysvětlovat, jak to všechno bylo. A tak se celá věc přešla jenom všeobecnými poznámkami. Paní Hurstwoodová se však o tom hodně napřemýšlela.

Jezdila víc ven, lépe se oblékala a chodila často do divadel, aby si to vynahradila.

Takové prostředí se dá sotva nazvat rodinným životem. Silou zvyku, z ohledu na nutnost a na společenskou konvenci, pokračovalo všechno dál ve vyježděných kolejích. Časem však osobní vztahy mezi manžely vyschly až na troud, který se mohl každým okamžikem vznítit a všechno zničit.

10

Co radí zima – Přichází vyslanec štěstěny

Duševní stav, v němž se Carrie octla, pochopíme nejlépe, když se na její chování podíváme z hlediska, z něhož obyčejně společnost posuzuje ženu a její povinnosti. Takový čin, jakého se dopustila ona, se hodnotí zpravidla velmi jednostranně. Svět má svá konvenční měřítka, podle nichž soudí každý lidský skutek. Všichni muži mají být dobří, všechny ženy ctnostné. Proč ses tedy, hříšníku, spustil?

Naše názory na morálku jsou teprve v počátcích, přes všechen liberalismus Spencera a moderních přírodních filozofů. Tady jde o víc než o pouhé přizpůsobení nějakému vývojovému zákonu. Jde dokonce o cosi hlubšího, než je podřízení zákonitostem pozemským. Tato otázka je mnohem spletitější, než dosud dovedeme chápat. Odpověz nejprve, proč se zachvívá srdce, vysvětli, proč se nad světem vznáší jakýsi nekonečný smutek, objasni onu křehkou alchymii růže, která v slunci i dešti rozvíjí své rudě planoucí okvětlí. Neboť právě v podstatě těchto jevů tkví prvotní principy mravnosti.

„Jak sladké je moje vítězství,“ myslel si Drouet.

„Co jsem to vlastně ztratila?“ uvažovala Carrie v smutné nejistotě.

Stojíme tu před problémem starým jako svět, vědomi si jeho vážnosti, plni účasti, zmateni, a snažíme se stanovit pravdivou teorii mravnosti, najít pravdivou odpověď na otázku, co je správné.

Z hlediska jisté společenské vrstvy měla teď Carrie po starostech. V očích hladového ubožáka, který je stále vystaven napospas náporům vichru a přívalům lijáku, zakotvila Carrie v bezpečí klidného přístavu. Drouet najal tři zařízené místnosti na Ogdenově náměstí ve West Side s okny do parku Unie. Byla to nevelká zelená vzdušná oáza. V celém dnešním Chicagu nenajdete hezčí. Byt měl velmi pěknou vyhlídku, u které se mohl člověk nerušeně zasnít. Z oken salónu bylo vidět přímo na trávník parku, v té době suchý

a zežloutlý, kde se choulilo malé jezírko. Nad holými větvemi stromů, jimiž teď cloumal zimní vítr, se tyčila špičatá věž kongregačního kostela a ještě dál čněly věže několika jiných kostelů.

Byt byl zařízený docela pohodlně. V předním pokoji ležel na podlaze pěkný bruselský koberec s bohatým vzorem matně červených a citrónově žlutých odstínů, který představoval obrovské žardiniéry plné nádherných, fantastických květin. Mezi okny stálo velké zrcadlo. Jeden roh místnosti zabírala široká měkká pohovka se zeleným plyšovým potahem a kolem bylo rozestaveno několik houpacích křesel. Pár obrázků, několik koberečků, tu a tam nějaká starožitná drobnost a výčet zařízení je hotový.

V ložnici vedle předního pokoje měla Carrie svůj kufr, který jí Drouet koupil, a ve skříni, vestavěné do zdi, celou spoustu šatů, víc, než kolik jich měla za celý život. A všechny byly velmi hezké a slušivé. Do třetí místnosti, která mohla sloužit jako kuchyně, jí Drouet opatřil malý přenosný plynový vaříč, na němž Carrie připravovala různá lehká jídla, ústřice, opékaný sýr a podobné věci, které měl nesmírně rád. A konečně tam byla koupelna. Celý byt byl velmi útulný. Svítilo se tam plynem a měli tam ústřední topení. Mimoto tam byl ještě malý krb, vyložený azbestem. Tento příjemný způsob topení přicházel tehdy právě do módy. Svou pílí a pořádkumilovností, které teď našly své uplatnění, vytvářela Carrie v bytě velice příjemné prostředí.

Žila si tu tedy celkem pohodlně, vysvobozená ze starostí, které ji dřív děsily jako přízraky, zato se však objevily nové, které teď trápily spíš její duši. Vůbec celý její postoj k životu se tak změnil, že se z ní stal vlastně úplně nový člověk. Když se podívala do zrcadla, spatřila tam jinou Carrie, hezčí než dřív. Když se podívala do svého nitra, zrcadla, vytvořeného jejími názory i míněním společnosti, spatřila tam Carrie horší. A tak kolísala mezi těmito dvěma obrazy a nevěděla, kterému z nich má věřit.

„Bože, jsi ty ale krasavice,“ říkával jí Drouet.

Tu na něho vždycky pohlédla velkýma, šťastnýma očima.

„Však ty to víš sama nejlíp, vid’?“ škádlil ji.

„Nic takového nevím,“ odpovídala a pomyšlení, že by snad měla na takové pocity právo, ji hřálo u srdce. Ani se jí nechtělo věřit, třebaže přiznat si to musela, že by mohla být tak ješitná a namyšlená.

Její svědomí ji však tak nechválilo jako Drouet. To se ozývalo jiným hlasem a Carrie se s ním přela, obhajovala se před ním a omlouvala. Nebyl to koneckonců rádce nijak spravedlivý ani moudrý. Bylo to jen obyčejné lidské svědomíčko, které obráželo dost zmateně názory společnosti, prostředí, v němž dosud žila, zvyk, konvenci. V něm se hlas lidu stával vpravdě hlasem božím.

„Ty jedna nezdárná hříšnice!“ vyčítal jí ten hlas.

„Proč?“ ptala se.

„Jen se podívej na lidi kolem sebe,“ šeptal hlas naléhavě. „Podívej se na ty, kdož jsou dobří! Ti by neudělali nic takového, co jsi spáchala ty. Pohled’ na poctivá děvčata! Jak se budou od tebe odvracet, až se dovědí, žeš byla tak slabá. Ani ses nepokusila o odpor, než jsi klesla.“

Ten hlas se v ní ozýval, když doma osaměla a dívala se z okna do dálky přes park. Zazníval jen někdy, když mu nic nepřekáželo, když příjemné stránky toho života nebily tolik do očí, když Drouet byl pryč. V tom naléhání k ní zpočátku promlouvalo cosi jasného, úplně přesvědčivé to však nebylo nikdy. Vždycky se vnucovala odpověď, hrozba prosincových dní. Carrie byla osamělá, plná touhy. Skučení větru ji děsilo. Hlas nouze za ni odpovídal sám.

Když minou jasné dny léta, oděje se město do ponurého šedého roucha, do kterého pak halí své strasti po celou dlouhou zimu. Nekonečné řady domů jako by zešedly, obloha a ulice chmurně potemní. Roztroušené holé stromy, prach a smetí zvířené větrem, to všechno jen zvyšuje smutnou jednotvárnost scenérie. Studený vítr, který smýčí v dlouhých, úzkých ulicích, budí v duši člověka teskné

myšlenky. To cítí nejen básníci, umělci a lidé s vyšším vzděláním, kteří si osobují právo na zjemnělé vnímání, nýbrž i psi a všichni lidé. Ti prožívají ten pocit právě tak silně jako básníci, jenomže ho nedovedou stejně dobře vyjádřit. I ten vrabčák na telegrafním drátě, kočka na prahu dveří, tažný kůň, vlekoucí svůj těžký náklad, všichni cítí dlouhý, ostrý dech zimy. Ten zasahuje srdce každého živého tvora, ať už má duši, nebo ne. Nebýt těch umělých ohňostrojů zábav, obchodního ruchu, který se pachtí za zisky, podniků, kde si můžeme koupit radost, různých obchodů s pestrou podívanou ve výkladech i uvnitř, nebýt na našich ulicích plno oslnivých, pestrých reklam a záplavy spěchajících kupců, brzy bychom poznali, jak pevně svírá duši studená ruka zimy, jak skličující jsou dny, kdy nám slunce odpírá náš příděl světla a tepla, na němž jsme závislí víc, než se často soudí. Jsme hmyz zplozený teplem. Bez něho hyneme.

Za takových šedivých, vlekoucích se dnů ozýval se ten tajuplný hlas znovu a znovu, ale postupně slábl.

Carriin duševní rozpor nevystupoval vždycky do popředí. Rozhodně si nepotrpěla na trudnomyslnost. Ba neměla ani snahu dopátrat se nějaké absolutní pravdy. Když se nemohla vyznat v labyrintu nejasností, do něhož se při svých úvahách zapletla, nechala přemýšlení.

Drouet se po celou tu dobu choval na člověka své úrovně přímo vzorně. Často ji vodil ven, vynakládal na ni spoustu peněz, a když někam cestoval, brával ji s sebou. Někdy zůstávala dva tři dny sama, když odjížděl na kratší obchodní cesty, ale zpravidla byli skoro stále spolu.

„Poslyš, Carrie,“ oznámil jí jednou ráno, brzy potom, co se do bytu nastěhovali, „pozval jsem jednoho známého, pana Hurstwooda, aby k nám někdy večer přišel a poseděl s námi.“

„A kdopak je to?“ zeptala se Carrie nedůvěřivě.

„Velmi milý člověk. Je ředitelem u Fitzgeralda a Moye.“

„Co je to za firmu?“ vyptávala se dál.

„Nejlepší bar v Chicagu. Skutečně prvotřídní podnik.“

Carrie upadla na chvíli do rozpaků. Neměla tušení, co mu asi Drouet pověděl a v jaké roli tu má ona vlastně vystupovat.

Vycítil, na co asi myslí. „Neboj se,“ řekl, „nic neví. Jsi teď zkrátka paní Drouetová.“

Ta slova se Carrie poněkud dotkla. Drouet není vždycky zrovna taktní.

„A proč se vlastně nevezmeme?“ začala. Sliboval jí to už přece tolikrát.

„Ale vždyť se vezmeme,“ odpověděl, „jen co dodělám ten svůj kšeftík.“

Má prý nějaké reality a teď jim musí věnovat tolik času a pozornosti a kdovíčeho ještě, že zatím nemá možnost zabývat se vlastními osobními záležitostmi, jak by chtěl.

„Až se v lednu vrátím z Denveru, budeme mít hned svatbu.“

Toto ujišťování vzbudilo v Carrie novou naději. Byl to balzám na její svědomí. To by bylo to nejlepší řešení. Až se vezmou, bude všechno v pořádku. Její jednání dojde ospravedlnění.

Carrie nebyla do Droueta zamilovaná. Byla chytřejší než on a začala si už nejasně uvědomovat jeho nedostatky. Kdyby tomu tak nebylo, kdyby nebyla s to ho svým způsobem hodnotit a posuzovat, byla by na tom hůř. Byla by ho zbožňovala. Byla by se zoufale strachovala, že si ho neudrží, že o ni ztratí zájem, že ji vyhodí a nechá ji být, bez pomoci a bez útočiště. Skutečnost však vypadala tak, že byla trochu na rozpacích. Zpočátku sice víceméně toužila, aby si ho získala úplně, ale později si už na to čekání zvykla a celkem jí nevadilo. O svých citových vztazích k němu neměla dosud jasno. Nevěděla, co by vlastně chtěla.

Když je navštívil Hurstwood, poznala v něm muže stokrát inteligentnějšího než Drouet. K ženám se uměl chovat vždycky s úctou, kterou dovedla každá náležitě ocenit. Nebyl ani příliš nesmělý, ani příliš sebevědomý. Počíнал si taktně a to byla jeho velká přednost.

Dovedl si velmi snadno získávat vzácné exempláře mezi muži, obchodníky a umělci, kteří bývali hosty v jeho podniku, a proto se naučil chovat tím pozorněji, když si dal záležet a když ho někdo okouzlit. Hezká žena, jemná a citlivá, na něho vždycky zapůsobila nejsilněji. Byl mírný, klidný a sebejistý, jeho chování vzbuzovalo dojem, že je jí cele k službám, že je ochoten udělat všechno, jen aby jí způsobil potěšení.

Drouet sám to dovedl také, když viděl, že to stojí za námahu, ale byl příliš velký sobec na to, aby se snažil dosáhnout takové uhlazenosti, s jakou si počínal Hurstwood. Byl příliš veselý, příliš živelný, příliš sebevědomý. Míval úspěch u mnohých žen, které se v umění lásky valně nevyznaly. Žalostně však ztroskotal u každé, která měla trochu zkušeností a jejíž povaha byla od přirozenosti jemnější. V Carrie našel ženu velmi citového založení, avšak zcela nezkušenou. Měl opravdu štěstí, že mu náhoda tak hrála do ruky. O několik let později, až by byla Carrie o něco zkušenější a měla za sebou nějaké úspěchy, byť sebenepatrnější, nebyl by se k ní mohl ani přiblížit.

„Měli byste tu mít klavír, Drouete,“ řekl ten večer Hurstwood a usmál se na Carrie, „aby si tvá paní mohla zahrát.“

To Droueta ani nenapadlo.

„To je pravda,“ souhlasil bez uvažování.

„Ale já přece neumím hrát,“ přiznala Carrie nesměle.

„To není nic tak těžkého,“ ujišťoval ji Hurstwood. „Za pár týdnů by vám to jistě šlo docela dobře.“

Toho večera byl jako společník v nejlepší formě. Měl bezvadné nové šaty, jistě hodně drahé. Klopy saka mu mírně odstávaly, jak to má být u prvotřídního materiálu. Měl kostkovanou skotskou vestu s dvěma řadami kulatých perleťových knoflíků. Lesklá hedvábná kravata nebyla ani křiklavá, ani fádní. Nic z toho, co měl na sobě, nebylo tak nápadné jako všechno, co nosil Drouet, ale Carrie ocenila tu nevťravou eleganci a bezvadnou látku. Na nohou měl boty

z černého boxu, které se sice tak neleskly jako Drouetovy lakýrky, ale Carrie se přece jen nemohla zbavit dojmu, že k elegantnímu drahému obleku se měkká boxová kůže hodí lépe. Povšimla si těch věcí vlastně neúmyslně. Vyplynulo to ze situace. Byla zvyklá na zjev Drouetův.

„Což abychom si hodili partičku?“ navrhl Hurstwood, když v hovoru probrali všechno možné. Velmi obratně se vyhýbal jakékoli narážce, z níž by Carrie mohla mít dojem, že ví něco o její minulosti. Všechno osobní nechával stranou a držel se pouze všeobecných věcí, které se jednotlivců nijak netýkaly. Choval se tak, že Carrie zapoměla na všechny rozpaky. Smála se jeho žertům a úcta, kterou jí prokazoval, jí dělala dobře. Tvářil se, že všechno, o čem mluví ona, ho vážně zajímá.

„Ale já karty hrát neumím,“ bránila se Carrie.

„Charlie, vidím, že své povinnosti nějak zanedbáváš,“ pokáral Hurstwood žertem Droueta. „Nevadí, však my vás to snadno naučíme.“

Z Hurstwoodova taktního chování Drouet poznal, že jeho volbu obdivuje. Bylo na něm vidět, že se mu u nich líbí. Ten večer k němu Drouet cítil skutečně vřelé přátelství. Rovněž na Carrie se začal dívat novými očima, s větší úctou, když viděl, jaký dojem udělala na Hurstwooda. Všichni se teď výborně bavili.

„Ukažte, já se podívám, jakou máte kartu,“ nabídl se Hurstwood a podíval se Carrie zdvořile přes rameno. Chvilku si karty pozorně prohlížel. „Není to špatné,“ řekl. „Máte štěstí. A teď vám ukážu, jak dát manželovi na frak. Jen hrajte, jak vám radím.“

„Tak poslyšte, vy spiklenci,“ vložil se do toho Drouet, „jestli se budete proti mně domlouvat, tak nemám žádnou šanci. Hurstwood je starý karbaník.“

„Tentokrát je to zásluha tvé paní. To ona mi přináší štěstí. Proč by nemohla vyhrát?“

Carrie se na Hurstwooda vděčně podívala a usmála se na Droueta. Hurstwood si počínal jako dobrý známý. Přišel k nim prostě proto, aby se pobavil. Všechno, co Carrie dělala, mu bylo milé, nic víc.

„Tak vidíte,“ řekl, když zadržel jednu svou dobrou kartu, aby si Carrie mohla vzít štych sama, „na začátečníci je to opravdu chytré.“

Carrie se radostně zasmála, když viděla, že jí štěstí přeje. Připadalo jí, že je přímo neporazitelná, když jí Hurstwood pomáhá.

Nedíval se na ni nijak často. A když k ní přece pohledem zaletěl, zářilo mu v očích měkké světlo. Byla v nich pouze veselost a laskavost, ani stín ničeho jiného. Dal si dobrý pozor, aby se tam neobjevil jeho obvyklý ostrážitý chytrý pohled, a pro ten večer ho nahradil výrazem naprosté nevinnosti. To ovšem Carrie nemohla tušit. Viděla jen, že se výborně baví. Měla dojem, že má o ní vysoké mínění.

„Měli bychom si zahrát o peníze, když nám to tak pěkně jde,“ řekl po chvíli a už sahal do malé kapsičky u kabátu pro nějaké drobné. „Pojďme hrát o desetníky.“

„Tak dobře,“ souhlasil hned Drouet a lovil náprsní tašku.

Hurstwood byl rychlejší. Měl plnou hrst nových deseticentových mincí. „Tady jsou,“ řekl a položil před každého malou hromádku.

„Ale tohle je přece úplný hazard,“ usmívala se Carrie, „to je zlé.“

„I kdepak,“ ujišťoval ji Drouet, „to je jenom legrace. Jestli nebudeš hrát nikdy o víc než o tohle, přijdeš rovnou do nebe.“

„Jen ze sebe nedělejte kazatele. Ještě nevíte, jak to s těmi penězi dopadne,“ řekl jí Hurstwood jemně.

Drouet se usmíval.

„Jestli je shrábne váš manžel, tak vám poví, jak je to zlé.“

Drouet se hlasitě zasmál.

Hurstwood mluvil tak mile a jeho narážka byla tak zřejmá, že se musela zasmát i Carrie.

„Kdy odjíždíš?“ zeptal se Hurstwood Droueta.

„Ve středu,“ odpověděl Drouet.

„Je to asi velká obtíž, když se vám manžel takhle toulá, vidíte?“ obrátil se Hurstwood na Carrie.

„Tentokrát jede Carrie se mnou,“ vmísil se do toho Drouet.

„Musíte jít se mnou oba do divadla, ještě než odjedete.“

„Ale ano, co říkáš, Carrie?“ ptal se jí Drouet.

„Já bych šla moc ráda,“ odpověděla.

Hurstwood se snažil, seč byl, aby Carrie vyhrála. Měl radost z jejího úspěchu, stále přepočítával její výhru a nakonec ji celou sebral a vložil do její nastavené ruky. Pak si dali malou večeři, při níž Hurstwood naléval víno, a potom se s velkým taktem v pravý čas zvedl.

„Tak v půl osmé ať jste připraveni,“ obrátil se očima nejprve na Carrie a pak teprve na Droueta. „Já se pro vás zastavím.“

Doprovodili ho k domovním dveřím. Tam na něho čekal jeho kočár, jehož červené lampy ve tmě zářily.

„Až zase necháš paní doma samotnou, musíš mi dovolit, abych ji trochu provedl po městě. Nebude se cítit tak opuštěná,“ řekl Drouetovi přátelským tónem.

„Milerád,“ odpověděl Drouet, potěšen takovou pozorností.

„Je to od vás opravdu hezké,“ přidala se Carrie.

„Ale kdepak,“ namítl Hurstwood. „Váš manžel by jistě rád udělal totéž pro mě.“

Usmál se a lehkým krokem odešel ke kočáru. Na Carrie udělal hluboký dojem. Ještě nikdy se nesetkala s člověkem tak uhlazeného chování. A Drouet byl taky spokojený.

„Je to prima člověk,“ podotkl, když se vrátili do svého útulného bytečku. „A taky dobrý přítel.“

„Zdá se,“ řekla Carrie.

11

Móda pokušitelka – Cit stojí na stráži

Carrie si dovedla snadno a rychle najít cestu k povrchnímu štěstí. Jakmile se jí něco zalíbilo, hned si začala představovat, jak by jí to asi slušelo, jak by bylo příjemné to mít. Takové myšlenky ovšem nesvědčí o žádných hlubokých citech a není v nich ani špetka moudrosti. Největší duchy nic takového netrápí a ti nejomezenější si s tím taky nelámou hlavu. Hezké šaty byly pro Carrie nesmírné pokušení. Hovořily k ní něžně a vemlouvavě. Kdykoli se octla na doslech jejich naléhavému volání, probudila se v ní touha a ona dychtivě nastavovala uši. Hlas věcí takzvaně neživých! Kdo nám vyloží mluvu mrtvého kamene?

„Má milá,“ říkal krajkový límec u Partridge, „kdybys jen věděla, jak krásně ti sluším. Musíš si mě nechat.“

„Ach, jaké máš hezoučké nožky,“ volala na ni kůže měkkých nových střevíčků, „a jak skvěle se k nim hodím! Jaká by to byla škoda, kdyby se snad měly obejít beze mě.“

Pokud už z toho měla něco jednou v ruce nebo na sobě, ani ve snu se toho už nedokázala vzdát. Pomyšlení na to, jak si k těm věcem pomohla, jí sice hlodalo ve svědomí, až by nejraději o ničem nevěděla, ale upustit od nich nedokázala. „Jen si na sebe vezmi zase ty staré šaty a rozedrané střevíce,“ volalo na ni marně svědomí. Snad by dokázala překonat strach z hladu a vrátit se zpět. I na těžkou práci a nudu jednotvárného života by si snad pod tlakem vnitřních výčitek znova zvykla. Ale má se opět zohyzdit? Nosit staré šaty a vypadat jako chudák? Ne, to nikdy!

Drouet ji jenom utvrzoval v názoru, jak je pro člověka důležité pěkně se oblékat, a tím v ní neustále oslaboval schopnost odolávat tomuto vlivu. Je snadné si tak počínat, pokud je to ve shodě s naším přáním. Svým srdečným způsobem trval Drouet na tom, aby se

Carrie pěkně oblékala. Hleděl na ni s obdivem, který jí dělal dobře. Za těch okolností vůbec nemusela studovat vystupování krásných žen, osvojila si to umění poměrně rychle sama od sebe. Drouet měl ve zvyku – a to je pro lidi jeho typu příznačné – ohlížet se na ulici za vkusně oblečenými nebo hezkými ženami a vyjadřovat se o nich nahlas. Jeho zženštilá záliba v hezkých šatech byla natolik silná, že dovedl být dobrým soudcem, ovšem jen pokud šlo o oblečení, nikoli o intelekt. Pozoroval, jak při chůzi kladou nohy, jak drží bradu, jak půvabně a pružně se vlní jejich tělo. Ladné, sebevědomé pohupování ženských boků působilo na něho stejně jako třpyt vzácného vína na pijáka. Otáčel se a provázel vzdalující se zjevení očima. Dovedl se nadchnout jako malé děcko, zmocňovala se ho nezdrotná vášeň. Miloval to, na čem si ženy samy tak zakládají, jejich půvab. Poklekal s nimi u tohoto jejich svatostánku jako nadšený zbožňovatel.

„Všimla sis té ženy, co šla právě kolem?“ řekl Carrie hned první den, kdy si spolu vyšli na procházku. „Měla hezkou chůzi, vid’?“

Carrie se za ní podívala a zjistila, že se Drouet opravdu nemýlil.

„Máš pravdu,“ souhlasila vesele, ale hluboko v duši se jí pohulo tušení, že ona se jí v tom nevyrovná. Jestliže to je skutečně tak pěkné, musí si toho všimnout důkladněji. Podvědomě pocítila touhu tu ženu napodobit. Vždyť by to určitě svedla taky.

Když se před takovou ženou jako Carrie znovu a znovu něco zdůrazňuje a obdivuje, vezme si z toho poučení a začne podle toho jednat. Drouet ovšem nebyl dost chytrý, aby pochopil, že si nepočíná právě taktně. Neuvědomil si, že by bylo lepší vzbudit v Carrie pocit, že musí překonávat jen sama sebe, a ne soutěžit s jinými ženami, které jsou lepší než ona. Jistě by se té chyby nedopustil u nějaké starší, zkušenější ženy, jenže v Carrie viděl teprve začátečníci. Duševně stál níž než ona, a proto nebyl přirozeně s to pochopit hloubku její povahy. A tak ji dál vychovával a zraňoval, což bylo hodně pošetilé počínání u člověka, jehož obdiv k žačce a oběti časem v podstatě vzrůstal.

Carrie přijímala jeho poučování trpělivě. Viděla, co se Drouetovi líbí, a nejasně cítila, v čem jsou jeho slabiny. Muže v ženiných očích vždycky snižuje, když zjistí, že svůj obdiv rozdává štědře na všechny strany. Jediný předmět na světě, který je hoden svrchované chvály, je podle ní ona sama. Má-li mít muž úspěch u mnoha žen, musí být pro každou z nich vším.

V domě, kde bydleli, poznala Carrie leccos, co pro ni znamenalo poučení podobného rázu.

Bydlel tu také nějaký pan Frank A. Hale, ředitel Standardu, jednoho z chicagských divadel, a s ním jeho paní, příjemná, asi pětatřicetiletá brunetka. Byli to lidé žijící úctyhodně z ruky do úst, jakých je dnes v Americe hodně. Hale bral pětáctyřicet dolarů týdně. Jeho paní, celkem poutavá žena, se chovala jako mladice a nepotrpěla si na usedlý rodinný život, jenž s sebou nese starost o domácnost a výchovu dětí. Bydleli o patro výš, stejně jako Drouet a Carrie v bytě o třech místnostech.

Brzy potom, co se tam Carrie nastěhovala, paní Haleová se s ní seznámila a brala ji s sebou ven. Pro Carrie to byla dlouho jediná společnost, a tak ji žvatlání paní ředitelové pojilo s ostatním světem. Všechny ty nicotnosti, vychvalování bohatství, ono konvenční pojetí morálky, což představovalo názory této trpné bytůstky, hrnulo se na Carrie jako povodeň a na nějakou dobu jí docela popletlo hlavu.

Carriino vlastní cítění tu však naštěstí působilo jako korektor. Nedá se popřít, že neustále tíhla k něčemu lepšímu. Ustavičně ji přitahovalo všechno, co hovoří přímo k srdci. V bytě přes chodbu bydlela jakási mladá dívka s matkou. Přišly z Evansvillu v Indianě, žena a dcera nádražního pokladníka. Dcera tu studovala hudbu a matka se o ni starala jako její společnice.

Carrie se s nimi sice neseznámila, ale někdy tu dívku zahlédla, jak se vrací domů nebo odchází. Několikrát ji spatřila v salónu u klavíru a nejdnou ji slyšela hrát. Na své postavení se tato mladá žena

oblékala neobyčejně vybraně a nosila prsteny s drahými kameny, které jí zářily na bílých prstech, když hrála.

Carrie hudba uchvacovala. Její citlivá nervová soustava reagovala na některé melodie podobně, jako když se na harfě rozechvějí určité struny, jestliže se uhodí na příslušnou klávesu na pianě. Některé tklivé akordy jí v jemné duši vyvolávaly neurčité snění. Vzbuzovaly v ní touhu po věcech, kterých se jí nedostávalo, a způsobovaly, že těsněji lnula k těm, které měla. Jednu kratičkou píseň hrála dívka nanejdůležitěji procítěně a něžně. Carrie ji zaslechla otevřenými dveřmi zdola ze salónu. Bylo to právě v tu hodinu, kdy se odpoledne chýlí k večeru, kdy se nečinnému člověku nebo poutníkovu zdá, jako by se všechno teskně zasnilo. Myšlenky se rozbíhají do daleka a vracejí se s náručemi uvadlých, dávno zašlých radostí. Carrie seděla u okna a dívala se ven. Drouet byl pryč už od deseti dopoledne. Aby se rozptýlila, vyšla si na procházku a po návratu se začetla do jedné knížky od Berthy Clayové, kterou jí tady Drouet nechal, příliš se jí však nelíbila. Pak se převlékla na večer. Teď tu seděla, hleděla přes park, zadumaná a sklíčená, jak jen v takové chvíli dovede být duše, která horoucně touží po rozptýlení a ruchu života. Jak tak uvažovala o svém novém postavení, vkradla se k ní zdola ze salónu ta melodie, podbarvila její myšlenky a zmátla je ještě víc. Vrátila se k nejlepším i nejsmutnějším zážitkům svého krátkého života. V té chvíli se kála.

V tom rozpoložení ji našel Drouet, který s sebou přinášel naprosto jinou atmosféru. Bylo šero, Carrie ještě nerozsvítila. Taky oheň v krbu už skoro vyhasl.

„Kdepak vězíš, kočičko?“ ptal se mazlivě.

„Tady,“ odpověděla.

V hlase jí zazníval něžný, tklivý tón, ale on ho neslyšel. Neměl v sobě tu jemnost, která by mu napověděla, jak se v takové chvíli k ženě přiblížit, jak jí v jejím zármutku utěšit. Místo toho škrtl záplakou a rozžal plyn.

„Ale copak, snad jsi neplakala?“ zvolal.

V očích se jí chvělo ještě několik slz.

„Ale jdi, to se přece nedělá,“ domlouval jí.

Vzal ji za ruku. Ve svém dobráckém, omezeném sobectví si myslel, že se jí snad po něm stýskalo, a proto jí bylo smutno.

„No tak, no tak, už je dobře,“ pokračoval. „Pojď, zatancujem si, když nám tak pěkně hrajou, nechceš?“

Větší chybu nemohl udělat. Carrie s konečnou platností poznala, že ji Drouet nemůže chápat. Nebyla by uměla jasně formulovat, v čem je jeho chyba, nebo vysvětlit, v čem se oba od sebe liší, ale vycítila to. Byl to jeho první velký omyl.

Drouet tu dívku taky někdy vídal, když večer vycházela v doprovodu své matky, a jednou se zmínil o tom, jak je půvabná. Tato poznámka způsobila, že si Carrie začala všimat, v čem spočívají ty líbivé způsoby, které ženy dovedou tolik využívat, když chtějí udělat dobrý dojem. Zkoumala se v zrcadle, špulila rty a pohazovala přitom lehce hlavou, jak to viděla u pokladníkovy dcery. Ladným pohybem brala do rukou sukni, vždyť to Drouet u ní i několika jiných pochválil, a ona měla přirozené napodobovací schopnosti. Začala si osvojovat všechny ty drobné zvyky, jimiž se vyznačuje každá hezká žena, která se chce líbit. Netrvalo to dlouho a vyznala se v půvabu dvakrát lépe než dřív. Tím se změnil i celý její zjev; stala se z ní velmi přitažlivá dívka.

Drouet si toho brzy všiml. Jednou ráno uviděl, že má ve vlasech novou stuhu a kadeře si upravila do nového účesu.

„Takhle ti to úžasně sluší, kočička,“ pochválil ji.

„Myslíš?“ řekla polichocně. Rozhodla se tedy, že ještě ten den vyzkouší další zlepšení.

Její chůze teď byla lehčí a přitom se snažila napodobovat vznošené držení pokladníkovy dcery. Těžko by se dalo říci, jak velký vliv na ni vlastně měla přítomnost té dívky v domě. Ale když k nim přišel Hurstwood na návštěvu, setkal se s mladou dámou, která se velmi lišila od onoho nezkušeného děvčete, s nímž se Drouet kdysi seznámil. Zmizely někdejší nedostatky v odívání i v chování. Byla

teď hezká, půvabná, roztomilá ve své plachosti, pramenící z nejistoty, s dětskýma očima, které toho škrobeného, konvenčního pozorá docela okouzlili. Právě takovou přitažlivost má pro unavenou, opotřebovanou bytost pramen čerstvé vody. Přece jen v něm asi zbyla jiskřička obdivu pro vůni a přirozenou prostotu mládí. Ta teď znovu vzplanula. Hleděl na její hezounkou tvář a cítil, jak z ní vyzařují nesmírně jemné vlny mládí. V těch velkých, jasných očích neviděl nic, co by jeho blazeovaná duše mohla považovat za klam. I ta troška marnivosti, kdyby ji byl postřehl, by na něho zapůsobila zase jenom příznivě.

„Kde k ní asi ten Drouet přišel,“ uvažoval, když od nich ujížděl domů.

Na první pohled mu bylo jasné, že duševně stojí Carrie výš než Drouet.

Kočár se kolébal mezi dvěma řadami plynových lamp, ubíhajících do dálky. Složil ruce v rukavicích do klína a před očima měl stále ještě osvětlený pokoj a Carriinu tvář. Přemítal, kolik potěšení může člověku poskytnout krása mládí.

„Příště jí přinesu kytici,“ pomyslel si. „Drouet proti tomu jistě nebude nic mít.“

Ani na chvíli si nezatajoval, že se mu Carrie líbí. Nijak si však nelámal hlavu s tím, že Drouet má na ni přednostní právo. Rozpřádal pouze lehounká vlákna myšlenek a doufal, že by se snad mohly někde jako pavučina zachytit. Tehdy nevěděl a ani nemohl tušit, k jakým koncům to dojde.

Za několik týdnů nato se vracel Drouet z krátké cesty do Omahy a setkal se v městě s jednou svou známou, velmi elegantní dámou. Původně měl v úmyslu pospíšit si na Ogdenovo náměstí a překvapit Carrie, ale dostali se do zajímavého rozhovoru, a tak svůj prvotní záměr pozměnil.

„Co kdybychom si zašli na večeři,“ navrhl a nestaral se o to, že by mu snad nějaké náhodné setkání mohlo způsobit nesnáze.

„To bychom mohli,“ souhlasila jeho společnice.

Vešli do jedné lepší restaurace, aby si trochu pohovořili. Když se potkali, bylo pět hodin odpoledne a než dojedli, bylo půl osmé.

Drouet právě končil s vyprávěním jakési bezvýznamné historky a tvář se mu šířila k úsměvu, když tu se jeho oči setkaly s pohledem Hurstwoodovým. Ten si sem zašel s několika přáteli, a když spatřil Droueta bez Carrie s nějakou jinou ženou, vyvodil si z toho své závěry.

„Je to ale darebák! A vůči tomu děvčátku je to hodně bezohledné,“ soptil v duchu a pocítil s Carrie opravdový soucit.

Když Drouet zachytil Hurstwoodův pohled, proběhlo mu hlavou několik bezstarostných myšlenek. Neuvědomoval si nebezpečí, dokud nezpozoroval, že se Hurstwood tváří, jako by ho neviděl. Tu ho napadlo, co si asi Hurstwood myslí. Vzpomněl si na Carrie a na jejich poslední setkání. Hrome, tohle musí Hurstwoodovi vysvětlit! V takovémhle náhodném půlhodinovém posezení se starou známou nesmí přece nikdo vidět víc, než co to skutečně je.

Teprve teď se ho zmocnil nepokoj. Stál tu před morální zápletkou a nebyl s to srovnat si v hlavě, jak to asi skončí. Hurstwood se mu možná jenom vysměje, že je nějaký nestálý, a on se zasměje s ním. Ke Carrie se to vůbec nedostane a jeho dnešní společnice u stolu se nikdy nic nedoví. Přesto se však nemohl zbavit pocitu, že z toho jen tak lehce nevyvázne. Jako by se dopustil bůhvíjaké podlosti. Ale vždyť na tom přece nic není. Byl teď nudným společníkem, takže večere brzy skončila. Potom doprovodil svou známou na stanici tramvaje a vydal se domů.

„Pročpak se mi asi nesvěřil s touhle novou avantýrou?“ uvažoval Hurstwood, „Chce asi, abych měl dojem, že mu záleží jenom na tom děvčeti, co má doma.“

„Nesmí si myslet, že zase sháním nějaké dobrodružství,“ říkal si Drouet, „vždyť jsem ho teprve nedávno seznámil s Carrie.“

„Tuhle jsem tě viděl,“ hlásil Hurstwood vesele, když se Drouet zase objevil v jeho skvělém podniku, bez něhož dlouho nevydržel. Významné vztyčil ukazováček, jak to dělávají rodiče, když kárají děti.

„To víš, jedna stará známá. Narazil jsem na ni, zrovna když jsem vycházel z nádraží,“ vysvětloval Drouet. „Bývala to kdysi pěkná ženská, kus.“

„A je stále ještě přitažlivá, co?“ poznamenal Hurstwood a tvářil se, že to má být vtip.

„Ale kdepak,“ vyvracel mu to Drouet. „Prostě jsem se jí nemohl zbavit.“

„Jak dlouho tu zůstaneš?“ zeptal se Hurstwood.

„Jenom pár dní.“

„Musíš sem jednou přivést to své děvče a povečeříme společně,“ navrhl. „Vždyť ji tam držíš jako za mřížemi. Opatřím lóži na Joesa Jeffersona.“

„To se ti jen zdá,“ ohrazoval se Drouet. „A přijdem určitě.“

Hurstwood z toho měl velikou radost. Přesto však nevěřil, že to Drouet myslí s Carrie vážně. Záviděl mu ji. A teď, když se tak na něho díval, na toho vyfintěného, veselého agenta, který mu býval tak sympatický, blýskla mu v očích žárlivost. Začal odhadovat, kolik má Drouet v sobě vtipu a přitažlivosti. Začal pátrat po jeho slabínách. Považoval ho sice za dobrého kamaráda, ale jako na milence se na něho díval nesporně spatra. Klidně by ho mohl vodit za nos. Kdyby třeba Carrie pověděl o té nepatrné příhodě, které byl ve čtvrtek svědkem, úplně by to stačilo. A zatímco se smál a klábosil, povoloval uzdu fantazii a v duchu téměř trumfoval. Drouet o tom neměl ani tušení. Nedovedl číst v pohledu a v duši takového člověka, jako byl Hurstwood. Stál tu, usmíval se a přijímal jeho pozvání, zatímco přítel zkoumal jeho ledví okem jestřába.

Hrdinka této podivně zamotané komedie nemyslela v tu chvíli na žádného z nich. Měla dost co dělat, jak se snažila přizpůsobit své myšlenky a city novým životním podmínkám, a nehrozilo jí

nebezpečí, že by ji jeden nebo druhý mohl vyvést z klidu a způsobit jí duševní muka.

Jednou večer ji Drouet zastihl, jak se před zrcadlem obléká.

„Kočičko moje,“ řekl a vzal ji za ruce, „tak se mi zdá, že se z tebe stává velká parádnice.“

„Ale jdi,“ usmívala se.

„Víš ty, že jsi moc a moc hezká?“ pokračoval a vzal ji lehce kolem pasu. „Víš co? Vezmi si ty tmavomodré šaty a půjdem spolu do divadla, ano?“

„Ale já jsem slíbila paní Haleové, že s ní půjdu večer na výstavu,“ omlouvala se.

„Škoda,“ řekl a roztržitě uvažoval, co podniknout. „Mně osobně by se tam dvakrát nechtělo.“

„Já o to taky moc nestojím,“ dodala Carrie nerozhodně, ale nenabídla mu, že se zajde k sousedce omluvit a půjde s ním.

Vtom kdosi zaklepal a služka přinesla nějaký dopis.

„Má prý počkat na odpověď,“ oznamovala.

„To je od Hurstwooda,“ řekl Drouet, když roztrhl obálku a všiml si záhlaví dopisu.

„Dnes večer vás čekám a půjdeme na Joea Jeffersona,“ stálo tam mezi jiným. „Dnes je řada na mně, jak jsme se posledně domluvili. Výmluvy se nepřijímají.“

„Tak co tomu říkáš?“ zeptal se Drouet prostoduše. Carrie byla tím pozváním celá nadšená, ale řekla zdrženlivě: „Rozhodni se sám, Charlie.“

„Asi bychom měli jít. Jestli se ovšem můžeš té nahoře nějak vymluvit,“ navrhl Drouet.

„Ale jistě,“ odpověděla Carrie bez váhání.

Drouet vzal dopisní papír, aby napsal odpověď, a Carrie se odešla převléci. Sama si nedovedla vysvětlit, proč jí to pozvání udělalo takovou radost.

„Mám se učesat zase tak jako včera?“ zeptala se, když vyšla z pokoje s různými kusy šatstva v náručí. Nemohla se rozhodnout, co si má vzít na sebe.

„Jistě,“ odpověděl přívětivě.

Ulevilo se jí, když viděla, že Drouet nic netuší. Rozhodně si nenamlouvala, že Hurstwooda nějak okouzila, a to také nebyl důvod, proč se těšila, připadalo jí však, že ze všech možností, které má na vybranou, bude večer strávený ve třech s Hurstwoodem a Drouetem daleko nejlepší. Ustrojila se co nejpečlivěji, omluvila se paní Haleové, a pak se vydali na cestu.

„Namouduši,“ vydechl Hurstwood, když vstoupili do vestibulu divadla, „vy jste dnes přímo okouzující!“

Carrie se pod jeho nadšeným pohledem začervenala.

„Tak pojďme,“ vyzval je a vedl je přes foyer do hlediště.

Co tu všude bylo vyfintěných lidí! Všichni jako by zosobňovali staré úsloví „jako ze škatulky“.

„Už jste Jeffersona někdy viděla?“ zeptal se Hurstwood, nakláněje se v lóži kupředu ke Carrie.

„Ne, ještě ne,“ odpověděla.

„Je opravdu znamenitý, ohromný.“ A vypálil celý ohňostroj pochvalných frází, běžných u lidí z jeho vrstev. Poslal Droueta sehnat program a pak vykládal Carrie o Jeffersonovi všechno, co o něm kdy slyšel. Carrie byla v sedmém nebi. Byla přímo uchválena vším, co viděla kolem sebe, celým prostředím, výzdobou lóže, svým elegantním společníkem. Několikrát se jejich pohledy náhodou setkaly a tu se do jejího zraku přelil z jeho očí takový příval citů, jaký dosud nikdy nepoznala. Nedovedla si to vysvětlit, neboť další pohled nebo pohyb ruky už vyjadřoval vzápětí zdánlivě naprostou lhostejnost, provázenou ovšem velmi milou pozorností.

Drouet se taky zapojil do rozhovoru, ale ve srovnání s Hurstwoodem byl skoro nezapný. Hurstwood je bavil oba a tu si Carrie musela uvědomit, že je to muž, který stojí značně výš než Drouet.

Podvědomě cítila, že je taky silnější a mužnější, třebaže si počíná tak prostě. Když skončilo třetí jednání, byla už naprosto přesvědčena, že Drouet je sice velký dobrák, ale jinak že má spoustu nedostatků. Tímhle přímým, kontrastním srovnáním klesal v jejích očích každým okamžikem.

„Byl to úžasně hezký večer,“ řekla Carrie, když bylo po všem a vycházeli ven.

„Fakt, bylo to moc pěkné,“ připojil se Drouet, který ani v nejmenším netušil, že se tu odehrála bitva, v níž byly jeho pozice velmi oslabeny. Byl jako čínský císař, jenž si pyšně hová na trůně a vůbec netuší, že je právě olupován o nejlepší provincie.

„Zachránili jste mě před hrozně pustým večerem,“ loučil se Hurstwood. „Dobrou noc.“

Vzal Carriinu ruku do dlaní a oběma projel silný proud citu.

„Jsem strašně unavená,“ povzdychla si Carrie, když se Drouet začal v tramvaji zase bavit, a zemdleně se opřela.

„Tak si odpočiň a já si půjdu zakouřit,“ řekl a vstal. Odešel pošle na přední plošinu a nechal hru tak, jak byla.

12

Světla rezidencí – Vyslanec naléhá

Paní Hurstwoodová si nemohla stěžovat, že by se u jejího muže projevovaly nějaké mravní slabiny, znala však jeho založení, a tak ho mohla snadno podezřívát. Byla to žena, u níž se nedalo předvídat, jak se zachová, kdyby došlo k nějakému otřesu. Hurstwood sám neměl nejmenší ponětí, jak by za jistých okolností reagovala. Ještě nikdy ji neviděl opravdu rozčilenou. Nebyla z těch žen, které se nechají unést vášní. Měla pramálo víry v lidi, považovala je za tvory chybující. A byla velice vypočítavá a rozhodně se nikdy nechtěla nechat strhnout k scénám a připravit se tak o sebemenší výhodu. To raději volila postup opatrného vyzvídání. Nikdy nedovedla vybit svůj hněv jediným prudkým úderem. Čekala a spekovala, zkoumala všechny podrobnosti a shromažďovala nové a nové, dokud se její moc nevyrovnala její touze po pomstě. Přitom neváhala předmět své zloby podle potřeby pořádně seknout, aby ho zranila, a současně ho nechávala v nejistotě, proč se tak zlobí. Byla to chladná, sobecká žena, která dovedla mnoho myšlenek dobře skrývat a neprozradit je ani mrknutím.

Něco z toho Hurstwood v její povaze tušil, i když si to nikdy jasně neuvědomoval. Žil s ní v klidu a celkem spokojeně. Nebál se jí ani v nejmenším, vždyť taky neměl proč. Ona si na něm stále dost zakládala, poněvadž stála o to společenské postavení, které jí z manželství vyplývalo. Potají se radovala z toho, že manžel dal velkou část svého majetku připsat na její jméno. To podnikl Hurstwood tehdy, když to s jeho domácími poměry vypadalo slibněji než teď. Julie neměla nejmenší důvod k obavám, že s jejich domácností nebude někdy něco v pořádku, a přece ji jakási nejasná předtucha přiváděla tu a tam k myšlence, že je to tak dobře zařízeno. V tomto výhodném postavení si mohla leccos dovolit, kdežto Hurstwood si dával pozor,

poněvadž si byl vědom toho, že kdyby se jí něco znelíbilo, byl by v nevyhodě.

Ten večer, kdy si Hurstwood s Carrie a s Drouetem zašli do McVickarova divadla, byl tam náhodou i jeho syn. Seděl v přízemí v šesté řadě s dcerou H. B. Carmichaela, třetího společníka jednoho chicagského velkoobchodu s textilem, Hurstwood syna neviděl, protože se podle svého zvyku v lóži odsunul co nejdál dozadu, takže lidé v prvních šesti řadách ho mohli zahlédnout jen tehdy, když se naklonil dopředu. V divadle tak sedával vždycky. Vystupoval totiž, pokud možná nenápadně, když se domníval, že by jiným jednáním nic nezískal.

Nenechal se jen tak něčím vyvést z míry, leda když mu hrozilo nebezpečí, že by si někdo mohl jeho chování špatně vykládat a že by se mohl dostat do řečí. To se pak pozorně rozhlížel a ze své nenápadnosti slevoval jen v krajním případě.

Druhý den ráno mu řekl syn u snídání:

„Včera jsem tě zahlídl v divadle, tati.“

„Tys byl taky u McVickara?“ Hurstwood se zatvářil co nejvlídněji.

„Jo,“ odpověděl George mladší. „A s kým?“

„Se slečnou Carmichaelovou.“

Paní Hurstwoodová vrhla po manželovi zkoumavý pohled, ale z jeho tváře nemohla vyčíst, jestli se v divadle zastavil jenom náhodou, nebo jestli v tom nebylo něco víc.

„Jaké to bylo?“ zeptala se.

„Velmi pěkné,“ odpověděl Hurstwood, „jenomže dávali zase tu starou věc, *Ripa Van Winkla*.“

„S kým jsi tam byl?“ vyptávala se dál s předstíranou lhostejností.

„S Charlesem Drouetem a jeho paní. Jsou to známí z podniku. Často tam chodí.“

Jindy by z takového odhalení nevyplynuly žádné další nesnáze. Julie chápala, že manželovo postavení má své zvláštnosti a vyžaduje určitý společenský styk, jehož se ona nemusí účastnit. Ale

v poslední době ho několikrát žádala, aby s ní večer někam šel, a on se vždycky vymluvil na služební povinnosti. Naposled právě včera.

„Myslela jsem, že máš teď hodně práce,“ poznamenala velice opatrně.

„Však taky mám,“ vybuchl. „Že jsem to musel večer přerušit, s tím se nedalo nic dělat. Zato potom jsem to musel dohánět do dvou v noci.“

Tím rozhovor prozatím skončil, ale ve vzduchu zůstal přece jenom nějaký otazník. Julie si nemohla pro prosazování svých práv zvolit méně vhodnou dobu. Hurstwoodova manželská oddanost už po léta vychládala a soužití s ní ho začínalo nudit. Když mu teď na obzoru zazářila nová hvězda, pobledlo toto starší světlo na západě docela. Byl šťasten, že se k němu může otočit zády, a dráždilo ho každé zavolání, aby se ohlédl zpět.

Jeho žena však trvala na plnění smlouvy o jejich vzájemném vztahu do posledního puntíku, i když z ní vnitřní obsah vymizel.

„Odpoledne jedeme do města,“ oznámila mu několik dní nato. „Přijď ke Kingsleyovi. Budou tam Phillipsovi. Ubytovali se v Tremontu. Ukážeme jim trochu město.“

Po střeďechním výstupu nemohl odmítnout, třebaže Phillipsovi byli krajně nezajímaví, nudní a omezení. Souhlasil tedy, ale bez valného nadšení. Z domova odcházel celý mrzutý.

„Musím s tím už jednou skoncovat,“ uvažoval. „Proč se mám vláčet po městě s nějakými otravnými hosty, když mám tolik práce.“

Zanedlouho přišla Julie s něčím podobným, jenže tentokrát šlo o nějaké odpolední představení.

„Nemám čas, má milá,“ odpověděl, „nevím, co dřív.“

„A běhat s cizími lidmi, na to si čas umíš najít, vid’?“ odsekla podrážděně.

„Nic takového nedělám,“ odpověděl. „Ovšem obchodním stykům se nemůžu vyhýbat, to je všechno.“

„No dobře,“ zvolala. Sevřela rty. Pocit vzájemné nevráživosti vzrostl.

Na druhé straně, téměř úměrně s ním, vzrůstal Hurstwoodův zájem o Drouetovu dívenku. Vlivem nového prostředí a nové přítelkyně se Carrie hodně změnila k svému prospěchu. Měla v sobě houževnatost sufražetky. Silně na ni působil lesk vznešenějšího života. Okruh jejích vědomostí se sice příliš nerozšířil, ale probudila se v ní touha. Řečnické výlevy paní Haleové o majetku a společenském postavení ji naučily rozlišovat mezi různými stupni bohatství.

Když bylo hezky, vyjížděla si paní Haleová ráda na sluníčko, aby se pokochala podívanou na přepychové vily se zahradami, které byly mimo dosah jejích možností. V North Side vyrostla na ná březí, kterému se dnes říká Severní ná březí, celá řada elegantních sídel. Žulová jezerní hráz, která je tam nyní, tehdy ještě nestála, ale už tenkrát tam byla pěkná silnice. Středem se táhly úhledné pásy trávníků a domy tam byly úplně nové a působily vznešeným dojmem.

Když přešla zima a nastaly první pěkné dny časného jara, najala si paní Haleová na jedno odpoledne opět bryčku a pozvala Carrie na vyjížd'ku. Projely Lincolnovými sady a pak se pustily daleko za město směrem k Evanstonu. Ve čtyři se obrátily a asi v pět hodin dorazily na severní konec ná březí. V té roční době jsou dni stále ještě poměrně krátké a na velké město se už začaly ukládat stíny večera. Lampy se rozhořivaly onou měkkou září, která očím připadá průsvitná jako vodní tříšť. Ve vzduchu tkvěla jakási vlahá vůně, která umí tak jemně laskat tělo i duši člověka. Carrie měla pocit, že prožila krásný den. Jako by duševně dozrála, jako by se před ní otevřely nové obzory. Když tak jely kolem hladkého chodníku, mýjely je tu a tam krásné kočáry. Viděla, jak jeden zastavuje, jak z něho sestupuje lokaj a otvírá dvířka pánovi, který se zřejmě beze spěchu vracel z nějaké odpolední zábavy. Přes široké trávníky, jež se právě začínaly odívat do první svěží zeleně, viděla v matném světle lustrů přepychové interiéry. Tady zahlédla jenom nějaké křeslo, tam stůl, jinde zase pěkně vyzdobený kout, ale silně to

na ni působilo. Znovu se k ní teď vracela dětská obrazotvornost, kterou si kdysi dovedla vykouzlit v představách pohádkové paláce. Představovala si, že lidé za těmi bohatě vyřezanými vchody, kde křišťálové lampy se stínidly lily své světlo na táflované dveře se skleněnými, barevně vykládanými tabulkami, neznají ani starosti, ani nesplněná přání. Byla nezvratně přesvědčená, že tam přebývá štěstí. Kdyby tak i ona mohla přejít nenuceně přes tu širokou cestu, projít skvělým vchodem, který jí připadal nádherný jako drahokam, a krásná a bohatá vstoupit mezi všechn ten majetek a moc – jak rychle by zmizel všechn smutek! Jak rychle, mžikem, by ji přestalo bolet srdce! Zírala a zírala, plna úžasu, nadšení a touhy, a po celou tu dobu jí zněl v uších marnivý hlas jejího neúnavného pokuše.

„Kdybychom tak mohli mít takový domov,“ povzdychla si paní Haleová smutně, „to by byla krása!“

„A přece se říká, že nikdo nemůže být dokonale šťastný,“ poznamenala Carrie.

Slychala toho tolik z té pokrytecké filozofie lišky s kyselými hrozny.

„Ale všimla jsem si,“ doplnila paní Haleová, „že každý dělá, co může, jen aby tu svou bídu mohl prožívat v takové nádherné vile.“

Když se pak Carrie vrátila domů, viděla, jak uboze vypadají její vlastní pokoje ve srovnání s tím, co toho dne zahlédla. Musela by být slepá, kdyby nevnímala, že jsou to jen tři malé místnosti v celkem průměrně zařízeném rodinném penziónu. Nekladla je do protikladu s tím, co měla dřív, ale s tím, co právě viděla. Před očima měla stále ještě ty ozářené palácové vchody, v uších se jí stále ještě ozývalo hrčení vypoštěňovaných kočárů. Čím je nakonec Drouet? Čím je ona? Tak uvažovala u svého okna, když se houpala v křesle sem a tam a hleděla ven přes osvětlený park směrem k ozářeným domům na Warrenově a Ashlandově avenue. Tak se zabrala do úvah, že ji ani nenapadlo, aby se šla dolů najíst. Bylo jí teskno, neměla ani pomýšlení na nějakou práci, a tak se jen houpala a tiše si prozpěvovala.

Na rty se jí draly staré písně, a jak je zpívala, loučila se se svými nadějemi. Toužila, toužila, toužila. Chvilku se jí zastesklo po jejím starém pokojíku v domku v Columbia City, pak zase prahla po skvělé vile na Severním nábřeží, tu opět po krásných šatech, které viděla na některé dámě, potom po nádheře nějaké scény. Byla nesmírně smutná. A přece její touhy a představy byly jenom mlhavé. Nakonec se vžila do pocitu, že je úplně sama a opuštěná, a stěží se ubránila pláči. Stále si tiše prozpěvovala a ani nepozorovala, jak čas uplyvá. Přes všechny stesk a smutek byla v podstatě šťastná.

Ještě stále se opájela svou teskností, když přišla nahoru služka se vzkazem, že v přijímací hale čeká pan Hurstwood a že by chtěl s Drouetovými mluvit.

„Asi neví, že je Charles pryč,“ pomyslela si Carrie.

Během zimy vídala ředitele poměrně zřídka, ale tu a tam jí ho nějaká věc připomněla a z myslí jí nikdy nesešel. Zapůsobil na ni silným dojmem. V první chvíli byla celá rozrušená, že je tak neupravená, ale před zrcadlem se dala rychle do pořádku a sešla dolů.

Hurstwood byl jako obvykle v nejlepší formě. Neslyšel prý, že Drouet odjel. Ta zpráva ho však nijak nepřivedla z míry. Rozpovídal se o zcela běžných věcech, které mohly Carrie zajímat. Dovedl řídit rozhovor s překvapující lehkostí. Choval se jako každý, kdo má výhodu životních zkušeností a ví, že si umí získat sympatie. Věděl, že ho Carrie poslouchá s radostí, a nenásilně se dostal do proudu vyprávění a postřehů, které ji plně zaujaly. Přitáhl si židli blíž k ní a ztlumil hlas, takže všechno, co jí teď povídal, znělo velmi důvěrně. Omezil se skoro výhradně na poznámky o různých lidech a zábavách. Leckde byl, leccos viděl. Vzbudil tak v Carrie touhu spatřit všechno, o čem hovořil, a po celou tu dobu poutal její pozornost k sobě samému. Jeho osobnost a přítomnost ani na chvilku neustoupily z jejího vědomí. Když chtěl něco zdůraznit, zvedal k ní zvolna s úsměvem oči a jejich magnetismus ji úplně ochromoval. S nenuceným šarmem si získával její sympatie. Jednou se v zápalu

řeči dotkl její ruky. Ona se jen usmála. Jako by z něho vyzařovalo jakési fluidum, které si podmaňovalo celou její bytost. Ani na okamžik nebyl nudný a Carrie měla pocit, že i ona je v jeho přítomnosti nějak bystřejší. Jeho vlivem se tak rozzářila, že se dostaly k slovu její nejlepší stránky. Připadala si vedle něho inteligentnější než ve společnosti ostatních lidí. Když byla s ním, měla dojem, že na ní leccos obdivuje. Nebyla v něm ani špetka protektorství, kterým Drouet přímo překypoval.

Pokaždé, když se setkali, bylo mezi nimi něco tak osobního, tak nepostižitelného, ať už přitom byl i Drouet nebo ne, že Carrie do datečně upadala do rozpaků. Sama nebyla v podstatě nijak výřečná. Své myšlenky nedovedla nikdy uspořádat do plynulého, souvislého proudu. Vždycky ji přemáhal cit, silný a hluboký. Pokaždé se jí zdálo, že to, co má na mysli, není tak důležité, aby stálo za to o tom mluvit. Pohledy a city nepotřebovaly slova. Mezi ní a Drouetem nikdy nic takového nebylo. A vlastně ani nemohlo být. V okamžiku, kdy se mu vzdala, byla zoufalá nad představou hrozící bídy a rozechvěna pocitem štěstí nad vysvobozením, které jí Drouet přinášel. Teď na ni působily skryté citové proudy, kterým Drouet nikdy nerozuměl. Hurstwoodův pohled byl stejně přesvědčivý jako naléhavá slova milence, ba ještě víc. Jeho oči nežádaly okamžité rozhodnutí a nečekaly odpověď.

Slovům se většinou přikládá příliš velký význam. Lidé se trápí obavami, že mluvením se může leccos zavinit. Ve skutečnosti však slova obyčejně představují ten nejpovrchnější způsob dorozumívání. Přívaly citů a tužeb, které se za nimi skrývají, se v nich zrcadlí jen nepatrně. A teprve tehdy, když umlkne zmatený jazyk, zaposlouchá se srdce.

Při tom rozhovoru slyšela Carrie ne jeho slova, nýbrž hlas jeho nitra. Jak mile se jí vemlouval jeho zjev! Jak si ji podmaňoval svou dokonalostí! Jeho vzrůstající touha po ní jí spočívala na duši jako něžná ruka. Nemusela se chvět, vždyť ta ruka byla neviditelná.

Nemusela se starat, co tomu řeknou lidé, co tomu řekne ona sama, vždyť to bylo nehmotné. Ta ruka ji prosila, přemlouvala, vyzývala, aby odvrhla to, co bylo, a přijala nová práva, a přece o tom všem nepadlo ani slovo. Rozhovor, který ti dva vedli, měl k jejich skutečným duševním pochodům asi takový vztah, jako má k dramatu na scéně tichý hudební doprovod.

„Už jste někdy viděla domy na nábřeží v North Side?“ zeptal se.

„Ale to je náhoda. Byla jsem tam právě dnes odpoledne s paní Haleovou. Jsou krásné, vidíte?“

„Skutečně jsou velmi pěkné,“ odpověděl.

„Bože,“ vzdychla si smutně, „ani nevíte, jak bych si přála žít v takovém domě.“

Hurstwood chvíli mlčel. „Vy nejste šťastná,“ řekl potom pomalu.

Zadíval se jí vážně do očí. Zdálo se mu, že se mu v ní podařilo rozezvučet jakousi hlubokou strunu. Nastala prchavá příležitost, aby ztratil slůvko ve svůj prospěch. Naklonil se tiše kupředu a hleděl jí stále upřeně do očí. Cítil, že nadešel kritický okamžik. Carrie se chtěla pohnout, ale marně. Veškerá mužná síla jeho vůle na ni působila jako magnet. Věděl dobře, proč tak naléhá. Díval se a díval, a čím déle ta situace trvala, tím se stávala tíživější. Malá dělnice se dostávala do hlubokých vod. Těch několik opor, které ji dosud držely nad vodou, nechala odplavat a nehnula ani prstem.

„Nesmíte se na mě tak dívat,“ vydechla konečně.

„Nemohu za to,“ odpověděl.

Trochu se uvolnila, ale ono zvláštní napětí trvalo dál a Hurstwood z něho čerpal sílu.

„Vy nejste spokojená s životem, který vedete, vidíte?“

„Ne,“ odpověděla sklesle.

Věděl, že je pánem situace, cítil to. Naklonil se k ní a dotkl se její ruky.

„To nesmíte,“ vyhrkla a vyskočila.

„Nechtěl jsem, promiňte,“ omlouval se klidně.

Neutekla, ačkoli to mohla snadno udělat. Neukončila tu rozmluvu, ale on vzápětí převedl pohotově její myšlenky na jinou, příjemnou a klidnou kolej. Zanedlouho se zvedl k odchodu a ona cítila, že je úplně v jeho moci.

„Nesmíte se trápit,“ řekl jí měkce. „Časem se všechno spraví.“
Neodpověděla. Nevěděla, co říci.

„My dva jsme přece dobří přátelé, vidíte?“ pokračoval a podával jí ruku.

„Ano,“ odpověděla.

„Tak už to tedy pusťte všechno z hlavy, dokud vás zase neuvidím.“
Podržel její ruku dlouho ve své.

„To vám nemůžu slíbit,“ řekla váhavě.

„Musíte být statečnější,“ nabádal ji tak prostě, až ji to dojalo.

„Tak už o tom nebudeme mluvit,“ řekla.

„Pak je všechno v pořádku,“ rozzářil se.

Sešel ze schodů a nasedl do kočáru. Carrie za ním zavřela dveře a stoupala nahoru do svého pokoje. Před zrcadlem si odepnula široký krajkový límec a sundala si hezký pásek z krokodýlí kůže, který si nedávno koupila.

„Začínám být hrozná,“ řekla si, upřímně zahanbená a sklíčená.
„To není správné, co dělám.“

Za chvíli si rozpustila vlasy a nechala je volně splývat v kaštanových vlnách. V duchu prožívala znovu události toho večera.

„Co mám dělat?“ zašeptala nakonec.

„Určitě mě má ráda, o tom není pochyby,“ říkal si Hurstwood, když od ní odjížděl.

Plný radostného vzrušení hvízdal si cestou do podniku, dobré čtyři míle jízdy, starou písničku, na kterou si nevzpomněl už aspoň patnáct let.

13

Jeho pověřovací listiny přijaty – Zmatení jazyků

Hurstwood se znovu objevil necelé dva dni nato, co se odehrál onen rozhovor mezi ním a Carrie v salónu penziónu na Ogdenově náměstí. Myslel na ni téměř bez ustání. Její povolnost jako by ještě víc roznítla jeho touhu. Cítil, že u ní musí dosáhnout úspěchu, a to brzy.

Kořeny jeho zájmu, ba snad přímo okouzlení, netkvěly v pouhé žádostivosti. Byl to náhlý rozkvět citů, které tolik let uvadaly v suché, téměř vyprahlé půdě. Je pravděpodobné, že Carrie představovala lepší typ než jiné ženy, které ho kdy upoutaly. Neprožil žádné milostné dobrodružství od toho, které skončilo jeho sňatkem, a od té doby ho svět i čas poučily, jak se při své první, nezkušené volbě zmýlil. Pokaždé, když o tom přemýšlel, si říkal, že kdyby mohl začít znovu, už nikdy by si takovou ženu nevzal. Jeho zkušenosti s ženami zmenšily vůbec jeho úctu ke krásnému pohlaví. Hleděl na ně s cynismem, který se důkladně opíral o četné vlastní zážitky. Ženy, které znal, byly skoro všechny jedna jako druhá, sobecké, hloupé, povrchní. Manželky jeho přátel nestály za pozornost. Z jeho vlastní ženy se stala povaha chladná, všední, jemu po všech stránkách nepříjemná. To, co věděl o podsvětí, kde si užívají hýřilové – a věděl toho dost –, ho zatvrdilo ještě víc. Na většinu žen se díval nedůvěřivě, i když na druhou stranu dovedl zase ocenit krásu a elegantní oblečení. Provázel je ostrým, pronikavým pohledem. Přitom ovšem nebyl zaujatý a dovedl ocenit dobrou ženu. Nikdy se nepokoušel pochopit zázrak ženy světice. V její přítomnosti smekal klobouk a umlčoval lehkomyšlné a zlé jazyky – vždyť i nuzácký irský hostinský z Bowery se pokorně klaní před milosrdnou sestrou a ochotně a uctivě klopí peníze na dobročinné účely. Nikdy však příliš neuvažoval o tom, proč to dělá.

Když se člověk jako on setká po dlouhé řadě planých zážitků, zatvrvujících srdce, s mladým, nezkušeným a nevinným stvořením, buď se stáhne zpátky, neboť je si vědom hlubokého rozdílu mezi nimi, nebo se pokusí k němu přiblížit a pocítí okouzlení a nadšení nad tím objevem. Takoví muži se k dívce toho druhu přibližují jenom velkou oklikou. Nevědí, jak si získat přízeň mládí, ledaže se jim naskytne příležitost zachránit ohroženou ctnost. Jestliže se naneštěstí muška chytí, může pavouk vylézt z úkrytu, začít s vyjednáváním a diktovat svoje podmínky. Když tedy nezkažené děvče přijde do zmatku a dřiny velkoměsta a dostane se do styku s prostředím světáků a zhýralců, byť jen letmo a mimochodem, vystoupí takoví lidé do popředí a rozvinou všechno své svůdcovské umění.

Když Hurstwood přijal Drouetovo pozvání a vydal se k němu na návštěvu, předpokládal, že se tam setká s novou hezkou larvičkou, nastrojenou do hezkých šatů. Vstupoval k nim v očekávání, že tam stráví jeden veselý večer, že se pobaví a potom už ten nový objev nikdy neuvidí. Místo toho se setkal s ženou, jejíž mládí a krása ho velmi upoutaly. V měkké záři Carriiných očí nebyla ani stopa po vypočítavosti vydržované milenky. V jejím ostýchavém chování nenašel ani náznak rafinovanosti kurtizány. Poznal ihned, že se stala nějaká chyba, že se to ubohé stvoření mohlo dostat do té situace jen pod tlakem nějakých velkých nesnází, a jeho zájem se rázem probudil. K tomu se přidružil soucit, v němž však byla taky příměs sobectví. Chtěl získat Carrie pro sebe. Domníval se, že by na tom byla lépe, kdyby se její osud spojil s jeho místo s Drouetovým. Záviděl tomu agentovi jeho kořist, jako dosud nikdy v životě nezaviděl žádnému člověku.

Carrie Droueta rozhodně převyšovala, poněvadž duševně stála nad ním. Přišla z venkovského ovzduší plná svěžesti a dosud měla v očích světlo volné přírody. Nebyla v nich ani proradnost, ani chtivost peněz. Zdědila sice nepatrné rysy obojího, ale v docela mizivé míře. Její duše překypovala úžasem a touhou, takže v ní

nebylo místo pro chamtivost. Všemmu tomu zmatku velkoměsta, který pozorovala kolem sebe, dosud nerozuměla. Na Hurstwooda působilo její kvetoucí mládí. Zmocnil se jí, jako by trhal čerstvé ovoce ze stromu. V její přítomnosti byl svěží jako člověk, který se z úpalu vrcholného léta dostane zpět do prvního chladivého vánku jara.

Když po té podivné scéně Carrie osaměla a neměla nikoho, s kým by se mohla poradit, honilo se jí v hlavě plno nejasných myšlenek, až toho nakonec nechala a přestala o tom uvažovat. Myslela si, že má k Drouetovi nějaké závazky. Vždyť jako by to bylo teprve včera, co jí pomohl, když měla starosti a trápení. Byla mu vděčná a cítila k němu i něžnou náklonnost. Uznávala, že je hezký a šlechetný, a když byl pryč, zapomínala dokonce i na jeho sobectví. Rozhodně však necítila nic, co by ji k němu navždy poutalo. A ani Drouet vlastně nikdy po ničem takovém netoužil.

Se žádnými trvalými vztahy se totiž u tohoto hezkého obchodního zástupce nedalo počítat, na to byl příliš lehkomyšlný a nestálý. Šel životem vesele, přesvědčen, že mu žádná nemůže odolat, že mu jde v patách lehkým krokem láska a že to tak jemu pro potěšení potrvá věčně. Když se mu ze života nějaká tvář vytratila nebo když se před ním nějaké dveře navždy uzavřely, nijak hluboce se pro to netrápil. Na to byl příliš mladý a měl příliš mnoho úspěchů. A bylo mu souzeno, aby zůstal takhle citově mladý až do smrti.

Hurstwood teď žil jen svými myšlenkami na Carrie a svými city k ní. Neměl s ní žádné určité plány, ale byl rozhodnut přimět ji k přiznání, že ho má ráda. Všiml si, jak před ním klopi oči, jak nejistý je její pohled a jak upadá do rozpaků, a zdálo se mu, že to jsou příznaky rašící lásky. Chtěl stát blízko ní, chtěl, aby mu vložila ruku do dlaní, přál si poznat, jaký bude její další krok, jaký bude další projev jejího citu k němu. Takový neklid, takové zanícení nepoznal už dlouhá, dlouhá léta. Svými city znovu omládl, připraven k rytířským činům.

Zaměstnání poskytovalo Hurstwoodovi skvělou příležitost, aby si večery zařídil po svém. Byl ve všem všudy spolehlivý pracovník a dovedl si získat důvěru svých zaměstnavatelů, takže si směl svůj čas rozdělit, jak sám uznal za vhodné. Mohl si vzít volno, kdy chtěl, poněvadž se o něm dobře vědělo, že své ředitelské povinnosti plní s úspěchem, ať už je vykonává kdykoli. Jeho uhlazenost, společenský takt a elegantní zjev dodávaly podniku onu charakteristickou atmosféru a za ta dlouhá léta získal takové zkušenosti, že měl vždycky jasný přehled o tom, čím je třeba doplnit zásoby. Barmani a číšníci mohli přicházet a odcházet jednotlivě i po skupinkách, ale pokud byl v podniku on, staří návštěvníci si skoro ani nevšimli, že se něco změnilo. Hurstwood vytvářel ono ovzduší, na které byli zvyklí. Proto si mohl zaříditi svůj pracovní čas téměř výhradně podle toho, jak se mu to hodilo. Někdy si udělal volno odpoledne, jindy večer, ale den co den se vracel mezi jedenáctou a dvanáctou a strávil v podniku poslední hodiny před zavřením, kdy dohlížel na některé detaily.

„Až budete odcházet, Georgi, dohlédněte na to, ať jsou všechny věci v pořádku a všichni zaměstnanci pryč,“ řekl mu jednou Moy a tuto svou povinnost Hurstwood ani jedinkrát za celou tu dlouhou dobu nezanedbal. Žádný z obou vlastníků se už řadu let neobjevil v podniku po páté hodině, ale jejich zástupce plnil tento požadavek stejně spolehlivě, jako by tam chodili na pravidelnou kontrolu.

V pátek odpoledne – bylo to sotva dva dni od jeho minulé návštěvy – se Hurstwood rozhodl, že se zajde na Carrie podívat. Už to bez ní nemohl vydržet.

„Evansi,“ oznámil vrchnímu barmanovi, „kdyby mě tu někdo hledal, jsem zpátky mezi čtvrtou a pátou.“

Pospíšil si do Madisonovy ulice a nasedl na koňku. Ta ho v půlhodině dovezla na Ogdenovo náměstí.

Carrie se zachtělo vyjít si na procházku. Vzala si světle šedé vlněné šaty a elegantní dvouřadový kabátek. Připravila si klobouk

a rukavice a právě si kolem krku uvazovala bílou krajkovou stuhu, když jí přišla služka oznámit, že by s ní chtěl mluvit pan Hurstwood.

Trochu ji to vyvedlo z míry, ale řekla děvčeti, aby vyřídilo, že za chvilku přijde, a pak se dostrojovala.

V té chvíli by Carrie nedovedla říci, zda je ráda, že na ni čeká okouzující pan ředitel, nebo zda ji to mrzí. Byla trochu rozčilená a rozechvělá, tváře jí hořely, spíš však z nervozity než ze strachu nebo z radosti. Nepokoušela se domýšlet, o čem asi budou spolu mluvit. Něco ji však nabádalo, že si musí dát pozor, protože Hurstwood na ni působí jakýmsi nevysvětlitelným podmanivým vlivem. Naposled si sáhla na stuhu u krku a sešla dolů.

Hurstwood byl také rozrušený a nervózně přešlapoval, poněvadž si dobře uvědomoval, proč sem přišel. Říkal si, že tentokrát musí vzít všechno pevně do ruky, ale teď, kdy se měl s Carrie skutečně setkat tváří v tvář a zaslechl na schodech její kroky, nervy mu vypověděly. Zakolísal ve svém odhodlání. Vždyť koneckonců ani přesně neví, jaký vztah k němu Carrie má.

Jakmile však vstoupila a on ji spatřil, odvaha se mu zase vrátila. Vypadala tak prostě a půvabně, že by to bylo dodalo kuráž každému zamilovanému. Když viděl, jak je Carrie nesvá, jeho vlastní neklid zmizel.

„Jak se daří?“ řekl nenuceně. „Nemohl jsem odolat pokušení a musel jsem si dnes odpoledne vyjít trochu ven. Je tam tak krásně.“

„Máte pravdu,“ přisvědčila Carrie a zastavila se před ním, „právě jsem se taky chystala na procházku.“

„Ano? A co kdybyste si tedy vzala klobouk a šla se projít se mnou?“ navrhl Hurstwood.

Prošli parkem a dali se na západ po Washingtonově bulváru, krásném se svou širokou asfaltovou vozovkou a velikými starými domy, vzdálenými od chodníků. Byla to ulice, kde bydlelo mnoho zámožnějších lidí z West Side a Hurstwood přece jen trochu zneklidněl, že je tu příliš na očích veřejnosti. Ale přešli jenom několik

bloků, když vývěsní štít nájemné stáje v jedné postranní ulici vyřešil tuto nesnáz. Vezme Carrie na projížďku po novém Bulváru.

Tehdy Bulvár vypadal jen o něco lépe než nějaká venkovská silnice. Ta část, kterou jí chtěl ukázat, ležela také ve West Side, ale mnohem dál směrem z města a bylo tam jen málo domů. Bulvár spojoval Douglasovy sady s Washingtonovým neboli Jižním parkem a byla to vlastně pouze pěkně upravená vozovka, která se táhla asi tak pět mil směrem k jihu přes otevřenou travnatou prérii a stáčela se potom přes tutéž prérii a stejně daleko k východu. Po většinu cesty tam člověk nespatrił ani jediný dům. Budou si tam tedy moci o čemkoli pěkně volně a bez vyrušování pohovořit.

Ve stáji si vybral mírného koně a brzy byli mimo dohled i doslech veřejnosti.

„Umíte kočírovat?“ zeptal se po chvíli.

„V životě jsem to nezkoušela,“ odpověděla Carrie.

Podal jí otěže a sám založil ruce.

„Tak vidíte, není to nic těžkého,“ řekl s úsměvem.

„Není, ale člověk musí mít takového hodného koníčka,“ odpověděla.

„Však se s nimi naučíte zacházet stejně dobře jako každý jiný. Chce to jenom trochu cviku,“ dodal povzbudivě.

Čekal už nějakou chvíli, až nastane v hovoru přestávka, aby mohl začít s něčím vážnějším. Jednou nebo dvakrát se už odmlčel a doufal, že v nastalém tichu Carrie pochopí, nač on myslí, ale tu ona sama začala nenuceně povídat dál. Zakrátko však jeho mlčení přece jen převládlo. Proud jeho myšlenek na ni začal působit. Díval se upřeně do prázdna, jako by přemýšlel o něčem, co se jí vůbec netýká. Nebylo však těžké uhádnout, co má na srdci. Carrie si velmi dobře uvědomovala, že se blíží rozhodná chvíle.

„Věříte, že jsem už dlouhá léta neprožil tak šťastné večery jako v poslední době s vámi?“ řekl.

„Vážně?“ podivila se s předstíranou lehkostí, ve skutečnosti však byla rozrušená opravdovostí, která zaznívala z jeho hlasu.

„Chtěl jsem vám to říct už posledně, ale nemohl jsem nějak najít vhodný okamžik,“ dodal.

Carrie poslouchala, aniž se pokoušela o odpověď. Nevěděla, co by na to měla říci. Přes všechny své úvahy o tom, co je správné a co nesprávné, které ji znepokojovaly od jejich minulého setkání, ji to teď k němu opět silně táhlo.

„Dnes jsem k vám přišel,“ pokračoval vážně, „abych vám řekl, co cítím, abych se dověděl, zda byste mě mohla vyslechnout.“

Hurstwood byl svým způsobem trochu romantik. Byl přístupný silným citům, často přímo poetickým, a když ho podněcovala touha, jako právě v tuto chvíli, stával se výmluvný. Jeho řeč budila dojem, že v sobě potlačuje city, a zabarvovala se tou zvláštní tklivostí, jaká je pro výmluvnost nezbytná.

„Víte vy,“ řekl a položil jí ruku na paži, a pak se podivně odmlčel, jako by hledal další slova, „víte vy, že vás miluji?“

Carrie se po těch slovech ani nepohnula. Byla úplně v zajetí nálady, kterou ten muž vyvolával. Aby mohl vyjádřit své city, potřel si tvář a posvátné ticho. A ona je neporušila. Ani neodvrátila pohled od rovné, širé krajiny před sebou. Hurstwood chvíli čekal a pak své vyznání ještě jednou opakoval.

„To nesmíte říkat,“ vydechla tiše.

Neznělo to však nijak přesvědčivě. Řekla to jenom proto, že bylo třeba něco říci. On si toho stejně vůbec nevšímal.

„Carrie,“ poprvé ji oslovil křestním jménem a znělo to tak mile a důvěrně, „chtěl bych, abyste mě měla taky ráda. Vždyť vy si ani nedovedete představit, jak velice potřebuji někoho, kdo by mě měl aspoň trochu rád. Jsem vlastně úplně sám. Nemám v životě nic, co by mě těšilo, co by mi bylo milé. Zním jenom práci a starosti s lidmi, kteří pro mě nic neznamení.“

Když to říkal, zdálo se mu, že je na tom skutečně tak žalostně. Měl schopnost se odosobnit a pozorovat sám sebe z odstupů. Ve věcech, z nichž se skládal jeho život, dovedl vidět to, co v nich vidět chtěl.

Když teď mluvil, hlas se mu třásl tím zvláštním chvěním, jež vzniká z napětí, a vnikal rovnou do srdce jeho společnice.

„A já jsem si myslela, že vám ke štěstí nic nechybí,“ řekla Carrie a obrátila k němu své velké oči, plné sympatie a soucitu. „Vždyť toho tolik víte o světě.“

„To je právě to,“ povzdychl si a hlas mu klesl do měkké mollové tóniny, „vím toho o světě až moc.“

Pro Carrie to mělo velký význam, že k ní takto hovoří člověk s tak vysokým postavením, s takovou mocí. Čím to, že z ní tak brzy spadlo to omezené venkovanství a že tak snadno vplula do velkoměstského života se všemi jeho záhadami? A tady je záhada ze všech nejpodivnější: zámožný, vysoce postavený muž tu sedí vedle ní a prosí o její lásku. Považte, žije si v bohatství a přepychu, má velikou moc, důležité místo, drahé šaty, a přece ji prosí! Nedovedla si to srovnat v hlavě. Přestala se tím tedy trápit a jen se slunila v žáru jeho citů, jako se prochladlý člověk vděčně zahřívá u plápolajícího ohně. Hurstwood hořel vysokým plamenem a žár jeho vášně už začal rozpouštět vosk vnitřních zábran jeho partnerky.

„Vy si myslíte, že jsem šťastný,“ říkal, „že bych si neměl stěžovat? Kdybyste se měla celý den stýkat s lidmi, kterým na vás ani trochu nezáleží, kdybyste den co den chodila do podniku, kde není nic než prázdná okázalost a lhostejnost, kdybyste mezi všemi známými neměla ani jediného člověka, u něhož byste mohla doufat v přátelský zájem nebo s nímž byste mluvila skutečně ráda, pak byste byla možná taky nešťastná.“

Teď se dotkl struny, která v ní rozezněla soucitné porozumění. Vždyť tohle všechno Carrie taky zná. I ona ví, co to znamená stýkat se s lidmi, kteří jsou k člověku lhostejní, chodit opuštěná uprostřed davů, kterým na ní vůbec nezáleží. Copak to sama nezažila? Copak není právě teď taky docela sama? U koho ze všech těch lidí, které zná, by mohla hledat účast a pochopení? Ani u jediného. Všim se musí probíjet na vlastní pěst.

„Kdybych věděl, že mě máte ráda, našel bych zase vyrovnanost,“ pokračoval Hurstwood. „Kdybych k vám mohl chodit. Kdybyste mi byla stále nablízku. Ale teď, teď prostě bloudím z místa na místo a nikde nenacházím klid a pohodu. Čas se mi nekonečně vleče. Než jste přišla vy, jen jsem ubíjel dny a pouštěl se do všeho, co se právě namanulo. Pak jsem vás poznal a od té doby na vás pořád myslím.“

V Carrie se pozvolna zakořeňovala stará iluze, že má před sebou člověka, který potřebuje její pomoc. Upřímně toho smutného, osamělého muže litovala. Je to opravdu možné, že celý ten jeho pohodlný život je tak pustý jenom proto, že mu chybí ona? Opravdu ji tolik potřebuje, že se k ní utíká s prosbou? Vždyť ona sama je docela opuštěná, nemá žádnou oporu. Jak je ten život smutný!

„Já nejsem tak špatný,“ řekl omluvně, jako by jí dlužil nějaké vysvětlení. „Vy si možná myslíte, že ve městě narážím na leccjaké ohavnosti, když se tam tak potloukám. Pravda, až dosud jsem si na sobě dával málo záležet, ale z toho bych se ještě mohl dostat. Potřebuji vás, abyste mi podala pomocnou ruku, jestli má mít můj život vůbec nějakou cenu.“

Carrie k němu vzhledla s něhou, jakou vždycky pociťuje čistá bytost, která doufá, že spasí hříšníka. Ale copak takový člověk potřebuje spasení? Copak něco provedl, aby to ona mohla napravovat? Jistě to jsou jen maličkosti, vždyť je tak dobrý. Jistě své nicotné poklesky nespáchal ze zlé vůle a je třeba je brát s velkou shovívavostí.

Vylíčil jí svou opuštěnost tak pohnutě, že ji to hluboce došlo.

„Je na tom skutečně tak?“ uvažovala.

Vzal ji kolem pasu a ona neměla to srdce, aby se od něho odtáhla. Volnou rukou jí sevřel prsty. Po cestě přeběhl dovádívý závan vlahého jarního větru a pohrál si s několika zahnědlými větvičkami, které ulámá loňský podzim. Kůň šlapal kupředu sám, rozumně a pomalu.

„Řekněte mi, že mě máte ráda,“ naléhal měkce.

Carrie sklopila oči.

„Přiznejte se k tomu, drahá,“ šeptal vášnivě. „Máte mě ráda, vidíte, že ano?“

Carrie neodpověděla, ale Hurstwood viděl, že zvítězil.

„Řekni, že ano,“ říkal vroucně a přivinul ji k sobě tak těsně, že se jejich rty téměř dotýkaly.

Horoucně jí stiskl ruku a pak ji pustil, aby ji mohl něžně pohladit po tváři.

„Že je to pravda?“ zašeptal a přitiskl ústa na její rty.

Ty mu daly odpověď.

„A teď už jsi jenom moje, vid’?“ řekl šťastně a jeho hezké oči jen zářily.

Carrie neodpověděla, jen mu oddaně položila hlavu na rameno.

14

Co oči nevidí – Pouta povolují

Ten večer Carrie po návratu domů jen zářila, jak tělesně, tak duševně. Prožívala upřímnou radost ze své lásky k Hurstwoodovi i z jeho citů k ní a jejich příští schůzku v neděli večer si v duchu malovala v růžových barvách. Domluvili se, že Carrie přijde do města a tam se setkají, protože oba bezděčně cítili, že musí být opatrní, i když si to přímo neuvědomovali.

Jak se Carrie vracela, zahlédla ji z hořejšího okna paní Haleová. „Podívejme se,“ pomyslela si, „tak ona si jezdí po výletech s jiným, když mužíček vytáhne paty. Měl by si ji líp hlídat.“

Paní Haleová nebyla jediná, koho něco takového napadlo. Také služka, která prve Hurstwooda přijímala, byla téhož názoru.

Carrie neměla právě v oblibě, protože jí připadala chladná a nafoukaná. Na druhé straně se jí líbil veselý a lehkovážný Drouet, který k ní tu a tam prohodil nějaké milé slůvko a i jinak o ni projevoval zájem – jako ostatně o všechny příslušnice jejího pohlaví. Hurstwood byl upjatější a choval se vážněji. K sešňěrované služtičce se zdaleka tak neměl. Bylo jí nápadné, že sem chodí tak často a že s ním šla paní Drouetová odpoledne ven, když byl pan Drouet pryč. V kuchyni řekla od plic kuchařce, co si o tom myslí. A tak se zrodily první klepy a začaly se tajemně šířit po domě, jak je to pomlouvám vlastní.

Když už se Carrie jednou přiznala Hurstwoodovi ke své lásce, přestala si lámat hlavu úvahami, jaký je vlastně její vztah k němu. Na Droueta si letmo vzpomněla jenom chvilkami a jinak měla plnou duši Hurstwooda, představovala si, jak je ten její miláček důstojný a hezký a jak bezmezně ji má rád. Ten večer nedělala skoro vůbec nic a stále se jen vracela ke každyčké podrobnosti jejich odpolední schůzky. Poprvé v životě poznala takový prudký citový vír a takové

zvláštní světlo v nitru. Vždycky měla v sobě jakousi podnikavost a ta se teď začala uplatňovat. Uvažovala o svém postavení z rozumnějšího hlediska a zahlédla první záblesky východiska. Připadalo jí, že ji Hurstwood přivádí na poctivější cestu. Myslela to dobře, protože v tom, k čemu došlo, toužila najít vysvobození ze svého pocitu hanby. Neměla sice tušení, co Hurstwood podnikne dál, ale jeho lásku považovala za něco tak nádherného, že jí jistě přinese taky lepší a počestnější život.

Hurstwood až dosud pomýšlel na svou záležitost s Carrie jako na příjemné rozptýlení a odpovědnost nechával stranou. Neuvědomoval si, že podniká něco, co by mu mohlo pořádně zkomplikovat život. Měl zajištěné postavení, ne-li uspokojivý, aspoň nerušený domácí život a celkem neomezenou osobní svobodu. Carriina láska pro něho znamenala jen velké potěšení navíc, dar, kterého se mu dostalo nad obvyklou míru jeho radostí a z něhož se teď bude těšit. Bude s ní šťastný a jeho ostatní záležitosti půjdou svým chodem nerušeně dál, stejně jako dosud.

V neděli s ním Carrie povečeřela v jedné restauraci ve Východní Adamsově ulici a potom odjeli drožkou do jednoho útulného večerního podniku na Cottage Grove avenue blízko Devětatřicáté ulice. Jak pokračoval ve svých vyznáních, začal si brzy uvědomovat, že Carrie bere jeho lásku vážněji, než předpokládal. Udržovala ho stále v určitém odstupu a přijímala jenom takové nevinné projevy lásky, jaké se spíš hodí pro nezkušené milence. Hurstwood viděl, že mu jen tak lehko do náručí nepadne, a proto se svým žhavým naléháním prozatím raději přestal.

Poněvadž se od počátku tvářil, jako by věřil, že je vdaná, musel hrát svou roli i nadále. Pochopil, že čas vítězství ještě nedozrál. A kdy k tomu dojde, to nedovedl posoudit.

Když se vraceli drožkou na Ogdenovo náměstí, zeptal se:

„Kdy tě zas uvidím?“

„To nevím,“ odpověděla a sama si s tím marně lámala hlavu.

„Nemohla bys přijít třeba v úterý k Bazaru?“ navrhl.

Zavrtěla hlavou.

„Tak brzy rozhodně ne,“ řekla.

„Víš, jak to tedy uděláme?“ nadhodil. „Napíšu ti poste restante na poštu tady ve West Side. Mohla by ses tam v úterý zastavit?“

Carrie přisvědčila.

Kočár na jeho zavolání zastavil před sousedním domem.

„Dobrou noc,“ zašeptal ještě, když se dal kočár už zase do pohybu.

Všechno ovšem nešlo tak hladce. Naneštěstí se vrátil Drouet. Příští den odpoledne si hověl Hurstwood ve své elegantní malé kanceláři, když ho spatřil vcházet dovnitř.

„Bud' zdrav, Charlesi,“ volal za ním vlídně. „Tak zase doma?“

„Jak vidíš,“ usmál se Drouet. Přišel ke dveřím a nahlédl dovnitř.

Hurstwood vstal.

„Jak tak koukám, ty přímo kveteš,“ řekl a prohlížel si cestáka od hlavy až k patě.

Začali se bavit o svých známých a o tom, co se kde událo.

„Už jsi byl doma?“ zeptal se konečně Hurstwood.

„Ještě ne. Zrovna se tam chystám,“ řekl Drouet.

„Vzpomněl jsem si na tu tvou malou, když jsi byl pryč, a zašel jsem se k vám podívat,“ vykládal Hurstwood. „Myslel jsem, že bys byl rád, kdyby nezůstala tak docela opuštěná.“

„To je od tebe hezký,“ děkoval mu Drouet. „A jak se jí vede?“

„Velmi dobře,“ odpověděl Hurstwood. „Ale měla o tebe starost. Měl bys k ní raději hned zajít a potěšit ji.“

„Však už letím,“ řekl Drouet s úsměvem.

„Byl bych moc rád, kdybyste mohli oba přijít ve středu do města. Šli bychom společně do divadla,“ navrhl Hurstwood nakonec, když se loučili.

„Dík za pozvání, kamaráde,“ odpověděl Drouet. „Až co tomu řekne ona, pak ti dám vědět.“

Rozešli se jako nejlepší přátelé.

„Je to správný chlap,“ uvažoval Drouet, když zahýbal do Madisonovy ulice.

„Drouet je dobrý chlapec,“ myslel si Hurstwood, když se vracel do své kanceláře, „ale pro Carrie se nehodí.“

Vzpomínka na ni ho povznesla. Začal přemýšlet, jak by Droueta vyhodil ze sedla.

Když se Drouet objevil doma, popadl Carrie jako obyčejně do náručí, ale ona se při jeho polibku lehce zachvěla odporem.

„Tahle cesta mi vyšla přímo báječně,“ řekl.

„Ano? A jak ses dohodl s tím člověkem v La Grosse, cos mi o něm povídal?“

„Skvěle. Prodal jsem mu celou kolekci. Byl tam taky jeden chlap od Bursteina, takový nosatý židák, ale odtáhl s nepořízenou. Úplně jsem ho utřel.“

Sundal si límec a rozepnul knoflíčky, aby si mohl umýt obličej a převléci se, a vyprávěl přitom zeširoka o své cestě. Carrie bezděky poslouchala jeho živé líčení s opravdovým zájmem.

„Říkám ti, že u nás v kanceláři nestačili otvírat oči,“ vytahoval se. „Prodal jsem za tohle čtvrtletí nejvíc ze všech zástupců naší firmy. Jenom v La Crosse jsem udal zboží za tři tisíce.“

Ponořil obličej do umyvadla a s funěním a frkáním si drhl rukama krk a uši. Carrie ho pozorovala a vzpomínky a dřívější život s ním se jí v mysli mísily s jejím nynějším kritickým postojem k tomuto muži.

„V červnu mi budou muset přidat. To se jim určitě vyplatí, když pro ně dělám takové kšefty. Uvidíš, dostanu, co mi patří,“ pokračoval a utíral si obličej.

„Přála bych ti to,“ řekla Carrie.

„A jestli se mi pak ještě podaří ten realitní kšeftíček, vezmem se,“ pronesl s okázalou vážností, právě když si začal před zrcadlem kartáčovat vlasy.

„Já už ani nevěřím, Charlie, že si mě chceš doopravdy vzít,“ řekla Carrie smutně. To Hurstwoodovo vyznání jí dodalo odvalu, aby to vyslovila.

„Co to povídáš? Samozřejmě, že si tě chci vzít. Co tě to jenom napadlo?“

Přestal se šlechtit před zrcadlem a přistoupil k ní. Poprvé měla Carrie pocit, že se od něho musí odvrátit.

„Když už to ale říkáš tak dlouho,“ řekla a zvedla k němu svou hezkou tvářičku.

„A myslím to vážně. Ale abychom mohli žít tak, jak si to představuju, k tomu je třeba peněz. A když dostanu ten přídavek, bude všechno na dosah ruky a pak to taky udělám. Jenom si s tím nedělej starosti, holčičko.“

Poklepal ji povzbudivě na rameno, ale ona cítila, jak marné byly ve skutečnosti všechny její naděje. Bylo jí jasné, že tenhle lehkomyšlný člověk pro ni nehne ani prstem. Nechával prostě věci běžet tak, jak šly samy, protože mu byla milejší volnost, kterou za současného stavu měl, než jakýkoli zákonný svazek.

V protikladu k němu se jí Hurstwood jevil jako člověk silný a upřímný. Ten se tak nevytáčí. Má pro ni pochopení a ukázal jí její vlastní cenu. On ji potřebuje, kdežto Drouetovi na ní vůbec nezáleží.

„Ba ne,“ řekla vyčítavě a v jejím hlase byly stopy úspěchu, kterého dosáhla, ale také – a to mnohem víc – pocit bezmocnosti. „Ty se se mnou nikdy neoženíš.“

„Jen vyčkej času a uvidíš, že si tě vezmu,“ tvrdil.

Carrie se na něho dívala a cítila jakési ospravedlnění. Hledala něco, čím by si uklidnila svědomí, a prosím – tady to má. Jak lehkomyslně odbývá Drouet její spravedlivé požadavky! Svatosvatě se zapřísáhl, že se s ní ožení, a takhle plní sliby!

„Poslyš, Carrie,“ řekl, když – jak se domníval – šťastně vyřešil otázku manželství, „mluvil jsem dnes s Hurstwoodem. Prý s ním máme jít do divadla.“

Carrie sebou trhla, když vyslovil to jméno, ale rychle se ovládla, aby si ničeho nevšiml.

„A kdy?“ zeptala se s předstíranou lhostejností.

„Ve středu. Půjdem, ne?“

„Když myslíš,“ odpověděla. Chovala se s tak nucenou upjatostí, že to bylo až nápadné. Drouet cosi postřehl, ale přičítal to tomu, že ji rozladil jejich rozhovor o manželství.

„Povídal, že sem jednou zašel.“

„Ano,“ řekla Carrie, „byl tady v neděli večer.“

„Tak?“ podivil se Drouet. „Z toho, co říkal, jsem vyrozuměl, že to bylo tak před týdnem.“

„Vlastně ano,“ přisvědčila Carrie, která neměla ani nejmenší tušení, o čem spolu oba její ctitelé mluvili. Tonula v rozpacích a měla strach, aby se svou odpovědí nějak nezapletla.

„Tak on tu byl dvakrát?“ zeptal se Drouet a na tváři se mu objevil první stín nevole.

„Ano,“ řekla Carrie nevinně. Teď už pochopila, že se Hurstwood zmínil pouze o jedné návštěvě.

Drouet si pomyslel, že svému příteli asi špatně rozuměl. Koneckonců nepřikládal té věci žádnou zvláštní důležitost.

„A copak ti povídal?“ ptal se však přece jen trochu zvědavěji.

„Říkal, že se na mě přišel podívat, aby mi nebylo smutno. Nebyl jsi u nich už delší dobu, tak chtěl vědět, co je s tebou.“

„George je pašák,“ řekl Drouet, polichocen ředitelovým zájmem. „Víš co? Zajdem si teď někam na oběd.“

Když Hurstwood viděl, že se Drouet vrátil, napsal ihned Carrie dopis.

„Řekl jsem mu, moje nejdražší, že jsem Tě byl navštívit, když byl pryč. Neřekl jsem mu kolikrát, ale myslí si asi, že jednou. Dej mi zprávu, co všechno jsi mu pověděla. Odpověz po zvláštním poslovi ihned, jakmile dostaneš tento dopis. Miláčku, musím Tě vidět. Napiš mi, zda bychom se nemohli setkat na rohu Jacksonovy a Throopovy

ulice ve středu ve dvě hodiny. Rád bych s Tebou mluvil, než se setkáme v divadle.“

Carrie dostala dopis v úterý ráno, kdy si zašla na poštu ve West Side, a odpověděla okamžitě.

„Pověděla jsem mu, žes u nás byl dvakrát,“ psala. „Zdá se, že mu to nijak nevadí. Pokusím se přijít do Throopovy ulice, snad mi do toho nic nepřijde. Připadám si stále horší a horší. Víím, že není správné takhle jednat.“

Setkali se, jak bylo ujednáno, a Hurstwood ji uklidnil.

„Nesmíš se trápit, miláčku,“ řekl jí. „Jen co zase odjede, nějak to vyřešíme. Zařídíme to tak, abys už nemusela nikoho klamat.“

Carrie si představovala, že se s ní ihned ožení, třebaže to přímo neřekl, a tak zase okřála. Nějak to už vydrží, dokud Drouet opět neodjede.

„Nesmíš si mě všímat o nic víc než dřív,“ radil jí Hurstwood, jak se má večer v divadle chovat.

„To se tedy nesmíš na mě stále tak upřeně dívat,“ řekla Carrie. Věděla, jakou moc mají nad ní jeho oči.

„Však já nebudu.“ Tiskl jí při loučení ruku a hleděl na ni právě takovým pohledem, před jakým ho varovala.

„Tak vidíš, už zase,“ řekla šibalsky, ukazujíc na něj prstem.

„Ještě nejsme v divadle,“ namítl.

Dlouho se za ní s něžným vzrušením díval. Taková mladost, taková krása na něho působily opojněji než víno.

V divadle šlo všechno podle Hurstwoodových představ. Jestliže se Carrie zdál milý už předtím, teď jí byl ještě mnohem milejší. Jeho elegance se teď uplatňovala daleko víc, poněvadž oči, které ho pozorovaly, ji lépe vnímaly. Carrie s potěšením sledovala každý jeho pohyb. Na chudáka Droueta, který ustavičně žvanil, jako by byl hostitelem on, skoro zapomněla.

Hurstwood byl příliš chytrý, aby dal najevo sebemenší náznak nějaké změny. Snad jenom svému starému příteli projevoval trochu

víc pozornosti než obvykle, a přece se ho nesnažil ani v nejmenším nenápadně zesměšňovat, jak to nezřídka skrytě provádí favorizovaný milenec před paní svého srdce. Cítil nespravedlivost této hry a nebyl tak nízký, aby se soupeři ještě v duchu vysmíval.

Jen hra sama navodila ironickou situaci a zavínil si to vlastně Drouet sám.

Hráli *Smlouvu*. V této hře je scéna, v níž manželka v nepřítomnosti svého muže naslouchá hlasu svůdce.

„Patří mu to,“ řekl potom Drouet, třebaže v tomto případě žena své poblouznění těžce odpykala. „Takového grobiána mi není ani trochu líto.“

„To se dá těžko posoudit,“ namítl Hurstwood jemně, „on si možná myslel, že je v právu.“

„No dobře, ale když si chce muž ženu udržet, tak k ní musí být pozornější, než byl tenhle.“

Vyšli z vestibulu a prodírali se davem nastrojených lidí, kteří se tlačili u východu.

„Milostpane,“ ozval se vedle Hurstwooda nějaký hlas, „nedal byste mi na nocleh?“

Hurstwood byl zabrán do rozhovoru s Carrie.

„Pro smilování boží, pane, dyť já nemám, kam bych hlavu složil.“

To prosil nějaký muž, asi třicetiletý, s propadlými tvářemi, obraz bídy a zoufalství. Drouet si ho všiml první. Podal mu deseticent se srdcem plným soucitu. Hurstwood té příhodě nevěnoval pozornost. Carrie na ni rychle zapomněla.

15

Starý svazek tísní – Kouzlo mládí

Jak rostla Hurstwoodova láska ke Carrie, začal úplně zanedbávat svůj domov. Všechno, co souviselo s jeho rodinnými povinnostmi, vykonával jen velmi ledabyly. U snídaně sedal se ženou a s dětmi ponořen do vlastních myšlenek, které byly zcela mimo okruh jejich zájmů. Před prázdným tlacháním syna a dcery se teď stále častěji utíkal ke svým novinám. Mezi ním a jeho ženou plynula řeka lhostejnosti.

Od té doby, co do jeho života vstoupila Carrie, byl opět na nejlepší cestě k novému štěstí. Těšilo ho chodit večer do města. Když si vykračoval za oněch krátkých dnů svou cestou, pouliční lampy na něho vesele mrkaly. Začal znovu prožívat téměř zapomenuté pocity, které podněcují nedočkavého milence k většímu spěchu. Když se podíval na své pěkné oblečení, viděl se jejíma očima – a ty oči byly mladé.

A když v přívalu takových pocitů zaslechl hlas své ženy, jak svými naléhavými požadavky přivolává hlavu rodiny ze snění k šedivé skutečnosti, nesmírně ho to dráždilo. Jako by mu nohy poutal těžký řetěz.

„Georgi,“ oslovila ho Julie tónem, podle něhož už dlouhá léta poznával, že na něm bude něco chtít, „musíš nám opatřit sezónní vstupenku na dostihy.“

„To chcete chodit na všechny?“ zeptal se zvýšeným hlasem.

„Ano,“ odpověděla.

Dostihy, o které šlo, měly být zahájeny v nejbližší době ve Washingtonových sadech v South Side a pro lidi, kteří nepředstírali náboženské předsudky nebo konzervativní smýšlení, to byla vskutku společenská událost. Paní Hurstwoodová dosud nikdy nežádala o lístek na celou sezónu, ale tentokrát došla po určitých úvahách

k rozhodnutí, že musí mít lóži. Tak za první, jedni jejich sousedé, nějací Ramseyovi, kteří si nadělali pěkné peníze v obchodě s uhlím, si lóži opatřili také. Za druhé, její oblíbený lékař doktor Beale, jenž si velmi potrpěl na koně a na sázení, se jí svěřil, že na dostihy přihlásí taky jednoho svého dvouročáka. A za třetí, musí přece vyvést do společnosti Jessiku, která dozrává do nápadné krásy a pro niž je třeba sehnat nějakou dobrou partii. A stejně silnou pohnutkou byla i její touha, aby se ona sama mohla dostihů zúčastnit a okázale se blýsknout mezi svými známými i obyčejným davem.

Hurstwood o její žádosti mlčky uvažoval. Seděli v salóne v prvním patře a čekali na večeri. Bylo to právě ten večer, kdy měl jít s Carrie a s Drouetem do divadla na *Smlouvu*. Vrátil se ještě domů, aby se převlékl a upravil.

„Myslíš, že by vám nestačila sedadla?“ zeptal se. Byl by rád řekl něco ostřejšího, ale netroufal si.

„Ne,“ odpověděla netrpělivě.

„Jen se prosím tě hned tak nerozčiluj, vždyť se jenom ptám,“ řekl, dotčen jejím tónem.

„Já se nerozčiluju,“ odsekla, „já tě jenom žádám o sezónní lístek na dostihy.“

„A já ti zase povídám, že to není nijak lehké.“ Upřel na ni přímý, pevný pohled. „Nevím, jestli mi ho ředitel dá.“

Celou tu dobu myslel na své styky s dostihovými magnáty.

„Tak si ho tedy koupíme,“ zvolala ostře.

„To se lehko řekne. Sezónní lístek pro celou rodinu stojí sto padesát dolarů.“

„Já se s tebou nebudu hádat,“ odpověděla rozhodně, „já ten lístek chci, a tím to končí.“

Vstala a nasupeně kráčela z pokoje.

„Tak ať je po tvém,“ řekl Hurstwood vztekle, ale přece už trochu mírnějším hlasem.

Večere byla jako obyčejně brzy odbyta.

Do příštího rána se už značně uklidnil. Později pak lístek řádně opatřil, ale tím se mnoho nespravilo. Poskytoval své rodině docela ochotně slušnou část z toho, co vydělal, ale bylo mu protivné, když ho chtěli vydírat proti jeho vůli.

„Mami, už jsi slyšela, že se Spencerovi chystají odjet?“ řekla jindy Jessika.

„Ne. A kam, prosím tě?“

„Do Evropy,“ odpověděla Jessika. „Včera jsem potkala Georginu a ta mi to povídala. Hrozně se přitom naparovala.“

„A říkála, kdy pojedou?“

„Myslím, že v pondělí. Dají si to zase do novin, jako vždycky.“

„Nic si z toho nedělej,“ utišovala ji paní Hurstwoodová, „vždyť se tam taky jednou pojedeme podívat.“

Hurstwood zdvihl pomalu oči od novin, ale neřekl ani slovo.

„Poplujeme z New Yorku do Liverpoolu,“ pitvořila se Jessika po kamarádce. „Většinu léta strávíme asi ve Francii.‘ Husa nafoukaná. Jako by to bylo bůhvíco, jet do Evropy.“

„Asi to přece něco znamená, když jí tolik závidíš,“ vložil se do toho Hurstwood.

Dráždilo ho, když viděl, že se dcera takhle projevuje.

„Nestarej se o ně, miláčku,“ řekla paní Hurstwoodová.

„George už odjel?“ zeptala se Jessika matky za několik dní. Tak se teprve Hurstwood dověděl něco, o čem mu dosud nikdo nic neřekl.

Vzhlédl. „Kam jel?“ zeptal se. Ještě se nestalo, aby mu nic neřekli, když se někdo z nich někam chystal.

„Chtěl jet do Wheatonu,“ odpověděla Jessika, aniž postřehla, jak se otce dotklo, že ho přezírají.

„A co se tam děje?“ ptal se dál, v duchu rozmrzelý a dopálený, že musí kousek po kousku takhle vyzvídat.

„Nějaký tenisový zápas,“ řekla Jessika.

„Mně se o tom nezmínil,“ prohodil Hurstwood a stěží skrýval rozmrzelost.

„Asi zapomněl,“ těšila ho jeho žena se sladkým úsměvem.

V minulosti tu Hurstwood vždycky požíval určitou úctu, poněvadž si ho vážili a měli k němu respekt. Vždycky se snažil zachovat onen kamarádsky důvěrný vztah, který zčásti stále ještě trval mezi ním a dcerou. Ve skutečnosti však zůstávalo jen při hezkých slovech. Mluvila s ním vždycky slušným tónem, opravdový cit však mezi nimi nebyl nikdy. Nakonec Hurstwood zpozoroval, že ztrácí otěže z rukou. Často teď nechápal, co se s jeho rodinou vlastně děje. Někdy je vídal u večeře, jindy ne, občas se doslechl něco o tom, co dělají, ještě častěji mu však neřekli nic. Někdy se přistihl, že vůbec netuší, o čem je řeč. To se bavili o nějakém podniku, který si spolu umluvili, nebo o tom, co dělali v jeho nepřítomnosti. Ještě víc ho však tížil pocit, že se tu děje plno drobných věcí naprosto bez jeho vědomí. Jessika začala docházet k názoru, že do jejích záležitostí nikomu nic není. A George Hurstwood mladší si počínal jako úplně zralý muž, který ze svých soukromých záležitostí nemusí nikomu skládat účty. Hurstwood si toho všeho samozřejmě všímal a velmi ho to mrzelo, poněvadž byl zvyklý, aspoň z podniku, že si ho lidé váží, a měl za to, že ani tady by neměl ztrácet svůj vliv. A ještě horší bylo, že se i jeho žena stávala k němu očividně stále lhostejnější, že dávala stále okatěji najevo svou nezávislost, zatímco jemu přisuzovala roli pouhého diváka, který je ovšem povinen platit účty.

Utěšoval se však myšlenkou, že jeho životu přesto nechybí láska. Ať už se v jeho domě děje cokoli, on má svou Carrie, sotva odtamtud vytáhne paty. V duchu si představoval příjemný pokoj na Ogdenově náměstí, kde prožil několik tak milých večerů, a myslel si, jak by to bylo báječné, kdyby se Droueta nadobro zbavili a ona by na něho každý večer čekávala v útulném bytěčku. Doufal pevně, že Drouet na něho neprozradí, že je ženatý. Všechno šlo zatím tak hladce, až věřil, že to tak zůstane. Jistě se mu brzy podaří Carrie přemluvit a všechno bude v pořádku.

Hned druhý den po návštěvě divadla si sedl v kanceláři ke stolu, aby Carrie napsal. A potom jí posílal psaní pravidelně každé dopoledne a ji o to prosil také. Neměl sice vůbec literární sklony, ale zkušenosti a vzrůstající láska propůjčovaly jeho slohu osobitost a zajímavost. Této práci se u svého psacího stolu věnoval s veškerou vážností. Pořídil si krabici pastelových, navoněných dopisních papírů s monogramem a zamykal ji do jedné zásuvky. Jeho přátelé se velmi divili, jak vážně a soustředěně teď úraduje. Všech pět číšníků k němu vzhlíželo s novou úctou k jeho povinnostem, které od člověka vyžadují tolik kancelářské práce a písáření.

Hurstwood sám byl překvapen, jak snadno se mu píše. Podle přirozeného zákona, jímž se řídí veškeré lidské snažení, všechno, co napsal, působilo zpětně i na něho. Začal skutečně prožívat všechny ty jemné citové odstíny, které dovedl vyjádřit slovy. S každým výrazem přicházel hlubší citový zážitek. Nechával se unášet i těmi nejniternějšími milostnými záchvěvy, které nacházely v jeho dopisech vyjádření. Věřil, že Carrie je hodna veškeré lásky, kterou do nich dovedl vložit.

Carrie si lásku skutečně zaslouhovala, má-li vůbec kvetoucí mládí a krása právo na takové uznání od zralého života. Zkušenost ji ještě nepřipravila o duševní svěžest, která dodává tělu půvab. Ve vlahém lesku jejích měkkých očí bylo psáno, že dosud neprožila zklamání. V duši se jí sice skrývala také pochybnost a touha, ale toto její tajné trápení ji navenek nijak nepoznamenávalo. Jen v jejím pohledu a v řeči byla patrná tklivá zádumčivost. Kolem úst se jí někdy objevil výraz, ať už mluvila, nebo mlčela, jako by se měla v příští chvíli rozplakat. Nebyl to příznak nějakého trvalého zármutku. Onen zvláštní rys vyvstával kolem jejích rtů docela bezděky při vyslovování určitých slabik – výraz dojmavé, bolestné tklivosti.

V jejím chování nebyl ani stín troufalosti. Život ji nenaučil panovačnosti – oné povýšenosti, pramenící z vědomí vlastní krásy, která povyšuje některé ženy na královny. Její touha po uznání

nebyla tak silná, aby si ho uměla sama vymáhat. Ani teď neměla ještě dost sebejistoty, ale zkušenosti, kterými prošla, jí přece jen pomohly zbavit se přílišné plachosti. Toužila po radovánkách, toužila po společenském postavení, avšak měla o tom jen zmatené představy. Kaleidoskop lidských osudů vrhal každou chvíli světlo na něco jiného a právě to se pro ni stávalo pokaždé vytouženým cílem, vším. Potom se kolo trochu pootočilo a rázem se obrazem krásy a dokonalosti stalo zase něco jiného.

Pokud jde o její duševní život, byla hodně citově založená, jak je u takové povahy docela pochopitelné. Lecjaká podívaná v ní často budila lítost, nekritickou záplavu soucitu se slabými a opuštěnými. Znovu a znovu ji zraňovalo, když viděla bledé, otrhané lidi, ubité bídou do stavu jakési duševní otupělosti, jak se kolem ní plouží jako ztělesněné zoufalství. Z celého srdce litovala chudě oblečené dívky, které spěchaly každý večer kolem oken jejího bytu domů z některé dílny nebo obchodu ve West Side. Když šly kolem, stávala bez hnutí, kousala se do rtů, vrtěla hlavou a přemýšlela. Co mají chuděry ze života? Jak je to smutné, být otrhaný a chudý, myslela si. A jak na nich ty ošumělé šaty visí. Ten pohled jí přímo bolel.

„A přitom se tak nadřou,“ to bylo všechno, co o nich mohla říci.

Někdy vídala pracovat dělníky na ulici, Iry s krumpáči, nosiče uhlí, kteří museli lopatami nakládat a vykládat ohromné hromady, Američany, vykonávající práci, která vyžadovala pouze fyzickou sílu – a to všechno na ni hluboce působilo. Dřina, ze které ona sama vyvázla, jí teď připadala ještě bědnější než tehdy, kdy ji zakoušela sama na své kůži. Viděla ji mlhou svých představ – v bledém, šerém polosvětle, z něhož se rodí poetické city. Ve vzpomínkách se k ní vracel její starý otec, v mlynářských šatech, plných moučného prachu, jak jí ho připomněla podobná tvář za jedním oknem. Švec flokující na verpánku botu, tavič, kterého zahlédla okénkem v které si suterénní šmelcovně, tesař pracující v okně vysoko nad zemí, bez kabátu, s vykasanými rukávy, ti všichni jí ve vzpomínkách

přivolávali zpátky jednotlivé podrobnosti z mlýna. Hlavou jí táhly smutné úvahy, ačkoli o nich takřka nemluvila. Její sympatie byly stále na straně toho podsvětí lopotné práce, z něhož se teprve nedávno vymanila a jemuž rozuměla nejlépe.

Hurstwood ani netušil, že má co dělat s bytostí tak jemných a něžných citů. To ho právě na ní upoutalo, třebaže si to neuvědomoval. Nikdy se nepokoušel rozebírat, proč ji vlastně miluje. Stačilo mu, že v jejích očích vidí něhu, v jejím chování slabost a v její duši dobrosrdečnost a naději. Táhlo ho to k tomuto čistému květu, jenž svou bledou krásu a vůni sál z vodních hlubin, do kterých on nikdy nepronikl, z bahnitého náplavu, jemuž on nemohl rozumět. Ten květ ho přitahoval, protože byl křehký a svěží. Prozařoval jeho city. Dával smysl jeho životu.

Navenek se Carrie rozvila do vábné krásy. Její neobratnost už téměř zmizela a to málo, co z ní zůstalo, bylo stejně milé jako dokonalý půvab. Střevíčky s vysokými podpatky jí velmi slušely. Vyznala se už taky v krajkách a různých ozdůbkách na krk, jimiž může dívčí zjev tolik získat. Postava se jí vyplnila a nabyla svůdné ženské zaoblenosti.

Jednou ráno jí Hurstwood psal, že by se s ní rád setkal v Jeffersonových sadech v Monroeově ulici. Domníval se, že by nebylo prozíravé, kdyby se u nich ještě někdy objevil, i když je doma Drouet.

Příští odpoledne čekal v hezkém parčíku už kolem jedné. Našel si nenatřenou lavičku, skrytou pod zeleným listím šeříkového keře, který zdobil jednu cestičku. Bylo to v době, kdy vrcholný rozkvět jara ještě neskončil. Na nedalekém rybníčku si několik čistounkých dětiček pouštělo bílé plachetničky. Ve stínu jakéhosi zeleného pavilónu odpočíval bohatě oknoflíkovaný strážce zákona, s rukama založenýma a obuškem zastrčeným za opaskem. Na trávníku ostříhával starý zahradník velkými nůžkami nějaké keře. Vysoko nad hlavou se modralo čisté, vymetené nebe, oznamující příchod léta, a na stromech, v husté zeleni lesklého listí, poskakovali a švi-tořili čiperní vrabčáci.

Když ráno odcházel Hurstwood z domova, zase ho přepadla ta stará rozmrzelost. V podniku neměl celkem nic na práci, protože ten den nepotřeboval nic psát. Sem do parku pak odešel s lehkým srdcem jako člověk, který nechal všechny starosti za sebou. A teď si tu hověl v lahodném stínu zeleného keře a rozhlížel se pln radostného mileneckého očekávání. Slyšel, jak po přilehlých ulicích rachotí vozy, ale dálkou ztlumené zvuky k němu zalétaly jako pouhý bzukot. Město šumělo tiše kolem něho, a když se chvílemi ozval hlas nějakého zvonu, znělo to jako hudba. Hleděl okolo sebe a snil sen o nové radosti, v němž však nevystupovalo jeho nynější usedlé, vážné já. V představách se vrátil k tomu dřívějšímu Hurstwoodovi, který nebyl ani ženatý, ani neměl zajištěné postavení. Vzpomínal, jak vesele se kdysi ohlížel za děvčaty, jak s nimi tančival, doprovázel je rytířsky domů a postával kolem jejich vrátek. Skoro si přál, aby se ta doba vrátila. Tady v tom příjemném prostředí měl pocit, jako by byl úplně volný.

Ve dvě se na cestičce objevila Carrie a cupitala k němu, růžová a svěží. Na hlavě měla jarní námořnický klobouk s hezkou modrou hedvábnou stuhou s bílými puntíčky, který si nedávno pořídila. Bohatou modrou sukni pěkně doplňovala bílá halenka s tenoučkým modrým proužkem. Zpod sukně občas vykoukla špička hnědého střevíčku. Rukavice si nesla v ruce.

Hurstwood se na ni okouzleně zadíval.

„Tak jsi přece přišla, miláčku,“ řekl rozdychtěně. Vstal, aby ji uvítal, a vzal ji za ruku.

„No ovšem,“ usmívala se Carrie, „copak sis myslel, že nepřijdu?“

„To jsem nemohl vědět,“ odpověděl.

Všiml si, že jí čelo zvlhlo rychlou chůzí. Vzal jeden ze svých měkkých, navoněných hedvábných kapesníků a lehčeji osušoval tváře.

„Tak, a už jsi zase v pořádku,“ řekl něžně.

Byli šťastni, že jsou opět spolu a že si mohou hledět do očí. Když se příval radosti pozvolna utišil, zeptal se:

„Kdypak Charles zase odjede?“

„To nevím,“ odpověděla. „Musí prý teď zařizovat něco pro firmu tady v městě.“

Hurstwood zvažněl a ponořil se do tichých myšlenek. Po nějaké chvíli vzhlédl a řekl:

„Odejdi od něho.“

Odvrátil pohled k chlapcům s lodičkami, jako by to, oč ji žádal, byla jen nějaká bezvýznamná věc.

„A kam bychom odjeli?“ zeptala se a chovala se přitom podobně jako on: hrála si s rukavičkami a zadívala se do koruny blízkého stromu.

„Kam bys chtěla odjet?“ řekl.

V jeho hlase postřehla určitý tón, který ji přiměl, aby vyjádřila odpor proti tomu, že by snad mohli zůstat tady.

„Nemůžeme přece zůstat v Chicagu,“ odpověděla.

Jeho ani ve snu nenapadlo, že by mohla přijít s návrhem, aby se z města odstěhovali.

„Proč ne?“ zeptal se měkce.

„Protože by mi to nebylo příjemné,“ řekla.

Chápal jen velmi nejasně, co tím chce říci. Nebral to příliš vážně. O takové věci se člověk nemůže rozhodnout jen tak beze všeho.

„To bych se musel vzdát svého místa,“ poznamenal.

Řekl to tak, jako by celé věci nepřikládal velkou důležitost. Carrie chvilku uvažovala a kochala se přitom pěkným prostředím.

„Nerada bych žila dál v Chicagu, když je tady on,“ řekla. Měla na mysli Droueta.

„Vždyť Chicago je ohromně veliké, moje milá,“ namítl. „Kdyby ses přestěhovala do South Side, bylo by to úplně stejné, jako kdybys odešla do opačného kouta Ameriky.“

Právě pro tu čtvrt' se totiž rozhodl.

„Možná, ale rozhodně bych se nechtěla vdát, dokud je tady,“ řekla. „Nechtěla bych od něho utéci.“

Zmínka o sňatku tála Hurstwooda do živého. Ted' mu bylo jasné, co má Carrie na mysli, a viděl, že se z toho jen tak lehce nedostane. Na okamžik se mu zableskla na temném obzoru myšlenek představa bigamie. Neměl nejmenší tušení, jak to všechno dopadne. Nedostal se ani o krůček kupředu, když se nechá stranou její láska. Jak se na ni díval, stále si říkal, jak je krásná. Je to tak nádherné, že ho miluje, třebaže s tím souvisí tolik nesnází. Že hned se vším nesouhlasila, to jenom v jeho očích zvyšovalo její cenu. Musí o ni bojovat, to je všechno. Jak se liší od žen, které se poddávají ochotně a bez odporu! Myšlenku na ně ihned zapudil.

„Tak tedy nevíš, kdy odjede?“ zeptal se tiše.

Zavrtěla hlavou.

Hurstwood si povzdychl.

„Ty jsi taková malá svěhlavička, vid'?“ řekl po chvíli a díval se jí do očí.

Tu ji zalila vlna citu. Byla hrdá na to, že ji tak obdivuje, a hořela láskou k muži, který se jí tak kořil.

„To ne,“ řekla stydlivě, „ale já to prostě jinak nedokážu.“

Znovu si založil ruce a díval se přes trávník na ulici.

„Přál bych si, abychom žili spolu,“ řekl smutně. „Nemohu to už snést, být od tebe stále tak daleko. Co z toho čekání máme? Ty přece taky nejsi takhle šťastná, vid', že ne?“

„Šťastná!“ zvolala tiše. „Vždyť ty víš dobře, jak mi je.“

„Tak vidíš,“ pokračoval stále tím něžným tónem, „maříme tak jenom den za dnem. Když nejsi šťastná ty, myslíš, že můžu být spokojený já? Pořád jen sedím a píšu ti. Povím ti, jak to se mnou je, Carrie,“ zvolal a díval se jí upřeně do očí. V jeho hlase zněla neodolatelná naléhavost. „Já bez tebe prostě nemohu žít. Tak co si mám počít?“ skončil s jakýmsi bezradným, bezmocným gestem, při němž obrátil svou bílou ruku dlaní vzhůru.

Své břímě tak přesunul vlastně na Carrie. To ji dojalo. Představa tíhy, kterou má na duši, pohnula její ženské srdce.

„Nemůžeš ještě trošičku počkat?“ zeptala se něžně. „Pokusím se zjistit, kdy odjede.“

„A co z toho budeme mít?“ pokračoval v témž citovém zanícení. „Snad bychom pak mohli někam odjet.“

Situace jí zatím nepřipadala nijak jasnější než předtím, ale dostávala se právě do toho rozpoložení, kdy se žena ze soucitu podvoluje.

Hurstwood to nepochopil. Uvažoval, jak ji přemluvit, čím ji pohnout k tomu, aby Droueta opustila. Byl by rád věděl, jakých obětí je pro něho schopna. Hledal cestu, jak by ji přiměl, aby mu to dala najevo.

Konečně přišel na jeden z těch nejasných návrhů, které často zakrývají naše vlastní úmysly a přitom nám ukazují cestu, neboť odhalují, co jsou pro nás jiní ochotni podstoupit. Neznamenalo to, že by chtěl ten nápad opravdu provést. Vyslovil svou otázku jen tak nazdařbůh, aniž o ní nějak přemýšlel.

„Podívej, Carrie,“ řekl a díval se jí přitom do očí s vážností, kterou vlastně ani necítil, „představ si, že bych k tobě přišel, někdy příští nebo už tento týden, řekněme ještě dnes večer, a řekl ti, že musím odjet, že už tu nemůžu zůstat ani minutu a že se už nikdy nevrátím: šla bys se mnou?“

Jeho milá k němu oddaně vzhlížela, s odpovědí na jazyku, ještě než to dořekl.

„Ano.“

„A nechtěla by ses přít nebo smlouvat?“

„Kdybys nemohl čekat, tak ne.“

Usmál se, když viděl, že to vzala vážně, a pomyslel si, jak snadno by mohl takovou příležitost využít, kdyby se chtěl týden nebo dva povyrazit. Jednu chvíli měl chuť jí říci, že to byl jen žert, ale tím by zmařil její líbeznou vážnost, která mu byla tak milá. Zůstalo při tom.

Náhle ho napadlo něco jiného.

„A co kdybychom neměli čas vzít se ještě tady?“ ptal se.

„Kdybychom se vzali hned, jakmile bychom dojeli na konec cesty, bylo by všechno v pořádku.“

„To jsem měl právě na mysli,“ řekl.

„Ano.“

Ted' se mu zdálo, že se jasný den ještě víc rozzářil. Divil se, jak na takový nápad mohl vůbec přijít. Byl to nesmysl, ale musel se usmát, jak je to chytré. Konečně se přesvědčil, jak ho má Carrie ráda. V jeho mysli už nebyly pochyby. Však už na něco přijde, jak by ji získal nadobro.

„Víš co, tak já si tě některý večer unesu,“ zažertoval se smíchem.

„Stejně bych s tebou nezůstala, kdyby sis mě nevzal,“ řekla Carrie zamyšleně.

„To by bylo jedině správné,“ potvrzoval jí něžně a vzal ji za ruku.

Carrie byla nesmírně šťastná, že ho pochopila. Milovala ho tím víc, když si pomyslela, že ji zachrání. On si však se sňatkem, který si kladla jako podmínku, nedělal mnoho starostí. Myslel jenom na to, že když má takovou lásku, nestojí mu nic v cestě ke štěstí.

„Pojďme se trochu projít,“ navrhl vesele a vstal, rozhlížeje se po hezkém parčíku.

„Dobře,“ souhlasila.

Nějaký mladý Ir se za nimi závistivě ohlédl. „Fajnovej páreček,“ řekl si. „Asi nějaký pracháči.“

16

Nedůvtipný Aláddín – Brána do světa

Za svého nynějšího pobytu v Chicagu se Drouet opět trochu věnoval tajnému řádu, jehož byl členem. Na minulé cestě se mu jeho důležitost objevila v novém světle.

„Jak ti povídám, je to ohromná věc,“ řekl mu jiný obchodní zástupce. „Podívej na Hazenstaba. Tak mazanej zase není. Je sice pravda, že má za sebou významnou firmu, ale to samo by ještě nestačilo. Dám krk na to, že v tom vězí ten jeho řádovej titul. Je to velký zvíře v zednářský lóži a má tam skvělý konexe. Jeho tajnej odznak má svou cenu.“

Drouet si občas umiňoval, že se o tyhle věci musí víc zajímat.

Když se tedy zase vrátil do Chicaga, vypravil se do hlavního stanu své lóže.

Pan Harry Quincel, významný funkcionář místní odbočky řádu Losů, mu řekl: „Drouete, vy jste člověk, který nám může vytrhnout trn z nohy.“

Právě skončila schůze a rozšuměla se volná zábava. Drouet postál chvíli zde, chvíli tam, a bavil se a žertoval s celým houfem známých.

„A co byste potřebovali?“ zeptal se žoviálně, obraceje se s úsměvem k svému tajnému bratrovi.

„Dáváme dohromady divadlo, ode dneška za čtrnáct dní se má hrát, a chtěli jsme se vás zeptat, jestli náhodou nevíte o nějaké mladé dámě, která by se mohla ujmout jedné úlohy. Ta role není nijak těžká.“

„Ale jistě,“ řekl Drouet. „A co to bude?“ Vůbec ho nenapadlo, že vlastně nezná nikoho, na koho by se s tím mohl obrátit. Jeho vrozená dobrosrdečnost ho přiměla k tomu, aby odpověděl kladně.

„Já vám povím, o co vlastně jde,“ vysvětloval Quincel dál. „Potřebujeme totiž pro lóži nový nábytek. V pokladně na to není dost

peněz, a tak jsme si mysleli, že bychom si mohli něco přivydělat nějakou menší zábavou.“

„Znameníť nápad,“ vskočil mu Drouet do řeči.

„Několik našich chlapců má docela slušný talent. Tak třeba Harry Burbeck umí dělat bezvadně černocho. Mac Lewis je zase dobrý na vážné drama. Už jste ho někdy slyšel recitovat *Tam za horami*?“

„Ještě ne.“

„Věřte mi, je výborný.“

„A potřebovali byste, abych vám někoho sehnal pro jednu ženskou roli?“ ptal se Drouet. Byl by s tím už rád skončil a přešel na něco jiného. „A co budete dávat?“

„*Plynové lampy*,“ řekl pak Quincel. Šlo o proslulou hru Augustina Dalyho, která se po pěkném úspěchu na velkých scénách stala oblíbenou součástí repertoáru ochotnických souborů. Mnoho obtížných pasáží se ovšem vynechávalo a seznam rolí byl proškrtán na nejmenší možnou míru.

Drouet už tuto hru kdysi viděl.

„To je báječný kus,“ poznamenal. „Jistě se vám to povede. Na tom by se mohlo dost vydělat.“

„Doufám, že se to podaří,“ přisvědčil pan Quincel. „Nezapomeňte, prosím vás,“ končil rychle, když viděl, že Drouet jeví jisté známky netrpělivosti, „nějakou dámu, která by mohla hrát Lauru.“

„Spolehněte se, postarám se o to.“

Odstoupil a pustil to z hlavy, sotva domluvil. Nenapadlo ho ani, aby se zeptal, kdy a kde se má ta dáma hlásit.

Jeho slib mu však několik dní nato připomněl dopis, který mu oznamoval, že první zkouška se koná v pátek večer. Naléhavě ho žádali, aby byl tak laskav a oznámil jim ihned adresu oné mladé dámy, aby jí mohli zaslat roli.

„Hrome, vždyť já přece nikoho nemám,“ drbal si v zamyšlení růžové ucho. „Nevím o nikom, kdo by měl páru o ochotnickém divadle.“

Probíral v duchu jména celé řady žen, které znal, a nakonec se pro jednu z nich rozhodl. Hodilo se mu především, že bydlela ve West Side, a tak si řekl, že se u ní staví, až půjde večer ven. Potom však jel tramvají a zase na to úplně zapomněl. Na jeho úkol ho upamatovala teprve malá noticka v *Evening News*, nepatrná třířádková zprávička v rubrice *Z tajných společností*, v níž se oznamovalo, že místní zednářská lóže řádu Losů pořádá 16. t. m. v Averyho sále divadelní představení. Na programu je hra *Plynové lampy*.

„A sakra,“ zaklel Drouet, „já na to zapomněl jako na smrt.“

„Na co?“ zeptala se Carrie.

Seděli u malého stolku v pokoji, kde se mohlo taky vařit. Carrie tu někdy prostírala k jídlu a právě ten večer si zamanca vystrojila tady pěknou večeři.

„Ále, naše lóže něco chystá, chtějí hrát divadlo a žádali mě, abych jim opatřil nějakou slečnu, která by mohla hrát jednu roli.“

„A co se bude hrát?“

„*Plynové lampy*.“

„Kdy?“

„Šestnáctého.“

„A proč ji tedy neopatříš?“ ptala se Carrie.

„Protože žádnou takovou neznám,“ odpověděl.

Najednou zvedl hlavu.

„Poslyš,“ řekl, „nechtěla bys to zkusit sama?“

„Já?“ podivila se. „Já přece v životě nehrála.“

„Jak můžeš vědět, že bys to nesvedla?“ zeptal se Drouet zamýšleně.

„Ještě nikdy jsem to nezkoušela,“ odpověděla.

Přece však ji těšilo, že se s tím na ni Drouet obrátil. Oči se jí rozzářily, protože právě herecké umění obdivovala nejvíc.

Jak odpovídalo jeho povaze, viděl v tom nápadu Drouet snadné východisko.

„To vůbec nevdává. Však ty už si s tím poradíš.“

„Ne, to nejde,“ řekla Carrie tiše. Bylo to velké pokušení, ale přece jen si netroufala.

„Proč by to nešlo? Za pokus to stojí. Nutně někoho potřebujou a pro tebe to bude legrace.“

„Pěkná legrace,“ řekla Carrie docela vážně.

„Určitě by se ti to líbilo, za to ti ručím. Kolikrát jsem tě viděl, jak jsi tu tancovala a kdekoho napodobovala. Proto jsem tě o to požádal. Ty jsi pro to jako stvořená.“

„Ba ne,“ řekla upejpvavě.

„Podívej, Carrie, tak si tam zajdi a zjisti co a jak. Aspoň užiješ trochu psiny. Vždyť ti druzí budou stát za starou bačkoru. Nemají žádnou praxi. Copak ti můžou mít páru o ochotnickém divadle?“

Až se zamračil, když si uvědomil, jak málo se v tom asi vyznají.

„Podej mi prosím tě kávu,“ požádal ji.

„Když já opravdu nevěřím, že bych to dovedla, Charlesi,“ vedla si Carrie dál svou. „Ty si vážně myslíš, že ano?“

„Samozřejmě, bez debaty. Sázím se, že budeš mít senzační úspěch! Sama máš do toho chuť, vidím ti to na nose. Věděl jsem to hned, jak jsem přišel domů. Proto jsem ti o to řekl.“

„A jak že se jmenuje ta hra?“

„*Plynové lampy.*“

„A co bych měla hrát já?“

„Jednu z hlavních ženských rolí. Sám přesně nevím.“

„A o čem je ta hra?“

„No,“ začal Drouet, který na tyhle věci neměl zrovna nejlepší paměť, „je to o jedné dívce, kterou unese taková vypráskaná dvojice, muž a žena. Žijí v takovém brlohu. Ona má peníze nebo co a oni se toho chtějí zmocnit. Ale už si přesně nepamatuju, jak to vlastně bylo.“

„Tak nevíš, jakou roli bych tam měla mít já?“

„Fakt nevím, abych pravdu řekl.“

Na chvílku se zamyslel. „Ale přece, už to mám. Lauru, máš v tom hrát Lauru.“

„A nevzpomínáš si, co je to za roli?“

„Namouduši, holčičko, kdybys mé zabila, tak si nevzpomenou,“ přiznával. „Měl bych to vědět, vždyť jsem přece tu hru viděl. Je tam nějaké děvče, které ukradli, když byla ještě dítě. Sebrali ji na ulici nebo co. A to je právě ta, co ji honí ti lumpové, jak jsem ti povídal.“ Zarazil se, nesl právě k ústům vidličku s pěkným soustem nákypu. „A ona se potom skoro utopí – vlastně ne, tak to není. Víš co? Já ti radši přinesu tu knížku,“ skončil rezignovaně. „Za nic na světě si teď nemůžu vzpomenout.“

„Tak já vážně nevím,“ vzdychla Carrie, když se odmlčel. Zájem i touha pokusit se o štěstí na jevišti v ní zápasily s vrozenou plachostí. „Snad abych tam tedy šla, když myslíš, že bych to dokázala.“

„To je jasné, že to dokážeš,“ ujišťoval ji Drouet. Ve snaze nadchnout ji pro ten podnik nakazil zájmem sám sebe. „Copak si myslíš, že bych tě k něčemu nutil, kdybych nebyl přesvědčený, že to zvládneš? Jsi rozená herečka. A bude ti to jenom svědčit.“

„Kdy tam mám jít?“ ptala se Carrie zadumaně.

„První zkouška je v pátek večer. Ještě dnes ti přinesu tu roli.“

„Tak dobře,“ svolila Carrie odevzdaně, „pustím se do toho, ale jestli to zkažím, tak to bude tvoje vina.“

„Však ty to nezkazíš,“ tvrdil Drouet. „Jenom hraj tak, jak to někdy zkoušíš doma. Snaž se být přirozená. Máš k tomu vlohy. Beztak jsem si kolikrát myslel, že by z tebe mohla být skvělá herečka.“

„Vážně?“ divila se Carrie.

„Namouduši,“ ujišťoval ji.

Když ten večer odcházel, netušil ani, jaký tajný oheň vznítí v duši dívky, kterou zanechal doma. Carrie patřila k těm citlivým a tvárným osobnostem, z nichž nejdokonalejší si vydobývají největší dramatickou slávu. Do vínku dostala tu zvláštní duševní pasivitu, která se stává zrcadlem aktivity okolního světa. Měla vrozenou schopnost napodobování a nemalé nadání. Chyběla jí sice skutečná divadelní praxe, ale někdy si přehrávala dramatické scény,

kteře viděla v divadle, a vytvářela před zrcadlem výrazy různých lidských tváří, které jí utkvěly v paměti. Hrozně ráda modulovala hlas podle konvenčního vzoru zhrzené hrdinky a opakovala si nejtklivější pasáže z míst, která na ni nejvíc zapůsobila. Poslední dobou obdivovala v několika celkem dobrých hrách vzdušný půvab naivek, které potom tajně imitovala, a čas od času si v soukromí svého pokojíku s chutí a se zápalen zkoušela různé výrazy obličejů i gesta. Několikrát ji Drouet přistihl před zrcadlem a domníval se, že v něm obdivuje sama sebe, ale Carrie se zatím jenom pokoušela vystihnout určitý půvabný rys kolem úst nebo očí, jehož si všimla na někom jiném. Když jí to žertem vyčetl, i ona to považovala za marnivost a přijala jeho výtku s pocitem, že se chovala hloupě. Ve skutečnosti to však byly první nejasné projevy umělecké povahy, snaha vytvořit dokonalý obraz nějakého zlomku krásy, který jí zaujal. Ostatně právě takové tajné sklony, takové projevy touhy zobrazit život, jsou základem veškerého dramatického umění.

Když se teď Drouet pochvalně vyjádřil o jejích dramatických schopnostech, Carrie se rozechvěla radostí. Jako plamen, který spájí jednotlivé částčky v pevnou hmotu, soustředila jeho slova všechny ty lehoučké obláčky domněnek o jejím nadání, které v nitru prožívala, jimž ovšem nikdy nevěřila, a zhnětla je v zářivou hvězdičku naděje. Jako všichni lidé, byla i ona trochu ješitná. Věřila, že by leccos dokázala, jen kdyby se jí naskytla příležitost. Často se v divadle dívala na krásně oblečené herečky a myslívala si přitom, jak by asi vypadala ona, kdyby stála na jejich místě, jaký nádherný pocit by to byl Kouzelná atmosféra jeviště, napětí, krásné šaty, potlesk, to všechno jí k sobě vábilo tajemnou silou, až konečně poznala, že i ona by uměla hrát, že i ona by mohla vydobýt uznání svým schopnostem. A teď jí Drouet řekl, že to skutečně dovede. Ty malé komedie, které doma prováděla, přesvědčily dokonce i jeho, že má nadání. Byl to báječný pocit.

Když Drouet odešel, usedla Carrie u okna do svého houpacího křesla, aby si to všechno promyslela. Jako obyčejně popustila uzdu své obrazotvornosti a zdálo se jí, že se před ní otevírají nedozírné možnosti. Jako by jí někdo vtiskl do ruky padesát centů a ona měla dojem, že drží tisíc dolarů. Viděla se v celé řadě dojemných výstupů, v nichž hovořila rozechvělým hlasem – vtělení velké bolesti. Kochala se představami přepychových, vznešených scén, v nichž byla ona středem pozornosti, k němuž se upíraly všechny zraky, zosobněním všech osudů. Houkala se v křesle sem a tam a přitom prožívala šílenou bolest opuštěného člověka, svatý hněv oklamané duše, sklíčenost a zármutek z prohry. Vzpomínky na všechny krásné ženy, které kdy viděla hrát, všechny představy a iluze, které si o divadle vytvořila, to všechno se k ní teď vracelo, jako po odlivu nastává opět příliv. V nitru dospěla k závěrům, k nimž ji daná příležitost nijak neopravňovala.

Když byl Drouet v městě, zastavil se v lóži a obcházel tam s důležitou tváří, až se setkal s Quincelem.

„Tak copak je s tou mladou dámou, kterou jste nám sliboval?“ spustil na něho.

„Už ji mám,“ odpověděl Drouet.

„Vážně?“ podivil se Quincel jeho pohotovosti. „To je skvělé. Poznámenal bych si její adresu,“ řekl a vytahoval z kapsy zápisník, aby jí mohl poslat roli.

„Chcete jí poslat úlohu?“ zeptal se Drouet.

„Ano.“

„Zanesu jí to sám. Beztak jdu ráno kolem jejího domu.“

„A kde vlastně bydlí? Potřebujeme její adresu pro případ, že bychom jí potřebovali něco narychlo sdělit.“

„Ogdenovo náměstí 29.“

„A jmenuje se?“

„Carrie Madenda,“ plácl Drouet nazdařbůh. Členové lóže o něm věděli, že je svobodný.

„To vypadá jako jméno nějaké skutečné herečky,“ poznamenal Quincel.

„To máte pravdu.“

Vzal Carrie roli domů a knížku jí podal, jako by jí prokazoval nějakou milost.

„Je to prý nejlepší úloha. Myslíš, že to svedeš?“

„To nevím. Napřed si to musím prohlídnout. Víš, teď když jsem slíbila, že to vezmu, mám z toho strach.“

„Ale jdi, čeho by ses bála? Je to docela obyčejná ochotnická společnost. Jsi lepší než všichni ostatní dohromady.“

„No, však uvidím,“ řekla Carrie. Přes všechny ty pochybnosti měla radost, že má roli.

Drouet chodil nervózně po pokoji, strojil se a chvíli otálel, než se odhodlal k další poznámce.

„Chtějí už dát natisknout programy, tak jsem jim řekl, že se jmenuješ Carrie Madenda. Je to tak dobře?“ zeptal se.

Překvapeně vzhlédla. „Snad ano,“ řekla pomalu. Zdálo se jí to přece jen trochu divné.

„To pro případ, že by ti to snad nevyšlo,“ dodal.

„Máš pravdu,“ odpověděla. Těšilo ji, že je tak prozíravý. Tolik chytrosti od něho nečekala.

„Nechtěl jsem tě tam představit jako svou ženu, protože kdyby se ti to snad nepovedlo, bylo by ti to tím trapnější. Všichni mě tam dobře znají. Ale ty to určitě dokážeš. Je ovšem pravděpodobné, že se s žádným z nich už nikdy nesetkáš.“

„Mně je to přece jedno,“ vzdychla si zoufale. Byla teď pevně odhodlaná, že se pokusí o štěstí.

Drouet si s úlevou oddychl. Obával se prve, že ho čeká další rozhovor o otázce manželství.

Carrie začala svou úlohu zkoumat a zjistila, že role Laury je plná utrpení a slz. Kus vyšel z Dalyho pera, když začínal svou kariéru, a věrně se přidržel nejsvětějších zásad melodramat, které byly

tehdy v módě. Žalupné scény, přerývaná, tlumená hudba, dlouhé, vysvětlující, mnohomluvné promluvy, to všechno se tam vyskytovalo.

Prohlížela si text. „Ubožák,“ četla, modulujíc tklivě hlas. „Martine, dej mu sklenku vína, než odejde.“

Překvapilo ji, že je celá role tak krátká. To ovšem nevěděla, že musí zůstat na jevišti i po tu dobu, kdy mluví ostatní, a nejen tam být, nýbrž skutečně i hrát, v souladu s vývojem dramatického děje v jednotlivých scénách.

„Myslím, že na to budu stačit,“ řekla nakonec.

Když se Drouet druhý den večer, vrátil, byla Carrie velmi spokojená s tím, co se jí podařilo za ten den nastudovat.

„Tak jakpak to jde, kočička?“ zeptal se.

„Docela slušně,“ smála se. „Už to umím skoro celé nazpaměť.“

„Tak vidíš,“ řekl. „To mi musíš něco z toho předvést.“

„Jé, to nejde, postavit se tady jen tak a zničehonic spustit,“ vymlouvala se ostýchavě.

„Ale pročpak ne? Tady to přece bude snazší než tam.“

„No já nevím,“ řekla.

Nakonec si vybrala epizodu z plesové scény a přednášela ji s takovým zápalem, že se do ní vžívala stále hlouběji a úplně zapomněla na Droueta, jak se nechala unést citem.

„Výborně!“ zvolal Drouet. „Je to ohromné. Skvělé! Jsi báječná, Carrie, věř mi.“

Byl skutečně dojatý jejím nádherným výkonem, tou drobnou tklivou postavičkou, jak se potácěla a nakonec klesla k zemi. Vyskočil, aby ji zvedl, a teď ji držel v náruči celou rozesmátou.

„Nebojíš se, že si něco uděláš?“ ptal se.

„Ani trochu.“

„Ty jsi úplný zázrak! Nikdy bych to v tobě nehledal.“

„Vždyť já sama taky ne,“ řekla Carrie vesele a tvář jí zářila radostí.

„Vsadím se s tebou, o co chceš, že to dobře dopadne,“ ujišťoval ji Drouet. „Dej na mě. Určitě ti to vyjde.“

17

Pootevřená brána – Naděje rozjasňuje zrak

Divadelní představení, pro Carrie tak nesmírně důležité, se mělo konat v Averyho sále a zdálo se, že to bude událost mnohem významnější, než se původně předpokládalo. Malá adeptka hereckého umění napsala Hurstwoodovi hned druhý den poté, co jí Drouet přinesl roli, že má hrát divadlo.

„Opravdu budu hrát,“ psala, trochu v obavách, že by to mohl považovat za pouhý žert, „už mám doma roli, čestné slovo.“

Když to Hurstwood četl, shovívavě se usmíval.

„To bych rád věděl, co to je za podnik. Musím se jít taky podívat.“

Okamžitě odepsal a v dopise se vyjádřil lichotivě o jejích schopnostech. „Nepochybuji ani v nejmenším, že budeš mít ohromný úspěch. Zítra odpoledne musíš přijít do parku a všechno mi vyprávět.“

Carrie mu ráda vyhověla a vyložila mu všechno, co o tom představení věděla.

„To je opravdu báječné,“ řekl, „ani nevíš, jak rád to slyším. Je naprosto jasné, že se ti to podaří. Ty jsi přece taková bystrá hlavička.“

Neviděl v ní ještě nikdy tolik nadšení. Tklivý rys smutku na její tváři protentokrát zmizel. Když hovořila, oči jí jen zářily a tváře se zardívaly. Radost z jejího úkolu z ní přímo vyzařovala. Přes všechny své pochybnosti – a nebylo jich málo – byla šťastná. Nemohla potlačit potěšení, že se té záležitosti může věnovat, i když by jí nezasvěcený pozorovatel nepřikládal žádný význam.

Hurstwood byl přímo okouzlen, když poznal, že Carrie má skutečné nadání. Nic nedovede člověka nadchnout tolik, jako když vidí zdravou ctižádost, ať už pramení z čehokoli. Dodává osobnosti oduševnělost, sílu a krásu.

Carrie jako by pod dotykem této božské jiskry ožila. Radovala se z chvály obou svých ctitelů, třebaže si ji dosud ničím nezasloužila. Všechno, co dělala nebo k čemu se chystala, viděli ovšem oba očima lásky značně zveličené. Nedostatek životních zkušeností jí uchoval přebohatou fantazii a ta se chytala každé příležitosti a měnila si ji v kouzelný zlatý proutek, schopný otevřít všechny poklady světa.

„Počkejme, mohl bych leckoho z té lóže znát,“ řekl Hurstwood. „Já jsem taky členem řádu Losů.“

„Ale on se přece nesmí dovědět, že jsem ti to řekla.“

„Máš pravdu,“ souhlasil.

„Byla bych opravdu ráda, kdyby ses přišel podívat, když chceš, ale myslím, že to asi nepůjde, leda by tě pozval on sám.“

„Nějak už se tam dostanu,“ řekl vroucně, „a zařídím to tak, aby nevěděl, žes mi o tom řekla ty. Jen to nech na mně.“

Hurstwoodův zájem sám o sobě znamenal pro zdar představení mnoho, poněvadž byl mezi Losy známou osobností. Myslel už taky na to, že si s několika známými vezme lóži a Carrie že pošle květiny. Udělá z toho velkou společenskou událost a poskytne té dívence příležitost zazářit.

Za několik dní zašel do podniku v Adamsově ulici Drouet. Hurstwood ho ihned zpozoroval. Bylo pět hodin odpoledne a místnost byla plná obchodníků, herců, ředitelů, politiků – pestrá společnost vypasených vymydlených panáků s cylindry a tuhými náprsenkami, se spoustou prstenů a jehlic, až oči přecházely. U jednoho konce vyleštěného nálevního pultu stál boxer John L. Sullivan, obklopen skupinkou křiklavě oblečených lidí ze sportovních kruhů, zabraných do hlučné debaty. Drouet se vznešeně nesl přes celou místnost a nové žluté boty mu při každém kroku hlasitě vrzaly.

„Už jsem se divil, co je s tebou,“ vítal ho Hurstwood. „Myslel jsem, že jsi zase na cestách.“

Drouet se zasmál.

„Jestli se tu neukážeš častěji, budeme tě muset vyškrtnout ze seznamu hostů.“

„Nemoh jsem se utrhnout,“ řekl cesták, „měl jsem spoustu práce.“

Kráčeli pomalu hlučnou, volně přecházející společností samých význačných lidí směrem k baru. Během tří minut si musel bezvadně oblečený ředitel třikrát potřásat rukou s různými lidmi.

„Vaše lóže prý chystá divadlo,“ poznamenal Hurstwood naprosto nenuceně.

„Jo. Kdo ti to řekl?“

„Nikdo,“ odpověděl Hurstwood, „ale poslali mi zrovna dva lístky, abych si je za dva dolary koupil. Bude to za něco stát?“

„To nevím,“ odpověděl Drouet. „Chtěli na mně, abych jim někoho opatřil pro jednu ženskou roli.“

„Ani se mi tam nechce jít,“ řekl Hurstwood ledabyle. „Ty lístky si ovšem koupím. A jak to vůbec s lóží vypadá?“

„Docela dobře. Chtějí si z výtěžku opatřit nové zařízení.“

„Přál bych jim, aby se to povedlo,“ řekl Hurstwood. „Dáš si ještě jednu?“

Nechtělo se mu už o tom mluvit. Kdyby se objevil v divadle s několika známými, může říci, že ho přemluvili, aby šel s nimi. Ale Drouet chtěl zabránit možnému zmatku.

„To moje děvče v tom bude asi taky hrát,“ řekl najednou, když o tom chvíli přemítal.

„Neříkej! Vážně? A jak k tomu přišla?“

„Prosili mě, abych jim pro jednu roli opatřil nějakou slečnu, a tak jsem řekl Carrie a ona to pravděpodobně zkusí.“

„No to je dobře,“ řekl Hurstwood. „To jsem opravdu rád a přeju jí to. Už někdy hrála?“

„Ne, nikdy.“

„No snad to nebude nic tak těžkého.“

„Však ona je na to dost chytrá,“ odmrštil Drouet jakékoli zlehčování Carriiných schopností. „Učí se tu roli ohromně rychle.“

„Opravdu?“ podivil se ředitel.

„Fakt. Tuhle večer mě skutečně překvapila. Úplně jsem zůstal koukat, člověče.“

„To ji potom musíme něco pěkného poslat,“ navrhl Hurstwood. „Já opatřím nějaké kytky.“

Drouet úsměvem ocenil jeho pozornost.

„A po představení musíte jít se mnou na večeři.“

„Myslím, že si s tím poradí dobře,“ dodal Drouet.

„To se na ni půjdu taky podívat. Určitě bude mít úspěch. O to už se postaráme,“ usmál se Hurstwood. Bylo to jeho typické letmé pousmání, chladné jako ocel, v němž se dobrosrdečnost mísila s vychytralostí.

Carrie si mezitím odbyla první zkoušku. Řídil ji pan Quincel, je- muž pomáhal pan Millice, mladý muž, který už měl s divadlem určité zkušenosti. Nikdo ovšem přesně nevěděl jaké. Zapomněl však, že lidé, které tu chce učit, jsou pouzí ochotníci, a ne placení šmíráci. Počíнал si tak zkušeně a znalecky, že to až hraničilo s hrubostí.

„Poslyšte, slečno Madendo,“ oslovil Carrie, která jednu chvíli zůstala bezradně stát, „přece tu nebudete takhle trčet. Musíte do obličeje dostat nějaký výraz. Nezapomeňte, jste dotíráním toho cizího muže poděšená. Takhle musíte chodit,“ a pustil se skleslým, zlomeným krokem přes jeviště.

Carrie se to sice moc nelíbilo, ale plaše poslechla, protože na ni působilo nové prostředí, přítomnost cizích lidí, kteří byli všichni víceméně nervózní, a také snaha udělat všechno možné, jen aby to nezkazila. Kráčela tedy tak, jak její rádce žádal, třebaže v nitru cítila, že tomu něco chybí.

„A vy, paní Morganová, se posadíte tady,“ obrátil se režisér na mladou dámu, která měla hrát Perlu. „Pan Bamberger si stoupne sem, ták. A co teď máte říkat?“

„Vysvětlete mi to,“ řekl pan Bamberger sklesle. Hrál Raye, Lauřina milence, příslušníka vysoké společnosti, jenž zjistí, že Laura je

nalezenec, rodem nula, a začne kolísat ve svém úmyslu oženit se s ní.

„Cože? Co máte v textu?“

„Vysvětlete mi to,“ opakoval pan Bamberger, dívaje se upřeně do své role.

„Ano, ale je tam taky, že máte vypadat zděšeně,“ připomněl mu režisér. „Tak ještě jednou a snažte se tedy vypadat zděšeně.“

„Vysvětlete mi to!“ žádal pan Bamberger zuřivě.

„Ne, ne, to není ono! Řekněte to takhle: Vysvětlete mi to.“

„Vysvětlete mi to,“ pravil pak Bamberger a Usilovně se snažil ho napodobit.

„No, teď už je to lepší. Tak jedem dál!“

„Jednoho večera,“ ujala se slova paní Morganová, která teď byla na řadě, „šel otec s matkou do opery. Když přecházeli Broadway, obklopil je jako obvykle dav dětí, které prosily o almužnu –“

„Počkat, počkat!“ zarazil ji režisér a spěchal k ní, mávaje rukou. „Musíte do toho dát víc citu.“

Paní Morganová si ho změřila, jako by měla strach, že se na ni vrhne. V očích jí to blýsklo hněvem.

„Uvědomte si, paní Morganová,“ pokračoval a nedbal toho zlověstného ohně, než přece jen o něco mírněji, „že tu vyprávíte příběh plný smutku. Máte to říkat tak, jako by vám to působilo přímo bolest. Chce to citový prožitek, tíseň, asi takhle: Obklopil je jako obvykle dav dětí, které prosily o almužnu.“

„No dobře,“ řekla paní Morganová.

„Tak pokračujte, prosím.“

„Když matka sáhla do kapsy pro nějaké drobné, nahnátly její prsty studenou, chvějící se ruku, která svírala její peněženku.“

„Tak, to bylo velmi dobré,“ přerušil ji režisér a uznale pokývl hlavou.

„Nějaký kapsář, co?“ zvolal pan Bamberger slova, která mu teď role předpisovala.

„Ne, ne, takhle ne, drahý pane,“ hartusil režisér a přistoupil blíž. „Nějaký kapsář, co? Takhle. To se tím myslí.“

Carrie se zdálo, že je trochu předčasné propracovávat jemné výrazové odstíny, když možná její kolegové své role ještě ani pořádně neznají. Navrhla nesměle:

„Nemyslíte, že by bylo lepší, kdybychom si napoprvé prošli role trochu rychleji a ověřili si, jestli je umíme? Přitom bychom mohli už leccos opravit.“

„To je výborný nápad, slečno Madendo,“ řekl pan Quincel, který seděl po straně jeviště, tiše přihlížel a čas od času pronášel své názory, jichž si režisér vůbec nevšímal.

„Dobrá,“ souhlasil ten pán poněkud v rozpacích, „snad bychom to tak mohli zkusit.“ Pak se vzpamatoval a pronesl opět s plnou autoritou: „Tak si to celé projdeme a budeme se snažit vložit do toho co nejvíc prožitku.“

„Správně,“ přisvědčil pan Quincel.

Paní Morganová tedy pokračovala, pohlízejíc střídavě vzhůru na pana Bambergera a dolů do své knihy.

„Matka tu ruku uchopila a sevřela ji tak pevně, že se ozval bolestný výkřik, tenký, slaboučký. Tu se podívala dolů a spatřila, že vedle ní stojí malé otrhané děvčátko.“

„Velmi dobře,“ pochválil ji režisér, který byl nyní odsouzen k beznadějně nečinnosti.

„Tak to byl ten zloděj,“ zvolal pan Bamberger.

„Hlasitěji,“ vložil se do toho režisér, poněvadž při nejlepší vůli nedokázal zůstat stranou.

„Tak to byl ten zloděj!“ zařval ubohý Bamberger.

„Ano, jenomže tomu zloději nebylo ještě ani šest let a tvářičku měl jako andělíček. ‚Stůj,‘ řekla má matka, ‚copak to děláš?‘

‚Chtěla jsem to ukrást,‘ řeklo dítě.

‚A copak nevíš, že se to nesmí?‘ zeptal se otec.

‚Ne,‘ řekla holčička, ‚ale když já mám hrozný hlad.‘

„A kdopak tě navedl, abys kradla?“ ptala se matka.

„Tamhleta ženská,“ ukazovalo dítě na špinavou stařenu, stojící ve vratech na druhé straně. Ta se náhle dala ulicí na útěk. „To je stará Jidáška,“ pravilo děvčátko.“

Paní Morganová to četla velmi nevýrazně a režisér byl z toho zoufalý. Chodil nervózně sem a tam a potom přešel k panu Quincelovi.

„Co si o nich prosím vás myslíte?“ zeptal se.

„Věřím, že se to poddá,“ odpověděl Quincel, jako by s obtížemi rostla i jeho síla.

„No, já nevím,“ zapochyboval režisér, „ten Bamberger není milovník, ale pořádný kus dřeva!“

„Nikoho jiného jsme neměli,“ vysvětloval pan Quincel a koulel rozčileně očima. „Harrison mi to na poslední chvíli odřekl. Kde honem někoho vzít?“

„To já nevím,“ řekl režisér, „jenom se bojím, že z něho jakživ nic kloudného nebude.“

V tu chvíli Bamberger právě vykřikoval: „Perlo, vy si ze mne tropíte žerty!“

„Jen se na to podívejte,“ šeptal režisér, zakrýváje si ústa rukou. „Panebože, copak se dá něco dělat s člověkem, který dovede větu takhle zpotvořit?“

„Dělejte, co je ve vašich silách,“ řekl Quincel povzbudivě. Zkouška pokračovala, až došlo na scénu, kdy vstoupí do pokoje Carrie jako Laura, aby Rayovi všechno vysvětlila. Ten se od Perly dověděl pravdu o jejím původu a napsal jí dopis, v němž ji od sebe odhání, ale ještě jí ho neposlal. Bamberger právě končil Rayovými slovy:

„Musím jít, než se vrátí. Už přichází! Pozdě!“ a cpal dopis do kapsy, zatímco ona začala sladkým oslovením:

„Rayi!“

„Slečno – slečno Courtlandová,“ koktal Bamberger ochable.

Carrie na něho chvíli pohlížela a zapomněla na všechny kolem. Začala svou roli skutečně prožívat. Na rtech jí zahrál lhostejný

úsměv. Odvrátila se od něho, jak text předpisoval, a šla k oknu, jako by tam vůbec nebyl. Vedla si s takovým půvabem, že bylo radost se na ni dívat.

„Kdo je ta dáma?“ zeptal se režisér, který Carrie v její malé scéně s Bambergerem bedlivě pozoroval.

„Slečna Madenda,“ odpověděl Quincel.

„Její jméno znám,“ řekl režisér, „ale kdo to je?“

„To nevím,“ přiznal Quincel. „Známá jednoho našeho člena.“

„Má v sobě víc ducha než všichni ostatní, co jsem tu dosud viděl. Zdá se, že to dělá s opravdovým zájmem.“

„A je taky velmi hezká, vidíte?“ dodal Quincel.

Režisér neodpověděl a pomalu odcházel.

V druhé scéně, kde měla stanout tvář v tvář společnosti v plešové síni, si počínala ještě lépe. Získala si tak dokonce uznalý úsměv režiséra a okouzila ho tak, že k ní sám od sebe přišel, aby si s ní pohovořil.

„Vy jste už někdy hrála?“ zeptal se jí lichotně.

„Ne,“ odpověděla Carrie.

„Děláte to opravdu dobře, tak jsem si myslel, že už asi máte nějakou praxi.“

Carrie se jenom sebevědomě usmála.

Odešel si poslechnout Bambergera, který mdle odříkával jakousi vášnivou pasáž.

Paní Morganová zpozorovala, jak se věci mají, a její černé oči spalovaly Carrie závistivým, bodavým pohledem.

„Nějaká zkrachovalá herečka,“ pomyslela si s pohrdáním, aby si ulevila, a začala ji úměrně tomu nenávidět.

Zkouška pro ten den skončila a Carrie se ubírala domů s pocitem, že obstála na výbornou. Režisérova slova jí dosud zněla v uších a toužila jen, aby o tom mohla co nejdříve vyprávět Hurstwoodovi. Přála si, aby věděl, jak pěkněji to jde. A Drouet byl další, komu se s tím potřebovala svěřit. Ani se nemohla dočkat, až se jí na to zeptá.

Sama o tom nechtěla začít mluvit, aby nevypadala ješitně. Jenomže Drouet měl ten večer v hlavě něco jiného a o její zážitky nejevil velký zájem. Rozhovor tedy brzy uvázl. Carrie mu pouze bez velkého prošení přednesla jeden úryvek, ale ten nedopadl zrovna nejlépe. Pro Droueta bylo samozřejmé, že se jí to velmi pěkně daří, a byl rád, že se o to sám nemusí dál starat. Carrie to popudilo a pokazilo jí to všechnu radost. Jeho nezájem se jí hluboce dotkl, a tím víc toužila po Hurstwoodovi. Připadalo jí, že je to teď na celém světě její jediný přítel. Příští ráno projevil Drouet víc zájmu, ale škoda se už nedala odčinit.

Od Hurstwooda dostala Carrie milý dopis. V době, kdy ho obdrží, bude prý už na ni čekat v parku. Když přišla, zářil jí vstříc jako ranní sluníčko.

„Tak jak to dopadlo, miláčku?“ ptal se.

„Docela dobře,“ odpověděla, stále ještě trochu rozladěná Drouetovým chováním.

„Musíš mi o tom všechno vyprávět. Líbilo se ti to?“

Carrie mu vykládala o všem, co se na zkoušce dělo, a rozechřivala se přitom stále víc a víc.

„To mám opravdu radost, věř,“ řekl Hurstwood. „Musím se tam na tebe přijít podívat. Kdy máte příští zkoušku?“

„V úterý,“ odpověděla. „Ale nikdo cizí tam nesmí.“

„Já bych se tam už nějak dostal,“ řekl Hurstwood významně.

Carrie se už zase vrátila dobrá nálada a Hurstwoodova pozornost ji opravdu těšila, ale přesto jí musel slíbit, že tam nepřijde.

„Snaž se hrát, jak nejlíp to dovedeš, uděláš mi velkou radost,“ povzbuzoval ji. „Pamatuj, že chci, abys měla úspěch. Uděláme, co je v našich silách, aby se představení vydařilo. Musíš ze sebe vydat všechno.“

„Pokusím se,“ řekla Carrie. Překypovala láskou a nadšením.

„Ty jsi skvělé děvče,“ řekl Hurstwood láskyplně. „Tak si pamatuj,“ hrozil jí něžně prstem, „jak nejlíp dovedeš!“

„Určitě,“ odpověděla a ještě se po něm ohlédla.

Toho rána se celý svět koupal v slunečním jasnu. Carrie se cestou domů vznášela drobnými krůčky a do duše se jí vlévala čistá modř z jasné oblohy. Ach, šťastní lidé, kteří mají o co usilovat! Neboť jejich snaha je plná naděje. A šťastní jsou i ti, kdo se na ně s porozuměním usmívají a dodávají jim odvahu.

18

Než se zvedne opona – Šťastnou cestu

Šestnáctého večer se ukázalo, jak obratná je Hurstwoodova nenápadná ruka. Zmínil se leckomu ze známých, mezi nimiž bylo hodně vlivných osobností, že by se to představení rozhodně mělo vidět, a v důsledku toho se panu Quincelovi podařilo prodat spoustu vstupenek. Ve všech denních listech se objevila drobná čtyřřádková oznámení. To zase zařídil jeden jeho známý od novin, Harry McGarren, redaktor listu *Times*.

„Poslyš, Harry,“ obrátil se na něho Hurstwood jednou večer, když McGarren stál u baru a popíjel, než se vydá na svou pozdní cestu k domovu, „myslím, že bys jim mohl pomoci.“

„Oč jde?“ zeptal se McGarren, polichocen, že se k němu bohatý ředitel obrací s prosbou.

„Ale Custerova lóže chystá nějaké divadlo, potřebují si něco přivydělat. Chtěli by dát oznámení do novin. Víš asi, co myslím, jenom takovou malou noticku, řádečku nebo dvě, že se to bude konat.“

„Ale ovšem, Georgi,“ řekl McGarren, „to ti můžu zařídít.“

Přitom se Hurstwood držel úplně v pozadí. Členové lóže se nestačili divit, že ten jejich celkem bezvýznamný podnik má takový úspěch, a pan Quincel byl v jejich očích hotový organizátorský zázrak.

Když pak konečně nastal den představení, shromáždili se Hurstwoodovi přátelé jako Římané na výzvu senátora. Od okamžiku, kdy se Hurstwood rozhodl, že Carrie pomůže, bylo naparáděné, vlídné a příznivě nakloněné publikum vlastně už předem zajištěno.

Carrie nastudovala roli k své vlastní spokojenosti, ačkoli se přece jenom chvěla trémou při představách, jak jí asi bude, až se objeví v záři reflektorů před tolika lidmi. Snažila se uklidnit myšlenkou, že celá řada lidí, mužů i žen, se třese právě tak jako ona, jaký bude výsledek jejich úsilí, ale přesto nedovedla oddělit všeobecné obavy

od vlastní osobní odpovědnosti. Bála se, že jí selže paměť, že nebude schopna překonat trému, aby se uměla přirozeně pohybovat. Chvillemi si vyčítala, že se do toho vůbec pouštěla. Pak se zase chvěla hrůzou, že bude strachem celá ochromená, že bude stát na jevišti jako solný sloup, zapomene, co má říkat a celé představení zkaží.

Ze souboru zmizel pan Bamberger. Tento beznadějný případ padl pod kopím režisérový kritiky. Paní Morganová zůstala, ale překypovala závistí a odhodláním, že bude hrát přinejmenším tak dobře jako Carrie, kdyby kvůli ničemu jinému, tedy jí natruc. Roli Raye převzal nějaký narychlo pozvaný nezaměstnaný profesionální herec, a třebaže byl hrozné dřevo, aspoň už netrpěl těmi strachy a pochybnostmi, které si prodělává každý začátečník poprvé před obecenstvem. Žádali ho sice, aby o své divadelní minulosti pomlčel, ale on dával najevo takové sebevědomí, že tím musel každého naráz přesvědčit o tom, co je vlastně zač.

„Vždyť na tom nic není,“ vykládal paní Morganové svým obvyklým afektovaným jevištním hlasem. „Obecenstvo mi nemůže ani v nejmenším vadit. Co je těžké, to je duch role, víte?“

Carrie se vůbec nelíbil, ale byla už natolik herečkou, aby dovedla tyto jeho vlastnosti shovívavě přehlédnout. Věděla, že bude muset celý večer snášet jeho fiktivní lásku.

V šest hodin byla připravena k odchodu. O divadelní výbavu se starat nemusela, všechno bylo zařízeno. Dopoledne si zkusila, jak se má nalíčit, v jednu už měla za sebou generální zkoušku, upravila si ještě kostýmy a potom odešla domů, aby si naposled prošla roli a přitom čekala na příchod večera.

Na cestu do divadla jí poslali z lóže kočár. Drouet s ní jel až ke vchodu a potom se vydal na obchůzku po okolních obchodech; chtěl se poohlédnout po nějakých dobrých doutnících. Malá herečka se odebrala celá rozechvělá do své šatny a tam nastal onen dlouho obávaný obřad – líčení, které mělo ji, obyčejné děvče, změnit v Lauru, hvězdu společnosti.

Záře plynových hořáků, otevřené kufrы se šatstvem, připomínající cestování a přepych, rozházený obsah krabice s líčidly, růž, perlový pudr, běloba, opálený korek na černění, čínská tuš, oční linky, paruky, nůžky, zrcadla, hadříky – všechny ty bezejmenné součásti kostýmní výzbroje mají v sobě podivuhodné kouzlo. Od té doby, co Carrie přišla do Chicaga, mnoho věcí na ni zapůsobilo hlubokým dojmem, ale vždy jen jakoby z dálky. Tato nová atmosféra jí byla mnohem bližší, přátelštější. Bylo to něco docela jiného než ona ohromná, skvělá sídla, která jí od sebe chladně odháněla, na něž se mohla dívat jen z uctivé vzdálenosti a s posvátným respektem a obdivem. Toto prostředí jako by jí bralo přátelsky za ruku a říkalo: „Jen pojď dál, moje milá!“ Sem nějak patřila. Dřív se v ní často až tajil dech, když na plakátech čítala slavná jména nebo v novinách dlouhá oznámení, když hleděla na nádherné kostýmy na jevišti, sála do sebe onu okázalou atmosféru kočárů a květin. Tady však nebyly žádné iluze. Dveře tu zely dokořán a člověk si mohl všechno zblízka prohlédnout. Carrie sem vešla jako člověk, který klopýtá tajnou chodbou a hle, najednou se octne v komnatě plné drahokamů a nádhery.

Oblékala se rozčileně ve své šatniče a zvenčí k ní doléhaly vzrušené hlasy. Spatřila pana Quincela, jak běhá sem a tam, všimla si, že paní Morganová a paní Hoaglandová se už taky nervózně připravují, zahlédla všech dvacet členů divadelního souboru, kteří pobíhali kolem s hlavou plnou starostí, jak to dopadne. Carrie si představovala, jaká by to byla krása, kdyby to tak zůstalo navždy, jak by to bylo nádherné, kdyby měla dnes úspěch a někdy později dostala místo jako skutečná herečka. Octla se úplně v zajetí této myšlenky. Zněla jí v uších jako nápěv nějaké staré písně.

Venku v malém foyeru se odehrávaly jiné scény. Nebýt Hurstwoodova zásahu, bylo by se divadlo pravděpodobně stěží jakžtakž zaplnilo, poněvadž členové lóže se o její prospěch starali jen docela vlažně. Jeho slovo se však rychle rozneslo. Z představení se stávala

velká společenská událost. Všechny čtyři lóže už byly zadané. Doktor Norman McNeill Hale s chotí měl zasednout v jedné z nich, a to už něco znamenalo. C. R. Walker, obchodník se střížním zbožím a majitel nejméně dvou set tisíc dolarů, zabral druhou. Jeden známý obchodník s uhlím se nechal přemluvit, aby si zakoupil třetí, a Hurstwood se svými přáteli, mezi nimiž byl i Drouet, měl čtvrtou. Lidé, kteří se sem teď hrnuli, nebyli žádné bůhvíjaké kapacity, ba nepatřili ani k městské honoraci. Byl to výkvět poměrně úzké společenské vrstvy, středně zámožní lidé a funkcionáři tajných společností. Tito pánové, vesměs členové řádu Losů, znali navzájem dobře své postavení. Měli úctu k lidem, kteří si dovedli nashromáždit jakési jmění a mohli si dovolit pěkný dům, popřípadě si držet bryčku nebo kočár, pěkně se oblékali a zachovávali si dobré postavení v obchodním světě. Je přirozené, že Hurstwood, jenž poněkud převyšoval intelektuální úroveň lidí, kteří považovali takový život za svůj ideál, byl v jejich očích skutečnou osobností. Byl chytrý, dovedl se chovat se svrchovanou důstojností, zastával důležité, vysoké místo a svým přirozeným taktem si uměl získávat přátelství mnoha lidí. Byl populárnější než většina lidí podobného postavení a byl považován za muže, který pod maskou rezervovanosti skrývá svůj ohromný vliv a velký finanční úspěch.

Ten večer byl Hurstwood ve svém živlu. Přijel s několika známými kočárem přímo od Rectora. Ve foyeru se setkal s Drouetem, který se právě vracel ze své pochůzky za doutníky. Všech pět přátel se živě rozhovořilo o společnosti, která se tam ten večer sešla, a o běžných záležitostech lóže.

„Tak kdo tu všechno je,“ rozhlížel se Hurstwood po divadelním sále, když tam vstoupil. Všechna světla zářila naplno a vzadu, ve volném prostoru za sedadly, se smála a bavila nějaká pánská společnost.

„Jak se daří, pane Hurstwoode?“ ozval se první známý, na něhož narazil.

„Bud'te zdrav, příteli,“ pozdravil se s ním Hurstwood a lehce mu stiskl ruku.

„Zdá se, že to bude velká událost, vid'íte?“

„Ano, opravdu,“ přitakal ředitel.

„Custerova lóže má u svých členů zřejmě značnou podporu,“ poznamenal přítel.

„Tak je to taky správné,“ řekl Hurstwood, „a jsem rád, že to vidím.“

„Dobrý večer, Georgi,“ hlásil se jiný obtloustlý pán, jehož tuhá náprsenka dosahovala přímo ohromujících rozměrů, jak si to jeho přebytečné sádlo vynutilo. „Jak se vede?“

„Báječně,“ odpověděl ředitel.

„Co tě sem dnes přivádí? Ty přece nejsi členem Custerovy lóže.“

„Dobré srdce,“ odpověděl Hurstwood. „Chci se zase jednou na ty hochy podívat.“

„Manželka je tu taky?“

„Nemohla dnes přijít. Není jí dobře.“

„Co to slyším? Snad to není nic vážného.“

„Ne, jen taková menší nevolnost.“

„Vzpomínám si, jak tvoje paní s tebou jednou cestovala do St. Joe,“ a pustil se do vyprávění nějaké dávné příhody, ale brzy mu to přetrhli další známí, kteří se k nim přitočili.

„Podívejme se, George! Jak se ti vede?“ spustil bodře jeden politik z West Side, člen lóže. „Namouduši, to jsem rád, že tě zase jednou vidím. Co je nového?“

„Děkuju, všechno celkem v pořádku. Slyšel jsem, že tě zvolili do městské rady.“

„Jo. Vypíchlí jsme je odtamtud celkem snadno.“

„A co myslíš, že teď bude dělat Hennessy?“

„Ále, ten se vrátí zase k těm svým cihlám. On má cihelnu, víš?“

„To jsem nevěděl,“ řekl Hurstwood. „Ta porážka musela být pro něho hořká pilulka, co?“

„Možná.“ Jeho známý zchytrale zamrkal.

Začínali se sjíždět někteří jeho bližší přátelé, které sem pozval. Tlačili se dovnitř, každý z nich zosobněná elegancie, a okázale dávali najevo spokojený pocit své vlastní důležitosti.

„Tak už jsi tady,“ obrátil se Hurstwood k jednomu z příchozích a opustil skupinku, ve které právě stál.

„Ano, tady mě máš,“ hlásil jeho známý, asi pětáctyřicetiletý pán.

Pak vzal Hurstwooda pod paží a odtáhl ho stranou, aby mu mohl bodře pošeptat do ucha: „Ale to ti povídám, jestli ta hra bude stát za starou bačkoru, tak se těš!“

„Měl bys platit už jenom za to, že tu vidíš staré kamarády. Čert vem hru!“

Pak se zase Hurstwooda někdo jiný vyptával, zda to bude opravdu dobré, a on na to odpověděl:

„To nevím. Ale pochybuju.“ Zdvihl lehce ruku, jako na omluvu: „No, je to pro lóži.“

„Je tu spousta známých, co?“

„Ano. Podívej se po Shanahanovi, před chvílkou tě sháněl.“

A tak se tedy malým divadlem neslo klábosení bohatých lidí, šustot drahých látek, všední bodré rozhovory, a to všechno především proto, že k tomu dal tento muž podnět. Jen se na něho podívejte v kteroukoli chvíli během té půlhodiny, než se zvedne opona, a uvidíte, že je stále obklopený nějakými významnými lidmi – kroužkem pěti nebo více známých, jejichž kulatá břicha, zářící bílé náprsenky a třpytící se jehlice hovoří jasnou řečí o úspěchu, který se jim v životě poštěstil. Pánové, kteří sem přišli s manželkami, na něho volali, aby se s nimi přišel pozdravit. Sedadla klapala, uvaděči se ukláněli a on na to shlížel se spokojeným výrazem ve tváři. Byl mezi nimi zřejmě hvězdou a k jeho osobnosti se upínala ctižádost těch, kteří ho zdravili. Obdivovali ho, vtírali se do jeho přízně, viděli v něm hrdinu dne. Z toho všeho se dá soudit, jaké bylo jeho postavení. Svým způsobem to byl velký člověk, třebaže v malém vydání.

19

Hodinka v pohádkové říši – Křik, který nikdo neslyší

Konečně měla jít opona nahoru. Maskování bylo už do poslední čárečky hotovo, a když dirigent malého najatého orchestru zatůkal významně taktovkou o pult a zazněly první tiché tóny úvodní hudby, společnost se usadila. Hurstwood se přestal bavit a odešel s Drouetem a se svým přítelem Sagarem Morrisonem do lóže.

„Tak a teď uvidíme, jak to té maličké půjde,“ řekl Drouetovi tak tiše, že ho nikdo jiný nemohl slyšet.

Na jevišti se už objevilo šest osob v úvodní salónní scéně. Drouet s Hurstwoodem na první pohled postřehli, že Carrie mezi nimi není, a bavili se šeptem dál. Hlavní postavy představovali v této scéně paní Morganová, paní Hoaglandová a herec, který převzal roli po Bambergerovi; jmenoval se Patton. Nebylo na něm nic kromě jeho sebejistoty, jenže právě té měli všichni v těch okamžicích nejvíc zapotřebí. Paní Morganová v roli Perly trémou ochraptěla. Všichni byli tak vyděšení, že věty jenom odříkávali, a na nic víc se nezmohli. Vypadalo to tak beznadějně, že obecnstvo, třebaže až nekriticky shovívavé, začalo už jevit neklid, jaký je předzvěstí úplného krachu.

Hurstwoodovi to bylo úplně jedno. Předem očekával, že představení nebude stát za nic. Záleželo mu jenom na tom, aby to dopadlo aspoň tak, že by si po představení mohl dovolit nějaké lichotky a gratulace.

Když však první nápor strachu přešel, herci se jakžtakž vzchopili, takže už nehrozilo nebezpečí naprostého zhroucení. Ploužili se ovšem stále po jevišti jako bez duše, mluvili tak bezbarvě, že role ztrácely veškerý význam, který v nich měl být, a hra byla stále nudnější. Tu vstoupila Carrie.

Stačil jediný pohled a Hurstwood i Drouet jasně poznali, že i ona má strach. Kráčela nejistě přes jeviště a deklamovala: „Vy jste tady,

pane? Hledáme vás už od osmi hodin.“ Říkala to však tak nevýrazně a tiše, že to bylo úplně trapné.

„Má trému,“ šeptal Drouet Hurstwoodovi.

Ředitel neodpověděl.

Říkala právě větu, která měla vzbudit smích.

„To je, jako byste říkal, že jsem nějaká pilulka pro povzbuzení.“

Ale dopadlo to tak ploše, že vtip vyšel úplně naprázdno. Drouet sebou neklidně vrtěl. Hurstwood neznatelně pohnul nohou.

Pak přišlo další místo, kdy měla Laura vstát a v předtuše blízcího se nebezpečí smutně říci: „Kéž bys to nebyla vyslovila, Perlo. Znáš přece to staré úsloví: ‚Svět chce být klamán.‘“

Nebyl v tom žádný cit a vyznělo to skoro směšně. Carrie vůbec nevystihla správný tón. Mluvila jako v transu. Doléhal na ni podle všeho pocit, že její vystoupení je naprostá blamáž. Vypadala ještě trapněji než paní Morganová, která se už částečně vzpamatovala a mluvila teď aspoň zřetelně. Drouetův zrak se svezl z jeviště do obecnstva. V hledišti bylo úplně ticho a všichni napjatě doufali, že nastane nějaký zásadní obrat. Hurstwood upíral oči na Carrie, jako by ji chtěl zhypnotizovat, aby se vzchopila. Soustřeďoval do toho pohledu veškerou svou vlastní rozhodnost. Bylo mu jí líto.

Za několik minut se měla pustit do čtení dopisu, který jí poslal nějaký neznámý ničema. Obecnstvo se už trochu rozptýlilo dialogem mezi profesionálním hercem a postavou jménem Snorky, kterou představoval jeden malý, zavalitý mužík. Byla to role ztřeštěného jednorukého vysloužilce, který si vydělával na živobytí posílkami, a herci se skutečně podařilo vzbudit trochu smíchu. Vykřikoval své věty s takovým elánem a tak vzpurně, až to působilo komicky, třebaže autorův úmysl byl poněkud jiný. Ale pak odešel a mělo dojít opět na city. Hlavní postavou byla zase Carrie. Nijak se nezlepšila. Celá scéna mezi ní a dotírajícím lumpem napínala trpělivost obecnstva, které si pak velmi oddychlo, když odešla.

„Je hrozně nervózní,“ řekl Drouet s pocitem, že tato shovívavá poznámka zdaleka nevystihuje skutečnost.

„Snad by bylo dobře, kdybys tam za ní zašel a nějak ji povzbudil“

Drouet byl rád, že může něco podniknout k její záchraně. Letěl k postrannímu vchodu a vrátný ho ochotně pustil dovnitř. Carrie stála v kulisách a čekala zkroušeně na svůj další výstup. Všechna její živost a odvaha byly tytam.

„No tak, holčičko,“ domlouval jí a díval se jí do očí, „nesmíš být tak nervózní. Vzpamatuj se přece. Z těch lidí v hledišti si nic nedělej. Čeho se vlastně bojíš?“

„Já nevím,“ odpověděla. „Mám jenom takový pocit, že to prostě nedokážu.“

Přece však byla ráda, že je Drouet u ní. Když prve viděla, jakou trému mají všichni její kolegové, opustila ji všechna síla.

„Tak se přece seber, dušinko,“ povzbuzoval ji Drouet. „Čeho by ses bála. Až tam půjdeš, musíš jim ukázat, co dovedeš. Co ti na nich záleží?“

Pod vlivem Drouetovy elektrizující životnosti se Carrie trochu vzchopila.

„Bylo to opravdu tak mizerné?“

„Ale vůbec ne. Potřebuješ jenom trochu kuráže. Hraj tak, jak jsi to předváděla mně. Zkus zase pohodit hlavou jako tuhle večer.“

Carrie si vzpomněla, jaký úspěch měla tehdy doma. Snažila se namluvit si, že to musí dokázat i dnes.

„Co teď přijde?“ podíval se jí do role, kterou si opakovala.

„Ta scéna s Rayem, jak ho odmítnu.“

„Tak to zahraj hezky živě,“ řekl Drouet. „Dej do toho švih, to je to hlavní. Hraj, jako by ti na ničem nezáleželo.“

„Slečna Madenda se připraví,“ oznámil nápověda.

„Proboha,“ zhrozila se Carrie.

„Jsi ty ale strašpytel,“ hučel do ní Drouet. „Tak jen s klidem do toho, seber se přece. Budu se dívat přímo odtud.“

„Ano?“ ujišťovala se.

„No jistě. A teď už jdi. A neboj se.“

Nápověda jí dal znamení.

Vykročila zase tak skleslá jako předtím, ale náhle se jí vrátilo trochu odvahy. Myslela na to, že se Drouet dívá.

„Rayi,“ řekla měkce, tónem mnohem klidnějším než při svém minulém výstupu. Byla to právě ta scéna, která se režisérovi při zkoušce tolik líbila.

„Už je to lepší,“ pomyslel si Hurstwood.

Nezahrála to tak dobře jako tehdy při zkoušce, ale už to bylo šťastnější. Obecenstvo to aspoň nijak nepopudilo. Výkon celého souboru se zlepšil, takže Carrie už nebyla středem pozornosti. Všichni dělali, co mohli, a zdálo se, že teď už hra bude snesitelná, přinejmenším v těch nepřiliš náročných scénách.

Carrie se vrátila celá rozpálená a rozechvělá.

„Tak co?“ podívala se na Droueta. „Bylo to už o něco lepší?“

„To bych prosil! To je ono. Dej do toho život. Zahrála jsi to teď o tisíc procent líp než tu scénu předtím. Jen tak dál. Ať je v tom oheň. Vždyť ty to dovedeš. Jen jim ukaž.“

„Opravdu to bylo lepší?“

„Bylo, namouduši. Co přijde dál?“

„Ta scéna na plese.“

„To umíš přece bezvadně,“ řekl.

„Já nevím,“ hlesla Carrie.

„Ženská nešťastná!“ vybuchl. „Vždyť jsi mi to předváděla! A teď půjdeš a zahraješ to zrovna tak. Nic to pro tebe není. Jenom to dělej tak jako tehdy doma. Když se ti to povede, dám na to krk, že budeš mít velký úspěch. Vsad' se! Však ty to dokážeš.“

Drouet se obyčejně nechával při řeči unášet svou bezprostředností a dobrým srdcem. Teď byl skutečně přesvědčen, že právě tuto scénu hraje Carrie velmi pěkně, a chtěl, aby to taky tak předvedla před obecenstvem. Jeho zápal se rozněcoval okamžitou situací.

V kritické chvíli dovedl Carrie účinně povzbudit. Začal do ní mluvit, aby jí vnukl pocit, že hrála velmi dobře. A jak k ní hovořil, vracela se jí znovu ona melancholická touha, a než se opět objevila na scéně, plála už zase silným citem.

„Myslím, že to dokážu.“

„Samozřejmě. Tak do toho a ukaž, co umíš!“

Na scéně zatím paní Van Damová pronášela svůj krutý výpad proti Lauře.

Carrie poslouchala a jako by se jí cosi zmocnilo – co, to přesně nevěděla. Vdechla a chřípí se jí zúžila.

„To znamená,“ začal herec v roli Raye, „že společnost se dovede za urážku krutě pomstít. Slyšela jste někdy o sibiřských vlčích? Když prý jeden ze smečky slabostí klesne, ostatní ho rozsápu. Není to sice srovnání právě vybrané, ale ve společnosti je taky něco vlčího. Laura se jí pod přetvářkou vysmívala a společnost, která je na přetvářkách založena, ponese ten výsměch velmi těžce.“

Když Carrie zaslechla ono jméno, trhla sebou. Dolehl na ni pocit hořkosti nad postavením dívky, kterou představovala. Zmocnilo se jí vědomí, že je vyvržencem. Opírala se o kulisu, zabraná do svých dotírajících myšlenek. Neslyšela téměř nic než tepot prudce kolující krve.

„Pojďme, děvčata,“ prohlásila paní Van Damová okázale, „musíme si dát pozor na své věci. Nevíte, co se může stát, když přijde taková zkušená zlodějka.“

„Narážka,“ ozval se náповěda blízko ní, ale ona neslyšela. Kráčela už vpřed a vnitřní žár jí dodával podmanivý půvab. Tak se zjevila před obecenstvem, krásná a hrdá, a proměňovala se podle dané situace v chladnou, bílou, bezmocnou bytost, když se ta společenská smečka od ní s pohrdáním odvrátila.

Hurstwood zamrkal. Byl stržen jejím kouzlem. Vlny upřímného citu, které z ní vyzařovaly, narážely už i na nejbzdálenější stěny sálu. Magická síla vášnivého vzrušení, schopného pohnout světem, začala působit.

Pozornost obecenstva, až dosud roztříštěná, byla spoutána a soustředila se na ni.

„Rayi, Rayi, proč se k ní nevrátíš?“ zvolala Perla.

Všechny oči se upíraly na Carrie, dosud hrdou a plnou pohrdání, a sledovaly ji, kam se pohnula. Visely jí na tváři.

Paní Morganová, Perla, k ní přistoupila.

„Pojďme domů,“ řekla.

„Ne,“ odpověděla Carrie a poprvé zazněl její hlas zvučně. „Vy u něho zůstaňte!“

Ukázala na svého milence téměř jako v obžalobě. Pak pokračovala s citem, který svou prostotou podmaňoval srdce: „Nesmí trpět dlouho.“

Hurstwood pochopil, že sleduje mimořádný výkon. Když spadla opona a obecenstvo spustilo potlesk, byl ještě spokojenější, tím víc, že šlo o Carrie. Ted' mu připadala nádherná. Dokázala něco, co přesahovalo jeho sféru. Když si uvědomil, že mu ta žena patří, prožíval hlubokou radost.

„Skvělé,“ řekl a potom vstal, podnícen náhlým impulsem, a vydal se ke vchodu na scénu.

Když našel Carrie, byl u ní stále ještě Drouet. Hurstwood překypoval láskou, uchvácen silou citu, který předvedla na jevišti. Toužil po tom, aby ji mohl zahrnout chválou a neskrývanými projevy milenecké vášně, ale byl tu Drouet, jehož láska také rychle ožívala. Ten byl okouzlen snad ještě víc než Hurstwood. Jeho nadšení se aspoň za daných okolností zcela pochopitelně projevovalo otevřeněji.

„Tak vidíš,“ říkal, „hrála jsi, že to svět neviděl. Bylo to prostě ohromné! Já věděl, že to dokážeš. Ty moje drahá krasavice!“

Carrie oči jen hořely radostí z úspěchu.

„Tak jsem to zahrála dobře?“

„Neslyšíš, co ti povídám? To bych řekl, že dobře. Copak jsi neslyšela ten aplaus?“

Dosud sem zaléhal slabý potlesk.

„Zdálo se mi, že hraju tak nějak – jak jsem to cítila.“

Vtom právě přišel Hurstwood. Pudově vycítil, jaká změna nastala s Drouetem. Spatřil ho, jak stojí těsně u Carrie, a v srdci se mu rozhořela žárlivost. Blesklo mu hlavou, že ho za ní vlastně sám poslal a že to neměl dělat. Nenáviděl ho, že se mezi ně vetřel. Jen stěží se dovedl snížit na úroveň přítele, který jí přišel blahopřát. Přece se však s ohromným úsilím opanoval. V očích mu zase zazářil ten starý lstivý ohýnek.

„Přicházím vám vyslovit svůj obdiv, paní Drouetová. Hrála jste skvěle,“ řekl a díval se na ni. „Bylo to krásné.“

Carrie pochopila a odpověděla stejným tónem: „Děkuji vám.“

„Zrovna jí tu vykládám, že podle mého to bylo moc pěkné,“ vložil se do toho Drouet, teď celý šťastný, že je Carrie jeho.

„Svatá pravda,“ souhlasil Hurstwood a upřel na ni pohled, který říkal mnohem víc než slova.

Carrie se vesele zasmála.

„Budete-li hrát tak skvěle až do konce, budeme si všichni myslet, že jste rozená herečka.“

Carrie se znovu usmála. Tušila, v jak těžké situaci Hurstwood je, a z té duše si přála, aby s ním mohla být o samotě, ale nechápala, co se to děje s Drouetem. Hurstwood byl v takovém napětí, že hovořil jen s velkým úsilím, a každým okamžikem se v něm zvedal proti Drouetovi větší a větší odpor, takže se nakonec raději s faustovskou elegancí odporoučel. Venku zaťal závistí zuby.

„Zatracený chlap,“ zaklel, „copak mi bude věčně stát v cestě?“

Vrátil se do lóže v mizerné náladě, a protože měl hlavu plnou své svízelné situace, nebylo mu do řeči.

Když se na začátku druhého jednání zvedla opona, Drouet se vrátil. Jen zářil a chtělo se mu pořád šeptat, ale Hurstwood předstíral, že ho zaujala hra. Upíral oči na jeviště, třebaže tam teď Carrie nebyla. Před jejím příchodem se na scéně odehrávala jakási vzrušující komedie. Nevnímal však, co se tam děje. Hlavou mu táhly vlastní myšlenky a ty nebyly veselé ani trochu.

Hra pokračovala, ale ulehčení nepřinesla. Carrie se teď ovšem stala středem zájmu. Po prvním trapném dojmu bylo obecenstvo nakloněno věřit, že představení nebude stát za nic, zato teď přešlo do druhého extrému a vidělo silné výkony i tam, kde žádné nebyly. Tato všeobecná nálada působila i na Carrie. Vyrovnávala se se svou rolí celkem šťastně, i když její výkon už nedosáhl té síly, která na konci prvního jednání každého uchvátila.

Hurstwood i Drouet pozorovali její hezkou postavu se vzrůstající vášní. V takovém působivém prostředí se její nadání projevilo tím opojněji, jako by bylo zasazeno do těžkého zlata a prozářeno citem a kouzlem osobnosti. Pro Droueta najednou znamenala mnohem víc než dřív. Toužil, aby už byl s ní doma, aby jí to mohl všechno povědět. Čekal netrpělivě na konec a těšil se, až spolu půjdou sami domů.

Hurstwood si naopak pod vlivem její nové přitažlivosti v plném světle uvědomil svou nešťastnou situaci. Toho chlapa, co si tu sedí vedle něho, by nejradši proklel. Bože, vždyť ani nemůže tleskat s takovým nadšením, jak by chtěl! Musí hrát dál tu nechutnou komedii, z které se mu dělá nanic.

V posledním jednání dostoupilo okouzlení Carriiných ctitelů vrcholu.

Hurstwood sledoval dění na jevišti a byl zvědav, kdy se zase objeví Carrie. Nemusel čekat dlouho. Autor poslal celou rozjařenou společnost na vyjížděku a teď vstoupila ona. Poprvé ji mohl Hurstwood vidět, jak stojí tváří v tvář obecenstvu docela sama, neboť jinak měla kolem sebe stále nějaký doprovod. Sotva se objevila na scéně, pocítil, že se jí vrátila dřívější síla, ta síla, která si ho tak podmanila na konci prvního jednání. Teď, kdy se představení pomalu chýlilo ke konci, a příležitost pro velký výkon míjela, nabývala její hra stále na hloubce a citovém prožitku.

„Ubohá Perla,“ řekla s přirozeným smutkem. „Je těžké toužit po štěstí, ale hrozné je vidět, jak po něm někdo slepě tápe a má je přitom téměř na dosah.“

Upřela pohled plný žalu na širé moře a ruka jí unaveně spočinula na leštěném pažení dveří.

Hurstwooda se zmocnil hluboký soucit s ní i se sebou samým. Připadalo mu, že mluví k němu. Byl tou směsicí zmatených citů celý omámený. Takové zabarvení hlasu a taková hra má v sobě vždycky něco osobního, něco důvěrného, jako nějaká smutná melodie. Člověku pokaždé připadá, že se projev hluboké bolesti obrací přímo k němu.

„A přece s ním může být ještě velmi šťastná,“ pokračovala malá herečka. „Její slunná povaha, její veselá tvář rozjasní každý domov.“

Obrátila se pomalu tváří k hledišti, ale nedívala se tam. Její pohyby byly tak prosté, že vypadala úplně opuštěně. Pak usedla ke stolu a začala listovat zamyšleně v několika knihách.

„Nebudu toužit po tom, co nemohu mít,“ pravila tak tiše, že to znělo jako pouhý vzdech. „Nikdo kromě dvou lidí už o mně na širém světě neuslyší a jedinou radostí mi bude štěstí té nevinné dívky, která se brzy stane jeho ženou.“

Hurstwooda mrzelo, když ji přerušila jiná herečka, v roli slečny Blossomové. Podrážděně sebou trhl, protože si přál, aby Carrie pokračovala. Okouzlovala ho ta bledá tvář, pružná postava v stříbřitě šedých šatech, se šňůrou perel ovinutou kolem krku. Carrie vypadala jako bytost nesmírně unavená, která potřebuje ochranu. A pod dojmem opravdovosti té chvíle zvedala se v něm vlna lásky, jež v něm vzbuzovala touhu jít za ní, ulevit jí v jejím hoři a sám tak dojít ještě většího štěstí.

Za okamžik Carrie opět osaměla. Pravila s rozechvěním: „Musím se vrátit do města, ať už tam číhá jakékoli nebezpečí. Odejdu, pokud možná tajně, a nepůjde-li to jinak, tedy otevřeně.“

Venku se ozval dusot koňských kopyt a potom Rayův hlas: „Ne, už nebudu jezdit, odved' ho.“

Vstoupil a pak se začala odehrávat scéna, která přispěla k vzniku Hurstwoodovy milostné tragédie jako snad nic jiného v celém jeho zvláštním a složitém životě. Carrie se totiž rozhodla, že z toho

výstupu udělá silnou scénu, a když teď přišla její narážka, začalo se jí zmocňovat prudké vzrušení. Hurstwood i Drouet pozorovali, jak v ní přival citů stále stoupá.

„Myslela jsem, že jste odešel s Perlou,“ řekla svému milenci.

„Jel jsem společnost kus cesty vyprovodit, ale asi po jedné míli jsem se s nimi rozloučil.“

„Nějak jste se s Perlou nepohodli?“

„Ne – ano. Totiž my se nikdy nemůžeme shodnout. Barometr našich vzájemných vztahů ukazuje stále na zamračeno a zataženo.“

„A čím je to vina?“ zeptala se lehce.

„Moje ne,“ odpověděl nedůtklivě. „Dělám, co mohu – říkám, co mohu – ale ona –“

Patton si počínal celkem trapně, ale Carrie to vyvažovala půvabem, který každého nadchl.

„Ale vždyť je to vaše žena,“ řekla a celou svou pozornost soustředila na herce, který tu před ní stál mlčky. Její hlas teď opět změlkl a zněl tiše a melodicky. „Rayi, příteli drahý, něžná pozornost – to je ten posvěcující pramen, z něhož manželství čerpá svou krásu a svěžest. Nedopustíte, aby vaše bylo rozvrácené a nešťastné.“

Její drobné ručky se sepjaly v prosebném gestu.

Hurstwood na ni zíral s pootevřenými ústy. Drouet se na židli spokojeností vrtěl.

„Ano, je to moje žena,“ pokračoval herec, ve srovnání s ní velmi slabý, ale něžnou atmosféru, kterou vytvořila a udržovala Carrie, to porušit nemohlo. Snad ani nevnímala, jak je ubohý. Byla by hrála stejně dobře, i kdyby tam místo něho stál třeba špalek dřeva. Stačila jí její vlastní obrazotvornost, kterou herecké výkony ostatních nemohly nijak otrást.

„Vy toho už litujete?“ řekla zvolna.

„Ztratil jsem vás,“ řekl a uchopil její ručku, „a byl jsem vydán napospas každé ženě, která mi věnovala povzbudivý pohled. To jste zavinila vy a vy to dobře víte. Proč jste mě opustila?“

Carrie se zvolna odvrátila, jako by se snažila cosi v sobě potlačit. Pak se zase otočila.

„Rayi,“ pravila, „největší štěstí, jaké jsem kdy poznala, byla myšlenka, že jste svou lásku navždy věnoval poctivé ženě, která je vám rovna rodem, majetkem i vzděláním. Co mi to teď odhalujete? Proč vás to ustavičně nutí, abyste si ničil štěstí?“

Poslední otázku pronesla Carrie tak prostě, že to zasáhlo obecnostvo i milence přímo do srdce.

Konečně nastal okamžik, kdy milovník zvolal: „Buďte ke mně taková jako kdysi!“

Carrie odpověděla s dojemnou něhou: „Taková už být nemohu, ale mohu vám něco říci místo té Laury, která je pro vás už navěky mrtvá.“

„Budiž tedy, jak sama chcete,“ řekl Patton.

Hurstwood se naklonil kupředu. V obecnostvu panovalo ticho a napětí.

„Ať už je žena, kterou milujete, moudrá nebo hloupá,“ říkala Carrie, upírajíc na milovníka, který klesl do křesla, oči plné smutku, „krásná nebo nehezká, bohatá nebo chudá, má jenom jedinou věc, kterou může skutečně dát, nebo odepřít – své srdce.“

Drouetovi se sevřelo hrdlo.

„Krásu, vtip, nadání, to všechno vám může prodat, ale její láska, to je poklad, který se nedá penězi zaplatit.“

Hurstwood trpěl, jako by ta slova patřila jemu. Pripadalo mu, že jsou spolu sami, a stěží mohl potlačit slzy lítosti nad tou zoufalou, tklivou, a přece líbeznou ženou, kterou miloval. Rovněž Drouet byl celý pryč. Umiňoval si, že se bude ke Carrie chovat s takovou láskou jako ještě nikdy. Ožení se s ní, namouduší! Ona za to přece stojí.

„Za to chce od vás jenom jedno,“ pokračovala Carrie, která sotva zaslechla krátkou papírovou odpověď svého ctitele a splývala stále dokonaleji se lkavou melodií, vyluzovanou orchestrem, „aby ve vašich očích viděla oddanost, kdykoli se na ni podíváte; aby váš hlas byl

něžný, láskyplný a milý, kdykoli s ní promluvíte; abyste jí nepohrdal, když hned nepochopí vaše smělé myšlenky a ctižádostivé plány. Vždyť když vám zlý osud zmaří všechna ta nejkrásnější předsevzetí, její láska zůstává, aby vám byla útěchou. Vzhlížíte s úctou k stromům, protože jsou silné a vznešené,“ mluvila dál, zatímco Hurstwood utajoval své city jen s největším sebezapřením. „Nepohrdejte květinami za to, že dovedou dávat jenom vůni. Pamatujte, že žena může dávat jenom lásku,“ končila něžně a položila zvláštní, jímavý důraz na slovo „jenom“. „Je to však jediná věc, kterou nám Bůh dovoluje odnést až za hrob.“

Oba muže doháněl příval ohnivého citu do mučivého rozpoložení. Téměř ani neslyšeli těch několik zbývajících slov, jimiž scéna končila. Viděli pouze svou modlu, pohybující se po jevišti s opojným půvabem, a stáli bez dechu před talentem, o němž neměli ani tušení.

Hurstwood si umiňoval tisíc věcí a Drouet rovněž. Oba se stejným nadšením aplaudovali s ostatním obecenstvem, které vyvolávalo Carrie před oponu. Drouet plácal rukama, až ho dlaně bolely. Potom znovu vyskočil a vyrazil ven. Sotva zmizel, Carrie vyšla na rampu. Spatřila, jak k ní uličkou mezi sedadly spěchají s ohromným košem květin, a čekala. Byly od Hurstwooda. Na okamžik se podívala směrem k ředitelově lóži a usmála se, když zachytila jeho pohled. Byl by nejraději z lóže vyskočil a popadl ji do náruče. Zapomněl, že musí být opatrný a mít stále na paměti své manželství. Zapomněl téměř, že s ním v lóži sedí lidé, kteří ho znají. Bože, jak po tom milém děvčeti touží! Musí Carrie mít, i kdyby měl obětovat nevímcu. Bude bez odkladu jednat. Droueta vyhodí ze sedla, na to můžete vzít jed. Už nebude čekat ani jeden den. Tomu cestákovi ji nenechá.

Byl tak rozčilený, že v lóži nevydržel. Vyšel do foyeru a pak na ulici, zabrán do svých myšlenek. Drouet se nevracel. Za několik minut skončilo poslední jednání a Hurstwood hořel šílenou touhou být s Carrie o samotě. Proklínal osud, že ho nutí, aby se usmíval, ukláněl a hrál komedii, když si tolik přeje vyjevit jí, jak ji miluje, šeptat jí ta nejkrásnější slůvka. Povzdychl si, když si uvědomil, že

jeho touha je marná, že se musí přetvařovat dál. Aspoň ji pozve na večeři. Nakonec zašel do zákulisí a zeptal se jí, jak se cítí. Herci se už oblékali, bavili se a pobíhali kolem. Drouet, celý rozčilený a plný vášně, byl zabrán do nějakých sáhodlouhých výkladů. Ředitel se ovládal jen s největším úsilím.

„Teď jdeme samozřejmě někam na večeři,“ oznámil tónem, který se přímo vysmíval tomu, co se dělo v jeho srdci.

„Půjdu ráda,“ odpověděla Carrie s úsměvem.

Malá herečka byla ve výborné náladě. Poznala, jaké to je, když člověka hýčkají. Dnes večer se stala středem obdivu a předmětem touhy. Poprvé mohla vychutnávat pocit nezávislosti, vyrůstající z dosaženého úspěchu. Karta se obrátila: Carrie už tak k svému milému nevzhlížela, spíš na něho blahosklonně shlížela. Ani si to plně neuvědomovala, ale v této její shovívavosti bylo něco nesmírně příjemného. Když byla hotova, nasedli do čekajícího kočáru a jeli do města. Jenom jednou měla příležitost dát najevo své city, a to tehdy, když ředitel nastoupil do kočáru před Drouetem a sedl si vedle ní. Než se Drouet dostal dovnitř, stiskla Hurstwoodovi v náhlém popudu jemně ruku. Ten byl celý omámený, jak překypoval láskou. Byl by upsal duši ďáblu, jen aby s ní mohl být sám. „Bože můj, to je k zbláznění!“ úpěl v duchu.

Drouet se od ní nehnul ani na krok, přesvědčen, že on je pro ni vším. Svým nadšeným horováním jim celou večeři otrávil. Hurstwood se vracel domů s myšlenkou, že umře, jestli se jeho láska nenaplní. „Zítra,“ šeptal Carrie vášnivě a ona pochopila. Když opouštěl Droueta a jeho kořist, měl pocit, že by ho dokázal bez výčitky zabít. I Carrie prožívala velkou trýzeň.

„Dobrou noc,“ loučil se s nimi. Předstíral lehký, přátelský tón.

„Dobrou noc,“ odpověděla Carrie vřele.

„Ten blbec,“ říkal si pak v duchu a soptil nenávisť k Drouetovi. „Ten idiot! Však já mu ukážu, a to hezky brzy! Uvidíme zítra.“

„Ať mě hrom praští, jestli ty nejsi malý zázrak,“ říkal Drouet spokojeně a tiskl Carrie paži. „Ty jsi nejbáječnejší děvče na světě!“

20

Kouzlo ducha – Vášeň touží po ukojení

U muže Hurstwoodovy povahy vybuchuje vášeň nesmírně prudce. Nestačí mu pouze meditovat a snít. Takový člověk nevzdychá při měsíčku a nezpívá serenády pod oknem paní svého srdce, a když se mu postaví do cesty nesnáze, nesloží ruce v klín a nenaříká nad svou marnou touhou. Hurstwood usnul až pozdě v noci, protože dlouho usilovně přemýšlel. Časně ráno už byl vzhůru a hned se zase vrátil k úvahám o své milované a úporně se snažil najít řešení. Fyzicky se necítil ve své kůži a také duševně byl rozháraný. Jeho vztah ke Carrie má teď přece novou hloubku a nestojí mu snad Drouet v cestě? Hurstwood nepředstavitelně trpěl představou, že jeho láska je v rukou toho nafoukaného, ztřeštěného cestáka. Byl by obětoval nevímco, kdyby se ta překážka mohla odstranit a kdyby se Carrie smířila s nějakým krokem, kterým by se Droueta nadobro zbavili.

Co dělat? Zamyšleně se oblékal. Pohyboval se v těžce místnosti jako jeho žena, ale vůbec její přítomnost nevnímal.

Při snídani neměl chuť k jídlu. Maso, které si vzal, zůstalo na talíři. Káva mu vystydla, zatímco si bez zájmu prohlížel noviny. Tu a tam si něco přečetl, ale nic mu z toho neutkvělo. Jessika dolů ještě nepřišla. Jeho žena seděla na druhém konci stolu a v tichosti se obírala vlastními myšlenkami. Nedávno u nich nastoupila zase nová služka a teď zapoměla na ubrousky. Proto ticho přerušila rozčilená výtka.

„Už jsem vám to, Magdo, jednou říkala a nemíním to opakovat znovu,“ sjela ji paní Hurstwoodová.

Hurstwood se na ženu podíval. Mračila se. Její způsoby ho právě teď nesnesitelně dráždily. Příští poznámka patřila jemu.

„Už ses, Georgi, rozhodl, kdy si vezmeš dovolenou?“

V tuhle roční dobu vždycky rozmlouvali o svých plánech na letní cesty.

„Ještě ne,“ odpověděl, „mám teď práce nad hlavu.“

„Ale budeš se muset rozhodnout hezky brzy, jestli vůbec máme někam jet, nemyslíš?“ poznamenala.

„Snad na to máme ještě pár dní času,“ řekl.

„Hm,“ trhla sebou popuzeně. „Ty jsi schopen to odkládat, až bude léto pryč.“

„Už zase začínáš,“ prohodil. „Tváříš se, jako bych v životě ještě nic nezařídil.“

„Chci mít jenom jasno, jak to vlastně bude,“ trvala na svém.

„Pár dní to musí počkat,“ opakoval. „Stejně bys nikam nejela, než skončí dostihy.“

Rozhněvalo ho, že s tím přišla právě teď, když se potřeboval soustředit na něco jiného.

„A proč ne? Jessika tu nechce zůstat až do konce.“

„Tak proč jsem vám musel opatřit předplatné na celou sezónu?“

„Ach bože,“ ulevila si znechuceně, „já se s tebou nebudu hádat!“
Nato vstala a odešla od stolu.

„Poslyš, co to do tebe poslední dobou vjelo?“ zvedl se a pronesl ta slova s takovou rozhodností, že se zastavila. „Copak si už nemůžeme promluvit?“

„Promluvit si ovšem můžeme,“ odpověděla s důrazem na prvním slově.

„Podle toho, jak se chováš, by tomu člověk pomalu nevěřil. Chceš vědět, kdy se budu moci uvolnit – no, nejdřív tak za měsíc. Možná že ani to ne.“

„Tak pojedeme bez tebe.“

„Tak?“ Usmál se ironicky.

„Ano, pojedeme.“

Ženina ráznost ho překvapila, ale rozzlobilo ho to tím víc.

„To se tedy ještě uvidí. Mám dojem, že si v poslední době děláš všechno nějak moc po svém. Mluvíš, jako bys mohla určovat, co smím a co nesmím. Tak to tedy ne. Do mých záležitostí mi zasahovat

nebudeš. Chceš-li si odjet, prosím, ale mě takovými řečmi popohánět nebudeš.“

Úplně se rozčílil. V tmavých očích mu jen jiskřilo. Zmačkal noviny a mrskl jimi na stůl. Paní Hurstwoodová už neřekla nic. Ještě ani neskonal, když se otočila na patě, vyšla do haly a dala se po schodech nahoru. Na chvíli se zarazil, jako by váhal, co teď, potom si sedl a upil trochu kávy. Nakonec se zvedl a šel si do haly pro klobouk a rukavice.

Julie skutečně nepředpokládala, že dojde k takové scéně. Když přišla dolů k snídani, nebyla nejlíp naložena. Uvažovala o plánu, který se jí vylíhl v hlavě. Jessika ji upozornila na to, že to na dostizích není takové, jak čekaly. Příležitost k společenskému styku tam byla letos menší, než si to zpočátku představovaly. Krásná Jessika zjistila, že je vlastně hrozně nudné chodit tam každý dostihový den. Lidé, kteří něco znamenali, se toho roku vypravili do různých lázeňských míst a do Evropy dřív než obyčejně. Několik mladíků z okruhu jejích známých, o které se zajímala, odjelo do Waukeshy. Měla chuť jet také a matka jí dávala za pravdu.

Proto se tedy paní Hurstwoodová rozhodla říci o tom manželovi. Tanulo jí to na mysli, když přišla k snídani, ale ovzduší nebylo pro to dvakrát příznivé. A když výstup skončil, ani vlastně nevěděla, jak k té hádce došlo. Ale bylo jí jasné, že její manžel je hrubián a ona že nesmí za žádných okolností dopustit, aby ta záležitost zůstala takhle otevřená. Buď s ní bude zacházet, jak se sluší a patří, nebo si na to posvítí.

I ředitel měl hlavu plnou nepříjemných pocitů z té srážky. Zastavil se v kanceláři a odtud se pak vydal na schůzku s Carrie. A tu se ho zmocnila ta druhá starost, vyvolaná láskou, touhou a vzdorem. Jeho myšlenky byly rychlejší než on a letěly kupředu na orlích křídlech. Nemohl se dočkat, až stane Carrie tváří v tvář. Vždyť noc bez ní ztrácela své kouzlo a den přestával být dnem. Musí být jeho. A bude jeho.

Od včerejšího večera, kdy se rozešli, žila zatím Carrie v jakémisi neskutečném světě, plném citu. Drouetovy nadšené tlachy vyslechla

s velkou pozorností, pokud se týkaly jí, a s pramalou, pokud vykládal, co z toho má on sám. Držela ho od sebe co nejdál, protože se v myšlenkách kochala jen svým vítězstvím. Hurstwoodova vášeň tvořila k jejímu úspěchu příjemné pozadí. Byla zvědavá, co jí asi řekne. Také ho litovala, ale její soucit byl zvláštního rázu: jeho trápení jí do jisté míry lichotilo. Prožívala teď první období toho nepostižitelného procesu, který člověka přenáší z okruhu prosebníků do řad milosrdných dárců. Cítila nesmírné štěstí.

Ale ráno nebyla o celé události v novinách ani zmínka a teď, kdy nastával opět všední, každodenní běh věcí, záře včerejšího večera trochu pohasla. Drouet sám nehovořil už tolik o ní jako spíše k ní. Instinktivně vytušil, že si z nějakého neznámého důvodu potřebuje znovu vydobýt její úctu a lásku.

„Doufám, že tenhle měsíc mi to už vyjde s tou mou spekulací, a potom se vezmeme,“ oznámil jí druhý den ráno, když se chystal do města a strojil se. Přecházel přitom z pokoje do pokoje. „Včera jsem o tom mluvil s Mosherem.“

„Kdybys nepovídal, nic neskončíš,“ odpověděla Carrie, protože teď už si troufala s Drouetem trochu žertovat.

„Však uvidíš,“ zvolal s větší opravdovostí než jindy a dodal ještě, jako by se chtěl hájit: „Copak mi nevěříš?“

Carrie se zasmála.

„Ale to víš, že ti věřím,“ odpověděla.

Droueta opustila sebejistota. Jeho pozorovací schopnost byla už i tak chabá a to, co se přihodilo, ji úplně ochromilo. Měl Carrie stále ještě u sebe, ale ona už nebyla bezmocná a závislá. V jejím hlase se ozývaly jiné, nové tóny. Oči, které na něho upírala, nehovořily o věrné oddanosti. Jako by se nad ním vznášel jakýsi stín, jako by hrozilo nějaké nebezpečí. Ten neurčitý neklid mu vnikal do duše a nutil ho k drobným pozornostem a slůvkům, kterými se pouze pudově zajišťoval před onou neznámou hrozbou.

Brzy nato odešel a Carrie se připravovala na schůzku s Hurstwoodem. Rychle se oblékla a seběhla dolů po schodech. Na rohu se minula s Drouetem, ale neviděli se.

Drouet si zapomněl doma nějaké účty, které chtěl vzít do podniku s sebou. Vyběhl po schodech a vrazil do pokoje, ale našel tam jenom služku, která právě uklízela.

„Copak to, Carrie odešla?“ řekl si spíš jenom pro sebe.

„Vaše paní? Ano, je to pár minut.“

„To je divné,“ myslel si Drouet. „Neřekla mi o tom ani slovo. Kam jen mohla jít?“

Prohraboval se chvíli spěšně ve svém kufříku, než našel listiny, které potřeboval. Dal si je do kapsy a obrátil pozornost k pěkné dívce, která měla docela hezkou tvářičku a chovala se k němu vždycky mile.

„Copak to děláte?“ usmál se na ni.

„Zrovna uklízím,“ odpověděla. Přestala pracovat a omotávala si prachovku kolem ruky.

„Není toho na vás moc?“

„Ani ne.“

„Počkejte, něco vám ukážu,“ řekl vlídně. Přistoupil k ní a vytáhl z kapsy malou litografovanou kartičku, kterou vydal jistý velkoobchod s tabákem jako reklamu. Byl na ní vytištěn obrázek hezkého děvčete, které v ruce drželo pruhovaný slunečník, jeho barva se mohla měnit otáčením kolečka na zadní straně. V štěrbinách v hořejší části deštníku se postupně ukazovala červená, žlutá, zelená a modrá.

„Že je to vtipné?“ podával jí hračku a ukazoval, jak se s ní zachází. „Něco takového jste určitě ještě nikdy neviděla.“

„Je to moc hezké,“ řekla.

„Tak si to nechte, když se vám to líbí,“ nabídl jí.

„Vy máte ale hezký prstýnek,“ pokračoval a sáhl si na prostý kroužek, zdobící ruku, která držela darovaný obrázek.

„Líbí se vám?“

„Moc,“ odpověděl a předstíral, že si ho prohlíží, jen aby mohl chvíli držet v ruce její prsty. „Je opravdu pěkný.“

Ledy byly prolomeny a Drouet se pustil do dalších řečí, jako by si ani neuvědomoval, že stále drží její prsty ve svých. Ona je však brzy stáhla, ustoupila o několik kroků a opřela se o okno.

„Už jsem vás dlouho neviděla,“ řekla koketně, odrážejíc jeho příliš smělý pokus o sblížení. „Byl jste asi pryč, co?“

„Ano, byl jsem na cestách,“ odpověděl.

„Jezdíte daleko?“

„Hodně daleko, ano.“

„A líbí se vám cestování?“

„To zrovna moc ne. Člověka to za nějaký čas přestane bavit.“

„To já bych se strašně ráda někam podívala,“ řekla a dívala se zasněně z okna.

„A copak je s tím vaším známým, s panem Hurstwoodem?“ zeptala se najednou. Napadlo ji, že postava toho ředitele by mohla poskytnout zajímavou látku k rozhovoru.

„Co by bylo. Je ve městě. Proč se ptáte?“

„Ale jenom tak. Vždyť už u nás nebyl od té doby, co jste se vrátil.“

„A jak to, že se na něj pamatujete?“

„Copak jsem od něho nebrala za poslední měsíc aspoň desetkrát navštívenku?“

„Ale jděte,“ řekl agent vesele, „vždyť u nás nebyl víc jak pětkrát, co jsme tady.“

„Že nebyl?“ Děvče se usmálo. „To si myslíte vy.“

Drouet začal hovořit poněkud vážnějším tónem. Nevěděl, jestli si z něho nedělá legraci.

„I vy jedna, proč se tak usmíváte?“ zeptal se.

„Já? Jen tak.“

„Viděla jste ho snad někdy poslední dobou?“

„Co jste se vrátil, tak ne.“ Zasmála se.

„A předtím?“

„Samozřejmě.“

„Jak často?“

„No, skoro každý den.“

Byla to zlomyslná klepna a teď hořela zvědavostí, jak ho její slova zasáhnou.

„Za kým sem chodil?“ zeptal se Drouet nedůvěřivě.

„Za vaší paní.“

Zatvářil se užasle, když to slyšel, ale pak se hleděl sebrat, aby nevypadal jako hlupák.

„A co na tom?“ řekl.

„Nic,“ odpovědělo děvče, s hlavou nakloněnou koketně na stranu.

„Je to náš starý známý,“ pokračoval. Klesal do toho bahna ještě hlouběji.

Mohl s ní klidně laškovat dál, ale naráz ho to přestalo bavit. Přišlo mu docela vhod, když dívku zdola někdo zavolal.

„Už musím jít,“ řekla a nesla se od něho pryč.

„Na shledanou,“ volal za ní a tvářil se, že ho to vyrušení mrzí.

Když odešla, přestal se přetvařovat. Na tváři, kterou nedovedl nikdy dobře ovládat, se mu jevil všechen zmatek a rozrušení, které se ho zmocnily. Je to možné, že by Carrie přijímala tolik návštěv a nic mu o tom neřekla? Copak Hurstwood lhal? Co tím vůbec ta služka myslela? Už dřív ho napadlo, že se teď Carrie chová nějak divně. Proč byla tak zmatená, když se jí zeptal, kolikrát za ní Hurstwood přišel? Hrome, teď si vzpomíná! Tady něco neklape.

Sedl si do houpacího křesla, aby se mu lépe přemýšlelo, přehodil si nohu přes nohu a hrozně se mračil. Myšlenky se mu honily hlavou zběsilou rychlostí.

A přece snad Carrie neudělala nic tak strašného. Bože, přece není možné, že by ho podváděla! To by neudělala. Vždyť ještě včera večer byla k němu tak milá a Hurstwood taky. Takhle to tedy je? Nemohl věřit, že by se ho pokusili oklamat.

Začal uvažovat nahlas.

„Ale někdy se chovala opravdu divně. Zrovna dnes ráno. Nastroj se, vypadne a mně o tom ani slovo.“

Podrbal se na hlavě a chystal sejít do města. Stále se ještě mračil. Když přišel do haly, narazil znovu na služku, která teď uklízela jiný pokoj. Na hlavě měla bílý čepeček proti prachu a pod ním dobrácky zářila její buclatá tvář. Usmívala se na něho a Drouet skoro zapomněl na své starosti. Když šel kolem, položil jí přátelsky ruku na rameno, jen jakoby na pozdrav.

„Už jste se z toho dostal?“ zeptala se škodolibě.

„Vždyť mi nic nebylo,“ odpověděl.

„Mně se zdálo, že vás to sebralo,“ řekla s úsměvem.

„Tak už s tím dejte pokoj,“ řekl přímo. „Myslela jste to všechno vážně?“

„No jistě,“ odpověděla. Pak udělala nevinný obličej a tvářila se, že mu ty starosti způsobila nerada. „Chodil sem náramně často. Já myslela, že o tom víte.“

Teď už měl Drouet přetvařování dost. Už se nesnažil předstírat, že je mu to jedno.

„Býval tady vždycky celý večer?“ zeptal se.

„Někdy. Někdy šli spolu ven.“

„Večer?“

„Ano. Ale nesmíte se tak vztekat.“

„Já se nevztekám,“ řekl. „Viděl ho ještě někdo jiný?“

„No ovšem,“ odpověděla, jako by na tom přece nebylo nic zvláštního.

„Jak už je to dlouho?“

„Zrovinka, než jste se vrátil.“ Drouet se nervózně kousl do rtu.

„Nikomu o tom neříkejte, ano?“ žádal ji a jemně jí stiskl paži.

„Spolehněte se,“ slíbila. „A nedělejte si z toho hlavu.“

„No dobrá,“ řekl a šel dál, hluboce zamyšlený. Přesto si však maně uvědomoval, že dělá na služku skvělý dojem.

„Já už si na to posvítím,“ říkal si vášnivě, s pocitem, že na něm byla spáchána křivda. „Ksakru, to by mi tak ještě scházelo, aby mi začala takhle vyvádět.“

21

Kouzlo ducha – Vášeň touží po ukojení

Hurstwood čekal delší dobu, než Carrie přišla. Byl celý rozpálený, nervy měl napjaté. Nevýslovně toužil spatřit tu, která ho minulý večer tak hluboce vzrušila.

„Konečně,“ řekl tlumeně. V těle cítil svěžest a jarost, která byla zároveň tragická.

„Ano,“ řekla Carrie.

Kráčeli spolu, jako by měli někam namířeno, a Hurstwood se opájel její zářivou přítomností. Šustot její hezké sukně mu zněl jako hudba.

„Tak co, jsi spokojená?“ zeptal se. Myslel na její včerejší úspěch.

„A ty?“

Když spatřil úsměv, s nímž se na něho obrátila, zaťal prsty do dlaní.

„Bylo to jedinečné.“

Radostně se zasmála.

„Už dávno jsem nic tak skvělého neviděl,“ dodal.

Vzpomínal, jak byla včera okouzlující, a k tomu přistupovalo vzrušení, které v něm teď budila její přítomnost.

Carrie se kochala atmosférou, kterou kolem ní tento muž vytvářel. Byla zase plná života a tváře jí zčervenaly. V každém záchvěvu jeho hlasu slyšela, jak ho to k ní táhne.

„Ty květiny od tebe byly roztomilé,“ řekla po chvíli. „Byly překrásné.“

„Jsem rád, že se ti líbily,“ odpověděl prostě.

Po celou dobu mu tanulo na mysli, že stále odkládá to, o čem se mu tolik chtělo mluvit. Dychtivě si přál, aby mohl stočit řeč na své city. Všechno už bylo pro to zralé. Měl Carrie po svém boku. Chtěl začít a se vším se jí svěřit, a náhle zjistil, že se mu těžko hledají slova a neví, jak do toho.

„Dostali jste se domů dobře?“ zeptal se pojednou chmurně a v hlase se mu ozýval žal.

„Ale ano,“ řekla Carrie lehce.

Zvolnil krok a na okamžik na ni upřel pevný pohled.

Cítila, jak se v ní vzdouvá vlna citů. „A co bude se mnou?“ zeptal se.

Carrie byla úplně zmatená. Uvědomovala si, že hráze jsou prolomeny. Nevěděla přesně, co má na to říci.

„Nevím,“ odpověděla.

Na chvíli stiskl zuby spodní ret a pak ho uvolnil. Zastavil se u okraje pěšinky a kopal špičkou boty do trávy. Něžným, naléhavým pohledem pátral v jejím obličejí.

„Nechceš od něho odejít?“ zeptal se najednou prudce.

„Já nevím,“ odpověděla Carrie. Nedovedla se soustředit k logickému uvažování. Nevěděla, čeho se chytit.

Stála skutečně před velkým rozhodnutím. Hurstwood se jí nesmírně líbil a měl na ni natolik silný vliv, až téměř věřila, že ho vroucně miluje. Podlehla jeho dychtivým očím, uhlazenému chování, elegantnímu oblečení. Když vzhlédla, viděla před sebou muže nesmírně milého a sympatického, který se k ní skláněl s upřímným citem. Nemohla odolat jeho živému temperamentu a zářícímu zraku. Stěží se bránila tímž citům, jaké pronikaly jím.

Ale přece jen ji leccos znepokojovalo. Co o ní ví? Co mu Drouet pověděl? Vidí v ní jeho manželku, nebo něco jiného? Ožení se s ní? I když k ní hovořil a ona jichla a v očích jí zářil něžný svit, ptala se v duchu, zda mu Drouet neprozradil, že vlastně nejsou manželé. Z Drouetových řečí jí to nikdy nebylo jasné.

O Hurstwoodově lásce však nepochybovala. Nebylo v ní ani trochu trpkosti, ať už věděl cokoli. Je zřejmě upřímný. Jeho vášeň je opravdová a vroucí. Všechno, co říká, myslí vážně. Co má tedy dělat? Tak se tázala, neurčitě si v duchu odpovídala, plná touhy a lásky a docela bezradná, ztracená v bezbřehém moři úvah.

„Proč od něho neodejdeš?“ naléhal na ni něžně. „Zařídím všechno, jak jen si budeš přát.“

„Prosím tě, ne,“ řekla Carrie.

„A proč ne?“ zeptal se. „Jak to myslíš?“

V tváři se jí zračil bolestný zmatek. Proč jen se tu musela objevit taková nízká myšlenka? Představa, že by se mohlo uvažovat o jakémkoli jiném řešení než o manželství, ji zraňovala do hloubi duše.

I on si uvědomil, že se rozhovor stočil do nepříjemných kolejí. Byl by rád věděl, na čem vlastně je. Stále mu to nebylo jasné. A tak pokračoval v útoku, vzrušen její přítomností, celý ve střehu, vášnivě zaujatý svým plánem.

„Ty nechceš odejít?“ ptal se znovu, trochu opatrněji. „Vždyť víš, že bez tebe nemůžu žít, víš, že – že to tak dál nemůže zůstat.“

„Vím,“ řekla Carrie.

„Já bych tě neprosil, nepřemlouval bych tě, kdybych si jen mohl poručit. Podívej se na mě, Carrie. Vžij se do mé situace. Vždyť ani ty se mě nechceš zříct, že ne?“

Zavrtěla hlavou, jakoby v hlubokých myšlenkách.

„Tak proč to neskoncovat jednou provždy?“

„Já nevím,“ odpověděla Carrie.

„Nevím! Ach, Carrie, jak jen můžeš takhle mluvit! Netýrej mě. Mluv vážně!“

„Já mluvím vážně,“ řekla tiše.

„Jak to tedy můžeš vůbec říct, nejdražší. Víš přece dobře, že tě miluju. Vzpomeň si na včerejší večer.“

Ovládal se, jak jen to bylo možné. Ve tváři i v celém jeho držení se zračila naprostá vyrovnanost. Jenom oči mu těkaly a hořel v nich něžný, spalující plamen. Do nich se soustředila všechna prudkost jeho vášnivého povahy.

Carrie neodpovídala.

„Jak se můžeš ke mně takhle chovat, miláčku?“ začal po chvílce opět naléhat. „Máš mě přece taky ráda, nebo snad ne?“

Zaplavil ji takovým přívalem citů, že mu podlehla. Pro tu chvíli všechny její pochybnosti zmizely. „Ano,“ odpověděla upřímně a něžně.

„Tak tedy půjdeš od něho, vid’? Odejdeš ještě dnes večer, vid’?“

Přes své zoufalé vzrušení zavrtěla Carrie hlavou.

„Já už nemůžu čekat,“ hovořil Hurstwood naléhavě. „Jestli je ti to příliš brzy, tak tedy v sobotu.“

„A kdy se vezmeme?“ zeptala se s ostychem, zapomínajíc ve svém zmatku, že si předtím přála, aby ji pokládal za Drouetovu ženu.

Trhl sebou. Vyvstal před ním obludný problém, větší, než byl ten její. Ani v nejmenším však nedal najevo, jaké myšlenky se mu honí hlavou.

„Kdykoli si budeš přát,“ odpověděl nenuceně, protože si nechtěl pokazit chvilku štěstí takovým nechutným problémem.

„V sobotu?“ zeptala se.

Přikývl.

„Když si mě tedy hned vezmeš, půjdu od něho,“ slíbila.

Hurstwood pohlížel na svou rozkošnou kořist, tak krásnou, půvabnou, nepřístupnou, a uzrávala v něm podivná rozhodnutí. Jeho vášeň se dostala do stadia, kdy ji už přestal ovládat rozumem. Tváří v tvář tomuto milostnému půvabu si přece nebude lámat hlavu s nějakými bezvýznamnými překážkami, které se mu staví do cesty. Přijme situaci i se všemi jejími nesnáze. Jen ať mu chladná skutečnost předhazuje své námitky, on si jich prostě nebude všímat. Slíbí cokoli, všechno možné na světě, a svěří osudu, aby za něj to klubko rozmotal. Zkusí si vydobýt svůj ráj, co na tom, jak to dopadne? Bude šťastný, bože, byť i za cenu nepoctivých slibů a lží.

Carrie k němu s něhou vzhlížela. Byla by si nejraději opřela hlavu o jeho rameno. Všechno jí připadalo jako nějaký krásný sen.

„Budu se tedy snažit, abych byla připravená,“ řekla.

Hleděl do jejího hezkého obličej, po němž chvílemi přeběhl stín zvědavosti a nedůvěry, a připadalo mu, že ještě nikdy neviděl nic roztomilejšího.

„Zítřka se zase sejdeme a pohovoříme si o svých plánech,“ řekl vesele.

Kráčel po jejím boku, nevýslovně šťastný, že to všechno tak dobře skončilo. Jen tu a tam padlo nějaké slovo a jí se přesto zdálo, že jí vypráví dlouhý příběh radostné lásky. Za půl hodiny si začal uvědomovat, že se musí rozloučit, neboť se hlásily denní povinnosti.

„Tak tedy zítra,“ řekl při loučení a veselá nálada ještě podtrhovala jeho rázné vystupování.

„Tak dobře. Na shledanou,“ rozloučila se a odcházeli drobnými, lehkými krůčky.

Hurstwood v ní vyvolal takové nadšení, že byla skutečně přesvědčená o své hluboké lásce k němu. Vzdechala štěstím, jak jen si na toho svého hezkého ctitele vzpomněla. Ano, do soboty bude připravená. Půjde s ním a budou spolu šťastní.

Troud vzplane – Vášněň proti vášni

Zkázu Hurstwoodovy domácnosti způsobilo to, že žárlivost, jež se zrodila z lásky, s láskou také nezemřela. U paní Hurstwoodové nabyla takové povahy, že ji pozdější vlivy mohly snadno změnit v nenávist. Z čistě fyzické stránky byl Hurstwood stále hoden náklonnosti, jakou k němu jeho žena kdysi chovala, ale z hlediska společenského jí už nestačil. Sám o ni ztratil zájem a s tím zmizela i jeho snaha prokazovat jí pozornosti. A to je v očích ženy horší pokles než přímá nevěra s jinou. Při hodnocení dobra i zla u jiných lidí se člověk řídí především sebeláskou. Ta postavila paní Hurstwoodové lhostejnou povahu jejího manžela do falešného světla. V těch jeho skutcích a slovech, jež vyplývaly pouze z ochabujícího zájmu o její přítomnost, spatřovala úmysl.

Stala se proto nedůtklivá a podezíravá. Žárlivost, která zbystřila její cit pro každé sebemenší provinění v chování jejího muže k ní, ji upozorňovala tím naléhavěji na přirozené kouzlo, kterým Hurstwood působil na své okolí. Z úzkostlivé péče, jakou věnoval svému zevnějšku, správně vyčetla, že jeho zájem o život nijak nepolevil. V každém jeho pohybu, v každém pohledu bylo něco z té radosti, kterou mu poskytovala Carrie, z oné nové příchuti, kterou tento nový zápas o štěstí dodával jeho nynějšímu životu. Paní Hurstwoodová cítila cosi ve vzduchu, už z dálky tušila, že se něco stane, tak jako zvíře větrí nebezpečí.

Tento její pocit posilovalo výmluvné, jednoznačné chování Hurstwoodovo. Viděli jsme už, jak podrážděně se vyhýbal oněm drobným rodinným povinnostem, které mu už nepřinášely žádné potěšení ani uspokojení, poznali jsme také otevřenou nechut, kterou v něm v poslední době vyvolávaly její rozčilené výpady. V ovzduší nabitém neporozuměním našly tyto malé hádky živnou

půdu. Snad není třeba zdůrazňovat, že z nebe tak těžkého černými mračny musel jednou sjet blesk.

Když to ráno vstala paní Hurstwoodová od snídaně a v nitru zuřila nad manželovou zjevnou netečností k jejím plánům, narazila na Jessiku, která si ve své šatně pohodlně a beze spěchu upravovala účes. Hurstwood už odešel.

„Prosím tě, co chodíš k snídani tak pozdě,“ obořila se na ni a hledala košíček s šitím. „Všecko ti vystydlo a tys ještě nic nejedla.“

Její obvyklý klid byl silně rozleptaný a doznívající bouře se snesla na Jessiku.

„Ani nemám hlad,“ odpověděla.

„Tak proč něco neřekneš, aby to služka mohla odnést, a necháš ji čekat celé dopoledne?“

„Té je to přece fuk,“ odsekla Jessika chladně.

„Ale mně ne,“ pokračovala matka, „a vůbec, nemám ráda, když se mnou takhle mluvíš. Jsi ještě moc mladá na to, abys mohla s matkou hovořit tímhle tónem.“

„Ale mami, nerozčiluj se,“ odpověděla jí Jessika. „Copak se zase stalo?“

„Nic se nestalo a já se nerozčiluju. Nemysli si, že když ti leccos povolím, můžeš všechny zdržovat. To ti trpět nebude.“

„Já přece nikoho nezdržuju,“ ohradila se Jessika ostře. Z cynické lhostejnosti přešla k podrážděné obraně. „Řekla jsem, že nemám hlad. Nestojím o snídani.“

„Dejte si pozor na pusy, slečinko! Tohle ti trpět nebude. Slyšíš? Nebudu!“

Poslední slova zastihla Jessiku už mezi dveřmi. Pohodila hlavou a mrskla hezkými sukněmi jako projev vzdoru a nezávislosti. Neměla nejmenší chuť se hádat.

Taková drobná střetnutí byla na denním pořádku. Nesly je s sebou už jejich povahy, nanejvýš panovačné a sobecké. George Hurstwood mladší dával najevo ještě větší nedůtklivost a přepjatou citlivost,

pokud šlo o jeho osobní práva, a všem se snažil dávat jasně najevo, že je muž, kterému náleží mužské výsady, což byla ovšem u devatenáctiletého mladíka domněnka naprosto neopodstatněná a lichá.

Hurstwood měl autoritativní povahu a byl dost citlivý. Neobyčejně ho proto dráždilo, když viděl, že má nad lidmi kolem sebe stále menší moc a že jim stále méně rozumí.

Ted' mu takové maličkosti, jako návrh, aby odjeli do Waukeshy o něco dřív, ujasňovaly, jak na tom vlastně je. Vedení se mu vymykalo z rukou, ba naopak, sám byl veden. Když k tomu přistoupily ostré hádky a on si kromě snižování své autority měl nechat líbit ještě i nějaký popuzující morální kopanec, ironický úsměv či cynický výsměch, nemohl se už ovládnout. Propukal v něm stěží zadržovaný hněv a on by byl celou povedenou rodinku poslal nejradši k čertu. Připadalo mu, že mu nesnesitelně brzdí všechny snahy i možnosti.

Ačkoli se jeho žena pokoušela o revoltu, udržoval si stále zdání hlavy rodiny. Manželčiny špatné nálady a otevřená opozice byly založeny na pocitu, že si to může dovolit. Neměla v rukou žádný důkaz, který by její chování ospravedlňoval, nevěděla o ničem, co by jí k němu poskytovalo právo a omluvu. To bylo ostatně to jediné, co chybělo, aby zdánlivě bezdůvodná nespokojenost dostala pevný podklad. Jasný doklad o jediném provinění, jehož by se dopustil, to byl onen chladný dech, který stačil, aby se z nízkých mračen podezření spustil liják hněvu.

Jistý náznak toho, že Hurstwood provádí nějaké nepravosti, se už objevil. Několik dní potom, co s Carrie podnikl onu projížďku na západ po Washingtonově bulváru, potkal paní Hurstwoodovou před domem doktor Beale, hezký lékař, který bydlel v sousedství. Doktor jel tehdy po téže třídě proti nim a poznal Hurstwooda, avšak uvědomil si to, až když se minuli. Kdo byla dáma po jeho boku, nebyl si jist. Nevěděl, zda to byla Hurstwoodova žena nebo dcera.

„Pročpak se nezastavíte se svým známým na kus řeči, když ho potkáte na vyjíždce?“ vyčetl jí žertem.

„I zastavím, když ho ovšem uvidím. Kdepak jste mě potkal?“

„Na Washingtonově bulváru,“ odpověděl a očekával, že se jí v očích rozžehne okamžitá vzpomínka.

Zavrtěla hlavou.

„Ale ano. Blízko Hoynovy avenue. Jela jste s manželem.“

„To jste se určitě zmýlil,“ řekla. Tu si však uvědomila, jakou roli tu hraje její muž, a ihned v ní začalo klíčit nové podezření. Nedala to však ničím najevo.

„Určitě jsem poznal pana manžela,“ pokračoval. „O vás jsem si nebyl tak jist. Možná že to byla vaše dcera.“

„Nejspíš ano,“ řekla. Dobře věděla, že to není pravda, protože Jessika byla celé týdny pořád jenom s ní. Vzpamatovala se však a pokoušela se z doktora vytáhnout nějaké podrobnosti.

„Bylo to odpoledne?“ zeptala se lstivě a předstírala, že si už začíná vzpomínat.

„Ano, asi ve dvě nebo ve tři.“

„Tak to byla určitě Jessika,“ prohlásila paní Hurstwoodová. Nechtěla, aby se zdálo, že té příhodě přikládá nějaký zvláštní význam.

Doktor si sice pomyslel své, ale přestal o věci hovořit, jako by to za další řeči nestálo, aspoň pokud jde o něho.

Paní Hurstwoodová o té drobné informaci hodně přemýšlela po řadu následujících hodin, ba dní. Pevně věřila, že doktor skutečně viděl jejího muže, který si pravděpodobně vyjel s nějakou jinou ženou, a jí ovšem tvrdil, co má práce. Pak si se vzrůstajícím hněvem vzpomínala, jak často už odmítl jít s ní někam do společnosti nebo na návštěvu, účastnit se s ní těch společenských radovánek, které jejímu životu přinášely jediné rozptýlení. Viděli ho v divadle s lidmi, o kterých prohlašoval, že to jsou Moyovi přátelé. Ted' byl zase spatřen na vyjíždě a určitě bude mít po ruce opět nějakou výmluvu. Třeba se stýká i s jinými lidmi, o kterých ona nic neví. A proč by měl být zrovna v poslední době tak zapražený? Proč tak

zlhostejněl? Už takových šest neděl je strašně popudlivý, nejradši se zvedne a vypadne, ať už je doma klid nebo ne. Proč?

Ještě rozechvěleji si uvědomovala, že teď se už na ni nikdy nepodívá s tím uspokojením a oceněním v očích jako dřív. Když už nechá stranou jiné věci, zřejmě už je pro něho stará a nezajímavá. Snad si všiml jejích vrásek. Uvádá, a on se zatím honosí svou elegancí a svěžestí. Stále ještě má zájem o světské radovánky, zatímco ona – ani nedomyslela. Pocítila celou hořkost a tíhu situace a začala ho z té duše nenávidět.

Tato příhoda neměla tehdy žádné následky. Zdálo se jí, že není dost průkazná k tomu, aby o ní začala mluvit. Ovzduší jenom houstlo nedůvěrou a rozladěním a tu a tam se sráželo v přehánkách podrážděných slovních pŕetek, oživených záblesky zloby. Ta záležitost s odjezdem do Waukeshy byla jenom pokračováním celého řetězu událostí stejného rázu.

Den nato, co Carrie hrála v Averyho sále, šla se paní Hurstwoodová s Jessikou podívat na dostihy. Doprovázela je jeden známý mladík, Bart Taylor, syn místního obchodníka s nábytkem.

Vyjeli brzy a náhodou se setkali s několika Hurstwoodovými přáteli, vesměs členy lóže Losů. Dva z nich byli minulý večer v divadle. Na představení by však nikdy nebyla přišla řeč, kdyby si mladý Taylor nezabral Jessiku výlučně pro sebe a neupoutal celou její pozornost. To umožnilo paní Hurstwoodové přeměnit v několika případech letmou výměnu pozdravů se známými v kratší rozhovor a kratší rozhovor s přáteli prodloužit. Od jednoho z těch, kteří se s ní chtěli jenom zběžně pozdravit, se dověděla onu zajímavou novinku.

„Škoda, že jste se nepřišla podívat na ten náš včerejší podnik,“ řekl. Měl na sobě sportovní šaty nejmodernějšího střihu a přes rameno triedr.

„Ano?“ odpověděla s otázkou v hlase, zvědavá, proč jí takovým tónem vyčítá, že nebyla na něčem, o čem neměla vůbec tušení. Už

měla na rtech otázku: „Jaký podnik?“ tu však dodal: „Viděl jsem tam pana manžela.“

Její údiv se ihned změnil v mnohem určitější pocit podezření.

„Opravdu?“ zeptala se opatrně. „Bylo to pěkné? Neřekl mi o tom dohromady nic.“

„Velmi pěkné. Bylo to skutečně snad nejlepší ochotnické představení, jaké jsem viděl. Zvláště jedna herečka nás všechny přímo udivila.“

„To je zajímavé,“ řekla paní Hurstwoodová.

„Opravdu škoda, že jste nemohla přijít. Zarmoutilo mě, když jsem slyšel, že vám není dobře.“

Že jí není dobře! Div po něm ta slova v ustrnutí neopakovala. Potlačila však přece touhu popřít to a vyptat se na všechno a chraptivě přisvědčila: „Je mi to velmi líto.“

„Zdá se, že tu dnes bude spousta lidí, že?“ poznamenal známý, a přešel tak k jinému tématu.

Byla by se ráda vyptávala dál, ale už se k tomu nenaskytl příležitost. V tu chvíli měla v hlavě naprostý zmatek. Prahla po tom, aby si to mohla v klidu rozmyslet, a prahla dovědět se, co měl manžel za lubem, když prohlašoval, že jí není dobře, když to vůbec nebylo pravda. Zase jednou nestál o to, aby šla s ním, zase ty výmluvy! Rozhodla se, že musí zjistit víc.

„Byl jste včera taky v divadle?“ zeptala se jiného Hurstwoodová přítele, který ji v její lóži pozdravil.

„Ano, ale vás jsem tam neviděl.“

„Nebylo mi dobře,“ vysvětlovala.

„Pan manžel mi říkal,“ přisvědčil. „Byl to opravdu pěkný večer. Dopadlo to mnohem líp, než jsem čekal.“

„Bylo tam hodně lidí?“

„Nabito. Losům všechna čest. Zahlédl jsem tam spoustu vašich známých – paní Harrisonovou, paní Barnesovou, paní Collinsovou.“

„Tedy hotová společenská událost.“

„Skutečně. Mé paní se to velmi líbilo.“

Paní Hurstwoodová se kousla do rtu.

„Tak takhle se on chová,“ pomyslela si. „Namlouvá lidem, že jsem nemocná a že jsem s ním nemohla jít.“

Přemýšlela, proč asi chodí sám, bez ní. Za tím určitě něco vězí. Namáhala mozek, aby našla nějaký důvod.

Celé odpoledne myslela jenom na to, a když se Hurstwood večer vrátil domů, bažila zlobně po okamžitém vysvětlení a po pomstě. Chtěla vědět, co tohle jeho podivné chování znamená. Věděla určitě, že za tím vším, co slyšela, je něco víc, a hněvivá zvědavost se v ní mísila s nedůvěrou a se zbytky jejího ranního rozčilení. Chodila po domě jako bouřka, s temnými stíny kolem očí, se vztekle sevřenými, tvrdými rty.

Snadno však pochopíme, že Hurstwood se vrátil naopak v té nejružovější náladě. Jeho rozmluva a dohoda s Carrie ho přivedly do takového rozpoložení, že by se byl nejradši nahlas rozezpíval. Byl na sebe hrdý, hrdý na svůj úspěch, hrdý na Carrie. Chtělo se mu objímat celý svět a proti ženě necítil nejmenší zášť. Chtěl být milý, zapomenout na její přítomnost, žít stále v ovzduší mládí a radosti, které se k němu znovu vrátily.

Jeho dům mu teď připadal příjemný a pohodlný. V hale našel večerník, který tam služka položila a jeho žena zapoměla. Stůl v jídelně byl prostřený s úzkostlivou čistotou a sklenice a malovaný porcelán na něm jen zářily. Otevřenými dveřmi nahlédl do kuchyně, kde ve sporáku vesele praskal oheň, a příprava večeře byla v plném proudu. Venku na dvorku se syn George bavil se štěnětem, které si nedávno koupil, v salóne hrála Jessika na klavír a tóny rozpustilého valčíku naplňovaly každý koutek útulného domova. Zdálo se mu, že se všem zase vrátila dobrá nálada, že všichni mají rádi mládí a krásu, že všichni chtějí žertovat a radovat se. Všem kolem by byl rád řekl něco pěkného. Než odešel nahoru přečíst si v pohodlné lenošce noviny, vrhl na prostřený stůl a leštěný příborník pohled plný spokojenosti. Vzkročil do obývacího pokoje, z jehož otevřených

dveří bylo vidět na ulici, a našel tam svou ženu. Kartáčovala si vlasy, zahloubaná do svých myšlenek.

Vešel svižně dovnitř a měl v úmyslu laskavým slovem, ochotou a nějakým slibem zplášit napětí, pokud mezi nimi ještě nějaké zbylo. Žena však mlčela. Usadil se do velkého křesla, pohodlně se uvelebil, otevřel noviny a pustil se do čtení. Za chvíli se už srdečně smál velmi vtipnému líčení baseballového utkání mezi Chicagem a Detroitem.

Paní Hurstwoodová ho mezitím po očku pozorovala v zrcadle, které měla před sebou. Všimla si jeho radostné a spokojené nálady, jeho nedbalé elegance a usměvavého veselí, a to ji rozzlobilo ještě víc. Žasla, že se vůbec může opovážit chovat takhle v její přítomnosti po tom, jak cynicky ji zanedbává a přezírá. Takové chování mu ona ovšem trpět nebude. Měla tisíc chutí mu to všechno rovnou říci, a to hezky od plic, probojovat tuhle nechutnou záležitost až do konce a vydobýt si plné zadostiučinění. Blýskavý meč jejího svatého hněvu visel na velmi tenkém vlásku rozvahy.

Hurstwood zatím přišel na humornou historku o jakémsi venkovanovi, který se dostal do města a zapletl se v kartách s falešným hráčem. Hrozně se mu líbila a nakonec se zavrtěl a tiše se zachechtal. Byl by rád vzbudil zájem své ženy a přečetl jí to.

„Cha, cha,“ zasmál se potichu, jakoby pro sebe, „to je dobré!“

Paní Hurstwoodová se česala dál a neuznala ho za hodného jediného pohledu.

Znovu se zavrtěl a začel se do něčeho jiného. Cítil teď, že se jeho dobrá nálada musí nutně nějak projevit. Julie se asi stále ještě zlobí pro tu ranní mrzutost, ale to se dá lehko spravit. Nebyla sice v právu, jemu to však nevadí. Ať si třeba odjede do Waukeshy hned, když chce. Čím dřív, tím líp. Povájí to při nejbližší příležitosti a bude pokoj.

„Všimla sis,“ vytasil se nakonec s jistou zprávou, kterou našel v novinách, „že zavedli soudní proces s Illinoiskou ústřední dráhou, aby ji přinutili přeložit koleje od břehu jezera?“

Málem se dusila rozhořčením, ale přece jen se vzdala na drsné: „Ne.“

Hurstwood zbystřil sluch. V hlase se jí chvělo cosi velmi nebezpečného.

„Bylo by jen dobře, kdyby k tomu došlo,“ dodal napůl k sobě, napůl k ní, ačkoli vycítil, že tu není něco v pořádku. Z opatrnosti obrátil pozornost zase k novinám, ale potají pátral po každém zvuku, který by mu prozradil, co se děje.

Je jisté, že muž tak chytrý jako Hurstwood, tak vnímavý a citlivý k různým náznakům, obzvláště k těm, které spadaly do jeho vlastní myšlenkové sféry, by se nikdy nedopustil takové chyby, jaké se dopustil vůči své rozčilené ženě on, kdyby neměl hlavu, plnou myšlenek naprosto jiného rázu. Nebýt Carriiny lásky, nebýt jeho rozjařenosti, kterou vyvolal její slib, nebyl by viděl domov v tak příjemném světle. Vždyť toho večera nebyl nijak zvlášť příjemný a veselý. Stal se prostě obětí velkého omylu, a kdyby se byl vrátil v normálním stavu, brzy by si všiml pravého stavu věcí.

Ještě chvíli se obíral novinami, ale pak si uvědomil, že by měl všechno urovnat, ať tak či onak. Jeho žena zřejmě není ochotná uzavřít příměří po několika slovech. Proto tedy začal:

„Odkud má George toho psíka, co se s ním baví na dvorku?“

„Nevím,“ odpověděla příkře.

Položil noviny na kolena a zíral nečinně z okna. Nechtěl ztratit rozhavu. Hodlal být mírný a přátelský a najít několika otázkami cestu k nějaké smírné dohodě.

„Pročpak se tak zlobíš pro to ranní nedorozumění?“ zeptal se konečně. „Vždyť se přece nemusíme hádat. Víš, že můžeš odjet do Waukeshy, kdy se ti bude chtít.“

„To tak, aby sis tu mohl zůstat a vyhazovat si z kopýtka s jinou, co?“ zvolala paní Hurstwoodová. Prudce se k němu obrátila a ve tváři jí hrál zarytý a zlobný úsměšek.

Strnul, jako by dostal facku. Jeho domluvy i smířlivý postoj byly v mžiku tytam. Přešel rázně do obrany, protože honem nevěděl, co odpovědět.

„Jak to myslíš?“ zeptal se nakonec. Napřimil se a hleděl na tu chladnou, cílevědomou ženu před sebou, která si ho vůbec nevyšmála a pokračovala před zrcadlem ve své toaletě.

„Víš dobře, jak to myslím,“ řekla za chvíli, jako kdyby měla v zásobě bůhvíkolik informací, o kterých bylo zbytečné mluvit.

„To teda skutečně nevím,“ řekl tvrdě, avšak v nervózním střehu čekal, co přijde dál. Žena si počínala tak rázně, že ztrácel sebejistotu.

Neodpovídala.

„Hm,“ zamružel a naklonil hlavu na stranu. Takhle slabošsky se dosud nikdy nezachoval.

Hurstwoodová si všimla, jak nanicovatě to bylo gesto. Obrátila se k němu jako šelma, která se chystá seknout po něm podruhé.

„Ty peníze do Waukeshy chci mít zítra ráno,“ řekla.

Díval se na ni s úžasem. Ještě nikdy neměla v očích takovou chladnou, ocelovou rozhodnost, takový krutý a lhostejný pohled. Zjevně se dokonale ovládala, s naprostou jistotou a rozhodnuta vydobýt si na něm všechnu moc. Cítil, že na obraňuje příliš slabý. Musí přejít k protiútok.

„Jak si to představuješ?“ vyjel a vyskočil z křesla. „Ty je chceš mít zítra ráno! To bych rád věděl, co tě to dneska popadlo!“

„Nic mě nepopadlo!“ odsekla zuřivě. „Ty peníze tu zkrátka zítra budou. Pak si můžeš vyvádět, jak chceš.“

„Cože? Vyvádět? Nic ode mě nedostaneš. Co mají hergot ty tvoje narážky znamenat?“

„Kdes byl včera večer?“ odpověděla otázkou. Slova dopadala jako rány bičem. „S kým ses to projížděl po Washingtonově bulváru? S kým jsi to byl tenkrát v divadle, když tě George viděl? Myslíš, že jsem tak pitomá, abys mě mohl vodit za nos, jak se ti zlíbí? Myslíš, že já budu dřepět doma a poslušně polykat ty tvoje věčné výmluvy?“

A ty že si zatím budeš užívat a lidem vykládat, že já jsem s tebou nemohla jít? Uvědom si laskavě, že pokud jde o mě, máš s tím svým sekýrováním utrum. Ani mně, ani dětem nebudeš diktovat. My dva jsme spolu domluvili.“

„To všechno je lež,“ řekl Hurstwood, zahrnut do úzkých, a marně hledal jinou výmluvu.

„Že lež? Ale, ale,“ odpověděla prudce, ale znovu se ovládla. „Můžeš si tomu říkat, jak chceš, třeba lež, ale já vím svoje.“

„Říkám ti, že je to lež,“ bránil se ostrým, tlumeným hlasem. „Slídíš celé měsíce po několika mizerných záminkách, abys mě mohla z něčeho obvinít, a teď si myslíš, že je máš. Myslíš, že mi to vezme dech a ty že dostaneš vrch. Tak to tedy ne, to ti povídám. Dokud jsem v tomhle domě, jsem tu pánem já, a ani ty, ani nikdo jiný mi nebude poroučet, slyšíš?“

Blížil se k ní se zlověstným světlem v očích. Ten její chladný, výsměšný, přezíravý postoj k němu, její počínání, jako by už měla všechnu moc v rukou, to všechno způsobilo, že v jednu chvíli cítil, s jakou chutí by ji zaškrtil.

Zírala na něho jako rozzuřená krajta.

„Já ti nic neporoučím,“ odpověděla, „říkám ti jenom, co si přeju.“

Ta odpověď byla tak chladná, tak plná smělého vzdoru, že mu vzala vítr z plachet. Nemohl na ni zaútočit, nemohl na ní žádat důkazy. V jejím pohledu jako by zářila jistota, právo, připomínka toho, že veškerý jeho majetek byl připsán na její jméno. Připadal si jako nebezpečná, mohutná loď, jež se bezmocně kymácí a potácí bez plachet.

„A já ti říkám, že to nedostaneš,“ odsekl, když se trochu vzpamatoval.

„To uvidíme,“ řekla. „Zjistím si, jaká jsou moje práva. Když nechceš mluvit se mnou, budeš možná mluvit s mým advokátem.“

To by skvělý tah a neminul se účinkem. Hurstwood se dal na ústup. Byl poražen. Poznal, že nebojuje jenom proti lsti. Vycítil, že

stojí tváří v tvář pevnému rozhodnutí. Nevěděl, co říci. Najednou svět přestal být veselý. Hurstwood byl rozčilený, zoufalý, rozmrzlý. Co má dělat?

„Dělej, jak myslíš. Co se mám s tebou bavit,“ řekl nakonec a vyšel z pokoje.

23

Duše v bolestech – Konec jedné kapitoly

Ještě než se Carrie dostala domů, začaly se jí zmocňovat pochybnosti a obavy, které jdou vždycky ruku v ruce s nerozhodností. Marne si namlouvala, že její slib byl rozumný, že když jednou dala své slovo, musí ho dodržet. Ještě jednou si všechno rozmýšlela v Hurstwoodově nepřítomnosti a přišla na jisté drobné námitky, které ji při jeho vřelém naléhání nenapadly. Uvědomila si, jak divně asi vypadá, že dala souhlas k sňatku, ačkoli se vydávala za vdanou ženu. Leccos z toho, co pro ni Drouet udělal, jí vytanulo na mysl a teď, kdy ho měla beze slova opustit, připadalo jí to podlé. Vedlo se jí teď dobře a to je pro člověka, který se víceméně bojí světa, velmi důležitý pocit, z něhož se často rodí zvláštní, neočekávané názory. „Nevíš, co tě čeká. Ve světě se dějou hrozné věci. Lidi chodí po žebrotě. Ženy si zoufají. Nemůžeš vědět, co tě může potrefit. Vzpomeň si na dobu, kdy jsi mívala hlad. Drž se pevně toho, co máš.“

Podivné – k Hurstwoodovi ji to silně přitahovalo, ale příliš mu nerozuměla. Naslouchala mu, usmívala se, přisvědčovala mu, ale nakonec s ním nemohla přesto souhlasit. Bylo to způsobeno tím, že v sobě neměl dost síly, dost té vznešené vášně, která je schopna vyvrátit duši z kolejí, roztavit a sloučit všechny myšlenky a teorie v jedinou změť a zničit pro tu chvíli všechnu rozvahu. Téměř v každém člověku se jednou za život taková vznešená vášeň projeví, ale většinou patří k mládí a přispívá k úspěchu v lásce.

Hurstwood byl už starší muž a sotva se o něm mohlo říci, že v něm plane oheň mládí, ačkoli jeho vášeň byla prudká a nezkrotná. Nezkušenou dívku k němu dovedla přitahovat. Carrie si ovšem spíš jenom namlouvala, že ho miluje, skutečná láska to nebyla. U žen tomu tak bývá velmi často. Každá z nich má totiž v sobě sklon milovat a prahne po blaživém vědomí, že je milována. Touha po

někom, kdo by ji chránil, kdo by ji hýčkal, kdo by s ní cítil, je jedním z charakteristických znaků ženy. Spolu s přirozeným sklonem k citovosti jí tato touha často brání odmítnout. Vede ji k domněnce, že je zamilovaná.

Když přišla Carrie domů, převlékla se a dala do pořádku byt. Nikdy se neshodla se služebnou, pokud šlo o uspořádání nábytku. Děvče stavělo vytrvale jedno houpací křeslo do rohu a Carrie je se stejnou pravidelností odtamtud odtahovala. Dnes si však málem ani nevšimla, že stojí na špatném místě, tak byla zabraná do svých myšlenek. Byt ji zaměstnal až do pěti hodin, kdy se objevil Drouet. Byl rudý rozčilením a pevně rozhodnut dovědět se všechno o jejím poměru k Hurstwoodovi. Přemýšlel však o tom celý dlouhý den a měl už toho dost. Byl by to měl rád za sebou. Nepředvídal, že by se z toho vyvinulo něco vážného, a přece nevěděl, jak do toho. Když vešel dovnitř, houpala se Carrie v křesle u okna a dívala se ven.

„Proč ten spěch?“ zeptala se nevinně, unavená svým vlastním duševním bojem a udivená jeho chvatem a špatně skrývaným rozčilením.

Teď, v její přítomnosti, Drouet váhal a nevěděl, jak začít. Nebyl diplomat. Neuměl číst myšlenky a všímat si faktů.

„Kdys přišla domů?“ vyhrkl pošetile.

„Ach, asi před hodinou. Proč se ptáš?“

„Nebylas doma, když jsem se dopoledne vrátil,“ řekl, „tak jsem si myslel, žeš někam šla.“

„Ano,“ přisvědčila Carrie prostě. „Šla jsem se trochu projít.“

Pátravě se na ni díval. V takových záležitostech mu naprosto chyběl smysl pro důstojnost, ale přece jenom nevěděl, jak se do toho pustit. Pohlížel na ni tak upřeně, až se ho nakonec zeptala:

„Co se na mě tak díváš? Stalo se něco?“

„Ale nic,“ odpověděl, „jen tak přemýšlím.“

„Přemýšlíš o čem?“ zpovídala ho dál s úsměvem, zmatená jeho chováním.

„O ničem – o ničem důležitém.“

„Tak proč se tedy tak divně díváš?“

Drouet stál u toaletního stolku a stále na ni podivně upíral oči. Odložil klobouk a rukavice a pohrával si nervózně s toaletními předměty, které mu přišly do ruky. Zdráhal se uvěřit, že by tahle hezká žena měla prsty v něčem, co by pro něho bylo tak trapné. Velmi rád by byl slyšel, že je koneckonců všechno v pořádku. To, co mu řekla služka, mu však přece jen vrtalo hlavou. Chtěl rozetnout situaci nějakou jednoznačnou poznámkou, nic ho však nenapadlo.

„Kam jsi to ráno šla?“ zeptal se nakonec chabě.

„No přece na procházku,“ odpověděla.

„Vážně?“ ptal se dál.

„No jistě. Proč se ptáš.“

Začala tušit, že se asi něco dověděl. Ihned se stáhla do obrany. Trochu zbledla.

„Myslel jsem, že jsi třeba nešla na procházku,“ řekl. Obcházel zbytečně kolem horké kaše.

Carrie se na něho pátravě podívala a tu se jí začala vracet odvaha. Poznala, že on sám je v rozpacích, a ženskou intuicí vytušila, že není důvod k nějakému poplachu.

„Co to prosím tě povídáš?“ řekla a svraštila hezké čelo. „Chováš se dneska tak divně.“

„Však mi taky je divně,“ přiznal.

Chvíli se na sebe dívali a potom se zoufalý Drouet vytasil s tím, co ho trápilo.

„Co je mezi tebou a Hurstwoodem?“ zeptal se jí.

„Mezi mnou a Hurstwoodem – jak to myslíš?“

„Copak tady nebyl pečený vařený, když jsem byl pryč?“

„Pečený vařený?“ opakovala Carrie s pocitem viny. „To tedy ne. Ale co tím proboha myslíš?“

„Kdosi mi říkal, že jste si spolu nejednou vyjeli a že sem chodil každý večer.“

„Hloupost,“ bránila se Carrie. „To není pravda. Kdo ti to nakukal?“ Krvavě se zarděla až po kořínky vlasů. Drouet jí však neviděl dobře do tváře, protože v pokoji bylo šero. Když se Carrie hájila a všechno popírala, vracela se mu zase sebedůvěra.

„Jeden známý,“ odpověděl. „Tak určitě to není pravda?“

„Namouduši,“ ujišťovala ho Carrie. „Víš sám dobře, jak často sem chodil.“

Drouet se odmlčel a chvíli přemýšlel.

„Já vím jen to, co jste mi řekli,“ prohodil potom.

Přecházel neklidně po pokoji a Carrie ho pozorovala plná zmatku.

„Vím dobře, že já jsem ti nic takového neříkala,“ pokračovala, když se trochu vzchopila.

„Být tebou,“ vykládal Drouet a nevěnoval pozornost jejím posledním slovům, „tak bych si s ním nezačínal. Víš přece, že je to ženatý člověk.“

„Kdo – kdo že je ženatý člověk?“ Slova ji dusila v hrdle.

„No přece Hurstwood,“ odpověděl Drouet. Pozoroval, jaký budou mít jeho slova účinek, a cítil, že jí zasadil citelnou ránu.

„Hurstwood!“ vykřikla Carrie a vyskočila. Tato novina způsobila, že chvíli střídavě rudla a bledla. Třeštila oči, napůl omámená.

„Kdo ti to řekl?“ ptala se, zapomínajíc, že tento její zájem je naprosto nemístný a velmi jí přitěžuje.

„Prostě to vím. Vím to už dávno,“ odpověděl.

Marně si v hlavě rovnala myšlenky. Byl na ni trapný pohled, rodily se v ní však pocity, které měly velmi daleko k malodušné zbabělosti.

„Já myslel, že jsem ti to řekl,“ dodal.

„Ne, neřekl,“ vybuchla. Hlas se jí náhle vrátil. „Nic takového jsi mi neřekl.“

Drouet ji poslouchal celý užaslý. Tohle bylo něco nového.

„Já myslel, že ano,“ pravil.

Carrie se strnule zadívala před sebe a potom přešla k oknu.

„Po tom, co jsem pro tebe udělal, sis s ním neměla nic začínat,“ řekl uraženým tónem.

„Ty!“ zvolala Carrie, „ty! Cos ty pro mě prosím tě udělal!“

V mozku se jí honily protichůdné pocity – stud nad tím, že byla prozrazena, stud nad Hurstwoodovou proradností, hněv nad Drouetovým klamem, nad tím, do jaké trapné situace ji dostal. Tu si jasně uvědomila jednu věc: byla to jeho vina. O tom nebylo pochyb. Proč přivedl Hurstwooda, ženatého muže – a ani se o tom nezmínil? Na Hurstwoodově proradnosti teď nezáleží, ale proč ji s ním seznamoval? Proč ji nevaroval? A teď tu stojí, vinen tím ostudným zneužitím důvěry, a mluví o tom, co pro ni udělal!

„No to je pěkné,“ zvolal Drouet, který si vůbec nevšiml, jaký požár svou poznámkou roznítil. „Myslím, že dost.“

„Že dost?“ odsekla. „Podvedl jsi mě. Tos udělal. Vodil jsi sem pod falešnými záminkami své přátele. Udělal jsi ze mě – och,“ a tu se jí hlas zlomil a zoufale zalomila rukama.

„Nevím, co to s tím má co dělat,“ řekl užasle Drouet.

„To se ví,“ odpověděla, sbírajíc se trochu a zatínajíc zuby. „To se ví, že to nevíš. Ty nevíš vůbec nic. Proč jsi mi to neřekl hned? Tos mě musel nechat na omylu, až už bylo pozdě. A teď za mnou přílezeš se svou novinkou a mluvíš o tom, cos pro mě udělal!“

Droueta nikdy ani ve snu nenapadlo, že se jí v povaze skrývají i takové stránky. Třásla se rozčilením, oči jí blýskaly, rty se jí chvěly. Celým tělem prožívala své pokoření a vyjadřovala svůj hněv.

„Kdo za tebou přilezl?“ ptal se. Uvědomoval si poněkud svou chybu, ale byl si jist, že se mu děje křivda.

„Ty,“ zadupala Carrie. „Zbabělec jsi, hrozný, nafoukaný zbabělec. Kdybys byl aspoň trochu muž, ani by tě nenapadlo něco takového provést.“

Vytřeštil oči.

„Já že jsem zbabělec?“ užasl. „A vůbec, jak to, že si vycházíš ven s jinými?“

„Já si vycházím ven s jinými!“ zvolala Carrie. „Víš sám nejlíp s kým. Vyšla jsem si s Hurstwoodem, ale čím je to vina? Copak jsi ho nepřivedl ty? Sám jsi mu říkal, aby sem chodil a vzal mě trochu ven. A teď, když je po všem, přijdeš a řekneš mi, že jsem s ním neměla chodit, že je to ženatý člověk.“

Po těch dvou slovech se zarazila a zalomila rukama. Vědomí Hurstwoodovy zrady jí projelo srdcem jako dýka.

„Ach,“ zavzlykala, „ach bože!“ Obdivuhodně se ovládala, její oči zůstaly suché.

„Mě ovšem ve snu nenapadlo, že se s ním budeš vážně špacírovat, až budu pryč,“ bránil se Drouet.

„Nenapadlo tě!“ vybuchla Carrie, do hloubi duše rozlícená jeho zvláštním postojem k věci. „No ovšem, tebe to nenapadlo. Tys myslel jenom na svoje vlastní potěšení. Chtěl sis ze mě udělat hračku. Tak já ti teda ukážu, že ses šeredně zmýlil. Nechci s tebou už nic mít. Můžeš si vzít ty svoje krámy a nechat si je.“ Odepnula malou brož, kterou jí dal, mrštila jí na podlahu a začala pobíhat po pokoji, jako by si dávala dohromady věci, které jí patřily.

Droueta to velmi rozzlobilo, ale taky tím víc ohromilo. Díval se na ni pln úžasu a potom řekl:

„Nevím, co se tak rozčiluješ. Jsem přece úplně v právu. Po tom všem, co jsem pro tebe udělal, jsi neměla nic špatného provádět.“

„Cos pro mě udělal?“ ptala se rozpálená Carrie, hlavu vztyčenou, rty pootevřené.

„Já si myslím, že dost,“ řekl a rozhlížel se kolem. „Dal jsem ti šatů, kolik sis zámamula, či ne? Bral jsem tě všude, kam se ti zlíbilo. Měla ses stejně dobře jako já, snad ještě líp.“

Ať už měla Carrie své chyby, nevděčná nebyla. Pokud byla s to si prokázané dobrodiní uvědomit, vážila si ho. Nevěděla honem, jak na tohle odpovědět, její hněv se však neutišil. Cítila, že ji Drouet neodčinitelně urazil.

„Prosila jsem se tě?“ odsekla mu.

„No, já jsem ti dával a ty jsi brala,“ řekl Drouet.

„Mluvíš, jako bych tě k tomu nutila,“ pokračovala. „Stojíš tu jak sloup a všechno mi vyčítáš. Nepotřebuju tu tvou veteš. Já si to nenechám. Vem si všechno třeba hned a dělej si s tím, co chceš. Nezůstanu tu už ani minutu.“

„No to je krása!“ řekl. Stoupal v něm hněv nad ztrátou, která mu hrozila. „Všeho si pěkně užít, a pak mi vynadat a vzít roha. To dokáže jenom ženská. Vzal jsem si tě k sobě, když jsi byla jako kostelní myš, a potom si přijde druhý a já už ti najednou nejsem dost dobrý. Vždycky jsem tušil, že to takhle dopadne.“

Byl doopravdy uražený tím, jak s ním zachází, a nevěděl, jak by si zjednal spravedlnost.

„To není pravda,“ bránila se Carrie, „a neodcházím s žádným druhým. Zachoval ses hrozně podle a ukvapeně. Nenávidím tě, slyšíš, a už s tebou nezůstanu ani okamžik. Jsi hrozný, hanebný –“ zaváhala a nedopověděla, „jinak bys nemohl takhle jednat.“

Našla klobouk a přes svoje malé večerní šaty si oblékla kabátek. Několik pramenů vlnitých vlasů se jí uvolnilo zpod stužek na spáncích a poletovalo jí kolem rozpálených, rudých tváří. Byla do nepřičetnosti rozčilená a sklíčená žalem. Velké oči měla plné bolestných slz, víčka jí však ještě nezvlhla. Byla zoufalá a bezradná, jednala bez cíle a neúčelně a neměla sebemenší představu o tom, jak to všechno skončí.

„Tak takhle to dopadá,“ řekl Drouet. „Spakovat se a zmizet. To už přestává všechno. Sázím se, žeš opravdu s tím Hurstwoodem něco měla, jinak bys takhle nevyváděla. Já tenhle byt nepotřebuju. Kvůli mně se stěhovat nemusíš. Pro mě za mě si ho nech, ale zachovala ses ke mně setsakramentsky ošklivě.“

„Nebudu už s tebou žít,“ řekla Carrie. „Za nic na světě. Co jsi tu, jen se naparuješ.“

„Vždyť to není pravda,“ odporoval.

Zamířila ke dveřím.

Vyskočil a postavil se jí do cesty. „Kam jdeš?“ ptal se.

„Pust' mě,“ žádala.

„Kam jdeš?“ opakoval.

Bylo mu jí především líto, a když ji teď viděl odcházet kdovíkam, přes všechno utrpené příkoří ho to dojímalo.

Carrie jen beze slova vzala za kliku.

Napětí situace ji však už zmáhalo. Udělala ještě jeden marný pokus a pak se rozvzlykala.

„No tak, buď rozumná, kočičko,“ uklidňoval ji Drouet. „Proč bys takhle zbrkle utíkala? Vždyť nemáš kam jít. Zůstaň pěkně tady a seber se. Nebudu tě svou přítomností obtěžovat. Hned odejdu.“

Carrie přešla s pláčem ode dveří k oknu. Byla tak zničená, že nemohla ani promluvit.

„Bud' přece rozumná,“ pokračoval. „Nebudu tě tu zdržovat. Když chceš, můžeš jít, ale proč by sis všechno ještě nerozmyslela? Ví bůh, že ti bránit nebudu.“

Odpovědi se nedočkal. Jeho domluvy však způsobily, že se pomalu uklidňovala.

„Jen tu hezky zůstaň a já půjdu,“ dodal nakonec.

Carrie ho poslouchala se smíšenými pocity. Neměla příliš vyvinutou schopnost logicky uvažovat a i o tu špetku byla její mysl tím otřesem připravena. Jedna bolestná myšlenka stíhala druhou. Vlastní nespravedlnost, křivda, kterou na ní spáchali Hurstwood i Drouet, jejich laskavost a vlídnost, strach, neudržitelnost současného stavu věcí, kdy jí tyhle pokoje vlastně nepatřily, zhoubný účinek, jaký ta hádka měla na její city, to všechno dohromady z ní udělalo uzlíček podrážděných nervů – malou, bouří zmítanou loďku bez kotvy, vydanou napospas moři.

„Poslyš,“ řekl Drouet po chvíli – dostal nový nápad. Pokročil k ní a položil jí ruku na rameno.

„Nedotýkej se mě,“ zvolala Carrie a ucukla, ale kapesník stále tiskla k očím.

„Nemysli už na naši hádku. Zapomeň na to. Zůstaneš tu v každém případě do konce měsíce a rozmyslíš si, co podniknout. Co tomu říkáš?“

Carrie neodpověděla.

„Bude to to nejlepší, co můžeš udělat,“ domlouval jí. „Nemá cenu, abys odtud hned teď utíkala. Nemáš kam jít.“ Stále neodpovídala.

„Jestli s tím souhlasíš, necháme zatím všechno být a já odejdu.“

Carrie trochu oddálila kapesník od očí a zahleděla se z okna.

„Jsi pro?“ ptal se.

Stále žádná odpověď.

„Jsi pro?“ opakoval.

Upírala jen prázdný pohled dolů na ulici.

„Tak co,“ naléhal, „pověz, souhlasíš s tím?“

„Já nevím,“ hlesla Carrie tiše, donucena odpovědět.

„Slib mi, že to tak uděláš,“ řekl, „a přestaneme o tom mluvit. Bude to pro tebe to nejlepší řešení.“

Carrie ho slyšela, nemohla se však vzchopit ke kloudné odpovědi. Cítila, že to myslí dobře a že jeho zájem o ni nijak neochabl. Ozvalo se v ní cosi jako lítost. Byla v naprosto beznadějném stavu.

Pokud šlo o Doueta, jeho postoj byl postojem žárlivého milence. Jeho pocity byly směsicí hněvu a zklamání, bolesti nad ztrátou Carrie, ponížení z porážky. Chtěl pro sebe jen to, na co měl právo, a měl přece taky právo na to, aby Carrie zůstala a on jí její poklesek mohl dát pocítit.

„Zůstaneš?“ ptal se znovu.

„Ještě uvidím,“ odpověděla Carrie.

Celá záležitost tím zůstala nevyřešená, ale přece jen to byl pokrok. Snad by stačilo jenom se nějak domluvit a bylo by po hádce. Carrie se styděla a Drouet byl uražený. Předstíral, že si musí sbalit do kufříku nějaké věci.

Carrie ho po očku pozorovala a napadaly ji lecjaké rozumné myšlenky. Udělal chybu, to je pravda, ale co ona sama? Přes svůj

egoismus to je laskavý, hodný člověk. Během celé té hádky neřekl nic zvlášť hrubého. Hurstwood je proti němu daleko prohnanější. Předstíral tolik citu, tolik vášně, a zatím ji stále jen obelhával. Ta mužská proradnost! A ona ho milovala. Ten to u ní nadobro prohrál. Už ho nechce ani vidět. Pošle mu dopis a napíše, co si o něm myslí. Co si však potom počne? Tady je tenhle byt a Drouet, který ji prosí, aby zůstala. Zřejmě by se mohlo všechno vrátit do starých kolejí, jen kdyby se tohle nějak urovnalo. Bylo by to lepší než ulice, lepší, než aby neměla kam složit hlavu.

O tom všem uvažovala, zatímco se Drouet přehraboval v zásuvkách, shledával límce a dlouho a usilovně pátral po jakémsi knoflíčku od košile. Nijak s tím nespěchal. Cítil, že ho to ke Carrie stále přitahuje a že to hned tak neskončí. Nechtěl se smířit s tím, že by jeho odchodem z bytu naráz všechno skončilo. Musí se najít nějaké východisko, něco, co by ji přesvědčilo o tom, že má pravdu on a ona že jednala nespravedlivě, něco, co by zajistilo smír a odstranilo Hurstwooda navždy z cesty. Bože, když si pomyslí, jak byl ten člověk falešný, všechno v něm vře.

„Chceš to snad zkusit někde u divadla?“ zeptal se jí po chvíli mlčení.

Byl zvědav, co chce podniknout.

„Nevím ještě, co udělám,“ odpověděla.

„Jestli ano, snad bych ti mohl nějak pomoci. Mám v té branži spoustu známých.“

Neodpovídala.

„Ne abys odtud odešla a potloukala se někde bez peněz. Musíš mi dovolit, abych ti pomohl. Není tak snadné postavit se tu na vlastní nohy.“

Carrie se jen houpala ve svém křesle.

„Nerad bych, aby ses nějak těžce probíjela.“

Chvíli si zase hleděl nějakých drobností a Carrie se houpala dál.

„Proč se mi se vším nesvěříš? Vždyť se mužem smířit,“ řekl za chvíli. „Na Hurstwoodovi ti přece doopravdy nezáleží, nebo snad ano?“

„Už zase začínáš?“ zarazila ho Carrie. „Všechno je to přece tvoje vina.“

„To snad ne,“ bránil se.

„Ale ano, taky,“ trvala na svém. „Neměl jsi mi nikdy nic takového říkat.“

„Ale neměla jsi s ním nic, že ne?“ pátral Drouet, který toužil pro klid duše, aby to sama výslovně popřela.

„O tom nebudeme mluvit,“ řekla Carrie. Ten směšný obrat v jejich jednání o příměří se jí trapně dotkl.

„Jakou to má cenu se takhle chovat, kočičko?“ naléhal na ni. Nechal práce a s významným gestem k ní napřáhl ruku. „Aspoň bys mi mohla říct, na čem jsem.“

„Nic ti nepovím,“ vzdorovala Carrie. Úlevu nacházela jenom v hněvu. „Všechno, co se stalo, je tvoje vina.“

„Tak ti na něm přece jen záleží?“ vybuchl Drouet prudce a nadobro nechal balení.

„Proboha, přestaň!“ vykřikla Carrie.

„Dobrá, nenechám ze sebe dělat blázna,“ zvolal Drouet. „Můžeš se s ním milkovat, jak je libo, ale mě za nos vodit nebudeš. Řekni mi to, nebo si to nech pro sebe, jak si přeješ. Ale šaška ti už dělat nebudu!“

Vstrčil do kufříku posledních pár věcí, které si připravil, a vztekle ho zaklapl. Potom sebral kabát, který si předtím sundal, popadl rukavice a vyrazil ke dveřím.

„A ty si táhni třeba ke všem čertům, mně už je to fuk,“ řekl, když došel ke dveřím. „Nejsem přece žádnéj hej nebo počkej.“ Otevřel prudce dveře a stejně vztekle je za sebou přibouchl.

Carrie to poslouchala u své vyhlídky, nesmírně překvapena tím náhlým výbuchem. Skoro nevěřila uším – byl přece vždycky takový dobrák, tak hodný. Nemohla pochopit, z čeho tryskají lidské vášně. Opravdový plamen lásky je nesmírně jemná věc. Bliká jako bludička, lákající do pohádkových krajin rozkoše. Někdy se však rozhoří jako pec. A je to často žárlivost, z níž čerpá svou potravu.

24

Troud shoří na popel – Tvář za oknem

Ten večer zůstal Hurstwood v městě. Když skončil práci, šel se vyspat do Palmerova hotelu. Byl horečně rozčilený. Počínání jeho ženy nad ním viselo jako temný mrak, který hrozil zahalit celou jeho budoucnost. Nebyl sice jist, jak dalece má dát na její hrozbu, ale věděl určitě, že ho čekají strašně nepříjemné oplétačky, jestliže si bude Julie chtít prosadit svou. Ta dovedla jít tvrdošijně za svým cílem a teď nad ním vyhrála ve velmi důležité bitvě. Co z toho bude? Přecházel nervózně po malé kanceláři a později po pokoji v hotelu, přemýšlel a přemýšlel, ale stále nemohl dojít k žádnému závěru.

Paní Hurstwoodová se naproti tomu rozhodla neztrácet nečinností své výhodné postavení. Teď, kdy ho vlastně zahrnala do úzkých, si chtěla klást požadavky. Jestliže se jim podvolí, stane se napříště její slovo zákonem. Bud' jí bude poslušně klopit peníze, které teď na něm bude pravidelně žádat, nebo mu pořádně zatopí. Nezáleželo jí na tom, co je s ním. Bylo jí vlastně úplně jedno, jestli ještě vůbec přijde domů, nebo ne. Bez něho je to doma beztak mnohem příjemnější a ona si aspoň bude moci dělat, co se jí zachce, a nebude se muset s nikým dohadovat. Hodlala se teď poradit s advokátem a najmout si detektiva. Chtěla si hned zjistit, jaké výhody může získat.

Hurstwood chodil sem tam a v duchu zkoumal své postavení. „Majetek je připsán na její jméno,“ opakoval si neustále. „To bylo ale šílenství. Aby do toho hrom! To byl pitomý nápad!“

Myslel taky na své ředitelské postavení. „Jestli ta ženská ztropí skandál, tak o místo přijdu. Když se moje jméno objeví v novinách, tak se s ním můžu rozloučit. A co moji známí?“ Sotva si pomyslel, jaké řeči by její jednání vyvolalo, jeho zlost ještě vzrostla. Co by o tom asi psaly noviny? Každý, koho zná, by nad tím kroutil hlavou.

Musel by vysvětlovat, popírat a kolovalo by o něm plno klepů. A pak by přišel Moy, vyjednával by s ním a on by musel platit jako mourovatý.

Jak o tom uvažoval, naskočilo mu kolem očí mnoho drobných vrásek a na čele mu vyvstal pot. Neviděl žádné východisko – žádná zadní vrátka mu nezůstala.

Do toho mu hlavou bleskla myšlenka na Carrie a na jejich úmluvu o sobotě. Když se to teď všechno takhle zapletlo, nedělal si s tím velkou starost. Byl to jediný příjemný ostrůvek v celém tom moři nesnází. Nějak se to už zařídí, vždyť Carrie ráda počká, bude-li to nutné. Uvidí, jak se zítra věci vyvinou, a potom si s ní promluví. Sejdou se jako obyčejně. Viděl jen její hezkou tvářičku a štíhlou postavu a litoval, že v životě není všechno uspořádáno tak, aby radost, kterou u ní našel, mohla trvat věčně. Oč by to bylo krásnější! Pak se rozpomněl na hrozbu své ženy a na čele mu znovu vyskočily vrásky a pot.

Ráno odešel z hotelu do kanceláře a prohlédl si poštu, ale kromě běžných věcí v ní nic nebylo. Měl nejasné tušení, že by něco mohlo přijít touto cestou, a velmi se mu ulevilo, když v žádné obálce nenašel nic podezřelého. Začala se mu vracet chuť k jídlu, na které před příchodem do kanceláře ani nepomyslel, a tak se rozhodl, že si nejdřív zaskočí do Grand Pacifiku na šálek kávy a pár housek a pak se teprve vydá do parku na schůzku s Carrie. Nebezpečí se sice nezmenšilo, ale zatím se ještě nijak neprojevalo. V tomto případě žádné zprávy znamenaly dobré zprávy. Kdyby jen měl dost času na rozmyšlenou, na něco by se snad přišlo. Tahle záležitost určitě, docela určitě neskončí katastrofou. Jistě najde nějaké východisko.

Ale když pak v parku čekal a čekal a Carrie nepřicházela, začal zase klesat na mysli. Seděl na svém oblíbeném místě snad přes hodinu, potom se zvedl a začal neklidně přecházet. Že by ji něco zdrželo? Nevypátrala ji snad jeho žena? To jistě ne. Droueta nebral vůbec v úvahu a ani ho nenapadlo znepokojoval se tím, zda snad on

na něco nepřišel. Zatímco takto přemýšlel, jeho neklid vzrůstal. Pak si řekl, že se třeba nic vážného nestalo. Prostě se dnes dopoledne nemohla uvolnit. Proto mu taky nemohla dát předem zprávu. Jistě dnes od ní dostane dopis. Možná že už leží na stole a čeká na něho. Hned se po něm podívá.

Po chvíli se vzdal a vydal se smutně na stanici tramvaje v Madisonově ulici. Jasně modrá obloha se zatím zatáhla malými beránky, které zakryly slunce, a to jeho náladu ještě zhoršilo. Vítr se obrátil na východ, a než se Hurstwood dostal do kanceláře, vypadalo to, že bude celé odpoledne pršet.

Vešel dovnitř, prohlédl si dopisy, ale od Carrie tam nic nebylo. Naštěstí ani od jeho ženy. Děkoval své hvězdě, že není nucen zabývat se tou věcí zrovna teď, kdy potřebuje tolik přemýšlet. Zase přecházel po místnosti a předstíral, že je ve své obvyklé míře, ale v nitru cítil nevýslovnou úzkost.

V půl druhé šel k Rectorovi na oběd, a když se vrátil, čekal na něho poslíček. Pohlédl na hochu pln neklidu.

„Mám prý počkat na odpověď,“ hlásil chlapec.

Hurstwood poznal ženino písmo. Roztrhl obálku a četl, aniž přitom pohnul brvou. Dopis začínal naprosto formálně a celý byl stylizován velmi ostře a chladně.

„Ihned mi pošli peníze, o které jsem Tě žádala. Potřebuji je, abych mohla uskutečnit své plány. Domů chodit nemusíš, jestli se Ti nechce. Mně je to úplně jedno. Peníze však naprosto nutně potřebuji. Neodkládej to tedy a pošli je ihned po tom chlapci.“

Dočetl a zůstal stát s psaním v ruce. Její drzost mu brala dech a vyburcovala ho také k hněvu. Lomcovala jím vzpoura. V první chvíli měl tisíc chutí napsat jí místo odpovědi jenom: „Táhni k čertu!“ Zůstal však jen při tom, že řekl chlapci, aby na odpověď nečekal. Pak se posadil do křesla, zahleděl se nepřítomně před sebe a uvažoval o tom, co si nadrobil. Co asi ta zatracená ženská podnikne? Bude ho chtít zastrašit a podrobit si ho? Půjde za ní a vyřídí si to

s ní, ano, to bude nejlepší. Panička si troufá už příliš. To byly jeho první myšlenky.

Později se však znovu ozvala jeho stará opatrnost. Něco se musí podniknout. Blíží se rozhodnutí a ona jistě nesloží ruce v klín. Znal ji až moc dobře a věděl, že když si jednou vezme něco do hlavy, jde za tím až do konce. Nejspíš to dá hned advokátovi.

„Vem ji čert!“ cedil potichu skrze zuby. „Jestli bude dělat brikule, uvidí, zač je toho loket. Tenhle tón změni, i kdybych měl použít násilí!“

Vstal z křesla a šel se podívat ven na ulici. Začalo vytrvale mžít. Chodci si zvedli límce a ohrnuli si záložky u kalhot. Lidé, kteří neměli deštník, strkali ruce do kapes. Deštníky se otevřely. Ulice vypadala jako moře kulatých, černých hedvábných střech, které na sebe narážely, houपालy se a pluly sem tam. Kolem hlučně drkotaly proudy nákladních vozů a každý hledal ochranu před deštěm, kde se dalo. Sotva si toho obrazu všiml. V duchu se stále hádal se ženou a žádal ji, aby změnila své chování k němu, jestli si chce zachovat zdravou kůži.

Ve čtyři přišel další dopis, ve kterém stálo, že nepřijdou-li ty peníze ještě ten večer, bude věc nazítří oznámena firmě Fitzgerald a Moy a podniknou se další kroky.

Hurstwood skoro zařval, když četl ty nehoráznosti. No dobrá, ty peníze jí pošle. Dokonce jí je sám donese. Zajde za ní a promluví si s ní pár slov, a to hned.

Nasadil si klobouk a rozhlédl se, kde má deštník. Musí tu věc nějak skoncovat.

Zavolal si drožku a za chvíli už ujížděl smutným deštěm do North Side. Cestou jeho rozčilení poněkud ochládalo, když si promýšlel všechny podrobnosti. Co na něho ví? Co podnikla? Možná že se dověděla o Carrie, kdoví, nebo – třeba mluvila s Drouetem. Snad má v rukou skutečně nějaké důkazy a chystá se ho zákeřně zaskočit. Je prohnaná. Proč by ho takhle dráždila, kdyby neměla něco v záloze?

Ted' měl dojem, že měl jednat trochu smířlivěji – raději jí ty peníze měl poslat. Snad se mu to ted' podaří nějak urovnat. V každém případě půjde dovnitř a zkusí to. A dá si pozor, aby zase nedošlo k hádce.

Když přijel do ulice, v které bydleli, uvědomoval si velmi bolestně celou obtížnost své situace a znovu a znovu si přál, aby se našlo nějaké řešení, které by mu z toho nějak pomohlo vybřednout. Vyskočil z drožky a stoupal po schodech k předním dveřím. Srdce se mu přitom nervózně rozbušilo. Vytáhl klíč a chtěl ho vsunout do klíčové dírky, ale z druhé strany vězel v zámku jiný. Vzal za kliku, ale dveře byly zamčené. Zatáhl za zvonek. Nic. Několikrát za sebou prudce trhl zvonkem, avšak marně. Sešel znovu dolů.

Pod schody byly dveře vedoucí do kuchyně, chráněné železnou mříží proti zlodějům. Když k nim došel, zjistil, že i ty jsou na závoru a okna do kuchyně že jsou taky zavřená. Co to má znamenat? Zazvonil a čekal. Nakonec, když nikdo nepřicházel otevřít, se obrátil a vrátil se zpátky k drožce.

„Asi nejsou doma,“ řekl omluvně drožkáři, který schovával rudý obličej do límce volného nepromokavého pláště.

„Támhle v tom okně jsem ale zahlíd nějaký děvče,“ zahuhlal muž. Hurstwood pohlédl tím směrem, za oknem však už nebylo nikoho vidět. Mrzutě vlezl do drožky. Ulevilo se mu i přitížilo zároveň.

Tak se tedy věci mají. Ani ho nepustí dovnitř a jenom z něho ždíme peníze! Hrome, to už přestává všechno!

Troud shoří na popel – Pouta povolují

Když se Hurstwood vrátil do kanceláře, bylo mu těžko jako snad ještě nikdy. Bože, bože, myslel si, do čeho jsem se to jen dostal? Jak se to mohlo všechno tak naráz, tak prudce zvrtnout? Ani si nedovedl dost dobře ujasnit, jak se to stalo. Bylo to, jako by se na něho sneslo něco obludného, nepřírozeného, neskutečného, a on byl proti tomu úplně bezmocný.

Mezitím si chvílemi vzpomněl na Carrie. Copak se tam asi stalo? Nepřišel od ní žádný dopis, žádný vzkaz. Je přece už pozdě večer a ona slíbila, že se sejdou dopoledne. Zítra měli spolu odjet – kam? Viděl, že se v rozčilení z nedávných událostí nedostal k tomu, aby promyslel přesnější plán. Byl šíleně zamilovaný a za normálních okolností by byl podnikal kdovíco, aby si ji získal, ale co teď? Co když mu na něco přišla? Co když i od ní dostane dopis, že všechno ví a že s ním už nechce nic mít? Mohlo by se to docela dobře stát, všechno by tomu nasvědčovalo. Peníze zatím ještě neposlal.

Chodil po naleštěném barovém parketu sem tam, s rukama v kapsách, se svraštělým čelem a sevřenými rty. Dobrý doutník mu přinesl jisté uklidnění, ale lék na jeho chorobu to nebyl. Každou chvíli zatínal ruce v pěst a poklepal špičkou boty o zem, což svědčilo o duševním zápase, který prodělával. Celá jeho bytost byla hluboce a silně otřesena a poznával teď na sobě, kolik toho lidská duše vydrží. Už dávno nevypil tolik brandy se sodou jako ten večer. Byl zosobněním velikého duševního utrpení.

Celý večer si lámal hlavu, ale nepřišel na nic jiného, než že Julii ty peníze poslal. Udělal to s velkou nechutí. Teprve po dvou až třech hodinách nejpalcivějších duševních bojů sáhl konečně po obálce, vložil do ní žádanou sumu a pomalu ji zapečetil.

Pak zavolal Harryho, který dělal v baru děvče pro všechno.

„Odnes to na tuhle adresu a odevzdej to paní Hurstwoodové,“
přikázal mu a podal mu obálku.

„Prosím, pane řediteli,“ odpověděl chlapec.

„Jestli nebude doma, přines to zpátky.“

„Ano, prosím.“

„Znáš mou paní?“ zeptal se Hurstwood ještě pro jistotu, když byl
hoch na odchodu.

„Ano, pane řediteli.“

„No dobře. A pospěš si.“

„Mám čekat na odpověď?“

„Není třeba.“

Hoch zmizel a ředitel se znovu zahloubal do svých problémů. Už se tedy stalo. Je zbytečné o tom ještě uvažovat. Pro dnešek byl tedy poražen a nač by se měl kvůli tomu nějak trápit. Ale jak hanebně ho k tomu donutili! Dovedl si živě představit, jak žena přijímá chlapce u dveří a jak ironicky se usmívá. Vezme obálku a bude jí jasné, že vyhrála. Kdyby tak měl ten dopis znovu v rukou! Podruhé by ho namouduši neposlal. Vydechl zhluboka a setřel si pot z obličeje.

Aby se trochu rozptýlil, vstal a šel si pohovořit s několika známými, kteří v baru popíjeli. Snažil se všimnout si věcí kolem sebe, ale nedařilo se mu to. Myšlenky mu stále odbíhaly a v duchu viděl scénu, která se teď odehrává u nich doma. Po celou tu dobu byl v napětí, co asi Julie řekne, až jí chlapec tu obálku přinese.

Za slabou hodinku se hoch vrátil. Dopis zřejmě odevzdal, protože nebylo vidět, že by při příchodu něco vytahoval z kapsy.

„Tak co?“ zeptal se Hurstwood.

„Ten dopis jsem odevzdal, prosím.“

„Mé paní?“

„Prosím ano.“

„Neneseš nějakou odpověď?“

„Říkala, že je nejvyšší čas.“

Hurstwood se zuřivě zamračil.

S tím se už ten večer nedalo nic dělat. Až do půlnoci přemítal o své situaci a pak se znovu odebral do Palmerova hotelu. Byl zvědav, co přinese příští ráno, a sotva si zdříml.

Druhého dne se vydal opět do podniku a otvíral poštu s obavami i s nadějí, co v ní asi bude. Od Carrie ani slovo. Ani od jeho ženy nic, což ho potěšilo.

Skutečnost, že ty peníze poslal a ona že je přijala, působila na jeho mysl konejšivě. Teď to měl za sebou a už ho to tak nemrzelo. Jak čas míjel, vzrůstala jeho naděje na smírné urovnání. Seděl u psacího stolu a představoval si, že se tak týden dva nic nestane. A zatím bude mít čas si všechno promyslet.

Nejdřív se ovšem jeho myšlenky vrátily ke Carrie a k jejich ujednání, že ji odvede od Droueta. Co teď? Čím víc o tom hloubal, tím víc ho bolelo, že Carrie nepřišla a ani mu nic nenapsala. Rozhodl se, že jí pošle dopis na poštu ve West Side a požádají o vysvětlení a schůzku. Když si pomyslel, že ten dopis dostane možná až v pondělí, byl velmi rozmrzelý. Musí přijít na něco rychlejšího, ale na co?

Uvažoval o tom asi půl hodiny. Poslat někoho přímo do domu nebo zajít tam sám, to by bylo příliš nápadné. Ale když viděl, že čas míjí a jeho nenapadá nic lepšího, napsal přece dopis a pak začal uvažovat znovu.

Hodina za hodinou ubíhala a s nimi i možnost vytouženého spojení s Carrie. Není to tak dávno, co si myslel, že touhle dobou už bude radostně užívat života po jejím boku, že jí bude pomáhat, aby si zvykla spojovat svou budoucnost s jeho, a zatím nastalo odpoledne, a nic se nedělo. Byly tři hodiny, pět, šest a dopis žádný. Ředitel chodil bezmocně po místnosti sem tam a v hněvu se užíral hořkým pocitem porážky. Viděl, jak venku uplývá rušná sobota, nastává neděle, a stále nic nového. Bar byl zavřený, a tak zůstal opět sám se svými myšlenkami, odloučen od domova a každodenního ruchu podniku i od Carrie, neschopen sebejmít změnit celou situaci. Byla to nejhorší neděle, jakou kdy zažil.

V pondělí dostal druhou poštou dopis na pohled velmi oficiální, který ho na chvíli zaujal. Měl hlavičku advokátní kanceláře McGregor, James a Hay a po formálním úvodu mu stručně oznamoval, že je paní Julie Hurstwoodová zmocnila, aby urovnali jisté záležitosti týkající se úhrady jejích životních nákladů a jejích vlastnických práv. Necht' se k nim v této věci neprodleně dostaví.

Pozorně si dopis několikrát přečetl a potom jenom zavrtěl hlavou. Rodinné potíže mu asi teprve začínají.

„Tak nevím,“ řekl po nějaké chvíli docela nahlas.

List potom složil a dal do kapsy.

Od Carrie nepřišlo ani slůvko a to jeho zoufalství ještě zvětšilo. Teď už nepochyboval o tom, že se dověděla o jeho ženě a hněv se pro jeho zradu. Ta ztráta mu připadala o to těžší, že právě teď potřeboval Carrie nejvíc. Jestli mu nenapiše nebo nevzkáže co nejdřív, půjde za ní sám. Musí ji vidět. Že ho Carrie opustila, to ho deptalo nejhůř ze všeho. Dřív ji měl opravdu vážně rád, ale teď, kdy ji možná nadobro ztrácel, pro něho znamenala ještě víc. Prahlný po jediném slůvku od ní a v duchu k ní vzhlížel plný roztoužení. Nechtěl ji ztratit, ať už si ona myslí cokoli. Musí to stůj co stůj urovnat, a to brzy. Půjde k ní a poví jí všechno o své rodině a o svých starostech. Vysvětlí jí, jak na tom je a jak ji potřebuje. Nemůže se přece obrátit proti němu. To není možné. Bude na ni naléhat, až její hněv změkne – až mu odpustí.

Najednou ho napadlo: „A co když tady není? Co když odjela?“

Musel vstát ze židle. Myslet na to a klidně sedět – to bylo nad jeho síly!

Jeho rozrušení mu však nebylo nic platné.

V úterý to bylo stejné. Konečně se vzchopil a vydal se za Carrie, ale když dorazil na Ogdenovo náměstí, zdálo se mu, že ho někdo sleduje, a vrátil se. Až k tomu bloku, kde bydlela, nedošel.

Ta výprava mu přinesla ještě jeden bolestný zážitek. Zpátky jel Randolphovou ulicí, a najednou se znenadání octl přímo před

budovou koncernu, kde byl zaměstnán jeho syn. Bodlo ho u srdce. Několikrát tam byl svého chlapce navštívit. A teď od něho nedošla ani řádka. Dětem jeho nepřítomnost, jak se zdá, vůbec nevadí. Ano, osud si s člověkem divně zahrává. Vrátil se do kanceláře a dal se do hovoru se známými. Ty prázdné tlachy jako by poněkud otupovaly ostří jeho utrpení.

Jedl ten večer u Rectora a potom se hned vrátil do kanceláře. Jedinou úlevu nacházel v ruchu a šumu svého podniku. Staral se o spoustu drobností a s každým si z povinnosti pohovořil. U svého psacího stolu zůstal sedět ještě dlouho potom, co všichni odešli, a opustil ho teprve tehdy, když noční hlídač na obchůzce vzal za přední dveře, aby se přesvědčil, zda je bezpečně zamčeno.

Ve středu dostal od McGregora, Jamese a Haje další zdvořilé oznámení. Stálo v něm:

„Vážený pane,
dovolujeme si Vás upozornit, že jsme dostali příkaz počkat do zítřka, tj. čtvrtka, do jedné hodiny, než proti Vám zahájíme v zastoupení paní Julie Hurstwoodové řízení o rozvod a alimenty. Nedostaneme-li od Vás do té doby žádné vyrozumění, budeme mít za to, že si v té věci nepřejete dohody, a zařídíme se podle toho.

S úctou –“

„Dohody!“ zvolal Hurstwood trpce, „dohody!“
Znovu zavrtěl hlavou.

Teď už má tedy jasno a ví aspoň, s čím může počítat. Jestliže tam nepůjde, budou ho okamžitě žalovat, a když půjde, nabídnou mu podmínky, které mu pohnou žlučí. Složil dopis a přiložil ho k tomu prvnímu. Pak si nasadil klobouk a šel se projít kolem bloku.

26

Vyslanec upadne v nemilost – Hledá se východisko

Když Drouet odešel, poslouchala Carrie zvuk jeho vzdalujících se kroků a skoro si ani nestačila uvědomit, co se vlastně stalo. Věděla, že odešel rozzlobený. Za chvíli začala uvažovat, zda se ještě vůbec někdy vrátí. Rozhlížela se kolem po pokojích, kde se už šeřilo, a měla pocit, jako by se tam cosi změnilo. Přistoupila k prádelníku a škrtila zápalkou, aby rozžehla plyn. Pak se znovu vrátila k houpacímu křeslu a přemýšlela.

Dlouho se nemohla soustředit, a když to přece jen dokázala, začala se jí skutečnost jevit v pravém světle. Je docela sama. Co když se Drouet nevrátí? Co když už o něm nikdy neuslyší? V tom hezkém bytečku nebude moci dlouho zůstat. Bude odtud muset odejít.

K jejímu dobru je třeba uvést, že s Hurstwoodem vůbec nepočítala. Když na tu záležitost v myšlenkách narazila, projela jí vždycky bolestná lítost. Takový důkaz lidské proradnosti jí skutečně otrásl a vyděsil ji. Málem ji podvedl a ani přitom brvou nehnul. Přivedl by ji do ještě horšího postavení. A přece se nemohla ubránit vzpomínkám na jeho příjemnou tvář a milé chování. Jen ten jediný skutek vypadal tak podivně a hanebně. Byl v hlubokém rozporu se vším, co k tomu muži cítila a co o něm věděla.

Ale teď je sama. To je závažnější. Co si počne? Má se znovu vydat za prací? Má se zase poptávat v obchodní čtvrti? Divadlo! Ano. Vždyť Drouet o tom taky mluvil. Má tedy nějakou naději? Houkala se sem a tam, hluboce zabraná do nejrůznějších myšlenek, a minuty zatím uplývaly a nastávala noc. Ještě nic nejedla, jen seděla a přemýšlela.

Uvědomila si, že má hlad, a tak šla k malému příborníku v zadní místnosti, kde byly zbytky od snídaně. Dívala se na ně s určitou nedůvěrou. Úvahy o jídle teď nabyly jiný význam než obyčejně.

Při večeři ji napadlo, že musí zjistit, kolik má peněz. To bylo teď pro ni nesmírně důležité, a tak si hned zašla pro peněženku. Ležela na prádelníku a bylo v ní sedm dolarových bankovek a nějaké drobné. Otřáslo jí, že je to tak málo, ale pak si s radostí uvědomila, že činži má zaplacenou až do konce měsíce. Začala také uvažovat, co by si počala, kdyby byla prve skutečně utekla. Když si to tak představovala, připadalo jí, že takhle je to přece jen lepší. Má teď aspoň trochu času a nakonec možná všechno dobře dopadne.

Drouet odešel, ale co na tom? Možná že se ani tak moc nerozzlobil. Snad se jenom urazil. Však on se vrátí – jistě se vrátí. Tamhle v rohu má hůl. A tady je jeden jeho límec. Svrchník nechal ve skříni. Rozhlížela se kolem a snažila se uklidnit pohledem na tucet drobností, ale běda, pak se vynořila další představa: dejme tomu, že se vrátí, co pak?

Ta možnost ji znepokojila skoro stejně jako ta první. Bude s ním muset mluvit a všechno mu vysvětlit. Bude na ní chtít, aby uznala, že byl v právu. Ne, není možné, aby s ním dál žila.

V pátek si Carrie vzpomněla na svou schůzku s Hurstwoodem, a když mýjela hodina, kdy se měli podle úmluvy sejít, prožívala znovu bolestně a jasně celou tu pohromu, která ji postihla. Byla tak rozrušená a sklíčená, že musela něco podniknout, a tak si oblékla hnědé vycházkové šaty a v jedenáct hodin se znovu vydala do obchodní čtvrti. Musí se poohlédnout po práci.

Už od dvanácti se chystalo na déšť a v jednu začalo skutečně pršet. Musela se tedy vrátit a zůstat doma. Byl to ten déšť, který v Hurstwoodovi vyvolal ještě větší tíseň, jež ho pak svírala po celý den.

Druhý den byla sobota, v některých částech města poloviční svátek, a mimoto bylo zářivé počasí, vzduch plný vůně a stromy a tráva po včerejším dešti svítily jasnou zelení. Když vyšla Carrie ven, sbor vrabčáků vesele a radostně švitořil. Dívala se na svěží park a nemohla se ubránit pocitu, že pro ty, kteří nemají žádné starosti, je život krásný, a znovu a znovu si přála, aby se stalo něco,

co by jí umožnilo žít i nadále ve stejném pohodlí jako dosud. Netoužila po Drouetovi ani po jeho penězích, když na to myslela, ani s Hurstwoodem už nechtěla mít nic společného. Přála si jen najít svůj dřívější klid a spokojenost, neboť bývala koneckonců šťastná, jistě šťastnější než teď, kdy se musela vyrovnávat s nutností razit si cestu životem sama.

Když se dostala do obchodní čtvrti, bylo dobrých jedenáct hodin a co nevidět se mělo zavírat. Zpočátku si to neuvědomovala, poněvadž prožívala znovu něco z té tísně, kterou zakoušela tehdy při svém dobrodružném putování po této neúnavné, kruté čtvrti. Jak tudy procházela, namlouvala si, že se chce po něčem podívat, a zároveň se jí zdálo, že snad není třeba tolik spěchat. Člověk nenajde místo jen tak snadno a ona má na to ještě několik dní. A zatím ani nebyla tak docela přesvědčená, že bude skutečně nutné, aby se starala o živobytí sama. Rozhodně měla teď aspoň jednu výhodu: věděla, že teď vypadá lépe. I její vystupování se nesmírně změnilo. Slušelo jí to a muži, elegantní muži, takoví, jací se na ni dříve dívali přes leštěné pulty a impozantní kancelářské přepážky lhostejně, hleděli jí teď do tváře s měkkým svitem v očích. Cítila nad tím jakési uspokojení a moc, která z toho vyplývala, ale úplnou jistotu a klid jí to nedávalo. Chtěla jen to, nač měla právo a k čemu nebyla nutná žádná protekce. Místo sice potřebovala, ale žádný muž si ji nekoupí nějakými falešnými projevy náklonnosti. Umiňovala si, že si bude vydělávat poctivě.

Na nejedné dveřích, kde by se snad dalo nějaké místo sehnat, spatřila příjemný nápis: „V sobotu otevřeno do 13.00 hod.“ Byla ráda, že má výmluvu, a když takových oznámení viděla celou řadu a zjistila také, že už je čtvrt na jednu, řekla si, že dnes už nemá smysl něco hledat, a jela do Lincolnových sadů. Tam bylo vždycky něco k vidění – květiny, zvířata, jezírko. Slíbila si, že si v pondělí přivstane a vydá se na obchůzku. A mimoto – vždyť do pondělka se může ještě leccos stát.

Neděle minula v stejných pochybách, starostech, doufání a všelijakých duševních zmatcích. Každou chvilku se jí vnucovala myšlenka, bolestná jako švihnutí bičem, že musí jednat, okamžitě jednat. Potom se zase rozhlížela kolem a ujišťovala se, že na tom není tak zle, že se z toho určitě dostane. V takových chvílích si připomínala Drouetovu radu, aby se pokusila o štěstí u divadla, a myslela si, že jí tam snad opravdu kyne nějaká možnost. Rozhodla se, že to zítra zkusí.

V pondělí tedy vstala časně ráno a pečlivě se ustrojila. Nevěděla, jak se to s takovými žádostmi dělá, ale domnívala se, že je třeba to zkusit rovnou v některém divadle. Snad stačí zeptat se tam po řediteli a požádat ho o nějaké místo. Jestli bude něco volného, možná že jí to nabídne nebo aspoň poradí, kam se má obrátit.

S lidmi od divadla neměla dosud žádné zkušenosti a nevěděla nic o jejich zálibě ve vtipech a obhroublostech. Slyšela jen, jaké postavení zaujímá pan Hale, ale s ním se nechtěla ani za nic na světě setkat, protože se příliš dobře znala s jeho paní.

Jedna scéna, Chicagská opereta, se v té době těšila mimořádné popularitě a její ředitel David A. Henderson byl známý člověk. Carrie tam viděla několik prvotřídních představení a slyšela i o jiných. O Hendersonovi ani o tom, jak se má ucházet o místo, nic nevěděla, ale podvědomě tušila, že v tomto divadle by to mohlo být dobré, a tak se tam vydala. Celkem statečně prošla okázalým vchodem do naleštěného a zlaceného vestibulu, kde visela řada zarámovaných obrazů tehdy známých herců. Odtud se vcházelo do klidné kanceláře, ale dál se už Carrie nedostala. Pro tento týden opanoval divadlo známý komik. Všechna ta nádhera a přepych ji zastrašily. Nedovedla si představit, že by v takovém vznešeném prostředí mohlo být něco pro ni. Skoro se třásla, když si uvědomila, jakou ostudu si mohla svou troufalostí vysloužit. Vzchopila se pouze k tomu, aby si prohlédla nápadné obrazy a pak vyšla ven. Štěstí, že se jí podařilo zmizet. Říkala si, že by to byl čirý nerozum, pokoušet se tam ještě někdy o místo.

Touto malou zkušeností její hledání pro ten den skončilo. Poohlížela se i jinde, ale dovnitř si netroufala. Zapamatovala si bezpečně, kde je několik divadel, zejména Velká opereta a McVickarovo divadlo, obě tehdy velmi populární, a šla domů. Její odvaha značně poklesla. Znovu si uvědomila, jak jsou tyto ohromné podniky velkolepé, a cítila, že ona sama si může dělat jen velmi nepatrné nároky na společenské postavení.

Večer ji navštívila paní Haleová a hezky dlouho si poseděla. Pro její štěbetání se Carrie nemohla zabývat neúspěchem toho dne. Ale než šla spát, na chvíli se posadila, aby si v klidu všechno rozmyslela, a vynořovaly se před ní ty nejchmurnější vyhlídky. Drouet se neobjevil. Odnikud nedostala žádnou zprávu a ze svého vzácného pokladu už utratila za jídlo a jízdné jeden dolar. Bylo jasné, že nevydrží dlouho. Mimoto neobjevila dosud žádné jiné prostředky.

V takovém rozpoložení se jí myšlenky zatoulaly k sestře ve Van Burenově ulici. Neviděla ji od toho večera, kdy utekla. Taky na domov v Columbia City si vzpomněla a zdálo se jí teď, že je to část něčeho, co se už nikdy nevrátí. Odtud nečekala záchranu. Neodbytně se hlásily taky vzpomínky na Hurstwooda, ale přinášely s sebou jenom žal. Bylo to kruté, takhle lehkomyšlně ji podvést.

Nastalo úterý. Carrie byla stále nerozhodná, stále váhala. Po včerejším neúspěchu se jí nijak nechtělo do další pochůzky za prací, a přece si vyčítala, že byla tak zbabělá. Vydala se tedy znovu na cestu do Chicagské operety, ale zpočátku si vůbec netroufala přiblížit se k ní.

Nakonec se přece odhodlala zeptat u pokladny.

„Chcete mluvit s ředitelem společnosti nebo budovy?“ zeptal se pěkně oblečený muž, který prodával vstupenky. Carrie na něho udělala dobrý dojem.

„Já nevím,“ odpověděla rozpačitě.

„Dnes byste stejně s ředitelem budovy mluvit nemohla,“ vysvětloval ochotně mladý muž, „je mimo město.“

Všiml si jejího zmatku a dodal: „A co jste si vlastně přála?“

„Chtěla bych se zeptat, jestli by tu nebylo nějaké volné místo,“ odpověděla.

„Tak to se obraťte na ředitele společnosti,“ vykládal, „ale ten tady taky zrovna není.“

„A kdy tu bude?“ zeptala se Carrie. Bylo jí už trochu volněji po tom, co se dověděla.

„Zastihla byste ho mezi jedenáctou a dvanáctou. Potom je tu po druhé hodině.“

Carrie mu poděkovala a vyšla rychle ven, zatímco on ji upřeně sledoval jedním z postranních oken své pozlacené klece.

„Pěkná,“ řekl si a zabral se do snění o tom, že s ní naváže známost, do snění, které bylo pro něho nanejvýš lichotivé.

Ve Velké operetě vystupovala pohostinsky jedna z nejznámějších hereckých společností té doby. Carrie se tam zašla zeptat, zda by nemohla mluvit s ředitelem společnosti. Nevěděla nic o tom, jak nepatrný je jeho vliv, ani o tom, že se tam na uvolněná místa posílají herci z New Yorku.

„Jeho kancelář je nahoře,“ řekli jí v pokladně.

V ředitelově kanceláři bylo několik lidí, dva muži postávali poblíž okna a jeden hovořil s pánem sedícím u stahovacího psacího stolu, s ředitelem. Carrie se neklidně rozhlédla a začal ji svírat strach, že bude muset svou žádost přednést před těmi lidmi, z nichž ti dva u okna si ji zkoumavě prohlíželi.

„To nemohu připustit,“ říkal právě ředitel, „pan Frohman zásadně nepouští návštěvníky do zákulisí. Vyloučeno!“

Carrie pokorně čekala. Byly tam židle, ale nikdo ji nevybídl, aby se posadila. Člověk, s nímž ředitel mluvil, odešel docela schlíple. Tento šířitel osvěty se zabral do nějakých papírů, které měl před sebou, jako by to bylo bůhvíco důležitého.

„Četl jste už, Harris, co dnes píše *Herald* o Natu Godwinovi?“

„Ne,“ odpověděl muž, kterému to platilo, „co je tam?“

„Měl včera u Hooleyho před představením proslov. Podívejte se na to raději sám.“

Harris přistoupil k jednomu stolu a začal hledat *Herald*.

„Co si přejete?“ obrátil se ředitel ke Carrie. Teprve teď si jí vlastně všiml. Čekal, že na něm bude chtít volné lístky.

Carrie sebrala všechnu odvahu, ale přes veškeré úsilí v ní byla malá dušička. Uvědomila si, že je začátečnice, a měla pocit, že ji určitě vyhodí. Byla si tím tak jista, že se rozhodla předstírat, jako by se s ním přišla jenom poradit.

„Mohl byste mi, prosím vás, říci, jak bych se mohla dostat k divadlu?“

Byla to snad opravdu ta nejlepší cesta. Pánovi usazenému na židli se dívka zdála docela zajímavá a prostota její žádosti i jejího chování ho zaujala. Usmál se, stejně jako ostatní přítomní, na těch však bylo vidět, že tutlají smích.

„To nevím,“ odpověděl a prohlížel si ji troufale od hlavy k patě. „Máte už s divadlem nějaké zkušenosti?“

„Tak trochu,“ řekla Carrie. „Hrála jsem v ochotnických představeních.“

Myslela si, že neuškodí, když si trochu přidá, aby si udržela jeho zájem.

„Žádnou odbornou průpravu nemáte?“ řekl a tvářil se blahosklonně, aby udělal dojem na své známé i na Carrie.

„Ne, pane.“

„To bude těžké,“ řekl a rozvalil se líně v křesle, zatímco ona před ním stála. „A proč vlastně chcete k divadlu?“

Jeho drzost ji přivedla do rozpaků, ale když se na ni povzbudivě zazubil, musela se jen usmát a řekla: „Potřebuji se nějak živit.“

„Ach tak.“ Líbil se mu její upravený zevnějšek a pomyslel si, že by si s ní docela rád něco začal. „To je jistě pádný důvod. Ale v Chicagu těch možností moc není. Měla byste být v New Yorku. Tam je spíš něco k sehnání. Tady se těžko uchytíte.“

Carrie se vlídně usmála, vděčná, že jí tak laskavě poradil. On si toho úsměvu všiml, ale příkládal mu poněkud jiný význam. Domníval se, že se mu naskýtá vhodná příležitost pro malý flirt.

„Posadte se, prosím,“ řekl a přistrčil jí židli, která stála u jeho stolu. Ztišil hlas, aby ho druzí dva nemohli slyšet. Ti na sebe významně mrkli.

„No, já už půjdu, pane Barney,“ řekl jeden z nich na odchodu řediteli. „Odpoledne na shledanou.“

„Na shledanou,“ loučil se ředitel.

Ten druhý si vzal noviny, jako by se chtěl zabrat do čtení.

„Máte nějakou představu, jaký druh rolí byste chtěla hrát?“ zeptal se ředitel přívětivě.

„To ne,“ odpověděla Carrie. „Já bych pro začátek vzala cokoli.“

„Rozumím,“ řekl. „Bydlíte tady ve městě?“

„Ano, bydlím.“

Ředitel se usmál co nejlíbezněji.

„Zkusila jste to už někdy ve sboru?“ zeptal se a začal se tvářit důvěrněji.

To už bylo Carrie jaksi podezřelé, že se k ní chová tak nepřírodně.

„Ne,“ odpověděla.

„Tak totiž děvčata většinou začínají, když chtějí k divadlu,“ vysvětloval. „Získá se přitom hodně zkušeností.“

Vrhl na ni přátelský, svádivý pohled.

„To jsem nevěděla,“ řekla.

„Je to ovšem těžké,“ vykládal dál, „ale vždycky je tu nějaká možnost, víte?“ Potom, jako by si náhle vzpomněl, vytáhl hodinky a podíval se na ně. „Ve dvě mám schůzku a teď musím jít na oběd,“ pravil. „Smím vás pozvat, abyste poobědvala se mnou? Můžeme si pohovořit přitom.“

„To bohužel nepůjde,“ odmítla Carrie. Teď už jí bylo jasno, kam ten člověk míří. „Mám totiž sama taky schůzku.“

„No, škoda,“ řekl. Pochopil, že to trochu přehnal a že se Carrie chystá odejít. „Zajděte sem tedy někdy jindy. Možná že budu o něčem vědět.“

„Děkuji vám,“ odpověděla poněkud nervózně a odešla.

„Pěkná, co říkáš?“ ozval se ředitelův společník, který nepostřehl všechny podrobnosti toho, co se tu odehrálo.

„Svým způsobem ano,“ přisvědčil ředitel, rozmrzelý nad tím, že to tak projel. „Ale herečka z ní nikdy nebude. Nanejvýš nějaká sboristka.“

Tato celkem bezvýznamná příhoda ji téměř zbavila odvahy zajít za ředitelem Chicagské operety, ale po chvíli se přece jen rozhodla, že tam půjde. Byl to usedlejší pán. Řekl jí bez okolků, že nikoho nepřijímají, a bylo vidět, že její hledání považuje za pošetilost.

„Chicago není místo pro začátečníky,“ řekl jí. „Na to je New York.“

Stále se ještě nevzdávala a zašla k McVickarovi, ale tam se jí nepodařilo nikoho sehnat. Dávali *Starý domov*. Člověk, na kterého jí odkázali, nebyl nikde k nalezení.

Ty pochůzky jí zabraly čas až do čtyř hodin a v tu dobu už byla tak unavená, že šla domů. Říkala si, že by se měla ptát i jinde, ale dosavadní neúspěchy ji příliš skličovaly. Nasedla do tramvaje a za tři čtvrti hodiny dorazila na Ogdenovo náměstí. Ale pak se rozhodla, že si zajde ještě na poštu, kam jí chodívaly dopisy od Hurstwooda. I teď tam byl jeden, posílaný v sobotu. Rychle roztrhla obálku a se smíšenými pocity list přelétla. Bylo v něm tolik vřelosti, tolik napětí a nářku nad tím, že nepřišla a ani pak se neozvala, až jí ho bylo skoro líto. Že ji má skutečně rád, to bylo víc než zřejmé. Kořen zla byl v tom, že po ní toužil a odvážil se ji milovat, ačkoli byl ženatý. Měla by mu odpovědět. Nakonec se tedy rozhodla, že mu napíše. Pováží mu, že ví o jeho ženě a že ji jeho podvod pochopitelně rozhněval. Řekne mu, že je mezi nimi konec.

Doma se do toho hned pustila a dopis jí zabral hezkou chvíli. Dal jí hodně práce.

„Nač Vám mám vysvětlovat, proč jsem nepřišla?“ zněla část dopisu. „Jak jste mě mohl tak oklamat? Nemůžete teď očekávat, že

bych s Vámi chtěla ještě někdy mít něco společného. Ani za nic na světě! Jak jste mi to jen mohl udělat?“ vytryskl z ní cit. „Nedovedete si ani představit, jaký žal jste mi způsobil. Doufám, že na svou lásku ke mně brzy zapomenete. Už se nesmíme nikdy setkat. Sbohem!“

Druhý den ráno dopis vzala a na rohu ho váhavě vhodila do schránky, ale stále ještě v nejistotě, zda jedná správně. Pak nastoupila do tramvaje a odjela do města.

Pro obchodní domy to byla nevhodná sezóna, ale přece jen ji brali vážněji než většinu jiných žadatelek, protože byla pěkně oblečená a vypadala hezky. A zase se jí vyptávali tak, jak už na to byla zvyklá.

„Co umíte dělat? Už jste někdy v obchodě pracovala? Máte nějakou praxi?“

V Bazaru, u firmy See a spol. a ve všech velkých obchodech to bylo skoro stejné. Že prý je teď nevhodná doba, aby přišla někdy později, že snad pro ni něco budou mít.

Když se kvečeru vrátila domů, unavená a zbavená odvahy, zjistila, že tam byl Drouet. Jeho deštník a svrchník zmizely. Zdálo se jí, že jsou pryč i jiné věci, ale nevěděla to jistě. Všechno ještě neodnesl.

Odešel tedy podle všeho nadobro. Co si teď počne? Za den nebo za dva bude muset čelit světu jako dřív. Zase bude muset nosit ošumělé šaty. Sepjala ruce, jak to obyčejně dělávala v citovém pohnutí. Do očí se jí nahrnuly velké slzy a horce jí stékaly po tvářích. Zůstala sama. Úplně sama.

Drouet tam skutečně zašel, ale v docela jiném úmyslu, než jak si Carrie představovala. Čekal, že ji najde doma, vymluví se na to, že si přišel pro zbytek šatstva, a než odejde, nějak se s ní smíří.

Když pak přišel, byl zklamán, že Carrie doma nezastihl. Stále otálel a doufal, že si jenom odskočila někam blízko a vrátí se co nevidět. Napjatě naslouchal, jestli na schodech neuslyší její kroky.

Kdyby přišla, chtěl se tvářit, že se tam zastavil zrovna před chvilkou a že ho vyrušila. Pak by jí vysvětlil, že potřebuje šaty, a zjistil by, jak se věci mají.

Ale at' čekal sebedéle, Carrie stále nepřicházela. Dokud si myslel, že se musí každou chvíli vrátit, kramařil v zásuvkách, ale pak toho nechal a začal se dívat z okna. Nakonec se usadil v houpacím křesle. Carrie stále nikde. Zmocnil se ho neklid a zapálil si doutník. Potom chodil po pokoji sem tam. Podíval se z okna a viděl, jak se sbírají mraky. Vzpomněl si, že má ve tři schůzku. Zdálo se mu, že už nemá smysl čekat dál, a tak si vzal deštník a převlečník, protože si je stejně chtěl odnést. Snad ji to postraší. Zítra se vrátí pro další věci a uvidí, jaká je situace.

Když se chystal k odchodu, bylo mu skutečně líto, že se jí nedočkal. Na stěně visel její malý obrázek. Byla na něm ustrojena do toho krátkého kabátku, který jí koupil jako první, s tváří poněkud zadumanější, než jak ji vídal poslední dobou. Skutečně ho to dojalo a podíval se jí do očí s citem, jaký byl u něho dost vzácný.

„Ukřivdila jsi mi, kočička,“ řekl, jako by před ním stála živá Carrie. Pak šel ke dveřím, ještě jednou se dlouze rozhlédl a odešel.

Když nás strhává proud, vztahujeme ruce po hvězdách

Když se Hurstwood vrátil rozrušen z procházky po ulicích, kam ho vyhnal osudný přípis od McGregora, Jamese a Haje, našel Carriin dopis, který mu to ráno poslala. Sotva spatřil známý rukopis, zmocnilo se ho prudké napětí a rychle roztrhl obálku.

„Přece jen mě má ráda,“ pomyslel si, „jinak by se ani neozvala.“

Na několik minut ho obsah dopisu poněkud sklíčil, ale brzy se vzchopil. „Jistě by mi nenapsala vůbec, kdyby o mě nestála.“

To mu bylo zdrojem útěchy v tísní, která na něho doléhala. Ze slov si vzal jen málo, ale zdálo se mu, že chápe, v jakém rozpoložení Carrie list psala.

V tom, že mu ta jasně vyslovená výčitka přinesla tolik úlevy, bylo něco skutečně lidského, ba až dojemného. On, který býval dosud většinou vyrovnaný a spokojený sám se sebou, hledal teď útěchu mimo sebe, a to u takového zdroje. Mystické okovy lásky! Jak pevně nás všechny poutají!

Do tváří se mu vrátila barva. Pro tu chvíli zapomněl na dopis od McGregora, Jamese a Haje. Kdyby mohl mít Carrie u sebe, možná že by se už nějak z celé té motanice dostal, že by ztratila všechnu svou hrozivost. Ať si jeho žena podniká, co chce, jen kdyby mu zůstala Carrie! Vstal a začal přecházet po kanceláři, ponořen do svého sladkého snu o životě s tou, které patří jeho srdce.

Zanedlouho se však znovu zahloubal do svých věčných úvah a starostí. Tak ho to unavuje! Myslel na zítřek a na proces. Nepodnikl nic a odpoledne se už chýlilo k večeru. Bylo teď čtvrt na pět. V pět už budou advokáti pryč. Stále mu ještě zbývá zítřejší dopoledne. V myšlenkách ani nepozoroval, že uplynula poslední čtvrt hodinka

a najednou už bylo pět. Vzdal se tedy pomyslení na to, že tam půjde ještě dnes, a vrátil se v duchu ke Carrie.

Je třeba říci, že se sám před sebou neospravedlňoval. S tím si hlavu nelámал. Myslel jenom na to, jak by mohl Carrie získat znovu a nadobro. Neviděl v tom nic špatného. Miloval ji z celého srdce a na tom přece záviselo jejich společné štěstí. Jen kdyby jim ten Drouet nestál v cestě.

V těchto ideálních představách si najednou vzpomněl, že ráno bude potřebovat čisté prádlo.

Koupil si ho tedy, k tomu ještě půl tuctu vázanek, a šel do Palmerova hotelu. Když tam vstoupil, zdálo se mu, že zahlédl Droueta, jak jde s klíčem nahoru po schodech. To není možné! Pak si pomyslel, že se snad na čas přestěhovali. Namířil přímo k recepci.

„Bydlí tady pan Drouet?“ zeptal se.

„Myslím, že ano,“ odpověděl muž za pultem a jal se prohlížet seznam hostů. „Ano, bydlí.“

„Tak přece!“ volal Hurstwood a honem se snažil svůj údiv skrýt. „Sám?“ zeptal se ještě.

„Ano,“ odpověděl recepční.

Hurstwood se obrátil a stíkl rty, aby své pocity co nejlépe utajil.

„Jak to tedy vlastně je?“ říkal si v duchu. „To se museli nějak pohádat.“

Spravilo mu to trochu náladu. Pospíšil si do svého pokoje a tam se převlékl. Přitom ho napadlo, že si musí zjistit, zdaje Carrie sama, nebo zda se snad nepřestěhovala někam jinam. Hned za ní zajde.

„Už vím, jak to udělám,“ rozmyšlel se, „zeptám se u vchodu, jestli je pan Drouet doma. Tak se dovím, jestli tam ještě bydlí nebo ne a co je s Carrie.“

Ta představa ho tak vzrušila, že by byl nejraději provedl nějakou klukovinu. Vydá se tam hned po večeři.

Když v šest hodin scházel dolů, rozhlédl se opatrně, aby zjistil, zda tam není Drouet, a pak se šel najíst. Stěží však do sebe něco

dostal, protože hořel netrpělivostí, aby už byl na cestě. Soudil však, že by si měl napřed zjistit, kde Drouet právě je, a tak se vrátil do hotelu.

„Pan Drouet už odešel?“ zeptal se v recepci.

„Ještě ne,“ odpověděl muž, „je ve svém pokoji. Chcete mu poslat nahoru navštívenku?“

„Ne, zastavím se ještě později,“ odpověděl Hurstwood a kráčel ven.

Nasedl na madisonskou tramvaj a jel přímo na Ogdenovo náměstí. Tentokrát šel směle až ke dveřím. Na jeho zaklepání přišla pokojská.

„Je pan Drouet doma?“ zeptal se Hurstwood vlídně.

„Ne, je mimo město,“ odpovědělo děvče, protože zaslechlo, jak to Carrie říká paní Haleové.

„A paní Drouetová doma je?“

„Ne, odešla do divadla.“

„Ach tak,“ podivil se Hurstwood, značně zaražen. Pak se zeptal a nasadil důležitou tvář: „Nevíte náhodou do kterého?“

Služka opravdu neměla tušení, kam odešla, ale protože Hurstwooda nemohla vystát a přála si způsobit mu potíže, odpověděla: „Ale ano, do Hooleyova divadla.“

„Děkuji vám,“ řekl ředitel, dotkl se lehce klobouku a odešel.

„Zajdu tam,“ uvažoval, ale nedostal se tam. Než došel do centra města, znovu si všechno promyslel a řekl si, že by to nemělo smysl. Přestože toužil Carrie spatřit, uvědomoval si, že tam jistě nebude sama, a nechtěl se se svými prosbami vtírat. Může k ní zajít zítra ráno. Jenže zítra ráno na něho čeká to právní řízení.

Tato výprava ho zase zpražila, sotva se trochu sebral. Brzy zapadl znovu do dřívějších starostí, a tak se vrátil do podniku, aby se trochu rozptýlil. Bylo tam živo, bavila se tam početná společnost. V zadní části místnosti debatovala okolo kulatého stolu z třeshňového dřeva skupina chicagských politiků. U nálevního pultu rozmlouvalo

několik mladých světáků, kteří se ještě chystali k pozdní návštěvě divadla. Na jednom konci pultu usrkával v tichosti ze své sklenice piva nějaký osamělý, ošuměle elegantní člověk s červeným nosem, se starým cylindrem na hlavě. Hurstwood pokynul politikům a odebral se do kanceláře.

Asi v deset hodin se v baru objevil jeden jeho starý známý, Frank L. Taintor, proslulý sportovní a dostihový fanoušek. Když viděl, že je Hurstwood v kanceláři sám, přistoupil ke dveřím.

„Těbůh, Georgi!“ zvolal.

„Jak se máš, Franku?“ zdravil ho Hurstwood. Trochu ho potěšilo, že ho vidí. „Posaď se,“ ukázal mu na jednu židli v té malé místnosti.

„Co je s tebou, Georgi?“ zeptal se Taintor. „Vypadáš nějak otráveně. Snad jsi neprohrál na dostizích?“

„Nejsem dnes ve své kůži. Nedávno jsem se trochu nastydl.“

„Tak si dej pořádnýho frťana, Georgi, ten to spraví, to bys měl přece vědět,“ řekl Taintor.

Hurstwood se usmál.

Zatímco spolu mluvili, objevilo se tam několik dalších Hurstwoodových známých a krátce po jedenácté, když skončila divadla, začali se tam trosit i někteří herci, mezi nimi i pár celebrit.

Pak se rozvinul jeden z těch prázdných, konvenčních rozhovorů, které jsou v amerických barech tak běžné. Ti, kteří by rádi získali trochu společenského lesku, pokoušejí se ho setřít z těch, kdož ho mají nadbytek. Hurstwooda to k významným osobnostem táhlo. Domníval se, že k nim taky patří. Byl ovšem hrdý, takže se nechoval patolízalsky, a zároveň dost bystrý, takže dovedl přesně odhadnout, jaké místo zaujímá v přítomnosti lidí, kteří si ho nijak zvlášť necení. Ale liboval si v takových situacích, jaká nastala teď, kdy mohl zazářit jako gentleman a kdy s ním význační lidé jednali otevřeně jako s dobrým přítelem a s člověkem sobě rovným. Při takové příležitosti si rád trochu přihnul. Když zavládla dobrá nálada, dovedl se odpoutat natolik, že pil se svými známými jednu sklenku za druhou,

a když na něho přišla řada, nikdy neopominul zaplatit, jako by byl také jedním z hostů. Jedině tehdy, když se kolem něho shromáždili takoví lidé jako dnes, když mohl rozprávět v rozjařeném kroužku významných osobností, ulovil si někdy opičku nebo spíš příjemnou špičku, po níž obyčejně následuje stav méně příjemný. Ten večer byl v tak bídném duševním stavu, že mu bylo velkou úlevou, když se u něho sešla společnost. Jak se tam veškerá ta honorace shromáždila, odložil prozatím všechny starosti stranou a s chutí se k ní připojil.

Zanedlouho se začaly projevovat účinky pití. Objevovaly se různé historky, ty věčné anekdoty a klípky, z nichž se skládá většina rozhovorů mezi Američany.

Nastala půlnoc, zavírací hodina, a společnost se rozešla. Hurstwood si s nimi co nejsrdečněji tiskl ruce. Fyzicky velmi pookřál. Dostal se do takového stavu, kdy má člověk sice v hlavě jasno, ale také plno krásných přeludů. Připadalo mu, že ty potíže přece jenom nejsou tak nepřekonatelné. Zašel do kanceláře a tam se dal do zkoumání nějakých účtů. Čekal, až odejdou číšníci a pokladník. Brzy v podniku osaměl.

Když personál odešel, bylo ředitelovou povinností i zvykem přesvědčit se, jestli je na noc všechno bezpečně zavřeno. Zpravidla tam nezůstávaly žádné peníze mimo to, co se utržilo po bankovních hodinách, a tuto hotovost zamykal pokladník do sejfu. Kromě obou majitelů jedině on znal tajný systém zámku, ale každou noc se přesto z opatrnosti přesvědčoval, zda jsou zásuvky i sejf bezpečně zavřeny. Potom teprve zamykal svou vlastní malou kancelář, upravil zvláštní světlo u pokladny a také odcházel.

Dosud bylo pokaždé všechno v nejlepšího pořádku. I dnes zavřel jako obyčejně svůj psací stůl a šel zkusit pokladnu. Vždycky to dělal tak, že trhl prudce dvířky. Ta však tentokrát povolila. Poněkud ho to překvapilo, a když nahlédl dovnitř, zjistil, že zásuvky s penězi jsou tam jen tak, jak byly ve dne, nezajištěné. Hned mu ovšem blesklo hlavou, že je musí zkontrolovat a dvířka přirazit.

„Zítří si o tom s Mayhewem pohovořím,“ pomyslel si.

Když pokladník Mayhew před půlnocí odcházel, jistě byl přesvědčen, že otočil knoflíkem u dvířek tak, že zámek zapadl. Nikdy to dosud neopominul. Ale dnes měl v hlavě jiné myšlenky. Uvažoval o tom, že se zařídí sám pro sebe.

„Tak se na to podíváme,“ řekl si ředitel a začal vytahovat zásuvky s penězi. Dělal to docela bezděčně a jindy by ho to možná ani nenapadlo.

Když nahlédl dovnitř, upoutala jeho pozornost vrstva bankovek, složená ze samých tisícidolarových balíčků, jak je vydává banka. Neměl představu, kolik to asi dělá dohromady. Chvilí se na to díval. Pak vytáhl druhou zásuvku. Byl tam denní příjem.

„To jsem blázen – jak to, že Fitzgerald a Moy nechávají peníze takhle povalovat,“ řekl si v duchu, „to na to museli zapomenout.“

Podíval se na další zásuvku a znovu se zarazil.

„Spočítej to,“ ozval se mu v mozku nějaký hlas.

Sáhl do první schránky, vybral z ní hromádku balíčků a vysypal je na stůl. Byly tam svazky padesátidolarových a stodolarových bankovek, každý po tisíci dolarech. Napočítal jich asi deset.

„Proč tu pokladnu nezavřu?“ proběhlo mu hlavou, ale váhal. „Proč tady vůbec okouním?“

Místo odpovědi ho napadla podivná myšlenka:

„Měl jsi už někdy deset tisíc dolarů na hotovosti?“

A hle, ředitel si uvědomil, že tolik pohromadě ještě nikdy neměl. Veškerý majetek shromažďoval postupně a pomalu a teď byl v rukou jeho ženy. Měl hodnotu více než čtyřiceti tisíc, každý to říkal, a všechno shrábne ona.

Byl celý zmatený, ale potom zásuvky přirazil a zavřel dvířka. Váhal s rukou na knoflíku. Zámek mohl tak snadno zapadnout a pokušení by bylo totam. Zůstal stát. Nakonec poodešel k oknům a stáhl rolety. Pak zkusil dveře, které předtím zamkl. Proč je najednou tak opatrný? Proč se snaží pohybovat tak tiše? Vrátil se k pultu, opřel

se rukou o jeho konec a přemýšlel. Pak odemkl svou malou kancelář a rozsvítil. Otevřel rovněž psací stůl a v podivných úvahách se k němu posadil.

„Pokladna je otevřená,“ říkal mu jakýsi hlas, „je v ní jenom docela maličká škvírka. Zámek ještě nezapadl.“

Hlavu měl nabitou celou změtí myšlenek. Všechna ta spleť situace, kterou mu ten den přinesl, mu znovu vyvstala před očima. Napadlo ho, že tady je řešení. Ty peníze by dokázaly všechno. Jen kdyby je měl. A taky Carrie. Zvedl se a chvíli stál bez pohnutí, upíraje oči na podlahu.

„Tak co?“ ozval se znovu hlas a on nato zdvihl zvolna ruku a podrbal se na hlavě.

Nebyl takový blázen, aby se nechal slepě svést tímto bludným nápadem, ale octl se ve zvláštním postavení. V žilách měl víno. Stouplo mu do hlavy a způsobilo, že viděl všechno v růžových barvách. Zkreslilo rovněž možnosti, které by mu těch deset tisíc poskytlo. S nimi na něho čeká plno báječných příležitostí. Dostane svou Carrie. Určitě ji dostane. Svě ženy se může zbavit. Na ten dopis je třeba zítra ráno odpovědět. Nebude na něj muset odpovídat vůbec. Šel zpátky k pokladně a položil ruku na knoflík. Pak jediným trhnutím dvířka otevřel a zásuvku s penězi vytáhl úplně.

A když už ležela před ním, zdálo se mu najednou pošetilé nechat ji být. Samozřejmě. Vždyť bude moci žít s Carrie klidně celá léta.

Bože, co se to s ním děje? Bylo mu najednou tak úzko, jako by mu na rameno tvrdě dopadla nějaká ruka. Vyděšeně se podíval kolem. Nebyla tam živá duše. Nikde ani hlásek. Na chodníku pod oknem se ozvaly šouravé kroky. Vzal schránku i peníze a vsunul je zase do pokladny. Potom znovu přivřel dvířka.

Ti, kdo ve svém svědomí nikdy nezakolísali, stěží pochopí úzkost člověka, jehož charakter není tak pevný a který kolísá na rozhraní mezi povinností a žádostivostí. Ti, kdo nikdy nezaslechli osudový hlas oněch přízračných hodin, které s příšernou pravidelností

odtikávají „máš – nemáš – máš – nemáš,“ nemají právo soudit. Takový duševní boj se nemusí odehrávat pouze u citlivých, hluboce založených povah. I toho nejnižšího z lidí napomíná smysl pro právo, jestliže ho něco pudí ke zlu, a onen smysl vyvažuje svou silou a působením jeho sklon k špatnosti. Nemusí tu ovšem jít o přesné vědomé rozlišení, co je správné a co ne; vždyť i zvířata mají pudový odpor ke zlu, i když se nedá tvrdit, že chápou, co je dobro a co zlo. I u lidí převládá instinkt, a pak teprve přichází rozum. Právě instinkt zadržuje ruku páchající bezpráví, právě instinkt vzbuzuje i ve zločinci, který nezná složité uvažování, pocit nebezpečí, strachu před zlem.

Proto tedy člověk váhá, než se poprvé dopustí nějakého zlého skutku. Neúprosné hodiny mu v duši odtikávají svůj příkaz i zákaz. Ti, kteří ještě nikdy neprožili takový vnitřní boj, budou ovšem dalšími událostmi pohoršeni.

Když dal Hurstwood peníze zpátky, nabyl znovu klidu a rozvahy. Nikdo ho neviděl. Je úplně sám. Nikdo by nemohl říci, co chce udělat. Živá duše se o tom nedoví.

Víno stále ještě účinkovalo. Třebaže měl čelo zvlhlé, třebaže se mu ruka chvěla jakýmsi neurčitým strachem, stále ho ještě rozpaloval alkohol. Skoro ani nepozoroval, jak čas plyne. Znovu si promýšlel své postavení. Nespouštěl oči z hromádky peněz a v duchu si ustavičně maloval, co všechno by s nimi dokázal. Přecházel zvolna ze své kanceláře ke dveřím a ode dveří zase k pokladně. Položil ruku na knoflík a otočil jím. Peníze! Jenom se na ně ještě jednou podívá, na tom přece není nic zlého.

Znovu tedy vytáhl zásuvku a vyndal z ní bankovky. Byly tak hladoučké, tak pevné, tak nenápadné. Není jich koneckonců tak moc. Rozhodl se, že si je vezme. Ano, vezme. Strčí si je do kapsy. Potom však zjistil, že se tam nevejdou. Příruční kufřík! Ovšem, jeho příruční kufřík. Tam se vejdu – všechny se tam mohou složit. Nikoho to ani nenapadne. Zašel opět do své kanceláře a vzal ho z police

v rohu. Položil ho na psací stůl a vrátil se k pokladně. Z nějakého důvodu se mu nechtělo dávat tam peníze v té velké místnosti.

Nejprve přinesl bankovky a potom denní tržbu. Vezme si to všechno. Prázdné zásuvky dal zpátky a málem kovová dvířka přirazil, ale pak tam zůstal zamyšleně stát.

Jestliže člověk za takových okolností ještě váhá, je to nevysvětlitelná věc, ale přesto naprosto pravdivá. Hurstwood se nedokázal přinutit, aby to už skoncoval. Chtěl přemýšlet, všechno si rozvážit, rozhodnout se, zda je to tak opravdu nejlepší. Štvala ho bolestná touha po Carrie i zmatek v jeho osobních záležitostech, a proto si neustále říkal, že to bude nejvhodnější řešení – ale přesto váhal. Báł se, aby se nedostal do nějakého maléru a aby toho brzy nelitoval. Mravní stránka činu mu vůbec nepřišla na mysl a nebude ho znepokojoval ani v budoucnu, ať se stane cokoli.

Když měl peníze naskládané v kufříku, zmocnily se ho najednou pocity úplně protichůdné. Přece jen to neudělá, ne! Vždyť by z toho byl strašný skandál. A policie! Stíhali by ho jako zločince. Musel by zmizet, ale kam? Jaká hrůza, skrývat se před spravedlností! Vytáhl obě zásuvky a peníze dal zpátky. V tom rozčilení se pořádně nesoustředil a sumy zaměnil. Už u dvířka přirážel, když si náhle vzpomněl, že je to tak špatně, a znovu je otevřel. Zásuvky byly opravdu zaměněné.

Vytáhl je ven a dal to do pořádku, ale strach byl najednou tentam. Čeho se bát?

Držel peníze v ruce, když tu náhle zámeček cvakl. Zapadl! Jak se to stalo? Uchopil knoflík a mocně jím trhl. Dvířka byla zavřená. Proboha! Teď je v pěkné bryndě!

Jakmile si uvědomil, že je pokladna nesporně zavřená, vyrazil mu na čele pot a celý se roztrásl. Rozhlédl se a bez dalšího váhání se rozhodl. Teď se nedá otálet.

„Kdybych je položil nahoru a odešel,“ řekl si, „hned budou vědět, kdo je vyndal. Vždycky zavírám poslední. Kromě toho se může přihodit i leccos jiného.“

V tu chvíli se z něho stal muž činu.

„Musím se z toho nějak dostat,“ myslel si.

Pospíšil si do kanceláře, vzal si svrchník a klobouk, zamkl psací stůl a popadl kufřík. Pak pozhasínal všechna světla kromě jednoho a otevřel dveře. Snažil se vypadat opět tak sebejistě jako jindy, ale nešlo to. Už teď začal svého činu litovat.

„Proč jsem to jen udělal,“ říkal si, „byla to chyba.“

Šel rázně po ulici. Pozdravil známého nočního hlídače, který zkoušel dveře. Musí z města zmizet, a to hezky rychle.

„Jakpak asi jezdí vlaky?“ uvažoval.

Okamžitě vytáhl hodinky a podíval se na ně. Bylo skoro půl druhé.

Zastavil se u první lékárny, protože si všiml, že tam mají telefonní kabinu. Byl to proslulý obchod a měli tam jednu z prvních soukromých telefonních hovorů, které se tehdy začaly zřizovat.

„Mohu si od vás zavolat?“ zeptal se muže, který měl noční službu. Ten přikývl.

Vyhledal si číslo Ústředního michiganského nádraží a zavolal centrálu: „Dejte mi 1643.“

„Kdy odjíždějí vlaky na Detroit?“ řekl.

Úředník mu poskytl informace.

„V noci už nejede nic?“

„Se spacími vozy už nic. Ba ne, přece jede,“ opravil se, „poštovní vlak ve tři hodiny.“

„Dobrá, a v kolik je v Detroitu?“ zeptal se Hurstwood ještě. Chtěl se odtamtud dostat přes řeku do Kanady a pak už by měl dost času na cestu do Montrealu. Ulevilo se mu, když se dověděl, že tam dorazí kolem poledne.

„Před devátou Mayhew pokladnu neotevře,“ myslel si, „a před polednem se mi určitě na stopu nedostanou.“

Pak si vzpomněl na Carrie. Musí to s ní zařídit co nejrychleji a kdoví, zda se mu vůbec podaří ji přemluvit. Musí jet s ním! Vskočil do nejbližší drožky, která byla po ruce.

„Ogdenovo náměstí,“ řekl stroze. „Jestli tam budeme hodně brzy, přidám vám dolar.“

Drožkář šlehal koně, až se pokusil o jakýsi cval, takže jeli docela rychle. Cestou Hurstwood uvažoval, jak to udělat. Jakmile dorazili na místo, vyběhl po schodech a bouřlivě zvonil, dokud nepřišla služebná.

„Je paní Drouetová doma?“ zeptal se.

„Ano,“ odpovědělo ohromené děvče.

„Řekněte jí, ať se ihned oblékne a přijde dolů. Její manžel měl nehodu, leží v nemocnici a chce ji vidět.“

Děvče odběhlo. Ředitel vypadal tak napjatě a rozhodně, že mu uvěřilo.

„Co je?“ zvolala Carrie, rozsvěcujíc plyn a shledávajíc šaty.

„Pan Drouet je prý raněný a leží v nemocnici. Chce s vámi mluvit. Dole čeká drožka.“

Carrie se rychle oblékla a za chvíli byla dole. Kromě nejnnutnějších věcí nechala všechno doma.

„Drouet měl nehodu,“ řekl Hurstwood chvatně, „chce vás vidět. Pojd'te honem.“

Carrie se tak vyděsila, že mu tu historku spolkla.

„Nasedněte,“ řekl, pomohl jí dovnitř a sám vskočil za ní. Drožkář obrátil koně.

Hurstwood vstal a řekl tak tiše, že to Carrie nemohla slyšet:

„Ústřední michiganské. A uhánějte, jak můžete nejrychleji!“

28

Poutnice a psanec – Duše v zajetí

Než drožka ujela jeden krátký blok, Carrie se v nočním chladu vzpamatovala a úplně probrala.

„Co se mu stalo? Je to s ním vážné?“ vyptávala se.

„Není to nic nebezpečného,“ odpověděl klidně Hurstwood. Měl plnou hlavu své vlastní situace a teď, když měl u sebe Carrie, toužil pouze po tom, aby se co nejrychleji dostal z dosahu zákona. Nechtělo se mu tedy pouštět se do rozhovoru o něčem, co s jeho plány přímo nesouviselo.

Carrie si byla dobře vědoma toho, že mezi ní a Hurstwoodem není zdaleka všechno v pořádku, ale v rozčilení na to ani nevzpomněla. Přála si jen, aby tato podivná cesta co nejdřív skončila.

„Kde leží?“

„V jedné nemocnici v South Side. Musíme jet vlakem. To bude nejrychlejší.“

Carrie na to neřekla nic. Kůň klusal dál. Její pozornost upoutala tajuplná tvář nočního města. Dívala se na dlouhé řady lamp, ubíhajících dozadu, a prohlížela si temné, ztichlé domy.

„Jak se mu to stalo?“ chtěla vědět. Stále neměla představu, jaké zranění vlastně utrpěl. Hurstwood to pochopil. Příčilo se mu lhát víc, než bylo nutné, chtěl se však vyhnout jakýmkoli námitkám, dokud nebude mimo nebezpečí.

„Nevím nic určitého,“ odpověděl. „Zavolali mě a požádali, abych vás vyhledal a přivedl k němu. Není prý třeba se příliš znepokojovat, ale určitě prý vás mám přivést.“

Hovořil velmi vážně a Carrie nepochybovala, že mluví pravdu. Zmlkla a pohroužila se do neklidných myšlenek.

Hurstwood se podíval na hodiny a pobídl drožkáře, aby si pospíšil. Na člověka v postavení tak povážlivém byl neobyčejně

chladnokrevný. Myslel jenom na to, že musí nutně stihnout ten vlak a zmizet. Zdálo se, že Carrie nebude dělat žádné potíže. V duchu si blahopřál.

K nádraží dorazili včas. Pomohl jí z drožky, dal drožkáři pětidolarovou bankovku a pospíchal dovnitř.

„Počkejte tu na mě,“ řekl jí, když vešli do čekárny. „Jdu koupit lístky.“

„Stihnu ještě vlak na Detroit?“ ptal se u pokladny.

„Odjíždí za čtyři minuty,“ řekli mu.

Koupil dva lístky. Počínal si přitom co nejbezřeleji.

„Je to daleko?“ vyptávala se Carrie, když k ní přiběhl.

„Ani ne,“ odpověděl. „Musíme ihned nastoupit.“

Vstrčil ji před sebou do dveří, a když jim u přepážky proštípovali lístky, postavil se tak, aby na ně neviděla. Pak spěchali k vlaku.

Stála tam dlouhá souprava, sestavená z rychlíkových vozů a několika obyčejných osobních vagónů. Protože vlak byl přistaven teprve před chvilkou a čekalo se jen pár cestujících, stálo u něho jenom několik málo brzdařů. Nastoupili vzadu do osobního vozu a posadili se. Hned nato se zvenčí ozvalo slabé: „Hotovo – odjezd“ a vlak se dal do pohybu.

Carrie to začínalo být trochu divné, tahle cesta na nádraží, neříkala však nic. Celá ta věc byla tak zvláštní, že svým myšlenkám a pocitům nepřikládala velkou váhu.

„Jak se vám teď daří?“ ptal se jí vlídně Hurstwood, jemuž se teď značně ulevilo.

„Celkem dobře, děkuji,“ odpověděla Carrie. Byla tak rozrušená, že si nedovedla ujasnit, jak by se vlastně měla chovat. Chtěla být co nejdřív u Droueta a dovědět se, co s ním vlastně je. Hurstwood ji pozoroval a vycítil to. Nijak ho to nemrzelo. Nebolelo ho, že zřejmě cítí s Drouetem v jeho neštěstí. Tato vlastnost se mu na ní právě nesmírně líbila. Přemýšlel jen o tom, jak jí všechno vysvětlit. Avšak ani to nebylo ještě to nejhorší. Mnohem víc ho znepokojoval stín jeho přečinu a nynějšího útěku.

„Proč jsem to jenom já blázen udělal,“ říkal si znovu a znovu. „To byla strašná chyba.“

V střízlivém stavu mohl stěží uvěřit, že to vůbec spáchal. Stále se nemohl vžít do pocitu, že prchá před spravedlností. Často o těch věcech čítal a myslel si, jak je to asi hrozné, ale teď, když to prožíval sám, jenom seděl a díval se zpět do minulosti. Budoucnost ležela někde za kanadskými hranicemi. Za ně se chtěl dostat. A když v duchu posuzoval i to ostatní, co ten večer podnikl, pokládal to všechno za součást velkého omylu.

„Ale co mi zbývalo?“ hájil se.

Pak se rozhodl, že bude věci brát tak, jak jsou, a pokusí se vytěžit ze svého postavení co nejvíc. Začal se tedy znovu probírat celou záležitostí. Byl to bezvýchodný, tíživý, bludný kruh. Nakonec se octl v takovém rozpoložení, že mu přišlo zatěžko vyrovnat se nějak s Carriinou přítomností.

Vlak rachotil mezi ohradami na břehu jezera a pomalu přijel na Dvacátou čtvrtou ulici. Ozýval se skřípot brzd a venku bylo vidět bezpečnostní signály. Lokomotiva několikrát krátce zahvízdala a často se ozval hlas zvonu. Několik brzdařů s lucernami prošlo vagónem. Uzavírali chodbičky a připravovali vozy na dlouhou cestu.

Náhle začal vlak nabírat rychlost a Carrie pozorovala, jak se tiché ulice míhají kolem jedna za druhou. Co chvíli se ozvalo čtyřikrát rychle za sebou hvízdnutí – to lokomotiva dávala znamení na důležitých přejezdech.

„Je to hodně daleko?“ ptala se Carrie.

„Moc daleko ne,“ odpověděl. Její prostomyslnost mu málem vyvolala na rty úsměv. Chtěl jí všechno vysvětlit a uklidnit ji, chtěl však mít taky Chicago co nejdřív za zády.

Během další půlhodiny si Carrie uvědomila, že ať už jedou kamkoli, musí to být pořádně daleko.

„Je to vůbec v Chicagu?“ ptala se znepokojeně. Byli teď už daleko za městem a vlak uháněl velkou rychlostí přes hranice Indiany.

„Ne,“ odpověděl, „jedeme jinam.“

Řekl to tak, že to v ní rázem vzbudilo podezření.

Její hezké obočí se svařilo.

„Jedeme přece za Charlesem, ne?“ ptala se.

Uvědomil si, že teď nadešla rozhodná chvíle. Vysvětlení může přijít stejně dobře teď jako později. Proto s tím nejmírnějším úsměvem zavrtěl hlavou.

„Cože!“ vykřikla Carrie. Úplněji vyvedlo z míry, že by snad jeli za jiným cílem, než jak se domnívala.

Hurstwood na ni jen láskyplně pohlížel, jako by ji chtěl očima uklidnit.

„Tak kam mě vlastně vezete?“ ptala se. Hlas se jí chvěl úzkostí.

„Povím vám to, Carrie, jen se utište. Chci, abyste se mnou jela do jiného města.“

„Ach bože!“ hlas se jí zdvihl k slabému výkřiku. „Pust'te mě ven. Nikam s vámi nepojedu.“

Opovázlivost toho muže ji úplně ohromila. Ani na okamžik jí něco takového nepřišlo na mysl. Její jedinou myšlenkou teď bylo dostat se odtud pryč. Kdyby jen bylo možné ten letící vlak zastavit, pak by se ještě dalo tomu hroznému podvodu zabránit.

Vstala a pokoušela se dostat ven do chodbičky – kamkoli, jen pryč. Něco přece musí udělat. Hurstwood ji vzal jemně za ruku.

„Sed'te klidně, Carrie,“ řekl. „Jen si sedněte. Jestli tady chcete vyskočit, to vám nebude nic platné. Poslouchejte, já vám povím, co chci podniknout. Počkejte chvílku.“

Drala se ven přes jeho kolena, ale stáhl ji zpátky. Nikdo tu malou potyčku nepozoroval, protože ve voze bylo jen málo lidí a ti se všichni pokoušeli spát.

„Nepočkám,“ odporovala mu, ale proti své vůli se bezděky podvolovala. „Pust'te mě odtud. Co si to vůbec dovolujete?“ A v očích se jí objevily velké slzy.

Hurstwood si teprve teď uvědomil celou obtíž téhle situace a přestal myslet na vlastní starosti. Musí s tím děvčetem něco udělat, jinak ho zaplete do pěkných nesnází. Ze všech sil se jí snažil umluvit a uklidnit.

„Podívejte se, Carrie,“ řekl, „tohle mi nesmíte dělat. Nechtěl jsem se vás nijak dotknout. Nechci vám ani v nejmenším ublížit.“

„Ach bože,“ vzlykala Carrie.

„Ale, Carrie,“ tišil ji, „nesmíte přece plakat. Vyslechnete mě klidně? Poslouchejte mě chvíli a já vám povím, proč jsem to udělal. Nemohl jsem si pomoci. Ujišťuji vás, skutečně jsem nemohl jinak. Že mě vyslechnete, vidíte?“

Její vzlykání ho rozrušilo a byl přesvědčen, že neslyšela ani slovo z toho, co říkal.

„Tak mě přece poslouchejte,“ naléhal.

„Ne, nechci,“ vybuchla Carrie. „Chci okamžitě zpátky, pryč od vás. Nechte mě na pokoji, nebo řeknu všechno průvodčímu. Nikam s vámi nepojedu, to je skandál!“ a vzlykot jí opět přerval slova, která se jí drala z hrdla.

Hurstwood naslouchal s nemalým údivem. Věděl, že Carrie má pro city, kterým teď dávala průchod, dobrý důvod, ale přece jen si přál co nejrychleji všechno urovnat. Co nevidět přijde průvodčí kontrolovat jízdenky. Nechtěl, aby došlo k nějakému rozruchu, k nějakému trapnému výstupu. Musí ji především uklidnit.

„Nemůžete přece vystoupit, dokud vlak nezastaví,“ říkal. „Za chvíli přijedeme do stanice. Když chcete, můžete si vystoupit pak. Nebudu vám bránit. Chci na vás jenom jedině: abyste mě chvíli poslouchala. Že mi dovolíte, abych vám všechno vysvětlil, vidíte?“

Zdálo se, že ho Carrie vůbec neposlouchá. Otočila jen hlavu k oknu, za kterým se venku černala temná noc. Vlak se řítíl s neúprosnou stejnoměrností mezi poli a roztroušenými lesíky. Občas se ozvalo táhlé, smutně znějící hvízdání lokomotivy. To se vlak blížil k místu, kde se trať křížila s opuštěnými lesními cestami.

Do vozu vstoupil průvodčí a kontroloval jízdenky těch několika málo cestujících, kteří nastoupili v Chicagu. Přistoupil k Hurstwoodovi a ten mu podal lístky. Carrie už měla slova na jazyku, ale pak se ani nepohnula. Ani nevzhlédla.

Když průvodčí odešel, Hurstwoodovi spadl kámen ze srdce.

„Hněváte se na mě, že jsem vás přelstil,“ řekl. „Nechtěl jsem, Carrie, přísahám. Nemohl jsem si pomoci. Od chvíle, kdy jsem vás spatřil, nemůžu bez vás žít.“

O tom, že ji podvedl už jednou, nemluvil, jako by to bylo něco, co nepadá vůbec na váhu. Chtěl ji přesvědčit, že v jejich vztahu nehraje už jeho žena žádnou roli. Na ukradené peníze nechtěl vůbec myslet.

„Nemluvte na mě,“ odsekla Carrie, „nenávidím vás. Jděte mi z očí. Na příští stanici vystoupím.“

Třásla se rozčilením a odporem.

„Dobře,“ odpověděl, „ale vyslechnete mě do konce? Vždyť jste kdysi říkala, že mě máte ráda. Musíte mě přece vyslechnout. Nechci vám ublížit. Dám vám peníze na cestu zpátky, budete-li se chtít vrátit. Chci vám jenom všechno vysvětlit, Carrie. Ať si myslíte cokoli, nemůžete mi zabránit, abych vás miloval.“

Něžně na ni pohlédl, ale odpovědi se nedočkal.

„Myslíte si, že jsem vás sprostě podvedl, ale to není pravda. Neudělal jsem to z nějaké úmyslné špatnosti. Rozešel jsem se se ženou. Nemůže si na mě dělat žádné nároky. Nechci ji už vidět. Proto jsem dnes tady. Proto jsem přišel a odvezl vás.“

„Říkal jste, že Charlie je raněný,“ vyčetla mu prudce. „Podvedl jste mě. Podváděl jste mě po celý ten čas a teď mě nutíte, abych s vámi utekla.“

Byla tak rozrušená, že vstala a znovu se snažila kolem něho projít ven. Nechal ji a ona se posadila jinam. Pak šel za ní.

„Neodtahujte se ode mě, Carrie,“ domlouval jí jemně. „Dovolte mi, abych vám všechno vysvětlil. Vyslechněte mě a pochopíte. Vždyť vám říkám, žena už pro mě nic neznamená. Neznamená pro mě nic už dlouhá léta, jinak bych nebyl přišel za vámi. Chci se s ní dát

rozvést, jak jen to bude možné. Už se s ní nechci setkat. Nadobro jsem s ní skoncoval. Toužím jenom po vás. Jestliže budu mít vás, nikdy ani nepomyslím na jinou.“

Carrie to poslouchala s pobouřením. Znělo to však docela upřímně, přes všechno, co provedl. V jeho hlase i v jeho chování bylo jisté napětí, které se nemohlo minout účinkem. Nechtěla s ním mít nic společného. Byl ženatý, už jednou ji oklamal a teď znovu. Připadal jí hrozný. V takové odvaze a energii je však cosi, co ženu fascinuje, zvláště tehdy, když je možno v ní vzbudit přesvědčení, že to všechno způsobila láska k ní.

Rychlost, s kterou se vlak řítí vpřed, měla pro vyřešení této obtížné situace velký význam. Kola se rychle otáčela, krajina ubíhala dozadu a Chicago se vzdalovalo. Carrie se zdálo, že je unášena někam daleko, že vlak pojedje bez zastávky až do nějakého vzdáleného města. Chvillemi se jí chtělo vypuknout v pláč, ztropit takovou scénu, až by jí někdo přišel na pomoc. Za chvíli jí to připadalo zbytečné – ať udělá cokoli, pomoc je příliš daleko, jí nepomůže nic. Hurstwood se mezitím snažil najít pro své zapřísahání taková slova, která by na ni zapůsobila a získala mu její sympatie.

„Byl jsem prostě zahrán do úzkých, nevěděl jsem, co jiného podniknout.“

Carrie jako by tu větu ani nevnímala.

„Když jsem poznal, že byste se mnou nešla, dokud bych si vás nemohl vzít, rozhodl jsem se hodit všechno přes palubu a přimět vás nějak, abyste odešla se mnou. Odjíždím do jiného města. Chci na čas do Montrealu a potom kamkoli, kam si jen budete přát. Chcete-li, pojedeme do New Yorku a usadíme se tam.“

„Já s vámi nechci nikam,“ říkala Carrie umíněně. „Chci z toho vlaku pryč. Kam to jedeme?“

„Do Detroitu,“ odpověděl Hurstwood.

„Och,“ zvolala Carrie v návalu úzkosti. Takový vzdálený a určitý cíl celou nesház spíš ještě zveličoval.

„Tak se mnou tedy nepůjdete?“ ptal se, jako by hrozilo nebezpečí, že odmítne. „Nechci na vás nic jiného, než abyste jela se mnou. Nebudu vás vůbec nijak obtěžovat. Můžete si prohlédnout Montreal a New York, a když pak nebudete chtít zůstat, můžete se vrátit. Bude to mnohem lepší, než kdybyste se rozhodla vrátit ještě dnes v noci.“

V tom návrhu viděla Carrie první záblesk čestného jednání. Vypadalo to docela přijatelně, i když se obávala jeho odporu, až by se potom skutečně rozhodla odejít. Montreal a New York! Je na cestě k těm velkým, neznámým městům, a bude-li chtít, může si je prohlédnout. Přemýšlela o tom, ale nedávala nic najevo.

Hurstwood u ní pozoroval známky povolnosti. Zdvojnásobil proto své naléhání.

„Jen uvažte, čeho se vzdávám. Do Chicaga se už nikdy nemůžu vrátit. Jestli nepůjdete se mnou, zůstanu někde opuštěný a sám jako kůl v plotě. Přece mi jen tak neodejdete, že ne, Carrie?“

„Nemluvte na mě, prosím vás,“ odsekla mu popuzeně.

Hurstwood chvíli mlčel.

Carrie ucítila, že vlak zpomaluje. Teď byla vhodná chvíle k činu, teď, nebo nikdy. Neklidně sebou pohnula.

„Nemyslete hned na návrat, prosím vás,“ žadonil. „Jestli vám vůbec kdy na mně trochu záleželo, pojed'te se mnou a začneme nový život. Udělám všechno, co si budete přát. Ožením se s vámi, anebo se budete moci vrátit. Nechte si nějaký čas na rozmyšlenou. Nenaléhal bych na vás, abyste jela se mnou, kdybych vás nemiloval. Carrie, jako že je Bůh nade mnou, já bez vás nemůžu žít, nemůžu!“

V jeho naléhání byla vášnivá prudkost, která hluboce zapůsobila na její city. Zmocnila se ho nyní vše spalující vášně. Miloval ji příliš, aby se jí mohl teď, v této nešťastné hodině vzdát. Uchopil nervózně její ruku a naléhavě ji tiskl.

Vlak už téměř zastavoval. Míjel právě několik vozů, stojících na vedlejší koleji. Venku bylo temno a pusto. Několik rozmáznutých kapek na okně svědčilo o tom, že prší. Carrie váhala, kolísala mezi

bezmocností a rozhodnutím. Vlak sebou trhl o několik metrů zpět a všechno ztichlo.

Její mysl byla na vahách. Nedokázala se vzchopit k jedinému pohybu. Minuta za minutou plynula a ona stále kolísala, zatímco on jí domlouval a prosil ji.

„Necháte mě, abych se vrátila, když si to budu přát?“ zeptala se, jako by teď ona měla vrch a její společník jí byl úplně podrobený.

„Ovšem,“ sliboval, „to víte, že ano.“

Carrie to vyslechla jako někdo, kdo právě udělil zločinci dočasnou amnestii. Připadalo jí, jako by teď měla všechno výlučně ve svých rukou.

Vlak se mezitím zase rozjel a nabýval stále větší rychlosti. Hurstwood změnil téma hovoru.

„Jste asi hodně unavená, vidíte?“ ptal se.

„Ani ne,“ odpověděla.

„Nemám vám opatřit lůžko ve spacím voze?“

Zavrtěla hlavou a přes všechnu sklíčenost a odpor k jeho úskočnému jednání si začala znovu uvědomovat jeho ohleduplnost, vlastnost, která jí u něho vždycky tak imponovala.

„Ale snad přece,“ naléhal. „Bude to mnohem pohodlnější.“

Znovu zavrtěla hlavou.

„Tak vám dám aspoň svůj kabát.“ Zvedl se a upravil svůj převlečník tak, aby si o něj mohla pohodlně opřít hlavu.

„Tak,“ řekl měkce, „a teď si hleďte trochu odpočinout.“ Byl by ji za její povolnost nejraději zlíbal. Posadil se vedle ní a chvíli přemýšlel.

„Zdá se, že přijde pořádný liják,“ poznamenal.

„Vypadá to tak,“ přisvědčila Carrie. Zvuk dopadajících dešťových kapek, vrhaných prudkým větrem proti oknu, působil blahodárně na její rozrušené nervy. A vlak se zatím divoce hnal temnotou vstříc novým světům.

Hurstwood cítil spokojenost nad tím, že Carrie tak zpracoval, ale to mu poskytlo úlevu jenom na malou chvíli. Teď, kdy se mu

podářilo zlomit její odpor, mohl se cele věnovat úvahám o svém poklesku.

Bylo mu hrozně hořko. Věru že ty mizerné peníze nechtěl. On nechtěl být zlodějem. Ta suma, ani kdyby byla sebevětší, nemohla vyvážit nesnáze, do kterých se tak pošetile zapletl. Nemohla mu vrátit kroužek přátel, jeho jméno, jeho dům a rodinu, ba ani Carrie – tak, jak ji původně chtěl mít. Chicago mu je uzavřeno a s ním i jeho snadný, pohodlný život. Okradl se o svou důstojnost, o veselé schůzky, o příjemné večery. A proč? Čím víc o tom přemýšlel, tím to bylo nesnesitelnější. Začal myslet na to, zda by se nemohl pokusit o návrat do starých kolejí. Vrátí ty proklaté peníze, které dnes ukradl, a všechno vysvětlí. Moy to snad pochopí. Snad mu odpustí a přijmou ho zpátky.

V poledne přijel vlak do Detroitu a Hurstwood začal pociťovat nervózní neklid. Policie mu je už jistě na stopě. Určitě už uvědomili policii ve všech velkých městech a detektivové teď po něm pasou. Vzpomínal na příběhy o dopadených defraudantech. Těžce dýchal a trochu pobledl. Nevěděl, co s rukama. Předstíral zájem o to, co se děje venku, zájem, který ani v nejmenším nepociťoval. Ustavičně poklepával špičkou střevice o podlahu.

Carrie si všimla jeho rozčilení, ale neříkala nic. Nedovedla si představit, co má znamenat a má-li vůbec nějaký závažný význam.

Divil se teď, proč se nezeptal, jestli ten vlak nejede přímo do Montrealu nebo do nějaké kanadské stanice. Snad bude moci získat čas. Vyskočil a hledal průvodčího.

„Jede některá část tohoto vlaku do Montrealu?“ ptal se.

„Ano, první spací za námi, prosím.“

Byl by se rád vyptával dál, ale nepovažoval to za moudré, a proto se rozhodl, že se zeptá na nádraží.

Vlak vjel s velkým rachotem a sykotem do stanice.

„Myslím, že by bylo nejlepší jet rovnou dál do Montrealu,“ navrhl Carrie. „Až vystoupíme, podívám se, jaké máme spojení.“

Byl velmi nervózní, ale snažil se ze všech sil zachovat zdání klidu. Carrie se na něho jen podívala velkýma, znepokojenýma očima. Prožívala vnitřní boj, neschopna k něčemu se rozhodnout.

Vlak zastavil a Hurstwood vystoupil první. Obezřele se rozhlížel kolem a předstíral péči o Carrie. Nezpozoroval nic, co by svědčilo o tom, že je sledován, a proto se vydal k pokladně.

„Příští vlak na Montreal jede kdy?“ zeptal se.

„Za dvacet minut,“ odpověděl pokladník.

Koupil dva lístky a zajistil lůžka ve spacím voze. Pak se rychle vrátil ke Carrie.

„Jedeme hned zase dál,“ sděloval jí. Ani nezpozoroval, že vypadá unaveně a smutně.

„Kdybych to už měla za sebou,“ povzdychla si.

„Až přijedeme do Montrealu, bude vám hned líp,“ uklidňoval ji.

„Nic s sebou nemám,“ stěžovala si, „ani kapesník.“

„Má drahá, koupíte si všechno, co budete potřebovat, jen co tam budeme,“ těšil ji. „Můžete si třeba zavolat švadlenu.“

Ozvalo se známé: „Hotovo – odjezd“ a vlak se dal do pohybu. Hurstwood si s ulehčením oddychl. Zanedlouho dorazili k řece a byli přepraveni na druhou stranu. Sotva vlak opustil převozní loď, Hurstwoodovi se ulevilo. Opřel se pohodlně o opěradlo.

Sotva si oddychl, vzpomněl si taky na ni.

„Teď už to nebude dlouho trvat,“ poznamenal. „Časně ráno jsme na místě.“

Carrie se ani nesnažila odpovědět.

„Podívám se po jídelním voze,“ dodal. „Mám nějaký hlad.“

29

Cestování poskytuje útěchu – Lod'ky na moři

Pro toho, kdo není zvyklý cestovat, má cizí krajina vždycky zvláštní kouzlo. Cestování je jako láska – poskytuje útěchu i radost. Všechno nové je příliš důležité, aby to bylo možno přehlížet, a duše, která je pouze zrcadlem smyslových vjemů, tone v záplavě nových dojmů. Zapomíná se na lásku, mizí starosti, pohasínají myšlenky na smrt. „Odjíždím na cesty“ – a za tímto obratem se skrývá celý svět nahromaděných citů.

Carrie pohlížela na krajinu ubíhající za oknem vlaku a téměř zapomínala, že byla na tuto dlouho cestu vylákána úskokem proti své vůli a že s sebou nemá ani to nejnnutnější. Chvillemi ani nevnímala Hurstwoodovu přítomnost a zvědavýma očima zaujatě sledovala upravená hospodářská stavení a úhledné vesnické domky. Byl to pro ni svět plný zajímavostí. Život pro ni teprve začínal. Vůbec se necítila poražena a ani její naděje nebyly zničeny. Velké město v sobě tajilo mnoho příslibů. Třeba si proklestí cestu z područí ke svobodě. Třeba bude šťastna. Tyto myšlenky ji povznášely nad její poklesek. Byla spasena, protože doufala.

Druhý den ráno vjel vlak bezpečně do Montrealu. Vystoupili. Hurstwood byl rád, že je z nebezpečí venku, Carrie zaujala nová atmosféra severského města. Hurstwood tu byl už kdysi dávno a nyní se mu vynořil v paměti hotel, v kterém tehdy bydlel. Když vyšli před hlavní vchod do nádraží, zaslechl jeho jméno vyvolávat od hotelových drožek.

„Pojedeme tam a zajistíme si pokoje,“ řekl. Než se k nim recepční dostal, zalistoval Hurstwood v hotelové kanceláři v knize hostů. Přemýšlel, jaké tam má uvést jméno. V tom už ten muž stanul před ním, a tak mu nezbýval čas na rozmyšlenou. Náhle mu vytanulo

na myslí jméno, které zahlédl cestou z okénka drožky. Zdálo se mu docela vhodné. Zapsal se tedy lehkou rukou jako „G. W. Murdock s chotí“. Byl to největší ústupek tlaku okolností, jakého byl schopen. Začátečních písmen svého jména se nemohl vzdát.

Když je uvedli do jejich apartmá, zjistila Carrie na první pohled, že jí opatřil skutečně pěkný pokoj.

„Máte tu taky koupelnu,“ řekl. „Až budete chtít, můžete se trošku osvěžit.“

Carrie poodešla k oknu a pohlédla ven. Hurstwood se zkoumal v zrcadle. Měl pocit, že je zaprášený a špinavý. Neměl s sebou žádné zavazadlo, ani prádlo na převléknutí, a dokonce ani kartáč na vlasy.

„Zazvoním pro mýdlo a ručník,“ řekl, „a pošlu vám sem taky kartáč na vlasy. Můžete se vykoupat a připravit k snídani. Dám se oholit a pak se pro vás vrátím. Vyjedem si do města a podíváme se po nějakých šatech pro vás.“

Dobrácky se přitom usmíval.

„Dobře,“ odpověděla Carrie.

Posadila se do houpacího křesla a Hurstwood zatím čekal na posluhu. Ten brzy nato zaklepal.

„Mýdlo, ručníky a džbán ledové vody.“

„Ano, pane.“

„Tak já jdu,“ řekl. Přistoupil blíže a vztáhl ke Carrie ruce, ona se však ani nepohnula, aby je přijala.

„Že se na mne moc nezlobíte, vidíte?“ ptal se tiše.

„Ale ne,“ odpověděla celkem chladně.

„Cožpak o mne ani trochu nestojíte?“

Neodpověděla a hleděla stále upřeně k oknu.

„Carrie, nemohla byste mě mít aspoň trošku ráda?“ žadonil a vzal ji za ruku. Snažila se ji vymanit. „Kdysi jste mi říkala, že ano.“

„Proč jste mě tak oklamal?“ vyčetla mu Carrie.

„Nemohl jsem si pomoci,“ odpověděl, „příliš jsem po vás toužil.“

„Na to jste neměl vůbec právo,“ ohradila se tvrdě.

„Ach, Carrie,“ povzdychl si, „už se stalo. Ted' už se nedá nic dělat. Zkuste mě mít trochu ráda.“

Jak tak před ní stál, vypadal velmi zkroušeně.

Zavrtěla záporně hlavou.

„Dovolte mi, abych začal ode dneška nový život. Staňte se mou ženou.“

Carrie se zvedla, jako by chtěla od něho odstoupit, držel ji však stále za ruku. Náhle ji druhou rukou objal. Bránila se, avšak marně. Přivinul ji k sobě a v té chvíli mu v těle vzplála neodolatelná, vášnivá touha. Jeho city se rozhořely vysokým plamenem.

„Pust'te mě,“ prosila Carrie v jeho náručí.

„Budeš mě mít ráda?“ naléhal. „Budeš ode dneška mou?“

Carrie k němu nikdy necítila nechuť. Ještě před malou chvílí mu naslouchala s jistým uspokojením, vzpomínajíc na svou bývalou náklonnost k němu. Byl tak hezký, tak odvážný!

Nyní se její pocity změnilly a začal se v ní zvedat odpor. Na chvíli ji ovládl, avšak potom se začal v jeho těsném objetí ztrácet. Promluvílo v ní cosi jiného. Tento muž, který ji tu tiskne ke své hrudi, je silný, plný vášně, miluje ji – a ona je sama. Neobrátl-li se k němu, nepřijme-li jeho lásku, kam se poděje? V přívalu jeho silného citu se její odpor napůl rozplynul.

Zdvihl jí hlavu a zadíval se jí do očí. Nikdy si plně neuvědomila, jaký magnetismus se skrývá v jeho zraku. Avšak pro tu chvíli byly všechny jeho hříchy zapomenuty.

Přitiskl ji k sobě ještě pevněji a políbil ji. Uvědomila si, že další odpor je zbytečný.

„Vezmeš si mě?“ ptala se, zapomínajíc, jak těžko proveditelné by to bylo.

„Třeba hned dnes,“ odpověděl s velkou radostí.

V tu chvíli zaklepal posluha a on ji s lítostí uvolnil ze svého objetí.

„Budeš hotova brzy, vid'?“ řekl.

„Ano,“ odpověděla.

„Jsem zpátky za tři čtvrtě hodiny.“

Carrie, zardělá a vzrušená, od něho odstoupila, zatímco pouštěl sluhu dovnitř.

Sešel ze schodů, dole v hale se zastavil, a ohlížel se po holírně. Byl v té chvíli v náladě velmi povznesené. Vítězství, jehož právě dobyt nad Carrie, zdálo se mu slušnou odměnou za vše, co v posledních dnech vytrpěl. Život přece jen stojí za to, aby se o něj bojovalo. Snad v sobě tento útek na východ, útek od všeho toho, čemu byl zvyklý a k čemu byl připoután, skrývá štěstí. Po bouři se ukázala duha a někde u její paty je možná zlatý poklad.

Právě se chystal projít kolem malé červenobílé závory zdvižené u jedněch dveří, když tu se za ním ozval známý hlas. Srdce se mu téměř zastavilo.

„Proboha, George! Co tu děláš, člověče?“ řekl ten hlas.

Stál tváří v tvář muži, v němž poznal jednoho ze svých známých, burziána Kennyho.

„Jsem tu za jednou soukromou záležitostí,“ odpověděl. Mysl mu pracovala jako telefonní centrála.

Ten člověk zřejmě nic netušil; ještě nečetl noviny.

„Je to ale náhoda, setkat se tady s tebou,“ pokračoval Kenny bodře. „Bydlíš tady?“

„Ano,“ odpověděl Hurstwood neklidně. Připomněl si svůj zápis v knize hostů.

„Zůstaneš v městě dlouho?“

„Ne, jenom den dva.“

„Tak? Už jsi snídal?“

„Ano,“ lhal klidně Hurstwood. „Právě se jdu dát oholit.“

„Nezajdeš se mnou na skleničku?“

„Leda až potom,“ odmítl Hurstwood. „Jistě se ještě uvidíme. Bydlíš tady v hotelu?“

„Ano,“ odpověděl Kenny a změnil zase námět rozhovoru. „A co nového v Chicagu?“

„Všechno při starém,“ usmíval se Hurstwood společensky.

„Paní je tu s tebou?“

„Ne.“

„Nu, musíme si později ještě popovídat. Jdu zrovna na snídani. Zaskoč za mnou, až budeš hotov.“

„Určitě,“ ujišťoval ho Hurstwood a odcházel.

Celý ten rozhovor byl pro něho těžkou zkouškou. Každé slovo jako by ještě víc komplikovalo situaci. Tento známý v něm vyvolával spoustu vzpomínek. Byl ztělesněním všeho toho, co opustil. Chicago, jeho žena, vybraný podnik, v němž pracoval, to vše zaznívalo z jeho pozdravu a dotazů. A bydlel v témž hotelu, těšil se, že si s ním pohovoří, a nepochybně doufal, že spolu stráví pár příjemných hodin. Každou chvíli dojdou chicagské noviny. Také v místních bude už dnes jistě zpráva. Možnost, že se na něj ten člověk bude brzy dívat jako na kasaře, způsobila, že zapomněl na své vítězství nad Carrie. Téměř zasténal, když vcházel do holírny. Rozhodl se, že odtud zmizí a najde si jiný hotel, který by nebyl tak na ráně.

Když vyšel ven, zjistil proto s radostí, že hala je prázdná, a spěchal ke schodům. Staví se pro Carrie a odejdou vchodem pro dámy. Posnídají na nějakém méně nápadném místě.

Z druhé strany haly si ho však kdosi prohlížel, člověk běžného irského typu, malé postavy a v laciných šatech. Jeho hlava jako by byla zmenšeným vydáním hlavy nějakého vysokého policejního úředníka. Chlapík předtím zřejmě rozmlouval s vrátným, teď však bývalého ředitele zkoumavě pozoroval.

Hurstwood postřehl, jak si ho na dálku prohlíží, a poznal též, koho má před sebou. Instinktivně vycítil, že je sledován. Předstíral, že si ničeho nepovšiml, a pospíchal dál, ale v hlavě měl celý kolotoč myšlenek. Co se teď stane? Co proti němu mohou podniknout? Začala ho znepokojovat právní otázka vydávání zločinců. Nevyznal se v tom ani za mák. Možná že ho mohou zatknout. Kdyby se to

dověděla Carrie! Montreal je pro něj příliš horká půda. Začal si přát, aby už byl odtud pryč.

Carrie se již vykoupala a čekala na něj. Očividně se osvěžila, vypadala hezčí než kdy jindy, avšak upjatě. Od té doby, co odešel, opět se jí částečně vrátil její chladný postoj k němu. V jejím srdci nehořela láska. Cítil to, a tím tíživěji naň dolehly jeho starosti. Nemohl ji vzít do náručí. Ani se o to nepokoušel. Bylo v ní něco, co mu v tom bránilo. I jeho zápal byl poněkud utlumen znepokojivými zážitky, které ho potkaly dole v hale.

„Jsi hotova?“ ptal se laskavě.

„Ano,“ odpověděla.

„Půjdeme na snídani někam do města. Tady dole se mi to moc nezamlouvá.“

„Dobrá,“ souhlasila Carrie.

Vyšli ven. Na rohu stál onen všední Irčan a sledoval je očima. Hurstwood se stěží ovládl, aby se neprozradil, že ví o jeho přítomnosti. Pohled toho chlapa byl tak drzý, že mu v těle kypěla žluč. Prošli kolem něho a Hurstwood vykládal Carrie o městě. Brzy narazili na jinou restauraci. Vešli dovnitř.

„Tohle je ale velmi zvláštní město,“ poznamenala Carrie, kterou udivovalo, že je docela jiné než Chicago.

„Není tak rušné jako Chicago,“ pravil Hurstwood. „Nelíbí se ti tu?“

„Ne,“ odpověděla Carrie, jejíž city již pevně zapustily kořeny v tom velkém městě amerického Středozápadu.

„Není to tady tak zajímavé,“ řekl Hurstwood.

„Co tu máš na práci?“ ptala se, zvědava, proč si k návštěvě vybral právě toto město.

„Mnoho ne,“ odvětil Hurstwood. „Je to hlavně výletní místo. V okolí je tu velmi pěkně.“

Carrie naslouchala s jistým neklidem. Její postavení ji poněkud tísnilo, takže se jí tu nijak nelíbilo.

„Nezůstaneme tu dlouho,“ řekl Hurstwood, kterého tato její nespokojenost nadmíru těšila. „Vybereš si po snídani nějaké šaty a brzy odjedeme do New Yorku. Tam se ti bude líbit. Je-li kromě Chicaga ještě nějaké jiné velkoměsto, pak je to New York.“

Zamýšlel skutečně zmizet z Montrealu co nejrychleji. Zjistí, co podniknou ti detektivové, jaké kroky učiní jeho chicagští zaměstnavatelé, a pak odtud zmizí. Odjede do New Yorku a tam už se nějak ztratí. Znal dobře to město a věděl, že k oklamání pronásledovatelů skýtá nespočetné možnosti.

Čím víc však přemýšlel o svém postavení, tím zapeklitější se mu zdálo. Uvědomil si, že útekem si nijak valně nepomohl. Firma asi najme detektivy, aby ho sledovali, agenti Pinkertonovy nebo Mooneyho a Bolanda. Možná že ho zatknou, jakmile se pokusí opustit Kanadu. Mohlo by se tedy stát, že by tu musel zůstat celé měsíce, a v jaké situaci!

Když se vrátili do hotelu, sháněl se Hurstwood dychtivě a zároveň s obavami po ranních novinách. Chtěl se dozvědět, jak dalece se zpráva o jeho provinění rozšířila. Řekl Carrie, že přijde nahoru za chvíli, a šel si koupit a prolistovat noviny. Žádná známá nebo podezřelá tvář nebyla nablízku, přesto se však neodvážil sednout si k novinám v hale. Vyhledal proto hlavní salón o patro výše. Usadil se u okna a prohlížel si je. Jeho přečinu bylo věnováno jen málo místa, ale bylo to tam, jen několik řádek, v telegrafické změti zpráv o vraždách, nehodách, sňatcích a jiných událostech. Zkroušeně si přál, aby to všechno mohl vymazat. Každý okamžik v tomto vzdáleném, bezpečném útočišti jen zvyšoval jeho pocit, že se dopustil veliké chyby. Kdyby si to byl uvědomil dříve, jistě by se bylo našlo nějaké jiné řešení.

Než se vrátil do pokoje, nechal noviny v salóně, aby se nedostaly do rukou Carrie.

„Tak jak se cítíš?“ ptal se jí. Dívala se ven z okna.

„Ale docela dobře,“ odpověděla.

Přistoupil k ní a chtěl se s ní dát do hovoru. Tu se ozvalo zaklepání.

„To mi asi nesou nějaký nákup,“ řekla Carrie.

Hurstwood otevřel. Ve dveřích stál onen člověk, který se mu zdál tak podezřelý.

„Vy jste pan Hurstwood, že?“ ptal se s velkou dávkou licoměrné vychytralosti a sebejistoty.

„Ano,“ odpověděl klidně Hurstwood. Znal tento druh lidí skrz naskrz, a proto se mu částečně vrátila stará lhostejnost, kterou k nim cítil. V podniku patřili takoví k nejnižší vrstvě návštěvníků, která tam měla přístup. Vyšel ven a zavřel za sebou dveře.

„Asi víte, proč tu jsem, že?“ ptal se ten muž důvěrně.

„Mohu si to domyslit,“ řekl Hurstwood tiše.

„Tak co, chcete si ty peníze vážně nechat?“

„To je má věc,“ odpověděl Hurstwood vztekle.

„Víte sám dobře, že to nepůjde,“ pravil detektiv a díval se mu chladně do očí.

„Podívejte se, drahý pane,“ řekl mu Hurstwood povýšeně, „vůbec ničemu v téhle věci nerozumíte a já vám to vysvětlovat nebudu. Ať udělám cokoli, nikoho se nebudu ptát na radu. Musíte mi prominout.“

„Tyhle řeči nemají žádný smysl,“ odpověděl detektiv, „jste úplně v rukou policie. Budeme-li chtít, způsobíme vám nepříjemné nesnáze. Zapsal jste se tu pod falešným jménem a ta dívka, co je tu s vámi, není vaše žena. Noviny se ještě nedozvěděly, že jste tady. Měl byste se chovat rozumně.“

„Co tedy ode mě chcete?“ ptal se Hurstwood.

„Chci se vás zeptat, jestli ty peníze pošlete zpátky nebo ne.“

Hurstwood se odmlčel a pozorně si prohlížel podlahu.

„Vám nebudu nic vysvětlovat,“ řekl posléze. „Nemá cenu, abyste se mě vyptával. Nejsem blázen, rozumíte? Víím dobře, co můžete dělat a co ne. Můžete vyvolat spoustu nesnází, budete-li chtít. To

je mi naprosto jasné, ale peníze tím ze mě nedostanete. Už jsem se rozhodl, co udělám. Napsal jsem už firmě Fitzgerald a Moy a s vámi nemám co mluvit. Počkejte, až se dozvíte bližší od nich.“

Po celou dobu, co mluvil, postupoval pomalu chodbou od dveří pryč, z Carriina doslechu. Byli teď skoro na konci, kde chodba ústila do velkého salónu.

„Tak vy je tedy nechcete vrátit?“ ptal se ten člověk.

Ta slova Hurstwooda velmi podráždila. Krev mu stoupla do hlavy a mozkiem mu proběhl celý roj myšlenek. Není přece žádný zloděj. On ty peníze nechtěl. Kdyby jen mohl tu věc Fitzgeraldovi a Moyovi vysvětlit, všechno by se zase mohlo dát do pořádku.

„Podívejte se,“ řekl, „nemá vůbec cenu, abych se o tom s vámi bavil. Respektuji vaši moc, dobrá, ale jednat budu jen s lidmi, kteří tomu budou rozumět.“

„Stejně se s těmi penězi z Kanady nedostanete,“ pravil detektiv.

„Nechci s nimi nikam ujet,“ odpověděl Hurstwood. „Ale až si všechno zařídím, nikdo mě tu neudrží.“

Obrátil se k odchodu. Detektiv ho upřeně pozoroval. Bylo to nesnesitelné. Přece však šel dál a vstoupil do pokoje.

„Kdo to byl?“ ptala se Carrie.

„Jeden známý z Chicaga.“

Tato rozmluva znamenala pro něj velký otřes a po týdnu, který mu přinesl tolik strastí, stačila k tomu, aby ho uvrhla do hlubokých chmur a mravní krize. Nejvíc ho bolela skutečnost, že je pronásledován jako zloděj. Začal chápat podstatu oné společenské nespravedlnosti, která si všímá pouze jedné stránky věci, jež je často pouze malým zlomkem velké tragédie. Ve všech novinách si všimli pouze jedné věci, že totiž vzal ty peníze. Jak a proč, to jim bylo jedno. Všechny ty složité příčiny, které ho k tomu vedly, jim byly neznámé. Obžalovali ho, aniž mu rozuměli.

Ještě téhož dne, když seděl s Carrie v pokoji, rozhodl se, že ty peníze pošle zpátky. Napíše Fitzgeraldovi a Moyovi, všechno jim

vysvětlí, a pak je expres odešle. Třeba mu odpustí. Třeba mu řeknou, aby se vrátil. Lhal, že jim už psal. Teď to tedy doopravdy provede. A potom z tohoto podivného města odjede.

Hodinu přemýšlel o tom, jak by celou věc přijatelně vyložil. Byl by jim rád napsal o své ženě, ale nemohl. Sdělil jim, rozhodl se nakonec, že měl po zábavě s přáteli trochu v hlavě, že našel pokladnu otevřenou, že z ní nakonec ty peníze vzal a pak čirou náhodou přirazil dvířka. Že toho činu velice lituje. Hrozně ho mrzí, že jim způsobil tolik nesnází. Chce všechno napravit tím, že pošle ty peníze zpátky, aspoň jejich větší část. Zbytek pak zaplatí, jak bude moci. To ovšem jen vzdáleně nadhodil.

Ze samého znění dopisu se mohlo vysoudit, v jakém byl duševním zmatku. V té chvíli si neuvědomil, jak těžké by bylo vrátit se na staré místo, i kdyby mu je nakrásně zase dali. Zapomněl, že jediným máchnutím zpřetrhal všechny svazky, které ho poutaly k bývalému životu, a že kdyby se mu i podařilo do jisté míry je navázat, zůstaly by po zacelení oné rány navždy hluboké jizvy. Stále na něco zapomínal. Na svou ženu, na Carrie, na nedostatek peněz, na svou současnou situaci, na to či ono. A proto neuvažoval jasně. Dopis však přece odeslal a chtěl počkat na odpověď, než pošle peníze.

Zatím se pokoušel vytěžit co nejvíce radostí ze svého nynějšího vztahu ke Carrie.

V poledne se objevilo slunce a otevřenými okny vlévalo dovnitř svou zlatou záplavu. Vrabci štěbetali. Vzduch se ozýval smíchem a zpěvem. Hurstwood nemohl z Carrie spustit oči. Uprostřed všech jeho nesnází byla ona jediným slunečním paprskem. Ach, jen kdyby se mu celá odevzdala, kdyby mu jen položila paže okolo krku s oním blaženým výrazem, který spatřil na její tváři tenkrát v chicagském parčíku, jak by byl šťasten! To by ho za všechno odměnilo. Bylo by to pro něj důkazem, že dosud neztratil všechno. Na ničem jiném by mu nezáleželo.

V jednu chvíli vstal, přistoupil k ní a zeptal se: „Carrie, zůstaneš teď navždy se mnou.“

Podívala se naň výsměšně, avšak pod jeho pohledem roztála. Byla v něm láska, vášnivá a silná, láska zocelená nesnáze a starostmi. Musela se usmát.

„Dovol mi, abych ti byl ode dneška vším,“ řekl. „Zbav mě všech starostí. Budu ti věrný. Odjedeme do New Yorku a najmeme si pěkný byt. Pustím se zase do práce a budeme šťastni. Budeš mou, vid’?“

Carrie mu vážně naslouchala. Nebylo v ní mnoho vášně, ale obrat, který věci vzaly, a jeho blízkost v ní budily jakousi náklonnost. Bylo jí ho líto. Tato lítost se zrodila z toho, co před krátkou dobou bylo velkým obdivem. Nikdy ho doopravdy nemilovala. Kdyby byla schopna porozumět svým citům, byla by to lehko zjistila. Ale to, co v ní vyrostlo pod dojmem jeho silného citu, prolomilo přehradu, která dosud mezi nimi stála.

„Zůstaneš se mnou, vid’?“ naléhal.

„Zůstanu,“ odpověděla a kývla souhlasně hlavou.

Přivinul ji k sobě a zahrnul její rty a tváře polibky.

„Ale musíš se se mnou oženit,“ dodala.

„Ještě dnes opatřím povolení k sňatku,“ odpověděl.

„Jak to uděláš?“

„Pod novým jménem,“ odpověděl. „Přijmu nové jméno a začnu žít nový život. Od nynějška se jmenuji Murdock.“

„To jméno si neber, prosím tě,“ žádala ho Carrie.

„Proč ne?“ ptal se.

„Nelíbí se mi.“

„Dobře, ale jaké si tedy mám vzít?“ tázal se.

„Jakékoli, jen to ne.“

Chvilí přemýšlel, stáleji objímaje, a pak řekl: „Co bys řekla Wheelerovi?“

„To je docela dobré,“ odpověděla.

„Dobrá, budu se tedy jmenovat Wheeler,“ souhlasil. „Dnes odpoledne opatřím to povolení.“

Oddal je baptistický duchovní, první, kterého našli.

Konečně přišla z Chicaga odpověď od firmy. Diktoval ji Moy. Byla plna podivu nad tím, jak to mohl Hurstwood udělat; bylo mu velmi líto, že se věci takhle vyvinuly. Kdyby ty peníze vrátil, nebudou se snažit ho stíhat, neboť proti němu jinak vlastně nic nemají. Co se týče jeho návratu, případně jeho přijetí na staré místo, ještě se nerozhodli, jak by se asi na to lidé dívali. Rozmyslí si to a později, po nějakém čase, mu snad napíše co a jak atd.

Podstata toho všeho tedy byla: žádná naděje. Chtěli peníze zpátky s nejmenšími obtížemi. Hurstwood si přečetl svůj ortel. Rozhodl se, že zaplatí devět a půl tisíce dolarů agentovi, kterého za ním prý pošlou, a tisíc tři sta dolarů si podrží pro sebe. Zatelegrafoval jim, k čemu se odhodlal, vysvětlil všechno zástupci firmy, který se dostavil do hotelu ještě téhož dne, přijal od něho na ty peníze potvrzenku a vyzval Carrie, aby se připravila na cestu. Zprvu byl tímto nejnovějším obratem trochu sklíčen, ale nakonec se vzchopil. Báł se, že by ho mohli ještě teď zadržet a vrátit, a snažil se proto své pohyby zatajit. To však nebylo téměř možné. Nařídil, aby Carriin kufr dopravili na nádraží, a odtud ho poslal rychlíkem do New Yorku. Zdálo se, že ho nikdo nesleduje, ale odjeli raději v noci. Obával se, aby na něho na první stanici za hranicemi nebo na nádraží v New Yorku nečekal strážce zákona.

Carrie, jež o jeho krádeži a strachu nic nevěděla, těšila se ráno z příjezdu do New Yorku. Upoutal ji půvab oblých, zelených pahorků, střežících široké, rozsáhlé zálivy řeky Hudsonu, když vlak projížděl kolem. O Hudsonu i o velikém New Yorku slýchala již dříve a nyní všechno dychtivě vyhlížela oknem.

Když se vlak u Spuyten Duyvilu obrátil na východ a ujížděl pak po východním břehu řeky Harlemu, Hurstwood ji nervózně upozornil na to, že jsou již na okraji města. Po zkušenostech s Chicagem očekávala dlouhé řady vozů, širokou silnici, přeplněnou těžkými nákladáky, ale hned si také všímala rozdílů. Na Harlemu spatřila několik menších lodí, na East River jich bylo víc. Její mladé srdce

se vzrušeně rozbušilo. První známka toho, že oceán je nedaleko. Pak se objevila obyčejná ulice se čtyřpatrovými cihlovými domy a potom se vlak ponořil do tunelu.

„Velké ústřední nádraží!“ volal průvodčí, když se po několika málo minutách temnoty a kouře znovu objevilo denní světlo. Hurstwood se zvedl a popadl svůj příruční kufřík. Třásl se svrchovaným napětím. Čekal s Carrie u dveří a pak vystoupil. Nikdo k němu nepřistoupil, přesto se však kradmo rozhlížel sem tam, když se tlačili k východu na ulici. Byl tak rozrušen, že úplně na Carrie zapomněl, a ta zůstala pozadu, plna údivu nad tím, jak je zabrán sám do sebe. Když prošel nádražím, jeho napětí už přesáhlo vrchol a počalo mizet. Octl se na chodníku a nikdo naň nezavolaal, pouze drožkáři. Zhluboka si oddechl a obrátil se, protože se teprve teď rozpomenul na Carrie.

„Už jsem si myslila, že mi utečeš a necháš mě tu,“ řekla mu.

„Snažil jsem se uvědomit, jak bychom se dostali k hotelu Gilsey,“ odpověděl jí.

Carrie ho sotva slyšela, jak ji zaujal všechn ten ruch kolem.

„Jak velký je vlastně New York?“ ptala se ho.

„Něco přes milión lidí, tak nějak,“ informoval ji.

Rozhlédl se a zavolaal drožku, ale jednal teď docela jinak než dříve.

Poprvé po dlouhých letech bleskla mu hlavou myšlenka na to, že musí šetřit i na těchto drobných výdajích. Byla to myšlenka velmi nepříjemná.

Rozhodl se, že nebude ztrácet čas po hotelích, ale najme někde byt. Řekl to Carrie, a ta souhlasila.

„Můžeme se po něm podívat už dnes, jestli chceš,“ odpověděla mu.

Náhle mu na mysli vytanuly zkušenosti z Montrealu. Ve větších hotelích by určitě potkával známé z Chicaga. Obrátil se k drožkáři.

„K Belfordu, prosím vás,“ řekl, protože věděl, že do tohoto hotelu chodí jeho přátelé méně. Pak se posadil.

„Kdepak tu je obytná čtvrť?“ tázala se Carrie, která nepovažovala za možné, aby v pětioschodových domech po obou stranách ulice bydlely rodiny.

„Všude,“ řekl Hurstwood, který znal město velmi dobře. „V New Yorku nenajdeš před domy trávníky. Tohle všechno jsou obytné domy.“

„Tak to se mi tu moc nelíbí,“ odpověděla Carrie. Na věci kolem sebe už začínala mít vlastní názory.

30

Království velikosti – Poutnice v snách

Ať už mohl mít člověk jako Hurstwood v Chicagu postavení jakékoli, v New Yorku zapadl jako nepatrná kapka v oceánu. V Chicagu, jež mělo tehdy asi půl miliónu obyvatel, nebylo mnoho milionářů. Boháči tam ještě neměli tolik, aby se v jejich stínu utápěli všichni, jejichž příjmy byly jen průměrné.

Místní celebrity, ať už na poli dramatickém, uměleckém, společenském nebo náboženském, nezaujímaly tam pozornost obyvatel natolik, že by lidé „jen“ dobře situovaní úplně ustupovali do pozadí. V Chicagu vedly k popularitě dvě cesty: politika a obchod. V New Yorku bylo takových cest nejméně padesát a po každé z nich se pachtily stovky lidí, takže slavných osobností tu byla přímo spousta. Moře bylo už plné velryb. Obyčejné ryby proto nutně mizely, zůstávaly mimo dohled. Jinými slovy, Hurstwood tu byl nula.

Tento stav mívá ještě jeden méně nápadný důsledek, který – ač bývá opomíjen – vede často k životní tragédii. Velcí vytvářejí ovzduší, které má na malé neblahý vliv. Vycítíte tuto atmosféru snadno a rychle. Projděte se mezi velkolepými sídly, nádhernými ekvipážemi, zlatem se třpytícími obchody, restauracemi, podniky všeho druhu. Vdechněte vůni květin, hedvábí, vína. Napijte se smíchu, který pramení z duše přetékané spokojeností, z pohledů, které jiskří jako hroty vztyčených kopí. Okuste úsměvy, jež sekají jako blyskavé meče, popatřte na bezpečné kroky, jimž vysoké postavení propůjčuje lehkost. Pak poznáte, co je to ovzduší velikosti a moci. Je zbytečné uvádět, že království skutečné velikosti se neskládá z těchto věcí, ale pokud k sobě vábí ostatní svět a pokud lidské srdce bude jejich sféru považovat za jedinou, do které stojí za to proniknout, potud toto vše říší velikosti zůstane. Potud také bude ovzduší této říše zhoubně působit na lidskou duši. Je to jako chemické činidlo.

Jedna kapka, jeden den v tomto prostředí tak zapůsobí na názory, cíle a tužby lidské mysli, že jimi zůstane zabarvena navždy. Pro nezkušenou duši je jeden takový den jako opium pro tělo, jež mu není navyklé. Zůstane po něm touha, která bude věčně končit ve snění a smrti, ovládne-li člověka. Ach, nesplněné sny! Hlodající, vábíci, liché fantomy, které lákají a zavádějí svou oběť, lákají a zavádějí, dokud smrt a rozklad nepohltnou jejich moc a nevrátí nás slepé do lůna přírody.

Muž Hurstwoodova věku a založení nebývá otrokem iluzí a palčivých tužeb mládí, nemá však ani dar silné naděje, která tryská jako pramen z mladého srdce. Ono ovzduší nemůže v něm probudit touhu, jakou vyvolává v osmnáctiletém mladíčkovi, jestliže se však taková touha přece objeví, o to víc zhořkne nedostatkem naděje. Nemohl si nepovšimnout známek blahobytu a přepychu, na které narážel na každém kroku. Byl v New Yorku již dříve a věděl, kde má tato rozmařilost svůj původ. Do jisté míry v něm to město vzbuzovalo posvátnou hrůzu, neboť se tu nahromadilo vše, čeho si na světě nejvíce vážil – bohatství, postavení i sláva. Většina významných osobností, s kterými s v době svého ředitelování připíjeli na zdraví, vyšla právě z tohoto egocentrického lidského mraveniště. O přepychu newyorských podniků a zábavách zdejších lidí se vyprávěly ty nejlákavější historky. Věděl dobře, že tu po celý den musí nezbytně přicházet do bezprostředního styku s bohatstvím. Bylo mu jasné, že sto nebo pět set tisíc dolarů je částka, která zde, v městě přetékaném bohatstvím, nestačí na víc než na úhradu pohodlného živobytí. Móda a okázalý život vyžadovaly více peněz, takže pro chudáka zde vůbec nebylo místa. To všechno si uvědomoval naprosto přesně, když nyní procházel městem, odříznut od svých přátel, zbaven svého soukromého jmění, ba dokonce i svého jména, a pokoušel se začít znovu celý ten boj o postavení a zajištění. Nebyl dosud starý, ale nebyl tak pošetilý, aby si neuvědomoval, že stárí je přede dveřmi. Proto tato přehlídka krásných šatů, proslulostí

a moci nabyla pojednou v jeho očích zvláštního významu a dolehla na něho tím tíživěji ve srovnání s vlastním žalostným postavením.

A bylo to postavení skutečně žalostné. Shledal velmi brzy, že osvobození od strachu před žalářem není ještě základní podmínkou jeho existence. Nebezpečí zmizelo, ale hned se stala kamenem úrazu další nutnost. Nicotná sumička třinácti set a několika dolarů, která by mu v příštích letech měla stačit na úhradu činže, ošacení, stravování a zábavy, to byla představa, jež sotva mohla vnést klid do duše člověka, který byl zvyklý utratit pětkrát tolik během jediného roku. Usilovně o té věci přemýšlel hned v prvních dnech pobytu v New Yorku a rozhodl se, že musí rychle něco podniknout. Zkoumal proto obchodní nabídky inzerované v ranních novinách a začal ihned pátrat na vlastní vrub.

Dříve ovšem našel byt. Hledali ho spolu, jak Carrie slíbil, a vybrali si jeden na Osmasedmdesáté ulici blízko Amsterodamské avenue. Byl v druhém poschodí čtyřpatrového domu. Ulice nebyla ještě úplně zastavěna, a proto z jeho oken bylo směrem na východ vidět zelené vrcholky stromů v Ústředním parku a na západě prosvítala široká hladina Hudsonu. Bylo to šest místností s koupelnou v řadě vedle sebe a museli za ně platit pětatřicet dolarů měsíčně, což byla v té době běžná, přitom ovšem přemrštěná činže. Carrie si všimla rozdílu mezi velikostí pokojů zde a v Chicagu a zmínila se mu o tom.

„Nenašla bys dnes nic lepšího, má milá,“ vysvětloval jí Hurstwood, „leđa snad v nějakém starém domě, a tam bys zase neměla tohle moderní zařízení.“

Carrie si vybrala tento příbytek proto, že dům byl nový a stěny bytu byly vyloženy leštěným dřevem. Dům byl jedním z nejmodernějších. Bylo v něm ústřední topení, což znamenalo velkou výhodu. Moderní sporák, teplá a studená voda, kuchyňský výtah, domácí telefon a zvonek na domovníka, to vše se jí velmi líbilo. Hospodyňské sklony v ní byly dostatečně silné, aby jí tyto věci působily potěšení.

Hurstwood si vyjednal v jednom obchodním domě, aby mu celý byt zařídili na splátky. Zaplatil padesát dolarů hned a zbytek měl uhradit v měsíčních splátkách po deseti dolarech. Dal si také zhotovit malý štítek se jménem G. W. Wheeler a připevnil jej z chodby na schránku na dopisy. Carrie připadalo velmi podivné, když ji domovník oslovoval jako paní Wheelerovou, časem však tomu jménu přivykla jako vlastnímu.

Když Hurstwood zařídil tyto bytové záležitosti, navštívil několik barů ve vnitřním městě, podle všeho dobře zavedených, jejichž majitelé hledali inzerátem společníka. Po podniku v Adamsově ulici, úplném paláci, ho obyčejné restaurace, které se za inzeráty skrývaly, vůbec neuchvátily. Ztratil spoustu dní tím, že si je prohlížel, a shledával, že jsou velmi nevábné. Při těchto rozhovorech se však mnoho dověděl. Objevil, jak velký vliv tu má demokratická strana a jak je důležité být zadobře s policií. Zjistil, že nejvíce vzkvétají taková zábavní střediska, která mají velmi daleko do počestných podniků, jako byl Fitzgerald a Moy. Tato výnosná místa se vyznačovala tím, že měla elegantní zadní místnosti a soukromé pokoje v druhém patře. Z důstojného vzezření majitelů, jejichž náprsenky zářily velkými diamanty a šaty se vyznačovaly bezvadným střihem, bylo lehké vyvodit, že obchod s lihovinami má zlaté dno stejně tady jako kdekoli jinde.

Posléze narazil na jednoho člověka, který vlastnil podnik ve Warrenově ulici. Zdálo se, že by z toho mohla být výborná spekulace. Zařízení bylo poměrně slušné a dalo se tam ještě mnohé zlepšit. Majitel prohlašoval, že obchody jdou skvěle, a skutečně se zdálo, že tomu tak je.

„Chodí sem velmi slušní lidé,“ řekl Hurstwoodovi. „Obchodníci, obchodní cestující, umělci, lékaři, právníci a tak. Samá lepší sorta. Žádní vandráci. Ti nám sem nesmí.“

Hurstwood chvíli poslouchal cinkání pokladny a pozoroval, jak jdou obchody.

„A bude to dost výnosné pro dva?“ ptal se.

„To můžete poznat sám, jestli se vyznáte v obchodě s lihovinami,“ odpověděl majitel. „Tohle je jeden ze dvou podniků, které mi patří. Druhý je dole v Nasavské ulici. Sám to všechno nezastanu. Kdybych našel někoho, kdo obchodu dobře rozumí, vzal bych ho sem hned jako svého společníka a tenhle lokál by mohl sám řídit.“

„Zkušeností mám dost,“ řekl Hurstwood vemlouvavě, ale na Fitzgeralda a Moya se nechtěl odvolávat.

„Nu, tak se rozhodněte sám, pane Wheelere,“ řekl mu na to vlastník podniku.

Nabízel mu pouze třetinu zboží, inventáře a zákaznictva, a to proti úhradě jednoho tisíce dolarů a za předpokladu, že společník bude schopen řídit podnik. O převod majetku tu nešlo, protože majitel měl sám podnik jen pronajatý.

Nabídka to byla dost dobrá, ale Hurstwood měl určité pochybnosti, zda třetinový podíl z tohoto podniku poskytne měsíčně sto padesát dolarů, které podle svého názoru potřeboval na běžné rodinné výdaje a k slušnému živobytí. Po všech zklamáních, která ho při hledání vhodné příležitosti potkala, nemohl však váhat. Zatím se zdálo, že ona třetina by nyní mohla vynést měsíčně sto dolarů. Při rozumném řízení a zdokonalení obchodu by to mohlo dělat i víc. Rozhodl se tedy, že na nabídku přistoupí, a složil svých tisíc dolarů s tím, že příštího dne nastoupí.

Z počátku měl z této úmluvy velkou radost a svěřil se Carrie, že se mu povedl výborný obchod. Čas mu však brzy poskytl látku k různým nemilým myšlenkám. Zjistil, že jeho společník je velmi nepřijemný patron. K tomu ještě hodně pil a alkohol z něho činil neomalného hrubec. Na to nebyl Hurstwood v obchodě vůbec zvyklý. Kromě toho obchody nešly vždycky stejně. Zdejší zákazníci nebyli toho druhu, který byl jeho potěšením v Chicagu. Shledal, že bude dlouho trvat, než se tu s někým sblíží. Hosté sem spěšně vcházeli a hned zas pospíchali pryč, aniž toužili po přátelském

rozhovoru. Nebylo to místo, kam by si lidé přicházeli popovídat a posedět. Celé dny a týdny ubíhaly bez oněch srdečných pozdravů, které ho v Chicagu denně tak těšily. Chyběly mu také význačné osobnosti – oni dobře oblečení, vybraní lidé, jejichž přítomnost propůjčuje průměrnému baru zdání exkluzivnosti a od nichž se člověk doví novinky ze vzdálených vysokých kruhů. Nespatriil tu ani jediného, jak byl měsíc dlouhý. Po večerech, kdy zůstával v podniku, pročetl noviny a dozvídal se z nich zprávy o význačných lidech, které kdysi dobře znal, s kterými vypil nejednu skleničku. Ti chodili do takového baru, jako byl Fitzgerald a Moy v Chicagu nebo Hoffman zde v New Yorku, ale dobře věděl, že tady se s nimi nesejde nikdy.

Obchod také nešel tak dobře, jak očekával. Trochu se zvedl, ale Hurstwood zjistil, že bude muset omezit své domácí výdaje. To bylo pokořující.

Zprvu mu bylo velkou rozkoší chodit domů pozdě večer – jak se stalo pravidlem – s vědomím, že tam najde Carrie. Zařídil si to tak, aby mohl mezi šestou a sedmou zaběhnout domů na večeři a ráno zůstat doma do devíti hodin, ale radost z tohoto nového uspořádání životního běhu brzy vyprchala a začala na něj doléhat jednotvárná tíže jeho povinností.

Sotva uplynul první měsíc, prohlásila jednou Carrie docela samozřejmě: „Ráda bych si tenhle týden koupila nové šaty.“

„Jaképak?“ ptal se Hurstwood.

„Nějaké praktické, vycházkové.“

„Jen si je kup,“ souhlasil s úsměvem, ačkoli si v duchu říkal, že stavu jeho financí by jenom prospělo, kdyby to nedělala. Příštího dne o tom nepadlo ani slovo, ale pozítří ráno se jí zeptal:

„Už jsi s těmi šaty něco podnikla?“

„Ještě ne,“ odpověděla.

Chvíli mlčel, jako by přemýšlel, a potom řekl:

„Nechtěla bys to ještě o několik dní odložit?“

„Kdepak,“ odvětila Carrie, která nepochopila, kam tou poznámkou míří. Nikdy jí dosud nepřišlo na mysl, že by se mohl octnout v peněžních nesnázích. „Proč?“

„Tak já ti to tedy řeknu,“ pravil Hurstwood. „Potřebuji teď pro tu svou investici hodně peněz. Očekávám, že je brzy dostanu zase zpátky, ale teď zrovna jsem poněkud v úzkých.“

„Ach tak,“ řekla na to Carrie. „To je tedy něco jiného. Proč jsi mi to neřekl dříve?“

„Nebylo třeba,“ odpověděl Hurstwood.

Ochotně se podvolila, ale způsob, jakým o tom mluvil, připomněl Carrie Droueta a jeho „malý obchůdek“, ke kterému se neustále chystal. Ta myšlenka se jí hned vykouřila z hlavy, ale byl to začátek. V jejích úvahách o Hurstwoodovi to bylo něco docela nového.

Čas od času se přiházely podobné věci, maličkosti, které jedna s druhou přispěly k úplnému odhalení. Carrie nebyla nijak hloupá. Dva lidé nemohou vedle sebe žít delší dobu, aby neprohlédli jeden druhého. Nesnáze, které člověk nosí v duši, vyjdou najevo, ať se z nich dobrovolně vyzná nebo ne. Starost otráví celé ovzduší a vyvolá stísněnost, která pak mluví sama za sebe. Hurstwood se oblékal stejně pěkně jako dříve, ale do týchž šatů, které měl již v Kanadě. Carrie si povšimla, že si nepořizuje žádnou velkou garderobu, ačkoli toho nemá nijak mnoho. Zjistila také, že jen málokdy navrhne, aby si někam vyšli za zábavou. O jídle nikdy nemluvil a zdálo se, že je zaujat jen svým obchodem. To nebyl ten bezstarostný Hurstwood z Chicaga, jak ho znala z dřívějšíka. Změna byla příliš nápadná a bylo by těžké ji nepozorovat.

Po čase vycítila, že se něco změnilo, že se jí s mnohými věcmi přestává svěřovat. Zřejmě měl svá tajemství, do kterých ji nehodlal zasvěcovat. Na různé maličkosti se ho musela sama dotazovat. V ženě to vyvolává nepříjemný pocit. Jedině velká láska může způsobit, že se jí to zdá rozumné, někdy dokonce chvályhodné, nikdy ji to však nebude příliš těšit. Kde taková velká láska není, dochází se k závěrům příkřejším, mnohem méně uspokojivým.

Hurstwood bojoval proti obtížím, které s sebou přinášely nové podmínky, velmi statečně. Byl příliš chytrý, aby si neuvědomoval, jaké nesmírné chyby se dopustil, a věděl také, že může být rád, že to takhle dopadlo. Přece však musel každou hodinu, každý den srovnávat své nynější postavení s dřívějším životem.

Nadto ho pronásledoval nepříjemný strach ze setkání se starými přáteli, a to hlavně pod dojmem jednoho takového střetnutí, ke kterému došlo brzy po jejich příchodu do města. Jednou na Broadwayi totiž spatřil, jak se proti němu blíží člověk, kterého znal. Nebyl už čas předstírat, že ho nevidí. Vyměnili si ostrý pohled a bylo až příliš jasné, že se poznali. Nebylo vyhnutí, museli se spolu zastavit.

„Jak se vám daří?“ ptal se jeho známý, nákupčí projedenchicagský velkoobchod. Podával mu ruku s pocitý očividně smíšenými a bez velké radosti.

„Děkuji, velmi dobře,“ odpověděl Hurstwood se stejnými rozpaký. „A vám?“

„Taky dobře. Mám tu nějaké nákupy. Vy teď žijete tady?“

„Ano,“ řekl Hurstwood, „mám podnik dole ve Warrenově ulici.“

„Opravdu?“ ptal se známý. „To rád slyším. Přijdu se tam na vás podívat.“

„Jen přijďte,“ zval Hurstwood.

„Tak na shledanou,“ loučil se ten druhý s vlídným úsměvem a bral se dále.

„Ani se mě nezeptal na číslo,“ pomysllil si Hurstwood, „určitě ho ani nenapadne přijít.“ Otřel si zvlhlé čelo a pevně doufal, že se již s nikým jiným nesetká.

To všechno mu hodně kazilo náladu. Jedinou jeho nadějí bylo, že se to obrátí k lepšímu, alespoň pokud jde o peníze. Měl Carrie, splácel pomalu nábytek a udržoval si své postavení. Carrie se zatím musí spokojit s těmi zábavami, které jí za daných okolností může poskytnout. Snad se mu podaří zachovat tuto přetvářku dostatečně dlouho, aniž ji bude muset ospravedlňovat, a všechno se potom

obrábí k dobrému. Nepřihlížel přitom k slabostem lidské povahy, k problémům manželského života. Carrie byla mladá. On i ona podléhali různým náladám. Každým okamžikem se jejich rozdílné city mohly u jídelního stolu střetnout. To se často stává i v těch nejspřádanějších rodinách. Aby se později mohlo zapomenout na malichernosti, které při takových příležitostech vyjdou najevo, je zapotřebí veliké lásky. A kde není, připočítávají obě strany jednu maličkost k druhé a z drobností vyrůstají po čase velké problémy.

31

Miláček štěstěny – Broadway se chlubí svými radovánkami

Město a Hurstwoodovo postavení působilo na Carrie podobně jako na něj. Všechno, co jí osud přichystal, přijímala vždycky s myslí co nejlídnější a nejveselejší. New York ji zanedlouho nesmírně zaujal, třebaže proti němu měla zpočátku určité výhrady. Mocný dojem na ni dělala jeho čistá atmosféra, zalidněné ulice a zvláštní lhostejnost. Nikdy ještě neviděla tak malý byteček, jako byl jejich, ale i ten si brzy zamilovala. Nový nábytek se tam báječně vyjímal a příborník, který upravil sám Hurstwood, se jasně třpytil. Každý pokoj byl vhodně zařízen a v takzvaném salóně neboli předním pokoji stál také klavír, neboť Carrie prohlásila, že by se ráda učila hrát. Měla k ruce služku a rychle se obeznamovala se všemi pracemi a vědomostmi, jichž je k řízení domácnosti třeba. Poprvé v životě měla pocit, že je natrvalo usazená a v očích společnosti poněkud ospravedlněná, podle toho, jak to sama chápala. Její myšlenky byly veselé a celkem prosté. Dlouho se zabývala pozorováním, jak lidé v New Yorku bydlí, a bylo jí divné, že v jednom domě žije třeba deset rodin, které se mezi sebou ani neznají a nestarají se o sebe. Žasla také, když v přístavu slyšela houkat stovky lodí, hluboké, táhlé signály převozních parníků a člunů v mlze. Už jen to, že se ty zvuky nesly od moře, bylo pro ni úžasné. Často se dívala na Hudson, pokud ho mohla zahlédnout ze západních oken bytu, a na ohromné město, které po obou stranách rychle rostlo. Bylo tu tolik věcí, o kterých se dalo přemýšlet, že ji to stačilo zaujmout na víc než rok, aniž jí něco z toho zevšednělo.

A pak – Hurstwood k ní byl nesmírně něžný a milý a v jeho lásce bylo stále něco nového. Třebaže měl velké starosti, nikdy s ní o svých potížích nemluvil. Vyzařovala z něho opět jeho dřívější sebedůvěra, své nové postavení přijímal s lehkostí a samozřejmostí

a Carrieiny schopnosti a pokroky mu způsobovaly radost. Každý večer přicházel k jídlu přesně a nevelká jídelna ho vítala vždycky co nejpřívětivěji. Malé rozměry dodávaly pokoji jakoby přepychový vzhled, protože vypadal zaplněný. Na bílém ubruse bylo prostřeno pěkné nádobí. Stůl ozařoval čtyřramenný svícen, jehož každé světlo bylo chráněno červeným stínidlem. Carrie se služkou se činily a výsledkem jejich snahy byly báječné řízky a bifteky a ostatní se zatím pořízovalo z konzerv. Carrie se učila dělat různé pečivo a brzy pokročila tak, že se mohla pochlubit mísou křehkých chutných zákusků vlastní výroby.

Tak uplynul druhý, třetí i čtvrtý měsíc. Nastala zima a s ní pocit, že v takovém čase je lépe zůstat doma, takže o divadlech se ani příliš nemluvalo. Hurstwood dělal, co mohl, aby stačil uhrazovat všechny výdaje, aniž nechal na sobě něco znát. Předstíral, že investuje peníze zpátky do obchodu, aby mu v budoucnosti více vynášel. Na své šatstvo vydával jen velmi skrovné částky a málokdy navrhoval, aby si i Carrie něco koupila. Tak minula první zima.

V druhém roce se Hurstwoodův obchod poněkud zvedl. Každý měsíc činil teď jeho příjem pravidelně sto padesát dolarů, jak si to původně představoval. V tu dobu však už Carrie bohužel došla k jistým závěrům a on získal jen velmi málo známostí.

Carrie byla povahy spíše pasivní a povolné než živé a výbojné, a tak se s tímto stavem věcí smířila. Zdál se jí docela přijatelný. Jednou za čas šli spolu do divadla, někdy v létě na pobřeží nebo někde do města, ale nenavazovali žádné známosti. Jeho poměr k ní se ovšem změnil; své vybrané způsoby nahradil Hurstwood nenucenou důvěrností. Nedocházelo mezi nimi k žádnému nedorozumění, k žádné zjevné neshodě v názorech. Bez peněz a návštěv u přátel vedl vlastně Hurstwood život, který nemohl vzbudit ani žárlivost, ani výtky. Carrie měla pochopení pro jeho úsilí a nedostatek zábav, jakých užívala v Chicagu, jí ani nevadil. New York sám o sobě a její byt jí v té době úplně stačily.

Jakmile se však Hurstwoodův obchod poněkud pozvedl, začal si přece jen hledat nějaké známé. Rovněž svého zevnějšku si teď více hleděl. Přesvědčoval se, že jeho domácí život je mu neobyčejně drahý, ale tu a tam si dovolil nepřijít k večeři. Když to udělal poprvé, poslal jí vzkaz, že se zdrží. Carrie jedla sama a přála si, aby se to už víckrát nestalo. I podruhé jí to vzkázal, ale na poslední chvíli. Potřetí už na to úplně zapomněl a vysvětlil jí to až potom. Mezi těmito příhodami uplynulo vřadycky několik měsíců.

„Kdepak jsi byl, Georgi?“ zeptala se Carrie, když prvně nepřišel.

„Měl jsem práci v kanceláři,“ řekl vesele, „musel jsem dát do pořádku nějaké účty.“

„To je škoda, že ses nemohl dostat domů,“ řekla vlídně, „chystala jsem tak dobrou večeři.“

Podruhé se vymluvil podobně, ale potřetí to Carrie opravdu poněkud zamrzelo.

„Nemohl jsem přijít,“ pravil, když se vrátil později večer, „měl jsem hrozně práce.“

„Nemohl jsi mi to aspoň vzkázat?“ zeptala se Carrie.

„Chtěl jsem, ale to víš, pozapomněl jsem na to a pak už bylo příliš pozdě,“ odpověděl.

„A já jsem připravila tak dobrou večeři,“ řekla Carrie.

Z jejího chování Hurstwood nyní vysoudil, že Carrie je ryze domácí typ. Po roce se skutečně domníval, že její život našel své pravé uplatnění v hospodyňských povinnostech. Došel k tomuto závěru, přestože ji v Chicagu viděl hrát divadlo a ačkoli ji během minulého roku nemohl za podmínek, které vytvořil, sledovat jinak než v jejím vztahu k bytu a k němu, protože neměla žádné přátele a nechodila do společnosti. S tím se dostavil pocit uspokojení, že má ženu, které takový život stačí, a toto uspokojení mělo pak své přirozené důsledky. Jelikož se domníval, že Carrie je celkem šťastná, cítil se povinen poskytovat jí jenom tolik, kolik k jejímu štěstí podle jeho mínění stačí. Opatřoval nábytek, zařízení, jídlo a nezbytné

šatstvo. Pomyšlení na to, že by se jí měl postarat také o nějakou zábavu a vyvést ji někam, ukázat jí lesk života a nějakou podívanou, ustupovalo stále víc do pozadí. Jeho ten vnější svět přitahoval, ale ani ho nenapadlo, že i ona by o něj stála. Jednou šel sám do divadla, jindy se zase připojil k několika svým novým přátelům a večer si pak s nimi zahrál poker. Protože mu s přibývajícimi penězi zase narůstal hřebínek, začal na sebe opět více dbát. Všechno to dělal ovšem s daleko menší okázalostí než dříve v Chicagu. Vyhýbal se zábavním podnikům, kde by se mohl setkat s lidmi, kteří ho kdysi znali.

Carrie si to začala svým způsobem uvědomovat. Jeho jednání ji ovšem nijak vážně neznepokojovalo. Nemilovala ho natolik, aby se soužila žárlivostí. Vlastně na něho nežárlila vůbec. Hurstwood měl rád její mírné způsoby a ani ho nenapadlo, aby o nich hlouběji přemýšlel. Když nepřišel domů, nelámala si s tím příliš hlavu. Důvěřivě přijímala jeho běžné mužské výmluvy, že si musel s někým promluvit, někde se zastavit, poradit s nějakými přáteli. Neměla vůbec nic proti tomu, aby se Hurstwood také nějak bavil, ale mrzelo ji, že ji přitom zanedbává. Neušlo jí ovšem, že se Hurstwood poněkud změnil.

Když už bydleli na Osmasedmdesáté ulici druhým rokem, uvolnil se byt na druhé straně chodby proti nim a nastěhovala se tam velmi hezká mladá žena s manželem. S nimi oběma se Carrie později seznámila. Došlo k tomu prostě proto, že jejich byty se v jednom místě jako by stýkaly, měly totiž společný kuchyňský výtah. Tohoto užitečného zařízení, jímž se z přízemí dopravovalo nahoru palivo, nákupy a podobné věci a dolů zase odpadky a smetí, užívaly společně vždycky obě rodiny v jednom patře. Proto se do něho z každého bytu otvírala malá dvířka.

Jestliže na domovníkovo zahvízdnutí otevřely obě ženy dvířka do výtahu současně, stály si tváří v tvář. Jednou ráno šla Carrie vyhodit starý papír a vtom se tam objevila z téhož důvodu nová

nájemnice, asi třiadvacetiletá hezká brunetka. Měla na sobě noční košili a župan, vlasy ještě pořádně rozčuchány, ale její tvář byla tak hezká a milá, že si ji Carrie ihned oblíbila. Nová sousedka se jen stydlivě usmála, ale to stačilo. Carrie hned cítila, že by se s ní ráda blíže poznala, a podobný cit vzrušil rovněž mysl té druhé, jež obdivovala Carriinu nevinnou tvář.

„To je opravdu krasavice, ta, co se přistěhovala naproti,“ řekla jednou u snídaně Carrie Hurstwoodovi.

„Kdo je to?“ zeptal se Hurstwood.

„To nevím,“ odpověděla. „Na štítku u zvonku je jméno Vance. Někdo tam hraje překrásně na klavír. To bude asi ona.“

„V tomhle městě člověk nikdy neví, vedle koho bydlí, vid’?“ pro- nesl Hurstwood běžný newyorský názor o sousedech.

„Tak si představ,“ řekla Carrie, „žiju v tomhle domě s devíti jinými rodinami už víc než rok a neznám z nich živou duši. Tihle lidé jsou tu už dobrý měsíc a do dneška jsem žádného z nich ani nezahlédla.“

„Žádná škoda,“ řekl nato Hurstwood. „Nikdy nevíš, s kým se můžeš dostat do styku. Někteří lidé jsou vykutálení ptáčekové.“

„Taky myslím,“ přitakala Carrie.

Hovor se stočil na jiné věci a Carrie už na to nemyslila.

Až teprve za dva dny se stalo, že šla na trh a ve dveřích se srazila s paní Vanceovou, která se právě vracela. Její sousedka ji poznala a pokývla na pozdrav; Carrie jí oplatila úsměvem. Cesta k bližšímu seznámení byla otevřena. Kdyby se byly v tomto okamžiku tvářily úplně cize, nikdy by mezi nimi nebylo mohlo v budoucnosti dojít k nějakým společenským stykům.

Potom Carrie paní Vanceovou nespatriila po několik týdnů, ale slyšela ji hrát skrz tenkou stěnu, která oddělovala přední pokoje jejich bytů. S radostí naslouchala veselým melodiím, které paní Vanceová přednášela skvěle a s naprostou jistotou. Sama uměla hrát jen velmi prostředně a to, jak dovedla hrát paní Vanceová, bylo v Carriiných očích už málem velkým uměním. Všechno, co až dosud

zahlédla a zaslechla, pouhé útržky a záblesky, nasvědčovalo tomu, že jsou to nějakí lepší lidé a že si žijí dobře. Carrie byla tedy hotova navázat další přátelství, kdyby se k tomu v budoucnu naskytla příležitost.

Jednoho dne zazvonil u Carrie zvonek a služka, která byla v kuchyni, stiskla tlačítko, čímž se elektricky otevřely domovní dveře v přízemí. Carrie čekala před svým bytem v druhém patře, aby se podívala, kdo to k ní asi jde, a tu se objevila paní Vanceová.

„Nezlobte se na mě, prosím vás,“ omlouvala se, „před chvilkou jsem si vyšla ven a zapomněla jsem si klíč od domu, a tak jsem si dovolila zazvonit na vás.“

Tak se to běžně dělalo, jestliže si některý z nájemníků náhodou zapomněl domovní klíč. Ti se však za to neomlouvali.

„Ale to nevádí, dobře, že jste zazvonila,“ řekla Carrie. „Já sama to taky někdy dělám.“

„Je dnes nádherně, vidíte?“ řekla paní Vanceová a zastavila se na okamžik.

A tak ještě po několika letmých rozhovorech byla známost navázána a v mladé paní Vanceové našla Carrie příjemnou společnici.

Carrie ji několikrát navštívila a jindy zase zašla paní Vanceová k ní. Oba byty byly hezké, ale byt Vanceových se zdál přece jen poněkud přepychovější.

„Mohla byste k nám dnes večer přijít? Ráda bych vás seznámila s manželem,“ řekla jednou paní Vanceová, nedlouho potom, co se sprátelily. „Chce vás poznat. Umíte hrát karty, že?“

„Tak trochu,“ odpověděla Carrie.

„Tak si zahrajeme. Jestli se vrátí váš manžel, přiveďte ho s sebou.“

„Dnes k večeři nepřijde,“ řekla Carrie.

„Jestli se přece objeví, tak ho zavoláme.“

Carrie svolila, a tak se večer seznámila s vážným panem Vancem. Byl o několik let mladší než Hurstwood a za své zřejmě šťastné

manželství vděčil mnohem víc svým penězům než hezkému zevnějšku. Carrie na něho udělala na první pohled dobrý dojem, a tak se snažil být společenský. Naučil ji novou karetní hru a hovořil s ní o New Yorku a jeho zábavách. Paní Vanceová hrála trochu na piano a nakonec přišel i Hurstwood.

„Velice mě těší,“ řekl paní Vanceové, když ho Carrie představovala. Zářil opět svou dřívější uhlazeností, která kdysi Carrie tolik okouzila.

„Nelekl jste se, že vám žena utekla?“ řekla paní Vanceová, podávajíc mu při představování ruku.

„Bál jsem se, že si snad našla nějakého lepšího manžela,“ řekl Hurstwood.

Obrátil nyní svou pozornost na paní Vanceovou a Carrie na něm ihned postřehla to, co jí už dlouho podvědomě chybělo – společenskou obratnost a lichocením, v němž se tak dobře vyznal. Viděla také, že není dost dobře oblečená, zdaleka ne tak pěkně jako paní Vanceová. Teď už to nebyly mlhavé představy. Najednou jí bylo její postavení jasné. Měla pocit, že se její život stává fádním, a zmocnila se jí sklíčenost. Znovu ji přepadla nabádavá, naléhavá melancholie. Carrie začala toužit a v duchu opět slyšela hlasy, šeptající jí o cestě vzhůru.

Po tomto procitnutí zatím nic nenásledovalo, protože Carrie nebyla příliš podnikavá. Vždycky však dovedla hned vplynout do proudu nějakých změn, který ji pak snadno unášel s sebou. Hurstwood si ničeho nevšiml. Neuvědomoval si ten nápadný protiklad, který neušel Carrie. Nepostřehl také ani záchvěv onoho smutku, který jí zastřel oči. Nejhorší bylo, že na Carrie začala doléhat v jejím bytě opuštěnost, a tak vyhledávala společnost paní Vanceové, která si ji nesmírně oblíbila.

Jednou ráno k ní paní Vanceová zašla do bytu. „Pojďme dnes odpoledne do divadla,“ zvala ji. Měla na sobě stále ještě měkký růžový župan, který si oblékla, když vstala. Hurstwood i Vance odešli každý po svém už téměř před hodinou.

„Dobře,“ souhlasila Carrie. Paní Vanceová na ni dělala dojem hýčkané a pěstěné ženy. Vypadala, jako by byla vroucně milována, jako by jí manžel splnil každé přání. „A co dávají?“

„Já bych hrozně ráda viděla Nata Godwina,“ řekla paní Vanceová. „Jsem přesvědčená, že je to nejroztomilejší herec na světě. Píší, že je to opravdu dobrá hra.“

„V kolik hodin musíme jít z domu?“ zeptala se Carrie.

„Můžeme vyjít hned v jednu a projdeme se třeba od Čtyřiatřicáté ulice po Broadwayi,“ řekla paní Vanceová. „To je úžasné zajímavá procházka. Divadlo je na Madisonově náměstí.“

„Půjdu ráda,“ pravila Carrie. „Kolik asi budou stát lístky, co myslíte?“

„Určitě ne víc než dolar,“ odpověděla paní Vanceová.

Pak odešla a znovu se objevila v jednu hodinu, ustrojená do skvělých tmavomodrých vycházkových šatů, se slušivým kloboučkem. Carrie se rovněž půvabně ustrojila, ale protiklad mezi ní a onou ženou se jí přece jen bolestně dotýkal. Připadalo jí, že paní Vanceová má na sobě spoustu pěkných drobností, které jí chybějí. Byly to zlaté šperky, elegantní zelená kožená kabelka s monogramem, přepychový, neobyčejně zdobený kapesníček a podobné maličkosti. Carrie cítila, že potřebuje víc šatů, a lepších, než má teď, aby se mohla této ženě rovnat, a že každý, kdo se na ně podívá, všimne si jenom paní Vanceové, už pro to oblečení. To pomyšlení ji trýznilo, ale neměla tak docela pravdu, protože ona sama měla teď také velmi pěknou postavu a rozkvétala do mnoha nových půvabů, takže byla velmi poutavá a svým způsobem krásná. V tom, jak byly obě oblečené, byl ovšem jistý rozdíl, paní Vanceová měla lepší a novější věci, ale nijak zvlášť to nebylo do očí. Stačilo to ovšem k tomu, aby Carriina nespokojenost s jejím postavením vzrostla.

Broadway byla už tehdy velkou pozoruhodností města. Před odpoledním představením i po něm se tam shromažďovaly nejen všechny hezké ženy, které si potrpí na okázalost a parádu, ale

i muži, kteří si je zase nesmírně rádi prohlížejí a obdivují se jim. Byla to velmi působivá přehlídka hezkých tváří a elegance. Dámy se tu objevovaly v nejlepších kloboucích, střevících a rukavičkách a zavěšeny do sebe vcházely do vybraných obchodů nebo do divadel, kterých zde bylo plno, od Čtrnácté k Čtyřiatřicáté ulici. I muži se tu ukazovali v tom nejmódnějším oblečení, jaké si jen mohli dovolit. Krejčí se tu mohl poučit o poslední fazóně obleků, obuvník o správném tvaru a barvě bot a kloboučník o módních kloboucích. Říkalo se, že když si nějaký elegán pořídí nové šaty, musí je poprvé provětrat na Broadwayi, a bylo to doslova pravda. To bylo tak všeobecně známo, že o několik let později byla vydána populární píseň, ve které se zpívalo o všech možných věcech, týkajících se módních přehlídek ve dnech, kdy se konala odpolední představení. Jmenovala se *Co ten člověk na Broadwayi pohledává* a ve všech varietních sálech v celém městě došla náramné obliby.

Za celý ten čas, co tu Carrie bydlela, neslyšela dosud nic o těchto přehlídkách a v tu dobu, kdy se konaly, na Broadwayi ještě nebyla. Pro paní Vanceovou to ovšem byla docela běžná věc. Nejen že o nich dobře věděla, ale sama se jich často účastnila. Schválně si tam vycházela, aby něco viděla i aby se sama ukázala, aby tam svou krásou způsobila rozruch a předvedla lidem, že se svou elegancí nezůstává v ničem pozadu za módními kráskami města.

Když vystoupily z tramvaje na Čtyřiatřicáté ulici, vydala se Carrie kupředu lehkým krokem, ale brzy její pozornost zaujala pestrá společnost, která se rojila kolem nich a postupovala s nimi ve směru promenády. Najednou si všimla, že se paní Vanceová pod upřenými pohledy hezkých mužů a elegantních dam chová jaksi upjatě a že ty pohledy nejsou zrovna slušné. Tady si zřejmě každý směl druhého prohlížet, jak chtěl. I ji tu okukovali a házeli po ní očima, jak zjistila. Muži v bezvadných svrchnících a cylindrech, s hůlkami se stříbrnými knoflíky, drali se kolem ní kupředu a víc než často vrhali na ni vyzývavé pohledy. Dámy tu šustily v šatech z těžkého hedvábí, šířice

kolem sebe afektované úsměvy a vůni. Carrie postřehla, že slušnosti tu mnoho není, že zde daleko převládá neřest. Na každém kroku nalíčené, napudrované tváře a namalované rty, neparfémované vlasy, veliké, zamžené, nylvé oči. Náhle si s leknutím uvědomila, že se octla uprostřed módního davu, na přehlídce přepychu a okázalosti, a jaké okázalosti! Každou chvilku mījely zářící klenotnické výklady, květinářství, kožešnictví, obchody s módním zbožím, cukrárny, to všechno se tu střídalo rychle jedno za druhým. Ulice byla plná kočárů. Před přepychovými obchody stáli velkolepí vrátní v širokánských kabátech s lesklými mosaznými opasky a knoflíky. U kočárů lelkovali lokajové ve vysokých žlutých botách, bílých přiléhavých nohavicích a modrých kabátcích a čekali úslužně na své velitelky, které uvnitř nakupovaly. Celá ulice přímo bobtnala bohatstvím a okázalostí a Carrie cítila, že ona sem nepatří. Ani za nic na světě by se nedovedla tak nést a vypadat tak elegantně jako paní Vanceová, která byla ve své kráse plná sebejistoty. Každý si musí všimnout, trápilo ji ustavičně, že ona je z nich dvou ustrojena hůře. Do hloubi duše ji to mrzelo a umínila si, že se sem už nevrátí, dokud nebude vypadat lépe. A přitom toužila, aby mohla zažít ten blahý pocit, že se tu vyrovná ostatním. Ach, teprve pak by byla šťastná!

Hostina Baltazarova – Vykладаč života

V Carrie vyvolala ta procházka pocity, které způsobily, že byla nanejvýš přístupná smutné náladě, již byla hra prodchnuta. Herec, na něhož se přišly podívat, získal svou oblibu v nasládlých veselohrách, v nichž bylo dostatek žalu, aby se jím vyvážila humorná složka. Jak dobře víme, jeviště mělo pro Carrie velkou přitažlivost. Na svůj dávný herecký úspěch v Chicagu nikdy nezapomněla. Tato vzpomínka jí stále zůstávala v paměti a zaujímal její mysl nejedno dlouhé odpoledne, kdy jediným Carriiným potěšením bylo houpačí křeslo a nejnovější román. A kdykoli se dívala na nějakou hru, pokaždé si znovu živě uvědomovala vlastní schopnosti. Při některých scénách přímo toužila, aby si v nich mohla sama zahrát, aby mohla dát výraz citům, které by v té roli prožívala. Skoro vždycky si odnášela v duši plno živých představ a celý příští den o nich o samotě uvažovala. Žila tím stejně opravdově jako skutečností, z kterých se skládal její každodenní život.

Málokdy se však stalo, že by přišla do divadla tak rozrušena nějakým zážitkem jako dnes, kdy jí v srdci zpívala tichá melodie touhy, kterou vzbudily přepych, veselí a krása, jichž byla právě svědkem. Ach, kdo jsou ty dámy, které potkávala, ty stovky žen? Odkud se braly ony bohaté, elegantní šaty, ony úžasné, pestré ozdůbky, všechny ty tretky ze stříbra a zlata? Kde ty rozkošné bytosti bydlí? Jak asi vypadá elegantní vyřezávaný nábytek, mezi nímž se jistě pohybují, jaké asi jsou ozdobené stěny a bohaté čalouny v jejich bytech? Kde vůbec jsou jejich přepychová sídla, naplněná vším možným, co se dá za peníze poříditi? V jakých stájích asi odpočívají ti lesklí, neklidní koně, kam se ukládají ty nádherné kočáry? A kde se asi povalují ti skvěle nastrojení lokajové? Ach, ty paláce a světla, ta vůně, přeplněné budoáry, obtížené stoly! V New Yorku musí být

spousta takových sídel, jinak by tu nemohly žít ty krásné, drzé, povýšené bytosti. Jako by to byly květiny, jež se pěstují v nějakých sklenících. Bolelo ji, že ona není jednou z nich, že si, běda, vysnila jakýsi sen a ten se nesplnil. Divila se, jak tu mohla po ty dva roky žít tak sama a přijímat lhotejně, že všechno dopadlo jinak, než čekala, že ničeho nedosáhla.

Hra byla jednou z těch salónních slátanin, v nichž půvabně nastrojené dámy a elegantní pánové trpí láskou a žárlivostí, obklopeni zlatem a nádherou. Tyto kusy vždycky lákají ty, kdo po celý život touží po takovém prostředí a jejichž přání se nikdy nemohou splnit. Nesmírné kouzlo těchto her spočívá v tom, že předvádějí utrpení v takových ideálních poměrech. Kdo by si rád nezatruchlil v pozlaceném křesle? Kdo by se nechtěl potrápiti mezi provoněnými čalouny, vypoštětávaným nábytkem a olivrejovaným služebnictvem? Za podobných okolností se stává i žal něčím ohromně lákavým. Také Carrie po takovém světě zatoužila. V něm chtěla podstoupit jakékoli utrpení, nebo kdyby to nešlo jinak, chtěla je alespoň za takových rozkošných okolností předstírat na jevišti. Všechno, co předtím spatřila, zapůsobilo na ni tak hluboce, že jí ta hra připadala bůhvíjak krásná. Brzy úplně splynula se světem, který se v ní předváděl, a přála si, aby ho už nikdy nemusela opustit. O přestávkách si zevrubně prohlížela skvělou společnost v prvních řadách a v lóžích a udělala si novou představu o tom, co všechno může New York poskytovat. Byla přesvědčena, že stále ještě neviděla všechno, že celé město je jediným vírem radostí a zábav.

Když vyšla ven, poskytla jí táž Broadway ještě názornější lekci. Scéna, kterou pozorovala, když šla do divadla, byla nyní ještě úžasnější a právě vrcholila. Dosud nikdy neviděla tolik parády a marnivosti. To všechno jen utvrzovalo její názor o vlastním postavení. Vždyť ve skutečnosti dosud ani plně nežila a nebude moci říci, že žila, dokud do jejího nitra nepronikne něco z tohoto světa. Ženy utrácely peníze jako smetí. Pozorovala to v každém přepychovém

obchodě, kolem něhož šly. Květiny, sladkosti, šperky, to bylo zřejmě to hlavní, to bylo středem zájmu oněch elegantních dam. A ona – ona má sotva tolik peněz, aby si mohla dopřát takové vycházky jako dnes několikrát za měsíc.

Ten večer jí připadal hezký byteček docela obyčejný. Všichni ostatní na světě mají lepší. Lhostejně se dívala na služku, jak připravuje večeři. V duchu viděla znovu scény oné hry. Vzpomínala si obzvláště na jednu půvabnou herečku, krasavici, které se tam kdosi dvořil a nakonec ji získal. Líbeznost té ženy uchvátila Carrieino srdce. Její kostýmy byly vrcholným uměleckým výtvozem, její utrpení tak opravdové. Tu úzkost, kterou předváděla, Carrie přímo cítila. Přesně tak by to zahrála i ona. V některých scénách snad ještě lépe. Opakovala si věty, které jí utkvěly v paměti. Ach, kéž by si někdy mohla zahrát v takové roli! Jaký by to byl bohatý život! Ona by také dovedla hrát tak podmanivě.

Když se Hurstwood vrátil, byla Carrie rozladěná. Seděla, houpala se v křesle a přemítala a nechtěla být ze svých kouzelných představ vytrhována. A tak nemluvila nebo mluvila jen velmi málo.

„Copak je s tebou, Carrie?“ zeptal se. Hurstwood po chvíli, když si všiml, jak je tichá a jaksi mrzutá.

„Ale nic,“ odpověděla. „Není mi jen nějak dobře.“

„Snad nejsi nemocná?“ vyptával se a přistoupil až k ní.

„Ale kdepak,“ řekla téměř podrážděně, „je to jen taková malá nevolnost.“

„To je škoda,“ řekl. Napřímil se, a upravuje si vestu, poodstoupil. „Myslíl jsem, že bychom si večer mohli zajít do divadla.“

„Mně se nechce,“ odpověděla Carrie. Měla zlost, že jí ty krásné vidiny takhle boří a vypuzuje z mysli. „Byla jsem dnes na odpoledním představení.“

„Vážně? A co dávali?“ zeptal se Hurstwood.

„Zlatý důl.“

„Jaké to bylo?“

„Docela dobré,“ odpověděla.

„A večer bys už nechtěla jít?“

„Nechtěla,“ řekla.

Když se však ze své melancholie probrala a když ji služka zavolala ke stolu, rozmyslila si to. Trochu jídla v žaludku dělá divy. Dala si říci a přitom se jí načas vrátila její duševní vyrovnanost. Ale poněvadž ji onen prudký náraz už jednou probudil, bude se k ní nespokojenost vracet znovu a znovu, i když se z ní dokáže vždy vymanit. Čas a opakování svedou zázraky. Kape-li voda dlouho a pravidelně, rozhlodá nakonec i tvrdý kámen.

Nedlouho po onom zážitku s odpoledním představením, asi tak za měsíc, pozvala paní Vanceová Carrie, aby s nimi šla večer do divadla. Carrie se mezi řečí zmínila, že Hurstwood nepřijde domů k večeři.

„Tak pojdte s námi. Co byste se chystala s jídlem jen pro sebe. My si zajdeme na večeři k Sherrymu a potom půjdeme rovnou do divadla. Vidíte, že půjdete také?“

„Ráda,“ odpověděla Carrie.

Začala se oblékat už ve tři hodiny, ačkoli teprve v půl šesté měli vyjít do té známé restaurace, která byla tehdy u společenské smetánky vedle Delmonica nejuznávanějším podnikem. Při tom strojení se projevil u Carrie zřejmý vliv její známosti se skvělou paní Vanceovou. Ta ji totiž ustavičně upozorňovala na všechny možné novinky, které mohou zvýšit půvab ženy.

„Pořídíte si takový a takový klobouk?“ Nebo: „Už jste viděla ty nové rukavičky s oválnými perlovými knoflíčky?“ To jsou pouhé příklady vybrané z mnoha větiček podobného rázu.

„Až si budete příště kupovat botky, drahoušku, kupte si knoflíčkové s vysokými podrážkami a s lakovými špičkami. Tenhle podzim je to ohromná móda,“ řekla jí paní Vanceová jindy.

„Ano, pořídím si je,“ odpovídala Carrie.

„Ach, dušinko, viděla jste už ty nové halenky u Altmana? Některé jsou opravdu rozkošné. Viděla jsem tam jednu, která by na vás vynikla přímo skvostně. Řekla jsem si to hned, jak jsem ji spatřila.“

Takové poznámky poslouchala Carrie s velkým zájmem, protože v nich bylo více přátelské upřímnosti, než je obvykle mezi hezkými ženami běžné. Paní Vanceová měla Carrie pro její dobrou mysl tak ráda, že jí ve věcech módy radila s opravdovým potěšením.

„Proč si nekoupíte jednu z těch hezkých seržových sukní, které prodávají u Lorda a Taylora?“ řekla jednoho dne. „Mají ten nový kolový střih a budou se teď hodně nosit. Taková tmavomodrá by vám ohromně slušela.“

Carrie dychtivě naslouchala. Hurstwood s ní o takových věcech nikdy nemluvil. Přesto na něho začala chodit s návrhy, že si koupí to nebo ono, a on s tím souhlasil, aniž se k tomu nějak vyjádřil. Postřehl u Carrie určitou změnu, a když ji slyšel tak často mluvit o paní Vanceové a o tom, jak je báječná, začal chápat, odkud vítr vane. Dosud ji nechtěl ani v nejmenším omezovat, ale pozoroval, že její potřeby stále vzrůstají. To se mu příliš nelíbilo, ale svým způsobem mu na ní záleželo, a tak zůstalo všechno při starém. Některé podrobnosti v jejich rozhovorech dávaly však Carrii přesto pocítit, že ho její žádosti dvakrát netěší. Nebyl jejími nákupy nijak nadšen. Měla z toho dojem, že ji začíná poněkud zanedbávat, a tím do jejich vztahu vnikl další klínek.

Nicméně zlepšovací návrhy paní Vanceové měly za následek, že se tentokrát Carrie cítila k své vlastní spokojenosti dobře oblečená. Měla na sobě to nejlepší, ale uklidňovalo ji vědomí, že musí-li se omezit na „to nejlepší“, rozhodněji to padne a sluší. Vypadala jako bezvadně upravená jednadvacetiletá žena a paní Vanceová ji také pochválila, což jí do kulatých tváří vehnalo červeň a velké oči se jí nápadně rozjasnily. Chystalo se na déšť a pan Vance na žádost své ženy zavolal kočár.

„Váš manžel nejde s námi?“ ptal se Vance, když Carrie uvítal v salónku.

„Ne, říkal, že se na večeři domů nevrátí.“

„Snad byste mu měla nechat doma nějaký lísteček, kde jsme. Mohl by přijít za námi.“

„Ano, chci mu to napsat,“ souhlasila Carrie. Ve skutečnosti ji to předtím ani nenapadlo.

„Napište mu, že až do osmi budeme u Sherryho. Bude asi vědět, kde to je.“

Šustíc sukněmi prošla Carrie halou a s rukavicemi na ruku naškrábala Hurstwoodovi lístek. Když se vrátila, byl u Vanceů nový návštěvník.

„Paní Wheelerová, dovolte, abych vám představila pana Amese, svého bratrance,“ řekla paní Vanceová. „Půjde s námi, vid', že půjdeš, Bobe?“

„Velmi mě těší,“ ukláněl se pan Ames zdvořile Carrie.

Jediným pohledem postřehla, jak je statný a mužný. Všimla si také, že je hladce oholen a že je docela hezký a mladý, ale to bylo všechno.

„Pan Ames přijel právě na pár dní do New Yorku,“ vysvětloval Vance, „a tak bychom mu rádi trochu ukázali město.“

„Ano?“ řekla Carrie a znovu se na nového hosta podívala.

„Ano. Přijel jsem z Indianapole, asi tak před týdnem,“ řekl mladý Ames a posadil se na okraj křesla, než paní Vanceová skončí s posledními úpravami své toalety.

„New York se vám jistě líbí, vid'te? Stojí za podívanou,“ odvážila se prohodit Carrie, aby snad nenastalo trapné mlčení.

„Je skoro až příliš velký na to, aby ho člověk poznal za týden,“ odpověděl Ames mile.

Byl to ryzí, dobrý a veselý člověk, tento mladý muž, bez jakékoli strojenosti. Carrie připadalo, že stále ještě překonává poslední stopy mladické ostýchavosti. Ve společenské konverzaci se asi moc nevyzná, ale je pěkně oblečený a odvahy má také dost a to je velická přednost. Carrie měla pocit, že s ním není těžké hovořit.

„No, myslím, že už můžeme jít. Kočár čeká.“

„Tak pojďme, lidičky,“ řekla paní Vanceová, vstupujíc s úsměvem.

„Bobe, ty si budeš muset vzít na starost paní Wheelerovou.“

„Pokusím se,“ řekl Bob a připojil se s úsměvem ke Carrie. „Vy snad nedáte moc opatrování, že ne?“ prohodil lichotivě a zároveň jako by žádal o spojenectví.

„Doufám, že ne,“ odpověděla Carrie.

Sestupovali po schodech a paní Vanceová měla přitom stále plno řečí. Potom nasedli do otevřeného kočáru.

„Jed'te,“ řekl Vance a přirazil dvířka. Povoz se hnul kupředu.

„A co to dnes vlastně uvidíme?“ zeptal se Ames.

„Sotherna v *Lordu Chumleyovi*“ odpověděl Vance.

„Ach, to je ohromně dobrý herec,“ zahořovala paní Vanceová. „Je to ten nejlegračnější člověk na světě.“

„Všiml jsem si, že ho v novinách chválí,“ řekl Ames.

„Určitě se všichni báječně pobavíme,“ dodal Vance.

Ames se usadil vedle Carrie, a proto považoval za svou svatou povinnost trochu se jí věnovat. Překvapilo ho, jak je mladá a krásná, ale jeho zájem byl plný úcty a rozhodně neměl v sobě nic svůdnického. Vážil si manželství a myslil si jenom na některé hezké dívenky na vdávání z Indianapole.

„Vy jste se tu v New Yorku narodila?“ zeptal se Ames Carrie.

„Ne, jsem tady teprve dva roky.“

„Ale za tu dobu už jste město asi dobře poznala?“

„Ani bych neřekla,“ odpověděla Carrie. „Je mi stále ještě skoro tak cizí, jako když jsem sem přišla.“

„Vy asi nejste ze západu, vid'te?“

„Ale ano. Jsem z Wisconsinu,“ odpověděla.

„Víte, mně připadá, že většina lidí není v tomhle městě dlouho. Slyšel jsem například, že z mého oboru je tu z Indiany spousta lidí.“

„A v jakém oboru pracujete?“ zeptala se Carrie.

„Jsem zaměstnaný u jedněch elektrických podniků,“ odpověděl mladík.

Bavili se o všem možném a občas je přerušovali Vanceovi. Několikrát hovořili všichni dohromady a trochu se i žertovalo, až dojeli k restauraci.

Carrie se zdálo, že ulice, kterými projíždějí, překypují lidmi hledajícími veselí a zábavu. Bylo tam hodně kočárů a spousty chodců a Devětapadesátá ulice byla vozidly přímo přečpaná. V Devětapadesáté ulici a na Páté avenue se z několika nových hotelů, které lemovaly náměstí Plaza, linulo oslnivé světlo, jež dávalo tušit velký přepych a pohodlí. Na Páté avenue, která byla domovem bohatých, se to jen hemžilo kočáry a pány ve večerních oblecích. U Sherryho jim otevřel dvířka kočáru vznešený vrátný a pomohl jim vystoupit. Ames držel Carrie lehce za loket, když šli do schodů. Vstoupili do haly, kde se už rojilo plno hostů, a potom, když odložili svrchní oděv, vešli do přepychové jídelny.

V životě Carrie ještě nic takového neviděla. Za celou tu dobu, co byli v New Yorku, omezené poměry Hurstwoodovi nedovolovaly, aby ji někdy vzal do takového podniku. Všechno tam bylo proluto jakousi nepopsatelnou atmosférou, která každého nově příchozího přesvědčovala, že tady je to pravé. Byl to podnik, kde vysoké ceny omezovaly okruh návštěvníků pouze na ty zámožné, kteří si už mohou nějaké to povyražení dopřát. Carrie o tom často četla v ranním a večerním *Worldu*. Vídala tam oznámení tanečních zábav, večírků, plesů a večeří u Sherryho. Slečny ty a ty budou ve středu večer pořádat u Sherryho dýchánek. Mladý pan ten a ten pozval k Sherrymu na šestnáctého společnost přátel na soukromý oběd. Běžné, konvenční, povrchní zprávičky o tom, co se děje ve společnosti, které každý den aspoň letmo prohlížela, daly jí přesnou představu o nádheře a přepychu tohoto skvělého chrámu labužnictví.

A teď se tady sama octla. Vystoupila po velkolepém schodišti, kde stál důstojný, statný vrátný. Viděla halu, kde hlídal jiný důstojný

a statný pán. Obsluhovali tam mladíci v livrejích, kteří se starali o hole, pláště a podobné věci. A tady je skvělá jídelna, v plném lesku a záři, kde jedí bohatí. Ach, jak šťastná je paní Vanceová, mladá, krásná, bohatá, přinejmenším tak bohatá, aby si mohla dovolit přijet sem v kočáře. Jak je to úžasné mít hodně peněz!

Vance je vedl mezi řadami zářících stolů, kde seděli lidé po dvou, po třech, čtyřech, pěti nebo i po šesti. Každého, kdo se tu octl poprvé, uhodila do očí sebejistota a důstojnost, jež tu vládly. Světla žárovek, jejichž záře se odrážela v třpytném skle, lesknoucí se zclacení na stěnách, to všechno se slučovalo do jediného světlého tónu, který se dal na jednotlivé složky rozložit teprve po delší chvíli klidného pozorování. Bílé náprsenky pánů, pestré šaty dam, diamanty, klenoty, vzácné péřové ozdoby, to všechno bylo přímo úžasné.

Carrie kráčela vpřed se stejným výrazem, jaký viděla u paní Vanceové, a usedla na místo, které jí vrchní přidělil. Do všech podrobností si bedlivě všímala všeho, co se kolem dělo, jak se číšníci i vrchní klaní a jak jsou pozorní, což jsou vlastnosti, za něž Američané rádi zaplatí. Už jenom ta elegance, s jakou vrchní odsunul každou židli, a pohyb rukou, jímž je vybídl, aby se posadili, stály samy za několik dolarů.

Když se usadili, začala přehlídka okázalého, marnotratného a nezdravého hodování, jak je provozují bohatí Američané a jež vzbuzuje úžas a podivení u pravé kultury a důstojnosti na celém světě. Nekoněčný jídelní lístek obsahoval řadu jídel, která by nasýtila celou armádu, a vedle nich byly uvedeny ceny, z nichž bylo jasné, že rozumné výdaje tu jsou zhola nemožné. Polévka za padesát centů nebo za dolar; vybrat se ovšem mohla z celého tuctu různých druhů. Ústřice na čtyřicet způsobů, půl tuctu za šedesát centů. Předkrmy, ryby a masa za ceny, za jaké by si člověk opatřil nocleh v průměrném hotelu. Nejběžnějšími číslicemi na tomto velice vkusném jídelníčku byly dolar padesát a dva dolary.

Carrie si toho všimla, a když si jej blíže prohlížela, připomněla jí cena mladého kuřátka jiný jídelní lístek a docela jiné okolnosti,

za kterých seděla v Chicagu poprvé v dobré restauraci s Drouetem. Byla to jenom chvílička, jakoby smutná melodie nějaké staré písně, a pak to zmizelo. Ale v tom záblesku zahlédla jinou Carrie, chudou, hladovou, bezradnou, a celé Chicago jako chladný, uzavřený svět, odkud se chystala odejít, protože nemohla najít práci.

Na stěnách byly barevné vzory, bleděmodré čtverce, zasazené do ozdobných rámců, jejichž rohy tvořily bohaté štukové girlandy z ovoce a květin, na kterých se vznášeli v rajské blaženosti buclatí amorkové. Na stropě bylo pak další barevné krajkoví, ještě silněji zlacené a sbíhající se ke středu, odkud visel hrozen světla, elektrické koule spolu s třpytnými křišťálovými hranolky a zlacené štukové větvičky. Červená podlaha byla navoskovaná a naleštěná a všude byla zrcadla, v nichž se desetkrát, stokrát obrazy všechny tvary, tváře a lustry.

Stoly samy nebyly nijak zvláštní, ale jméno Sherry natištěné na ubrusech a ubrouscích, značka Tiffany na stříbře, Haviland na porcelánu a především světlo malých lamp s červenými stínítky a odlesky barevných stěn na šatech a tvářích, to všechno jim přece jen dodávalo pozoruhodného vzhledu. A číšníci vtiskovali celému prostředí ještě více vybranosti a elegance tím, jak se ukláněli a jak lehce a hladce se vším zacházeli. Každému dovedli věnovat naprosto uhlazeně osobní pozornost, diskrétně šeptající v mírném předklonu, s hlavou nakloněnou k jedné straně a s lokty od těla: „Polévku – zelenou želví, prosím. Jednu porci, prosím. Ústřice – za jistě – půl tuctu – ano, prosím. Chřest. A olivy – ano, prosím.“

Bylo by tomu tak u každého, ale Vance se pokoušel objednat všem najednou, přijímaje přitom ovšem rady a návrhy. Carrie s očima dokořán pozorovala společnost. Tak tohle je tedy vysoký život New Yorku. Takhle tedy bohatí tráví své dny a večery. Při svém malém duševním rozhledu považovala ovšem každou takovou scénu za typickou pro celou společnost a nad to se nedovedla povznést. Opravdovou dámu najdete odpoledne v onom davu na Broadwayi,

na odpoledním představení v divadle a večer v kočáře a ve skvělé restauraci. Ve všem musí být jas a záře, venku musí čekat kočáry, lokajové musí být stále po ruce. A ona sama je mimo okruh toho všeho. Za celé dva roky ještě nikdy nebyla v takovém podniku.

Vance tu byl ve svém živlu, tak jako kdysi býval Hurstwood. Objednal štědře polévku, ústřice, pečené a přílohy a dal přinést také několik lahví vína, které pak postavili do proutěného koše vedle stolu.

Ames se celkem neúčastně díval po tom davu lidí, obrácen ke Carrie svým zajímavým profilem. Měl vysoké čelo, dost velký a silný nos a celkem hezkou bradu. Dobrá, široká ústa byla pěkně utvářena a kaštanové vlasy měl na jedné straně lehce rozčísnuty pěšinkou. Carrie připadalo, že je v něm ještě něco chlapeckého, a přece to byl zcela dospělý muž.

Chvilí seděl v zamyšlení a pak se znovu obrátil ke Carrie. „Víte, já si někdy myslím, že je to až hanba, že lidé dovedou takhle utrácet spousty peněz.“

Carrie se na něho podívala, na okamžik poněkud překvapena jeho vážností. Uvažoval o něčem, nad čím se ona ještě nikdy nepozastavila.

„Ano?“ podivila se se zájmem.

„Ano,“ řekl. „Vždyť za ty věci platí mnohem víc, než jakou mají skutečnou cenu. Jen aby se okázale blýskli.“

„A proč by neutráceli, když na to mají?“ řekla paní Vanceová.

„To přece nikomu neublíží,“ dodal Vance, který dosud studoval jídelníček, ačkoli už měl objednáno.

Ames se znovu odvrátil a Carrie si zase prohlížela jeho čelo. Připadalo jí, že se zabývá nějakými podivnými myšlenkami. Když se tak díval na přítomnou společnost, výraz jeho očí byl mírný a klidný.

Tu se na ni znovu obrátil. „Jen se podívejte, jak je tamhleta dáma oblečena,“ upozorňoval ji a hlavou naznačil směr.

„Kde?“ ptala se Carrie, sledujíc jeho pohled.

„Tamhle v rohu na druhé straně. Vidíte tu brož?“

„Ta je ohromná, vidíte?“ řekla.

„V životě jsem neviděl takový hrozen drahokamů,“ řekl Ames.

„Je báječná, že?“ vydechla Carrie. Bezděky se jí chtělo být k tomu mladému muži příjemná, ale zároveň, nebo snad ještě o zlomek vteřiny dříve, také pocítila, že je vzdělanější než ona a že je chytřejší. Vypadal na to a Carrie naštěstí dovedla chápat, že lidé mohou být moudřejší než ona. V životě už poznala celou řadu osob, které se blížily její představě studovaného člověka, učenice. Tento silný mladý muž po jejím boku, s tím jasným, přirozeným pohledem, rozumí asi věcem, které ona dost dobře nechápe, ale jež bez odporu přijímá. Je to pěkné, když je muž takový, myslila si.

Rozhovor se stočil na knihu, která byla tehdy velice populární, *Výchovu mladé dívky* od Alberta Rosse. Paní Vanceová ji četla a Vance si aspoň všiml, že se o ní psalo v některých novinách.

„Takový autor může udělat díru do světa,“ řekl Vance. „Hodně se o tom Rossovi mluví.“ Díval se přitom na Carrie.

„Já jsem o něm nikdy neslyšela,“ přiznala upřímně.

„Já ano,“ vložila se do toho paní Vanceová. „Napsal toho hromadu. Ta poslední věc je docela dobrá.“

„To není žádný velký spisovatel,“ řekl Ames.

Carrie na něho obrátila oči jako na nějakou autoritu.

„Je to skoro stejně ubohé jako *Dora Thornová*“ dodal ještě.

Carrie se to osobně dotklo. Čítala *Doru Thornovou* velmi horlivě. Docela se jí to líbilo, i když nebyla zrovna nadšena, ale domnívala se, že lidé ji čtou velmi rádi. A teď si z toho ten jasnooký, hezký chlapec, který vypadá ještě trochu jako student, dělá legraci. Podle něho to je ubohé, nestojí to vůbec za čtení. Sklopila oči a poprvé pocítila hanbu nad tím, že něčemu nerozumí.

Ale ve způsobu, jak Ames hovořil, nebylo nic výsměšného ani povýšeného. Toho byl dalek. Carrie cítila, že to myslí upřímně, že je to docela správný názor nějakého vyššího řádu, a dohadovala

se, co jiného je podle něho ještě správné. Ames, jako by byl vytušil, že ho poslouchá se zájmem a respektuje ho, se obracel napříště ponejvíce jen k ní.

Kolem se s úklonami pohyboval číšník, zkoušel, zda jsou jídla dost teplá, přinášel lžičky a vidličky a prováděl všechny ty drobné úkony, které mají při jídle zvýšit dojem přepychu, a Ames se k ní lehce nakláněl a vyprávěl jí svým poutavým způsobem o Indianapoli. Byl skutečně velmi bystrý a jeho nadání se nejlépe uplatňovalo v elektrotechnice. Měl ovšem pohotové a vřelé porozumění i pro jiné věci a hlavně pro různé typy lidí. Na hlavu mu dopadal odlesk červenavého světla, barvil mu tvář dosněda a zapaloval ohníčky v jeho očích. Toho všeho si Carrie všimla, když se k ní nahýbal, a připadala si nesmírně mladá. Tento muž stál vysoko nad ní. Zdál se jí moudřejší než Hurstwood a rozumnější a bystřejší než Drouet. Připadal jí nevinný, čistý a neobyčejně příjemný. Všimla si také, že jeho zájem o ni je celkem neosobní. Ona mu nemohla být v jeho životě ničím, nepatřila mezi věci, které do jeho života nějak zasahovaly, avšak když teď o nich mluvil, přece na ni působily.

„Já bych nestál o to, abych byl bohatý,“ řekl jí při večeři, když se jí jídlem trochu rozehřál, „aspoň ne tak bohatý, abych mohl takhle utrácet.“

„Opravdu?“ podivila se Carrie a tento pro ni nový názor před ní poprvé zřetelně vystoupil a vnucoval se jí.

„Ne,“ řekl, „vždyť k čemu je to dobré? To přece člověk ke štěstí nepotřebuje.“

Carrie s tím tak docela nesouhlasila, ale protože to řekl on, našlo to u ní svou váhu.

„Ten by asi dovedl být šťastný docela sám. Je tak silný,“ myslila si.

Vanceovi jim ustavičně skákali do řeči a tyto závažné myšlenky pronášel Ames jen tak mimochodem. To ovšem stačilo, protože ten mladík měl v sobě něco, co na Carrie působilo i beze slov. Bylo v něm, nebo snad ve světě, v němž se pohyboval, něco zvláštního, a to ji

přitahovalo. Vedle něho se jí vybavovaly v duchu některé scény, které viděla v divadle, žal a oběti, vyplývající z bůhvíčeho. Zmírnil poněkud hořkost protikladu mezi tímto světem a jejím životem, a to všechno svou klidnou lhостejností, která byla pro něho příznačná.

Když vycházeli, vzal ji opět pod paži a pomohl jí do kočáru. Ten se znovu rozjel, nyní k divadlu.

Během představení Carrie zjistila, že ho poslouchá velmi pozorně. Zmiňoval se právě o těch věcech ve hře, které se jí nejvíc líbily, o scénách, které ji hluboce dojímalý.

„Nemyslíte, že je to nádherné, být hercem?“ zeptala se ho jednou.

„Ano, rozhodně, ovšem – dobrým hercem,“ souhlasil.

„Divadlo je podle mého něco velikého.“

Stačila tato malá poznámka a Carrie se radostně rozbušilo srdce. Ach, kdyby se tak jednou mohla stát herečkou, dobrou herečkou! Tento muž je moudrý, ve všem se vyzná, a on to schvaluje. Kdyby byla dobrou herečkou, líbila by se takovým mužům, jako je on. Byla mu vděčná za to, že to řekl, třebaže přitom samozřejmě na ni vůbec nemyslel. Ani si neuvědomovala, odkud se v ní ty pocity berou.

Když hra skončila, ukázalo se najednou, že Ames s nimi nepojede zpátky.

„Vážně ne?“ vyhrkla Carrie, nemohouc ovládnout zklamání.

„Ne, bydlím tady hned vedle, na Třiatřicáté ulici,“ řekl.

Carrie na to nemohla nic říci, ale nějak ji to zabořelo. Předtím litovala, že se ten příjemný večer už pomalu chýlí ke konci, ale domnívala se, že jí zbývá ještě půlhodina. Ach, ty půlhodinky, minuty života! Kolik smutku a žalu se do nich vejde!

Rozloučila se s předstíranou lhostejností. Co na tom záleží? A přece jí kočár připadal tak opuštěný.

Když se vrátila domů, musela se nad tím zamyslet. Možná že toho muže už nikdy neuvidí. Ale co na tom, co na tom?

Hurstwood už byl doma a spal. Šaty ležely rozházené po pokoji. Když Carrie přistoupila ke dveřím a spatřila ho, couvla zase zpátky.

Ještě chvílku se jí nechtělo vstoupit. Chtěla přemýšlet. Nebylo jí příjemně.

Vrátila se do jídelny, usadila se do svého křesla a houpala se. V zamyšlení pevně sepjala ruce. Mlhou toužení a zmatených přání počala pomalu vidět světlo. Ach, vy nekonečné naděje a lítosti, smutky a žaly! Houpala se sem a tam a začínala prohledat.

33

Za hradbami města – Léta uplývají

Tyto události neměly žádný bezprostřední důsledek. Ten narůstá obvykle velmi pomalu. V denním světle se zdá všechno jiné. Člověku se vždycky staví před oči současné okolnosti. Jen občas se nám podaří postřehnout ubohost našeho života. Jen když máme před očima její protiklad, srdce porozumí. Odstraňte ho a bolest se utiší.

Carrie žila dál svým dosavadním životem ještě půl roku nebo i déle. Amese už nespatriila. Jednou se zastavil u Vanceů, ale to se dověděla jenom od mladé paní. Pak odjel na Západ a vzpomínka na jeho osobní přitažlivost postupně bledla. Avšak účinky, jimiž ten večer zapůsobil na Carrriinu duši, nemizely a úplně se neztratí nikdy. Měla teď svůj vzor, s nímž mohla srovnávat muže, zejména muže, kteří jí byli blízcí.

Po celou tu dobu – byla to už skoro tři léta – šly Hurstwoodovi obchody celkem hladce. Nebyl v nich patrný ani pokles, ani žádný nápadný vzestup, alespoň jak se to jevílo povrchnímu pozorovateli. V jeho nitru však došlo k psychologické změně, která byla dost hluboká, aby nápadně poznamenala celou jeho budoucnost. Rozhodujícím nárazem tu bylo přerušení kariéry, které si způsobil odjezdem z Chicaga. Jmění nebo hmotný vzestup působí na člověka skoro stejně jako jeho tělesný růst. Když mladík dospívá v muže, stává se silnějším, zdravějším a moudřejším, když se pak z muže stává stařec, slábne, stárne a duševně ochabuje. Jiné možnosti není. U mužů středního věku nastává někdy údobí, kdy mezi zastavením mladického růstu a počátkem postupného sklonu k úpadku jsou oba procesy téměř dokonale vyváženy a jeden ani druhý se nijak neprojevuje. Ale po nějakém čase se rovnováha poruší a nastane svažování směrem k hrobu. Zpočátku je pomalé, pak se stále zrychluje

a nakonec se řítíme dolů plnou rychlostí. Podobně to často vypadá i s bohatstvím člověka. Jestliže se proces narůstání ničím nezarazí, jestliže nikdy nenastane stadium rovnováhy, nedojde ani k žádnému rozkolísání. V současné době se bohatí lidé často zachraňují před rozkladem majetku tím, že si najímají mladší mozky. Ty se pak starají o jejich jmění jako o své vlastní, a tak upevňují a usměrňují jeho vzestup. Kdyby se měl každý jedinec starat o své zájmy naprosto sám a měl dost času, aby úplně zestárl, jeho jmění by zmizelo stejně jako jeho síla a vůle. On sám i všechn jeho majetek by se rozpadl v prach, a ten by pak byl rozptýlen do všech koutů světa.

Ale podívejme se nyní, v čem se toto srovnání liší. Jmění, stejně jako člověk, je organismus, jenž k sobě připoutává mozky a síly jiných než těch, kteří ho vydobyli. Mladé hlavy jsou k němu přitahovány platem a mimoto se spojuje se svěžími silami, které bojují o jeho udržení, i když síla a moudrost jeho zakladatele již mizí. Může být zachováno růstem obce nebo státu. Může se vynaložit na opatření věcí, po nichž je stále větší poptávka. Proto ihned přestává být předmětem výhradní péče člověka, jenž je založil. Teď už není třeba tolik opatrnosti, nýbrž spíše usměrňování. Člověk mizí, potřeba zůstává nebo vzrůstá a bohatství, ať se dostane do rukou komukoli, trvá dál. Proto někteří lidé nikdy nepoznají, že v jejich schopnostech nastal už zvrat. Jenom v určitých náhodných případech, kdy je jim majetek nebo úspěch vyrván z rukou, uvědomují si, že už nejsou schopni jednat jako dříve.

Když Hurstwooda pohltily nové životní okolnosti, mohl si docela dobře uvědomit, že už není mladý. Jestliže se tak nestalo, bylo to proto, že jeho poměry byly příliš dobře vyváženy, aby se ukázala nějaká zásadní změna k horšímu. Nebyl zvyklý zkoumat a zahloubávat se do sebe, a tak nedovedl rozpoznat podstatu změny, která se odehrávala v jeho mysli, a tedy i v jeho těle, doléhala však na něj jako velká tíseň. Neustálé srovnávání jeho dřívějšího postavení s nynějším ukazovalo obrat k horšímu a z toho vyplývala

jeho neustálá skleslost nebo aspoň stísněnost. Dnes je už experimentálně dokázáno, že trvalá skleslost mysli vytváří v krvi určité jedy, nazývané katastáty, a na druhé straně zase radost a duševní pohoda produkují látky tělu prospěšné, anastáty. Jedovaté látky vzniklé z výčitek svědomí napadají organismus a vedou někdy k zřejmému zhoršení tělesného stavu. Něco takového se odehrávalo tou dobou v Hurstwoodovi.

Časem se to projevilo na jeho povaze. V očích už neměl ten veselý, živý, pronikavý pohled, jenž byl pro něho tak typický v Adamsově ulici. Jeho krok ztratil bývalou pružnost a pevnost. Musel stále jen přemýšlet, přemýšlet, přemýšlet. Noví přátelé, které si tu získal, to nebyly žádné význačné osobnosti. Byli to lidé menší hodnoty, smyslnějšího a hrubšího založení. Z jejich společnosti se už nemohl těšit tak, jako se těšil v kroužku vybraných stálých hostů ve svém podniku v Chicagu. A tak mu nezbývalo než obírat se chmurnými myšlenkami.

Pomalu, pomaloučku ztrácel chuť zdravit lidi, kteří k němu chodili do Warrenovy ulice, získávat je a starat se o jejich pohodlí. A ještě pomaleji si začínal ujasňovat význam království, které opustil. Tehdy, když v něm žil, mu ani nepřipadalo tak úžasné. Tenkrát se přece zdálo, že si tam může zajít kdokoli, že každý může mít bezvadné šaty a spoustu peněz na utrácení, ale teď, kdy byl odtamtud pryč, jak to bylo všechno nedostupné! Jako by to bylo město, obehnané kolem dokola hradbami. U bran stojí stráž. Dovnitř nemůžeš. Těm, kdož jsou uvnitř, na tobě vůbec nesejde. Je jim tam tak veselo, že na všechny venku za zdí zapomněli. A on sám je právě mezi těmi venku.

Každý den čítal ve večerníku, co se v tom opevněném městě děje. Ve zprávičkách o cestách do Evropy se setkával se jmény významných návštěvníků svého dřívějšího podniku. V divadelním sloupci se čas od času objevovala oznámení o nejnovějších úspěších lidí, které znal. Věděl, že se baví stejně jako dříve. Vozí se ve spacích

vozech sem a tam po celé zemi, noviny je pozdravují zajímavými poznámkami, elegantní hotelové haly a záře vyleštěných jídelen je neprodyšně uzavírají do onoho opevněného města. Lidé, které znával, lidé, s kterými si připíjel, bohatí lidé, a on už upadl v zapomnutí! Kdo je to Wheeler? Co znamená ve Warrenově ulici? Pchá!

Jestliže se snad někdo domnívá, že takové myšlenky nesužují člověka tak obyčejného, že takové pocity vyžadují vyšší duševní úroveň, chtěl bych mu předložit k úvaze skutečnost, že právě člověk vyšší duševní úrovně se s takovými nápady dovede vyrovnat. Teprve osobnost nad všednost povznesená dovede uvažovat filozoficky a obrnit se pevností, jež jí nedovolí zabývat se takovými lapáliemi, trýznit se takovými představami. Průměrný rozumový typ je na všechno, co nějak souvisí s jeho hmotným postavením, nesmírně citlivý. Právě nevzdělaný lakomec dovede potit krev, když přijde o sto dolarů. A pouze Epiktetos se usmívá, i když ztrácí poslední zbytky hmotného majetku.

V třetím roce došlo k tomu, že se výsledky těchto úvah začaly projevat v podniku na Warrenově ulici. Okruh stálých návštěvníků poklesl poněkud oproti nejlepšímu stavu z doby jeho působení. To ho zlobilo a skličovalo.

Jednoho večera se Carrie přiznal, že s obchodem to tento měsíc nevypadá tak slibně jako minulý. Mířil tím na některé její návrhy, týkající se nákupů několika drobností, s nimiž předtím přišla. Carrie si dobře všimla i toho, že on sám ji nikdy nežádá o dovolení, když si chce koupit nějaké šaty. Nejdříve jí napadlo, že je to lest, že to řekl schválně, aby na něm nechtěla peníze na své nákupy. Odpověděla celkem klidně, ale vřelo to v ní vzpourou. Vůbec se o ni nestará. Nebýt Vanceových, nepoznala by žádnou radost a zábavu.

A ti jí teď ke všemu oznámili, že odjíždějí. Blíží se jaro a oni se chystají na sever.

„Ach ano,“ řekla paní Vanceová Carrie, „možná že dáme z bytu výpověď a věci si někde uskladníme. Budeme pryč celé léto a to

by byly zbytečné výlohy. A až se vrátíme, najmeme si v městě něco jiného.“

Carrie to bylo upřímně líto. Přátelství s paní Vanceovou pro ni znamenalo nesmírně mnoho. Nikoho jiného v domě neznala. Zůstane opět úplně sama.

Hurstwoodova skleslost nad tím, že se jeho příjmy zmenšily, byl jen nepatrně, a odchod Vanceových spadaly do stejné doby. A tak musela Carrie snášet zároveň svou opuštěnost i špatnou náladu manželovu. Bylo to bolestné. Začala být neklidná a nespokojená, ne snad s Hurstwoodem, jak si sama myslela, ale se životem. Jaký to je život? Prázdný koloběh. A co má? Nic než těsný, malý byt. Vanceovi si cestují, podnikají věci, které za něco stojí, a ona? K čemu tady vůbec je? A hrnuly se další myšlenky a potom slzy, slzy, na které měla právo a které přinášely na tomto světě jedinou úlevu.

Tento stav trval po nějakou dobu, kdy oba vedli život celkem jednotvárný, a pak nastala malá změna k horšímu. Hurstwood uvažoval o tom, jak usměrnit Carriinu touhu po nových šatech a vyřešit napjatou situaci, a jednoho večera řekl:

„Myslím, že se Shaughnessym toho moc nedokážu.“

„Co se děje?“ tázala se Carrie.

„Ale je to takový pomalý, lakomý chlap. Nechce v podniku dovolit žádné zlepšení a bez toho se to nebude nikdy vyplácet.“

„Copak mu to nemůžeš vyložit?“ řekla Carrie.

„Kdepak, už jsem se o to pokoušel. Nebude to lepší, dokud si neopatřím něco čistě pro sebe.“

„Tak proč to neuděláš?“ zeptala se Carrie.

„Všechno, co mám, jsem vložil do obchodu. Kdybych měl možnost nějakou chvilku šetřit, mohl bych si myslím otevřít podnik, který by nám vynášel slušné peníze.“

„A nemůžeme šetřit?“ řekla Carrie.

„Mohli bychom to zkusit,“ navrhoval. „Myslil jsem, že kdybychom si najali nějaký menší byt dole v městě a na jeden rok se trochu

uskrovnili, měl bych dohromady s tím, co mám v obchodě, dost, abych si otevřel pěkný podnik. A potom bychom se mohli zařídit, jak bys sama chtěla.“

„Dobře, mně by to nevadilo,“ odpověděla Carrie, ale přesto jí bylo nanic při pomýšlení, že to došlo až tak daleko. Mluvit o menším bytě, to už vypadalo málem jako skutečná chudoba.

„Kolem Šesté avenue, pod Čtrnáctou ulicí, je plno hezkých malých bytů. Mohli bychom si tam nějaký najmout.“

„Podívám se tam, když myslíš,“ odpověděla Carrie.

„Tak do roka bych mohl od toho chlapa odejít,“ řekl Hurstwood. „Jak to vypadá teď, nikdy by z toho nic valného nebylo.“

„Já tam zajdu,“ řekla Carrie. Viděla, že to Hurstwood myslí se svými návrhy vážně.

Výsledkem toho bylo, že se nakonec skutečně přestěhovali. Carrie to ovšem nesla velmi těžce. Zapůsobilo to na ni opravdu hlouběji než všechno, co dosud prožila. Začala na Hurstwooda pohlížet pouze jako na muže, ne jako na milence nebo manžela. Cítila se k němu jako manželka pevně připoutána a věděla, že její osud je spojen s jeho, ať se stane cokoli; ale viděla teď také, že je zachmuřený a zamklý a ne už mladý, silný a plný života jako kdysi. Zdálo se jí, že kolem očí a úst vypadá teď trochu starší, a i jiné věci svědčily podle jejího mínění o tom, jaké to s ním vlastně je. Došla k poznání, že se dopustila chyby. A příležitostně si také vzpomínala na to, že ji tehdy vlastně násilím přinutil, aby s ním prchla.

Nový byt v Třinácté ulici, půl bloku na západ od Šesté avenue, měl pouze čtyři místnosti. Nové okolí se Carrie tolik nelíbilo. Nebyly tam žádné stromy, ani výhled k západu na řeku. Ulice již byla celá zastavěná. V domě bydlelo dvanáct rodin, celkem dost slušných, ale Vanceovi to už nebyli. Bohatší lidé vyžadovali více místa.

V tom malém bytečku se Carrie obešla bez služky. Velmi hezky si ho zařídila, ale nijak ji to netěšilo. Hurstwood sám nebyl také vnitřně spokojen, že se museli takto omezit, ale uklidňoval se tím,

že nebylo vyhnutí. Je třeba brát to z té lepší stránky a nelámat si s tím hlavu.

Pokoušel se Carrie dokazovat, že není nijak zle, že nejsou v žádné finanční tísní a že bude koncem roku ještě ráda, až bude mít možnost vzít ji častěji do divadla a až si budou moci více dopřát. Tohle je jenom dočasné. Dostával se do takového rozpoložení, kdy si přál být co nejméně sám, aby mohl přemýšlet. Ustavičně chmurné přemýšlení začínalo už u něho nabývat chorobného rázu. Jenom noviny a jeho vlastní úvahy stály za to, aby se jim věnoval. Rozkoš z lásky byla opět tatam. Teď šlo o zachování živobytí a o to, aby se z velmi ubohého životního postavení vytěžilo co nejméně.

Cesta dolů má jen málo zastávek a zřídka kdy běží kousek po rovině. Stav jeho mysli, vyplývající z daných poměrů, vedl k tomu, že se trhlina mezi ním a jeho společníkem stále rozšiřovala. Nakonec si ten člověk začal také přát, aby se Hurstwooda nějak zbavil. Stalo se však, že majitel pozemku, na němž podnik stál, jej prodal, čímž se situace vyřešila mnohem radikálněji, než by to byla dokázala vzájemná nevraživost.

„Četl jste to?“ zeptal se Hurstwooda Shaughnessy jednou ráno a ukazoval mu realitní sloupec v *Heraldu*, který držel v ruce.

„Ne, co je tam?“ zeptal se Hurstwood, prohlížeje si zběžně oznámení.

„Ten člověk, co mu patří tenhle pozemek, ho prodal.“

„To není možné,“ lekl se Hurstwood.

Podíval se lépe. Skutečně to tam stálo: „Pan August Viele dal včera zaregistrovat prodej pozemku na rohu Warrenovy a Hudsonské o výměře 25×73 stop panu J. F. Slawsonovi za cenu 57 000 dolarů.“

„Náš nájem vyprší kdy?“ uvažoval Hurstwood. „V únoru příštího roku, že?“

„Ano, je to tak,“ řekl Shaughnessy.

„Není tady nic o tom, co s ním chce nový majitel dělat,“ poznamenal Hurstwood, dívaje se znovu do novin.

„No, myslím, že se to brzy dovíme,“ řekl Shaughnessy.

A měl pravdu. Slawsonovi patřil i přilehlý pozemek a chystal se tam vystavět moderní kancelářskou budovu. Nynější dům se měl zbourat. Než se postaví nový, bude to trvat asi půldruhého roku.

To všechno se ukazovalo postupně a Hurstwood si začal lámat hlavu, co se stane s jejich restaurací. Jednoho dne si o tom promluví se svým společníkem.

„Myslíte, že se vyplatí otevřít si nový podnik někde tady v okolí?“

„Jaký by to mělo smysl?“ řekl Shaughnessy. „Jiný rohák bychom tady nikde nedostali.“

„A někde jinde by to nešlo, co myslíte?“

„Já bych se do toho nepouštěl,“ odpověděl společník.

Nastávající změnu bral Hurstwood velice vážně. Zavřít podnik znamenalo pro něho ztrátu tisíce dolarů a ty si hned tak zase nenašetří. Chápal, že Shaughnessy už má společenství s ním dost a že si možná najme nové nároží sám, až bude dům hotov. S obavami viděl, že bude asi nutné najít si nového společníka a že mu hrozí vážná finanční tíseň, jestliže se mu něco nenaskytne. Pro to všechno neměl rozhodně náladu těšit se z bytu nebo z Carrie a nakonec chmurná perspektiva zachvátila celé jeho prostředí.

Mezitím se stále po něčem poohlížel, ale příležitostí nebylo mnoho. Mimoto už nedovedl získávat svým vystupováním lidi tak, jako když tehdy přišel do New Yorku. Jeho oči byly zastřeny těžkými myšlenkami, takže nepůsobily dobrým dojmem. Teď už také neměl v ruce třináct set dolarů, jimiž se tehdy mohl ohánět. Asi o měsíc později, kdy se nedostal kupředu ani o krůček, sdělil mu Shaughnessy definitivně, že Slawson nájemní smlouvu neprodlouží.

„Myslím, že to musíme nějak skoncovat,“ řekl s předstíranou starostlivostí.

„Když musíme, tak musíme,“ odpověděl Hurstwood chladně. Však na sobě nenechá znát, co si myslí. Tu radost mu neudělá.

Za den za dva si uvědomil, že je na čase říci o tom něco Carrie.

„Víš, zdá se mi, že to s tím naším obchodem vypadá velmi bledě,“ řekl.

„Jak to?“ zeptala se Carrie překvapeně.

„Ten člověk, kterému patří pozemek, ho prodal a nový majitel nám ho nechce znovu pronajmout. Možná že to budeme muset zavřít.“

„A nemůžete to zkusit někde jinde?“

„Nikde se nedá nic najít. Shaughnessymu se do toho nechce.“

„A co ty peníze, které jsi do toho vložil, nepřijdeš o ně?“

„Ano,“ odpověděl Hurstwood. Jeho tvář vyjadřovala daleko víc než opatrně volená slova.

„Ale to je strašné,“ zvolala Carrie.

„Je to podfuk, nic jiného,“ řekl Hurstwood. „Určitě tam zas otevřou něco nového.“

Carrie na něho hleděla a snažila se z jeho chování vysoudit, co to znamená. Bylo to vážné, velmi vážné.

„Myslíš, že seženeš něco jiného?“ zeptala se plaše.

Hurstwood chvíli přemýšlel. O penězích a nějakých investicích se teď už nedá mluvit. Vidí teď sama, jak je vyřízený.

„Nevím,“ řekl vážně. „Zkusím to.“

34

Mezi mlýnskými kameny – Studená sprcha

Jakmile si Carrie všechno urovnala v mysli, přemýšlela o této situaci znovu a znovu, stejně jako Hurstwood. Trvalo jí několik dní, než si uvědomila, že blížící se zhroucení manželova obchodu přinese boj o život a strádání. Vracela se v myšlenkách k svým začátkům v Chicagu, myslela na Hansonovy a jejich byt a všechno se v ní bouřilo. Bylo to strašné! Chudoba je vždycky strašná. Kéž by objevila nějaké východisko! Její nedávné styky s Vanceovými způsobily, že se se svým vlastním postavením nemohla smířit. Lesk vznešeného velkoměstského života, do něhož jí bylo jejich prostřednictvím dopřáno nahlédnout, ji úplně okouznil. Naučila se, jak se má člověk strojit a kam má chodit, ale ani na jedno, ani na druhé neměla dost peněz. Její oči i mysl byly plné těchto věcí, těchto všudypřítomných skutečností. Čím více se kolem zužoval kruh chudoby, tím svůdnější se jí zdály. A teď hrozilo nebezpečí, že ji chudoba uchvátí docela a odvane jí onen druhý svět daleko vzhůru, kam k němu bude jako Lazar jenom prosebně vztahovat ruce.

Ideál, který přinesl do jejího života Ames, rovněž nemohla vymazat z mysli. Ames odešel, ale jeho slova, že bohatství není vším, zůstala. Zůstal pocit, že na světě je mnoho věcí, o kterých ona nemá ani tušení, že divadlo je krásná věc a že literatura, kterou ona čte, nestojí za nic. Byl to silný a čistý muž – oč silnější a lepší než Hurstwood a Drouet, to si uvědomovala jen zpola, ale srovnání bylo bolestné. Raději před ním zavírala oči.

V posledních třech měsících, kdy ještě pracoval v podniku na Warrenově ulici, věnoval Hurstwood vždy část dne hledání vhodných příležitostí, přičemž se řídil především nabídkami v novinách. Byla to záležitost více méně skličující; stále totiž musel

mít na mysli, že nenajde-li něco velmi brzy, bude nucen začít žít z těch několika stovek, které si našetřil. Pak by ovšem neměl nic na případnou investici a musel by jít někam dělat za plat.

Zjišťoval, že všechno, co se v jeho oboru inzeruje, je pro něho buď příliš nákladné, nebo příliš podřadné. Kromě toho se blížila zima, noviny psaly, že bude zlá, a ve vzduchu visela hrozba těžkých časů, nebo alespoň jemu to tak připadalo. Ve světle svých vlastních starostí si více uvědomoval i starosti jiných lidí. Když pročetl ranní noviny, neušla mu ani jedna zprávička o úpadku nějaké firmy, o hladovějící rodině, o člověku, který zemřel na ulici, pravděpodobně hlady. Jednou přinesl časopis *World* křiklavou zprávu, že v letošní zimě bude v New Yorku osmdesát tisíc lidí bez zaměstnání. Jako by mu vrazili nůž do srdce. „Osmdesát tisíc!“ říkal si. „To je příšerné!“

Takové úvahy byly pro něho něčím novým. Dříve se mu zdálo, že na světě je všechno celkem v pořádku. V chicagských *Daily News* sice také čítával podobné věci, ale nikdy jim nevěnoval valnou pozornost. Teď to byly těžké mraky, které se za jasného dne děsivě kupí na obzoru. Hrozilo nebezpečí, že vyplní a zatemní jeho život mrazivou šedí. Snažil se je setřást, zapomenout na ně a vzchopit se. Někdy si v duchu říkával:

„Nač si dělat starosti? Ještě nejsem docela hotov. Mám ještě šest neděl času. I kdyby došlo k nejhoršímu, mám dost, abychom z toho mohli žít aspoň půl roku.“

Kupodivu když se tak s obavami zabýval svou budoucností, zabloudily mu myšlenky často zpátky k ženě a k rodině. V prvních třech letech se jim pokud možno zdaleka vyhýbal. Nenáviděl Julii a dovedl se bez ní obejít. Ať jde k čertu! Povede se mu bez ní výborně. Ale teď, kdy na tom byl velmi špatně, zmocňovala se ho zvědavost, co asi dělá a jak se vede jeho dětem. Představoval si, jak si žijí pohodlně jako dříve v útulném domě a tyjí z jeho majetku.

„Hrom aby do toho! Je to skandál, že to všechno shrábnou oni,“ pomyslí si několikrát. „Vždyť jsem přece nic neprovedl.“

Když se tak ohlížel zpátky a rozbíral okolnosti, které ho přivedly ke krádeži, začal sám sebe ospravedlňovat. Co tak hrozného udělal, co pro všechno na světě jenom udělal, že ho takhle zavrhli, že se na něho valí tolik nesnází? Zdálo se mu, jako by jeho blahobytný a pohodlný život skončil teprve včera. Ted' mu však zbyly jenom holé ruce.

„Nezaslouží si, oč mě připravila, to je jednou jisté. Vždyť jsem tolik neudělal. Jen kdyby lidi věděli!“

Ani ve snu nepomyslel ovšem na to, že by měl lidem všechno vysvětlit. Snažil se jen ospravedlnit těmito myšlenkami sám před sebou, najít něco, oč by se opřel, aby mohl snášet svůj stav jako řádný člověk.

Jednou odpoledne, několik málo týdnů před uzavřením podniku na Warrenově ulici, odešel z obchodu, aby se podíval na tři nebo čtyři lokály, o nichž četl inzeráty v *Heraldu*. Jeden z nich byl dole ve Zlaté ulici. Dovnitř však ani nevstoupil. Byla to tak podřadná špeluňka, že cítil, že by to tu nesnesl. Druhý byl na Bowery, kde, jak věděl, bylo mnoho výborných zábavních podniků. Bar byl blízko Velké ulice a zařízen byl vskutku prvotřídně. Rozmlouval s majitelem o spoluúčasti na podniku plné tři čtvrtě hodiny. Ten prohlašoval, že není zcela zdrav, a proto že by si rád našel společníka.

„A kolik byste tedy chtěl za poloviční podíl?“ ptal se Hurstwood, který měl po ruce nanejvýš sedm set dolarů.

„Tři tisíce,“ odpověděl majitel.

Hurstwoodovi kleslo srdce.

„Na hotovosti?“ zeptal se ještě.

„Na hotovosti.“

Snažil se tvářit, jako by o koupi skutečně přemýšlel, jeho oči však pohasly. Uzavřel rozhovor tím, že si to tedy ještě rozmyslí, a odešel. Muž, s kterým mluvil, vycítil nejasně, jak to s ním skutečně je.

„Tehle nevypadá na to, že by to vážně koupil,“ řekl si v duchu. „Nemluví příliš přesvědčivě.“

Bylo šedivé a chladné odpoledne. Foukal nepříjemný zimní vítr. Vypravil se za dalším podnikem daleko do východní části města, blízko Devětašedesáté ulice. Než se tam dostal, bylo pět hodin a už se začalo šerit. Lokál patřil tělnatému Němci.

„Přicházím na ten váš inzerát,“ řekl Hurstwood. Dvakrát se mu to tam nezamlouvalo.

„Tó už nepláty,“ odpověděl mu Němec, „už nechtýt prodávat.“
„Opravdu?“

„Ano, já se jinak rozhodoval. Už to nepláty.“

„Tak dobrá,“ řekl na to Hurstwood a obrátil se k odchodu.

Němec si ho už ani nevšiml. Rozzlobilo ho to.

„Osel pitomá!“ nadával mu v duchu. „Tak proč dává do novin inzeráty?“

Do hloubi duše sklíčen vydal se do Třinácté ulice. V bytě se svítilo jen v kuchyni, kde Carrie hospodařila. Škrtl sirkou a rozžehal plynovou lampu v jídelně. Ani se s ní nepozdravil a usadil se do křesla. Nahlédla dveřmi dovnitř.

„To jsi ty?“ zeptala se a vrátila se do kuchyně.

„Ano,“ odpověděl. Ani nezvedl hlavu od večerníku, který si koupil.

Carrie viděla, že se mu věci nějak nedaří. Když se takhle mračil, nebyl už tak hezký. Vrásky kolem očí se mu prohloubily. Měl snědou pleť a zamračená tvář způsobovala, že vypadal trochu zlověstně. Pohled na něj nebyl nijak vábný.

Prostřela na stůl a přinesla jídlo.

„Večeře je připravená,“ řekla, vracejíc se kolem něho pro něco do kuchyně.

Neodpověděl a četl dál.

Přišla a posadila se na své místo. Bylo jí skoro do pláče.

„Nebudeš jíst?“ ptala se ho.

Složil noviny a přitáhl si židli. Chvíli bylo ticho. Promluvil jen tehdy, když chtěl, aby mu něco podala.

„Dneska bylo ošklivo, vid’?“ odvážila se Carrie za chvíli prohodit.

„Ano,“ odpověděl.

V jídle se jen trochu ponímal.

„Tak už je to jisté, že podnik zavřete?“ tázala se Carrie, narážejíc na věc, o které spolu již mnohokrát mluvili.

„Samozřejmě, že je to jisté,“ odpověděl poněkud podrážděně.

Carrie to rozhněvalo. Sama měla za sebou také těžký den.

„Tímhle tónem se mnou mluvit nemusíš,“ řekla.

„Ach, bože!“ vyjel a odšoupl židli od stolu, jako by chtěl říci ještě něco, ale pak zůstalo jen při tom. Chopil se zase svých novin. Carrie vstala, stěží se ovládajíc. Viděl, že je uražená.

„Nechod' pryč,“ řekl, když se obrátila do kuchyně. „Sněž si přece večeři.“

Ani mu neodpověděla a odešla.

Chvilí hleděl do novin, pak se zvedl a vzal si kabát.

„Jdu ven do města, Carrie,“ řekl na odchodu. „Mám dneska nějak divnou náladu.“

Neodpověděla.

„Nezlob se,“ dodal. „Zítřka bude všechno zase v pořádku.“

Hleděl na ni, ona však myla dál nádobí a ani si ho nevšimla.

„Tak sbohem,“ řekl nakonec a vyšel ven.

To byla první srážka, kterou jeho kritická situace způsobila. Avšak jak se blížil den, kdy měl být podnik uzavřen, stávala se ponurá nálada běžným zjevem. Hurstwood nedovedl skrýt své pocity. Carrie si stále musela klást otázku, kam to všechno spěje. Dopadlo to tak, že spolu skoro vůbec nemluvili. Hurstwood však proti Carrie nic neměl. Byla to ona, která se ho stranila. Všiml si toho. Vzbudilo to v něm bolestný pocit, že se jí stává lhostejným. Jeho vinou se staly přátelské styky mezi nimi téměř nadlidským úkolem a pak s nelibostí pozoroval, že Carrie svým chováním všechno ještě zhoršuje.

Konečně nastal poslední den. Hurstwood ho očekával s myšlenkami, ke kterým by se byl nejlépe hodil rachot hromu a zuření bouře, a teď, když skutečně přišel, cítil jakousi úlevu, že je to den

jako každý jiný. Slunce svítilo a bylo příjemně teplo. Když přišel ráno k snídani, zdálo se mu, že to koneckonců není tak hrozné.

„Tak dnes je tedy můj poslední den na světě,“ řekl Carrie.

Ta odpověděla na jeho vtip úsměvem.

Hurstwood si prohlédl noviny v docela dobré náladě. Připadalo mu, jako by z něho spadlo těžké břímě.

„Půjdu se tam na chvilku podívat,“ řekl po snídani, „a pak se zase po něčem poohlédnu. Zítra tomu věnuji celý den. Myslím, že teď budu moci něco najít, když už jsem se tohohle zbavil.“

Odešel s úsměvem a zamířil do podniku. Shaughnessy tam byl také. Prohovořili už všechno dříve a dohodli se, že si peníze rozdělí podle výše svého podílu. Strávil tam několik hodin, další tři prochodil po městě, a když se vrátil, byla jeho povznesená nálada tatam. Mnoho se mu na tom podniku nelíbilo, ale když si teď pomyslel, že už vlastně neexistuje, pocítil lítost. Přál si, aby to bylo dopadlo jinak.

Shaughnessy jednal s obchodnickým chladem.

„Snad bychom tedy měli spočítat tržbu a rozdělit se,“ řekl v pět hodin.

Stalo se. Zařízení bylo už prodáno a peníze si rozdělili.

„Tak dobrou noc,“ loučil se Hurstwood, když odcházeli, snaže se naposledy o vlídnost.

„Na shledanou,“ odpověděl Shaughnessy a sotva na něho pohlédl.

S podnikem ve Warrenově ulici byl tedy definitivně konec.

Carrie připravila dobrou večeři, ale když Hurstwood přišel domů, byl vážný a zamyšlený.

„Tak co?“ ptala se zvědavě Carrie.

„Už je s tím konec,“ odpověděl, svlékaje kabát.

Hleděla na něho a hádala, jak si teď na tom finančně stojí. Při jídle trochu hovořili.

„Budeš mít dost, abys mohl vstoupit do nějakého jiného podniku?“ ptala se.

„Ne,“ odpověděl. „Budu si muset sehnat něco jiného a šetřit.“

„To by bylo dobré, kdyby se ti podařilo něco najít,“ řekla se strachem i s nadějí.

„Doufám, že najdu,“ pravil zamyšleně.

V několika příštích dnech si vždy ráno oblékal kabát a vydával se ven. Na svých pochůzkách se nejprve utěšoval myšlenkami, že s těmi sedmi sty dolary, které má, by mohl ještě něco výhodného podniknout. Napadlo ho, že by mohl zajít do některého pivovaru. Věděl, že pivovarům patří často také hostince, které pronajímají. Snad by mu tam pomohli. Pak si uvědomil, že by musel tak jak tak zaplatit několik stovek za zařízení a že by mu potom nezbylo nic na pravidelné výdaje. Živobytí ho přišlo měsíčně téměř na osmdesát dolarů.

„Ne,“ říkal si v jasných chvílích, „to nemohu udělat. Půjdu někam jinam a budu šetřit.“

Tenhle plán, že sežene něco jiného, se zkomplikoval ve chvíli, kdy začal přemýšlet, co by vlastně chtěl dělat. Být někde ředitelem? Kde by takové místo dostal? V novinách nebylo nic o volných ředitelských místech. Věděl, že takové postavení si člověk buď zajistí dlouhými lety služby, nebo si je koupí za poloviční nebo třetinový podíl. Neměl dost peněz na to, aby mohl vstoupit do takového významného podniku, kde by vůbec ředitele potřebovali.

Přesto se však pustil do hledání. Měl velmi pěkné šaty a vypadal stále ještě znamenitě, to však právě lidi mýlilo. Když se na něho člověk zadíval, hned si řekl, že muž jeho věku, statný a dobře oblečený, musí být zámožný. Vypadal jako blahobytný majitel nějakého obchodu, jako člověk, od něhož mohou obyčejní smrtelníci oprávněně očekávat spropitné. Bylo mu už třiadvacet, trochu zpohodlněl a chůze ho někdy unavovala. Tělesné námaze už po léta odvykal. Nohy ho bolely, záda měl jako zpřerážená a kvečeru ho chodidla nesnesitelně páčila, i když téměř stále jezdil tramvají. Už i pouhé nastupování a vystupování ho obtěžovalo, opakovalo-li se mnohokrát za sebou.

Dobře chápal, že lidé ho považují za něco lepšího, než čím skutečně je. Bolestně si uvědomoval, že to ztěžuje jeho hledání. Nepřál si ovšem, aby vypadal hůř, ale bylo mu stydno usvědčovat svůj zjev ze lži prosbou o práci, která s ním byla v přímém rozporu. Proto váhal, proto nevěděl, co si má počít.

Myslíl na hotely, ale ihned si uvědomoval, že s prací v hotelu nemá vůbec zkušenosti, a co bylo ještě důležitější, že v tomto oboru nemá ani známé nebo přátele, na které by se mohl obrátit. Znal několik hoteliérů v některých městech, počítajíc v to i New York, ale ti všichni věděli o jeho aféře u Fitzgeralda a Moye. Na ty se svou žádostí přijít nemohl. Napadala ho jiná zaměstnání, velké obchodní domy a podniky, které znal, potravinářské velkoobchody, železářství, pojišťovny a tak dále, ale pro každý takový obor mu chyběly potřebné zkušenosti.

S hořkostí uvažoval, jak to zařídit, aby přece něco sehnal. Bude muset jít a ptát se osobně, čekat přede dveřmi kanceláře a potom oznámit, přes své distinguované a zámožné vzezření, že hledá nějakou práci? Při této myšlence se mu svíralo srdce. Ne, to nemůže udělat.

Toulal se tak v chmurném rozpoložení městem a potom, protože se ochladilo, vešel do jednoho hotelu. Věděl, že každý slušně vyhlížející člověk se může v hotelové hale posadit do křesla. Bylo to na Broadwayi v hotelu Central, jednom z nejvýznačnějších v celém městě. Bylo mu trapné si zde sednout. Jak hluboko už klesl! Slyšel, že se takovým lidem jako on říká hoteloví povaleči. Sám je tak svého času nazýval. A přece tu sedí, přestože se vydává v nebezpečí, že potká někoho známého, a schovává se před chladem a únavou ulice.

„Takhle to dál nejde,“ říkal si. „Nemá cenu vydat se ráno ven a ani si předem nerozmyslit, kam by měl člověk jít. Napřed musím uvažovat a pak teprve se půjdu někam podívat.“

Napadlo ho, že někdy se najde volné místo barmana, ale hned to pustil z hlavy. On, bývalý ředitel, a stát se barmanem!

Bylo mu nesnesitelné zůstat sedět dál v hale hotelu, a tak šel ve čtyři hodiny domů. Snažil se tvářit jako člověk, který byl celý den velmi zaměstnán, ale dopadlo to velmi chabě. S úlevou klesl do houpacího křesla v jídelně. Pohodlně se usadil a začel se do několikerych novin, které si přinesl.

Carrie přišla do jídelny a začala připravovat stůl. Prohodila k němu:

„Byli tu dnes vybírat činži.“

„Tak?“ řekl Hurstwood.

Na čele mu naskočila nepatrná vráska, když si uvědomil, že je druhého února, den, kdy se vybírá nájemné. Zalovil v kapse, hledaje tašku, a zakoušel poprvé pocit člověka, který musí platit a přitom nic nevydělává. Hleděl na tlustý svazek zelených bankovek, jako se nemocný člověk dívá na lék, který jediný ho může zachránit. Pak odpočítal osmadvacet dolarů.

„Tady jsou peníze,“ řekl Carrie, když zase vešla.

Ponořil se do novin. Jaká v tom byla úleva! Jaká úleva po věčném chození městem a všem tom přemýšlení! Jakou řekou zapomnění byla tato záplava telegrafických zpráv! Svě starosti pustil skoro z mysli. Nějaká mladá, hezká žena, bylo-li možno věřit obrázku v novinách, žalovala o rozvod svého bohatého, tlustého manžela, cukráře v Brooklynu. Další zpráva podrobně popisovala ztroskotání jedné lodi v ledu a sněhu v Princově zálivu na Staten Islandu. Dlouhý, vtipně psaný sloupec líčil události z divadelního světa, kritizoval kusy, které se hrály, a účinkující herce a sděloval, co divadla připravují pro nejbližší dobu. Fannie Davenportová měla právě premiéru na Páté avenue. Daly uváděl *Krále Leara*. Dočetl se, že Vanderbiltovi odjeli letos se svými přáteli na Floridu dříve než kdy jindy. V horách Kentucky došlo k zajímavé srážce, při níž se střídalo. A tak četl, četl, četl, houpal se v teplém pokoji blízko topného tělesa a čekal, až mu Carrie přinese jídlo.

Úsilí ochabuje – Tváří v tvář starostem

Druhého dne ráno pročetl Hurstwood noviny, prokousal se dlouhými sloupci inzerátů a poznamenal si několik adres. Pak obrátil pozornost k rubrice „Přijmou se mužské pracovní síly“, ale bylo mu přitom všelijak. Má před sebou celý den, celý dlouhý den, který musí strávit hledáním, a právě takhle je třeba začít. Prohlížel dlouhý sloupec, který se většinou týkal pekařů, závozníků, kuchařů, sazečů, kočích a podobných povolání, a pouze u dvou oznámení se zastavil. V jednom inzeroval jakýsi velkoobchod s nábytkem volné místo pokladníka, v druhém se hledal obchodní cestující pro firmu s lihovinami. Na něco takového ještě nepomyslel. Ihned se rozhodl, že se na to půjde podívat.

Šlo o firmu Alsbery a spol., velkoobchod s lihovinami.

Jeho pěkný zevnějšek způsobil, že ho téměř bez čekání uvedli k řediteli.

„Dobré jitro,“ pozdravil ho tento pán, domnívaje se zprvu, že má před sebou nějakého zákazníka z venkova.

„Dobré jitro,“ odpověděl Hurstwood. „Četl jsem, že hledáte pro firmu obchodního cestujícího.“

„Ach ano,“ přisvědčil ředitel, dávaje najevo, že si ihned uvědomil, oč jde. „Ano, hledáme.“

„Chtěl jsem se na to přeptat,“ prohlásil Hurstwood důstojně. „Mám v tomto oboru jisté zkušenosti.“

„Tak? A jaké zkušenosti?“ ptal se ředitel.

„Vedl jsem svého času několik obchodů s lihovinami. V poslední době jsem měl třetinový podíl na hostinci na rohu Warrenovy a Hudsonské ulice.“

„Rozumím,“ řekl na to ředitel.

Hurstwood se odmlčel a čekal na nějaký návrh.

„Zástupce skutečně potřebujeme,“ pravil ředitel. „Nevím ovšem, jestli byste o to místo stál.“

„Ach tak,“ řekl Hurstwood. „Víte, nemohu si nyní zrovna vybírat. Je-li to místo volné, rád bych je vzal.“

Ředitel neuvítal Hurstwoodovu poznámku, že si nemůže vybírat, s velkým nadšením. Potřeboval někoho, kdo by na nějaké vybírání nebo na něco lepšího vůbec nemyslel, a především nechtěl staršího člověka. Byl by se mu hodil mladý, čilý muž, který by rád pilně pracoval za nepříliš vysokou mzdu. Hurstwood se mu vůbec nezamlouval. Dělal by lepší dojem než jeho zaměstnavatelé.

„Dobrá,“ řekl, „budeme o vaši žádosti uvažovat. Konečné rozhodnutí vám budeme moci sdělit až za několik dní. Snad byste nám mezitím mohl poslat svá doporučení.“

„Ano,“ slíbil Hurstwood.

Kývl hlavou na pozdrav a odešel. Na rohu se podíval na adresu obchodu s nábytkem. Zjistil, že je to v západní části města v Třiatřicáté ulici. Vypravil se tam. Obchod však nebyl příliš velký. Vypadal velmi skromně, personál neměl zřejmě co dělat a platy zde byly asi hodně nízké. Prošel kolem, nahlédl dovnitř a pak se rozhodl, že tam ani nepůjde.

„Hledají asi nějaké děvče za deset dolarů týdně,“ řekl si.

Kolem jedné dostal chuť na oběd a zašel do jedné restaurace na Madisonově náměstí. Při jídle uvažoval, kam jinam by se ještě mohl podívat. Byl unaven. Obloha se zase zatahovala. Naproti na druhé straně parku shlížely dolů na rušné náměstí velké hotely. Rozhodl se, že si půjde na chvíli sednout do haly některého z nich. Bylo tam teplo a jasno. Tehdy na Broadwayi v Centrálu neviděl nikoho známého a se vši pravděpodobností se ani tady s nikým nesetká. Našel si místo na červeném plyšovém divanu blízko velkého okna, obráceného na oživenou Broadway, a ponořil se do přemýšlení. Tady se mu jeho postavení nezdálo tak zlé. Tiše seděl a díval se ven. Nacházel jakousi útěchu v těch několika stech dolarech, které

měl v kapse. Trochu zapomínal na to, jak je utahaný a utrmácený z toho bloudění po ulicích a hledání. Byl to však jen únik od černých myšlenek k myšlenkám jen o něco méně trudným. Stále měl hlavu plnou skličujících chmur. Minuty se vlekly velmi pomalu, hodina se tu zdála věčností. Strávil ji tím, že pozoroval a v duchu kritizoval hosty, kteří byli právě v hotelu, vcházeli nebo vycházeli, a zámožné chodce, na nichž se dalo poznat bohatství podle šatů i podle toho, jak se po Broadwayi nesli. Bylo to vlastně poprvé od té chvíle, co přijel do města, že měl dost času a příležitosti uvažovat o této podivné podívané. Ted', když byl sám donucen k nečinnosti, divil se, že mají druzí tak napilno. Jak veselí byli mladíci, které venku za oknem viděl, jak krásné se tam objevovaly ženy! Měli všichni pěkné šaty a na všech bylo znát, že mají někam namířeno. Všiml si koketních pohledů svůdných mladých žen. Ach, kolik peněz potřebuje člověk, aby se mohl stát jedním z nich – jak dobře to věděl! Jak dávno už je tomu, co měl k tomu příležitost!

Hodiny venku odbily čtyři. Bylo trochu brzy, ale rozhodl se, že půjde domů.

Snad si Carrie nebude myslet, že nějak příliš posedává doma, když se vrátí tak brzy? To ho napadlo, když se vydal na zpáteční cestu. Předpokládal, že se vrátí později, ale den se mu zdál k nevydržení dlouhý. Doma byl alespoň ve svém. Mohl si hovět v houpacím křesle a číst. Raději dál od téhle rušné, zneklidňující omamné podívané. Bude si moci projít noviny. Šel tedy domů. Carrie byla sama a četla. Protože se kolem tyčily samé vysoké domy, bylo v bytě dost šero.

„Kazíš si tu oči,“ řekl, když ji spatřil.

Svlékl si kabát. Cítil, že se sluší, aby jí řekl alespoň něco o svých pochůzkách.

„Byl jsem v jednom velkoobchodě s lihovinami,“ pravil. „Možná že ze mne bude obchodní cestující.“

„To by bylo báječné,“ řekla na to Carrie.

„Nebylo by to zrovna špatné,“ souhlasil.

U kamelota na rohu teď kupoval vždycky dvoje noviny, *Evening World* a *Evening Sun*. Když šel kolem, vzal si je, aniž se dlouho zdržoval.

Přitáhl si židli blíže k topnému tělesu a rozsvítil plynovou lampu. A pak, stejně jako předchozího večera, zmizely jeho starosti mezi zprávami, které tak rád čítával.

Příští den byl ještě horší, protože neměl vůbec kam jít. Prohlížel ráno noviny až do deseti hodin, ale nepřišel na nic, co by se mu zamlouvalo. Cítil, že by se měl vydat ven, ale již pouhé pomyslení na to v něm vyvolávalo odpor. Kam by šel, kam jenom by šel?

„Musíš mi tu nechat peníze na tento týden,“ připomenula mu Carrie klidně.

Domluvili se, že jí bude každý týden dávat dvanáct dolarů, z kterých ona bude platit běžné výdaje. Těžce povzdechl a vytáhl peněženku. Znova pocítil hrůzu z toho všeho. Peníze stále jen vydává a vydává a příjem žádný.

„Bože,“ říkal si v duchu, „takhle to dál nemůže jít.“

Carrie však neřekl nic. Vycítila, že ho její žádost znepokojila. Brzy mu bude velmi zatěžko dávat jí peníze.

„Co bych si s tím já dělala starosti?“ pomyslíla si.

Hurstwood odešel a vydal se směrem k Broadwayi. Chtěl si cestou rozmyslet, kam by se měl zajít přeptat na nějakou práci. Brzy však došel ke Grandhotelu na Jedenatřicáté ulici. Věděl, že tam je pohodlná hala. Přešel asi dvacet bloků a byl už celý zkřehlý.

„Zajdu si tam k holiči a dám se oholit,“ řekl si.

Sám před sebou tak našel výmluvu, aby se mohl v hale usadit, až bude oholen.

Zase nevěděl, co počít s časem, a vrátil se tedy brzy domů. Tak to šlo několik dní. Den co den ho bolestná nutnost vyhnala hledat nějakou obživu a den co den ho nechut', sklíčenost a pocit studu zahnal do nějaké hotelové haly, kde prozahálel celé hodiny.

Konečně přišly tři dny, kdy řádila velká bouře; po celou tu dobu se nehnul z domu. Jednou pozdě odpoledne začal padat sníh, velké,

měkké, bílé vločky. Rozpoutala se úplná metelice. Ráno stále ještě sněžilo, foukal silný vítr a noviny oznamovaly, že se čeká velká vánice. Z oken předních pokojů bylo vidět na ulici vysokou bílou pokrývku.

„Myslím, že dnes ani nemá smysl chodit ven,“ řekl u snídaně Carrie. „V novinách píšou, že bude psí počasí.“

„Uhlíř mi ani nepřinesl uhlí,“ poznamenala Carrie, která objednávala uhlí na putny.

„Zajdu tam a zařídím to,“ odpověděl. Bylo to poprvé, co se nabídl, že někam dojde, ale zdálo se mu, že si pak bude moci spíše dovolit posedávat přes den doma.

Sněžilo celý den a celou noc a doprava ve městě začínala váznout. Noviny věnovaly podrobnému popisu bouře velkou pozornost a psaly pod tučnými titulky o zoufalém postavení chudiny.

Hurstwood seděl v koutě u ústředního topení a četl. Snažil se zapomenout, že nutně potřebuje najít nějakou práci. Tahle krutá bouře pohltila všecko, i jeho starost. Udělal si naprosté pohodlí a ohříval si u radiátoru nohy.

Carrie pozorovala s jistou nelibostí, jak si hová. Přes všechno řádění metelice se jí nezdálo správné, že takhle sedí a nic nepodniká. Bral své postavení nějak příliš filozoficky.

Hurstwood však jen četl a četl. Carrie nevěnoval mnoho pozornosti. Vykonávala své domácí práce a povinnosti a nepromluvila téměř ani slova, takže se nemusel vyrušovat.

Následujícího dne stále sněžilo a o den později uhodil mráz. Hurstwood pročetl poplašné zprávy v novinách a seděl stále doma. Tu a tam se nabídl, že něco obstará, jednou byl u řezníka, podruhé u hokynáře. O pravém významu takových pochůzek nepřemýšlel, cítil jen, že není tak docela neúčinný, naopak že za takového počasí může doma v leččems pomoci.

Čtvrtého dne se však vyjasnilo a v novinách se dočetl, že bouře už přešla. Pomyslel si však, co je asi na ulici bláta, a lenošil doma dále.

Když se konečně odtrhl od svých novin a vydal se ven, bylo už poledne. Trochu se oteplilo a ulice se topily v bahně. Šel do Čtrnácté ulice na tramvaj a ta ho odvezla na jih na Broadway. Měl v kapse malý inzerát, týkající se jistého baru dole v Perlové ulici. Když však vůz zastavil u hotelu Central, rozmyslil si to.

„Vždyť to nemá cenu,“ řekl si, dívaje se oknem ven na sněhovou kaši na ulici, „stejně bych na to neměl. Je víc než pravděpodobné, že z toho nic nekouká. Bude nejlíp, když vystoupím.“ A také vystoupil. V hale si našel místo a zase seděl a přemýšlel, co má dělat.

Jak si tam tak nečinně hověl, zabrán do svých myšlenek, spokojen, že je v teple, šel kolem nějaký dobře oblečený pán, zastavil se, ostře se na něho zadíval, jako by si nebyl jist, zda ho neklame paměť, a pak k němu přistoupil. Hurstwood poznal Cargilla z Chicaga, majitele velkých stájí téhož jména, s kterým se naposledy setkal v Averyho divadle toho večera, kdy tam vystupovala Carrie. Ihned se jasně upamatoval, jak k němu Cargill tehdy přivedl svou ženu, aby je spolu seznámil.

Hurstwood upadl do strašných rozpaků. Na očích mu bylo jasně vidět, jak mu je.

„Vždyť to je přece Hurstwood!“ zvolal Cargill, když se upamatoval. Vyčítal si, že ho hned nepoznal – byl by si aspoň tohle setkání uspořil.

„Ano,“ odpověděl Hurstwood. „Jak se vám daří?“

„Velmi dobře, děkuji,“ odtušil Cargill, který nevěděl, o čem mluvit. „Bydlíte tady?“

„Ne,“ odpovídal Hurstwood, „mám tu jen nějakou schůzku.“

„Věděl jsem, že jste odjel z Chicaga, a často jsem si říkal, co se s vámi asi stalo.“

„Žiji teď tady ve městě,“ vysvětloval Hurstwood. Byl by se nejraději propadl.

„A vede se vám dobře, doufám?“

„Výborně.“

„To rád slyším.“

Rozpačitě se na sebe dívali.

„Mám nahoře schůzku s jedním přítelem, tak vás musím opustit. Na shledanou.“

Hurstwood kývl hlavou na pozdrav.

„Čert aby to vzal!“ zabručel a obrátil se k východu. „Věděl jsem, že jednou k něčemu takovému dojde.“

Kráčel ulicí nahoru několik bloků. Na hodinkách měl teprve půl jedné. Usilovně přemítal, kam jít, co dělat. Počasí bylo tak špatné, že toužil po tom, aby už byl doma. Nakonec ho mokré nohy začaly zábst, a tak nastoupil do nějaké tramvaje. Zavezla ho do Devětadesáté ulice. Bylo mu jedno, kde je. Vystoupil a vydal se dolů po Sedmé avenue, ale ta břečka na chodnících byla nad jeho síly. Už to nemohl dál vydržet, takhle bídne a bez cíle se ploužit po ulicích. Ještě se z toho nachladí.

Zastavil se na rohu a čekal na nějakou tramvaj, která pojede jižním směrem. V tomhle počasí se venku nedá nic dělat. Pojede domů.

Carrie byla překvapena, když se doma objevil už ve tři čtvrtě na tři.

Řekl jenom: „Je tam hrozné počasí.“ Svlékl kabát a přezul se.

Večer cítil, že na něho jde nachlazení, a vzal si prášek. V noci měl horečku a příštího dne posedával doma a nechal se ošetřovat. Nemoc z něho udělala bezmocné stvoření. Nevypadal nijak vábně v tmavém županu a s rozčuchanými vlasy. Kolem očí měl utrápený výraz a celý zestárl. Carrie si toho všimla a nijak ji to nepotěšilo. Snažila se být k němu milá a cítit s ním, ale cosi ji od něho odpuzovalo.

Kvečeru ve slabém světle lampy vypadal tak špatně, že mu navrhla, aby si šel lehnout.

„Bude líp, když budeš spát sám, budeš mít lepší pohodlí,“ řekla. „Hned ti ustelu.“

„Tak dobře,“ souhlasil.

Bylo jí přitom zoufale.

„Jaký je tohle život! Jaký je tohle život!“ říkala si stále v duchu.

Jednou, když seděl zimomřivě u topení a četl, prošla pokojem, a jak ho spatřila, tvář se jí zachmuřila. Posadila se v předním pokoji, kde nebylo tak teplo, a rozplakala se. Tak takhle vypadá její život! Žít v těsném malém bytě s lenochem, který nemá práci a je jí protivný. Dělá mu jenom služku, nic víc.

Měla pak od pláče zarudlé oči, a když rozsvítila, aby mu připravila postel, a pak ho zavolala dovnitř, všiml si toho.

„Co je s tebou?“ ptal se, dívaje se na ni. Hlas měl ochraptělý a vlasy rozčuchané. Vypadal skoro odporně.

„Nic,“ hlesla Carrie.

„Tys plakala?“ tázal se.

„Ale ne,“ odporovala.

Věděl, že ne z lásky k němu.

„Proč bys plakala,“ řekl, když lezl do postele. „Všechno bude zase v pořádku.“

Za pár dní se uzdravil, ale protože počasí bylo stále velmi drsné, zůstal doma. Onen Ital, který prodával dole noviny, přinášel mu teď ranní vydání nahoru a on je dychtivě pročítal. Několikrát se ještě odvážil ven, potkal však opět jednoho známého z dřívější doby a vysedávat v hotelových halách se už bál.

Každý den se brzy vracel a nakonec přestal vůbec předstírat, že někam chodí. Teď v zimě nebyla na hledání práce vhodná doba.

Byl tedy stále doma a všiml si přirozeně, jak Carrie hospodaří. Nebyla zdaleka dokonalá a šetrná hospodyně a některé její malé prohřešky vzbudily jeho pozornost. Ne však dříve, dokud ho nezačaly sužovat její pravidelné žádosti o peníze. Když seděl takhle nečinně doma, zdálo se mu, že týdny utíkají hrozně rychle. Carrie na něm chtěla peníze každé úterý.

„Myslíš, že skutečně žijeme tak lacino, jak to jenom jde?“ zeptal se jí jednou v úterý ráno.

„Dělám, co můžu,“ odpověděla.

Neřekl na to už nic, ale příštího dne se ptal zase:

„Chodíš někdy nakupovat naproti na Gansevoortský trh?“

„Ani nevím, že nějaký takový trh je,“ odpověděla.

„Prý se tam spousta věcí dostane laciněji.“

Carrie přijala tuto zmínku velmi lhostejně. Takové věci jí byly nanejvýš protivné.

„Kolik platíš za libru masa?“ ptal se jí jindy.

„Ceny jsou různé,“ odpovídala, „svíčková stojí dvaadvacet centů.“

„To je dost drahé, ne?“ poznamenal.

Takhle se vyptával i na jiné věci a postupem doby se to u něho stalo přímo jakousi mánií. Vyzvěděl, kolik co stojí, a ceny si pamatoval.

Také jeho pochůzky byly teď stále pravidelnější. Začalo to ovšem nenápadně. Jednou ráno si šla Carrie pro klobouk a tu ji zastavil.

„Kam se chystáš, Carrie?“ ptal se.

„Jdu naproti k pekaři,“ odpověděla.

„Já bych tam třeba došel za tebe,“ navrhoval.

Souhlasila, a on tedy šel. Každé odpoledne chodíval na roh pro noviny.

„Nepotřebuješ venku něco?“ ptával se jí.

Postupně ho začala využívat k různým nákupům. Přišla tak ovšem o svých dvanáct dolarů týdně.

„Dnes mi máš dát peníze,“ žádala ho jednou v úterý ráno.

„Kolik?“ zeptal se.

Dobře porozuměla, co to znamená.

„Asi tak pět dolarů,“ odpověděla. „Musím zaplatit uhlíři.“

Téhož dne jí řekl:

„Myslím, že ten Talián tady na rohu prodává uhlí po pětadvaceti centech za buši. Začnu kupovat u něho.“

Carrie to bylo jedno.

„Dobře,“ odpověděla.

Došlo to tak daleko, že ho žádala: „Georgi, potřebuji už nutně nějaké uhlí,“ nebo: „Musíš dojít koupit nějaké maso k obědu.“

Zeptal se, co potřebuje, a obstaral to.

Přitom se stával stále lakotnější.

„Koupil jsem dnes jenom půl libry masa,“ řekl jednou odpoledne, když se vrátil se svými novinami. „Vždyť toho přece tolik nesíme.“

Carrie snášela tyhle žalostné malichernosti s bolestí v srdci. Přinášely chmury do jejích dnů a zoufalství do její duše. Ach, jak se ten člověk změnil! Po celé dlouhé dny jen sedí a sedí a čte noviny. Vnější svět jako by ho vůbec nezajímal. Jen občas, když je pěkné počasí, vypraví se ven, a to jen na několik hodin, tak mezi jedenáctou a čtvrtou. Kdykoli se na něj podívala, hlodalo jí v srdci pohrdání.

Hurstwoodova apatie pocházela z jeho neschopnosti objevit nějaké řešení. Každý měsíc se jeho malý poklad tenčil. Zbývalo mu už jenom pět set dolarů a ty teď opatroval, jako by jimi mohl odvrátit nejvyšší nouzi na neurčitou dobu. Protože byl teď stále doma, rozhodl se, že bude nosit staré šaty. Napadlo ho to poprvé, když bylo špatné počasí. Jenom jednou, hned zpočátku, se omlouval:

„Je dnes tak ošklivé počasí, vezmu si na sebe pro doma tohle.“

Nakonec se z toho stal zvyk.

Za holení platíval patnáct centů a dával deset centů spropitného. Nejdříve snížil spropitné na pět centů a potom je přestal vůbec dávat. Později to zkusil v holírně, kde stálo holení deset centů, a protože zjistil, že ho oholili docela obstojně, začal tam chodit pravidelně. Potom chodil k holiči jen každý druhý den, pak jednou za tři dny a nakonec se dával holit jenom jednou týdně. V sobotu už vypadal přímo hrozně.

Jak časem mizela jeho sebeúcta, ztrácela se ovšem také Carriina úcta k němu. Nemohla pochopit, co se to s ním stalo. Měl přece ještě nějaké peníze, měl slušný oblek a nevypadal špatně, když se pořádně ustrojil. Nezapomněla na své těžké začátky v Chicagu, ale nezapomněla také, že nikdy nepřestala usilovat o zlepšení svého postavení. On se nesnažil. Už ani nehledal v novinových inzerátech.

Jednou dala konečně své pocity jasně najevo.

„Proč dáváš na ten řízek tolik másla?“ ptal se jí jednoho večera, když kolem ní postával v kuchyni.

„No přece aby chutnal,“ odpověděla.

„Másla je teď hrozně drahé,“ poznamenal.

„Kdybys měl nějakou práci, ani by sis toho nevšiml.“

Zmlkl a šel si sednout ke svým novinám, ale ona poznámka mu hlodala v nitru. Byla to první ostrá předhůzka, kterou od ní slyšel.

Carrie ten večer ještě chvíli četla a pak si šla lehnout do předního pokoje. To bylo něco neobvyklého. Když se chystal Hurstwood do postele, ani si – jako obvykle – nerozsvítil. Teprve tehdy zpozoroval, že Carrie v pokoji není.

„To je divné,“ řekl si, „je asi ještě vzhůru.“

Více se tím nezabýval a usnul. Ráno bylo vedle něho prázdko. Kupodivu nikdo z nich se o tom ani nezmínil.

Když se přiblížila noc a příhodná chvíle pro několik srdečnějších slov, řekla Carrie:

„Budu dnes spát raději sama. Nějak mě bolí hlava.“

„Jak chceš,“ odpověděl Hurstwood.

Třetího večera si šla lehnout do předního pokoje bez omluvy.

Byla to pro něho těžká rána, ale ani slovem se o tom nezmínil.

„Dobrá,“ řekl si s čelem zachmuřeným, „ať si tedy spí sama.“

36

Hořkost pádu – Prelud štěstí

Vanceovi, kteří byli již od Vánoc zase ve městě, na Carrie nezapomněli. Paní Vanceová ji však nikdy nenavštívila, a to z toho prostého důvodu, že jim Carrie neposlala svou adresu. Věrna své povaze psala si s paní Vanceovou, dokud ještě bydleli na Osmasedmdesáté ulici, když se však museli přestěhovat do Třinácté ulice, snažila se přijít na nějaký důvod, aby jí nemusela poslat adresu. Bála se, že by paní Vanceová mohla jejich přestěhování pokládat za příznak zhoršeného společenského postavení, a proto své přítelkyni s lítostí přestala vůbec psát. Paní Vanceová marně uvažovala, co asi způsobilo toto záhadné odmlčení. Domnívala se, že Carrie musela odjet z města, a nakonec ji začala považovat za ztracenou. Byla proto značně překvapena, když se s ní jednou setkala na Čtrnácté ulici, kam přišla nakupovat. Carrie tam byla z téhož důvodu.

„Paní Wheelerová!“ zvolala paní Vanceová a jediným pohledem si ji prohlédla od hlavy až k patě. „Co s vámi bylo? Pročpak jste k nám nepřišla? Celý ten čas jsem přemýšlela, co se s vámi asi stalo. Opravdu, věřte –“

„Jsem hrozně ráda, že vás zase vidím,“ odpověděla Carrie, potěšena, a přesto plna rozpaků. Tohle byla nejnepříhodnější chvíle k setkání s paní Vanceovou. „Bydlíme teď tady dole ve městě. Už jsem se k vám kolikrát chystala. A kde teď bydlíte vy?“

„Na Osmapadesáté ulici,“ odvětila paní Vanceová. „Jenom kousek od Sedmé třídy, v čísle 218. Přijďte se k nám podívat, vidíte?“

„Ráda,“ řekla na to Carrie. „Vážně, už tolikrát jsem k vám chtěla jít. Měla jsem, já vím. Je to hanba. Ale víte –“

„A kde bydlíte vy?“ dotazovala se paní Vanceová.

„V Třinácté ulici číslo 112, západ,“ odpověděla Carrie zdráhavě.

„Ale to je zrovna tady vedle, že?“ řekla paní Vanceová.

„Ano,“ přisvědčila Carrie. „Musíte ke mně někdy zaskočit.“

„Vy jedna potvůrko,“ smála se paní Vanceová. Všimla si, že se Carriino vzezření poněkud změnilo. „A ta adresa,“ řekla si v duchu, „jsou na tom asi bledě.“ Měla však Carrie stále ráda, a tak ji hned tak nepustila.

„Pojďte se mnou na chvíli dovnitř,“ naléhala, vstupujíc do jednoho obchodu.

Když se Carrie vrátila domů, Hurstwood jako obvykle četl. Své postavení přijímal zřejmě se svrchovanou netečností. Neholil se už nejméně čtyři dny.

„Bože,“ pomyslně si Carrie, „co jestli sem přijde a uvidí ho?“

Bezradně a zlostně zavrtěla hlavou. Všechno to už bylo skoro k nesnesení.

V zoufalství se při večeři odhodlala k otázce:

„Z toho velkoobchodu s lihovinami se vůbec neozvali?“

„Ne,“ odpověděl, „vadí jim, že nemám praxi.“

Carrii z toho bylo nanic a přestala o té věci mluvit.

„Potkala jsem dnes odpoledne paní Vanceovou,“ ozvala se po chvíli.

„Vážně?“ podivil se.

„Jsou už zase zpátky v New Yorku,“ pokračovala. „Ohromněji to slušelo.“

„Však si to může dovolit, když on na to má,“ řekl Hurstwood. „Má dobré místo a lehkou práci.“

Díval se do novin. Nemohl vidět, že na něho upřela pohled plný nekonečné únavy a nespokojenosti.

„Říkala, že k nám někdy zajde.“

„Však jí to trvalo, než se s tím vytrasila, co?“ prohodil Hurstwood s jistou dávkou sarkasmu. Ta žena se mu pro to své utrácení moc nezamlouvala.

„To nevím,“ řekla Carrie, podrážděna jeho postojem. „Třeba jsem si nepřála já, aby přišla.“

„Rozhazuje víc, než je zdrávo,“ řekl Hurstwood významně. „Nikdo s ní nemůže držet krok, když sám nemá hromadu peněz.“

„Panu Vanceovi to asi příliš těžké nepřipadá.“

„Zatím,“ odpověděl zarytě. Dobře pochopil skrytou narážku. „Ovšem kdo může říct, co ho ještě v životě čeká. Člověk nikdy neví, co se může stát. Může všechno ztratit, jako každý jiný.“

V jeho názorech bylo něco přímo ničemného. Upíral dychtivě oči na šťastnější lidi, jako by čekal na jejich neštěstí. Jeho vlastní postavení mu bylo něčím vedlejším, něčím, co nestojí za řeč.

Byl v tom pozůstatek jeho bývalého neotřesitelného sebevědomí a nezávislosti. Jak tak seděl pěkně doma a četl o jiných lidech, tento pocit nezávislosti a jistoty se mu někdy vracel. Zapomínal na únavné chození po ulicích, na pokoření, které s sebou přineslo hledání místa, a sebevědomě se napřimoval, jako by chtěl říci:

„Však uvidíte. Ještě jsem docela neprohrál. Když si dám tu práci, může mě ještě leccos pěkného potkat.“

Když byl v takovéhle náladě, zvedl se někdy, oblékl se, šel se dát oholit, navlékl si rukavice a podnikavě vyrazil ven. Ne za nějakým určitým cílem. Bylo to, jako když stoupne barometr. Prostě se mu chtělo jít ven a něco dělat.

Při takové příležitosti také rychle mizely peníze. Znal dole ve městě několik podniků, kde se hrál poker. Měl tam v barech v okolí radnice několik známých. Byla to pro něho vítaná změna, sejít se s nimi a vyměnit pár přátelských slov.

Býval kdysi docela dobrým hráčem pokeru. Mnohá přátelská partie mu vynesla stovku nebo i více dolarů v době, kdy mu vůbec o výhru nešlo. Začal teď zase myslet na karty.

„Mohl bych třeba pár stovek vyhrát. Nevyšel jsem ještě tak docela ze cviku.“

Je ovšem spravedlivé říci, že ho ta myšlenka napadla několikrát, než se rozhodl proměnit ji v čin.

Herna, kterou navštívil poprvé, byla v baru v Západní ulici, blízko jednoho přívozu. Byl tam předtím už jednou. Hrál se několik partií. Chvilí přihlížel a všiml si, že sázky jsou poměrně dost vysoké.

„Zahraju si taky,“ řekl, když se míchaly karty pro novou hru. Přitáhl si židli a podíval se, co mu padlo. Protihráči si ho klidně prohlíželi, nenápadně, a přece pronikavě, jak už to u pokeru bývá.

Ze začátku měl smůlu. Dostal nesourodé karty, s kterými se nedalo nic dělat. Začali sázet.

„Nehraju,“ řekl.

Byl tedy nucen rozloučit se se svou základní sázkou. Později mu však padaly dost dobré karty, a tak nakonec odešel s několika dolary v kapse.

Příští den odpoledne tam zaskočil zas, za zábavou i za výhrou. Dostal tentokrát v jedné hře trojici, to znamená dost vysokou figuru, a začal na ni sázet. Jak se ukázalo, jeden z jeho soupeřů měl naneštěstí ještě lepší kartu. Byl to nějaký výbojný irský mladík, politický příživníček zdejší organizace demokratické strany. Hurstwooda překvapil tvrdošíjný odpor tohoto člověka; sázel s neotřesitelnou chladnokrevností, a jestliže tím chtěl jen přivést svého protivníka z rovnováhy, pak to byl znamenitý hráč. Hurstwood zaváhal, ale navenek zachovával – nebo alespoň se snažil zachovávat – chladný výraz, jímž kdysi klamal pokerové psychology, kteří jako by spíše četli myšlenky a nálady, byť jakkoli jemné, než aby se řídili vnějšími příznaky. Nemohl však potlačit zbabělou domněnku, že ten člověk má v ruce lepší kartu a vydrží až do konce, i kdyby měl dát do banku poslední dolar, když to ovšem on sám požene tak daleko. Ale na druhé straně věřil, že může hodně vyhrát, když má tak znamenitou kartu. Proč by sázku nezvýšil ještě o pět dolarů.

„Jdu o tři výš,“ řekl mladík.

„Tak raději rovnou o pět,“ odpověděl Hurstwood a posunul hrací známky doprostřed stolu.

„Tak jedem dál,“ poznamenal jeho soupeř a přistrčil do banku malý sloupek červených známek.

„Dejte mi ještě nějaké známky,“ požádal Hurstwood muže, který je vyměňoval, a vytáhl bankovku.

Jeho mladý protivník se jen cynicky ušklíbl. Když Hurstwood dostal známky, opakoval zvýšenou sázku.

„Znovu pět,“ řekl.

Hurstwoodovi zvlhlo čelo. Byl v tom až po uši, na něho to bylo až moc. Do banku už dal svých šedesát dobrých dolarů. Obyčejně nebyl žádný zbabělec, ale myšlenka, že by mohl prohrát tolik peněz, mu brala odvalu. Konečně podlehl. Už téhle dobré kartě nedůvěřoval.

„Vyložíme,“ pravil.

„Trojice a dvojice,“ řekl mladík a ukázal kartu.

Hurstwoodovi klesly ruce.

„Už jsem myslil, že jsem vás dostal,“ řekl mdle.

Mladík shrábl svoje známky a Hurstwood odcházel. Na schodech se zastavil a spočítal si, kolik mu zbylo.

„Tři sta čtyřicet dolarů,“ povzdechl si.

Tolik už vydal na běžnou útratu, a teď ještě tahle prohra!

Když se vrátil domů, rozhodl se, že už nikdy nebude hrát.

Carrie stále myslela na slib paní Vanceové, a učinila proto ještě jeden mírný pokus, aby Hurstwooda upozornila na jeho zevnějšek. Když toho dne přišel, převlékl se do svých starých šatů, v kterých teď doma chodil.

„Proč pořád nosíš tyhle staré šaty?“ ptala se ho.

„A proč bych měl doma tahat ty lepší?“ řekl na to.

„Myslila jsem, že by ses v nich cítil lépe.“ Pak dodala: „Co kdyby k nám někdo přišel?“

„Kdopak asi?“ tázal se.

„Třeba paní Vanceová,“ odpověděla.

„Nemusela by mě vidět,“ pravil zasmušile.

Tento nedostatek hrdosti způsobil, že ho Carrie začala skoro nenávidět.

„Bože, sedí si tu jako buchta. ‚Nemusela by mě vidět.‘ Měl by se sám před sebou stydět.“

Celá věc se stala ještě trapnější, když paní Vanceová skutečně jednou přišla. Byla někde v okolí za nákupem. Prošla prostou chodbou a zaklepala na Carrieiny dveře. Carrie nebyla doma, jak se k své hrozné lítosti později dozvěděla. Dveře otevřel Hurstwood, v domnění, že to klepe Carrie. Zděsil se. Zapomenutý hlas mládí a hrdosti set v něm zase ozval.

Pak ze sebe aspoň koktavě vypravil:

„Dobrý den.“

„Dobrý den,“ odpověděla paní Vanceová, která nechtěla věřit svým očím. Ihned si všimla jeho velkého zmatku. Nevěděl, zda ji má pozvat dál, nebo ne.

„Je vaše paní doma?“ ptala se.

„Ne,“ odpověděl. „Carrie šla pryč. Ale pojd'te dál, vrátí se za chvíli.“

„Ne, ne, děkuji,“ bránila se. Uvědomovala si, jaká hrozná změna se tu stala. „Mám skutečně velmi naspěch. Jen jsem si myslela, že se zaskočím podívat, ale stejně bych se nemohla zdržet. Jenom připomeňte své paní, prosím vás, že mě má někdy navštívit.“

„Vyřídím jí to,“ odpověděl Hurstwood a cítil nesmírnou úlevu, když za ní zavřel dveře. Styděl se do hloubi duše. Sedl si potom do křesla, založil ruce a přemýšlel.

Carrie se vracela z druhé strany ulice a zdálo se jí, že zahlédla paní Vanceovou, jak vychází od nich z domu. Namáhala zrak, ale nebyla si jista, zda to byla ona.

„Nebyl tu teď někdo?“ dotazovala se Hurstwooda.

„Ano,“ odpovídal provinile, „paní Vanceová.“

„Viděla tě?“ ptala se a v jejím hlase bylo znát všechno zoufalství, které cítila.

Hurstwood jako by dostal ránu bičem. Zachmuřil se.

„Jestli jí oči dobře slouží, tak ano. Přece jsem jí otevřel.“

„Bože,“ vydechla Carrie a z nervozity sevřela jednu ruku v pěst.
„Co říkala?“

„Nic,“ odpověděl. „Neměla čas se zdržet.“

„A ty takhle vypadáš!“ obviňovala ho Carrie. Přestala se ovládat.

„A co na tom?“ odsekl hněvivě. „Copak jsem mohl vědět, že přijde?“

„Věděl jsi, že může přijít,“ odporovala Carrie. „Říkala jsem ti, že se sem chystá. Žádala jsem tě nejmíň desetkrát, abys nosil ty druhé šaty. To je přímo hrozné, taková ostuda!“

„Jen se nerozčiluj, prosím tě,“ řekl jí na to, „co na tom záleží? Stejně se s ní moc přátelit nemůžeš. Mají na nás moc peněz.“

„Kdo říká, že bych se s ní chtěla přátelit?“ ptala se Carrie rozčileně.

„Hm, podle toho, jak vyvádíš kvůli těm mým šatům, to tak vypadá. Jako kdybych provedl nějakou –“

Carrie mu skočila do řeči:

„To je pravda,“ řekla, „kdybych chtěla, ani bych nemohla, ale čím je to vina? Ty tak zrovna můžeš sedět a mluvit o tom, s kým se mám nebo nemám přátelit. Proč si nenajdeš nějakou práci?“

To působilo jako úder hromu.

„Co je ti po tom?“ Rozzuřil se a vyskočil. „Platím přece činži, ne? Starám se o –“

„Ano, platíš činži,“ křičela Carrie, „mluvíš, jako by na světě neexistovalo nic jiného než byt, kde by ses mohl roztahovat. Už tři měsíce se tu jenom povaluješ a překážíš. Proč sis mě vůbec bral?“

„Vždyť jsem si tě taky nevzal,“ zavrčel jízlivě.

„A co to tedy bylo, tehdy v Montrealu?“

„No, svatba rozhodně ne,“ odpověděl. „To pusť z hlavy a nedělej, jako bys to nevěděla.“

Carrie na něho chvíli hleděla s očima rozšířenýma. Věřila, že byli oddáni zcela podle zákona a naprosto závazně.

„Proč jsi mi tedy lhal?“ ptala se ho zuřivě. „Proč jsi mě přinutil, abych s tebou utekla?“

Téměř vzlykala.

„Přinutil!“ ohrnul ret. „Musel jsem tě hrozně přemlouvát!“

„Ach bože!“ zaúpěla Carrie. Tohle už přesahovalo všechny meze. „Ach bože, bože!“ Obrátila se a vyběhla ven do předního pokoje.

Hurstwood byl celý rozpálený, vzrušený na nejvyšší míru. Byl to pro něj veliký otřes, jak duševní, tak morální. Rozhlédl se kolem sebe, otřel si čelo a pak vytáhl šaty a začal se oblékat. Carrie se ani neozvala. Přestala vzlykat, když slyšela, že se obléká. Nejprve se trochu polekala, že ji tu nechá samotnou bez jediného groše. O něj jí vůbec nešlo, i když třeba mohl odejít navždycky. Slyšela, jak otvírá vrchní zásuvku šatníku a bere si klobouk. Pak zaklaply dveře jídelny. Věděla, že odešel.

Chvilí tiše seděla, pak se zvedla a suchýma očima pohlédla z okna. Hurstwood právě kráčel ulicí nahoru k Šesté avenue.

Prošel Třináctou ulicí a přes Čtrnáctou zamířil na náměstí Unie.

„Najít si práci!“ opakoval si. „Najít si práci! Ona mi bude kázat, abych si šel hledat nějakou práci!“ Hledal záštitu před výčitkami svědomí, které mu říkalo, že Carrie má vlastně pravdu.

„Jaká zatracená smůla, tahle návštěva té Vanceové,“ pomyslnil si. „Stála jako sloup a celého si mě prohlížela. Ta si asi pomyslí věci!“

Vzpomínal na několik svých setkání s ní, když ještě bydleli v Osmasedmdesáté ulici. Vypadala vždycky skvěle a on se před ní snažil hrát roli člověka, který se takovým ženám, jako je ona, může postavit po bok. Když si teď pomyslnil, že ho přistihla v tomhle stavu! Zoufale svažtil čelo.

„Sakra,“ opakoval si nejméně desetkrát za hodinu.

Když odcházel, bylo čtvrt na pět. Carrie plakala. S večerí se nedá počítat.

„Čert aby to vzal!“ řekl si a v duchu se naparoval, aby sám před sebou zakryl svou hanbu. „Nejsem na tom ještě tak zle. Ještě nemám prohráno.“

Rozhlédl se po náměstí. Do oka mu padlo hned několik velkých hotelů. Rozhodl se, že si do jednoho zajde na večeri. Koupí si noviny a v pohodlí si tam posedí.

Vstoupil do krásné haly hotelu Morton, tehdy jednoho v nejlepších v celém New Yorku, našel si vypoštěřované křeslo a dal se do čtení. Netrápil se tím, že ztenčující se zásoba peněz vlastně takovéhle výstřednosti nedovoluje. Jako se morfinista stane otrokem své drogy, stával se nyní on otrokem svého pohodlí. Byl odhodlán k čemukoli, jen když mu to uleví v jeho zoufalství a uspokojí jeho touhu po pohodlí. Nemůže si pomoci. Jen nemyslet na zítřek – snažil se nemyslet na něj víc než na jakoukoli jinou pohromu. Jako se člověk pokouší vymazat z mysli představu nevyhnutelnosti smrti, tak se pokoušel on zapomenout na to, že brzy nebude mít v kapse ani dolar, a téměř se mu to podařilo.

Po tlustých kobercích přecházeli kolem dobře oblečení hosté a on se v duchu přenášel zpět do starých časů. V alkovně hrála na klavír nějaká dívka, která v hotelu bydlela. Líbilo se mu to. Posadil se tam a četl.

Za večeri dal půl druhého dolaru. Skončil s ní v osm hodin, a když viděl, že hosté odcházejí a venku houstnou zástupy lidí, vydávajících se za zábavou, začal uvažovat, kam by měl jít. Domů ne. Carrie bude ještě vzhůru. Ne, dnes večer se domů nevrátí. Zůstane venku a bude se toulat městem jako nezávislý člověk, který si to může dovolit, ne jako ztroskotanec bez vindry v kapse. Koupil si doutník a vyšel na nároží, kde postávali už jiní – burzovní makléři, lidé od dostihů, herci, lidé světa jemu tak blízkého. Jak tam tak stál, přišly mu na mysl jeho staré večery v Chicagu. Vzpomínal, jak je trávil. Kolikrát si jenom zahrál! To ho přivedlo k pokeru.

„Nesehrál jsem to tuhle večer dobře,“ přemýšlel o své prohře šedesáti dolarů. „Neměl jsem ustupovat. Mohl jsem ho pěkně oblafnout. Nebyl jsem ve formě, to je to.“

Rozbíral pak v duchu, jak se to mělo správně hrát, a začal počítat, jak mohl několikrát vyhrát, jen kdyby si byl zachoval chladnou hlavu.

„Jsem přece dost starý, abych mohl při pokeru něco dokázat. Zkusím to dnes večer ještě jednou.“

Vidina velkého banku mu tančila před očima. Nebylo by to špatné, vyhrát dejme tomu pár stovek. Znal spoustu šikovných lidí, kteří se pokerem živili, a zdaleka se jim nevedlo bídně.

„Tolik co já měli vždycky,“ pomyslí si.

Vešel tedy do blízké herny a připadal si téměř jako za starých časů. Otřes vyvolaný hádkou s Carrie a večere v hotelu s cocktailem a doutníkem způsobily, že zapomněl, jak na tom je, a zdálo se mu, že je zase tím starým Hurstwoodem. Nebyl to však dřívější Hurstwood, nýbrž jenom člověk, který zápasil se svým rozpolceným svědomím a honil se za přeludem.

Herna se velmi podobala té předešlé, jen bar, k němuž přiléhala, byl trochu lepšího druhu. Hurstwood chvíli přihlížel, a když ho upoutala jedna zajímavá hra, přisedl. Stejně jako posledně dařilo se mu zpočátku docela dobře. Několikrát vyhrál, dostal se do varu, pak zase něco prohrál; zabral se cele do hry a začal hrát odvázněji. Nakonec se ho kouzlo hry zmocnilo úplně. Odvážil se riskovat a se slabou kartou v ruce se pokoušel přelstít spoluhráče a zajistit si pěkně velký balík. K jeho nesmírnému zadostiučinění se mu to podařilo.

Pln radosti z výhry se začal domnívat, že štěstí mu dnes přeje. Nikomu jinému to tak dobře nešlo. Zase mu přišla jen průměrná karta a on se znovu pokusil získat celý bank. Někteří hráči, kteří se naučili vidět druhému až do žaludku, pochopili, co se v něm děje.

„Mám trojici,“ řekl si jeden, „vydržím to s tím chlapem až do konce.“

Oba tedy začali zvyšovat sázky.

„O deset víc.“

„Dobrá.“

„Ještě o deset.“

„Dobrá.“

„A ještě jednou deset.“

„Tak se mi to líbí.“

Došlo to tak daleko, že Hurstwood měl ve hře pětasedmdesát dolarů. Jeho protivník zvážněl. Nakonec má ten chlap – totiž Hurstwood – doopravdy tak dobrou kartu.

„Vyložíme,“ řekl.

Hurstwood ukázal svou kartu. Prohrál. Hořká skutečnost, že přišel o pětasedmdesát dolarů, ho doháněla k zoufalství.

„Rozjedeme to ještě jednou,“ nabídl zasmušile.

„Dobře,“ souhlasil jeho protihráč.

Některí ze hry vystoupili, ale ti, co dosud jen přihlíželi, zaujali jejich místa. Čas utíkal a nadešla půlnoc. Hurstwood se držel, ani nevyhrával, ani neprohrával. Pak na něho padla únava a v poslední partii ztratil dvacet dolarů. Bylo mu hrozně.

Odešel ve čtvrt na dvě. Mrazivé, pusté ulice jako by se mu vysmívaly. Pomalu kráčel k západu. Na hádku s Carrie už skoro zapomněl. Vystoupil po schodech nahoru a vešel do svého pokoje, jako by se nic nebylo stalo. Myslí jenom na svou prohru. Posadil se na okraj postele a počítal peníze. Zbývalo mu už jenom sto devadesát dolarů a nějaké drobné. Schoval je a začal se odstrojovat.

„Co to do mě jenom vlezlo?“ říkal si.

Ráno Carrie skoro nemluvila a on cítil, že musí jít zase ven. Zachoval se k ní nehezky, ale nedovedl se smířit. Zmocnilo se ho zoufalství a několik dní vycházel ven a žil jako gentleman, nebo alespoň tak, jak si život gentlemana představoval. To stálo ovšem peníze. Tyto výpravy ho zbídačovaly duševně i tělesně, nemluvě o jeho peněžence, která byla chudší o třicet dolarů. Pak se mu s hořkými pocity vrátil opět zdravý rozum.

„Dneska přijdou vybírat činži,“ řekla mu třetího dne ráno Carrie místo pozdravu.

„Opravdu?“

„Ano, vždyť je druhého,“ odpověděla.

Zamračil se. Potom s pocitem zoufalství vytáhl peněženku.

„Mám dojem, že platíme hrozně vysokou činži,“ pravil.

Zbývalo mu už jen něco málo přes sto dolarů.

Duše se probouzí – Opět se hledá brána do světa

Bylo by zbytečné vykládat, jak brzy došlo i na posledních padesát dolarů. S těmi sedmi sty vystačili za jeho hospodaření jenom do června. Než načal poslední stovku, snažil se jí naznačit, že se blíží pohroma.

„Tak nevím,“ řekl jednoho dne, bera si za záminku celkem nepatrný výdaj za maso, „řekl bych, že nás živobytí stojí spoustu peněz.“

„Mně se nezdá, že bychom nějak moc utráceli,“ namítla Carrie.

„S penězi jsme skoro na dně a já nevím, kam se všechny poděly,“ řekl.

„Všech těch sedm set dolarů už je pryč?“ zděsila se.

„Zbývá poslední stovka.“

Vypadal tak zničeně, že ji to polekalo. Začala si uvědomovat, že ji už téměř strhává proud. Tušila to již dlouho.

„Proboha, Georgi!“ zvolala. „Tak proč se nesebereš a nejdeš se po něčem podívat? Vždyť bys jistě něco našel.“

„Však jsem se něco nahledal,“ odpověděl. „Nikde o nic nezavadíš.“

Hleděla na něho nešťastnýma očima. „A co chceš tedy dělat? Se sto dolary to dlouho nevydržíme.“

„Já nevím,“ řekl, „nemohu dělat nic jiného než hledat.“

Tohle sdělení Carrie postrašilo. Zoufale o tom všem uvažovala. Často si pomyslna na divadlo. Viděla v něm dvířka, jimiž by mohla vstoupit do toho pozlaceného světa, po kterém se už tolik celou duší natoužila. V něm nyní spatřovala, stejně jako tehdy v Chicagu, poslední útočiště v největší tísní. Když Hurstwood nedostane brzy práci, musí se něco stát! Snad se bude muset opět vydat do boje sama na vlastní pěst.

Přemítala, jak se to asi dělá, když chce člověk dostat místo. Zkušenosti z Chicaga ji poučily, že to tehdy vzala za špatný konec. Jistě

jsou přece někde takoví lidé, kteří člověka vyslechnou a vyzkoušejí, kteří mu dají nějakou příležitost.

Den nebo dva nato hovořili spolu ráno u snídaně. Carrie chtěla stočit řeč na divadlo. Všimla prý si, svěřovala mu, že má do Ameriky přijet Sarah Bernhardtová. Hurstwood o tom také kdesi četl.

„Jak se lidé vlastně dostanou k divadlu, Georgi?“ zeptala se konečně s nevinnou tváří.

„To nevím,“ odpověděl, „musí na to být nějaký divadelní zprostředkovatel.“

Carrie upíjela kávy a ani nezvedla oči.

„Takoví lidé, kteří člověku opatří místo?“

„Snad to tak nějak je,“ přisvědčil.

Najednou si všiml jejího výrazu a zbystřil pozornost.

„Snad stále ještě nemyslíš na divadlo?“ zeptal se.

„Ne, jenom mě to zajímá,“ odpověděla.

Ta představa se mu nějak přičila, aniž si jasně uvědomoval proč. Teď po tříletém soužití už ani nevěřil, že by Carrie v tom směru mohla někdy něco dokázat. Zdála se mu příliš prostá, příliš pasivní. On sám chápal umění tak, že je k němu třeba okázalé pompy. Kdyby se chtěla dostat k divadlu, padla by do rukou nějakému prohnanému řediteli a skončila by jako všechny ostatní. Co myslil těmi ostatními, to mu bylo úplně jasné. Carrie je hezká. Jí by se to mohlo podařit docela snadno, ale co by bylo s ním?

„Na tvém místě bych to pustil z hlavy. Je to daleko těžší, než si myslíš.“

Carrie vycítila, že tím jaksi napadá její schopnosti.

„Tehdy v Chicagu jsi říkal, že jsem hrála dobře,“ namítla.

„To ano,“ odpověděl, když viděl, že ji dráždí k odporu, „ale Chicago není New York, ani zdaleka.“

Carrie neodpověděla. Mrzelo ji to.

„Divadlo je dobré jenom pro hvězdy, ale pro ty ostatní je to velká dřina,“ pokračoval. „Trvá to hezky dlouho, než se dostaneš nahoru.“

„Možná,“ řekla Carrie poněkud podrážděně.

Náhle se mu rozbřesklo. Teď, kdy se blíží to nejhorší, chce se dostat za každou cenu na jeviště a nechat ho na holičkách. Na to tedy hraje! O jejích duševních schopnostech neměl kupodivu valné mínění. Nerozuměl povaze, nadané hlubokým citovým životem. Nikdy nedošel k poznání, že člověk může být velký i citově, nejen rozumově. Averyho sál – to byla minulost pro něho příliš vzdálená, aby se ohlížel zpátky a přesně se upamatoval. Žil s touto ženou už příliš dlouho.

„Je to tak,“ odpověděl. „Na tvém místě už bych na to nemyslel. Není to povolání vhodné pro ženu.“

„Je to lepší než hladovět,“ odsekla Carrie. „Když nechceš, abych to udělala, proč si nenajdeš práci sám?“

Nezmohl se na odpověď. Už si na ty výčitky zvykl.

„Raději toho nechme,“ řekl.

V důsledku toho se Carrie tajně rozhodla, že to zkusí. Na něm jí nezáleželo. Nenechá se jím přece stáhnout do chudoby nebo ještě do něčeho horšího. Umí hrát. Něco si může najít a pak už se vypracuje. Co tomu řekne Hurstwood potom? Už se v duchu viděla v nějakém nádherném představení na Broadwayi. Představovala si, jak chodí každý večer do své šatny a líčí se, jak potom v jedenáct hodin vyjde ven a spatří tam řady kočárů, čekajících na obecenstvo. Nezáleží na tom, jestli z ní bude hvězda, nebo ne. Jak by to bylo báječné, kdyby se tam skutečně dostala, kdyby měla slušný plat, nosila šaty, jaké se jí líbí, kdyby si mohla s penězi dělat, co by chtěla, a chodit, kam by se jí zlíbilo! Celý den se v duchu zabývala těmito představami. Hurstwoodova zasmušilost působila, že se stávaly stále živějšími.

Je zvláštní, že ten nápad zaujal později i Hurstwooda. Tenčíci se suma zbývajících peněz výmluvně naznačovala, že bude potřebovat nějakou podporu. Proč by mu vlastně nemohla Carrie trochu pomoci, dokud něco nesežene?

Jednoho dne se vrátil s touto myšlenkou v hlavě.

„Mluvil jsem dnes s J. B. Drakem,“ řekl. „Na podzim prý si tady chce otevřít hotel. Říká, že tam potom bude mít pro mě místo.“

„Kdo je to?“ zeptala se Carrie.

„Ted' vede hotel Grand Pacific v Chicagu.“

„Ach tak.“

„Neslo by to asi tak čtrnáct set dolarů ročně.“

„To by bylo dobré, vid'?“ odpověděla radostně.

„Jen kdybych to nějak vydržel přes léto, pak už to bude dobré,“ dodal. „Občas se znovu ozývají někteří moji přátelé.“

Carrie mu tu povídačku spolkla v celé její kráse. Upřímně si přála, aby to přes léto vydržel. Vždyť vypadal tak zoufale.

„Kolik máš ještě peněz?“

„Už jenom padesát dolarů.“

„Proboha!“ zvolala, „co si jenom počneme? Za dvacet dní už zase budeme muset platit činži.“

Hurstwood zabořil hlavu do dlaní a hleděl tupě na podlahu.

„Snad bys to přece jen mohla zkusit s tím divadlem,“ pravil mírně.

„Snad ano,“ řekla Carrie, šťastná, že její nápad schvaluje.

„Já už vezmu všechno, co se mi naskytne,“ řekl, když viděl, jak se rozzářila. „Něco přece musím sehnat.“

Když jednou ráno Hurstwood odešel, Carrie si uklidila, oblékla se tak hezky, jak jí to jen její šatník dovozoval, a vydala se na Broadway. Příliš to tam neznala. Bylo to pro ni místo, kde se nahromadilo všechno veliké a mocné. Byla tam divadla, a tak tam někde musí být i zprostředkovatelny.

Rozhodla se, že se zastaví v divadle na Madisonově náměstí a zeptá se, kde jsou v New Yorku ty divadelní zprostředkovatelny. To se jí zdálo docela rozumné. Když tam tedy došla, zeptala se na to muže v pokladně.

„Co?“ vyhlédl ven, „divadelní agentury? Jo, to já nevím. Ale snad byste je našla v *Clipperu*. Tam jsou všechny takové inzeráty.“

„To jsou nějaké noviny?“ zeptala se.

„Ano,“ odpověděl pokladní. Žasl, jak může nevědět takovou běžnou věc. „Dostanete je u každého novinového stánku,“ dodal zdvořile, když si všiml, jak je tazatelka hezká.

Carrie si tedy šla opatřit ty noviny, a stojíc vedle stánku, začala v nich listovat, zda tam nějaké ty zprostředkovatele najde. Nebylo to nijak snadné. Třináctá ulice byla o celou řadu bloků dál, ale přece se pustila zpátky s drahocennými novinami v ruce. Mrzelo ji, že zbytečně promarnila tolik času.

Hurstwood už byl doma a seděl na svém obvyklém místě.

„Kde jsi byla?“ zeptal se.

„Ptala jsem se na nějaké ty divadelní agenty.“

Bylo mu poněkud trapné vyptávat se jí, jak pořídila. Tu upoutaly jeho pozornost noviny, které Carrie začala chvatně prohlížet.

„Copak to tam máš?“ zeptal se.

„*Clipper*. Ten člověk povídal, že tam najdu jejich adresy.“

„A to ses na to šla zeptat až na Broadway? Vždyť jsem ti to mohl říct sám.“

„Tak proč jsi mi to neřekl?“ ptala se, aniž zvedla oči.

„Vždyť ses mě na to neptala,“ odvětil. Marně zkoumala hustě potištěné sloupce. Netečnost toho člověka jí šla na nervy. Ať dělal co dělal, zvyšoval jenom nesnáze, před kterými stála. Jejího srdce se zmocňovala sebelítost. V očích se jí chvěly slzy, ale neskanuly. Hurstwood si všiml, že se s ní něco děje.

„Ukaž, já se podívám sám.“

Dal se do hledání a Carrie zatím odešla do předního pokoje, aby se trochu sebrala. Vrátila se za okamžik. Držel v ruce tužku a psal cosi na obálku.

„Tak tady jsou tři,“ pravil.

Carrie ji vzala a viděla, že jedna adresa uvádí paní Bermudezovou, na druhé byl jakýsi Marcus Jenks a na třetí Percy Weil. Zastavila se jenom na chvíličku a pak se dala ke dveřím.

„Půjdu tam hned,“ řekla, aniž se ohlédla.

Hurstwood se za ní díval jen s lehkým pocitem hanby, což bylo známkou toho, že se jeho mužské cítění rychle otupuje. Chvilí tak seděl, ale pak už to nevydržel. Vstal a vzal si klobouk.

„Půjdu se trochu projít,“ řekl si. Neměl nikam zvlášť namířeno, ale cítil, že musí ven.

Carrie navštívila nejprve paní Bermudezovou, která bydlela nejbližší. Bylo to jakési staromódní sídlo přeměněné na kanceláře. Kanceláře paní Bermudezové se skládaly z místností, jež kdysi bývaly zadním pokojem a ložnicí. Nade dveřmi byl nápis „Cizím vstup zakázán“.

Když Carrie vstoupila, spatřila tam postávat několik lidí, mužů, kteří nic neříkali a nic nedělali.

Zatímco čekala, až si jí někdo všimne, otevřely se dveře ložnice a z nich vyšly dvě ženy, který vypadaly velice mužsky a na sobě měly velmi těsné šaty s bílými límečky a manžetami. Za nimi vstoupila korpulentní, asi pětačtyřicetiletá dáma se světlými vlasy a ostrým pohledem, zřejmě dobráckého založení. Alespoň se usmívala.

„Tak nezapomeňte,“ řekla jedna z mužatek.

„Nezapomenu,“ odpověděla tělnatá dáma. „Počkejte,“ vzpomněla si ještě, „kde budete první týden v únoru?“

„V Pittsburghu,“ řekla žena.

„Dobře, napíši vám tam.“

„Výborně,“ odpověděla druhá a obě vyšly ven.

Tvář tělnaté paní nabyla okamžitě střízlivého a pronikavého výrazu. Obrátila se a pátravě se zadívala na Carrie.

„Nuže, mladá dámo, co si přejete?“ zeptala se.

„Vy jste paní Bermudezová?“

„Ano.“

Carrie na okamžik zaváhala, v rozpacích, jak začít. „Vy opatřujete místa u divadla?“

„Ano.“

„A neměla byste něco pro mne?“

„Máte už nějakou hereckou praxi?“

„Velmi malou,“ odpověděla Carrie.

„U koho jste hrála?“

„U nikoho,“ řekla Carrie. „To byla jenom hra, kterou dávali –“

„Ach tak,“ přerušila ji žena. „Ne, teď nevím o ničem.“

To byla pro Carrie studená sprcha.

„Musíte mít nejdřív nějakou praxi v New Yorku,“ řekla nakonec paní Bermudezová vlídně. „No, napíšeme si pro jistotu vaše jméno.“

Carrie tam zůstala stát a rozhlédla se, zatím co žena odešla do své kanceláře.

„Vaše jméno a adresu, prosím?“ ptala se jakási slečna za pře-pážkou, navazujíc na přerušeny rozhovor.

„Wheelerová,“ řekla Carrie a šla k ní. Slečna si poznamenala její plnou adresu a Carrie mohla zase jít.

V kanceláři pana Jenkse to bylo podobné, jenom na konci to řekl trochu jinak: „Kdybyste hrála v nějakém místním divadle nebo kdybyste mi mohla aspoň ukázat nějaký program se svým jménem, mohl bych pro vás něco udělat.“

Na třetím místě se jí zprostředkovatel zeptal:

„A jakou práci byste chtěla dělat?“

„Jak to myslíte?“ otázala se Carrie.

„Hrát v komedii, ve vaudevillu nebo ve sboru?“

„Chtěla bych nějakou roli v činohře,“ odpověděla Carrie.

„No, to vás ale bude něco stát,“ řekl ten člověk.

„Kolik?“ zeptala se Carrie, kterou tohle kupodivu dosud nenapadlo.

„To musíte říci vy sama,“ odpověděl vychytrale.

Carrie se na něho zvědavě podívala. Přemýšlela, jak má na něj jít dál.

„A opravdu byste mi opatřil nějakou roli, kdybych vám zaplatila?“

„Kdyby to nešlo, dostala byste ty peníze zpátky.“

„Ach tak,“ řekla.

Agent viděl, že má co dělat s duší nezkušenou a podle toho jednal dál.

„V každém případě musíte nejdřív složit padesát dolarů. Žádný zprostředkovatel by nešel níž.“

Carrie pochopila.

„Děkuji vám, já si to ještě rozmyslím,“ řekla.

Obrátila se ke dveřím, ale pak si ještě na něco vzpomněla.

„Jak dlouho by to asi trvalo?“ zeptala se.

„To je těžko říci,“ odpověděl muž. „Možná týden, možná měsíc. Dostala byste první věc, která by se pro vás hodila.“

„Dobře,“ řekla Carrie a usmála se, aby si ho proti sobě nepopudila. Pak vyšla ven.

Agent se na chvíli zamyslel a pak si řekl:

„To je směšné, jak se ty ženské derou k divadlu.“

Ten návrh na padesát dolarů zálohy poskytl Carrie hodně látky k přemýšlení. „Možná že by shrábli peníze a potom mi nic nedali,“ uvažovala. Měla nějaké šperky, brilantový prsten, jehlici a ještě několik věcíček. V zastávárně by za ně těch padesát dolarů mohla dostat.

Hurstwood byl doma dřív než ona. Netušil, že Carrie bude tak dlouho na cestách.

„Tak co?“ řekl, neodvažuje se zeptat přímo, co je nového.

„Dnes jsem nezjistila nic,“ řekla Carrie, svlékajíc si rukavičky. „Všude chtějí za zprostředkování peníze.“

„Kolik?“ zeptal se.

„Padesát dolarů.“

„To není maličkost, co?“

„Ale, jsou jako všichni ostatní. A ani když jim zaplatíš, nemůžeš se spolehnout, že ti něco opatří.“

„Já bych na to těch padesát dolarů nedával,“ řekl Hurstwood, jako kdyby ty peníze měl v ruce.

„Já nevím,“ řekla Carrie. „Zeptám se ještě u některého ředitele.“

Hurstwood to slyšel, ale hrůza, která v tom byla skrytá, se ho nedotkla. Houpal se trochu sem a tam a okusoval si nehty. Za takových výjimečných okolností je to přece všechno docela přirozené. Však to později zařídí lépe.

Hra v pohádkové říši – Krutý okolní svět

Druhého dne se Carrie znovu vydala na pochůzky. Zašla si do Casina a zjistila, že dostat místo ve sboru je stejně těžké jako dostat nějaké jiné. Dívek, které dovedou stát v řadě a tvářit se roztomile, je tolik jako dělníků, kteří se dovedou ohánět krumpáčem. Viděla, že se mezi žadatelkami nedělá žádný rozdíl, kromě toho, že se hledí na to, aby byly jakžtakž hezké a měly pěknou postavu. Po jejich názorech nebo schopnostech se tu nikdo neptal.

„Kde bych našla pana Graye?“ zeptala se v Casinu nabručeného vrátného u vchodu pro herce.

„Teď s ním nemůžete mluvit. Nemá čas.“

„A kdy tedy mohu přijít?“

„Máte s ním umluvenou schůzku?“

„Ne.“

„Tak to se musíte předem ohlásit v jeho kanceláři.“

„Panebože!“ zvolala Carrie. „A kde je ta jeho kancelář?“

Dal jí adresu.

Věděla, že by nemělo smysl chodit tam teď. Jistě tam není. Nezbývalo jí nic jiného než využít volné doby k dalšímu hledání.

Její trudné zkušenosti na jiných místech se dají vypovědět stručně. Pan Daly nepřijímal nikoho, kdo nebyl předem ohlášen. Carrie čekala přes všechny překážky celou hodinu ve Špinavé kanceláři, než jí to mírný, lhostejný pan Dorney sdělil.

„Budete mu muset napsat a požádat ho, jestli byste s ním nemohla mluvit.“

Carrie odešla.

V divadle Empire našla spoustu podivně lhostejných a netečných lidí. Samé ozdobné čalouny, všechno jako ze škatulky, všichni pozoruhodně nepřístupní.

V Lyceu vstoupila do jedné oddělené místnosti pod schody, jedné z těch, které bývají vyplněny koberci a táflováním, aby v nich člověk pocítil vznešenost všech lidí tam zaměstnaných. Pokladník, vrátný i jeden člen pomocného personálu, všichni se tu slunili v záři svého báječného postavení a byli důležitostí sama.

„Teď buď hezky pokorná, velmi pokorná. Řekni nám, čeho si žádáš. Řekni to rychle, ustrašeně, bez nejmenší stopy sebevědomí. Jestliže nám v ničem nezpůsobíš žádné potíže, uvidíme, co se dá dělat.“

Takové ovzduší vládlo v Lyceu – postoj, který je v takových případech vlastní všem ředitelským kancelářím v městě. Tito malí obchodníčkové jsou na své půdě vsutku pány.

Carrie odešla unavená, otřesena marností svých pokusů.

Večer vyprávěla Hurstwoodovi do všech podrobností o onom únavném a zbytečném putování.

„Vůbec s nikým jsem nemluvila,“ stěžovala si, „jenom jsem chodila od jednoho k druhému a pořád někde čekala.“

Hurstwood se na ni mlčky podíval.

„Člověk musí mít asi nějaké známé, když se tam chce dostat,“ řekla nakonec nešťastně.

Hurstwood viděl, že je to pro ni těžké, ale nezdálo se mu to tak hrozné. Carrie je prostě unavená a skleslá a teď si může odpočinout. Když tak pozoroval svět ze své houpací židle, ani mu nepřipadalo, že by se na něj jeho trampoty řítily tak rychle. Zítra je taky den.

Zítřek přišel, potom další den a ještě další, jeden za druhým.

Jednou Carrie zastihla v Casinu ředitele.

„Zastavte se počátkem příštího týdne,“ řekl, „možná že budu podnikat nějaké změny.“

Byl to velký a tlustý člověk, zhýčkaný dobrým jídlem a spoustou pěkných šatů, který posuzoval ženy asi tak jako jiný koně. Carrie byla hezká a půvabná. Mohl by ji potřebovat, i když možná nic neumí. Jeden z majitelů divadla se nedávno zmínil, že sbor by potřeboval osvěžit novými hezkými tvářičkami.

Do začátku příštího týdne zbývalo ještě několik dnů. Blížil se také první den nového měsíce. Na Carrie začaly doléhat starosti jako dosud nikdy.

Jednou ráno, když její bodavé úvahy dostoupily vrcholu, zeptala se Hurstwooda: „Poslyš, hledáš ty opravdu něco, když chodíš ven?“

„Ovšemže hledám,“ řekl nedůtklivě, ale ta zahanbující narážka se ho nijak zvlášť nedotkla.

„Já bych prozatím vzala cokoli,“ dodala, „hnedle bude zase prvního.“

Vypadala jako učiněný obraz zoufalství.

Hurstwood nechal novin a převlékl se.

Podívá se po něčem, pomyslel si, půjde se zeptat, jestli by ho nemohl někam dosadit nějaký pivovar. Dělal by třeba i číšníka, jen kdyby ho někde vzali.

Bylo to stejné putování jako dříve. Jednou dvakrát mu mírně ukázali dveře a jeho kuráž byla tatam.

„Nemá to smysl,“ myslil si, „půjdu radši domů.“

Když mu teď docházely peníze, začal si všimnout svých šatů a zjistil, že i ty nejlepší vypadají už trochu ošuměle. Bylo to trpké pomyšlení.

Carrie se vrátila až po něm.

„Byla jsem u několika varietních ředitelů,“ řekla unaveně. „Člověk musí umět něco předvést, jinak nikoho nechtějí.“

„A já jsem se dnes ptal v několika pivovarech,“ řekl Hurstwood, „a jeden člověk mi povídal, že se pokusí opatřit mi nějaké místo do dvou nebo tří týdnů.“

Když viděl, jak je Carrie usouzená, musel jí nějak ukázat, že také dělá, co může. To se ochablost omlouvala před energií.

V pondělí šla Carrie opět do Casina.

„Říkal jsem vám, abyste dnes přišla?“ ptal se ředitel, prohlížeje si ji od hlavy až k patě.

„Říkal jste začátkem týdne,“ odpověděla Carrie celá zrozpačitělá.

„Máte nějakou praxi?“ zeptal se znovu skoro přísně.

Carrie se přiznala, že ne.

Opět si ji prohlížel a prohraboval se přitom v nějakých papírech. V duchu měl z té hezké, poplašené mladé ženy radost.

„Přijďte zítra ráno do divadla.“

Srdce jí skočilo až do krku.

„Přijdu,“ vypravila ze sebe s nesnázemi. Pochopila, že ji chce přijmout. Obrátila se ke dveřím.

Vezme ji opravdu? Měla by skutečně takové štěstí?

Drsný hřmot města, který sem vnikal otevřenými okny, zněl jí teď jako radostná hudba.

Ostrý hlas odpověděl na její nevyslovené otázky a zbavil ji všech obav.

„Ať jste tam včas,“ řekl ředitel drsně. „Jestli ne, nevezmu vás.“

Carrie pospíchala pryč. Už se nehněvala na Hurstwooda, že nic nedělá. Mám místo, mám místo, zpívalo jí vesele v uších.

Měla takovou radost, že si téměř dychtivě přála povědět všechno co nejdříve Hurstwoodovi. Ale jak o tom všem cestou k domovu uvažovala, začala se na to dívat pod širším zorným úhlem a uvědomila si, jak je to vlastně nepřirozené, že ona si našla místo během několika týdnů, kdežto on že se nečinně povaluje doma už celou řadu měsíců.

„Proč si něco nenajde?“ řekla si otevřeně. „Když mohu já, on by měl rozhodně také. A ani to nebylo tak těžké.“

Zapomněla ovšem na to, že ona je mladá a krásná. Ve svém nadšení si neuvědomila, jakou nevýhodu má on ve svých letech.

Tak mluví vždycky hlas úspěchu.

Přesto však o svém tajemství nedovedla pomlčet. Snažila se vypadat klidně a lhostejně, ale přetvářka byla příliš zřejmá.

„Tak co,“ zeptal se, když jí na tváři poznal, jak se jí ulevilo.

„Už mám místo.“

„Vážně?“ podivil se a ulehčeně si oddechl.

„Ano.“

„A jaké je to místo?“ tázal se a cítil přitom v kloubech, že by teď snad i on mohl něco dobrého dostat.

„Ve sboru,“ odpověděla.

„V Casinu, jak jsi mi o tom povídala?“

„Ano,“ přisvědčila, „a zítra mám už zkoušku.“

Carrie mu toho ochotně napovídala ještě víc, protože měla velkou radost. Posléze se Hurstwood zeptal:

„Víš, kolik budeš dostávat?“

„Ne, nechtěla jsem se ptát,“ odpověděla Carrie. „Myslím, že platí asi tak dvanáct nebo čtrnáct dolarů týdně.“

„Taky bych řekl,“ souhlasil Hurstwood.

Toho dne měli dobrou večeři, protože se jejich hrozná napětí poněkud uvolnilo. Hurstwood odešel dát se oholit a vrátil se s pěkným kusem svíčkové.

„Tak a zítra se sám taky po něčem poohlédnu,“ pomyslel si a s novou nadějí zvedl oči od země.

Druhého dne se Carrie hlásila v divadle na minutu přesně. Vykázali jí místo v řadě sboristek. Viděla před sebou velký, prázdný, potemnělý divadelní sál, dosud prosáklý vůněmi voňavek a leskem včerejšího večera, bohatě vyzdobený, celý v orientálním rázu. Ta nádhera v ní vzbuzovala tíseň a potěšení. Buď požehnána její úžasná skutečnost! Bude se snažit ze všech sil, aby si zasloužila žít uprostřed ní. Bylo to všechno výš než průměrný dav, než nečinnost, nouze, bezvýznamnost. Sem se lidé přijíždějí podívat v kočárech a v plné parádě. Zde je středisko jasného veselí. A ona sem teď patří! Jen kdyby tu mohla zůstat, jaký by to byl šťastný život!

„Jak se jmenujete?“ zeptal se ředitel, který sám vedl nácvik.

„Madenda,“ odpověděla. Vzpomněla si v tu chvíli na jméno, které pro ni vybral tehdy v Chicagu Drouet. „Carrie Madenda.“

„Tak prosím, slečno Madendo,“ řekl velmi vlídně, jak se jí zdálo, „jděte si stoupnout tamhle.“

Pak zavolal na jinou dívku ze sboru.

„Slečno Clarková, vy budete ve dvojici se slečnou Madendou.“

Slečna Clarková vystoupila kupředu, takže Carrie viděla, kam se má zařadit, a zkouška začala.

Brzy Carrie zjistila, že nácvik se sice trošičku podobá zkouškám v Averyho sále, ale že ředitel tady má mnohem větší slovo. Tenkrát ji udivovalo, jak je pan Millice důležitý a jak umí prosadit své, ale ten člověk, který vedl zkoušku tady, dovedl poručit stejně ostře a nadto byl skoro hrubý a sprostý. Jak cvičení pokračovalo, stále častěji se rozčiloval pro každou maličkost a úměrně s tím rostla také výkonnost jeho plic a hlasového orgánu. Bylo zřejmé, že hluboce pohrdá každou snahou těchto mladých žen o zachování vlastní důstojnosti a hodnoty.

„Clarková,“ volal, míně tím ovšem slečnu Clarkovou, „proč tam nedržíte krok?“

„Na čtyři, pravá! Pravá, řekl jsem, pravá! Dávejte přece pozor! Pravá!“ Zvyšoval přitom hlas do úplného řevu.

„Maitlandová! Maitlandová!“ zvolal jednou.

Vystoupila nervózní, hezky ustrojená drobná dívka. Carrie se sama třásla, protože s ní upřímně cítila a měla za ni strach.

„Prosím,“ řekla slečna Maitlandová.

„Vy máte něco s ušima?“

„Ne.“

„A víte, co to znamená řada vlevo?“

„Ano prosím.“

„Tak proč se prosím vás motáte doprava? Chcete nám celou řadu zkazit?“

„Já jsem zrovna –“

„To je mi jedno, co jste zrovna. Dejte si profouknout uši!“

Carrie jí bylo líto a celá se chvěla.

Pak dostala vynadáno ještě jedna.

„Počkat!“ křičel ředitel a zamával rukama jakoby v zoufalství. Vyváděl jako pominutý.

„Elversová,“ řval, „co to máte v puse?“

„Nic,“ odpověděla slečna Elversová. Ty, co stály kolem, se nervózně usmívaly.

„Tak co melete pantem?“

„Já jsem nemluvila, prosím.“

„Tak tedy podruhé držte zobák! Ted' dohromady ještě jednou!“

Konečně došlo i na Carrie. Úzkostlivě se snažila, dělat všechno přesně tak, jak to na nich chtěl, ale přesto se dostala do nesnází.

Slyšela, jak ředitel zase někoho volá.

„Masonová,“ řekl, „slečno Masonová!“

Podívala se kolem, kdo to asi bude. Dívka stojící za ní do ní trochu štouchla, ale ona to nepochopila.

„Vy, vy tam!“ řekl. „Copak neslyšíte?“

„Ach tak,“ řekla Carrie a kolena se pod ní podlomila. Začervenala se až po uši.

„Jmenujete se přece Masonová, ne?“ zeptal se ředitel.

„Ne, Madenda,“ odpověděla Carrie.

„Prosím vás, co to máte s nohama? Copak neumíte tančit?“

„Ale ano,“ řekla Carrie. Kdysi dávno se to učila.

„Tak proč tedy netančíte? Nesmíte se tu vláčet jako mrtvola. Já potřebuji živé lidi.“

Carriiny tváře temně hořely. Rty se jí trochu třásly.

„Prosím ano,“ řekla.

Celé tři hodiny trvalo tohle ustavičné sekýrování, křik a zlobení. Carrie odcházela fyzicky dost unavená, ale duševně tak vzrušená, že to ani nepozorovala. Chtěla jít hned domů a zkusit taneční figury, jak jim bylo uloženo. Rozhodně to nesmí kazit, pokud to bude v jejích silách.

Když došla domů, Hurstwood tam ještě nebyl. Kupodivu, vydal se tedy ven hledat práci, myslila si. Jídla se jenom dotkla a potom cvičila dál, povzbuzována vidinou vysvobození z finanční tísně, a v uších jí zněl hlas slávy.

Když se Hurstwood vrátil, nebyl už v tak dobré náladě, jako když odcházel. Carrie teď musela nechat cvičení a chystat oběd. Poprvé ji to podráždilo. Bude mít svou práci a ještě tohle navrch. Má hrát v divadle a přitom ještě vést domácnost?

„Ne, to dělat nebudu. Jen co se tam zapracuji,“ řekla si. „Může si chodit na oběd někam ven.“

Každý další den s sebou přinášel nové starosti. Zjistila, že to není nic tak úžasného, být ve sboru, a také se dověděla, že bude dostávat týdně dvanáct dolarů. Za několik dní spatřila poprvé přední herce a herečky, ty vysoké, mocné veličiny. Viděla, že mají výsadní postavení a že se jim kdekdo klaní. Ona sama je naprostá nula.

A doma seděl Hurstwood. Denně o něm musela přemýšlet. Sám se nezmůže na nic, a přece se odvažuje vyptávat, jak se jí v povolání daří. Dělal to s takovou pravidelností, že začínala mít dojem, jako by čekal, že ho svou prací bude živit. Teď když měla prostředky k obživě skutečně v ruce, ji to zlobilo. Snad chce být opravdu závislý na těch jejích hubených dvanácti dolarech.

„Tak jak se ti vede?“ vyptával se jí lichotivě.

„Docela dobře,“ odpovídala.

„Je to snadná práce?“

„Půjde to pěkně, až si na to zvyknu.“

Pak se opět ponořil do svých novin.

„Koupil jsem trochu tuku,“ dodal ještě po chvíli. „Myslil jsem, že bys třeba mohla upéct nějaké sušenky.“

Tento klidný návrh ji trochu překvapil, zvláště z hlediska vývoje situace, ke kterému v poslední době došlo. S počínající nezávislostí rostla také její odvaha a často měla na jazyku ostrou poznámku. Ale přece jenom s ním stále nedovedla mluvit tak otevřeně jako s Drouetem. V jeho chování bylo totiž něco, před čím měla vždycky strach. Zdálo se jí, že má v sobě jakousi utajenou, neviditelnou sílu.

Jednoho dne – to už měla víc jak týden zkoušek za sebou – došla konečně k tomu, na co čekala od samého počátku.

„Budeme muset trochu víc šetřit,“ řekl, když rozbaloval maso, které koupil. „Dostaneš první peníze nejdřív tak za týden.“

„Ano,“ řekla Carrie, která cosi míchala na plotně.

„A já už mám jenom na činži a pak ještě třináct dolarů,“ dodal.

„Tak už je to tady,“ řekla si. „Teď abych do toho dávala svoje peníze.“

Vzpomněla si přitom, že si chtěla koupit několik věcí pro sebe. Potřebuje šaty. A její klobouk už taky nevypadá pěkně.

„Jakpak bych mohla z těch dvanácti dolarů vydržovat celou domácnost?“ myslala si. „To prostě nedokážu. Proč si taky on nenajde nějakou práci?“

Nadešel významný den její první premiéry. Hurstwoodovi ani nenavrhl, aby se šel podívat. A jeho to stejně ani nenapadlo. To by byly jenom vyhozené peníze. Carrie tam má přece docela malou roličku.

V novinách byly zprávy o představení a plakáty je oznamovaly po ulicích. Byla tam uvedena hlavní herečka i celá řada dalších účinkujících. Carrie neznamenalala nic.

Když měl poprvé nastoupit balet, zmocnila se jí tréma jako tenkrát v Chicagu, ale později se vzpamatovala. Její role byla tak zřejmě a bolestně bezvýznamná, že ji strach přešel. Cítila, že je tam schovaná, že na ní vůbec nezáleží. Nemusela mít naštěstí na sobě trikot. Skupina dvanácti děvčat byla oblečena do hezkých zlatých sukének, které sahaly jenom kousek nad kolena. Carrie se dostala náhodou mezi ně.

A když tak na jevišti postávala, pochodovala sem tam a občas pozvedla hlas s ostatním sborem, měla dost možností pozorovat obecnost a sledovat, jak se rodí úspěch představení. Hodně se tleskalo, ale Carrie nemohla nevidět, jak ubohý výkon podávaly některé herečky, kterým se přisuzovaly velké schopnosti.

„Já bych to zahrála lépe,“ pomyslíla si odvážně při několika scénách. A je třeba přiznat, že měla pravdu.

Když představení skončilo, rychle se oblékla, a protože ředitel vynadal několika jiným a jí přitom vynechal, domnívala se, že snad je s ní spokojen. Chtěla rychle odtud, neboť tam znala jen několik lidí. Hvězdy si vykládaly klepy. Venku čekaly kočáry a několik elegantních mladíků v bezvadných šatech. Carrie viděla, jak si ji drze prohlížejí. Stačilo mrknout a byla by měla průvodce. Neučinila to však.

Jeden zkušený mladý muž ji však přece jen troufale oslovil:

„Snad nejdete domů sama, slečno?“ ptal se.

Carrie jen zrychlila chůzi a na Šesté avenue nasedla na tramvaj. Měla hlavu tak plnou dojmů, že neměla čas myslet na nic jiného.

„Dověděl ses něco nového z pivovaru?“ zeptala se koncem týdne. Doufala, že ho tou otázkou pohne k nějaké činnosti.

„Ne,“ odpověděl, „ještě nejsou docela hotovi. Ale věřím pořád, že z toho něco bude.“

Neřekla na to nic. Příčilo se jí vytáhnout své vlastní peníze, ale cítila, že tomu neujde. Hurstwood tušil, že je ve vzduchu krize, a rozhodl se, že ji sám o ně poprosí. Už dávno si uvědomil, jak je Carrie hodná a kolik toho vydrží. Trochu se při tom pomyšlení styděl, ale ospravedlňoval se nadějí, že si něco skutečně opatří. Při placení činže se naskytla vhodná příležitost.

„Tak,“ řekl, odpočítáváje peníze, „to už jsou skoro moje poslední. Budu muset něco sehnat co nejdříve.“

Carrie se na něho podívala úkosem, jako by čekala, že se na ni obrátí s prosbou.

„Kdybych to mohl ještě nějaký čas vydržet, pak už bych snad něco sehnal. V září tu bude Drake určitě otvírat ten hotel.“

„Ano?“ řekla Carrie a hlavou jí proběhlo, že do té doby zbývá jen jeden krátký měsíc.

„Mohla bys mi prosím tě do té doby vypomoci?“ řekl prosebným hlasem. „Doufám pevně, že potom už to bude dobré.“

„To sotva,“ odpověděla Carrie s pocitem, že ji osud hanebně okrádá.

„Vydržíme to, když budeme šetřit. Já ti potom všechno splatím.“

„Já ti tedy pomůžu,“ řekla. Cítila, že je zatvrzelá, když ho nutí k takovému pokořování, ale touha po tom, aby svých peněz užívala k vlastnímu prospěchu, ji přiměla k tomu chabému odporu.

„Proč něco nevezmeš aspoň dočasně, Georgi?“ vyčítala mu. „Co na tom? Možná že za nějaký čas dostaneš něco lepšího.“

„Vezmu cokoli,“ sliboval. Ulevilo se mu, ale její výčitka ho ťala do živého. „Půjdu třeba kopat na ulici. Stejně mě tu nikdo nezná.“

„To přece není třeba,“ řekla Carrie, již se hluboce dotkla celá bída téhle představy. „Vždyť se přece musí najít něco jiného.“

„Já na něco určitě přijdu,“ sliboval pln rozhodnosti. Pak si šel zase sednout k novinám.

39

O světlech a stínech – Světy se rozcházejí

Výsledkem Hurstwoodova rozhodnutí bylo pouze to, že si vždycky ráno se stále silnějším přesvědčením začal namlouvat, že zrovna tenhle den není ten pravý, a nepodnikal vůbec nic. Carrie zatím prožívala třicet dní zoufalé duševní tísně.

Stále nutněji potřebovala šaty, nemluvě o její touze po ozdobách, a přitom si je za všechnu tu práci nemohla pořídít. Soucit, který pocítila k Hurstwoodovi tehdy, když ji prosil, aby mu pomohla přes to nejhorší, zmizel, jakmile si uvědomila, že si naléhavě potřebuje opatřit něco slušného na sebe. Hurstwood už svou žádost neopakoval, ale její touha po pěkném zevnějšku se stále vracela. Carrie ji nemohla vypudit z mysli, dychtila jen po tom, aby ji mohla ukojit, a přála si stále silněji, aby jí Hurstwood šel z cesty.

Když měl sáhnout na posledních deset dolarů, usoudil, že by bylo dobře, kdyby si nechal nějaké kapesné, aby na ní nebyl úplně závislý, když potřebuje na tramvaj, na holiče a podobné drobnosti. A tak přestože měl v záloze ještě deset dolarů, prohlásil, že už nemá ani vindru.

„Už jsem úplně na mizině,“ řekl jednou odpoledne Carrie. „Dnes ráno jsem platil uhlí a zbylo mi jen asi deset nebo patnáct centů.“

„Počkej, mám něco v peněženice.“

Hurstwood si pro peníze šel, vzal si patnáct centů a pak se vydal koupit plechovku rajských jablíček. Carrie si ani neuvědomila, že je to vlastně začátek nového pořádku. Podobné drobné nákupy se opakovaly častěji, až si Carrie jednou ráno náhle vzpomněla, že se vrátí až těsně před večerí.

„Už nemáme vůbec žádnou mouku,“ řekla, „měl bys jít odpoledne nějakou koupit. A nemáme žádné maso. Co kdybychom si udělali játra na slanině?“

„Třeba,“ souhlasil Hurstwood.

„Kup jich asi půl nebo tři čtvrtě libry.“

„Půl libry bude stačit,“ poznamenal.

Otevřela peněženku a položila na stůl půl dolaru. Dělal, že to nevidí.

Koupil za třináct centů mouku, která se u všech kupců prodávala v balení po třech a půl librách, a za půl libry jater a za slaninu zaplatil patnáct centů. Balíčky i zbylých dvaatřicet centů nechal ležet v kuchyni na stole, kde je pak Carrie našla. Neušlo jí, že peníze nazpět jsou vráceny správně. Bylo jí trochu smutno, když si uvědomila, že od ní koneckonců nechce nic než trochu jídla. Měla pocit, že by bylo nespravedlivé ho nějak odsuzovat. Možná že přece jen něco sežene. Vždyť to jinak není zlý člověk.

Ale když šla večer do divadla, potkala jednu ze sboristek, celou v novém. Měla na sobě pěkně vzorkovaný vlněný kostým, který hned upoutal Carriinu pozornost, na prsou hezkou kytičku fialek a byla zřejmě v dobré náladě. Dívka se na ni usmála, když ji mījela, odhalujíc hezké, rovné zuby, a Carrie jí úsměv oplatila.

„Ta si může dovolit pěkně se oblékat. A já bych taky mohla, jen kdybych si směla své peníze nechat,“ myslila si. „Vždyť nemám ani žádnou slušnou stuhu na krk.“

Povysunula nohu a dívala se zamyšleně na svůj střevec.

„V sobotu si rozhodně koupím nové střevíce, děj se co děj.“

Spřátelila se s ní jedna z nejroztomilejších a nejsympatičtějších sboristek, protože v Carrie nebylo nic, co by ji odstrašovalo. Byla to taková malá Manon; nesdílela přísný názor společnosti na morálku, ale k bližním byla dobrá a přející. Ve sboru se nesmělo moc mluvit, ale k malému rozhovoru se přece jen tu a tam našla příležitost.

„To je dnes horko, co?“ prohodila dívka, ustrojená do růžového trikotu, s jakousi pozlacenou helmou na hlavě. V ruce držela lesklý štít.

„To máte pravdu,“ přisvědčila Carrie. Měla radost, že na ni někdo promluvil.

„Já už jsem skoro uvařená,“ stěžovala si dívka.

Carrie se podívala na její hezkou tvářičku s velkýma modrýma očima a všimla si, že je poseta drobnými krupičkami potu.

„Ještě nikdy jsem se tak nenapochodovala jako v téhle hře,“ dodalo ještě děvče.

„Vy jste už hrála i v jiných?“ zeptala se Carrie, překvapena, že už toho má tolik za sebou.

„Ó já, a v kolika,“ řekla dívka. „A vy snad ne?“

„Ne, hraji poprvé.“

„Vážně? A já myslila, že jsem vás tu viděla, když dávali *Královnina pobočníka*.“

„Ne,“ zavrtěla Carrie hlavou, „to jsem nemohla být já.“

Přerušilo je břeskčné troubení v orchestru a mrkání postranních světel, která svolávala sbor, aby se seřadil k novému výstupu. K dalšímu rozhovoru se už nenaskytla příležitost, až teprve příštího večera, když se připravovaly na scénu, objevila se dívka znovu vedle ní.

„Říká se, že příští měsíc má jet divadlo na zájezd.“

„Vážně?“ podivila se Carrie.

„Ano. Pojedete také? Co říkáte?“

„To já ještě nevím. Snad, jestli mě vezmou.“

„Určitě vás vezmou, o to není. Já bych ale nejezdila. Nic vám nepřidají a všechno, co vyděláte, dáte na živobytí. Já se z New Yorku ani nehnu. Vždyť je tady tolik divadel!“

„A uchytíte se vždycky někde jinde?“

„Zatím mi to pokaždé vyšlo. Tenhle měsíc se chystá na Broadwayi nějaká nová věc, tak to tam chci zkusit, jestli tohle divadlo opravdu odjede.“

Carrie tomu začínala rozumět. Tak to přece jen není tak těžké, dostat se kupředu. Možná že i ona by dostala angažmá jinde, pojedeli se s touto hrou opravdu pryč.

„A platí všude přibližně stejně?“ ptala se.

„Ano. Někde dostanete i o něco víc. Tady zrovna moc dobře neplatí.“

„Já si přijdu na dvanáct dolarů,“ řekla Carrie.

„Tak?“ podivila se dívka. „Mně platí patnáct a vy se nadřete víc než já. Na vašem místě bych si to nenechala líbit. Dávají vám míň, protože si myslí, že nevíte, jak to chodí. Měla byste taky dostávat patnáct.“

„No, co se dá dělat,“ řekla Carrie.

„Příště vám dají víc, když budete chtít,“ vykládala dívka dále. Velmi Carrie obdivovala. „Na jevišti jste výborná a ředitel to dobře ví.“

Carrie se opravdu pohybovala s velkým půvabem a bylo v ní cosi nevšedního. Způsobovalo to její přirozené chování a to, že nebyla ani trošku nafoukaná.

„Myslíte, že bych mohla na Broadwayi dostat víc?“

„Samozřejmě,“ ujišťovala ji dívka. „Jen pojd'te se mnou a já už je nějak umluví.“

Carrie se radostí a vděčností celá zarděla. Líbil se jí ten malý divadelní vojáček, tak statečně se ohánějící v záři plynových světel. Ve své pozlacené helmě a zbroji vypadala ta dívka velmi zkušeně a samostatně.

„Moje budoucnost je tedy zajištěná, když tímhle způsobem můžu vždycky dostat práci,“ pomyslela si Carrie.

Ale zrána, když na ni doléhaly domácí povinnosti, když viděla Hurstwooda, jak tam jen sedí a sedí jako hotový obraz bídy, připadal jí její osud strašný a bezútěšný. Hurstwood hospodařil velmi opatrně, jídlo je nestálo mnoho a jistě by měli dost i na činži, ale na nic jiného už nezbyvalo. Carrie si koupila střevíce a několik jiných věcí, čímž se problém, jak zaplatit činži, vážně zkomplikoval. Asi týden před tím osudným dnem si Carrie najednou uvědomila, že s penězi nevystačí.

„Myslím, že nebudu mít dost na činži,“ zvolala při snídani, když se podívala do kabelky.

„Kolik máš?“ vyzvídala Hurstwood.

„Mám tady dvaadvacet dolarů, ale zbývá ještě celý týden, a když dám na činži všechny peníze, které dostanu v sobotu, nezbude mi nic na příští týden. Co ten tvůj známý? Otevře už konečně tenhle měsíc ten svůj hotel?“

„Doufám,“ odpověděl Hurstwood. „Říkal, že ano.“

Za chvíli dodal:

„Nedělej si s tím starosti. Třeba mi kupec počká. Nic mu to nedělá. Vždyť už tam kupujeme dost dlouho, aby nám mohl týden nebo dva počkat.“

„Ty myslíš, že nám dá na dluh?“ zeptala se.

„Jistě.“

A tak ještě téhož dne, když kupoval libru kávy, podíval se kupci Oesloggovi zpříma do očí a řekl:

„Nevadilo by vám, kdybych vám platil vždycky až na konci týdne?“

„Ale prosím, pane Wheeler,“ souhlasil Oeslogge, „beze všeho.“

Hurstwood si i v bídě zachoval svůj takt a už k tomu nic nedodal. Šlo to docela hladce. Pohlédl dveřmi ven, a když byla káva navážena, sebral balíček a odešel. Zoufalá hra začala.

Zaplatili činži a teď přišel na řadu kupec. Hurstwood to zařídil tak, že dluh zaplatil ze svých desíti dolarů a na konci týdne si vybral peníze od Carrie. Příště odložil vyrovnání v obchodě o jeden den a brzy měl opět svých deset dolarů pohromadě. Oeslogge dostával za účet ze soboty zaplacenou až příští čtvrtek nebo pátek.

Při tomto spletitém hospodaření toužila Carrie celou duší po nějaké změně. Hurstwood si snad ani neuvědomoval, že ona má také na něco právo. Uvažoval stále, jak z jejích peněz uhradit všechny výlohy, ale zřejmě se nijak nenamáhal, aby sám také něčím přispěl.

„Bude mi vykládat, jak se stará,“ myslila si Carrie. „Kdyby se opravdu o něco staral, tak by takhle nesesedl, nečekal by se vším na mě a našel by si nějakou práci. Žádný chlap by přece nezůstal sedm měsíců bez práce, kdyby ji hledal.“

Když ho tak viděla pořád kolem sebe, v těch jeho neupravených šatech a se zamračenou tváří, začala hledat úlevu jinde. Dvakrát týdně byla odpolední představení a v ty dny jídal Hurstwood jenom něco studeného, co si sám připravil. Jiné dva dny měla zkoušky, které začínaly v deset dopoledne a trvaly obyčejně až do jedné. Nyní si Carrie také občas zašla na návštěvu k některé dívce ze sboru, hlavně k modrookému vojáčkovi se zlatou přilbou. Byla to pro ni radost a úleva od nudy a pustoty domova, kde seděl a dumal její manžel. Modrooký voják se jmenoval Osbornová, Lola Osbornová. Bydlela v Devatenácté ulici blízko Čtvrté avenue, v bloku, kde jsou nyní jen samé kancelářské budovy. Měla tam pohodlný zadní pokoj s výhledem na shluk dvorků, kde rostlo mnoho pěkných stinných stromů.

„Vaši rodiče nebydlí v New Yorku?“ zeptala se jednou Loly.

„Bydlí, ale já se s našimi nemohu snést. Pořád mi do všeho mluví. Vy bydlíte taky tady ve městě?“

„Ano,“ odpověděla Carrie.

„S rodinou?“

Carrie se styděla přiznat, že je vdaná. Tolik mluvila o zvýšení platu a dala najevo takovou úzkost z budoucnosti, že teď, když se jí Lola přímo zeptala, nemohla se k tomu odhodlat.

„U příbuzných,“ odpověděla.

Slečna Osbornová brala jako samozřejmou věc, že Carrie si může se svým časem nakládat stejně volně jako ona sama. Pokaždé ji zdržovala a navrhovala menší vycházky a podobné věci, až Carrie nakonec začala chodit k večeři nepravidelně. Hurstwood to zpozoroval, ale říkal si, že nemá právo něco jí vytýkat. Několikrát přišla tak pozdě, že měla sotva hodinu času, aby ukuchtila něco k snědku a připravila se do divadla.

„Vy máte zkoušky i odpoledne?“ zeptal se jí jednou. Nenechal na sobě přitom skoro vůbec znát pocit cynického protestu a lítosti, který jeho otázku vyvolal.

„Ne. Hledala jsem si jiné místo,“ řekla Carrie.

Byla to náhodou skutečně pravda, ale jenom do té míry, že se na to mohla jakžtakž vymluvit. Byly sice se slečnou Osbornovou za ředitelem, který měl na Broadwayi uvádět ten nový kus, ale potom se zase vrátily k Lole, kde byly už od tří hodin.

Carrie se ta otázka dotkla jako omezování její osobní svobody. Nebrala přitom v úvahu, že i tak se už těší velké volnosti. Na to, co si v poslední době vybojovala, jí nesmí nikdo sahat.

Hurstwood to celkem jasně chápal. Byl svým způsobem bystrý, ale přece jen v něm bylo ještě tolik slušnosti, že se proti ní nechtěl otevřeně postavit. Ve své nevysvětlitelné netečnosti složil jen nečinně ruce v klín, a Carrie zatím unikala z jeho života. A stejně nečinně přihlížel, jak se mu i všechno ostatní vysmekává z rukou. Neovládl se však natolik, aby nedal najevo, jak k ní lne a jak mu je její chování proti mysli, ovšem pouze svým mírným, popuzujícím, neúčinným způsobem, jímž jenom přispíval k tomu, že se trhlina mezi nimi postupně stále zvětšovala.

Pak se propast mezi nimi rozestoupila ještě víc. Jednoho večera pozoroval totiž ředitel ze zákulisí sbor, který na jasně osvětleném jevišti tančil jednu ze svých efektních scén, a zeptal se baletního mistra:

„Kdo je ta čtvrtá vpravo? Ta, co teď uzavírá řadu.“

„Aha, vy myslíte slečnu Madendu,“ řekl baletní mistr.

„Je velmi hezká. Proč ji nepostavíte do čela?“

„Dám ji tam,“ odpověděl mistr.

„Určitě. Bude se tam vyjímat o moc líp než ta ženská, co je tam teď.“

„Dobře, udělám to tak.“

Příští večer si Carrie zavolal, jako by jí chtěl vytknout nějakou chybu.

„Dnes večer povedete skupinu vy,“ řekl jí.

„Ano,“ odpověděla.

„A dejte do toho oheň,“ nabádal ji ještě, „musí v tom být víc života.“

„Vynasnažím se,“ řekla Carrie.

Byla tou změnou překvapena a myslila si, že dívka, na jejímž místě má teď být ona, je asi nemocná. Ale když ji pak zahlédla v řadě, se zřetelným výrazem nevole v očích, začala věřit, že je to snad opravdu její vlastní zásluha.

Dovedla půvabně pohodit hlavou k jedné straně a vláčně pohybovat rukama, takže jí nikdy nevisely bezvládně. Když byla v čele řady, ukázalo se to ještě výrazněji.

„To děvče se ale umí nosit,“ řekl ředitel jindy. Napadlo ho, že by si s ní měl pohovořit. Kdyby si nebyl stanovil jako zásadu, že si s žádnou sboristkou nic nezačne, byl by se s ní velmi rád seznámil.

„Dejte tu dívku do čela bílé řady,“ navrhl vedoucímu baletu.

Tato bílá řada se skládala asi z dvaceti děvčat, oblečených v sněhobílém flanelu, stříbrně a modře lemovaném. Dívka, která je vedla, měla nádherný úbor v týchž barvách, ozdobený navíc ještě epoletami a stříbrným pásem, na němž se po straně houpal malý meč. Upravili tento kostým pro Carrie a za několik dní se v něm objevila, hrdá na nové vavříny. S velkým povděkem také přijala, že jí teď zvýšili plat ze dvanácti dolarů na osmnáct.

Hurstwoodovi o tom nic neřekla.

„To, co mi přidali, mu dávat nebudu,“ rozhodla se. „Dělám toho pro něj dost. Teď si koupím taky něco na sebe.“

Ve skutečnosti už celý ten druhý měsíc nakupovala pro sebe tak bezstarostně, jak jen to šlo, nedbajíc o to, co by z toho mohlo vzejít. Hrozily totiž další komplikace s placením činže a jejich úvěrový systém se musil rozšířit i do jiných obchodů. Carrie si však umínila, že si taky něco dopřeje.

Nejdříve si chtěla koupit blůzu. Když je v obchodě prohlížela, zjistila, jak málo si může za své peníze pořídit a co všechno by mohla získat, kdyby si pro sebe nechávala všechny. Zapomněla, že kdyby byla sama, musela by stejně také platit za pokoj a stravu, a představovala si, že by mohla každý centík z těch svých osmnácti dolarů utratit na šaty a věci, které se jí líbily.

Nakonec si vybrala blůzu, která stála tolik, že musela sáhnout dokonce i na těch původních dvanáct dolarů. Uvědomila si, že zachází příliš daleko, ale ženská záliba v hezkých věcech v ní přece jen nabyla vrchu. Příštího dne Hurstwood řekl:

„Tenhle týden jsme kupci dlužni pět dolarů čtyřicet centů.“

„Tak?“ podivila se Carrie a lehce se zamračila.

Hledala v kabelce, aby mu ty peníze dala.

„Mám všeho všudy osm dolarů dvacet centů.“

„A v mlékárně dlužíme šedesát centů,“ dodal.

„Ano, a uhlíři taky něco,“ řekla Carrie.

Hurstwood na to neřekl nic. Dobře si všiml, že si kupuje nové věci, že zanedbává domácnost, že odpoledne vždycky nejraději zmizí a zůstane pryč. Cítil, že z toho nevzejde nic dobrého. Carrie najednou promluvila:

„Já nevím, co mám dělat,“ řekla, „já na to na všechno prostě nestačím. Nevydělávám dost.“

To byla přímá výzva. Hurstwood ji musel přijmout. Snažil se zachovat klid.

„Vždyť já nechci, abys to všechno dělala sama,“ řekl, „potřebuji jenom, abys mi trochu pomohla, dokud nedostanu nějakou práci.“

„Já vím,“ odpověděla Carrie, „to je tvoje stará písnička. Když ono to všechno stojí víc, než kolik můžu vydělat. Já namouduši nevím, co si mám počít.“

„Vždyť jsem dělal, co jsem mohl,“ zvolal, „co po mně ještě chceš?“ –

„Tak slavné to nebylo,“ odsekla. „Já jsem si práci našla.“

„Víc jsem vážně dělat nemohl,“ řekl, stěží ovládaje své rozčilení. „A ten svůj úspěch mi nemusíš předhazovat. Nechtěl jsem na tobě víc než malou výpomoc, dokud něco neseženu. Se mnou ještě není konec. Však já se ještě zvednu.“

Snažil se mluvit klidně, ale hlas se mu trochu chvěl.

Carriin hněv byl hned tentam. Zastyděla se.

„Tady jsou ty peníze,“ vyprázdnila peněženku. „Nemám ale dost, abychom to zaplatili všechno. Jestli nám počkají do soboty, přinesu další.“

„Jen si je nech,“ řekl Hurstwood smutně. „Já chci jenom tolik, abych mohl zaplatit u kupce.“

Dala tedy peníze zpátky a začala chystat oběd, tentokrát včas a rychle. Chtěla tu scénu něčím napravit.

Za chvíli se už oba zase zabrali do starých myšlenek.

„Však ona vydělává víc, než říká,“ myslil si Hurstwood. „Prý bere dvanáct dolarů, ale za to by to všechno nepořádila. Mně je to jedno. Ať si své peníze nechá. Však já už si teď co nejdřív něco najdu. Pak může táhnout třeba k čertu.“

Říkal si to sice jenom ve zlosti, ale přece jen to byl náznak toho, jak se věci mohou vyvíjet dál a jaké je jeho stanovisko.

„Mně je to jedno,“ myslila si Carrie. „Musela jsem mu to říct, aby se konečně probudil a něco podnikl. To přece není správné, abych ho já vydržovala.“

Jednoho dne v tu dobu představila slečna Osbornová Carrie několik svých přátel, vtipných, veselých mladíků. Stavili se pro ni jednou v bytě, aby ji pozvali na odpolední vyjížďku. Carrie byla právě u ní.

„Pojed' s námi,“ pobízela ji Lola.

„Ne, nemůžu,“ bránila se Carrie.

„Ale proč bys nemohla, jenom pojed'. Máš něco nutného?“

„Musím být v pět hodin doma,“ řekla Carrie.

„A proč?“

„K večeři přece.“

„Půjdeme na večeři společně,“ řekla Lola.

„Ne,“ odporovala Carrie, „já nikam nepojedu, nemůžu.“

„Jenom pojed'. Jsou to hrozně milí chlapi. Odvezeme tě včas domů. Chceme se jenom trochu projet po Ústředním parku.“

Carrie chvíli váhala a nakonec si dala říci.

„Ale musím se určitě v půl páté vrátit,“ řekla.

Lola to poslouchala jedním uchem a za chvíli na to stejně zapoměla.

Po svých zkušenostech s Drouetem a Hurstwoodem dívala se Carrie na mladé muže trošičku s despektem, hlavně na ty veselé a lehkomyšlné. Připadala si starší než oni. Některé jejich pěkné poklony se jí zdály hloupé. Ale duší i tělem byla přece jen ještě mladá a mládí mělo pro ni přitažlivost.

„Vrátíme se hned, slečno Madendo,“ řekl jeden z mladíků s úklonou. „Přece byste si nemyslela, že bychom vás chtěli zdržovat proti vaší vůli?“

„Jakpak to můžu vědět?“ usmála se Carrie.

Vyjeli. Carrie se dívala kolem sebe a všímala si pěkných šatů. Mladíci pošetile žvanili a pokoušeli se o duchaprázdné žertíky, jaké se v neostřílených kruzích považují za humor. V Ústředním parku spatřila dlouhou řadu kočárů, vinoucí se od začátku Devětapadesáté ulice kolem Uměleckého muzea až k nároží Sté desáté ulice a Sedmé avenue. Její zrak znovu zaujala přehlídka bohatství – elegantní oděvy, skvostné postroje, bujní koně a především krása žen. Znovu se bouřila proti neštěstí chudoby, ale pak se jí vlastní trampoty vykouřily z hlavy a zapoměla i na Hurstwooda. Ten čekal do čtyř, do pěti, do šesti. Už se stmívalo, když se zvedl ze své židle.

„Už asi domů nepřejde,“ řekl si vztekle. „Tohle je to pravé,“ myslel si. „Začíná si dělat, co chce. A já už pro ni neznamenamám nic.“

Carrie si pak opravdu vzpomněla, že musí domů, ale to už bylo čtvrt na šest a otevřený kočár ujížděl právě po horní části Sedmé avenue, blízko řeky Harlemu.

„Kolik je hodin?“ zeptala se. „Už se budu muset vrátit.“

Její společník pohlédl na elegantní hodinky bez pláště.

„Čtvrt na šest,“ řekl.

„Proboha!“ zvolala Carrie. Pak s povzdechem sklesla zpátky. „Nemá smysl naříkat nad rozlitým mlékem,“ řekla. „Teď už je příliš pozdě.“

„Ovšem,“ souhlasil mladík, který si už v duchu maloval báječnou večeři, při níž do ní bude hučet tak dlouho, až svolí ke schůzce po představení. Byl do Carrie celý pryč. „Teď si zajdeme k Delmonicovi a něco si tam dáme, co říkáš, Orrine?“

„Jasně,“ odpověděl Orrin vesele.

Carrie myslela na Hurstwooda. Ještě nikdy nezanedbala večeři, aniž se mu omluvila.

Jeli zpátky a ve čtvrt na sedm zasedli k večeři. Znovu se jí vybavil v mysli večer u Sherryho. Ta vzpomínka se jí bolestně dotkla. Myslela na paní Vanceovou, která k ní už od té doby, co ji přijal Hurstwood, nikdy nepřišla, a na Amese.

U něho se její úvahy zastavily. Byla to silná a jasná vidina. Jemu se líbily lepší knihy, než jaké četla ona, lepší lidé, než s jakými se stýkala. Jeho ideály jí planuly v srdci.

„Je krásné být dobrým hercem,“ slyšela znovu zřetelně jeho hlas. A jakou herečkou je ona?

„Na co myslíte, slečno Madendo?“ vyzvídala její veselý společník. „Počkejte, budu schválně hádat.“

„Ale kdepak,“ řekla Carrie, „stejně byste to neuhodl.“

Potlačila v sobě vzpomínky a pustila se do večeře. Skoro na ně zapomněla a byla veselá. Ale když si s ní ten mladík chtěl umluvit schůzku po představení, zavrtěla hlavou.

„Ne,“ řekla, „nemůžu. Jsem už zadaná.“

„Ale snad by seto dalo nějak zařídit, slečno Madendo,“ žádonil mladík.

„Ne,“ trvala Carrie na svém, „to opravdu nejde. Je to od vás moc hezké, ale budete mě muset omluvit.“

Mladík vypadal úplně zničeně.

„Nic si z toho nedělej, člověče,“ šeptal mu jeho přítel. „Ale stejně se tam stavíme. Možná, že si to ještě rozmyslí.“

Otevřený konflikt – Poslední pokus

Po divadle k žádnému flámku nedošlo, alespoň Carrie odmítla něčeho takového se zúčastnit. Pustila se domů, přemýšlejíc o tom, že tam odpoledne vůbec nebyla. Hurstwood spal, probudil se však, když procházela pokojem do své ložnice.

„To jsi ty?“ zeptal se.

„Ano,“ odpověděla.

Ráno při snídani měla pocit, že by se měla omluvit.

„Nemohla jsem včera večer přijít domů,“ pravila.

„Ach, Carrie,“ řekl na to, „proč mi to povídáš? Mně je to jedno. Nemusíš se mi přece zpovídat.“

„Prostě mi to nevyšlo,“ opakovala Carrie a tváře se jí zalily červení. Díval se, jako by chtěl říci: „Vždyť já vím!“ Všimla si jeho výrazu a zvolala: „Tak tedy dobře. Pro mě za mě!“

Od té doby poklesl její zájem o domov ještě víc. Neměli spolu o čem hovořit. Čekala, až jí sám požádá o peníze na útratu. Brzy se mu zprotivilo říkat jí o ně. Raději dělal nové dluhy u řezníka i u pekaře. U kupce Oeslogga opatřil na dluh za šestnáct dolarů nejnnutnější potraviny do zásoby, takže v nejbližší době nemuseli nic z těch věcí kupovat. Pak začal nakupovat jinde. Podobně tomu bylo s řezníkem a i v jiných obchodech. Carrie se o tom nikdy nedozvěděla přímo od něho. Žádal jen o to, co mu mohla těžko odepřít. A tak se zamotával stále hlouběji do situace, která mohla mít pouze jediný konec.

Tak uběhlo září.

„Kdy už otevře pan Drake ten svůj hotel?“ ptala se Carrie několikrát.

„Ne dřív než v říjnu,“ odpovídal.

Carrie se to už znechutilo. „Jaký je to člověk!“ říkala si mnohokrát. Stále častěji chodila po návštěvách. Většinu ušetřených

peněz věnovala na šaty; nebyla to koneckonců žádná veliká suma. Společnost, u které byla angažována, konečně ohlásila, že do měsíce odjede z města. „Posledních čtrnáct dní úspěšné hry Velké operety!“ Tak začínaly nápisy na plakátech a oznámení v novinách.

„Já s nimi na turné nepojedu,“ řekla slečna Osbornová.

Carrie s ní šla shánět angažmá k jinému řediteli.

„Už jste někdy hrála?“ byla jedna z jeho prvních otázek.

„Mám teď angažmá u společnosti, která hraje v Casinu.“

„Ano?“

Dopadlo to tak, že byla angažována za dvacet dolarů týdně.

Měla z toho radost. Začala cítit, že už má ve světě své místo. Lidé přece jen poznají talent.

Její postavení se nyní tak změnilo, že se jí domov stal nesnesitelným. Všechno tam přímo dýchalo chudobou a starostmi. Těžko snášela toto břímě. Domov se stal místem, v kterém bylo lépe zdržovat se co nejméně. Ještě tam ovšem přespávala a dala si také dost práce, aby byt udržovala v pořádku. Pro Hurstwooda to bylo místo, kde mohl bez konce vysedávat, houpat se v křesle a číst, ponořen do chmurného přemítání o vlastním osudu. Přešel říjen, uplynul listopad. Než se nadál, byla tu zima. A on jen seděl a seděl.

Carrie se rozmáhala, to viděl. Nosila teď lepší, přímo elegantní šaty. Pozoroval ji, jak přichází a odchází, a někdy v duchu rozvíjel své představy o její cestě ke slávě. Jedl málo a trochu zhubl. Neměl vůbec chuť k jídlu. I jeho šaty byly poznamenány chudobou. Řeči o tom, že dostane práci, se zdály i jemu samému otřepané a směšné. Založil tedy ruce a čekal – nač, to sám nevěděl.

Nesnází se však nakonec nahromadilo příliš mnoho. Pronásledování od věřitelů, Carriina lhostejnost, pusté ticho opuštěného bytu, zima venku, to všechno dohromady přivedilo krach. Došlo k němu, když se jednou dostavil Oeslogge a zastihl doma i Carrie.

„Jdu skrz ten dluh,“ řekl.

Carrie to příliš nepřekvapilo.

„Kolik to dělá?“ ptala se.

„Šestnáct dolarů,“ odpověděl.

„Cože, tolik?“ podivila se. „Je to pravda?“ obrátila se na Hurstwooda. „Je,“ přiznával.

„Vždyť já o tom vůbec nevím.“

Vypadalo to, jako by ho podezřívala, že utrácí za zbytečnosti.

„No, už se stalo,“ pravil. Pak přešel ke dveřím. „Dneska vám nemůžu zaplatit,“ řekl mírně.

„A kdy tedy?“ ptal se hokynář.

„Nejdřív v sobotu,“ odpověděl.

„No, to je dobrý,“ řekl na to kupec. „Ale ty peníze musím dostat. Potřebuju je.“

Carrie stála opodál a všechno slyšela. Byla z toho zoufalá. Taková špinavá, sprostá záležitost. Také Hurstwoodovi to bylo trapné.

„Podívejte, teď se o tom nebudeme bavit, nemá to cenu,“ řekl. „Jestli přijdete v sobotu, něco vám splatím.“

Hokynář odešel.

„Jak jen to budeme moct zaplatit?“ ptala se Carrie, překvapena výší dluhu. „Já na to nemám.“

„Vždyť to ani není třeba,“ odpověděl. „Když to nedostane, tak to nedostane. Bude muset počkat.“

„Já jenom nechápu, jak jsme mohli tolik utratit,“ divila se Carrie.

„Projedli jsme to,“ odvětil.

„To je přece k smíchu,“ zapochybovala.

„Jak můžeš prosím tě takhle mluvit?“ ptal se. „Myslíš, že jsem to spotřeboval sám? Jako bych něco z toho ukradl.“

„No dobře, ale je toho přece jenom nějak moc,“ řekla na to Carrie. „Neměl bys na mně žádat, abych to zaplatila sama. Tolik já dát nemůžu.“

„Tak dobrá,“ odpověděl Hurstwood a mlčky usedl. Hnusilo se mu to z hloubi duše.

Carrie odešla a on seděl a říkal si, že musí něco podniknout.

V té době se v novinách objevily pověsti a zprávy o blížící se stávce na brooklynských pouličních drahách. Mezi zaměstnanci vládla všeobecná nespokojenost s dlouhou pracovní dobou a s nízkou mzdou. Jako obyčejně si ti lidé z nějakého nevysvětlitelného důvodu vybrali zimu k tomu, aby donutili zaměstnavatele k ústupkům a zlepšili tak své postavení.

Hurstwood o tom od začátku četl a byl zvědav na ochromení dopravy, které stávka jistě způsobí. Vypukla několik málo dní před tím, než se pohádal s Carrie. Jednoho chladného odpoledne, kdy bylo všechno šedivé a zdálo se, že bude padat sníh, oznámily noviny, že stávka byla zahájena na všech linkách.

Ve své beznadějně nečinnosti, hlavu plnou pověstí o nastávající panice na finančním trhu a o nezaměstnanosti, jež se té zimy čekala, četl Hurstwood tuto zprávu se zájmem. Všiml si požadavků stávkujících řidičů a průvodčích, kteří si stěžovali, že dříve dostávali dva dolary denně, avšak od té doby, co byl více než před rokem zaveden systém jednotlivých jízd, že se jejich pravidelná mzda o polovinu snížila a pracovní doba prodloužila z deseti na dvanáct nebo i čtrnáct hodin denně. V době zvýšené frekvence a velkých návalů se totiž začalo používat výpomocných řidičů, kteří dostali vůz jenom na jednu jízdu. Platilo se za ni pouze pětadvacet centů. Když bylo po návalu, skončila i služba těchto lidí. Nejhorší však bylo, že nikdo nevěděl, kdy bude moci vyjet na trať. Výpomocný řidič musel přijít ráno do remízy, a ať bylo hezky nebo pršelo, čekat, až ho bude zapotřebí. A odměnou za takové dlouhé čekání byly obyčejně dvě jízdy, o něco víc než tři hodiny práce za půl dolaru. Doba strávená čekáním se nepočítala.

Zaměstnanci se stěžovali, že se tento systém stále rozšiřuje a že není daleko doba, kdy jenom malá část ze sedmi tisíc lidí bude mít zajištěn pravidelný denní příjem dvou dolarů. Žádali, aby byl tento systém zrušen a pracovní doba stanovena na deset hodin za dva a čtvrt dolaru denně, nehledě k nevyhnutelným zdržením.

Požadovali, aby jejich podmínky byly ihned přijaty, ale jednotlivé dopravní podniky to odmítly.

Hurstwood nejprve sympatizoval s požadavky těch lidí, ba je sporné, zda s nimi vůbec kdy přestal sympatizovat, i když snad jeho pozdější činy svědčily o opaku. Četl téměř všechny zprávy a jeho pozornosti nemohly ujít palcové titulky, jimiž *World* ohlašoval stávkou. Přečetl tu zprávu od začátku až do konce, i jména všech sedmi společností a počet stávkujících.

„Je to bláznovství, začít stávkou v takovémhle počasí,“ pomyslel si. „Ale stejně bych jim přál, aby vyhráli.“

Nazítří přinesly noviny ještě podrobnější zprávy. „Brooklynští vyšli do ulic,“ psal *World*. „Rytíři práce zastavili dopravu na tramvajových linkách vedoucích přes most. Stávkuje asi sedm tisíc mužů.“

Když si to Hurstwood přečetl, snažil se uhodnout, jak to asi dopadne. Byl přesvědčen o tom, že společnosti jsou velmi mocné.

„Nemohou to vyhrát,“ řekl si. Myslel tím samozřejmě zaměstnance. „Nemají fondy. Policie se postaví na ochranu společností. Bude muset. Město se přece bez dopravy neobejde.“

K společnostem nechoval žádné zvláštní sympatie, ale na jejich straně byla moc, peníze i veřejný zájem.

„Ti chlapi nemohou vyhrát,“ usoudil.

Mezi jiným si také povšiml oběžníku, který uveřejnila jedna společnost. Stálo v něm:

DOPRAVNÍ PODNIK
ATLANTIC AVENUE

ZVLÁŠTNÍ OZNÁMENÍ

Protože řidiči, průvodčí a ostatní zaměstnanci naší společnosti opustili náhle službu, dává se tímto všem poctivým pracovníkům, kteří vstoupili

do stávky proti své vůli, příležitost, aby znovu nastoupili do práce. Vyzýváme je, aby se přihlásili nejpozději do středy 16. ledna do 12.00 hod. Pracovníci, kteří se do té doby dostaví, dostanou zaměstnání v tom pořadí, jak se budou hlásit. Podobně jim budou určeny tratě a umístění. Ochrana zaručena. Jinak je společnost bude považovat za propuštěné a každé uvolněné místo bude obsazeno ihned, jakmile bude získána náhrada.

Podepsán: Benjamín Norton,
prezident.

Rovněž mezi inzeráty si všiml jednoho, v němž stálo:

PŘIJME SE

50 kvalifikovaných řidičů, znalých systému Westinghouse. Výhradně k řízení poštovních vozů v oblasti Brooklynu. Ochrana zaručena.

V obou ho upoutala především slova „Ochrana zaručena“. Svědčila podle jeho názoru o nezdočné moci společnosti.

„Mají na své straně policii,“ říkal si. „Ti mládenci proti nim nic nezmůžou.“

Zrovna když o tom všem přemýšlel, došlo k oné scéně s Oesloggem a s Carrie. Šlo mu na nervy mnoho věcí, ale tohle už nebylo k vydržení. Ještě nikdy ho neobvinila z krádeže – nebo aspoň z něčeho krádeži podobného. Pochybovala o tom, že tak vysoký dluh mohl vzniknout přirozeným způsobem. A on se tolik snažil zařizovat to tak, aby se zdálo, že utrácí málo! Sám zakročoval u řezníka i u pekaře, jen aby se nemusel obracet na ni. Vždyť jedl tak málo, téměř nic.

„Hrom aby do toho všeho!“ pomyslel si. „Přece musím něco sehnat. Nejsem ještě na dně.“

Zdálo se, že teď už skutečně něco podnikne. Po takovém obvinění bylo přímo potupné sedět a nic nedělat. Vždyť by si za chvíli musel nechat líbit úplně všechno.

Zvedl se; šel k oknu a díval se ven do mrazivé ulice. Jak tam tak stál, začal uvažovat, zda by neměl jít do Brooklynu.

„A proč ne?“ říkal si. „Každý tam může dostat práci. Měl bych dva dolary na den.“

„A co když se něco stane?“ ozval se hlas v jeho nitru. „Můžeš dostat na hřbet.“

„Toho není třeba se bát,“ odpovídal. „Zavolají policii. Každý, kdo bude chtít jezdit, bude pod ochranou.“

„Neumíš přece řídit,“ upozorňoval onen hlas.

„Nebudu se ucházet o místo řidiče,“ odvětil. „Můžu docela klidně dělat průvodčího.“

„Ale oni chtějí hlavně řidiče.“

„Přijmou každého. Na to vezmu jed.“

Několik hodin vážil takto v duchu důvody pro a proti. Zdálo se mu, že není třeba se nějak ukvapovat, když výdělek je na sto procent zaručen.

Ráno si oblékl nejlepší šaty, už také dost ošumělé, a začal pobíhat po bytě, chystaje si s sebou kus chleba s masem, který si zabalil do novinového papíru. Carrie ho pozorovala, upoutána tímto u něho nezvyklým počínáním.

„Kam se chystáš?“ zeptala se.

„Do Brooklynu,“ odpověděl. Pak dodal, když viděl, že stále ještě nechápe: „Myslím, že bych tam mohl dostat práci.“

„Na tramvaji?“ ptala se udiveně.

„Ano,“ přisvědčil.

„A nemáš strach?“ řekla.

„Z čeho?“ odvětil. „Policie je chrání.“

„V novinách píšou, že včera byli čtyři muži zraněni.“

„Dobře, ale když je to v novinách, nemusí to ještě být pravda,“ odpověděl. „Bude se docela klidně jezdit.“

Vypadal teď celkem rozhodně, jaksi zoufale rozhodně, a Carrie ho bylo velmi líto. Bylo v něm cosi z toho dřívějšího Hurstwooda,

poslední záblesk jeho bývalé síly, bystrosti a přitažlivosti. Venku bylo zamračeno, foukal silný vítr a poletoval sníh.

„Vydat se ven do takového nečasů!“ pomyslila si Carrie.

Odešel dříve než ona, což bylo něco naprosto neobvyklého. Ubíral se na východ ke Čtrnácté ulici a k Šesté avenue, kde nasedl na tramvaj. Četl, že desítky žadatelů obléhají budovu Brooklynské dopravní společnosti a všichni že jsou přijímáni. Jel tam koňskou dráhou a přívozem – zamračený, mlčenlivý. Byla to velmi dlouhá cesta; tramvaje nejezdily a den byl studený. Plahočil se zarytě vpřed. Když se dostal do Brooklynu, ihned poznal, že je stávka. Bylo to vidět z chování lidí. V určitých úsecích neprojel po kolejích jediný vůz. Na některých nárožích a před výčepy postávaly malé skupinky mužů. Kolem přejelo několik nákladních vozů, na nichž byly roze-staveny obyčejné dřevěné židle, s nápisy „Flatbush“ nebo „Prospect Park“. „Jízdné 10 centů.“ Všiml si chladných, ba odhodlaných tváří. Dělnictvo vedlo svou malou válku.

Když se konečně dostal k budově, kde byly kanceláře společnosti, spatřil před ní postávat několik mužů a policistů. Na vzdálenějších rozích byli další muži, patrně stávkové hlídky. Všechny domy tu byly malé a dřevěné, dláždění na ulicích v ubohém stavu. Proti New Yorku byl Brooklyn skutečně chudý a zbědovaný.

Zamířil přímo do středu malé skupinky. Policisté a kolemstojící se na něj zkoumavě zahleděli. Jeden strážník ho oslovil:

„Copak si přejete?“

„Jdu se zeptat, jestli bych tu dostal práci.“

„Kanceláře jsou tady po schodech nahoru,“ informoval ho policista. Na jeho tváři nebylo znát, co si o tom všem myslí, v hloubi duše sympatizoval se stávkujícími a tahle stávkokazecká krysa se mu krajně protivila. Ale v hloubi duše si také vážil policejní moci, která byla zárukou pořádku. Ani ho nenapadlo přemýšlet o jejím pravém společenském významu. Neměl na to hlavu. Ty dva pocity se v něm smísily a tím, že se navzájem neutralizovaly, neutralizovaly

i jeho. Byl by se dovedl za tohoto muže bít jako za sebe sama, avšak jen proto, že k tomu dostal rozkaz. Nemít uniformu, brzy by poznal, na čí straně je jeho místo.

Hurstwood vystoupil po zašlých schodech a vešel do malé, zaprášené kanceláře. Byla tam přepážka, dlouhý stůl a několik úředníků.

„Přejete si prosím?“ zeptal se ho jeden pán středního věku, který k němu vzhlédl od dlouhého stolu.

„Přijímáte lidi do práce?“ otázal se Hurstwood.

„Vy jste řidič?“

„Ne. Nikdy jsem nic takového nedělal,“ řekl Hurstwood.

Jeho postavení ho vůbec neuvedlo do rozpaků. Věděl, že potřebují lidi. Jestli ho nevezmou tady, vezmou ho jinde. Ať si tenhle pán rozmyslí, jestli ho přijme, nebo ne.

„Víte, dáváme samozřejmě přednost kvalifikovaným lidem,“ pravil úředník. Na chvíli se odmlčel. Hurstwood se jen neúčastně usmíval. Muž pak dodal: „Můžete se to ale naučit, že? Jak se jmenujete?“

„Wheeler,“ řekl Hurstwood.

Úředník napsal na malý lístek jakýsi příkaz. „Jděte s tímhle do naší remízy,“ řekl mu, „a dejte to dozorcí. Ten vám už řekne další.“

Hurstwood sešel ze schodů a vyšel z budovy. Kráčel přímo vpřed, jak mu řekli. Policisté se za ním dívali.

„Tenhle to chce taky zkusit,“ řekl strážmistr Kiely strážmistru Maceymu.

„Řek bych, že mu to taky nandají.“

Nebyla to první stávka, kterou zažili.

41

Stávka

V remíze, kam Hurstwooda poslali, to zelo prázdnotou. Řídili ji ve skutečnosti jen tři muži. Byly tam celé skupiny nováčků, podivných, hladových postav, které působily dojmem lidí, jež nouze donutila sáhnout k zoufalým prostředkům. Pokoušeli se vypadat čile a ochotně, ale všude vládlo ovzduší nedůvěry a šibeniční nálada.

Hurstwood prošel remízou a dostal se na velké ohrazené prostranství, kde bylo položeno množství kolejí a smyček. Stálo tam asi půl tuctu vozů a v každém z nich byl instruktor se žákem u páky. Ostatní čekali u jedněch zadních vrat remízy.

Hurstwood hleděl na toto divadlo mlčky a čekal. Na chvíli ho zaujali jeho společníci, třebaže ho nezajímali víc než vozy. Nevzbuzovali však příliš libé pocity. Jeden nebo dva byli velmi hubení a vychrtlí, několik jich tam bylo obtloustlých a jiní byli zase hranatí, se šedými tvářemi, jako by byli ošlehaní všemi možnými bouřemi.

„Četls v novinách, že chtějí zavolat na pomoc policii?“ zaslechl Hurstwood poznámku jednoho z nich.

„To je jistý,“ odvětil druhý. „Dycky to tak dopadne.“

„Co říkáš, budem mít velký nepříjemnosti?“ ptal se jiný, kterého Hurstwood neviděl.

„Ani ne.“

„Ten Skot, co vyjel s posledním vozem, povídal, že dostal kusem škváry do ucha,“ přidal se další hlas.

Jeho slova provázel tichý, nervózní smích.

„Jednomu z těch chlapů, co jezděj na lince do Pátý avenue, muselo bejt hezky horko, podle toho, co píšou noviny,“ vmísil se ospale jiný. „Rozmlátili mu ve voze okna a vytáhli ho na ulici, než vůbec mohla policie zakročit.“

„No jo, ale dneska je venku víc policajtů,“ dodal další.

Hurstwood to vyslechl bez zájmu. Ti lidé mu připadali přestrašení. Žvanili a žvanili přímo horečně, aby sami sebe upokojili. Obrátil pohled do dvora a čekal.

Dva z mužů se k němu zatím přiblížili a zastavili se za jeho zády. Byli velmi hovorní. Naslouchal jejich rozmluvě.

„Ty jsi železničář?“ ptal se jeden.

„Já? Ne. Dělal jsem v jedny papírně.“

„Já jsem měl až do října práci v Newarku,“ svěřoval se mu na oplátku druhý.

Další slova neslyšel, protože oba ztlumili hlas. Potom rozhovor opět zesílil.

„Já jim to vůbec nemám za zlý, že stávkujou,“ řekl jeden muž. „Mají na to plný právo. Ale já na nějakou práci taky.“

„Moje řeč,“ odpověděl druhý. „Kdybych měl práci v Newarku, nestrkal bych do tohohle nos ani za nic.“

„Život je teď úplný peklo,“ pokračoval první. „Pro chudýho člověka není na světě místo. Chcípni si třeba rovnou na ulici, ani pes po tobě neštěkne.“

„To máš pravdu,“ souhlasil druhý. „Já jsem ztratil práci, protože fabriku zavřeli. Pracuje se celý léto, nadělají se zásoby a pak to s klidem zavřou.“

Hurstwooda to trochu zaujalo. Zdálo se mu, že je něco lepšího než oni, že je na tom přece jen lépe. Připadali mu nevzdělaní a hrubí, jako tupé ovce v rukou poháněče.

„Ubožáci,“ pomyslně si s pocitem, který pocházel ještě ze šťastnějších dob.

„Další,“ volal jeden instruktor.

„Teď jste na řadě vy,“ řekl mu soused a štouchl do něho loktem.

Šel k vozmu a vylezl na plošinu. Instruktor se nenamáhal s nějakým úvodem a přistoupil rovnou k věci.

„Vidíte tady tu páku?“ Sáhl na elektrický vypínač, který byl zamontován do střechy. „Tou se zapíná a vypíná proud. Chcete-li s vozem

couvnut, otočíte ji do téhle polohy. Chcete-li jet kupředu, posunete ji tímhle směrem. A když chcete vypojit proud, nastavíte ji doprostřed.“

Hurstwood se těmto jednoduchým poučkám usmíval.

„Tahle klika reguluje rychlost. Tato poloha,“ ukazoval instruktor prstem, „odpovídá asi čtyřem mílím v hodině. Tato osmi. Když ji otočíte úplně, dostanete rychlost přibližně čtrnáct mil za hodinu.“

Hurstwood ho klidně sledoval. Práce řidičů si všímal již dříve. Věděl téměř přesně, jak to dělají, a byl přesvědčen, že to s trochou praxe dokáže také.

Instruktor mu vysvětlil ještě několik podrobností a pak řekl:

„Tak, a teď zajedeme zpátky.“

Hurstwood stál klidně vedle něho, zatímco instruktor couval s vozem zpět do dvora.

„Na jednu věc si musíte dát pozor, a sice na to, abyste se rozjížděl bez trhnutí. Nechte vždycky vůz jet chvíli jednou rychlostí, než přepnete na další. Většina lidí dělá tu chybu, že se chce hned rozjet naplno. To se nesmí. Je to taky nebezpečné. I motor se tím hodně opotřebuje. To radši nedělejte.“

„Rozumím,“ odpověděl Hurstwood.

Stál a čekal, zatímco instruktor stále hovořil.

„Tak a teď to zkuste,“ řekl mu posléze.

Bývalý pan ředitel položil ruku na kliku a jemně, jak se domníval, jí pootočil. Šla mnohem lehčeji, než si myslil, a vůz s trhnutím poskočil dopředu a vrhl ho zpátky ke dveřím. S provinilou tváří se narovnal, zatímco instruktor zabrzdil vůz a zastavil.

„Musíte být na to opatrný,“ bylo vše, co na to řekl.

Hurstwood shledal, že naučit se zacházet s brzdou a regulovat rychlost není tak snadné, jak si představoval. Nebýt pomoci a rad učitele, mohl několikrát prorazit vzadu plot. Instruktor s ním měl velkou trpělivost, ale ani jednou se neusmál.

„Musíte se naučit pracovat oběma rukama najednou,“ říkal mu. „Potřebuje to trochu praxe.“

Byla už jedna a on se stále ještě učil jezdit. Dostával hlad. Začalo trochu sněžit a bylo zima. Už ho unavovalo křížovat stále sem a tam na krátkém úseku tratě.

Dojeli s vozem až na konec kolejí a oba vystoupili. Hurstwood šel do remízy, usadil se na schůdkách jednoho vozu a vytáhl z kapsy svou svačinu, zabalenou do novin. Nebyla tu nikde voda a chléb byl suchý, avšak chutnal mu. Tady se s obědem nedělaly velké okolky. Jedl, díval se přitom kolem a přemýšlel o nudné a všední práci, která ho čekala. Byla to práce nepřijemná, po všech stránkách zatraceně nepřijemná. Ne proto, že by byla nesnadná, ale proto, že byla namáhavá. Každému by se musela zdát namáhavá, myslel si.

Když dojedl, postával kolem a čekal jako prve, až na něho dojde řada.

Odpoledne měl věnovat cvičným jízdám, většinu času však promarnil čekáním.

Konečně nastal večer a s ním se objevil hlad a myšlenka na to, jak by měl strávit noc. Bylo půl šesté. Musí co nejdříve něco sníst. Kdyby se chtěl dostat domů, znamenalo by to dvě a půl hodiny chůze a jízdy v chladném počasí. Kromě toho měl příkaz hlásit se ráno v sedm hodin, a kdyby šel teď domů, musel by ráno vstávat po čertech brzy. Měl u sebe jen asi dolar a patnáct centů z Carriiných peněz, kterými chtěl zaplatit za uhlí na čtrnáct dní, než přišel na ten nápad, že by to mohl zkusit na tramvaji.

„Jistě se tady dá někde přenocovat,“ uvažoval. „Kde asi přespává ten chlap z Newarku?“

Nakonec se rozhodl, že se zeptá. U jedněch dveří stál v zimě nějaký mladík, který čekal na poslední jízdu. Byl to ještě chlapec, nebylo mu jistě víc než jedenadvacet, ale postavu měl vysokou a od strádání byl celý vychrtlý. Lepší životní poměry by z něho za krátkou dobu udělaly člověka silného a zdravého.

„Nevíte, jak se to dělá, když člověk nemá peníze?“ ptal se Hurstwood opatrně.

Mladík obrátil k tazateli pronikavý, pozorný pohled.

„Myslíte s jídlem?“ ptal se.

„S jídlem a noclehem. Nemůžu se už večer vrátit do New Yorku.“

„Dozorce vám to zařídí, když mu řeknete. Aspoň myslím. Mně to udělal.“

„Vážně?“

„Ano. Jen jsem mu řekl, že nemám ani cent. Sakra, dyť já bych ani nemohl jít domů. Jsem až z Hobokenu.“

Hurstwood jenom uznale zakašlal.

„Mají prej tady nahoře nějakou cimru. Nevím, jak to tam vypadá. Moc slavně asi ne. Dal mi v poledne lístek na oběd a to jsem se teda moc nenajedl.“

Hurstwood se zlostně usmál a mladík se dal do smíchu.

„Není to žádná sranda, co?“ ptal se, doufaje marně, že uslyší nějakou veselou odpověď.

„To tedy ne,“ odpověděl Hurstwood.

„Zkusil bych to s ním raděj hned,“ navrhoval mu mladík, „moh by vám odejít.“

Hurstwood si tedy za dozorcem došel.

„Nemohl bych tu někde přespat?“ ptal se. „Kdybych musel zpátky do New Yorku, asi bych –“

„Nahoře jsou nějaké postele,“ přerušil ho dozorce, „jestli byste měl zájem.“

„To mi stačí,“ souhlasil Hurstwood.

Chtěl také požádat o lístek na večeři, ale nenaskytla se k tomu vhodná příležitost, a tak se rozhodl, že si dnes večer zaplatí jídlo sám.

„Řeknu mu zítra ráno.“

Povečeřel v jedné laciné restauraci v sousedství, a protože mu bylo zima a cítil se osamělý, vydal se ihned hledat onu noclehárnu. Na radu policie se společnost nepokoušela udržovat dopravu i po soumraku.

Místnost vypadala jako odpočívárna pro noční směnu. Bylo tam asi devět lůžek, dvě tři dřevěné židle, miska s mýdlem a malá kulatá kamínka, ve kterých plápolal oheň. Přestože přišel tak brzy, nebyl první. V noclehárně už seděl u kamínek nějaký muž a ohříval si ruce.

Hurstwood přistoupil a začal se ohřívat také. Bylo mu nanic z bídy a strádání, které byly s tímto jeho podnikem spojeny, ale říkal si, že to musí vydržet. Snad to nějakou dobu půjde.

„Je zima, co?“ prohodil časný host.

„Pěkná,“ odpověděl.

Dlouhou chvíli bylo ticho.

„Zrovna moc příjemný na spaní to tu není,“ poznamenal muž.

„Lepší něco než nic,“ řekl na to Hurstwood.

A zase ticho.

„Půjdu si asi lehnout,“ řekl ten člověk.

Zvedl se a šel k jedné pryčně. Zul si jen boty, a tak jak byl, ulehl a zachumlal se do pokrývky a špinavého starého prostěradla. Pohled na něj se Hurstwoodovi hnusil. Odvrátil se a raději se díval do kamen a přemýšlel o něčem jiném. Pak se rozhodl, že si také půjde lehnout. Vybral si jedno lůžko a zul si boty.

Mezitím přišel mladík, který mu poradil s noclehem, a když ho spatřil, snažil se bodře navázat hovor.

„Lepší než nic,“ poznamenal, rozhlížeje se po místnosti.

Hurstwood nepochopil, že to platilo jemu. Považoval to za výraz osobního uspokojení, a proto neodpověděl. Mladík měl za to, že má špatnou náladu, a začal si tiše hvízdát. Když si všiml, že tam už jeden člověk spí, přestal a byl zticha.

Hurstwood se snažil strávit noc v daných poměrech co nejlépe. Nechal si šaty na sobě a odhrnul špinavou pokrývku od obličeje, ale posléze začal ze samé únavy usínat. Pokrývka se stávala čím dál tím příjemnější, takže v polospánku zapomínal na špínu a nakonec si ji přitáhl až pod bradu a tvrdě usnul.

Ráno ho probudilo z příjemného snu několik mužů, přecházejících po chladné, neútné místnosti. Zdálo se mu právě, že je zase v Chicagu, ve svém pohodlném domě. Jessika se chystala někam ven a on se s ní o tom bavil. Sen byl tak živý, že ho kontrast, který představovala tato místnost, úplně vyděsil. Zvedl hlavu a studená, hořká skutečnost ho vyburcovala k plnému vědomí.

„Raději abych vstal,“ řekl si.

V tomto patře nebyla voda. Natáhl si boty a zvedl se. Byl celý ztuhlý a třásl se zimou po celém těle. Měl nepříjemný pocit ze svých šatů a rozčuchaných vlasů.

„Zatracená práce,“ mručel, když si nasazoval klobouk.

Dole byl opět čilý ruch.

Nalezl kohoutek a žlab, jehož se kdysi užívalo pro koně, ale nebyl tam ručník a jeho kapesník byl od včerejška špinavý. Spokojil se s tím, že si alespoň navlhčil oči ledově studenou vodou. Pak se vydal hledat dozorce. Byl už na dvoře.

„Už jste snídál?“ ptal se tento vážený muž.

„Ne,“ odpověděl Hurstwood.

„Tak si radši něco snězte, vůz vám připraví až za chvíli.“ Hurstwood zaváhal.

„Mohl byste mi dát na snídani poukázku?“ zeptal se s přemáháním.

„Tady máte,“ řekl dozorce a podal mu ji.

Jídlo bylo stejně bídné jako předešlého večera: kousíček masa a trochu špatné kávy. Po snídani se vrátil na dvůr.

„Za pár minut vyjedete s tímto vozem,“ ukazoval mu dozorce, když k němu Hurstwood přišel.

V remíze bylo chmurné šero. Hurstwood vylezl na plošinu a čekal na znamení k odjezdu. Byl nervózní, a přesto cítil jistou úlevu. Jen když bude z remízy venku.

Stávka trvala už čtvrtý den a situace se značně přiostrčila. Stávkující až do té doby dali na rady svých vůdců a novin a vedli svůj boj

po dobrém. Nikde nedošlo k větším násilnostem. Pravda, stávkující zastavovali tramvaje a přesvědčovali stávkokaze. Tu a tam se jim podařilo posádku přemluvit a odvést, bylo rozbito několik oken a nešetřilo se nadávkami a křikem. K vážnému zranění došlo však jen v pěti nebo šesti případech. A v těch nesl vinu dav, za jehož činy odmítali vůdcové odpovědnost.

Avšak nečinnost a skutečnost, že společnost, podporovaná policií, začínala triumfovat, přiváděla stávkující do hněvivého varu. Pozorovali, že každý den vyjíždí na trať více vozů, že mluvčí společnosti stále častěji prohlašuje, že účinný odpor stávkujících je zlomen. V hlavách se jim začínaly rojit zoufalé myšlenky. Uvědomovali si, že v důsledku jejich mírného postupu by zanedlouho byly v provozu všechny vozy a ti, kdo si stěžovali, by byli zapomenuti. Nic nehrálo společností do ruky tak jako mírné metody.

Náhle došlo k výbuchu a celý týden teď docházelo k bouřím a násilnostem. Stávkující přepadali vozy, útočili na posádky, bili se s policií, vytrhávali koleje, střílelo se. Nakonec byly pouliční bitky i srocování davu na denním pořádku. Do města vtáhlo vojsko.

O této změně stávkové nálady však Hurstwood nevěděl.

„Vyjed'te na trať,“ volal dozorce a prudce na něj zamával. Průvodčí, také nováček, naskočil vzadu do vozu a dal dvakrát zvoncem signál k odjezdu. Hurstwood pohnul pákou a vyjel s vozem branou ven na ulici před remízu. Tam nastoupili dva hranatí policisté a postavili se vedle něho na plošinu, z každé strany jeden.

Od vrat remízy se ozval gong, průvodčí dvakrát zazvonil a Hurstwood otočil klikou.

Oba policisté se klidně rozhlíželi kolem.

„Že ale máme dneska ráno pěknou zimu,“ řekl ten nalevo se silným irským přízvukem.

„Už jsem toho měl včera dost,“ poznamenal druhý. „Nechtěl bych to dělat pořád.“

„Já taky ne.“

Žádný z nich si Hurstwooda ani nevšiml. Ten stál čelem proti chladnému větru, který ho profukoval až do morku kostí, a myslel na příkazy, které dostal.

„Jed'te stále stejnou rychlostí,“ řekl mu dozorce. „Nezastavujte nikomu, kdo nevypadá jako skutečný cestující. A v žádném případě nezastavujte před davem.“

Oba policisté chvíli mlčeli.

„Poslední musel projet bez nehody,“ řekl ten po Hurstwoodově levici. „Ani stopy po jeho voze.“

„Kdo s ním jede?“ ptal se druhý, myslé tím samozřejmě policejní posádku.

„Schaeffer a Ryan.“

Pak bylo zase chvíli ticho a vůz klouzal klidně dopředu. V této části tratě nebylo mnoho domů. A Hurstwood neviděl ani mnoho lidí. Situace se nezdála tak docela nepříjemná. Kdyby nebylo tak zima, nebylo by to nijak zlé, myslel si.

Z těchto pocitů byl vytržen, když se před ním najednou objevila neočekávaná zatáčka. Vypnul proud a prudce trhl brzdou, ale přece jenom vjel do zatáčky nebezpečně rychle. Velmi ho to vyděsilo a cítil, že by měl pronést něco na svou omluvu, ale neřekl ani slovo.

„Na tohle si musíte dát pozor,“ řekl blahosklonně policista po jeho levici.

„Máte pravdu,“ souhlasil zahanbeně Hurstwood.

„Na tyhle trati je spousta takových zatáček,“ poznamenal ten druhý.

Za rohem se objevila poněkud lidnatější ulice. Vpředu bylo vidět několik chodců. Nějaký chlapec, který vyšel z jedněch dveří s plechovou konví na mléko, mu uštědřil první nepříjemný pozdrav.

„Stávkokaz!“ zaječel. „Stávkokaz!“

Hurstwood to uslyšel, nereagoval však ani slovem a snažil se na to nemyslet. Uvědomoval si, že ho možná čeká ještě něco horšího než nadávky.

Na dalším rohu stál u kolejí nějaký muž a dával mu znamení, aby zastavil.

„Nevšímejte si ho,“ řekl jeden z policistů. „Ten má něco za lubem.“

Hurstwood ho poslechl. Na rohu zjistil, jak to bylo moudré. Sotva muž spatřil, že mu nechce zastavit, zahrozil na něho pěstí.

„Ty kryso zbabělá!“ křičel za ním.

Několik mužů, stojících na rohu, volalo za ním posměšky a nadávky.

Hurstwood se trochu nepokojně zavrtěl. Skutečnost byla přece jen o něco horší než pouhá představa.

Náhle se o několik bloků vpředu objevila na trati nějaká hromada.

„Tady se už činili,“ řekl jeden z policistů.

„Asi se pustí i do nás,“ pravil druhý.

Hurstwood dojel až na místo a zastavil. Vůz však ještě ani úplně nestál a už se kolem shlukl dav lidí. Tvořili ho stávkující řidiči a spolu s nimi hrstka jejich přátel a těch, kdo s nimi sympatizovali.

„Slez z toho vozu, kamaráde,“ řekl jeden z nich hlasem, který měl znít smířlivě. „Přece nebudeš brát chleba od huby druhýmu.“

Bledý Hurstwood svíral kliku brzdy a páku a nevěděl, co počít.

„Zpátky!“ křičel jeden z policistů, vykláněje se přes zábradlí plošiny. „Uvolněte cestu! Nechte toho člověka dělat jeho práci!“

„Poslyš, kamaráde,“ pokračoval mluvčí davu, nevšímaje si policisty a obraceje se k Hurstwoodovi, „my všichni jsme pracující, jako ty. Kdybys byl řádnej řidič a kdyby se s tebou zacházelo jako s náma, taky bys nechtěl, aby přišel bůhvíkdó a zabral ti tvoje místo. Taky bys přece nechtěl, aby tě někdo připravil o příležitost dělat to, co ti právem patří, že ne?“

„Drž hubu! Drž hubu!“ okřikoval ho jeden policista drsně. „Ustupte z kolejí!“ Přehoupl se přes zábradlí, slezl na zem před zástup a začal jej zatlačovat zpátky. Druhý se k němu vzápětí připojil.

„Zpátky,“ křičeli, „ustupte! Co ksakru chcete? Hněte sebou!“

Dav hučel jako podrážděný roj včel.

„Co do mě strkáte?“ bránil se rozhodně jeden stávkující. „Dyt' nic nedělám.“

„Hněte sebou, ustupte!“ křičel policista, mávaje obuškem. „Nebo dostanete přes palici! Zpátky, povídám!“

„Co kčertu –“ vykřikl jiný stávkující a tlačil se dopředu. Připojil několik šťavnatých nadávek.

Prásk – a policistův obušek mu dopadl s dutou ranou na hlavu. Muž několikrát slepě zamžikal, zapotácel se, rozhodil rukama a vrávoral dozadu. Vzápětí dostal strážník prudkou ránu pěstí do krku.

To ho úplně rozlítilo a začal se rozhánět vpravo i vlevo, mávaje kolem sebe zběsile obuškem. Vydatně mu v tom pomáhal jeho uniformovaný kolega, který přitom častoval dav divokými kletbami.

Stávkující mrštně uskakovali z dosahu obušků, a tak nebyl nikdo vážně poraněn. Stáli nyní na chodníku a pokřikovali.

„Kde je průvodčí?“ zařval jeden policista, hledaje očima muže, který mezitím nervózně pokročil kupředu a stanul vedle Hurstwooda. Ten stál a pozoroval celou scénu spíše s úžasem než se strachem.

„Proč neslezete a neodvalíte ty balvany z kolejí?“ řekl mu policista. „Co tam stojíte? Chcete tu trčet až do večera? Hezky dolů.“

Hurstwood rozčilením těžce dýchal. Seskočil dolů za nervózním průvodčím, jako by byl policista volal jeho.

„Mrskněte sebou,“ řekl druhý strážník.

Přestože bylo zima, oba policisté byli rozehřátí a rozzuření. Hurstwood pomáhal průvodčímu, zdvíhal kámen za kamenem a prací se také zahřál.

„Ty kryso stávkokazecká!“ ječel dav. „Ty sketo zbabělá! Krást lidem práci, na to tě užije, vid'? Vokrádat chudáky, co, ty zloději! Však my tě dostaneme, jen počkej!“

A nevolal to jediný člověk. Ozývalo se to chvíli zde, chvíli z druhé strany, a k tomu ještě mnoho jiných podobných výkřiků a nadávek.

„Jen dělejte, zrádci!“ zaječel jeden hlas. „Dělejte si svou špinavou práci! Vy jste ty upíři, co sajou chudejm lidem krev z těla!“

„Dej bůh, abyste jednou chćípli hlady,“ vřískala jakási stará Irčanka, která předtím otevřela nedaleko okno a vystrčila hlavu ven.

„A ty taky,“ pokračovala, když se střetla s pohledem jednoho z policistů. „Ty zatracenej, zlodějskej mordýři! Ty budeš mlátit mýho syna po hlavě, ty vrahu? Ďáble proklatej!“

Policista jako by neslyšel.

„Vlez mi na záda, ty stará čarodějnice,“ zamručel a rozhlížel se po rozprášeném zástupu.

Kameny už byly z kolejí odstraněny a Hurstwood se zase uprostřed neustávajícího proudu nepřiliš uctivých epitet postavil na své místo. Oba strážníci si stoupli vedle něho, průvodčí zazvonil, když tu najednou prásk! prásk! S třeskotem přšely dovnitř okny a dveřmi kameny. Jeden minul Hurstwoodovu hlavu jen o vlásek. Jiný roztrříštil okno za jeho zády.

„Spustte to naplno,“ křičel jeden policista a sám chytil za kliku.

Hurstwood uposlechl a vůz s trhnutím poskočil kupředu, pronásledován krupobitím kamení a deštěm nadávek.

„Ta svině mě praštila do krku,“ stěžoval si jeden policista. „Dal jsem mu ale taky pěknou přes hubu, jen co je pravda.“

„Myslím, že jsem taky některý z nich parádně poznamenal,“ pravil druhý.

„Znám toho chlapa, co na nás křičel, že jsme hajzlové a parchanti,“ řekl první. „Však to ode mě ještě schytá.“

„Hned jsem si myslel, že se něco semele, jen jsme tam přijeli,“ pokračoval druhý.

Hurstwood, rozehřátý a rozčilený, zíral upřeně dopředu. Byl to pro něho úžasný zážitek. Čítával o takových věcech v novinách, ale skutečnost mu připadala jako něco úplně nového. Povahou nebyl zbabělec. Zatím to všechno snesl; a tento pocit v něm vzbudil pevné rozhodnutí vytrvat až do konce. Na návrat do New Yorku a na svůj byt ani nepomyslel. Tahle jízda ho plně zaujala.

Vjížděli nyní bez jakéhokoli obtěžování do obchodního středu Brooklynu. Lidé se dívali na rozbitá okna vozu a na Hurstwooda v jeho obyčejných šatech. Tu a tam se sice ozval výkřik „stávkokaz“ nebo nějaký jiný přídomek, ale žádný dav nezaútočil na vůz. Na konečné zastávce v dolním městě šel jeden z policistů zatelefonovat na svou stanici a podat zprávu o potyčce s davem.

„Je jich tam celá tlupa,“ řekl, „a čekají, až pojedem zpátky. Raděj tam někoho pošlete a vyčistěte to tam.“

Zpáteční cesta byla klidnější. Pokřikovali na ně, vrhali výhružné pohledy, hrozili, ale nezaútočili. Hurstwood si oddychl úlevou, když spatřil remízu.

„Tak jsem z toho vyvázl šťastně,“ řekl si.

Zajeli s vozem do remízy a on si mohl chvíli odpočinout. Zanedlouho ho však zavolali znovu. Tentokrát s ním jela jiná dvojice policistů. Byl klidnější a rychle projížděl chudými ulicemi. Necítil už takový neklid jako prve. V jednom ohledu však silně zkoušel. Bylo sychravo, poletoval sníh a vanul prudký vítr, který byl za jízdy ještě nesnesitelnější. Jeho šaty se k takovéhle práci nehodily. Třásl se zimou, podupával nohama a plácal rukama o sebe, jak to vídával u řidičů, ale nic neřekl. Nové dojmy a nebezpečnost postavení zmírnily trochu jeho nechuť a zoufalost nad tím, že tady musí trčet, ne však natolik, aby to mohlo potlačit jeho chmurné a hořké pocity. Tohle je psí život, myslel si. Je smutné, že to s ním muselo dojít až tak daleko.

Posilovala ho jediná myšlenka: myšlenka na to, jak ho Carrie urazila. Ještě to s ním není tak špatné, aby si to všechno musel nechat líbit, říkal si. Může přece něco dělat, třeba i tohle, chvíli to vydrží. Všechno bude zase v pořádku. Aspoň si ušetří trochu peněz.

Zatímco takhle přemýšlel, hodil po něm nějaký chlapec kusem zaschlého bláta a zasáhl ho do paže. Ostře to zabořilo a rozčililo ho to víc než cokoli jiného, co od rána zažil.

„Hajzlík zatracenej!“ zabručel.

„Poranil vás?“ ptal se jeden z policistů.

„Ne,“ odpověděl.

Na jednom rohu, kde vůz musel zpomalit, protože vjížděl do zatáčky, stál na chodníku nějaký stávkující řidič a volal na něho:

„Kamaráde, slez dolů a buď trošku chlap! Pochop, že bojujeme jenom za slušnou denní mzdu, nic víc nechceme. Musíme přece živit rodiny.“ Ten člověk byl, jak se zdálo, docela mírumilovný.

Hurstwood předstíral, že ho nevidí. Upíral oči přímo před sebe a otočil pákou až na doraz. V hlasu toho člověka bylo něco, co ho proti jeho vůli přitahovalo.

Jezdil celé dopoledne a větší část odpoledne. Vykonal tři takové jízdy. Oběd, který dostal, byl na takovou práci málo vydatný. Zimou byl celý zkřehlý. Na konečné se vždycky snažil zahřát, ale bolestí div neúpěl. Jeden zřízenec z remízy se nad ním smíloval a půjčil mu teplou čepici a pár ovčích rukavic. Poprvé pocítil velikou vděčnost.

Při druhé odpolední jízdě narazil asi v polovině trati na dav, který zablokoval koleje starým telegrafním sloupem.

„Odtáhněte to z těch kolejí,“ křičeli oba policisté.

„Jo, to určitě,“ hučelo to v davu. „Sundejte si to sami!“

Oba strážníci slezli z vozu a Hurstwood je chtěl následovat

„Vy tu zůstaňte,“ volal na něj jeden policista, „nebo vám někdo odjede s vozem.“

Ve změti hlasů zaslechl Hurstwood kohosi těsně vedle sebe.

„Slez dolů, kamaráde, buď přece poctivej chlap. Nebojuj proti chudákům. To přenech společnostem.“

Spatřil téhož muže, který na něj předtím na rohu volal. Stejně jako předtím dělal, že neslyší.

„Slez dolů,“ opakoval ten člověk mírně. „Nebudeš přece bojovat proti chudákům. To přece neuděláš.“ Byl to nějaký velmi filozoficky založený řidič-diplomat.

K oběma policistům se odněkud připojil třetí a další strážník běžel telefonovat pro posilu. Hurstwood se rozhlížel kolem sebe, rozhodnut neustoupit, ale se strachem v srdci.

Někdo ho chytil za kabát.

„Polez dolů!“ křičel. Cloumal jím a snažil se ho stáhnout přes zábradlí dolů.

„Pustte mě!“ řekl Hurstwood divoce.

„Já ti ukážu, ty kryso!“ vykřikl jakýsi mladý Ir. Vyskočil na vůz a chtěl Hurstwooda udeřit. Ten uhnul hlavou a místo na čelisti dopadla rána na rameno.

„Zmiz odsud!“ volal policista, který přispěchal Hurstwoodovi na pomoc, a připojil k tomu samozřejmě obvyklé kletby.

Hurstwood se vzpamatoval. Byl bledý a celý se třásl. Ted' už šlo do tuhého. Lidé na něj hleděli, posmívali se mu, jedno děvče se na něho pošklebovalo.

Začal kolísat ve svém rozhodnutí, tu však přihrčel policejní vůz a z něho vyskákali další policisté. Koleje byly brzy vyčištěny a trať byla volná.

„A jedem, rychle!“ řekl policista a Hurstwood se zase rozjel.

Konec nastal, když na zpáteční cestě, míli nebo dvě před remízou, napadl vůz skutečně velký dav. Okolí tu vypadalo neobyčejně chudě. Chtěl rychle projet, ale trať byla opět zatarasena. Viděl, že lidé nosí něco na koleje, už šest bloků před tím místem.

„Tamhle jsou zase!“ zvolal jeden policista.

„Tentokrát jim ale dám co proto,“ řekl druhý, kterému už docházela trpělivost. Když vůz dojížděl, dělalo se Hurstwoodovi přímo mdlo. Jako dříve začal dav pokřikovat, ale tentokrát se nepřibližoval k vozu, nýbrž házel po něm kamením. Dvě tři okna byla rozbitá a Hurstwood se jednomu kameni jen taktak uhnul.

Oba policisté se rozběhli proti davu, ten však na to odpověděl tím, že se vrhl k vozu. Byla mezi nimi nějaká žena, skoro ještě děvče, která se rozháněla těžkou holí. Rozzuřeně napadla holí Hurstwooda. Uhnul. Nato její druzi, náležitě tím povzbuzeni, vyskočili na vůz a stáhli Hurstwooda dolů. Neměl ani čas promluvit nebo vykřiknout, tak rychle se octl na zemi.

„Nechte mě!“ křičel. Padl na bok.

„Ty jedna pijavice!“ slyšel kohosi. Kopance a rány na něj jen přešly. Sotva lapal po dechu. Potom cítil, že ho dva muži vlečou pryč, a zápasil, aby se jim vyrval.

„Přestaňte,“ řekl někdo, „nic se vám nestalo. Vstaňte.“

Pustili ho a on se vzpamatoval. Nyní poznal, že to byli policisté. Myslel, že vyčerpáním omdlí. Cítil na bradě cosi vlhkého. Zvedl ruku, sáhl si tam a pak se na ruku podíval. Byla na ní krev.

„Poranili mě,“ řekl tupě a lovil z kapsy kapesník.

„No no,“ chlácholil ho policista, „je to jenom škrábnutí.“

Vyjasnilo se mu v hlavě. Rozhlédl se kolem. Byl v nějakém malém krámku, kde ho na chvíli nechali. Stál, otíral si bradu a viděl venku tramvaj a rozvášněný dav. Byl tam policejní vůz a kousek dál druhý.

Přistoupil k oknu a pohlédl ven. Právě přijížděla ambulance.

Viděl, že policisté se činí a některé stávkující zatýkají.

„Tak pojd'te, jestli chcete zpátky na svůj vůz,“ řekl jeden policista, otvíraje dveře a nahlížeje dovnitř.

Vyšel ven, nejistý a zmatený. Byla mu velká zima a byl hrozně vyděšený.

„Kde je průvodčí?“ zeptal se.

„Ale, ten tu teď není,“ odpověděl policista.

Hurstwood šel k vozu a nervózně lezl nahoru. Tu se náhle ozval výstřel z pistole. Něco ho píchlo do ramene.

„Kdo to vystřelil?“ slyšel křičet jednoho policistu. „Proboha, kdo to vystřelil?“ Policisté ho nechali být a běželi k jednomu domu. Hurstwood chvíli počkal a pak slezl dolů.

„Sakra,“ vyrazil ze sebe, „tohle je na mě už moc.“

Kráčel nervózně na roh a spěchal postranní uličkou pryč.

„Fuj!“ odplivl si a nabral dech.

O půl bloku dál stálo nějaké malé děvče a dívalo se na něho.

„Koukej mazat,“ volalo na něj.

Vydal se oslepující vánicí směrem k domovu a dostal se k přívozu až za soumraku. Kabiny na lodi byly plné spokojených lidiček, kteří si ho zvědavě prohlíželi. V hlavě mu vířilo, byl z toho stále ještě celý pryč. Podivuhodného obrazu, který vyvolávaly světelné záblesky v té bílé bouři, si ani nevšiml. Plahočil se umíněně vpřed, dokud se nedostal domů. Vstoupil. V bytě bylo teplo. Carrie nebyla doma. Na stole ležely několikere noviny, které tam zapomněla. Rozsvítil plyn a posadil se. Potom vstal a svlékl se, aby se podíval na rameno. Bylo to jen malé škrábnutí. Umyl si ruce a obličej, stále hluboce zamýšlen, a učesal se. Pak se poohlédl po něčem k snědku. Když zahnal hlad, usadil se pohodlně v houpacím křesle. Jaká úžasná úleva!

Sáhl si rukou na bradu a na okamžik zapomněl na noviny.

„No, tam dole je pěkná mela,“ řekl za chvíli, když poněkud pookřál.

Potom se obrátil k novinám. S povzdechem vzal do ruky *World*.

„Stávká v Brooklynu se šíří,“ četl. „Pouliční bouře ve všech částech města.“

Pohodlně si složil noviny a pokračoval ve čtení. Bylo to dnes to jediné, co četl se skutečným zájmem.

Dotek jara – Prázdná lastura

I ti, kdo se budou na Hurstwoodovo brooklynské dobrodružství dívat jako na neuvážený omyl, jistě si uvědomí, jak neblaze na něho muselo zapůsobit, že jeho pokus ztroskotal. Carrie si o tom učinila nesprávnou představu. Neřekl jí o svém zážitku skoro nic, a tak si myslila, že se nesetkal s ničím horším než s obvyklými hrubostmi, a připadalo jí malicherné, že jenom proto se tak brzy vzdal. Nechce se mu prostě pracovat.

Vystupovala nyní ve skupině orientálních krasavic, které v druhém jednání operety předváděl vezír novému panovníkovi jako poklady jeho harému. Žádná z nich neměla v roli ani slovo. Ale toho večera, kdy se Hurstwood ukládal k spánku v podkroví remízy, zeptal se hlavní komik, hvězda divadla, který byl právě v neobyčejně dobré náladě, hlubokým basem, jenž vzbudil bouři smíchu:

„A kterápak jsi ty?“

Čirou náhodou ukláněla se před ním právě Carrie. Pro něho to mohla být stejně dobře kterákoli jiná, jemu na tom nezáleželo. Nečekával odpověď, a kdyby to byla odpověď hloupá, nebyla by se obešla bez výtky. Avšak Carrie, které zkušenost a víra v sebe dodaly odvahy, poklonila se sladce ještě jednou a odpověděla:

„Vaše v úctě oddaná.“

Nebylo to příliš vtipné, ale řekla to tak roztomile, že to obecenstvo chytilo. Lidé se srdečně smáli komicky litému potentátovi, hrozivě se tyčícímu před mladou dívkou. Herci se to také líbilo, když zaslechl smích z hlediště.

„Myslel jsem, že se jmenujete Smithová,“ odvětil ve snaze, aby poslední smích platil jemu.

Když Carrie nečekaně odpověděla na komikovu otázku, přímo se roztřásla nad svou opovážlivostí. Všichni členové společnosti byli

varováni, že jakékoli extempore, ať už slovní nebo mimické, bude trestáno pokutou, ne-li něčím horším. Bála se, co z toho bude.

Když potom stála na svém místě v zákulisí a čekala na další výstup, odcházel tudy veliký komik z jeviště a zastavil se uznale u ní.

„Můžete to říct příště zas,“ pravil. Všiml si její inteligentní tváře. „Už k tomu ale nic nepřidávejte.“

„Děkuji,“ odpověděla Carrie pokorně. Když zašel, chvěla se po celém těle.

„Ty máš ale kliku,“ poznamenala jedna sboristka. „Z nás si žádná ani necekne.“

Tato příhoda měla pro Carrie velký význam, to nemohl nikdo popřít. Lidé u divadla si uvědomili, že to pro ni znamená počátek kariéry. Blahopřála si, když ona slova vyvolala příštího večera stejný potlesk. Spěchala domů celá rozradostněná, uvědomujíc si, že to jistě brzy ponese své ovoce. Doma však už seděl Hurstwood, a tak se její veselé myšlenky rozplynuly a na jejich místo nastoupila žhavá touha učinit už jednou tomu trápení konec.

Druhého dne se ho zeptala, jak se mu vedlo.

„Udrží dopravu jenom s pomocí policie. Teď právě nikoho nepotřebují, snad až příští týden.“

Příští týden nadešel, ale Carrie nepozorovala žádnou změnu. Hurstwood byl apatičtější než kdykoli předtím. Když ráno odcházela na zkoušku nebo někam jinam, pozoroval ji s naprostým klidem. Stále jen četl a četl. Několikrát se přistihl, že hledí na nějakou zprávu, ale myslí na něco docela jiného. Prvně si to jasně uvědomil, když se jednou zasnul a v duchu se octl uprostřed veselé společnosti, s níž se kdysi bavil v jednom klubu, jehož byl členem. Seděl, oči upřeny na podlahu, a náhle se mu začalo zdát, že slyší staré známé hlasy a cinkot sklenek.

„Ty jsi ale liška podšitá, Hurstwoode,“ říkal mu právě jeho přítel Walker. Stál tu zase elegantně oblečený a v dobré náladě, usmíval se a oni ho žádali, aby jim pověděl ještě nějakou pěknou anekdotu.

Náhle vzhlédl. Pokoj byl tichý, že to bylo až strašidelné. Slyšel zřetelně tikot hodin a skoro se mu zdálo, že klímal. Avšak noviny držel pevně v rukou a zpráva, kterou četl, byla přímo před jeho očima. Pak tedy není možné, že dřímal. Ale je to přece jen divné. Když se to stalo podruhé, už ho to zdaleka tak nezarazilo.

Chodil za ním řezník i hokynář, pekař, uhlíř, ne ti, u kterých právě kupoval, ale ti, u nichž jeho dluhy dosáhly vrcholu. Přijímal je velice vlídně; nabyl velké obratnosti ve výmluvách. Nakonec začal být drzý, předstíral, že není doma nebo je drsně odbýval.

„Kde nic není, ani smrt nebere,“ říkal si. „Kdybych měl peníze, zaplatil bych jim.“

Když Carriina kamarádka, slečna Osbornová, onen malý vojáček, viděla její úspěch, přilepila se na ni jako klíště. Sama se nemohla dopracovat ničeho kloudného. Svým kočičím způsobem si to uvědomovala a instinktivně se rozhodla chytit se svými drápky a měkkými tlapkami Carrie.

„Ach, ty máš před sebou budoucnost,“ říkala jí s obdivem. „Ty se vyznáš!“

Carrie byla sice ostýchavá, ale měla velké schopnosti. Jiní lidé v ni věřili, což v Carrie vyvolávalo pocit, že se musí dostat výš, a toto vědomí nutnosti jí dodávalo odvahy. Pomáhalo jí i to, že měla jisté životní zkušenosti. Už jí nemohla poplést hlavu každá mužská lichotka. Věděla, že muži se mohou změnit a zklamat. Otevřené lichocení už na ni neúčinkovalo. Dojem na ni mohla udělat jen nadřazenost, laskavá nadřazenost třeba takového nadaného muže, jako byl Ames.

„Nemám ráda herce z naší společnosti,“ řekla jednou Lole. „Jsou to takoví nafoukaní panáci.“

„Nemyslíš ale, že Barclay je docela milý člověk?“ dotazovala se Lola, kterou tento pán několikrát obdařil blahosklonným úsměvem.

„Je docela milý, to ano,“ odpověděla Carrie, „ale upřímný není. Moc si o sobě myslí.“

Lola se pokusila připoutat k sobě Carrie i jinak.

„Platíš tam, co teď bydlíš, činži?“

„Samozřejmě,“ odpověděla Carrie, „proč se ptáš?“

„Vím o jednom překrásném a laciném pokoji s koupelnou. Pro mě samotnou je to příliš velké, ale bylo by to jako dělané pro dvě, a nájem za obě by byl jen šest dolarů.“

„Kde je to?“ ptala se Carrie.

„V Sedmnácté ulici.“

„No, já se teď asi nebudu stěhovat,“ řekla na to Carrie, ale v duchu se mazlila s myšlenkou na tříddolarovou činži. Kdyby živila jenom sebe, zbylo by jí celých sedmnáct dolarů.

Nic z toho však nebylo. Pak přišlo Hurstwoodovo brooklynské dobrodružství a její úspěšné extempore. Tehdy se jí počal zmocňovat pocit, že se musí nějak osvobodit. Uvažovala o tom, že by měla Hurstwooda opustit a přinutit ho tak, aby se o sebe staral sám, avšak v poslední době se u něho vyvinuly takové povahové rysy, že se bála, aby se jakýmkoli jejím pokusům zbavit se ho nepostavil prudce na odpor. Mohl by za ní přijít až do divadla a udělat jí tam ostudu. Nevěřila sice úplně, že by toho byl schopen, ale dojít k tomu mohlo. Uvědomovala si, jak trapné by bylo, kdyby se stal nějak nápadný. To jí dělalo velké starosti.

Vývoj událostí urychlilo, když jí nabídli větší roli. Jedna herečka, která hrála skromnou milovnickou úlohu, dala výpověď a Carrie její roli převzala.

„Kolik ti budou dávat?“ vyzvídala slečna Osbornová, když se tu radostnou zprávu dověděla.

„Neptala jsem se,“ odpověděla Carrie.

„Tak si to honem zjisti. Božínku, o co si neřekneš, to nedostaneš. Řekni jim, že ti musí dát nejmíň čtyřicet dolarů.“

„Ale to přece nejde,“ bránila se Carrie.

„Jakpak by to nešlo!“ zvolala Lola. „Jen jim to hezky pověz.“

Carrie podlehla jejímu naléhání, čekala však, dokud jí ředitel neoznámil, jaké si má pro úlohu pořídít šaty.

„Kolik budu dostávat?“ zeptala se.

„Pětatřicet dolarů,“ odpověděl.

Carrie byla tak překvapena a nadšena, že ani nepomyslela na to, aby zkusila požádat o čtyřicet. Byla štěstím téměř bez sebe a vrhla se Lole málem kolem krku. Ta k ní po té zprávě přilnula ještě víc.

„Není to tolik, kolik bys měla vlastně dostat,“ řekla, „zvláště když si musíš koupit šaty.“

Když si to Carrie uvědomila, lekla se. Kde sežene peníze? Neměla žádné úspory, kterých by mohla v takovém nepředvídaném případě použít. A den, kdy se měla platit činže, se rychle blížil.

„Už to nebudu dělat,“ řekla si, když si uvědomila, co ji nutně čeká. „Já ten byt vlastně nepoužívám. Tentokrát na to svoje peníze nedám. Odstěhuji se a hotovo.“

Nový návrh slečny Osbornové, pronesený důrazněji než kdykoli předtím, přišel jako na zavalanou.

„Pojď, najmeme si spolu ten pokoj,“ žadonila. „Rozkošně si to tam zařídíme. A nebude tě to stát skoro nic.“

„Já bych ráda,“ odpověděla Carrie upřímně.

„Tak proč si to ještě rozmýšlíš?“ naléhala Lola. „To by bylo přece úžasné, kdybychom bydlely spolu!“

Carrie chvíli váhala.

„Myslím, že to udělám,“ řekla potom. Pak dodala: „Ale musím si to ještě rozmyslet.“

Tato představa v ní zapustila pevné kořeny. Blížil se den, kdy se měla platit činže, šaty se musely pořídit už co nevidět a ona brzy našla omluvu v Hurstwoodově malátné nečinnosti. Mluvil stále méně a nořil se do sebe stále hlouběji.

Když se přiblížil den, kdy měli platit nájemné, dostal nový nápad. Podporovalo ho v něm také věčné naléhání věřitelů a skutečnost, že takhle už se domácnost dlouho udržovat nemůže. Osmadvacet dolarů, to byla příliš vysoká činže. „Je toho na ni moc,“ pomyslíl si. „Měli bychom se přestěhovat do nějakého lacinějšího bytu.“

Měl toho plnou hlavu a u snídane s tím vyrukoval.

„Nemyslíš, že platíme příliš vysokou činži?“ zeptal se.

„Asi ano,“ odpověděla Carrie, která netušila, kam míří.

„Co kdybychom se tedy přestěhovali do menšího bytu?“ navrhol. „Nepotřebujeme přece čtyři místnosti.“

Kdyby si jí byl v tu chvíli všiml pozorněji, nebylo by mu ušlo znepokojení, které se jí zmocnilo. Tohle byl přece jasný důkaz toho, že je rozhodnut zůstat jí na krku věčně. Že na ní chce, aby s ním klesla ještě hlouběji, to mu zřejmě vůbec nevadí.

„Já nevím,“ odpověděla se zvýšenou ostražitostí.

„Jistě jsou tady v okolí nějaké dvoupokojové byty. Takový by nám úplně stačil.“

V duchu se proti tomu bouřila. „Nikdy,“ pomyslila si. Kde by vzali peníze na stěhování? Jaké pomyslení, žít s ním pohromadě ve dvou pokojích! Rozhodla se, že utratí peníze za šaty co nejdříve, než se stane něco hrozného. Provedla to ještě téhož dne. A pak už zbývala pouze jediná věc.

Zašla za svou přítelkyní a řekla jí: „Lolo, asi se k tobě opravdu přestěhuji.“

„No, to je nádherné!“ zvolala Lola.

„Můžeme dostat ten pokoj hned?“ ptala se jí Carrie.

„Samozřejmě,“ přisvědčovala nadšeně Lola.

Šly se na něj podívat. Carrie si nechala ze svých peněz stranou deset dolarů, ty stačily na byt i stravu. Plat jí zvýší až za deset dní, to znamená, že ho dostane až někdy sedmnáctého. Zaplatily společně oněch šest dolarů.

„Vyjdu teď s penězi tak do konce týdne,“ svěřila se Lole.

„Já mám něco našetřeno,“ odpověděla Lola, „když budeš potřebovat, mám pětadvacet dolarů.“

„Ale ne, snad se už nějak protluču,“ odmítala Carrie.

Rozhodly se, že se přestěhují v pátek, to znamená za dva dny. Když už bylo všechno ujednáno, začala Carrie ztrácet odvalu. Měla

pocit, jako by páchala nějaký zlý skutek. Uvědomovala si to, kdykoli se na Hurstwooda podívala. V jeho chování bylo něco dojemného, nehledě na ty nepříjemné stránky.

Pozorovala ho toho večera, kdy se rozhodla odejít, a tu se jí už nezdál tak bezradný a špatný, spíše ubitý a zlomený osudem. Z očí se mu ztratila všechna živost, tvář měl poznamenanou utrpením, ruce mu ochable visely podle těla. Zdálo se jí, že v jeho vlasech zahlédla několik stříbrných nitek.

Hleděla na něj a on se houpal v křesle a četl noviny, nemaje ani potuchy o tom, co ho čeká.

Když teď viděla, že je konec tak blízký, začala mít o něj téměř starost.

„Nedošel bys koupit nějaký broskvový kompot?“ zeptala se ho a položila na stůl dvoudolarovou bankovku.

„Ale ovšem,“ souhlasil, hledě udiveně na peníze.

„Podívej se taky, jestli bys nedostal nějaký pěkný chřest,“ dodávala. „Uvařím ho k večeři.“

Hurstwood se zvedl, vzal peníze, navlékl si kabát a nasadil klobouk. Carrie si povšimla, jak ošuměle a sešle obojí vypadá. Bylo to dostatečně zřejmé už dříve, teď ji to však uhodilo do očí obzvlášť silně. Snad za to opravdu nemohl. V Chicagu si vedl docela dobře. Vzpomínala, jak býval elegantní v době, kdy se spolu scházivali v parku. Tehdy byl tak plný života, tak na sebe dbal! Byla to všechno jeho vina?

Vrátil se a zbylé peníze položil vedle nakoupených potravin na stůl.

„Raději si je nech,“ poznamenala. „Budeme potřebovat ještě jiné věci.“

„Ne,“ odmítl s jakousi hrdostí, „jen si je nech ty.“

„Prosím tě, vezmi si je,“ odpověděla celá nesvá. „Bude se muset koupit ještě něco.“

Bylo mu to divné. Neuvědomoval si, jak tklivou postavou se v jejích očích stal. A ona se stěží ovládala, aby se jí nechvěl hlas.

Po pravdě řečeno, Carriiny pocity by byly stejné za všech okolností. Občas vzpomínala na svůj rozchod s Drouetem a litovala, že se k němu zachovala tak nepěkně. Doufala, že se s ním už nikdy nesečká, ale styděla se za své chování. Při konečné rozluce s ním neměla ovšem na vybranou. Když jí Hurstwood sdělil, že je Drouet nemocen, ochotně a plna soucitu ho chtěla jít vyhledat. V celé té věci bylo však cosi krutého. Protože nebyla schopna srovnat si to logicky v hlavě, její výsledný pocit byl, že by Drouet nikdy nepochopil, jakou úlohu v tom hrál Hurstwood. Určitě by se domníval, že jednala ze svého vlastního krutého rozhodnutí. Proto se tak styděla. Na Drouetovi jí ovšem nijak zvlášť nezáleželo. Nechtěla jen, aby na ni někdo, kdo se k ní pěkně zachoval, vzpomínal s hořkostí.

Neuvědomovala si dobře, co dělá, když dopouští, aby se jí zmocňovaly takové pocity. Hurstwood si všiml jejího laskavého chování a začal o ní smýšlet lépe. „Carrie je přece jen hodná,“ říkal si.

Když odpoledne přišla k slečně Osbornové, našla ji v pilné práci; balila a přitom si zpívala.

„Proč se ke mně nenastěhuješ už dnes?“ ptala se jí Lola.

„Nehodí se mi to,“ odpověděla Carrie. „Nechám to na pátek. Prosím tě, mohla bys mi půjčit těch pětadvacet dolarů, jak jsi tuhle říkala?“

„Beze všeho,“ řekla Lola a šla pro peněženku.

„Musím si opatřit ještě nějaké věci,“ vysvětlovala Carrie.

„Ale to je přece v pořádku,“ odpověděla dívka dobrosrdečně, ráda, že jí může prokázat nějakou službu.

Už dlouho se Hurstwood nedostal jinam než k hokynáři nebo pro noviny. Trčel stále doma a už ho to začalo unavovat. Poslední dva dni se hrozně nudil. Jen mrazivé, pošmourné počasí ho zdržovalo doma. V pátek se udělalo hezky a oteplilo se. Byl to jeden z těch rozkošných dnů, které zvěstují, že se blíží jaro. Objeví se uprostřed smutné zimy jako znamení, že teplo a krása nezmizely z povrchu zemského docela. Zlatý sluneční kotouč na modrém nebi sesílal

na zem křišťálovou záplavu teplého světla. Vrabci vesele švitořili a každý cítil, jak venku všechno dýchá klidnou pohodou. Carrie otevřela v předním pokoji okna a nastavila tvář vlhému jitřnímu větru.

„Dnes je venku tak krásně,“ pravila.

„Opravdu?“ zeptal se Hurstwood.

Hned po snídani se začal převlékat.

„Vrátíš se k obědu?“ tázala se Carrie neklidně.

„Ne,“ odpověděl.

Vyšel na ulici a kráčel směrem na sever po Sedmé avenue. Aby měl nějaký cíl, napadlo ho, že se podívá k řece Harlemu. Když tenkrát chodil po pivovarech, viděl tam nějaké lodě. Byl zvědav, jak se to tam od té doby změnilo.

Prošel Devětapadesátou ulicí a dal se po západním okraji Ústředního parku až k Osmasedmdesáté ulici. Tu si uvědomil, že tam kdysi bydleli, a zašel si prohlédnout řadu nových budov, které tam od té doby vyrostly. Nastaly tam velké změny k lepšímu. Okolí bylo teď mnohem příjemnější. Velké nezastavěné prostory rychle mizely. Vrátil se zpátky a držel se parku, až došel na Sto desátou ulici, a pak zamířil opět na Sedmou avenue. Došel ke krásné řece kolem jedné hodiny.

Vinula se klikatě před jeho očima, blýskajíc se v jasné sluneční záři, mezi zvlněným pravým břehem a vysokými, stromy porostlými pahorky nalevo. Předjarní ovzduší v něm vzbudilo smysl pro krásu, a tak tam chvíli stál a s rukama založenýma za zády ji pozoroval.

Pak se otočil a kráčel po břehu směrem na východ. Hledal líně ony lodě, které tam tehdy spatřil. Byly čtyři hodiny; den se chýlil ke konci a hlásily se známky blížícího se chladného večera. Proto zamířil k domovu. Měl hlad a těšil se na večeři v teplém pokoji.

Když došel kolem půl páté k svému bytu, bylo tam ještě tma. Carrie nebyla doma, to poznal nejen podle toho, že skleněným okénkem nade dveřmi nebylo vidět žádné světlo, ale i podle toho, že

večerní noviny byly zastrčeny za kliku dveří. Otevřel si svým klíčem a vstoupil dovnitř. Všude bylo tma. Rozžehl plynovou lampu a posadil se. Chvilí počká. I kdyby se Carrie vrátila každým okamžikem, večere se o něco zdrží. Četl až do šesti a pak se zvedl, aby si připravil něco k snědku sám.

Jak vstal, všiml si, že v pokoji není něco v pořádku. Čím to bylo? Rozhlédl se kolem, jako by něco pohřešoval, a tu spatřil nedaleko místa, kde předtím seděl, ležet na stole nějakou obálku. Mluvila dost jasnou řečí, nebylo skoro ani třeba, aby si přečetl dopis, který obsahovala.

Natáhl po ní ruku a přitom jako by mu přeběhl mráz po zádech. Obálka mu hlasitě zašustila v ruce. Kromě dopisu v ní byly zelené bankovky.

Četl, mačkaje peníze v jedné ruce:

Milý Georgi,

odcházím a už se nevrátím. Nemá smysl držet tak velký byt, nestačím na to. Ráda bych ti pomohla, kdyby to bylo možné, ale živit nás oba a ještě k tomu platit činži nemůžu. To málo, co si vydělám, potřebuji na šaty. Nechávám Ti tu dvacet dolarů. Je to vše, co u sebe pravé mám. S nábytkem nalož, jak uznáš za vhodné. Já z toho nic nechci.

Carrie

Upustil lístek a rozhlédl se mlčky po pokoji. Teď už věděl, co postrádá. Na římse nad krbem chyběly malé ozdobné hodiny, které patřily Carrie. Šel do předního pokoje, do své ložnice a do salónu a všude si rozsvítil. Z příborníku zmizelo několik stříbrných drobností a nějaké příbory. Ze stolu krajková dečka. Otevřel skříň. Její šaty tam nebyly. Vytáhl všechny zásuvky. Po jejích věcech ani stopy. Také její kufřík zmizel z místa, kde obvyčejně stával. V zadním

pokoji visely jeho staré šaty, tak jak je tam nechal. Všechno ostatní bylo na svém místě.

Šel do salónu, tam se na chvíli zastavil a upřel prázdný pohled na podlahu. Po malém bytě se rozhostila podivná opuštěnost. Na svůj hlad a na večeri úplně zapomněl. Připadalo mu, že je hluboká noc.

Tu si náhle uvědomil, že stále ještě drží v ruce ty peníze. Bylo to celkem dvacet dolarů, jak psala. Nechal plyn všude hořet a vrátil se do jídelny. Měl pocit, jako by byl byt úplně prázdný.

„Musím odtud pryč,“ řekl si.

Ted' si teprve plně uvědomil svou strašnou opuštěnost. „Ona ode mě utekla!“ zamumlal, a znovu:

„Ona ode mě utekla!“

Bývalo tu tak příjemně a on tu v teple prožil tolik dnů. To bylo ted' pouhou vzpomínkou. Otevřelo se před ním cosi studeného, mrazivého. Klesl do křesla, podepřel si rukou bradu a seděl s duší rozjitřenou, neschopen přemýšlet.

Pak ho zaplavila vlna smutku nad ztracenou láskou a lítost nad sebou samým.

„Nemusela ode mě utíkat,“ říkal si. „Vždyť bych si byl něco našel.“

Dlouho seděl bez pohnutí a pak dodal docela jasně, úplně nahlas: „Dělal jsem přece, co jsem mohl, nebo snad ne?“

Přišla půlnoc a on stále ještě seděl, houpal se v křesle a upřeně zíral na podlahu.

43

Svět začíná pochlebovat – Pohled z temnot

Když se Carrie v novém, pohodlném pokojíčku zařídila, vzpomínala na Hurstwooda, jak asi snáší její odchod. Zběžně si uspořádala své věci a pak odešla do divadla. Čekala skoro najisto, že na ni bude číhat u vchodu. Nebyl tam však, a tak se jí ulevilo. Myslila teď na něj téměř něžně. Potom však zapomněla docela, až do té doby, kdy se po představení chystala domů. Bála se, že by na ni mohl čekat. Ale míjel den za dnem a Hurstwood se nehlásil, a tak se brzy přestala znepokojoval. Zakrátko se téměř úplně osvobodila od smutku a sklíčenosti, které tak poznamenaly její život s Hurstwoodem. Jenom občas ji přepadaly tísnivé myšlenky.

Je to až podivné, jak rychle dovede zaměstnání člověka pohlit. Carrie poslouchala povídání malé Loly a pomalu získávala dokonalý přehled o divadelním světě. Dozvěděla se, které noviny uveřejňují zprávy o hercích a podobné zajímavosti. Začala číst zprávy a články nejen o operetě, v níž měla sama tu maličkou roli, ale i o jiných kusech. Časem se jí zmocnila touha, aby se někdy psalo i o ní. Chtěla být také tak slavná jako jiné známé herečky a dychtivě čítala všechny pochvalné i kritické poznámky, věnované významným osobnostem jejího povolání. Okázalý svět, na nějž soustředila všechnu svou pozornost, jí zabral veškerý čas.

Právě v té době začínaly noviny a časopisy uveřejňovat podobizny krásných hereček, což se později stalo úplnou mánií. Noviny, zejména jejich nedělní vydání, přinášely s oblibou celé velké, skvěle vypravené stránky, vyhrazené divadlu, na nichž se objevovaly tváře i postavy populárních veličin divadelního světa s dekorativní výzdobou kolem podobizen. Také časopisy, alespoň jeden nebo dva z těch nejnovějších, otiskovaly příležitostně portréty hezkých hvězd

a občas také fotografie některých scén z různých her. Carrie je sledovala se vzrůstajícím zájmem. Kdy se tam objeví nějaký výjev z té její operety? Kdy usoudí některé noviny, že i její fotografie stojí za uveřejnění?

V neděli předtím, než se měla ujmout své nové role, prohlížela v rychlosti divadelní zprávy, nebude-li tam o tom nějaká malá zmínka. Ve skutečnosti naprosto nečekala, že tam něco najde, ale mezi nepatrnými zprávičkami, přivěšenými k několika významnějším článkům, byla přece jen droboučká poznámka. Carrie ji četla a rozechvěla se po celém těle:

„Broadway. Roli venkovské dívky Katušky v *Ženách Abdulových*, kterou dosud hrála Inez Carewová, převezme v příštích dnech Carrie Madenda, jedna z nejnadanějších členek sboru.“

Carrie radostí div nejasala. Není to báječné? Konečně!

První vytožená, milá zprávička! A píšou tu o ní, že je nadaná. Stěží se ovládla, aby se hlasitě nerozesmála. Jestlipak to už viděla Lola?

„Je tady o té roli, co mám zítra hrát,“ řekla Carrie přítelkyni.

„Vážně? No to je nádhera,“ zvolala Lola a přiběhla k ní. „To je dobře,“ řekla, dívajíc se do novin, „budeš teď dostávat víc, když ti to půjde. Já měla kdysi obrázek ve *Worldu*.“

„Jistě?“ podivila se Carrie.

„To bych prosila,“ odvětila Lola, „a byl tam kolem něho rámeček.“ Carrie se zasmála.

„Můj obrázek zatím neotiskli nikde.“

„Však se dočkáš, uvidíš,“ řekla Lola. „Vždyť hraješ líp než většina těch, co mají fotografie v novinách.“

Carrie jí byla za ta slova hluboce vděčná. Téměř Lolu milovala za všechny ty sympatie a chválu, kterými ji zahrnovala. Tolik jí to pomáhalo. Stávalo se jí to téměř potřebou.

Novou roli hrála s úspěchem, a tak se v novinách objevila další zprávička, že nová herečka si počíná celkem dobře. To ji nesmírně potěšilo. Pomyslíla si, že svět ji už začíná brát na vědomí.

První týden, kdy dostala zvýšený plat, připadalo jí těch pětatřicet dolarů jako nehorázně vysoká suma. Bylo až směšné platit za pokoj jen tři dolary. Když Lole vrátila těch pětadvacet dolarů, zbývalo jí stále ještě sedm. K tomu čtyři z předchozího platu a měla celkem jedenáct dolarů. Z toho přišlo pět na pravidelnou splátku na šaty, které si musela pořizovat. Příští týden na tom byla dokonce ještě líp. To musela zaplatit jen ty tři dolary nájemného a pět na šaty. Všechno ostatní měla na jídlo a na osobní útratu.

„Měla by sis něco ušetřit na léto,“ soudila Lola. „V květnu možná divadlo zavřou.“

„Však také chci,“ souhlasila Carrie.

Pravidelný příjem pětatřiceti dolarů týdně má na člověka, který měl po několik let peněz jen velmi málo, demoralizující vliv. Carriina peněženka byla přecpána pěknými zelenými bankovkami s příjemně vysokými ciframi. Teď už nemusela nikoho vydržovat, a proto si začala nakupovat hezké šaty a milé drobnosti, dobře jedla a zdobila si všelijak pokoj. Brzy se kolem ní vytvořil kroužek přátel. Seznámila se s několika mladými muži z Loliny společnosti. Členové divadla se s ní spřátelili bez formálního představení. Jeden z nich se stal dokonce jejím ctitelem a několikrát ji doprovázel domů.

Jednou o půlnoci, když šli spolu kolem jakési restaurace, navrhl: „Pojďte, dáme si tu něco dobrého.“

„Proč ne,“ souhlasila Carrie.

V růžové restauraci, kde sedělo plno veselých milovníků pozdních nočních hodin, začala Carrie v duchu tohoto muže posuzovat. Byl příliš nafoukaný a domýšlivý. Nehovořil o ničem, co by ji povzneslo nad běžné náměty o šatech a hmotném úspěchu. Když se najedli, vrhl na ni ten nejsvůdnější úsměv.

„Musíte jít asi rovnou domů, vidíte?“ řekl.

„Ano,“ odpověděla s klidnou samozřejmostí.

„Ta není tak nezkušená, jak vypadá,“ pomyslí si a od té doby jeho úcta a obdiv ještě vzrostly.

Lola vášnivě ráda užívala všech možných zábav a i Carrie v tom brzy našla zalíbení. Někdy podnikaly vyjížd'ky kočárem, v noci po představení spolu chodily na večeri a odpoledne se rády procházely v elegantních šatech po Broadwayi. Dostávala se do víru velkoměstských zábav.

Konečně se v jednom týdeníku objevila její fotografie. Nevěděla o tom, a když ji spatřila, úplně jí to vzalo dech. „Slečna Carrie Madenda,“ stálo pod ní, „oblíbená herečka z *Žen Abdulových*.“ Na Lolinu radu si dala totiž u Saronyho udělat několik fotografií a časopis si jednu z nich opatřil. Nejdřív chtěla koupit několik výtisků, ale pak si uvědomila, že vlastně nikoho nezná tak dobře, aby mu je mohla poslat. Lola byla asi jediný člověk na světě, který měl o ni skutečně zájem.

Velkoměsto je společensky velmi chladné a Carrie brzy poznala, že ta trocha peněz vlastně vůbec nic neznamená. Svět bohatých a významných lidí jí zůstával stejně vzdálen jako dříve. Dobře cítila, že za tou nenucenou bodrostí, s níž se k ní přibližovala celá řada známých, se neskrývá žádné skutečné, vřelé, opravdové přátelství. Připadalo jí, že si všichni hledí jen své vlastní zábavy, bez ohledu na to, že pro jiné to může mít smutné následky. Zkušenosti s Hurstwoodem a Drouetem pro ni byly velkou školou.

V dubnu se dověděla, že operetu budou dávat jen asi do poloviny nebo do konce května, podle toho, jaký bude zájem obecenstva. V příští sezóně pojedje společnost na zájezd. Nevěděla ještě, zda má jet také. Slečna Osbornová, jejíž plat zůstával stále celkem nízký, byla jako obyčejně pro to, aby si opatřily nějaké nové angažmá v městě.

„V Casinu budou v létě něco hrát,“ oznámila, když zjistila, jak situace vypadá. „Pojďme to tam zkusit.“

„Proč ne? Já jsem pro,“ souhlasila Carrie.

Přišly právě včas a bylo jim řečeno, že se mají znovu přihlásit šestnáctého května. Jejich dosavadní hra končila pátého.

„Kdo chce u nás hrát příští sezónu, musí podepsat smlouvu ještě tento týden,“ oznámil ředitel.

„Nic nepodpisuj,“ radila jí Lola, „já bych to nedělala.“

„Já vím,“ řekla Carrie, „ale co když nic jiného neseženu?“

„Já prostě nejedu nikam,“ trvala na svém maličká Lola, která měla oporu ve svých ctitelích. „Byla jsem na turné jenom jednou a na konci sezóny jsem neměla vůbec nic.“

Carrie si to rozmyšlela. Ještě nikdy nebyla na žádném zájezdu.

„Však už něco seženeme. Mně se to zatím povedlo vždycky,“ dodávala Lola.

Carrie tedy nepodepsala.

Ředitel z Casina, který chystal na léto nějaké veselé představení, o Carrie sice ještě neslyšel, ale těch několik zpráviček, které jí byly v tisku věnovány, fotografie v novinách a program s jejím jménem přece vykonaly svoje. Dal jí tedy němou úložku za třicet dolarů týdně.

„Copak jsem ti to nepovídala?“ smála se Lola. „Přece nemá smysl, abys z New Yorku odcházela. To by se tady na tebe úplně zapomnělo.“

V nedělních novinách byly pro reklamu uveřejňovány fotografie z her, jež měly být v nejbližší době uvedeny, a protože Carrie byla hezká, vybrali si mezi jinými i její obrázek. A protože byla velmi hezká, dali ho na čelné místo a kolem něho ozdobný rámeček. Carrie měla radost. Ale vedení divadla tomu zřejmě nevěnovalo pozornost. Nevšímali si jí aspoň o nic víc než předtím. Také na její úloze nebylo nic zvláštního. Hrála malou kvakerku, která v celé řadě scén měla postávat na jevišti a mlčet. Autor veselohry si představoval, že by se z takové role dalo něco udělat, kdyby ji dostala opravdová herečka. Ale když ji přidělili Carrie, byl by ji nejraději vyškrtl.

„Jen se neukvapovat, kamaráde,“ řekl mu režisér, „počkáme a uvidíme. Jestli to první týden nepůjde, tak ji potom vynecháme.“

O tomto tichém ujednání neměla Carrie ani potuchy. Hrála svou roli s pocitem zklamání, protože se vlastně cítila vyřazená. Při generální zkoušce byla docela bezútešně smutná.

„Není to tak špatné,“ řekl autor, když ho režisér upozornil, jaký zvláštní ráz vtiskuje Carriina mrzutost celé roli.

„Řekněte jí, aby se mračila ještě trochu víc, až bude tančit Sparks.“

Carrie o tom nevěděla, ale mezi očima se jí udělaly maličké vrásky a také ústa se jí jaksi podivně našpulila.

„Zamračte se ještě trochu víc, slečno Madendo,“ volal na ni režisér.

Carrie okamžitě vyjasnila čelo, protože to pochopila jako ironickou výtku.

„Ne, jen se opravdu mračte,“ řekl, „mračte se jako prve.“

Carrie se na něho užasle podívala.

„Myslím to vážně,“ ujišťoval ji, „a až bude tančit Sparks, mračte se ještě víc. Chci se podívat, jak by to vypadalo.“

To nebylo nic těžkého, a tak poslušně svráštlo čelo. Působilo to tak podivně a neočekávaně, že to zaujalo i režiséra.

„Je to vážně dobré,“ řekl. „Jestli to tak bude dělat pořád, myslím, že to zabere.“

Přistoupil ke Carrie a navrhl jí:

„Což abyste se mračila pořád? A pořádně. Jako když máte vztek. Tak bude ta role vypadat ohromně komicky.“

Při premiéře se však Carrie přece jen zdálo, že na její roli vůbec nic není. V prvním jednání si jí spokojené, rozpálené obecenstvo zřejmě ani nevšimlo. Mračila se a mračila, ale nemělo to žádný smysl. Oči publika byly upoutány mnohem okázalejšími výkony.

V druhém jednání byli už diváci otráveni nudným, nevýrazným rozhovorem na scéně, a tak se jejich oči roztoulaly po jevišti. A tu spatřila obecenstvo Carrie. Stála tam v šedém kostýmu, se sladkým obličejem, vážná, ale mračila se jako kakabus. Zpočátku se každý domníval, že ji zrovna v tu chvíli něco rozhněvalo, že se tak prostě tváří doopravdy a nejen tak pro legraci. Ale když se mračila dál, dívajíc se jednou na toho, podruhé na onoho herce, začalo se obecenstvo usmívat. Obloustlí pánové v předních řadách si v duchu

říkali, jaká je to pěkná kůstka. Dostávali chuť vyhladit ty chmury z jejího čela polibky. Všichni po ní zatoužili. Byla ohromná.

Když pak hlavní komik zpíval, stoje uprostřed jeviště, zjistil, že se v hledišti ozývá chechot tam, kde ho vůbec neočekával. Pak znovu a znovu. Potom měl přijít velký potlesk, ale byl celkem chabý. V čem to vězí? Uvědomil si, že něco není v pořádku.

Při jednom odchodu si pojednou všiml Carrie. Stála na jevišti sama, mračila se a obecenstvo se chichotalo a smálo.

„Hrome, tohle nebudu trpět,“ pomyslel si herec. „Nikdo mi nesmí kazit mou práci. Buď zmizí, když mám výstup, nebo toho nechám já.“

„Ale vždyť je všechno v pořádku,“ uklidňoval ho režisér, když si přišel stěžovat, „ona to tak má dělat. Nemusíte si toho vůbec všímat.“

„Ale vždyť mi ničí výkon!“

„I kdepak, nic vám neničí,“ vylouval mu to režisér, „to je jen taková malá vedlejší legrace.“

„Tak?“ zařval komik. „Vždyť já jsem teď vedle ní páté kolo u vozu. To si nenechám líbit.“

„Teď se o tom nebudeme dohadovat. Počkejte po představení. Počkejte do zítřka. Uvidíme, co se dá dělat.“

Další jednání však rozhodlo. Carrie se stala ohniskem celé hry. Čím déle ji obecenstvo pozorovalo, tím víc dávalo najevo své potěšení. Všechny ostatní efekty bledly vedle té podivné, dráždivé, příjemné atmosféry, kterou Carrie kolem sebe na jevišti vytvářela. Režisér i ostatní herci si uvědomili, že to děvče to vyhrálo na celé čáře.

Kritikové v denních listech její úspěch korunovali. V dlouhých referátech vynášeli hodnoty té frašky a často se zmiňovali i o Carrie. Všude se zdůrazňovalo nakažlivé veselí, jímž se hra vyznačuje.

„Slečna Madenda nám předvádí jednu z nejrozkošnějších charakterových studií, jaké jsme kdy na scéně Casina spatřili,“ poznamenal divadelní kritik listu *Sun*. „Je to skvělá ukázka klidné, nenápadné komiky, která rozehrává jako dobré víno. Tato role původně zřejmě

neměla zaujmout tak význačné postavení, poněvadž slečnu Madendu nevidíme na jevišti nijak často, ale obecenstvo si zcela neočekávaně vybralo samo. Malá kvakerka se stala miláčkem publika, sotva se objevila, a potom si jeho pozornost i potlesk snadno udržela. Cesty osudu jsou vskutku nevypočitatelné.“

Kritik listu *Evening World* se jako obvykle pokusil o nějakou výstižnou větu, která by se ujala a chytila celé město, a tak skončil radou: „Chcete-li se zasmát, jděte se podívat na Carrie, jak se mračí.“

Carriin život se teď změnil jako zázrakem. Hned ráno obdržela blahopřání od ředitele.

„Dobyla jste rázem celého města,“ psal jí. „Je to báječné. Přeji to ze srdce Vám i sobě.“

Rovněž autor veselohry jí napsal pár slov.

Když toho večera přišla do divadla, vítal ji ředitel svým nejpříjemnějším úsměvem.

„Pan Stevens,“ to byl autor hry, „pro vás chystá nějakou menší písničku a byl by velmi rád, kdybyste ji příští týden zazpívala.“

„Ale já přece neumím zpívat,“ bránila se Carrie.

„To nevadí, to není nic těžkého. Je to prý něco velmi prostoučké-
ho. Říká, že vám to bude sedět.“

„No, já to tedy zkusím, proč ne,“ řekla Carrie čtverácky.

„Zašla byste se mnou laskavě na chvilku do kanceláře, než se začnete připravovat?“ dodal ředitel. „Chtěl bych si s vámi ještě o něčem pohovořit.“

„Prosím,“ odpověděla Carrie.

V kanceláři se vytasil s nějakou listinou.

„Chceme s vámi samozřejmě jednat poctivě, pokud jde o váš plat,“ řekl. „Vaše dosavadní smlouva zní na třicet dolarů týdně po dobu tří měsíců. Co byste řekla tomu, kdybychom to zvýšili, řekněme na sto padesát dolarů týdně a smlouvu prodloužili na jeden rok?“

„Samozřejmě souhlasím,“ odpověděla Carrie, sotva věříc svému sluchu.

„Pak to tedy laskavě podepište. Tady, prosím.“

Carrie spatřila novou smlouvu, která vypadala úplně stejně jako ta dřívější, jenomže v ní byly jiné cifry, označující plat a dobu, na kterou je uzavírána. Rukou chvějící se rozčilením připojila svůj podpis.

„Sto padesát dolarů týdně,“ opakovala si pro sebe, když opět osaměla. Ani si nedovedla ujasnit, co taková velká suma znamená. Takový pocit zná koneckonců každý milionář. Byla to jenom jakási třpytivá, lesklá věcička, za níž se skrýval celý svět možností.

Dole ve městě, v podřadném hotelu v Bleeckerově ulici, četl Hurstwood divadelní kritiku, v níž se hovořilo o Carrieině úspěchu, a ve svém zadumání si zpočátku ani neuvědomil, kdo to vlastně je. Pak se mu náhle rozbřeslo a přečetl si celý článek ještě jednou.

„To bude jistě ona,“ řekl si.

Rozhlédl se po špinavé hotelové hale, kde bylo všechno prožrané od molů.

„Tak se jí to přece povedlo,“ myslel si a v duchu před sebou znovu spatřil obraz onoho dřívějšího zářivého světa, pokrytého plyšem, se všemi jeho světly, ozdobami, kočáry a květinami. A ona je teď uvnitř toho nepřístupného města, obehnaného hradbami. Jeho nádherné brány se otevřely a vpustily ji dovnitř, pryč z toho studeného, pustého světa venku. Připadala mu jako bytost nesmírně vzdálená, jako všichni ostatní slavní lidé, které kdysi znával.

„Jen ať si klidně užívá toho svého úspěchu,“ řekl si, „já ji obtěžovat nebudu.“

Bylo to tvrdé rozhodnutí ohnuté, pošlapané, ale nezlomené hrdosti.

Už nejsme v pohádkové říši – Všechno se nedá koupit zlatem

Když se Carrie vrátila do divadla, zjistila, že přes noc změnila šatnu.

„Teď vám bude patřit tahle, slečno Madendo,“ řekl jí divadelní sluha.

Už tedy nebude muset šlapat po tolika schodech do malého kurníčku, který sdílela ještě s jednou sboristkou. Místo toho ji čeká poměrně velká a pohodlná místnost se všemi vymoženostmi, o jakých se těm lidičkám nahoře ani nezdá. S rozkoší zhluboka vydechla. Prožívala všechno spíše tělesně než duševně. Ve skutečnosti skoro ani nepřemýšlela. Teď si přišlo na své její srdce i tělo.

Teprve když viděla, jak ji všichni zahrnují úctou a gratulacemi, začala si vlastně uvědomovat skutečný význam svého postavení. Teď už jí nikdo neporoučel. Pokud na ní někdo něco chtěl, zdvořile jí o to požádal. Když vyšla ven, ustrojená do prostých šatů, které měla na sobě během celé hry, dívali se na ni ostatní členové souboru se závistí. Ti, kdož se domnívali, že jsou jí rovni, i její nadřízení, ti všichni se teď na ni přátelsky usmívali, jako by tím chtěli říci: „My jsme přece byli vždycky dobří přátelé.“ Jenom hlavní komik, jehož vystoupení tak utrpělo, si jí nevšímal. Nebude přece ještě líbat ruku, která mu zasadila ránu.

Carrie hrála svou prostou roličku a postupně si uvědomovala, co znamená ten potlesk, který jí patří, a bylo jí blaze. Měla přitom také jakýsi nejasný pocit viny, chvílemi jí přišlo na mysl, že si to všechno nezasluhuje. Když ji v zákulisí oslovily její kamarádky, jen se na ně chabě usmívala. Pýcha a průbojnost, jimiž se herci tak často vyznačují, jí byly cizí. Ani jednou jí nenapadlo, aby se chovala upjatě a nafoukaně, aby byla jiná než dříve. Po představení jezdila s Lolou vždycky domů v kočáře, který jí dalo divadlo k dispozici.

Pak nastal týden, kdy se jejím rtům začaly nabízet první plody úspěchu, jedna číse za druhou. Co na tom, že ještě nedostávala nový plat. Svět se zřejmě spokojil s výhledem do její skvělé budoucnosti. Přicházely dopisy a lístky. Jakýsi pan Withers, o kterém jakživa neslyšela, se nějakým způsobem dověděl, kde bydlí, a jednoho dne se u ní se zdvořilými poklonami objevil.

„Promiňte mi prosím, že vás obtěžuji,“ pravil. „Přišel jsem se zeptat, zda byste se nechtěla přestěhovat jinam.“

„Na to jsem dosud nepomyslela,“ odpověděla Carrie.

„Mluvím za hotel Wellington, ten nový hotel na Broadwayi. Možná že jste si všimla oznámení v novinách.“

Carrie si vzpomněla, že tento hotel má pověst jednoho z nejmodernějších a nejvznešenějších podniků v městě. Slyšela, že prý je tam skvělá restaurace.

„Zcela správně,“ pokračoval pan Withers, když vzal na vědomí, že Carrie ten hotel zná. „Máme právě volných několik skutečně elegantních pokojů a byli bychom rádi, kdybyste se na ně přišla podívat, jestli jste se snad ještě nerozhodla, kde budete bydlet přes léto. Naše místnosti jsou ve všem všudy dokonale vybavené – teplá a studená voda, vlastní koupelny, v každém poschodí zvláštní obsluha, výtahy a všechno ostatní. Sama víte, jakou pověst má naše restaurace.“

Carrie se na něho mlčky podívala. Myslí si ten člověk, že je milionářka?

„Kolik se u vás platí?“ zeptala se.

„Tím právě přicházíme k tomu, o čem jsem si chtěl s vámi soukromě pohovořit. Naše normální sazby se pohybují od tří do padesáti dolarů za den.“

„Panebože!“ zvolala Carrie a přerušila ho. „Tolik bych rozhodně platit nemohla.“

„Vím, jak se na to díváte,“ pravil pan Withers a na chvíli se odmlčel. „Ale dovolte mi, abych vám všechno vysvětlil. Říkal jsem, že to jsou naše normální sazby. Ale stejně jako každý jiný hotel máme

také zvláštní sazby. Možná že vás to ani nenapadlo, ale vaše jméno má pro nás veliký význam.“

„Ach tak!“ vyhrkla Carrie, když se jí rozsvítilo.

„Nu ovšem. Každému hotelu záleží přece na tom, jakou pověst mají jeho stálí hosté. Tak slavná herečka jako jste vy,“ zdvořile se jí uklonil a Carrie se přitom začervenala, „bude k našemu hotelu přitahovat pozornost a také, i když tomu možná nebudete věřit, hosty.“

„Už chápu,“ odpověděla Carrie nepřítomně a snažila se srovnat si ten podivný návrh v hlavě.

Pan Withers mávl svým tvrděškem, klepl naleštěnou botou o podlahu a pokračoval: „Nuže, rád bych s vámi dojednal, abyste se, bude-li to možné, přestěhovala do Wellingtonu. S placením si nemusíte dělat vůbec žádné starosti. Vlastně je úplně zbytečné o tom hovořit. Přes léto můžete platit cokoli, nějaký formální poplatek, prostě jakoukoli sumu, kterou si můžete dovolit.“

Carrie ho chtěla přerušit, ale nepustil ji ke slovu.

„Můžete se nastěhovat hned dnes nebo zítra, čím dříve, tím lépe. Můžete si vybrat, ukážeme vám krásné, světlé pokoje do ulice, ty nejlepší, co máme.“

„Jste velmi laskav,“ řekla Carrie, dojata agentovou nesmírnou vlídností. „Velmi ráda bych to přijala. Ale stejně bych chtěla platit jako každý jiný. Chtěla bych –“

„S tím si prosím nelamte hlavičku,“ přerušil ji pan Withers, „můžeme to kdykoli zařídit k vaší úplné spokojenosti. Když se vám tři dolary denně nebudou zdát moc, nám to bude stačit. Vždycky na konci týdne nebo měsíce byste zaplatila tu sumu u nás v kanceláři a oni by vám dali potvrzenku na tolik, kolik by ty pokoje stály podle našich běžných sazeb.“

Krátce se odmlčel.

„Což abyste se šla na ty pokoje podívat?“ dodal po chvíli.

„Přišla bych velmi ráda, ale dnes dopoledne mám právě zkoušku,“ řekla Carrie.

„Vždyť to tak nespěchá,“ odpověděl. „To záleží na tom, jak se to hodí vám. Odpoledne by to nešlo?“

„Ale ano, to mohu,“ řekla Carrie.

Najednou si však vzpomněla na Lolu, která byla právě pryč.

„Ale víte, mám jednu spolubydlící,“ dodala, „a ta bude muset jít se mnou, kamkoli se budu stěhovat. Zapomněla jsem vám to říct.“

„To je prosím v pořádku,“ řekl pan Withers vlídně, „to je přece vaše věc, koho si vezmete s sebou. Jak říkám, zařídíme všechno k vaší plné spokojenosti.“

Uklonil se a couval ke dveřím.

„Můžeme vás tedy očekávat? Řekněme ve čtyři?“

„Ano, přijdu,“ řekla Carrie.

„Budu tedy čekat, abych vám mohl ty pokoje sám ukázat.“ A pan Withers odešel.

Po zkoušce řekla Carrie všechno Lole.

„Vážně ti to nabídli?“ zvolala Lola, která si pod slovem Wellington představovala skupinu ředitelů. „Není to báječné? To je přímo úžasné! Skvělé! Zrovna tam jsme tenkrát obědvaly, když jsme si vyjely s těmi Cushingovými chlapci. Pamatuješ?“

„Vzpomínám si,“ řekla Carrie.

„To je tak nádherné, že nic lepšího si ani nedovedu představit.“

„Měly bychom už raději jít,“ poznamenala Carrie o něco později.

Pan Withers ukázal Carrie a Lole tři pokoje s koupelnou, které byly v témže patře jako salón. Byly v barvě čokoládové a temně rudé a s těmito tóny byly sladěny i koberce a čalouny. Tři okna hleděla na východ na rušnou Broadway a tři do jedné postranní ulice, která ji křižovala. Dvě místnosti byly hezké ložnice s mosaznými, bíle smaltovanými postelemi a s bílými křesílky, zdobenými stuhami. Také skříně zapadaly vhodně do celkového rámce. V třetím pokoji, salóně, byl klavír s těžkou lampou, která měla nádherné stínidlo, veliký stůl, několik ohromných houpacích křesel, na zdech několik polic s knihami a pozlacená vitrína, plná vzácných drobností. Na stěnách visely obrazy, divan byl vystlán

měkkými tureckými poduškami, na podlaze ležely předložky z hnědého plyše. Byt s takovým zařízením by normálně stál sto dolarů týdně.

„Bože, to je rozkošné!“ zvolala Lola, procházejíc se po pokojích.

„Je to tu útulné,“ souhlasila Carrie. Nazdvihla krajkovou záclonu a pohlédla dolů na Broadway, kde se to lidmi jen hemžilo.

Také koupelna byla velmi hezká, celá bíle smaltovaná, s velikou, modře lemovanou mramorovou vanou s poniklovanými kohoutky. Byla světlá a pohodlná. Na jednom konci viselo na stěně zrcadlo se zabroušenými okraji a na třech různých místech bylo zavedeno elektrické osvětlení.

„Tak byla byste s tímto bytem spokojená?“ zeptal se pan Withers.

„Velice,“ odpověděla Carrie.

„Můžete se tedy nastěhovat, kdykoli se vám to bude hodit. Pokoje máte k dispozici. Chlapec vám přinese klíče.“

Carrie si všimla elegantní haly, vystlané koberci a vkusně vyzdobené, mramorem vykládaného vestibulu a přepychové čekárny. Právě o něčem takovém vždycky snívala, jak by to bylo nádherné, kdyby tam mohla bydlet.

„Snad by bylo nejlepší, kdybychom se nastěhovaly hned, co myslíš?“ prohodila k Lole, když si vzpomněla na jejich prostý pokojík na Sedmnácté ulici.

„Rozhodně,“ souhlasila Lola.

A tak se druhého dne stěhovala jejich zavazadla do nového sídla.

Když se Carrie ve středu po odpoledním představení převlékala, zaklepal někdo na dveře její šatny.

Carrie pohlédla na navštívenku, kterou jí poslíček podal, a překvapením strnula.

„Vyříd'te, že jsem hned dole,“ řekla tiše. Pak se znovu podívala na vizitku a řekla si pohnutě: „Paní Vanceová!“

„Ach, vy malá hříšnice,“ zvolala paní Vanceová, když spatřila Carrie přicházet přes prázdné jeviště. „Pro všechno na světě, jak jste se dostala k divadlu?“

Carrie se vesele zasmála. V chování její přítelkyně nebylo ani stopy po nějaké omluvné rozpačitosti. Člověk by si myslel, že k jejich dlouhému odloučení došlo náhodou.

„Věřte, že ani nevím,“ odpověděla Carrie. Zpočátku jí bylo trochu úzko, ale teď ji zaplavila vlna vřelého citu vůči této hezké dobrosrdečné mladé ženě.

„Víte, viděla jsem vaši fotografii v nedělních novinách, ale to jméno mě zmátlo. Myslela jsem si hned, že to musíte být vy nebo někdo, kdo je vám hrozně podobný, a tak jsem si řekla, hezky si tam zajdeš a přesvědčíš se. V životě mě nic tak nepřekvapilo. Ale jak se vám vůbec daří?“

„Děkuji vám, krásně,“ odpověděla Carrie. „A jak se stále vede vám?“

„Děkuji, dobře. Máte vy to ale úspěchy! Pane na nebi! Ve všech novinách se o vás píše. Skoro jsem se bála, že se budete pýchou celá nadýmat. Moc jsem si rozmýšlela, jestli si mám vůbec troufnout sem chodit.“

„Ale co vás to jen napadlo,“ zarděla se Carrie. „Vždyť víte, že vás vždycky ráda vidím.“

„No, hlavně, že jsme se sešly. Což abyste k nám dneska zašla na večeři? Kde vlastně bydlíte?“

„Ve Wellingtonu,“ řekla Carrie a v tom přiznání bylo přece jen maličko pýchy.

„Vážně?“ zvolala paní Vanceová, na kterou to jméno udělalo patřičný dojem.

Taktně se vyhnula jakékoli zmínce o Hurstwoodovi, na něhož však přesto byla hrozně zvědavá. Carrie ho zřejmě opustila. Tak se aspoň dohadovala.

„Dnes se mi to bohužel nehodí,“ řekla Carrie. „Mám tak málo času. V půl osmé už tu musím zase být. Nešla byste raději na večeři se mnou?“

„Velmi ráda, ale dnes večer vlastně také nemůžu,“ odpověděla paní Vanceová. Pozorně si Carrie prohlížela, jak pěkně teď vypadá. Vedlo se jí nyní dobře a jiným lidem se zdála krásnější a milejší než

dříve. „Slíbila jsem svatosvatě, že v šest budu doma.“ Podívala se na malé zlaté hodinky, které měla připjaty na hrudi, a dodala: „Už mám nejvyšší čas. Povězte, kdy vás můžu čekat? Jestli ovšem vůbec máte chuť přijít.“

„Ale jistě, kdykoli se vám to bude hodit,“ řekla Carrie.

„Tak tedy zítra. Bydlím teď v Chelsea.“

„Vy jste se zase přestěhovali?“ zvolala Carrie se smíchem.

„Ano. Vždyť mě znáte, že nikde nevydržím déle než půl roku. Já se prostě musím stěhovat. Tak ale určitě v půl šesté.“

„Nezapomenu, nemějte strach,“ řekla Carrie a dívala se za ní, jak odchází. Pak ji napadlo, že je na tom teď stejně dobře jako ona, a možná že ještě lépe. Zájem paní Vanceové v ní vzbudil pocit, jako by teď ona stála výš a blahosklonně na paní Vanceovou shlížela.

V Casinu jí vrátný jako každý den odevzdal hromádku dopisů. To bylo od pondělka na denním pořádku. Dobře věděla, co v nich je. Milostná psaníčka, to pro ni nebylo nic nového. Pamatovala si, že první milostné psaníčko dostala kdysi dávno, ještě v Columbia City. A od té doby, co tančila ve sboru, jich dostávala víc; páni ji v nich vždycky prosili o dostaveníčko. Také Lole chodily tu a tam takové dopisy a obě si z nich často dělaly legraci.

Teď ovšem taková psaní dostávala jedno za druhým. Bohatí pánové se v nich nikdy nezapomněli dodatkem k výpočtu svých roztomilých ctností a vlastností zmínit, že mají také kočáry a koně. Tak například jeden z nich psal:

„Jsem milionář. Mohl bych Vám poskytnout všechno, co byste si jen přála. Snesl bych Vám vše, nač byste si pomyslíla. Neříkám to proto, abych se svými penězi chlubil, ale proto, že Vás miluji a přeji si splnit každé Vaše přání. To láska mě žene k tomuto psaní. Mohla byste mi věnovat jednu půlhodinku, abych před Vás mohl se svými prosbami předstoupit osobně?“

Když ještě bydlela v Sedmnácté ulici, pročítala takové dopisy s velkou zvědavostí, někdy ovšem s potěšením. Když se pak usídlila

v přepychovém bytě ve Wellingtonu, její zájem o ně poklesl. Ale ani tam nebyla její marnivost – nebo aspoň ono sebevědomí, jehož vyhraněné podobě se může klidně říkat samolibost – nasycená natolik, aby ji takové věci nudily. Lichocením ji vždycky těšilo, když v něm bylo něco nového. Měla ovšem dost rozumu, aby dovedla rozlišovat mezi svým postavením dříve a nyní. Tehdy neměla ani slávu, ani peníze. Ted' má obojí. Dříve nebyla zahrnována lichotkami a milostnými návrhy. Ted' ano. Proč? Usmívala se při pomyšlení, že najednou by se měla mužům zdát o tolik přitažlivější. Trošku ji to dráždilo k tomu, aby se tvářila chladně a upjatě.

„Tak se podívej,“ prohodila k Lole, „poslechni si, co tenhle Člověk píše: ‚Kéž byste mi ráčila poskytnout jedinou půlhodinku,‘“ recitovala roztouženým hlasem. „To je nápad! Jsou to ale hlupáci, ti muži.“

„Podle toho, jak mluví, musí mít asi spoustu peněz,“ poznamenala Lola.

„To oni říkají všichni,“ řekla Carrie nevinně.

„Pročpak si s ním nedáš schůzku a nevyslechneš ho, co vlastně chce?“ navrhovala Lola.

„To rozhodně neudělám,“ řekla Carrie. „Vím předem, co by mi asi vykládal. Takhle se nechci seznámit s nikým, ani za nic.“

Lola se na ni zadívala svýma velkýma, veselýma očima.

„Vždyť by tě neukousl,“ odpověděla, „a aspoň bys s ním užila nějakou zábavu.“

Carrie zavrtěla hlavou.

„Ty jsi v tomhle hrozně divná,“ prohlásil mladý modrooký vojáček.

Tak se na Carrii začalo hrnout štěstí. Celý týden to vypadalo, jako by jí svět rozuměl a důvěřoval, třebaže svůj nový velký plat ještě nedostala. A tak si i bez peněz, nebo aspoň bez přiměřené částky, užívala přepychu, jaký se dá koupit jen hodně draze. Otvíraly se před ní dveře těch nejkrásnějších míst, aniž o to musela žádat. Jak nádherné byly ty přepychové pokoje! Také paní Vanceová měla v Chelsea elegantní byt, ale tyto pokoje patří ted' skutečněji. Muži jí

posílali květiny a milostné dopisy a nabízeli jí bohatství. Ale její sny se přesto pouštěly ještě dál. Sto padesát dolarů! Sto padesát dolarů! Hle, dveře do Aláddínovy jeskyně. Téměř každý den se jí zatočila hlava nad novými objevy a její představy o tom, jak si zařídí s tolika penězi své štěstí, se postupně prohlubovaly a násobily. Malovala si v duchu zábavy, jež neexistovaly, viděla světla radovánek, jaká nikdy nezazářila ani na zemi, ani na moři. A po té spoustě představ a fantazií obdržela konečně poprvé svůj plat sto padesát dolarů.

Vyplatili jí ho v zelených bankovkách; dostala tři dvacetidolarové, šest deseti a šest pětidolarových. Dohromady to byl velmi slušný svitek. A k tomu navrch ještě úsměv a srdečný pozdrav pokladníka, který jí ho vydával.

„Ano, prosím,“ řekl jí, když si přišla pro peníze, „slečna Madenda – to máme sto padesát dolarů. Hra má velký úspěch, že?“

„Ano, má,“ potvrdila Carrie.

Hned po ní přišla na řadu jedna řadová členka společnosti a Carrie si všimla, jak docela jinak ji pokladník oslovil.

„Kolik?“ zeptal se jí ostře. A dívka, právě taková, jako byla nedávno i ona sama, čekala tu na svůj skrovný plat. Vzpomněla si na těch několik týdnů, kdy dostávala, či vlastně pokorně jako služka přijímala v továrně na boty těch čtyři a půl dolaru od pánovitého mistra, který se při vydávání obálek tvářil jako princ, jenž uděluje milost podlézavým prosebníkům. Věděla, že právě v tuhle dobu je tam v Chicagu táž tovární dílna plná chudých, uboze oblečených děvčat; že pracují v dlouhých řadách u rachotících strojů, že v poledne v půlhodině volna hltají svůj hubený oběd, že se v sobotu shromažďují, stejně jako tenkrát, kdy ještě bývala jednou z nich, aby si vybraly nepatrný plat za práci stokrát těžší, než jakou dělá teď ona. Ach, jak je teď všechno snadné! Svět je tak růžový a jasný! Byla tak rozrušená, že se musela hned vrátit do hotelu, aby si rozmyslila, co si teď počne.

Není třeba dlouhé doby, aby se ukázalo, že peníze jsou někdy bezmocné, že v oblasti lásky lidské přání splnit nedovedou. Carrie

měla v ruce sto padesát dolarů, ale nedovedla přijít na nic kloudného, co s nimi. Několik dní ji ovšem bavilo, když se na ně mohla dívat a dotýkat se jich, ale to ji brzy přešlo. Na vyrovnání hotelového účtu je celkem nepotřebovala. Šatů měla na nějakou dobu víc než dost. A za několik dní dostane dalších sto padesát. Začala docházet k názoru, že k tomu, aby si udržela své nynější postavení, by ty peníze vlastně ani nemusela mít. Kdyby se ovšem chtěla dostat někam výš, musela by jich mít víc, mnohem víc.

Přišel ji navštívit známý kritik, aby s ní sepsal jeden z oněch lesklých interview, které se blýskají duchaplnými postřehy, svědčí o pisatelově důvtipu, odhalují slabůstky proslavených lidí a baví veřejnost. Carrie se mu líbila a také to veřejně přiznal, dodal však, že je pouze hezká, že má dobré srdce a štěstí. Bodlo ji to jako nůž. *Herald*, který pořádal představení ve prospěch akce „Led zdarma“, ji poctil žádostí, aby v něm hrála bezplatně spolu s jinými významnými herci. Navštívil ji nějaký mladý spisovatel a přinesl jí svou hru, v domnění, že by ji mohla uvést. Ona ji však ani nedovedla posoudit. Zabolelo ji, když si to uvědomila. Potom zjistila, že si musí pro větší bezpečnost uložit peníze do banky, a tak se jí nakonec rozsvítilo a pochopila, že brána k vrcholným životním radostem a požitkům není pro ni zdaleka ještě otevřená.

Pomalou si začala myslet, že to má na svědomí léto. Celkem se nic zvláštního nedělo. Pořádaly se jen nějaké zábavy a představení podobného rázu jako to, v němž byla ona hvězdou. Na Páté avenue byla okna zabeďněná všude tam, kde boháči opustili svá sídla. Na Madisonově avenue to bylo lepší. Po Broadwayi se potulovalo plno herců, kteří sháněli angažmá na příští sezónu. Celé město spalo a každý večer zabíralo Carrie divadlo. Z toho všeho pramenil její pocit, že nemá co dělat.

„Nevím, čím to,“ řekla jednoho dne Lole, sedíc u okna, obráceného na Broadway, „ale bývá mi někdy hrozně smutno. Tobě ne?“

„Ne,“ odpověděla Lola, „aspoň ne moc často. Vždyť nikam nechodíš. To je to, co ti schází.“

„A kam bych mohla jít?“

„Dá se jít leckams,“ řekla Lola a myslila na své veselé výlety s těmi milými chlapci. „Jenže ty nechceš s nikým chodit.“

„Já nestojím o takové lidi, co mi píšou dopisy. Však já vím, co jsou zač.“

„Ale neměla bys být tak sama,“ řekla Lola. Myslila na Carriin úspěch. „Spousta lidí by za to dala nevímcu, kdyby mohli být v tvé kůži.“

Carrie se znovu zahleděla na proud lidí, který míjel dole pod okny.

„Nevím,“ odpověděla.

Aniž si toho byla vědoma, začala se jejích nečinných rukou zmocňovat únava.

45

Osudy chudých

Zachmuřený Hurstwood vysedával ve svém laciném pokojíku v podřadném hotelu, do něhož se utekl se sedmdesáti dolary, které dostal za nábytek a které byly jeho posledním jměním. Pozoroval, jak venku mívá žhavé léto a blíží se chladný podzim, a četl a četl. Peníze mizely a pomalu se ho zmocňoval neklid. Když musel každý den platit za byt půl dolaru, začalo mu být úzko a nakonec si najal lacinější pokoj, který stál denně jen třicet pět centů, jen aby mu peníze vydržely déle. V novinách četl často o Carrie. Jednou nebo dvakrát byl její obrázek ve *Worldu* a z jednoho starého *Heroldu*, který našel kdesi na židli, se dověděl, že nedávno vystoupila ještě s několika jinými herci v jakémsi dobročinném představení. Četl ty zprávy se smíšenými pocity. Pokaždé se mu zdálo, že Carrie proniká stále hlouběji do říše, která mu připadala tím vznešenější, čím více se mu vzdalovala. Na ulici si všiml pěkného plakátu, na kterém byla vyobrazena v úloze kvakerky. Byla tam nesmírně vážná a milá. Nejednou se před ním zastavil a chmurně se na tu hezkou tvářičku zadíval. Jeho šaty vypadaly ošuměle a celý jeho zjev byl výstražným protikladem toho, čím se nyní jevila ona.

Dokud věděl, že Carrie hraje v Casinu, nacházel jakousi podvědomou útěchu v pocitu, že není tak docela sám, třebaže nikdy neměl v úmyslu nějak se jí přiblížit. Mnoho věcí nasvědčovalo tomu, že se hra uchytil natrvalo, a tak byl Hurstwood ještě asi za měsíc nebo za dva přesvědčen, že se dosud dává. V září s ní však odjelo divadlo na zájezd a jemu to ušlo. Když už mu zbývalo posledních dvacet dolarů, přestěhoval se do patnácticentové noclehárny v Bowery. Bydlil tam v holé místnosti s řadou stolů a lavic a s několika židlemi. Tady nejraději zavíral oči a snil o lepších časech. Tomuto zvyku se od dával stále více. Zpočátku přitom vlastně nespál, jenom si v duchu

znovu vybavoval scény a události z dřívějšího života v Chicagu. Čím temnější se stávala přítomnost, tím jasněji před ním vyvstávala minulost a všechno, co se k ní nějak vztahovalo, rýsovalo se mu před očima naprosto ostře.

Sám si ani neuvědomoval, jak dalece se ho tento zvyk zmocnil, až se jednoho dne přistihl, že jeho rty opakují jakousi větu, kterou kdysi odpověděl jednomu svému známému. Byli právě u Fitzgeralda a Moye. Zdálo se mu, že stojí ve dveřích své malé elegantní kanceláře, že má na sobě hezké šaty a hovoří se Sagarem Morrisonem o hodnotě pozemků v jižním Chicagu, do nichž se tento pán chystal vložit nějaké peníze.

Slyšel, jak Morrison říká: „Heled', nechtěl by ses do toho pustit se mnou?“

„Kdepak, nemůžu,“ odpověděl právě tak, jako tenkrát před lety, „všechnen volný kapitál jsem už investoval.“

Jak pohyboval rty, probral se náhle ze snění. Nevěděl, zda mluvil skutečně nahlas. Jindy pak si všiml, že opravdu hovoří.

„Proč neskáčeš, ty blázne?“ říkal. „Tak přece skákej!“

Šlo o jednu legrační anglickou historku, kterou vypravoval společnosti herců. A i potom, když se při zvuku svého hlasu vzpamatoval, ještě se usmíval. Vzbudil pozornost jakéhosi starého, nevrlého podivína, který seděl blízko něho. Popuzeně si ho měřil. Hurstwood se probral docela. Komická stránka jeho vzpomínky byla hned tatam. Ted' se styděl. Aby přišel na jiné myšlenky, zvedl se ze židle a šel se toulat po ulicích.

Jednoho dne si prohlížel inzeráty v *Evening Worldu* a zjistil, že v Casinu dávají nějakou novou hru. Okamžitě se zarazil. To tedy znamená, že Carrie je pryč. Vzpomněl si, že ještě včera viděl jeden její plakát, ale ten byl jistě starý a zapomněli jej přelepit. Tato novina jím kupodivu otřásla. Musel si přiznat, že mu přece jen jaksi záleží na tom, zda je Carrie ve městě. Ted' byla pryč. Divil se, jak mu taková důležitá věc mohla uniknout. Kdo může vědět, kdy se ted'

zase vrátí. Puzen jakýmsi nervózním neklidem se zvedl a odebral se do špinavé předsíně, kde nikým nepozorován přepočítal zbývající peníze. Měl všeho všudy už jen deset dolarů.

Bylo mu záhadou, jak se protloukají ostatní, kteří tam s ním přespávali. Nevypadali na to, že by něco dělali. Možná že žebrali, jistě žebrali. Však se svého času takovým lidem narozdával nějakých almužen. Už dříve si na ulici všiml lidí, kteří prosili o peníze. Možná že i on by tak nějaké mohl získat. Byla to děsivá představa.

Vysedával v noclehárně dál, až došlo na posledních padesát centů. Škudlil a počítal, až si podryl zdraví. Už to nebyl ten statný člověk jako dříve. Šaty na něm zplihle visely. Rozhodl se, že musí něco podniknout. Prochodil však bezúčelně další den. Zítra už bude mít jenom dvacet centů. To nestačí ani na jídlo!

Sebral všechnu odvahu a vydal se na Broadway k hotelu Central. Ani tam nedošel a nerozhodně se zastavil. U jednoho postranního vchodu stál mohutný vrátný s odulou tváří a díval se na ulici. Hurstwood se odhodlal na něho obrátit. Šel rovnou k vrátnému a stanul před ním dříve, než se mohl odvrátit.

„Příiteli,“ oslovil ho, dávaje mu i ve svém bledém postavení najevo jakousi povýšenost, „nemohl bych tady v hotelu dostat nějakou práci?“

Vrátný na něho civěl a Hurstwood pokračoval.

„Jsem zrovna bez místa a bez peněz a musím něco sehnat, to je jedno co. Nebudu vám tady vykládat, čím jsem dosud byl, ale jestli mi v té věci nějak poradíte, budu vám velmi zavázán. I kdyby to bylo třeba jenom na pár dní. Ale nějakou práci dostat musím.“

Vrátný na něho stále jen upíral oči a snažil se vypadat lhostejně. A když pak viděl, že se Hurstwood chystá mluvit dál, řekl:

„S tím já nemám co dělat. To se musíte zeptat vevnitř.“

Hurstwooda to kupodivu přimělo k zvýšenému úsilí.

„Ale snad byste mi mohl aspoň poradit.“

Portýr nevrle zavrtěl hlavou.

Bývalý ředitel tedy vstoupil dovnitř a pustil se rovnou do kanceláře vedle přijímacího pultu. Náhodou tam byl jeden z ředitelů hotelu. Hurstwood se mu podíval zpřímá do očí.

„Nemohl byste mi dát na pár dní nějakou práci?“ zeptal se. „Jsem v takové situaci, že musím co nejdřív něco sehnat.“

Blahobytný ředitel na něho pohlédl a v jeho očích jako by stálo: „Je to na tobě vidět.“

„Obracím se na vás proto, že jsem sám kdysi býval ředitelem,“ vysvětloval Hurstwood nervózně. „Pak se karta obrátila a – ale to jsem vám vlastně vykládat nepřišel. Potřebuji prostě nějakou práci, třeba jenom na týden.“

Řediteli se zdálo, že se oči toho muže horečně lesknou.

„V kterém hotelu jste působil?“ zeptal se ho.

„Nebyl to hotel,“ řekl Hurstwood, „byl jsem patnáct let ředitelem u Fitzgeralda a Moye v Chicagu.“

„Vážně?“ podivil se správce hotelu. „A jak to, že jste o to místo přišel?“

Hurstwoodova postava byla s jeho prohlášením v prapodivném rozporu.

„Z vlastní hlouposti. O tom se teď nedá mluvit. Mohl byste si to sám zjistit, kdybyste chtěl. Teď jsem na mizině a věřte mi to nebo ne, dnes jsem ještě neměl v ústech.“

Hoteliéra ta historka poněkud zaujala. Nevěděl sice, co si s ním má počít, ale Hurstwoodova upřímnost se mu přece jen zamlouvala a byl by pro něho rád něco udělal.

„Zavolejte Olsena,“ obrátil se na přítomného úředníka.

Ten zazvonil, objevil se poslíček, odběhl se vzkazem a za chvíli přišel Olsen, hlavní vrátný.

„Olsene,“ řekl mu správce, „neměl byste dole pro tohoto člověka nějakou práci? Rád bych mu něco dal.“

„To nevím, pane,“ odpověděl Olsen, „teď zrovna žádné pomocné síly nepotřebujeme. Ale snad by se tam přece jen něco našlo, jestli si to přejete.“

„Tak to nějak zařid'te. Vezměte ho do kuchyně a řekněte Wilsonovi, aby mu dal najíst.“

„Prosím,“ řekl Olsen.

Hurstwood šel za ním. Když zmizeli řediteli z dohledu, Olsenovo chování se změnilo.

„Čert aby to vzal! Jakou práci si mám honem vycucat z prstu?“ bručel.

Hurstwood na to neřekl nic. Tím nosičem kufrů mohl jenom pohrdat.

„Máš dát tomuhle člověku něco jíst,“ řekl Olsen kuchaři.

Kuchař si Hurstwooda prohlédl, a když postřehl v jeho očích jakousi bystrost a inteligenci, řekl mu:

„Tak se tamhle posad'te.“

Hurstwood se tedy usadil v hotelu Broadway Central, ale ne na dlouho. Nebyl rozhodně na žádnou hrubou práci, jaká se vyskytuje v podzemí každého hotelu. Poněvadž se nenaskytlo nic vhodnějšího, dali ho k ruce topiči; musel pracovat v suterénu a dělat všechno možné, co bylo právě třeba. Vrátní, kuchaři, topiči, úředníci, všichni byli nad ním. A mimoto nebyl těmto lidem nijak sympatický. Každého se stranil, a tak mu házeli klacky pod nohy, kde mohli.

Ale on to ve svém zoufalství všechno snášel s lhostejnou otupělostí. Přespával v hotelu v jedné podkrovní komůrce, jedl, co mu kuchař dal, a dostával týdně několik dolarů, které se pokoušel ušetřit. Nebyl však dost silný, aby to mohl vydržet dlouho.

Jednoho dne, bylo to v únoru, musel jít s nějakou posílkou do kanceláře uhelných skladů. V noci napadlo hodně sněhu. Ted' tálo, takže ulice byly plné blátivé břečky. Cestou si úplně promáčel střevíce, a když se vrátil, cítil únavu a podivnou otupělost. Celý příští den byl neobyčejně skleslý a posedával, kde mohl, což ovšem dráždilo ty, kterým u lidí imponuje energie.

Odpoledne bylo třeba odklidit nějaké bedny, aby se uvolnilo místo pro nové zásoby do kuchyně. Poručili mu, aby se chopil

jednoho vozíku, ale když si měl naložit těžkou bednu, nemohl ji uzvednout.

„Tak co je to tam?“ zavolal na něj člověk, který řídil práci. „Nemůžete s tím hnout?“

Hurstwood napínal všechny síly, aby bednu zdvihl, ale nakonec toho nechal.

„Ne,“ řekl mdle.

Chlap se na něho podíval a viděl, že je bledý jako smrt.

„Není vám špatně?“ zeptal se.

„Je mi nějak divně,“ odpověděl Hurstwood.

„Tak si běžte radši sednout.“

Hurstwood ho poslechl, ale i tak mu bylo stále hůř. Stěží se dohrabal do komůrky. Zůstal tam celý příští den.

„Ten Wheeler je nemocný,“ hlásil jeden sluha zřízenci, který měl noční službu.

„Co je s ním?“

„Nevím. Má vysokou horečku.“

Hotelový lékař se na něho zašel podívat.

„Měli byste ho raději poslat do nemocnice,“ doporučoval, „má zápal plic.“

A tak ho odvezli.

Za tři neděle se dostal z toho nejhoršího, ale byl už skoro květen, než se vzpamatoval natolik, aby ho mohli poslat pryč. Pak ho teprve propustili.

Málokdy se ploužil po ulici zalité jarním sluncem tvor tak slabý jako nyní Hurstwood, kdysi zdravý, silný a veselý pan ředitel. Byl to jenom stín dřívější statné postavy. Tváře měl propadlé a bledé, ruce průhledné, tělo ochablé. Oblečen vážil jenom jedenašedesát kilogramů. Dali mu nějaké staré šaty – mizerný hnědý kabát a kalhoty, které se k němu vůbec nehodily. Dostal také nějaké drobné a ještě mu poradili, co má dělat. Má prý se obrátit na dobročinné instituce.

Znovu se usídlil v noclehárně v Bowery a uvažoval, co počít, kam se vydat. K žebrotě měl už jenom krok.

„Co se dá dělat?“ říkal si. „Přece neumřu hladu.“

Poprvé požádal o almužnu na Druhé avenue. Slunce svítilo a ze Stuyvesantova parku proti němu zvolna přicházel nějaký dobře oblečený muž. Hurstwood sebral všechnu odvalu a přitočil se k němu.

„Nemohl byste mi věnovat deset centů?“ řekl mu přímo. „Jsem na tom tak, že musím prosit cizí lidi o almužnu.“

Muž o něho sotva zavadil pohledem, ale zalovil v kapsičce u vesty a strčil mu desetník.

„Tu máte,“ řekl.

„Mnohokrát děkuji,“ pronesl Hurstwood tiše, ale ten člověk si ho už nevšímal.

Hurstwood byl s úspěchem spokojen, ale styděl se za svou bídu a rozhodl se, že si vyžebřá už jen pětadvacet centů, protože to mu bude stačit. Potloukal se po ulicích dál, odhadoval v duchu lidi, ale teprve po dlouhé době se mu naskytla vhodná tvář a příležitost. Vyslovil svou prosbu, ale byl odmítnut. To ho zdrtilo a teprve za hodinu se sebral natolik, že se odhodlal zaprosit znovu. Tentokrát dostal pět centů. Dalo mu hodně námahy, než sehnal ještě dvacet. Bylo to krajně trapné.

Druhého dne to zkusil znovu, mnohokrát ho všelijak odbyli a párkrát ho někdo velkomyslně podaroval. Nakonec došel k závěru, že se musí naučit číst v lidských tvářích a podle toho pak opatrně vybírat, na koho se s prosbou obrátit.

Zastavoval však chodce velmi nerad. Viděl, jak za to jednoho člověka sebrali, a teď se bál, že by ho mohli také zavřít. Přesto však žebřel dál a stále nejasně věřil v nějaký obrat k lepšímu.

Jednou ráno si s určitým uspokojením přečetl oznámení, že se společnost z Casina i se „slečnou Carrie Madendou“ vrátila. V minulých dnech na ni dost často myslíval. Jaký má úspěch! A kolik má asi peněz! Ale i teď ho musela nejdřív několikrát za sebou postihnout

pořádná směla, než se odhodlal obrátit na ni. Byl už úplně vyhladovělý, když si řekl:

„Poprosím ji. Však mi několik dolarů neodepře.“

A tak se jednou odpoledne vydal ke Casinu. Několikrát přešel kolem a pokoušel se zjistit, kde je vchod pro herce. Pak se posadil na lavičku v Bryantově parku, kousek dál, a čekal.

„Nějakou malou podporu mi nemůže odepřít,“ říkal si stále.

O půl sedmé se začal jako stín ploužit kolem vchodu z Devětatřicáté ulice, tváře se přitom, jako by jen náhodou šel okolo. Svíral ho však strach, aby se snad s Carrie neminul. Když se přiblížila rozhodující hodina, byl poněkud rozechvělý, ale slabostí a hladem tak otupěl, že už své utrpení příliš nevnímal. Konečně se herci začali scházet. Hurstwoodova nervozita a napětí se vystupňovaly až k pocitu, že se musí každou chvíli zhroutit.

Jednu chvíli se mu zdálo, že Carrie zahlédl, a vykročil kupředu. Poznal však, že se mýlil.

„Ted' už musí co nevidět přijít,“ říkal si. Měl z toho setkání strach, a zároveň ho skličovala obava, zda nešla do divadla někudy jinudy. Prázdný žaludek se mu bolestně svíral.

Kolem něho procházeli lidé jeden za druhým, skoro všichni pěkně oblečení. Téměř žádný z nich si ho ani nevšiml. Ulicí hrčely kočáry, po chodníku míjeli pánové, doprovázející dámy. V této oblasti divadel a hotelů se právě začal probouzet bohatý večerní život.

Náhle před divadlem zastavil jakýsi kočár. Kočí seskočil, aby otevřel dvířka, a dříve než se Hurstwood vzchopil k nějakému činu, přeběhly přes široký chodník dvě dámy a zmizely ve dveřích. Zdálo se mu, že jedna z nich musela být Carrie, ale všechno se zběhlo tak neočekávaně a obě byly tak elegantní, tak neskutečné, že si tím nebyl tak docela jist. Čekal ještě hodnou chvíli, až se ho z hladu začala zmocňovat horečka. Když pak viděl, že východ pro herce je už opuštěný a začíná se sjíždět veselé obecenstvo, řekl si, že to tedy jistě byla Carrie a obrátil se k odchodu.

„Bože, musím si přece sehnat něco k jídlu,“ šeptal si, když opouštěl ulici, jíž proudily davy šťastnějších než on.

V tu dobu, kdy Broadway na sebe bere svou nejzajímavější podobu, stával den co den na rohu, kde ústí Šestadvacátá ulice a kde Broadway zároveň protíná i Pátá avenue, jakýsi podivný člověk. Byla to hodina, kdy se začínalo scházet divadelní obecnstvo. Na všech stranách zářily světelné reklamy, ohlašující večerní zábavy. Kolem drkotaly drožky a kočáry a jejich rozžaté lampy svítily do tmy jako žluté oči. Dvojice, skupiny tří i čtyř lidí se volně mísily s ostatním davem, který se tu se smíchem a žerty valil širokým proudem. Po Páté avenue se potloukali všelijací zahaleči, tu a tam se objevil nějaký zjevně bohatý člověk, jinde pán ve večerním obleku a do něho zavěšená dáma, či několik mužů, kteří právě přecházeli z jedné klubovní kuřárny do druhé. Na protější straně ulice svítily stovkami zářících oken ohromné hotely a v jejich kavárnách a kulečnickových sálech se bavila blahobytná, dobře oblečená a rozjařená společnost. A všude kolem se snášela noc, kolotající honbou za zábavou a veselím, a velké město se zmítalo v podivné horečce, pachtíc se tisícerými cestami za světskými radovánkami.

Onen osobitý muž byl bývalý voják, z něhož se stal náboženský blouznivec. Na vlastní kůži zakusil rány a bídu našeho podivného společenského zřízení a došel k závěru, že mu povinnost k bohu ukládá pomáhat bližním. Způsob, pro který se rozhodl, byl naprosto originální. Jeho působení záleželo v tom, že každému, kdo neměl střechu nad hlavou a kdo se na něho na tomto místě obrátil, opatřoval nocleh, třebaže sám neměl skoro nikdy dost peněz na to, aby si zajistil nějaké slušné bydlení pro sebe.

Den co den přicházel na své stanoviště a stával tam uprostřed prozářeného večerního ovzduší, statná postava zahalená do rozměrného pláště, na hlavě široký sklopený klobouk, a očekával žadatele, kteří se různými cestami dovídali o jeho dobročinnosti. Po nějakou dobu zůstal sám a pozoroval jako každý jiný, kdo nemá co

dělat, úchvatnou scénu před sebou. Onoho večera prošel kolem něho strážník a přátelsky ho pozdravil: „Bud’te zdráv, kapitáne!“ Nějaký uličník, který ho tam vídal už dříve, se zastavil opodál a civěl na něho s otevřenou pusou. Pro všechny ostatní to byl docela obyčejný člověk, snad trochu nezvykle oblečený. Považovali ho za nějakého cizince, který tu jen tak zevluje a pohvizduje si pro své vlastní potěšení.

Když uplynula první půlhodina, začaly se odkudsi vynořovat podivné postavy. Tu a tam bylo vidět, jak se z míjejícího davu odtrhne nějaký loudal a šine se se zájmem blíž. Z protějšího rohu přešel přes ulici jakýsi shrbený stařec a vrhl směrem k vojákovi kradmý pohled. Nějaký jiný člověk přišel po Páté avenue, doštrachal se až na roh Šestadvacáté ulice, rozhlédl se kolem a znovu se belhal pryč. Dva nebo tři typičtí obyvatelé Bowery se táhli po Páté avenue od Madisonova náměstí, ale neodvažovali se přistoupit blíž. Voják ve své pláštěnce přecházel na rohu, vždycky několik kroků tam a zpátky, a netečně si pohvizdoval.

Když se přiblížila devátá, zmatek předchozích hodin se poněkud uklidnil. Bezstarostná rozjařenost hotelů už trochu opadla. I vzduch byl teď chladnější. Ze všech stran se sem šinuly podivné postavy, které vojáka kradmo pozorovaly a pohlížely k němu, jako by stál uvnitř začarovaného kruhu, který se bály překročit. Bylo jich už asi tucet. Chlad dotíral stále ostřeji. Tu se jedna postava pohnula. Vystoupila ze stínu Šestadvacáté ulice, přešla Broadway a váhavě se přiblížila k čekajícímu vojákovi. Pohybovala se jaksi ostýchavě, nedůvěřivě, jako by se ani nechtěla zastavit. Až těsně před vojákem se muž náhle zastavil.

Kapitán ho vzal na vědomí, ale nijak zvlášť se nepozdravili. Příchozí lehce pokývl hlavou a zamumlal cosi jako člověk, který čeká, že něco dostane. Voják prostě ukázal na kraj chodníku.

„Postavte se tamhle,“ řekl.

Začarovaný kruh se prolomil. A když voják znovu zahájil svou krátkou klidnou procházku, začaly se sem šourat další postavy.

Nikdo ho ani nepozdravil; beze slova se připojovali k tomu prvnímu. Tak tam postávali, pofrkávali a šoupali nohama.

„Chladno, co?“

„No, hlavně, že už budeme mít zimu hnedle z krku.“

„Vypadá to na déšť.“

Různorodá společnost už vzrostla asi na deset lidí. Někteří se znali a dali se do řeči. Ostatní stáli trochu stranou a dělali, jako by tam ani nepatřili, ale přesto nechtěli být opomenuti. Byli nevrlí a mrzutí, zarytě mlčeli, civěli do prázdna a přešlapovali z nohy na nohu.

Málem se už začali bavit, ale voják jim k tomu nedal příležitost. Počítal, že už je jich dost, aby mohl začít, a přistoupil k nim.

„Všichni nocleh, jo?“

Ozval se souhlasný šum a mručení.

„Tak se postavte semhle do řady. Uvidíme, co se dá dělat. Já sám nemám ani cent.“

Utvořili jakousi zubatou, křivolakou řadu. Ted' bylo možné srovnávat a všimnout si některých nápadnějších rysů. Jeden z mužů měl dřevěnou nohu. Všechny klobouky byly naraženy do čela a tvořily sbírku, jaká by se nenašla ani v nejzastrčenějším vetešnictví v nějakém špinavém suterénu. Jejich kalhoty byly zvarhanělé a dole otřepané, kabáty odřené a vybledlé. Ve světle výkladních skříní vypadaly některé obličejové suché a bledé jako křída, jiné byly červené a trudovité, s odulými tvářemi a váčky pod očima. Několik vyzáblých postav připomínalo železniční dělníky. Přiblížilo se pár zvědavců, kteří si mysleli, že ta skupina o něčem rokuje, pak se tu zastavovalo stále víc a víc lidí a brzy se utvořil strkající se a zevlující dav. Kdosi v řadě začal mluvit.

„Ticho!“ zařval kapitán. „Koukejte, pánové, tihle lidi nemají kam složit hlavu. Potřebují dneska někde přespat. Na ulici ležet nemůžou. Když mi dá někdo dvanáct centů, budu moct jednoho z nich uložit. Tak kdo z vás to bude?“

Žádná odpověď.

„No, co se dá dělat, chlapci, budeme tu muset počkat, až nám je někdo přece jen dá. Dvanáct centů, co to komu udělá?“

„Tady je patnáct,“ zvolal jakýsi mladík s vyvalenýma očima, „víc dát nemůžu.“

„Dobrá, teď už mám patnáct. Vystupte z řady.“ Kapitán uchopil jednoho z nich za rameno, odvedl ho kousek stranou a tam ho postavil.

Pak si opět stoupl na své místo a začal znovu.

„Zbyly mi ještě tři centy. Tyhle lidi musíme všechny nějak uložit. Je to,“ počítal, „jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, jedenáct, dvanáct mužů. Ještě devět centů a další bude mít na nocleh. Dopřejte mu na noc dobrou, pohodlnou postel. Já sám se mu o ni postarám. Kdo mi dá těch devět centů?“

Jeden z diváků, tentokrát muž středního věku, mu podal pěticent.

„Tak teď mám osm centů, prosím. Ještě čtyři a tenhle člověk se bude moct vyspat. Račte, pánové. Dneska to jde nějak pomalu. Z vás má každý měkkou postel. Ale co bude s těmihle?“

„Tu máte,“ prohodil jeden z kolemjdoucích a podal mu nějakou minci.

Kapitán se podíval na minci a řekl: „Za tohle budou mít nocleh dva lidi a ještě mi zbyde pět pro dalšího. Tak kdo přidá ještě sedm centů?“

„Já,“ řekl nějaký hlas.

Hurstwood zabloudil toho večera na Šestou avenue a pustil se pak náhodou na východ po Šestadvacáté ulici směrem k Třetí avenue. Byl úplně zoufalý, unavený a zdrcený. Zdálo se mu, že musí hlady padnout. Jak se teď dostane ke Carrie? Hra neskončí dřív než v jedenáct. A když v kočáře přijela, jistě v něm také odjede. Musel by k ní přistoupit právě za těch nejtrapnějších okolností. Nejhorší ze všeho bylo, že ho trýznil hlad, že klesal únavou a musel přečkat v nejlepším případě ještě jeden celý den, protože dnes už neměl odvalu zkusit to znovu. Neměl co jíst a neměl kde spát.

Když se blížil k Broadwayi, všiml si kapitánových tuláků, ale myslil si, že je to jen nějaké shromáždění kolem pouličního kazatele nebo prodavače zázračné medicíny, a tak je chtěl minout. Když však přecházel ulici směrem k parku na Madisonově náměstí, spatřil poněkud stranou od ostatního davu řadu mužů, pro které byl už nocleh zajištěn. V záři elektrických světel poznal mezi nimi typy stejného ražení, jako byl on sám, postavy, jaké vídal na ulicích a v noclehárnách, jako on zchátralé na duchu i na těle. Byl zvědav, co se to děje, a vrátil se zpátky.

Kapitán tam stále ještě žádal svým úsečným způsobem o podporu. S překvapením a jakousi úlevou poslouchal Hurstwood často opakovaná slova: „Tihle lidi potřebují nocleh.“ Před ním stála řada nešťastníků, kteří ještě nocleh neměli, a když si všiml, jak se nějaký nově příchozí postavil na konec řady, rozhodl se, že to udělá také tak. Proč by váhal? Je dnes strašně unaven a tohle je prosté východisko alespoň z jedné nesnáze. Zítra mu možná bude štěstí přát víc.

Vzadu, kde byli někteří z těch, co už měli o nocleh postaráno, se dala pozorovat zřejmá úleva. Jejich napětí a nejistota zmizely a teď je slyšel, jak spolu mluví poněkud volněji. Někteří byli přímo družní. Politika, náboženství, situace ve vládě, nějaké novinářské senzace a známější události z celého světa, to vše se tu přemílalo s velkým západem. Drsné, chraptivé hlasy se silácky vyjadřovaly o všelijakých podivných věcech. A v odpověď padaly nejasné, nesusvislé poznámky.

Ti, kteří byli příliš tupí nebo příliš unavení, aby se pouštěli do hovoru, šilhali po těch, kteří se bavili, a jiní zase civěli bezduše a strnule do prázdna jako zvířata.

Dlouhé stání unavuje. Hurstwood čekal v řadě a cítil stále větší skleslost. Báł se, že se co nevidět zhroutí, a přešlapoval neklidně z nohy na nohu. Nakonec přišla řada i na něj. Peníze se totiž vybraly i na toho, který stál před ním, a tak odešel do řady šťastlivců. Hurstwood stál nyní v čele a kapitán již za něho orodoval.

„Dvanáct centů, pánové, dvanáct centů a tenhle člověk bude mít kde spát. Vždyť by tady nestál v té zimě, kdyby měl kam jít.“

Hurstwoodovi stoupalo do hrdla cosi dusivého. Polkl naprázdno. Hlad a slabost z něho udělaly zbabělce.

„Tady máte,“ řekl kdosi a podal kapitánovi peníze.

Ten položil bývalému řediteli přátelsky ruku na rameno a řekl: „Zařadte se tamhle.“

Jakmile se tam Hurstwood octl, dýchal už volněji. Připadalo mu, že svět přece jenom není tak zlý, když se v něm najde tak dobrý člověk. Ostatní měli zřejmě tytéž pocity.

„Kapitán je pašák, co?“ řekl muž, který stál před ním, maličký, truchlivý, bezmocný človíček, který vypadal, jako by si s ním byl osud odjakživa jen krutě zahrával.

„To jo,“ pravil Hurstwood netečně.

„No nazdar, těch tam pořád je,“ řekl člověk, který stál o něco dále vpředu. Vykláněl se z řady a díval se na zástup žadatelů, za které kapitán stále ještě hovořil.

„Si myslím. Dneska jich musí bejt víc jak sto,“ prohodil jiný.

„Koukněte se na toho frajera v tom fiáckru,“ upozorňoval třetí.

Drožka se zastavila. Nějaký pán ve večerním obleku podával kapitánovi okénkem jakousi bankovku. Ten ji přijal s prostým poděkováním a vrátil se k své řadě. V bílé náprsence se zatřpytila jehlice s drahokamem, drožka se rozjela a všichni za ní natáhli krk. Celý dav vzdychl úžasem.

„Za to bude mít dnes nocleh devět mužů,“ prohlásil kapitán a odpočítal je z řady. „Jděte se postavit tamhle. Tak, a teď už zbývá jen sedm. Potřebuji dvanáct centů.“

Peníze se scházely pomalu. Během doby se dav ztenčil na pouhou hrstku lidí. Pátá avenue byla teď pustá, jen tu a tam se objevila ojedinělá drožka nebo chodec. Po Broadwayi chodilo už jen málo lidí. Jen občas si někdo všiml malé skupinky, když šel kolem, vytáhl peníz, a aniž obdarovaným věnoval další pozornost, odcházel.

Kapitán stále vytrvával. Hovořil dál, velmi pomalu, co nejméně plýtvaje slovy, a s jakousi sebedůvěrou, jako by si byl jist, že musí dosáhnout svého.

„Tak prosím, nemůžu tu čekat celou noc. Ti lidé jsou už unavení a je jim zima. Dejte mi někdo čtyři centy.“

Potom přišla doba, kdy už neříkal nic. Lidé mu jen podávali peníze a za každých dvanáct centů vyřadil dalšího člověka a poslal ho do druhé řady. Pak chodil zase sem a tam jako dříve a díval se do země.

V divadlech se postupně končilo. Světelné reklamy pohasly. Hodiny odbily jedenáct. Za půl hodiny už mu zbyli jen dva muži.

„Tak do toho, pánové,“ zvolal na několik zvědavých diváků, „osmnáct centů a všichni budou mít na nocleh. Osmnáct centů! Mám jich šest. Dejte mi někdo ty peníze. Uvažte, že mě dnes v noci čeká ještě cesta pěšky do Brooklynu. Ale napřed musím odvést tyhle lidi a postarat se jim o nocleh. Osmnáct centů!“

Nikdo neodpovídal. Chodil sem a tam, několik minut hleděl k zemi a chvílemi říkal: „Osmnáct centů.“ Zdálo se, že těch pár centů zdržuje vytoužený odpočinek mnohem víc než všechny ostatní peníze dohromady. Hurstwood, jehož poněkud povzbuzovalo vědomí, že je součástí té dlouhé řady, se musel vší silou držet, aby slabostí nesténal.

Konečně se na Páté avenue objevila jakási dáma v divadelní plášťence a v šustivých sukních, doprovázená pánem. Hurstwood unaveně vzhlédl a vzpomněl si přitom na Carrie, na její nový svět i na doby, kdy takto doprovázel svou manželku.

Když se tak díval, dáma se obrátila, pohlédla na to podivuhodné shromáždění a poslala k němu svého průvodce. Nastrojený a elegantní pán přistoupil s bankovkou v ruce ke kapitánovi.

„Tady máte,“ pravil.

„Díky,“ řekl kapitán a obrátil se k posledním dvěma žadatelům.

„Tak, a ještě nám zbylo něco na zítřek,“ dodal.

Zařadil je za ostatní a přešel dopředu, počítaje cestou, kolik jich celkem je.

„Sto třicet sedm,“ oznámil. „Tak, hoši, pěkně vyrovnat řadu a jdem. Ted’ už to nebude trvat dlouho. A hezky držet krok.“

Sám se postavil do čela a zavelel: „Pochodem vchod!“ Hurstwood vykročil s ostatními. Dlouhý, živý had se vinul po Páté avenue, po parkových cestičkách přes Madisonovo náměstí, na východ Třiaadvacátou ulicí a dolů po Třetí avenue. Noční chodci a zevlouni se zastavovali a dívali se za nimi. Strážníci, kteří tlachali na různých nárožích, si jich celkem nevšimli nebo jenom pokynuli vůdci, jehož už znali z dřívějšíka. Únavně dlouho pochodovali po Třetí avenue až k Osmé ulici, kde byla noclehárna. Zdálo se, že už je zavřená, ale čekali je.

Stáli venku v temnotě, zatímco vůdce uvnitř vyjednával. Pak se dveře rozletěly, kdosi je pozval dovnitř a říkal: „Jen pomalu, pomalu.“

Vpředu je někdo rozděloval do světnic, takže se s klíči nemuseli zdržovat. Když se Hurstwood škrábal nahoru po vrzavých schodech, ohlédl se a viděl, jak kapitán na všechno dohlíží, staraje se i toho posledního v řadě. Pak si přitáhl plášť k tělu a vydal se do noci.

„Tohle dlouho nevydržím,“ pomyslil si Hurstwood. Hrozně ho bolely nohy. V malé komůrce bez světla, kterou mu přidělili, sklesl na ubohou pryčnu. „Musím jít, nebo umřu.“

46

Víry v kalných vodách

Jednoho večera, brzy po návratu do New Yorku, chystala se Carrie k odchodu a dokončovala právě svou toaletu, když zaslechla za dveřmi na scénu jakýsi hluk. Jeden z rozčilených hlasů jí připadal nějak známý.

„Pustte mě přece. Potřebuji se slečnou Madendou nutně mluvit.“

„Musíte jí napřed poslat navštívenku.“

„Nesmysl! Tady máte.“

Půldolar změnil majitele a na dveře její šatny se ozvalo zaklepání. Otevřela. Byl to Drouet.

„No tohle!“ zvolal. „Nevěřím svým očím! Tak jak se vám pořád vede? Jak jsem vás uviděl, hned jsem vás poznal.“

Carrie o krok ustoupila. Čekala rozmluvu plnou trapných rozpaků.

„Cožpak mi ani ruku nepodáte? To jste pěkná. No tak, podejte mi přece ruku!“

Carrie natáhla s úsměvem pravici, už jenom pro tu jeho překypující srdečnost. Ačkoli trochu zestárl, změnil se jen málo. Tytéž pěkné šaty, táž statná postava, táž růžová tvář.

„Ten chlap u dveří mě nechtěl pustit dovnitř, musel jsem mu něco strčit. Hned jsem věděl, že jste to vy. Poslyšte, ten kus je ohromný. Hrajete svou roli báječně. Vždycky jsem říkal, že máte nadání. Náhodou jsem šel dnes večer kolem, a tak jsem si řekl, že bych sem měl na chvílku zaskočit. Viděl jsem vaše jméno na programu, ale neuvědomil jsem si, že jste to vy, až když jste přišla na jeviště. Pak se mi naráz rozsvítilo. Byl jsem z toho celý pryč. To je totéž jméno, pod kterým jste hrála tenkrát v Chicagu, že?“

„Ano,“ odpověděla Carrie tiše, překonána samozřejmostí, s kterou mluvil.

„Věděl jsem hned, že jste to vy, jak jsem vás spatřil. Nu, jak se vám tedy vlastně vede?“

„Ach, velmi dobře, děkuji vám,“ odvětila Carrie, otálejíc ve své šatně. Byla tím nápořem trochu omráčena. „A vám?“

„Mně? Výborně. Jsem teď tady v New Yorku.“

„Vážně?“ divila se Carrie.

„Ano. Už půl roku. Vedu tu jednu filiálku.“

„To je krásné!“

„A kdy jste se vlastně dala k divadlu?“ vyptával se Drouet.

„Asi před třemi lety.“

„Neříkejte! Dneska o tom slyším poprvé, namouduši. No, já jsem vždycky říkal, že to tak jednou dopadne. Vždycky jsem tvrdil, že jste rozená herečka, pamatujete?“

Carrie se usmála.

„Ano, tak jste to říkával.“

„Vypadáte ale báječně,“ pokračoval. „Ještě jsem neviděl nikoho, kdo by se tak změnil k svému prospěchu jako vy. Trochu jste vyrostla, ne?“

„Já? Trošku, možná.“

Přejel očima její šaty, pak vlasy, na kterých seděl koketní slušivý klobouček, a potom jí pohlédl do očí. Uhýbala jimi, jak jen to bylo možné. Zřejmě očekával, že se jejich stará známost ihned a beze změny obnoví.

Viděl, že si bere kabelku, kapesník a ostatní maličkosti a připravuje se k odchodu.

„Poslyšte,“ navrhl, „nemohli bychom jít dneska spolu někam na večeři? Venku na mě čeká jeden známý.“

„Já bohužel nemůžu,“ odmítala Carrie. „Dnes večer ne. Mám zítra časné ráno nějaké řízení.“

„I co, pusťte to k vodě a pojdte se mnou. Můžu se toho člověka zbavit. Chtěl bych si s vámi pěkně popovídat.“

„Ne, ne,“ bránila se Carrie. „Nejde to. Nechtějte to na mně. Ani se mi nechce takhle pozdě večeřet.“

„Tak si aspoň pojd'te někam sednout a pohovoříme si.“

„Dnes večer rozhodně ne,“ řekla a zavrtěla hlavou. „Popovídáme si někdy jindy.“

Všimla si, že její odmítnutí vyvolalo na jeho tváři stín. Jako by si začal uvědomovat, že se mnoho změnilo. Její dobrosrdečné povaze se příčílo zacházet takhle s člověkem, který ji měl vždycky rád.

„Víte co? Přijd'te za mnou zítra do hotelu,“ řekla mu, aby napрави-la svou chybu. „Potom můžeme jít spolu na večeři.“

„Tak dobrá,“ souhlasil Drouet a tvář se mu rozjasnila. „Kde bydlíte?“

„Ve Waldorfu,“ odpověděla. Byl to elegantní hotel, teprve nedávno postavený.

„Kdy mám přijít?“

„Řekněme ve tři,“ zvala ho Carrie přátelsky.

Druhého dne přišel, ale Carrie se na schůzku s ním příliš netěšila. Když ho však spatřila, jako vždy svým způsobem hezkého a skvěle naloženého, zapomněla na své obavy, že večeře s ním bude asi dost nepříjemnou záležitostí. Měl jako obvykle plno řečí.

„Tady jim jdou obchody asi dobře, co?“ byla jeho první poznámka.

„To ano,“ odpověděla.

A ten bodrý egoista se hned pustil do podrobného líčení svých životních osudů.

„Už brzy si otevřu vlastní obchod,“ poznamenal mezi řečí. „Můžu dostat půjčku na dvě stě tisíc dolarů.“

Carrie pobaveně naslouchala.

„Poslyšte,“ zeptal se náhle, „kde je teď vlastně Hurstwood?“

Carrie se trochu začervenala.

„Myslím, že je tady v New Yorku,“ odpověděla. „Už jsem ho dávno neviděla.“

Drouet chvíli přemýšlel. Nebyl si jist, zda snad bývalý ředitel není nějakou vlivnou osobností v pozadí. Domníval se sice, že nikoli, ale po jejím prohlášení mu spadl kámen ze srdce. Carrie se ho tedy nepochybně zbavila. A dobře udělala, pomyslel si.

„Je to vždycky chyba, když se člověk dopustí něčeho takového,“ pravil.

„Čeho?“ ptala se Carrie, netušíc, co přijde.

„Však víte,“ mávl Drouet rukou, jako by se samo sebou rozumělo, že ví, oč jde.

„Nevím, co tím myslíte,“ odpověděla.

„Ale přece tu aféru, co měl, když odjel z Chicaga.“

„O čem to prosím vás mluvíte?“ řekla Carrie. Naráží snad takhle hrubě na její útěk s Hurstwoodem?

„Ale jděte!“ zvolal nevěřičně. „Víte přece, že když tenkrát odjížděl, vzal s sebou deset tisíc dolarů, či snad ne?“

„Cože!“ vykřikla Carrie. „Chcete tím říct, že ty peníze ukradl?“

„Ale vždyť vy o tom přece musíte vědět,“ divil se Drouet, zmaten jejím tónem.

„Namouduši ne,“ vyvracela mu to Carrie. „Vůbec nic jsem nevěděla.“

„No to se teda povedlo,“ řekl Drouet. „On ty peníze opravdu sebral. Bylo to ve všech novinách.“

„Kolik jste říkal, že vzal?“ ptala se Carrie.

„Deset tisíc dolarů. Ale slyšel jsem, že většinu toho potom vrátil.“

Carrie upírala prázdný pohled na podlahu, bohatě vystlanou koberci. Všechna ta léta, jež uplynula od jejího útěku, jevila se jí nyní v novém světle. Rozpomínala se teď na mnoho a mnoho věcí, které svědčily o pravdivosti Drouetových slov. Domýšlela se, že Hurstwood ty peníze vzal jistě kvůli ní. Místo nenávisti začal se v jejím srdci rodit jakýsi soucit. Ubožák! Jak hrozný meč mu visel po celý ten čas nad hlavou!

Při večeři se Drouet rozehřál jídlem a pitím a celý zjihl. Domníval se, že Carrie už zase o něho začíná mít onen přátelský zájem jako za starých časů. Jaká by to byla výhra, myslil si, tak krásná, elegantní, slavná! Ve světle svých divadelních úspěchů a v přepychovém prostředí hotelu Waldorf mu připadala nesmírně žádoucí.

„Pamatujete, jak jste byla tenkrát v Averyho sále nervózní?“ ptal se.

Carrie se při vzpomínce na to musela usmát.

„Nikoho jsem neviděl hrát tak dobře jako tehdy vás, kočičko,“ dodal smutně a opřel se jedním loktem o stůl. „Myslel jsem si tehdy, že my dva se spolu dobře shodneme.“

„Takhle prosím vás nemluvte,“ řekla Carrie s jistou stopou chladu v hlase.

„Dovolte, abych vám řekl, že –“

„Ne,“ přerušila ho a povstala. „Kromě toho je už čas, abych se začala chystat do divadla. Budu se s vámi muset rozloučit, nedá se nic dělat.“

„Zůstaňte ještě chvíličku,“ prosil Drouet. „Máte ještě spoustu času.“

„Ne,“ pravila mírně Carrie.

Drouet vstal zdráhavě od skvěle prostřeného stolu a následoval ji. Doprovodil ji k výtahu a tam se zeptal:

„Kdy vás zase uvidím?“

„Snad někdy později,“ odpověděla Carrie. „Budu tu celé léto. Dobrou noc.“

Dveře výtahu se otevřely.

„Dobrou noc!“ loučil se Drouet, když vstupovala dovnitř, šustíc sukněmi.

Pak kráčet smutně do haly. Všechna jeho stará touha znovu ožila, protože Carrie teď byla pro něho tak nedostupná. Veselý šumot kolem, všechno připomínalo jenom ji. Byl přesvědčen, že se k němu nezachovala hezky. Carrie však měla v hlavě jiné myšlenky.

Toho večera na ni Hurstwood čekal před Casinem a ona ho nezpозorovala.

Když šla nazítří večer do divadla, střetla se s ním tváří v tvář. Čekal na ni, vyzáblejší než kdy jindy, pevně rozhodnut s ní promluvit, i kdyby jí měl poslat vzkaz. Na první pohled vůbec nemohla tu

ošumělou, zmačkanou postavu poznat. Lekla se ho, když se k ní těsně přitočil. Považovala ho za nějakého cizího hladového člověka.

„Carrie,“ pronesl skoro šeptem, „mohl bych si s tebou chvilku promluvit?“

Obrátila se a okamžitě ho poznala. Jestliže se kdy v jejím srdci skrývala nějaká nenávisť k němu, nyní vyprchala. Přece však si vzpomněla na to, co říkal Drouet o jeho zpronevěře.

„Bože, Georgi!“ zvolala. „Co se to s tebou stalo?“

„Byl jsem nemocný,“ odpověděl. „Zrovna mě pustili ze špitálu. Proboha tě prosím, dej mi nějaké peníze!“

„Ale ovšem,“ přisvědčila Carrie. Rty se jí třásly a zachovávala klid jen s největším úsilím. „Ale co se to s tebou jenom stalo?“

Otevřela peněženku a vytáhla všechny bankovky, které tam měla: jednu pětidolarovou a dvě dvoudolarové.

„Už jsem ti přece řekl, že jsem byl nemocný,“ odpověděl nevrle, téměř uražen jejím přílišným soucitem. Bylo pro něho těžké přijímat ho právě od ní.

„Tady máš,“ pravila, „víc u sebe nemám.“

„Děkuji,“ odpověděl tiše. „Jednou ti to vrátím.“

Carrie od něho nemohla odtrhnout oči. Chodci je zvědavě pozorovali. Pociťovala, jak je někdy obtížné být veřejně známou osobností. Hurstwood měl podobný pocit.

„Proč mi nechceš říci, co se stalo?“ ptala se bezradně. „Kde bydlíš?“

„Ale mám pokoj dole v Bowery,“ odpověděl. „Nemá cenu, abych ti to tady vykládal. Teď už jsem zase v pořádku.“

Její vlídné dotazy ho podle všeho jen popuzovaly. K ní se přece osud zachoval o tolik lépe!

„Raději už jdi,“ řekl. „Jsi hrozně hodná, ale už tě nechci obtěžovat.“

Pokusila se mu na to odpovědět, ale on se obrátil a šoural se pryč směrem na východ.

Celé dny visel potom jeho zjev jako těžký příkrov nad jejím životem, posléze však počal blednout. Drouet ji navštívil ještě jednou,

ale tentokrát ho ani nepřijala. Jeho pozornost jí připadala naprosto nevhodná.

„Že nejsem doma,“ odpověděla hotelovému poslíčkovi.

Její samotářská, do sebe uzavřená povaha byla něčím tak zvláštním, že se v očích veřejnosti stávala zajímavou osobností. Byla tak klidná a nepřístupná!

Brzy nato se ředitelství rozhodlo uspořádat zájezd do Londýna. Zůstat s hrou v New Yorku druhou letní sezónu bylo přece jen trochu riskantní.

„Co říkáte, nechtěla byste si podmanit Londýn?“ zeptal se jí jednou odpoledne ředitel.

„Mohlo by to taky dopadnout špatně,“ odpověděla.

„Někdy v červnu tam možná pojedeme,“ pokračoval.

Ve spěšných přípravách k odjezdu na Hurstwooda docela zapoměla. On i Drouet zjistili teprve mnohem později, že odjela. Drouet ji jednou přišel navštívit a vykřikl překvapením, když se to dověděl. Pak se zastavil v hale a kousal si v zamyšlení konečky kníru. Nakonec dospěl k názoru, že staré časy jsou nenávratně ztraceny.

„Vždyť na ní ani tolik není,“ říkal si, ale sám tomu v hloubi srdce nevěřil.

Hurstwood se protloukal dlouhým létem a podzimem všelijak. Malé místo vrátného v jakési tančírně ho udrželo nad vodou jeden měsíc. Žebrota, někdy hlad, tu a tam přespání na lavičce v parku – tak trávil dny potom. Několikrát také vyhledal pomoc u oněch svérázných dobročinných institucí, o které náhodou zavadil, když v době nejvyšší nouze bloudil hladový městem. Uprostřed zimy se Carrie vrátila a vystupovala pak na Broadwayi v nové hře. O tom však nevěděl. Dlouhé týdny se potuloval po městě a žebral, a zatím světelná reklama, oznamující její vystoupení, zářila do přeplněné noční ulice v zábavní části města. Drouet si jí všiml, ale neodvážil se Carrie navštívit.

Asi v téže době se vrátil do New Yorku Ames. Dosáhl na Západě jistého úspěchu a otvíral nyní laboratoř ve Woosterově ulici.

Setkali se samozřejmě prostřednictvím paní Vanceové, ale ne-
vzbudilo to v nich žádné vzájemné city. Domníval se, že stále ještě
žije s Hurstwoodem, a když se dověděl, že tomu tak není, zdržel
se všech poznámek, protože nevěděl, co se vlastně stalo. Raději se
nepokoušel do toho proniknout.

Šel se s paní Vanceovou podívat na novou hru a vyjádřil, co si
o tom myslí.

„Neměla by hrát v operetě,“ řekl, „myslím, že by mohla dokázat
něco lepšího.“

Jednou odpoledne se náhodou u Vanceových setkali a zabrali se
do velmi přátelského hovoru. Nedovedla si vysvětlit, proč už v ní
nebudí onen žhavý zájem jako kdysi. Tenkrát pro ni nepochybně
znamenal něco, čeho se jí nedostávalo. To si však neuvědomovala.
Úspěch v ní vzbudil pocit, že nyní je obdařena mnohým, co se jemu
líbí. Pro něho však ve skutečnosti její malá novinová sláva nezna-
menala vůbec nic. Myslel si, že toho mohla dokázat daleko víc.

„Tak jste se tedy přece jen nedala na činohru,“ poznamenal,
vzpomínaje na její zájem o tento dramatický žánr.

„Ne, zatím ne,“ odpověděla.

Díval se na ni s tak zvláštním výrazem, že si uvědomila, že v jeho
očích propadla. Proto dodala: „Ale chci se o to ještě pokusit.“

„Měla byste,“ radil jí. „Máte pro činohru všechny předpoklady.“

Překvapilo ji, že mluvil o předpokladech. Cožpak ji tak dobře zná?

„Proč myslíte?“ ptala se.

„Nu, řekl bych, že se k tomu hodíte svou citlivou povahou.“

Carrie se usmála a trochu se začervenala. Byl k ní tak bezelstně
upřímný, že k němu cítila stále větší přátelství. Starý ideál znovu
ožíval.

„Nevím, nevím,“ odpověděla, potěšena tak, že to jen stěží utajila.

„Viděl jsem vás hrát,“ poznamenal. „Bylo to velmi dobré.“

„Jsem ráda, že se vám to líbilo.“

„Na operetu to bylo skutečně velmi dobré,“ řekl.

Víc o tom ten den nehovořili, protože je někdo vyrušil. Později se však setkali znovu. Carrie vstoupila po večeri do pokoje s jiným hostem a zastihla ho, jak sedí v koutě a dívá se do země. Namáhavá práce vtiskla jeho tváři unavený výraz. Carrie však nebylo dáno pochopit, čím ji tato tvář přitahuje.

„Sám?“ zeptala se.

„Poslouchal jsem hudbu,“ odpověděl.

„Vrátím se za okamžik,“ poznamenal její společník, který na vynálezci nenacházel nic zvláštního.

Vzhlédl k ní vzhůru; zůstala totiž chvíli stát, zatímco on seděl.

„Že je to zajímavá melodie, vidíte?“ ptal se, naslouchaje hudbě.

„Ano, velmi,“ odvětila. Teď, když ji na ni upozornil, rovněž si to uvědomila.

„Posadte se,“ vyzval ji a nabídl jí křeslo vedle sebe.

Chvíli tiše poslouchali, uchvázeni týmž citem. K ní však pronikal přímo srdcem. Hudba ji okouzlovala stejně jako za starých časů.

„Nevím, co to v hudbě je,“ začala, pohnuta nevyslovitelnou touhou, „ale vždycky ve mně vzbuzuje pocit, jako bych po něčem toužila, jako bych –“

„Ano, chápu vás.“

Náhle si uvědomil její zvláštní duševní rozpoložení. Jak upřímně se svěřovala se svými pocity!

„Vy byste neměla podléhat melancholii,“ prohodil.

Chvíli přemýšlel a pak se pustil do úvah, které s tím zdánlivě neměly nic společného, přesto se však hodily k jejich pocitům.

„Svět je plný věcí, které stojí za to, aby o ně člověk usiloval, ale v dané chvíli se můžeme věnovat jen jedné z nich. Nijak nám neprospěje, když budeme lomit rukama nad tím, co je od nás daleko.“

Hudba ustala. Zvedl se, jako by se chtěl protáhnout, a postavil se před ni.

„Proč to nezkusíte v nějaké dobré, silné hře?“ řekl, Díval se teď přímo na ni a zkoumal její tvář. V jejích velkých, měkkých očích a ve smutném rysu kolem jejích úst spatřoval důkaz, že se nemýlí.

„Snad to jednou zkusím,“ řekla.

„Tam je vaše pravé pole působnosti,“ dodal.

„Myslíte?“

„Ano,“ řekl, „nepochybují o tom. Možná že si to ani neuvědomujete, ale ve vašich očích a ústech je něco, co vás pro vážnou divadelní práci přímo předurčuje.“

Carrie vzrušilo, že o ní hovoří s takovým vážným zájmem. V té chvíli jako by se vymanila ze svého pocitu osamělosti. Takovou chválu, založenou na hlubokém a kritickém rozboru, ještě neslyšela.

„Je to ve vašich očích a kolem vašich úst,“ opakoval roztržitě. „Vzpomínám si, že když jsem vás poprvé spatřil, pomyslel jsem si hned, jaká máte zvláštní ústa. Jako byste se měla každým okamžikem rozplakat.“

„Jak zvláštní,“ zašeptala Carrie, v jejímž nitru se rozlilo radostné teplo. To byla slova, po nichž její srdce toužilo.

„Pak jsem zjistil, že je to váš přirozený výraz, a dnes večer jsem ho spatřil opět. I kolem očí vám leží jakýsi stín, a to dodává vaší tváři tentýž výraz. Snad je to jejich hloubka, nevím.“

Carrie mu pohlédla přímo do tváře, velmi vzrušena.

„Snad si to sama ani neuvědomujete,“ dodal.

Odvrátila hlavu. Byla šťastná, že s ní mluví tímto způsobem, a upřímně si přála, aby její duše byla opravdu hodna onoho citu, který se jeví v její tváři. Otvíral jí bránu k nové touze.

Měla také o čem přemýšlet do té doby, než se zase setkali. Došlo k tomu za několik týdnů. Uvědomila si, že opouští své staré ideály, které ji naplňovaly tehdy v šatně v Averyho sále a dlouhý čas potom. Proč je ztratila?

„Já vám povím, proč byste měla úspěch, kdybyste dostala nějakou vážnou roli,“ řekl jí při jiné příležitosti. „Už jsem na to přišel.“

„A proč tedy?“ zeptala se Carrie.

„Ten zvláštní výraz, který má vaše tvář,“ hovořil jako někdo, komu činí potěšení řešit hádanku, „se projevuje i v různých jiných věcech. Najdete ho v tklivé písni nebo v nějakém obraze, který na vás hluboce zapůsobí. Lidé něco takového rádi vidí, protože je to přirozený výraz jejich vlastní touhy.“

Carrie na něho hleděla, aniž jasně chápala, co tím vlastně myslí.

„Svět stále bojuje o výraz,“ pokračoval. „Většina lidí není schopna vyjádřit své city. Jsou odkázáni na jiné. A v tom je poslání génia. Jeden vyjádří touhu hudbou, druhý poezií, třetí hrou. A někomu to příroda vdechne do tváře, stvoří tvář, která je výrazem veškeré touhy. A to se právě stalo u vás.“

Díval se na ni pohledem, v němž bylo beze zbytku obsaženo všechno to, o čem hovořil, a tak pochopila. Alespoň si z toho vzala to, že její tvář vyjadřuje touhu světa. Ukryla to na dně svého srdce jako vzácný poklad.

„To však na vás klade břímě odpovědnosti,“ dodal. „Stalo se náhodou, že máte tento dar. Není to vaše zásluha. Totiž, chci tím říct, že se vám právě tak dobře toho daru dostat nemuselo. Nic jste za něj nezaplátila. Ale když už vám byl jednou svěřen, máte povinnost s jeho pomocí něco vykonat.“

„Co?“ ptala se Carrie.

„Věnovat se dramatu. Je ve vás tolik citu. Máte velice melodický hlas. Odevzdejte to všechno druhým. Jen tak si své schopnosti uchováte.“

Tomu poslednímu Carrie nerozuměla. Všechno ostatní ji však utvrdilo v přesvědčení, že její úspěch v operetě znamená jen málo nebo vůbec nic.

„Jak to myslíte?“ tázala se.

„Prostě tak, jak to říkám. Máte ten dar, máte ho ve svých očích, ústech, ve své povaze. Můžete ho ztratit, pochopte to. Jestliže se zpronevěříte svému poslání a budete žít jen proto, abyste uspokojila

samu sebe, nebude trvat dlouho a ten výraz z vašich očí zmizí, vaše ústa se změní, herecké schopnosti vás opustí. Myslíte si možná, že k tomu nedojde, ale věřte, stane se to. Příroda sama se už o to postará.“

Byl tak zaujat úsilím podporovat všechno dobré, že někdy povolil uzdu svému nadšení a upadal do kazatelského tónu. Něco ho ke Carrie přitahovalo. Chtěl ji vyburcovat z její prostřednosti.

„Já vím,“ pravila nepřítomně. Cítila se jaksi vinna, jako by zanedbávala svou povinnost.

„Být vámi,“ řekl, „změnil bych obor.“

Jeho slova měla tentýž účinek, jako když se něčím zvíří stojatá voda. Carrie se nad nimi trápila ve svém houpacím křesle celé dny.

„Myslím, že asi u operety dlouho nezůstanu,“ řekla konečně jednou Lole.

„A proč ne, prosím tě?“ ptala se jí přítelkyně. „Mám dojem, že bych dokázala víc v opravdovém dramatu.“

„Jak jsi na to přišla?“

„Ale nijak,“ odpověděla. „Vždycky jsem si to myslela.“

Přesto se však k ničemu nerozhoupala a soužila se dál. K oněm vyšším cílům vedla dlouhá cesta, alespoň jí to tak připadalo, a zde měla veškeré pohodlí. To byl kořen její nečinnosti i její neukojené touhy.

Cestou poražených – Struny ve větru

Ve městě se tou dobou zabývalo poměrně hodně lidí podobnou dobročinností jako obětavý kapitán a Hurstwood jí stejně zoufale využíval. Mezi takové dobročinné instituce patřil například misijní klášter Milosrdných sester na Patnácté ulici. Byla to řada červených cihlových domků; před vchodem tam visela prostá dřevěná schránka na milodary, na níž byl namalován nápis, že se každé poledne vydává zadarmo oběd všem, kdo se tu přihlásí a požádají o něj. Tento prostý nápis byl až příliš skromný, poněvadž se pod ním tajila dobročinnost nesmírně široká. Podobné instituce jsou v New Yorku tak rozsáhlé a početné, že lidé, kterým se žije lépe, si je velmi často ani neuvědomují. Ale kdo má o takové věci zájem, nabude brzy správnou představu o jejich významu. Člověk mohl stát bůhvíkolik dní za sebou kolem poledne na Šesté avenue a na Patnácté ulici a ani si nemusel povšimnout, jak se z nekonečného davu, valícího se rušnou ulicí, každou chvilku oddělí nějaká počasím umořená, vyzáblá a otrhaná lidská bytost, která sotva vleče nohy. Ale bylo tomu skutečně tak a čím chladnější byly dny, tím to bylo zjevnější. V misii ovšem nebylo dost místa a také kuchyně byla poměrně malá, takže tam mohlo jíst najednou jenom pětadvacet až třicet lidí, a tak aby se zachoval nějaký pořádek, museli se lidé venku stavět do fronty a čekat, až na ně přijde řada. Byla to každý den zvláštní podívaná, ale za dlouhá léta tím pravidelným opakováním zevšedněla a nikdo se už nad ní nepozastavoval. I v nejkřutější zimě tu lidé čekali trpělivě jako dobytek, čekali i několik hodin, než se dostali dovnitř. Nikdo se na nic neptal, nikdo se o nikoho nestaral. Najedli se a zase odešli a někteří se tam vraceli pravidelně den co den, po celou zimu.

Dokud oběd neskončil, stála ve dveřích na stráži statná, mateřsky vypadající žena a odpočítávala přípustné množství. Muži

postupovali klidně a spořádaně. Na nikom nebylo znát spěch ani nedočkavost. Byl to průvod téměř němý. Fronta tam stála i v tom nejdrsnějším počasí. Když foukal ledový vítr, plácali pro zahřátí rukama a podupávali nohama. Prsty i tváře byly mrazem bolestně zkřehlé. I v jasném denním světle si byli všichni jaksi podobní. Patřili k vrstvě lidí, kteří, pokud je snesitelné počasí, vysedávají na lavičkách v parcích, a v létě na nich v noci i spí, zalidňují Bowery a ony bídné, zanedbané uličky v East Side, kde ošumělé šaty a strhané rysy nejsou nijak nápadné. Jsou to lidé, kteří za mrazivého a drsného počasí posedávají v předsíních nocleháren, kteří se rojí kolem všech těch laciných útulků, jaké najdete v některých uličkách na dolním konci East Side a jež se otvírají teprve v šest. Nedosta- tečné a nepravidelné jídlo, hltané vzdychky narychlo, zanechává ovšem zhoubné následky na jejich kostech i svalstvu. Všichni jsou bledí, skleslí, se zapadlýma očima a propadlou hrudí, oči jim svítí podivným leskem a rty vynikají v tváři chorobnou červení. Vlasy mají zanedbané, uši bezkrevné, boty popraskané a na špičkách i na podpatcích sešlapané. Patřili k těm, kteří jsou prostě neseni proudem. Každá lidská vlna vyvrhne nějakého takového ubožáka, stejně jako mořské vlny vyplavují za bouře na břeh kusy dřeva.

V jiné části města žil pekař Fleischmann, který už skoro čtvrt století dával po bochníku chleba každému, kdo si pro něj o půlnoci přišel k postrannímu vchodu jeho pekárny na rohu Broadwaye a Desáté ulice. Po dvacet let se tu asi tři sta lidí stavělo každou noc do fronty, ve stanovenou dobu prošli kolem dveří, vzali si z velké bedny, která stála volně venku, svůj bochník, a zmizeli opět v temnotě. Za celých dvacet let se vzezření a počet těch lidí téměř nezměnily. Dva tři výraznější typy utkvěly v paměti těm, kteří rok co rok vídali toto malé procesí. Dva z nich za dlouhých patnáct let nevynechali snad ani jedinou noc. Bylo tam asi tak čtyřicet pravidelných návštěvníků. Zbytek fronty tvořili náhodní příchozí. V dobách hospodářských zmatků a velké bídy jich bylo jen málokdy

víc než tři sta, v dobách prosperity, kdy se o nezaměstnanosti skoro ani neslyší, jich bylo málokdy méně. V zimě i v létě, v bouři i za pohody, v dobách dobrých i zlých scházel se k tomuto pochmurnému půlnočnímu dostaveníčku u Fleischmannovy bedny s chlebem stále stejný počet lidí.

Na obou těch místech dobročinnosti býval Hurstwood za oné kruté zimy častým hostem. Jednoho dne byl zvláště tuhý mráz, a když marně žebрал po ulicích, počkal do poledne a pak se vydal tam, kde chudině zadarmo poskytují tyto milodary. Už v jedenáct dopoledne se sem ze Šesté avenue přišouralo několik podobných ubožáků. Ošoupané šaty na nich jen visely a plácaly se ve větru. Opírali se o železné zábradlí, které chrání hradby zbrojnice Devátého pluku, jejíž průčelí shlíží právě do oné části Patnácté ulice. Přišli včas, aby byli uvnitř první. Měli ovšem ještě hodinu času, a tak zpočátku postávali v uctivé vzdálenosti. Jakmile se však začali scházet i jiní, popošli blíže, aby si uhájili prvenství. K této společnosti tedy dorazil od západu ze Sedmé avenue Hurstwood a zastavil se blízko dveří, blíže než všichni ostatní. Ti, kteří tam čekali dříve než on, ale o něco dál, se nyní také přiblížili a s jakousi němou zarytostí dávali najevo, že tu byli první.

Když Hurstwood viděl, jakou nevoli jeho chování vzbudilo, změnil si frontu zamračeným pohledem a pak vykročil a šel si stoupnout na konec řady. Když byl tak znovu zaveden pořádek, živočišný pud sebezáchovy v lidech opět pohasl.

„Už musí bejt hnedle poledne,“ utrousil jeden.

„No jo,“ řekl na to jiný. „Dyt' už tu čekám dobrou hodinu.“

„Sakramentská zima!“

Dychtivě zírali ke dveřím, kudy měli všichni vejít. Přijel hokynář a odnesl dovnitř několik košíků potravin. To dalo podnět k poznámkám o kupcích a o cenách jídla.

„Tuhle jsem si všimnul, že zdražili maso,“ řekl jeden.

„Jo, takhle válka kdyby byla, to by si Amerika pomohla.“

Řada rychle narůstala. Bylo tam už jistě přes padesát lidí a ti, kteří stáli vpředu, byli zřejmě rádi, že nebudou muset čekat tak dlouho jako ti na konci. Kdekdo se nervózně ohlížel a měřil si frontu za sebou.

„Vono ani nezáleží na tom, jak daleko člověk stojí, jen když je prostě v tý první várce,“ poznamenal jeden z první pětadvacítky. „Stejně tam pustěj všecy najednou.“

„Hm,“ zamružel Hurstwood, kterého tak nesmlouvavě odstavili.

„Tahleta pozemková daň, ta to spraví,“ prohlásil jiný, „dokavad ji nezavedou, nebude v ničem žádněj pořádek.“

Většinou však mlčeli, vyzábělé postavy šoupající nohama, plácající se po pažích, schoulené do sebe.

Konečně se dveře otevřely a objevila se mateřská sestra. Dohlížela jenom na pořádek. Fronta postupovala pomalu kupředu a jeden po druhém vstupoval dovnitř, až sestra odpočítala prvních dvacet pět. Pak natáhla baculatou paži a řada se zastavila. Šest mužů zůstalo na schodech. Bývalý ředitel byl mezi nimi. Někteří si čekání krátili povídáním, jiní vzdychali a naříkali na tu bídu a ostatní, jako Hurstwood, se zabrali do svých myšlenek. Konečně se i on dostal dovnitř, a když se najedl, vyšel ven skoro rozhněván, že ho to stálo tolik námahy.

Asi dva týdny nato čekal od jedenácti večer na půlnoční rozdávání chleba. Stál tam trpělivě. Měl za sebou nešťastný den, ale teď už bral svůj osud tak trochu filozoficky. Kdyby si nemohl opatřit nějakou večeři nebo měl pozdě v noci hlad, má se kam obrátit. Pár minut před dvanáctou vystrčil někdo ven ohromnou bednu s chlebem a přesně o půlnoci si k ní stoupl statný Němec s kulatou tváří a zvolal: „Tak prosím.“ Celá fronta se najednou pohnula kupředu, jeden po druhém si brali bochník chleba a šli zase po svém. Hurstwood se do svého chleba pustil už cestou, když se temnými ulicemi tiše plahočil do noclehárny.

Někdy v lednu začal docházet k závěru, že je s ním konec. Život mu vždy připadal jako něco nesmírně cenného, ale ustavičná bída

a oslabená životaschopnost v něm nyní zkalily a umrtvily všechn smysl pro pozemské pŕvaby. Několikrát, když na něho osud doléhal nejtížeji, ho už napadlo, že své trápení rázem skoncuje. Ale jakmile se počasí změnilo k lepšímu, nebo když dostal čtvrdolar nebo desetník, změnila se i jeho nálada a vyčkával dál. Každý den našel někde ležet nějaký staré noviny a prohlížel si je, zda se tam nedoví něco o Carrie, ale po celé léto i podzim hledal marně. Pak zpozoroval, že ho nějak začínají bolet oči, a tato nemoc se rychle zhoršovala, až se nakonec v tmavých komůrkách nocleháren, kam chodíval, už ani nepokoušel číst. Špatné a nepravidelné jídlo oslabovalo všechny funkce jeho těla. Zbývala mu už jen jediná útěcha – snění, když se mu ovšem podařilo sehnat peníze, aby si mohl někde zaplatit koutek pro sebe.

Začínal už také chápat, že ho lidé v těchto bídnych šatech a na kost vyzáblého považují za nenapravitelného vandráka a žebráka. Strážníci ho odevšad odstrkovali, majitelé restaurací a nocleháren ho rázně vykazovali ven, jakmile dostal své, chodci ho odbývali. Bylo pro něho stále těžší něco od někoho dostat.

Nakonec si musel přiznat, že prohrál. Ten den se marně pokoušel něco vyžebrot, každý ho jen odmítal a pospíchal, aby byl od něho co nejdál.

„Dejte mi prosím vás nějaké drobné, pane,“ řekl tomu poslednímu. „Pro smilování boží, dejte mi něco. Umírám hladý.“

„Koukej zmizet, neřáde,“ odpověděl muž, náhodou sám docela prostý člověk, „nic ti nedám.“

Hurstwood si strčil ruce, zčervenale zimou, do kapes. Do očí se mu draly slzy.

„Tady to mám,“ říkal si, „ted' jsem neřád. A byl jsem dobrý chlap. Měl jsem peníze. Nechám toho,“ a s myšlenkami na smrt se vydal dolů k Bowery. Kolik lidí už před ním otočilo kohoutkem od plynu a rozloučilo se se životem. Proč by to nemohl udělat on? Vzpomněl si na jednu noclehárnu, kde byly malé, uzavřené pokojíky s plynovými

hořáky, téměř předurčené k tomu, co se chystal spáchat. Pronajímaly se za patnáct centů. Vtom ho napadlo, že těch patnáct centů nemá.

Cestou potkal jakéhosi blahobytného pána, jenž právě vycházel hladce oholen z jednoho prvotřídního holičství.

„Nemohl byste mi dát nějaké drobné?“ zeptal se odvázně.

Pán si ho přeměřil a zalovil v kapse pro desetník. Měl tam však jenom samé čtvrtdolary.

Dal mu jeden z nich, aby se ho zbavil. „Tady máte a plavte.“

Hurstwood šel dál a rovnal si to v hlavě. Pohled na velkou, lesklou minci ho trochu potěšil. Uvědomil si, že má hlad a že by mu na nocleh stačilo i deset centů. A tak prozatím pustil myšlenku na smrt z hlavy. To jen tehdy, když ho stíhaly jen samé urážky, po ní někdy zatoužil.

Jednou, asi uprostřed zimy, uhodila obzvlášť drsná nepohoda. První den bylo šedivo a chladno a druhého dne začal padat sníh. Hurstwoodovi se zase lepila smůla na paty. Teprve večer se mu podařilo sehnat deset centů a ty utratil za jídlo. Když nastávala noc, octl se na Bulváru, přešel do Sedmašedesáté ulice a odtamtud se konečně obrátil směrem k Bowery. Byl neobyčejně unavený, protože se za celý den hodně nachodil; ráno se ho totiž zmocnila jakási toulavá nálada a teď už za sebou promáčené nohy sotva táhl, šoupaje podrážkami po chodníku. Límeček starého, tenkého kabátu si vyhrnul kolem červených uší a zmačkaný tvrdý klobouk měl hluboko stažený, až mu uši odstávaly. Ruce si vrazil do kapes.

„Půjdu dolů na Broadway,“ řekl si.

Když došel až k Dvačtyřicáté ulici, světelné reklamy už jasně zářily. Davy lidí spěchaly domů k večeři. Na každém nároží bylo osvětlenými okny vidět, jak se v přepychových restauracích baví veselá společnost. Kolem jezdily kočáry a přeplněné tramvaje.

Byl zcela vyčerpaný a hladový. Raději sem neměl vůbec chodit. Ten kontrast byl příliš ostrý. A příliš živě mu to všechno připomínalo lepší časy.

„Jaký to má smysl?“ myslel si. „Jsem vyřízený člověk. Udělám tomu konec.“

Lidé se za ním otáčeli, protože ta šourající se postava se tu vyjí-
mala opravdu prapodivně. Několik strážníků ho sledovalo očima,
aby se přesvědčili, zda snad nežebrá.

Jednou se bezmyšlenkovitě, bezcílně zastavil a díval se oknem
do jakési vznešené restaurace, před níž zářila světelná reklama.
Ohromnými širokými tabulemi viděl červené a zlaté ozdoby, palmy,
bělostné ubrusy a třpytící se sklo, a především hodující panstvo.
Třebaže jeho mozek byl už otupělý, hlad se hlásil tak rezavě, že
si uvědomil, co to všechno pro člověka znamená. Stál tam jako
zdřevěnělý, roztrěpené kalhoty skrz naskrz promáčené rozbředlým
sněhem, a díval se hloupě dovnitř.

„Jíst,“ blábolil, „to je ono, jíst. Nic jinýho už člověk nepotřebuje.“

Pak se jeho hlas ztišil ještě víc a jeho utkvělá představa mu
najednou z mysli téměř zmizela.

„Je děsná zima,“ řekl, „hnusná zima.“

Na rohu Broadwaye a Devětatřicáté ulice svítilo Carriino jméno.
„Carrie Madenda a divadelní soubor Casina,“ stálo tam. Celý mokrý
chodník, pokrytý rozbláceným sněhem, byl zalitý tím jasným svět-
lem. Byla to tak nápadná záře, že přivábila i Hurstwoodův pohled.
Vzhlédl a pak se podíval i na velkou, zlatě orámovanou tabuli s pla-
káty, na níž byla pěkná litografie Carrie v životní velikosti.

Hurstwood se na ni chvíli díval, popotahoval a pohnul ramenem,
jako by ho něco škrábalo. Byl tak zničený, že ho už opouštěl rozum.

„Aha, to jsi ty,“ oslovil ji konečně. „Já jsem pro tebe nebyl dost
dobrý, co? Cha!“

Chvíli otálel a snažil se logicky uvažovat. Ale už to nedovedl.

„Ta se v nich topí,“ řekl nesouvisle a myslel tím peníze, „tak ať
mi nějaké dá.“

Pustil se k postrannímu vchodu. Potom zapomněl, co vlastně
chce, a zastavil se. Ruce zastrčil hlouběji do kapes, aby si ohřál

zápěstí. Náhle mu ten nápad bleskl hlavou. Vchod pro herce. Ano, to je ono.

Došel až ke dveřím a vstoupil dovnitř.

„Copak?“ řekl vrátný a udiveně se na něho zadíval. Když viděl, jak se Hurstwood zarazil, šel k němu a vystrkoval ho ven. „Koukej vypadnout,“ řekl mu.

„Musím mluvit se slečnou Madendou,“ pravil Hurstwood.

„Jo ták!“ Vrátného to málem rozesmálo. „Hele, nebav tady a vypadni.“ A znovu do něho strčil. Hurstwood neměl sil mu odporovat.

„Ale já s ní musím mluvit,“ pokoušel se o vysvětlení, ještě když ho vrátný tlačil ze dveří. „Já nejsem žádný – já –“

Vrátný do něho naposledy strčil a přibouchl dveře. Hurstwood přitom uklouzl, upadl do sněhu a uhodil se. Vrátil se mu nejasný pocit zahanbení. Rozvzlykal se a začal hrozně nadávat.

„Mizernej, zatracenej pes! Ta špinavá stará mrcha,“ klel a stíral si přitom rozbředlý sních z ubohého kabátu. „Byla doba, že mi takový jako on sloužili!“

Najednou se v něm zvedl divoký vztek na Carrie, jediná divoká, zuřivá myšlenka, a pak mu zase všechno vyklouzlo z vědomí.

„Měla by mi dát něco k jídlu,“ říkal si, „dluží mi to.“

V beznaději vykročil zpátky na Broadway a štrachal se blátem dál, žebrał a plakal. Ztrácel souvislost svých myšlenek, unikaly mu jedna za druhou, jak se to stává vyčerpanému, rozvrácenému mozku.

Několik dní nato, za ošklivého, vpravdě zimního večera, dospěl ke svému jedinému jednoznačnému rozhodnutí. Již ve čtyři hodiny začal vzduch houstnout noční temnotou. Chumelilo se, padal drobný, lehoučkový sních, hnaný prudkým větrem kupředu v dlouhých, tenkých šňůrkách. Měkce pokrýval ulice několik centimetrů silným, hebkým kobercem, který pod koly vozů, kopyty koní a nohama lidí rozbředával v špinavou, hnědou kaši. Po Broadwayi se ubírali lidé v kabátech do deště a s deštníky. Po Bowery se ploužily postavy

s ohrnutými límci, s klobouky naraženými na uši. Lidé na Broadwayi, to byli obchodníci a cestující, kteří měli namířeno do pohodlných hotelů. Na Bowery se promrzlí chodci táhli kolem špinavých krámků, v jejichž temných zadních místnostech už začínala blikat světélka. I tramvaje, jejichž rachot byl dnes tlumen sněhem, lepícím se na kola, už svítily. Celé město se zahalovalo do rychle houstnoucího temného pláště.

Ve svém pohodlném apartmá v hotelu Waldorf četla Carrie právě *Otce Goriota*, kterého jí doporučil Ames. Kniha na ni působila velmi silně a už jen to, že jí o ní řekl Ames, natolik vzbudilo její zájem, že plna soucitu pochopila téměř celý její význam. Teprve teď se jí rozběsklo, jak hloupá a bezcenná byla vcelku její dosavadní četba. Ale už ji poněkud zmáhala únava. Zívla, přistoupila k oknu a zadívala se na ten známý, klikatý řetěz kočárů, vinoucí se po Páté avenue.

„Je tam hrozně,“ prohodila k Lole.

„Děsné počasí,“ přisvědčila Carriina přítelkyně a přistoupila k ní. „Snad napadne dost sněhu, abychom si mohly vyjet na saních.“

„Ach bože,“ povzdychla si Carrie, protože měla duši stále ještě plnou utrpení z *Otce Goriota*, „ty taky nedovedeš myslit na nic jiného než na zábavu. Copak ti není líto těch lidí, kteří dnes nemají kam složit hlavu?“

„Ovšemže mi je jich líto,“ bránila se Lola. „Ale co můžu dělat? Vždyť sama nic nemám.“

Carrie se usmála. „A kdybys měla, taky by ti to bylo jedno,“ namítna.

„Ba ne, nebylo,“ řekla Lola. „Ale když já jsem na tom byla zle, taky po mně ani pes neštěkl.“

„Takový hrozný nečas,“ pozorovala Carrie zuřící metelici.

„Podívej se tamhle na toho člověka,“ zasmála se Lola. Všimla si, jak někdo upadl. „Lidi vypadají strašně pitomě, když sebou praští, vid’?“

„Dnes večer si budeme muset vzít kočár,“ odpověděla Carrie nepřítomně.

Do vestibulu hotelu Imperiál vstoupil právě pan Charles Drouet a otřepával si sníh z moderního zimníku. Nepohoda ho zahrnala brzy domů a vzbudila v něm touhu po takových radostech, při kterých člověk zapomene na sníh i na smutné stránky života. Drouetovi stačilo ke štěstí dobré jídlo, společnost nějaké mladé dámy a večer v divadle.

„Podívejme se, Harry! Jak se máme?“ zvolal, když v pohodlném křesle v hale spatřil jednoho známého.

„No, ujde to,“ odpověděl muž.

„Psí počasí, co?“

„To ti řeknu,“ potvrdil známý. „Zrovna přemýšlím, co dnes večer podniknout.“

„Tak pojď se mnou,“ navrhl Drouet. „Představím ti dvě senzační ženské.“

„A koho, prosím tě?“ zeptal se přítel.

„Ale nějaká děvčata tady ze Čtyřicáté ulice. Mohli bychom si báječně užít. Zrovna jsem tě hledal.“

„Mohli bychom je třeba vzít někam na večeři.“

„Jasně,“ přisvědčil Drouet. „Počkej na mě, skočím se nahoru převléknout.“

„Dobře, najdeš mě u holiče,“ řekl přítel, „musím se dát oholit.“

„Výborně,“ souhlasil Drouet, a vrzaje důkladnými botami, pustil se k výtahu. Ten starý přelétavec se už vznášel zase tak lehce jako dříve.

V přepychovém spacím vagóně seděli tři lidé, příbuzní. Vlak uháněl večerní zasněženou krajinou čtyřicetimílovou rychlostí směrem k New Yorku.

„V jídelním voze se podává oběd, prosím,“ oznamoval zřízenec, spěchající v bělostné zástěře a kazajce chodbičkou.

„Už se mi nechce hrát,“ řekla mladší černošská, bohatstvím zhýčkaná krasavice a odstrčila od sebe karty.

„Půjdeme na oběd?“ zeptal se její manžel, na kterém nebylo nic než pěkné šaty.

„Ještě ne,“ odpověděla, „ale stejně se mi už nechce hrát.“

„Jessiko,“ řekla její matka, která v drahých šatech vypadala na svůj věk ještě velmi zachovale, „zapíchni si lépe tu jehlici do vázanky, trochu ti vylezla.“

Jessika uposlechla. Dotkla se přitom také svých pěkných vlasů a pohlédla na malé, drahokamy vykládané hodinky. Manžel z ní nespouštěl oči, neboť krása, třebaš chladná, je z jistého hlediska okouzující.

„No, už se toho počasí hnedle zbavíme,“ prohodil. „Za dva týdny jsme v Římě.“

Paní Hurstwoodová se spokojeně uhnízdila v koutě a usmívala se. Je to báječné, být tchyní bohatého mladého muže, na jehož finanční poměry může nadto sama dohlížet!

„Myslíš, že loď vypluje přesně, jestli tohle počasí potrvá?“ zeptala se Jessika.

„Ale jistě,“ odpověděl její muž, „na tom vůbec nezáleží.“

Uličkou procházel jakýsi mladík s nápadně světlými vlasy, také z Chicaga, syn jednoho bankéře. Už dlouho házel očima po této domýšlivé krásce a ani teď si neodpustil významný pohled, jehož si ona byla dobře vědoma. Dávajíc najevo naprostou lhostejnost, odvrátila líbeznou tvář. V tom pohybu rozhodně nebyla skromnost vdané ženy. Ale k ukojení její pýchy to zatím stačilo.

V tu chvíli stál Hurstwood v jedné postranní ulici nedaleko Bowery před špinavým třípatrovým domem, jehož kdysi temně žlutá omítka byla už úplně zašlá od sazí a deštěů. Vmísil se do davu lidí, který stále postupně narůstal.

Nejdříve se tam objevili dva nebo tři, postávali kolem zavřených dřevěných dveří a podupávali nohama, aby jim bylo tepleji. Na hlavě měli vybledlé, pomačkané tvrdášky. Plandavé kabáty nasákly

a ztěžkly tajícím sněhem, límce měli vyhrnuté. Pytlovité kalhoty, dole celé roztřepané, visely nad velikými, promočenými botami, které taktak držely pohromadě. Nepokoušeli se vniknout dovnitř, jen pokorně obcházelí kolem. Ruce zavrtávali ještě hlouběji do kapes, pošilhávali po zástupu lidí a po lampách, které se jedna po druhé rozsvěcovaly. Každou minutu hlouček rostl. Byli tam starci s huňatými vousy a zapadlýma očima, muži, kteří byli ještě poměrně mladí, ale strhaní nemocmi, i lidé středního věku. Ani jeden nebyl tlustý. Tu a tam se našel v té tlačenci obličej bílý jako křída, jiný zas cihlově červený. Někteří z příchozích měli vystouplá, skleslá ramena, jiní dřevěné nohy. Někteří byli vyzábílí jako kostry, že na nich šaty jen visely. Bylo tu možné vidět velké uši, ostré nosy, tenké rty a především zarudlé krhavé oči. V celém tom davu nebyla ani jediná normální zdravá tvář, ani jediná vzpřímená postava, ani jediný rovný, pevný pohled.

Pod nápory větru a plískanice strkali jeden do druhého. Zápěstí, která nechránil rukáv nebo kapsa, měli zčervenalá zimou. Uši, jen napolo chráněné všelijakými zborceninami, které někdy jen vzdáleně připomínaly klobouk, jim tuhly a omrzaly. Přešlapovali ve sněhu z nohy na nohu, takže to vypadalo, jako by se kolébali ve stejném rytmu.

Když se shromáždění přede dveřmi rozrostlo, zvedl se šum. Nebyl to rozhovor, jenom proud náhodně vyslovených poznámek, určených komukoli. Často se ozvalo zaklení nebo nějaký obhroublý výraz.

„Tak ať už dělají, ksakru.“

„Koukej, polda, a čumí sem.“

„Třeba ani není žádná zima.“

„Ti řeknu, že bych se raděj viděl v Sing Singu.“

Tu se do nich opřel prudší poryv větru a oni se natlačili ještě blíž k sobě, motající se, přešlapující, strkající se chumel lidí. Neozývaly se z něho hněvné výkřiky, ani prosby, ani vyhrožování. Čišela z něho jen tupá vytrvalost, bez jiskřičky vtipu nebo pravého kamarádství.

S cinkotem projel kolem kočár, v němž si hověla nějaká postava. Jeden z těch, kteří byli nejbliže u dveří, ho spatřil.

„Hele ho, milostpána, ten si jede!“

„Jo, tomu není taková zima jak nám.“

„Kam tak rychle, mladej?“ hulákal jiný, když už byl kočár dávno z doslechu.

Pomalů se snášela noc. Po chodníku se valily davy lidí, směřujících ke svým domovům. Rychlým krokem míjeli kolem dělníci i prodavačky. Tramvaje, jejichž tratě protínaly vnitřní město, byly stále plnější. Plynové lampy jasně zářily a každé okno rozkvetlo klidným oranžovým světlem. Zástup u dveří se však ani nepohnul.

„Tak votevřou vůbec někdy, nebo ne?“ ozval se pronikavý ochraptělý hlas.

Tato otázka jako by obnovila všeobecný zájem o zavřené dveře a mnozí pohlédli tím směrem. Pozorovali je, jako se dívá zvíře, jako pes, jenž škrábe packami, kňučí a nespouští oči z kliky. Přešlapovali, mžourali očima, tu se ozvalo zaklení, tam nějaká poznámka. Čekali a čekali a sníh stále vířil vzduchem a bičoval je ostrými vločkami. Usazoval se na starých kloboucích, na špičatých ramenech, vrstvil se v malých hromádkách a záhybech, ale nikdo se ho nepokusil setřást. Uprostřed davu pod teplým lidským dechem tál, voda kapala z okrajů klobouků, stékala lidem na nos, ti však v mačkanici ani nemohli vytáhnout ruku, aby si ji setřeli. Na vnějším okraji zástupu sníh neroztál. Hurstwood, který se nemohl do středu protlačit, stál s hlavou skloněnou a celý ohnutý, aby se alespoň trochu chránil před nepohodou.

V okénku nade dveřmi se objevilo světlo. Čekajícím davem proběhla vlna naděje. Ozvalo se uznalé mručení. Konečně zarachotila uvnitř závora a zástup zbystril sluch. Za dveřmi bylo slyšet šoupavé kroky a v davu to opět zašumělo. „Tak jen pomalu,“ zvolal kdosi. A pak se dveře otevřely. Nastalo strkání a tlačení, chvíle zarputilého, zvířecky tichého boje, a potom se začali hrnout dovnitř,

jako klády nesené vodou, a postupně tam mizeli. Mokrý klobouky, promočená ramena, studená, sražená, nespokojená masa se valila do ponuré chodby. Bylo právě šest hodin a z tváře každého spěchajícího chodce na ulici bylo možno vyčíst očekávání večere. Tady však o ni postaráno nebylo – čekala je jenom postel.

Hurstwood položil na stůl svých patnáct centů a unaveně se vlekl do pokojíku, který mu přidělili. Byla to špinavá díra, neútulná a zaprášená. Malý plynový hořák poskytoval dostatek světla tomuto smutnému koutku.

„Chm,“ odkašlal si, když zamykal dveře.

Začal se pomalu svlékat. Když si sundal kabát, sroloval ho a ucpal jím skulinu dole pode dveřmi. S vestou učinil totéž. Svůj starý klobouk, mokrý a zmačkaný, položil jemně na stůl. Pak si zul boty a lehl si.

Chvilí jako by se rozmýšlel, pak vstal, zhasl plyn a zůstal stát ve tmě. Po několika vteřinách, kdy nemyslel na nic, jen váhal, pustil opět plyn, ale nezapálil ho. I potom tam stál dál, skrytý pod laskavým pláštěm noci, a unikající plyn zatím naplňoval místnost. Když Hurstwood ucítil jeho zápach, pohnul se a tápal k posteli.

„K čemu to všechno?“ řekl zemdleně a natáhl se, aby si odpočinul.

Nyní tedy Carrie dosáhla toho, co se jí na počátku zdálo cílem života, či alespoň takového jeho zlomku, jaký se vůbec lidem z jejich původních tužeb splňuje. Mohla se s pýchou rozhlédnout po svých toaletách, po svém kočáře, nábytku, bankovním kontě. Měla přátele v tom smyslu, jak svět chápe tento pojem, přátele, kteří byli ochotni klanět se jí a uznale se usmívat nad jejími úspěchy. Kdysi po nich toužila. Měla potlesk a slávu. Kdysi to bylo něco naprosto nedostupného, o čem jen toužebně snila, a teď to přijímala s lhostejností, jako docela bezvýznamnou věc. Byla i krásná, byla svým způsobem roztomilá, přece však jí bylo teskno. A tak když právě neměla nic jiného na práci, sedávala ve svém houpacím křesle a snila.

V životě se setkáváme s dvěma typy lidských povah, s povahou založenou intelektuálně a s povahou založenou citově. Duše některých lidí rozumuje, duše jiných cítí. S první se setkáváme u lidí činu, u vojevůdců a státníků, s druhou u básníků a snílků, u umělců vůbec.

Jako struny ve větru podléhají tito lidé všem rozmarům fantazie a jejich nálady věrně odrážejí vzestup a pokles jejich ideálů.

Lidé dosud chápou snílka stejně málo jako ideály. Pro něho jsou zákony světa a jeho zásady příliš příkré. Stále naslouchá hlasu krásy, stále touží spatřit alespoň zákmit jejích vzdálených křídel, vzhlíží vzhůru, chtěl by ji následovat, ale na své pouti umdlévá. Stejně tak vzhlížela Carrie, stejně tak hledala krásu i ona, když se houpala ve svém křesle a tiše si propěvovala.

Dosud se nechávala málo vést rozumem, na to nelze zapomenout. Tenkrát když se jí zjevilo Chicago, viděla, že toto město má v sobě více kouzla, než ona kdy poznala, a mimoděk, pouze pod vlivem své citovosti, k němu přilnula. V krásných šatech a v elegantním prostředí vypadali lidé spokojeně. Proto ji to k těmto věcem tak táhlo. Chicago a New York, Drouet a Hurstwood, svět elegance a svět divadla – to byly jen vedlejší věci. Netoužila po nich samých, nýbrž po tom, co představovaly. Čas ukázal, že tato představa byla falešná.

Ach, jakou hádankou je lidský život! Jak málo mu dosud rozumíme! Tak třeba Carrie, jež byla zpočátku chudá, nezkušená, snadno podléhala dojmům, toužila po všem, co je v životě krásného, a přece jako by od toho byla oddělena nepřekročitelnou zdí. Existují zákony, které praví: „Můžeš se nechat okouzlit vším, co je krásné, ale nepřibližuj se k předmětu své touhy jinak než po dovolených cestách.“ Konvence, které říkají: „Nepolepšíš si jinak, leč pouze poctivou prací.“ Jestliže se poctivá práce nevyplácí a je ji těžko snášet, je-li to dlouhá, předlouhá cesta, která nikoho nepřivede ke krásě, nýbrž pouze unaví tělo a duši, je-li touha jít za krásou tak silná, že se člověk zřekne vychvalované cesty a dá se radši stezkou opovrženou,

jež však vede rychle k splnění jeho snů – kdo po něm hodí první kamenem? Ne špatnost, nýbrž touha po něčem lepším vede často kroky chybujících. Ne špatnost, nýbrž dobrý úmysl svede velmi často citlivou duši, jež není ovládána rozumem.

Carrie, žijící uprostřed falešné nádhery, nebyla šťastná. Když se jí zmocnil Drouet, myslila si: „Teď jsem se dostala o stupínek výš.“ Když jí Hurstwood nabídl zdánlivě lepší cestu, říkala si: „Teď jsem konečně šťastná.“ Protože však svět jde svou cestou a míjí ty, kdo nechtějí sdílet jeho pošetilosti, zůstala nyní sama. Její peněženka byla otevřena pro toho, jehož nouze byla nejvyšší. Na svých procházkách po Broadwayi nepřemýšlela už o eleganci lidí, jež potkávala. Jen tehdy by se jim mohlo závidět, kdyby v sobě měli více onoho míru a krásy, která se mihotala kdesi daleko, daleko.

Drouet se vzdal své snahy a už nikdy ho nespatriila. O Hurstwoodově smrti se vůbec nedověděla. Pomalý, černý člun, který odrazil od přístavní hráze na Sedmadvacáté ulici na svou pravidelnou týdenní pouť, odvážel mezi mnoha jinými i jeho bezejmenné tělo na hřbitovní pole.

Tak zmizelo všechno, co bylo důležité ve vztahu obou těchto mužů k ní. Jejich vliv na její život se dá vysvětlit pouze povahou její touhy. Byla doba, kdy pro ni oba představovali vše, co mělo pro pozemské štěstí nějaký význam. Byli představiteli největší blaženosti, jíž lze dosáhnout, vyslanci říše pohodlí a klidu, vybavenými skvělými pověřovacími listinami. Je jen přirozené, že když ji svět, který představovali, přestal vábit, ztratili i jeho vyslanci svou váhu. I kdyby se teď Hurstwood vrátil v celé své dřívější kráse a slávě, nemohl by ji už okouzlit. Poznala, že v jeho světě, stejně jako v jejím nynějším životě, není štěstí.

Ve své samotě byla nyní příkladem toho, na jaké bludné cesty může být při hledání krásy zaveden ten, kdo žije více citem než rozumem. Ačkoli poznala již tolik zklamání, stále ještě čekala na ten tichý den, kdy se její sny stanou skutečností. Ames jí naznačil další

krok, avšak i kdyby ho učinila, čekaly by ji za ním další a další. Bylo jí navždy souzeno putovat za onou září, jež zalévá nedosažitelné vrcholky lidského štěstí.

Ach, Carrie, Carrie! Ach, ty slepá touhu lidského srdce, jež stále voláš: „Kupředu, kupředu!“ A tíhneš tam, kam vede krása! Ať je to cinkot zvonku zbloudilé ovečky někde v klidné krajině, ať je to záchvěv krásy v lesní tišině nebo odraz duše v oku člověka, s nímž se setkáš, srdce porozumí, odpoví a následuje. Když nohy umdlévají a naděje jsou zklamávány, tehdy se probouzí v srdci bolest i touha. Věz tedy, že nikdy nedojdeš klidu ani splnění svých snů. Zůstaneš sama a ve svém křesle u okna budeš snít a toužit. Ve svém křesle u okna budeš snít o takovém štěstí, jaké ti asi nikdy není souzeno poznat.

Theodore Dreiser **Sestřička Carrie**

Edice Světová próza v českých překladech
Překlad Alena Jindrová-Špilarová a Miroslav Jindra
Ilustrace na obálce Genotar/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 15. 1. 2019

ISBN 978-80-7602-461-8 (epub)
ISBN 978-80-7602-462-5 (pdf)
ISBN 978-80-7602-463-2 (prc)